BIBLIOTECA JOHN IRVING

JOHN IRVING

Văduvă pentru un an

UN ROMAN DE O FORȚĂ EMOȚIONALĂ COPLEȘITOARE

Povestea lui Ruth ne este înfățișată în trei părți, fiecare dintre ele concentrându-se pe o perioadă critică din viața ei.

O descoperim în vara anului 1958 în Long Island, pe când avea 4 ani. Un copil iubit, deși mariajul părinților ei nu este unul fericit. Moartea celor doi băieți mai mari într-un accident de mașină destramă încet-încet familia.

A doua parte a cărții începe cu toamna anului 1990 pe când Ruth este o femeie nemăritată, de 36 de ani, a cărei viață personală este eclipsată de cariera sa literară, și, din motive întemeiate, și-a pierdut încrederea în bărbați.

Romanul se încheie cu cel de-al treilea episod, în 1995, când Ruth Cole, în vârstă de 41 de ani, văduvă și mamă, e pe cale să se îndrăgostească pentru prima oară în viață.

editura rao

ISBN 978-606-609-197-8

9 786066 091978

www.rao.ro

www.raobooks.com

JOHN IRVING

Văduvă pentru un an

Traducere din limba engleză
IRINA HOREA

editura rao

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
IRVING, JOHN
Văduvă pentru un an / John Irving; trad.: Irina Horea -; Bucureşti: Editura RAO, 2011

ISBN 978-606-609-197-8

I. Horea, Irina (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, ROMÂNIA
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN IRVING
Widow for One Year
Copyright © 1998 by Literary Creation Enterprises, Inc.

© RAO International Publishing Company, 2006
pentru versiunea în limba română

2011

ISBN 978-606-609-197-8

Pentru Janet,
o poveste de dragoste

«...cât despre această domniță,
cel mai bun lucru pe care i-l pot dori
este o mică nefericire»
WILLIAM MAKEPEACE THACKERAY

CUPRINS

I. Vara, 1958 / 9
Abajurul nepotrivit / 11
Slujbă de vară / 18
Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet / 23
Mame nefericite / 35
Marion, în aşteptare / 42
Eddie e plictisit şi excitat / 49
Uşa din podea / 55
O maşină masturbatoare / 71
Veniţi aici... / 88
Pionul / 103
Ochiul drept al lui Ruth / 114
Descotorosirea de doamna Vaughn / 122
De ce să intri în panică la zece dimineaţa? / 137
Cum a devenit scriitor asistentul unui scriitor / 152
Ceva aproape biblic / 162
Autoritatea cuvântului scris / 179
Un copil orfan de mamă / 189
Piciorul / 207
Lucrând pentru domnul Cole / 219
Părăsind Long Island / 231

II. Toamna, 1990 / 249
Eddie la patruzeci şi opt de ani / 251
Ruth la treizeci şi şase de ani / 270
Salteaua pneumatică roş-albastră / 291
Allan la cincizeci şi patru de ani / 300
Hannah la treizeci şi cinci de ani / 324

Ted la șaptezeci și șapte de ani / 341
Ruth își amintește cum a învățat să conducă / 364
Două sertare / 377
Durere într-un loc nefamiliar / 384
Ruth îi dă tatălui ei o lecție de condus / 396
O văduvă pentru tot restul vieții / 406
Jurnalul lui Ruth și câteva ilustrate / 411
Prima întâlnire / 427
Ruth își schimbă povestea / 445
Nici mamă, nici fiu / 462
Omul-cârtiță / 475
Urmărită până acasă de la Flying Food Circus / 498
Persoane dispărute / 509
Impas / 516
Prima căsătorie a lui Ruth / 526

III. Toamna, 1995 / 537
Funcționarul public / 539
Cititorul / 547
Fiica prostituatei / 557
Agentul Hoekstra își găsește martora / 570
În care Eddie O'Hare se îndrăgostește din nou / 588
Doamna Cole / 609
Mai bine decât să fii la Paris cu o prostituată / 625
În care Eddie și Hannah nu reușesc să ajungă la o înțelegere / 646
Un cuplu fericit, cei doi prieteni nefericiți ai lor / 666
Marion la șaptezeci și șase de ani / 681

Mulțumiri / 699

I

VARA
1958

Abajurul nepotrivit

Într-o noapte, pe când avea patru ani și dormea pe priciul de jos al patului ei suprapus, Ruth Cole a fost trezită de sunetul unui act sexual, care venea din dormitorul părinților ei. Era un sunet cu totul nefamiliar pentru ea. De curând avusese o răceală la stomac; când a auzit-o pentru prima oară pe mama ei făcând dragoste, Ruth a crezut că mama ei vomita.

Dacă părinții ei ar fi avut doar dormitoare separate, ar fi fost simplu; dar în acea vară ei locuiau în case separate, deși Ruth nu văzuse niciodată cealaltă casă. Părinții își petreceau alternativ nopțile în casa familiei, împreună cu Ruth; în apropiere se găsea o casă luată cu chirie, în care stătea fie tatăl, fie mama lui Ruth, atunci când nu stăteau cu ea. Era unul dintre acele aranjamente ridicole pe care le stabilesc cuplurile când se despart, fără să fi divorțat – când încă își imaginează că pot să-i împartă pe copii și proprietatea cu mai multă mărinimie și mai puține învinovățiri reciproce.

Când Ruth s-a trezit din pricina sunetului străin, nu a fost sigură care din părinții ei vomită, mama sau tata; apoi, în ciuda tulburării sonore nefamiliare, a recunoscut acea doză de melancolie și isterie înfrânată, care se putea detecta adesea în vocea mamei ei. Ruth și-a amintit, de asemenea, că era rândul mamei să stea cu ea.

Baia principală despărțea camera lui Ruth de dormitorul principal. Când fetița de patru ani a traversat lipa-lipa, cu

picioarele goale, baia, a luat și un prosop cu ea. (Când îi fusese rău din pricina răcelii la stomac, tatăl ei o încurajase să vomite în prosop.) „Săraca mami!" și-a zis Ruth, ducându-i acum prosopul.

În lumina chioară a lunii și în lumina încă și mai chioară și ciudată a lămpii de veghe, instalată de tatăl ei în baie, Ruth a văzut în fotografiile de pe peretele băii chipurile palide ale fraților ei morți. Peste tot în casă se găseau fotografii cu frații ei morți, pe toți pereții; deși cei doi băieți muriseră în adolescență, înainte să se fi născut Ruth (chiar înainte să fi fost concepută), Ruth simțea că-i cunoaște mult mai bine pe tinerii aceștia dispăruți decât își cunoștea mama sau tatăl.

Cel înalt, brunet, cu fața ascuțită era Thomas; chiar și la vârsta lui Ruth, adică pe vremea când avea patru ani, Thomas avea frumusețea unui star de cinema – o combinație de siguranță și brutalitate care, în anii adolescenței, îi dădea acea aparentă încredere în sine a unei persoane mult mai în vârstă. (Thomas fusese șoferul mașinii blestemate.)

Cel mic, vădind un aer de nesiguranță, era Timothy; chiar și ca adolescent, avea chip de prunc și parcă tocmai îl speriase ceva. În multe dintre fotografii, Timothy părea să fie surprins într-un moment de indecizie, ca și când se împotrivea perpetuu să imite un număr de cascadorie incredibil de dificil pe care Thomas îl executase cu ușurință. (În cele din urmă, tocmai un lucru atât de elementar precum condusul unei mașini a fost ceea ce Thomas n-a reușit să stăpânească îndeajuns.)

Când Ruth Cole a intrat în dormitorul părinților ei, a văzut un tânăr în pielea goală, care se aburcase din spate pe mama ei; îi ținea sânii în mâini și o îndoise de mijloc, obligând-o să stea în patru labe, ca un câine, dar nici violența actului sexual și nici repulsia ce ar fi provocat-o n-au făcut-o pe Ruth să țipe. Fetița de patru ani nu știa că era martoră la un act sexual, iar activitatea celor doi n-a surprins-o câtuși de puțin pe Ruth ca fiind ceva complet neplăcut. De fapt, Ruth a fost ușurată să vadă că mama ei *nu* vomita.

Și nici goliciunea tânărului n-a făcut-o pe Ruth să țipe; îi văzuse goi pe tatăl și mama ei – nuditatea nu era ascunsă în familia Cole. Ci tânărul însuși a făcut-o pe Ruth să țipe, pentru că era sigură că el era unul din frații ei morți; semăna atât de mult cu Thomas, cel încrezător în sine, încât Ruth Cole a crezut că vede o fantomă.

Țipătul unui copil de patru ani este un sunet ascuțit. Pe Ruth a uimit-o viteza cu care tânărul amant al mamei ei a descălecat; într-adevăr, s-a dat jos și de pe femeie, și din patul ei cu un asemenea amestec de panică și zel, încât ai fi zis că a fost *proiectat* – aproape ca și când îl dislocase o ghiulea de tun. A căzut peste noptieră și, într-un efort de a-și ascunde goliciunea, a luat abajurul veiozei răsturnate și stricate. Astfel apărea ca o fantomă mai puțin amenințătoare decât i se păruse lui Ruth în prima clipă; iar acum, că-l privea mai atent, l-a recunoscut. Era băiatul care ocupa cea mai îndepărtată cameră de oaspeți, băiatul care conducea mașina tatălui ei – „băiatul care lucra pentru tăticul ei", îi spusese mămica ei. O dată sau de două ori, băiatul le dusese cu mașina la plajă pe Ruth și pe femeia care avea grijă de ea.

În acea vară, Ruth avea trei bone; fiecare dintre ele zisese că băiatul e prea palid, dar mama îi explicase lui Ruth că sunt oameni cărora nu le place soarele. Copila desigur că nu-l văzuse niciodată pe băiat fără haine; totuși, Ruth era sigură că numele tânărului era Eddie și că *nu era* o fantomă. Cu toate acestea, fetița de patru ani a țipat din nou.

Mama ei, încă în patru labe pe pat, nu arăta câtuși de puțin surprinsă, ceea ce o caracteriza; pur și simplu, se uita la fiica ei cu o expresie de descurajare vecină cu disperarea. Înainte ca Ruth să apuce să țipe a treia oară, mama ei a spus:

– Nu țipa, scumpete. Suntem doar Eddie și eu. Du-te înapoi la culcare.

Ruth Cole a făcut așa cum i se spusese, trecând încă o dată pe lângă acele fotografii – parcă și mai fantomatice acum decât amantul fantomatic și căzut în păcat al mamei ei. În

încercarea de a se acoperi cu abajurul, Eddie nu ținuse cont de faptul că abajurul, fiind deschis la ambele capete, îi oferea lui Ruth o perspectivă neobstrucționată asupra penisului său care se micșora.

La patru ani, Ruth era prea mică să-și amintească de Eddie *sau* de penisul lui în amănunt, dar el își va aminti de ea. Treizeci și șase de ani mai târziu, când el va avea cincizeci și doi, iar Ruth, patruzeci, acest tânăr nefericit se va îndrăgosti de Ruth Cole. Dar nici măcar atunci nu va regreta că a regulat-o pe mama lui Ruth. Vai, aceea va fi problema lui Eddie. Dar aceasta e povestea lui Ruth.

Faptul că părinții ei se așteptaseră să fie un al treilea fiu nu e motivul pentru care Ruth a devenit scriitoare; o sursă mai probabilă a imaginației ei este aceea că a crescut într-o casă în care fotografiile fraților ei morți constituiau o prezență mult mai puternică decât orice „prezență" pe care o detecta fie în mama, fie în tatăl ei – și că, după ce mama ei îi va fi abandonat pe ea *și* pe tatăl ei (luând cu sine aproape *toate* fotografiile fiilor dispăruți), Ruth se va întreba de ce tatăl ei a lăsat cârligele pentru fotografii înfipte în pereții goi. Cârligele acelea erau o parte din motivul pentru care ea a devenit scriitoare – ani de zile după plecarea mamei, Ruth va încerca să-și aducă aminte care fotografie atârnase în care cârlig anume. Și, nereușind să-și amintească satisfăcător fotografiile fraților ei dispăruți, Ruth va începe să inventeze toate momentele surprinse în scurtele lor vieți pe care ea nu le apucase. Faptul că Thomas și Timothy fuseseră omorâți înainte să se fi născut ea reprezenta încă o parte a motivului pentru care Ruth Cole a devenit scriitoare; încă de la primele ei amintiri, ea a fost obligată să și-i închipuie.

A fost genul acela de accident de mașină în care sunt implicați adolescenți, în urma căruia s-a constatat că amândoi băieții erau „copii buni" și nici unul din ei nu băuse. Mai

rău decât atât, întru suferința fără sfârșit a părinților lor, coincidența ca Thomas și Timothy să se afle în mașină exact în același timp și exact în acel loc a fost rezultatul unei certe absolut evitabile între mama și tatăl băieților. Bieții părinți vor retrăi pentru tot restul vieții urmările tragice ale ciondănelii lor mărunte.

Mai târziu, lui Ruth i s-a spus că fusese concepută într-un act bine intenționat, dar lipsit de pasiune. Părinții lui Ruth greșeau imaginându-și că fiii lor puteau fi înlocuiți – nici măcar nu s-au gândit că noul copil, care va avea de îndurat povara speranțelor lor imposibile, ar putea fi *fată.*

Faptul că Ruth Cole va crește mare și va deveni acea rară combinație de romancier foarte respectat *și* scriitor de succes internațional nu este un lucru într-atât de remarcabil ca faptul că a reușit totuși să crească mare. Acei tineri chipeși din fotografii răpuseseră aproape toată afecțiunea mamei; totuși, lui Ruth îi era mult mai ușor să suporte respingerea din partea mamei decât să crească în umbra răcelii ce se manifesta între părinții ei.

Ted Cole, autor și ilustrator de succes de cărți pentru copii, era un bărbat chipeș care se pricepea mai mult să scrie și să deseneze pentru copii decât să-și îndeplinească responsabilitățile zilnice de părinte. Și, până să împlinească Ruth patru ani și jumătate, Ted Cole, fără să fie mereu cherchelit, bea adesea prea mult. Era, de asemenea, adevărat că, fără a fi un afemeiat în fiecare clipă atunci când era treaz, n-a existat o clipă în viața lui în care să nu fi fost *cu totul* neafemeiat. (Ceea ce, de bună seamă, îl făcea încă și mai puțin demn de încredere în privința femeilor decât în aceea a copiilor.)

Ted ajunsese să scrie cărți pentru copii ca urmare a unui eșec. Își făcuse debutul literar cu un roman pentru adulți, arhilăudat, de o calitate literară indisputabilă. Următoarele două romane merită să fie menționate poate doar pentru a spune că nimeni – și mai cu seamă editorul lui Ted Cole – nu a exprimat vreun interes vizibil pentru un al patrulea roman, care nu a fost

scris niciodată. În schimb, Ted a scris prima sa carte pentru copii. Intitulată *Șoarecele care se târăște printre pereți*, era să nu fie tipărită; la prima vedere, părea să fie una dintre acele cărți pentru copii care exercită o atracție dubioasă asupra părinților și rămân în memoria copiilor doar pentru că își amintesc spaima pe care le-a pricinuit-o. Cel puțin pe Thomas și Timothy, *Șoarecele care se târăște printre pereți* i-a speriat atunci când Ted le-a spus-o pentru prima oară; la vremea când Ted i-a spus-o lui Ruth, *Șoarecele care se târăște printre pereți* înspăimântase vreo nouă sau zece milioane de copii, în mai mult de treizeci de limbi, peste tot în lume.

Asemenea fraților ei morți, Ruth a crescut cu poveștile tatălui ei. Când Ruth le-a citit pentru prima oară într-o carte, a avut sentimentul că-i fusese violată intimitatea. Își închipuise că tatăl ei crease aceste povești doar pentru ea. Mai târziu, avea să se întrebe dacă frații ei morți simțiseră și ei că *le* fusese invadată intimitatea.

Cât o privește pe mama lui Ruth: Marion Cole fusese o femeie frumoasă; și o mamă bună, cel puțin până la nașterea lui Ruth. Iar până la moartea fiilor ei preaiubiți, a fost o femeie loială și credincioasă – în ciuda nenumăratelor infidelități ale soțului ei. Dar, după accidentul care i-a răpit fiii, Marion a devenit o cu totul altă femeie, distantă, rece. Din pricina aparentei indiferențe față de fiica ei, lui Ruth i-a fost relativ ușor s-o respingă. Însă îi va fi mai greu lui Ruth să-și dea seama ce cusur avea tatăl ei; și îi va lua mai mult timp să ajungă să înțeleagă acest lucru, iar când se va întâmpla asta, va fi prea târziu pentru Ruth să-i fie complet ostilă. Ted o vrăjise – Ted vrăjea aproape pe oricine până la o anumită vârstă. Marion nu vrăjea niciodată pe nimeni. Biata Marion n-a încercat niciodată să farmece pe cineva, nici măcar pe propria ei fiică; dar era cu putință s-o *iubești* pe Marion Cole.

Și aici intră în poveste Eddie, tânărul fără noroc și cu un abajur nepotrivit. *El* a iubit-o pe Marion și niciodată nu va înceta s-o iubească. Firește, dacă ar fi știut de la bun început că se

va îndrăgosti de Ruth, poate ar fi stat și ar fi cumpănit înainte să se îndrăgostească de mama ei. Dar mai degrabă nu. Eddie nu s-a putut abține.

Slujbă de vară

Numele lui era Edward O'Hare. În vara lui 1958, împlinise de curând șaisprezece ani – o condiție preliminară pentru prima lui slujbă de vară fusese aceea de a avea permis de conducere. Dar Eddie O'Hare nu știa că *adevărata* lui slujbă de vară se va dovedi a fi aceea de amant al lui Marion Cole. Ted Cole îl angajase anume în acest scop, iar consecințele vor dura o viață.

Eddie auzise de tragedia familiei Cole, dar – așa cum se întâmplă cu cei mai mulți adolescenți – atenția pe care o acorda conversațiilor dintre adulți era sporadică. Își terminase al doilea an la Colegiul Phillips Exeter, unde tatăl său preda engleza; o relație la Exeter îi făcuse rost lui Eddie de această slujbă. Tatăl lui Eddie credea cu ardoare în relațiile de la Exeter. Întâi absolvent al colegiului, apoi membru al corpului profesoral, O'Hare senior nu pleca niciodată în vacanță fără exemplarul său din *Registrul Exeter,* temeinic răsfoit. În opinia lui, absolvenții colegiului erau portdrapelul unei responsabilități neîntrerupte – exonienii aveau încredere unii în alții și-și făceau reciproc favoruri ori de câte ori puteau.

În opinia corpului profesoral al colegiului, familia Cole își dovedise deja generozitatea față de Exeter. Înainte să moară, fiii lor bătuți de soartă fuseseră elevi încununați de succes și foarte populari în școală; în ciuda durerii sufletești ori poate din pricina ei, Ted și Marion Cole creaseră un fond pentru ca în fiecare an să fie invitat câte un profesor care să predea literatura

engleză – materia preferată a lui Thomas și Timothy Minty[1] O'Hare, cum era cunoscut O'Hare senior de nenumărații elevi de la Exeter, era dependent de bomboanele de mentă pentru împrospătarea respirației, pe care le sugea cu delectare în timp ce citea cu voce tare în clasă; îi plăcea în mod excesiv să citească fragmentele lui favorite din cărțile pe care le recomandase spre lectură. Așa-numitele Prelegeri Thomas și Timothy Cole fuseseră ideea lui Minty O'Hare.

Iar când Eddie îi mărturisise tatălui său că, dacă era să aleagă, ar dori ca la vară să lucreze ca asistent al unui *scriitor* – băiatul de șaisprezece ani ținea de multă vreme un jurnal și de curând scrisese câteva povestiri –, O'Hare senior nu ezitase să-și consulte *Registrul Exeter*. De bună seamă că, printre foștii absolvenți – Thomas și Timothy se duseseră la Exeter pentru că Ted era un fost absolvent –, existau mulți scriitori mult mai valoroși din punct de vedere literar decât Ted Cole, dar Minty O'Hare după ce, cu numai patru ani înainte, reușise să-l convingă pe Ted Cole să se despartă de 82 000 de dolari, știa că îi va merge ușor cu el.

– Nu trebuie să-i dai nici un fel de salariu, i-a spus Minty lui Ted la telefon. Băiatul ar putea să-ți dactilografieze sau să răspundă la scrisori, să facă tot felul de comisioane – orice vrei. E doar pentru experiență. Adică, dacă el crede că vrea să devină scriitor, ar trebui să vadă cum lucrează un scriitor.

La telefon, Ted a fost evaziv, dar politicos; și beat. Avea el propria lui poreclă pentru Minty O'Hare – Ted îl numea Pushy[2]. Și într-adevăr, tipic pentru el, Pushy O'Hare a ținut să indice unde anume se găseau fotografiile lui Eddie în *PEAN* ediția 1957 (anuarul Exeter).

În primii ani după moartea lui Thomas și Timothy Cole, Marion ceruse anuarele Exeter. Dacă ar fi trăit, Thomas ar fi absolvit în promoția '54, Timothy – în '56. Dar acum, în fiecare

[1] *Minty* – „mentolat" (n.tr.)
[2] *Pushy* – „băgăreț", „înfipt" (n.tr.)

an, chiar şi după anii fictivelor absolvenţe ale băieţilor, anuarele soseau prin amabilitatea lui Minty O'Hare care le trimitea automat, presupunând că astfel o scutea pe Marion de a le cere şi a-şi spori suferinţa. Marion continua să le studieze cu conştiinciozitate; în mod repetat o frapau acei băieţi care semănau, oricât de puţin, cu Thomas ori Timothy, deşi, după naşterea lui Ruth, încetase să-i mai semnaleze lui Ted aceste asemănări.

În paginile din *PEAN* '57, Eddie O'Hare şade în rândul din faţă, în fotografia Societăţii de Dezbateri a Juniorilor; cu pantalonii lui gri-închis, din flanel, cu jachetă de tweed şi cravata în dungi a uniformei, n-ar fi ieşit în evidenţă dacă n-ar fi avut acea expresie de sinceritate fermecătoare pe chip şi solemna anticipare a unei suferinţe viitoare în ochii lui mari, negri.

În acea fotografie, Eddie era cu doi ani mai mic decât Thomas şi de aceeaşi vârstă cu Timothy, la data morţii lor. Cu toate acestea, Eddie semăna mai mult cu Thomas decât cu Timothy; semăna chiar şi mai mult cu Thomas în fotografia Clubului Sportiv, în care Eddie apărea cu pielea mai puţin pătată şi mai încrezător în sine decât majoritatea băieţilor care aveau ceea ce Ted Cole presupunea a fi un interes statornic faţă de activităţile în aer liber. Alte prezenţe ale lui Eddie în anuarul din '57 al Colegiului Exeter erau doar în fotografiile celor două echipe de atletism pentru juniori – de cros şi pistă. Înfăţişarea slăbănoagă a lui Eddie sugera că băiatul alerga mai curând din pricina firii lui agitate decât din vreo plăcere vădită şi că alergatul ar putea fi singura lui înclinaţie atletică.

Cu o degajare bine jucată, Ted Cole i-a arătat soţiei sale aceste fotografii ale lui Edward O'Hare.

– Teribil ce seamănă băiatul ăsta cu Thomas, nu-i aşa? a întrebat el.

Marion văzuse fotografiile; privea cu mare atenţie toate fotografiile din toate anuarele Exeter.

– Da, aduce, a răspuns ea. De ce? Cine e?

– Vrea să se angajeze pe perioada verii, i-a spus Ted.

– La *noi?*

– Mă rog, la *mine*, a răspuns Ted. Vrea să devină scriitor.

– Dar ce să facă la tine? n-a înțeles Marion.

– Presupun că vrea să câștige experiență, i-a spus Ted. Adică, dacă el crede că vrea să devină scriitor, ar trebui să vadă cum lucrează un scriitor.

Marion, care întotdeauna nutrise ea însăși să devină scriitoare, știa că soțul ei nu lucra foarte mult.

– Dar ce anume ar urma să *facă?* l-a întrebat ea.

– Ei bine...

Ted avea obiceiul să-și lase frazele și gândurile neterminate, incomplete. Era o parte deliberată și totodată inconștientă a felului său de a fi echivoc.

Când i-a telefonat înapoi lui Minty O'Hare, ca să-i ofere fiului acestuia slujba, prima întrebare a lui Ted a fost dacă Eddie are permis de conducere. Ted tocmai fusese prins a doua oară conducând beat și se alesese cu permisul suspendat pe tot parcursul verii lui '58. Sperase că vara va fi un timp potrivit pentru a iniția o așa-zisă despărțire formală de Marion, dar, dacă urma să închirieze o casă în apropiere și în același timp să împartă casa familiei (și pe Ruth) cu Marion, cineva trebuia să conducă mașina în locul lui.

– Bineînțeles că are permis! i-a spus Minty lui Ted.

Și astfel s-a pecetluit soarta băiatului.

Iar întrebarea lui Marion despre ce avea *să facă* exact Eddie O'Hare a rămas suspendată, așa cum lăsa adesea Ted Cole lucrurile suspendate, adică le lăsa suspendate echivoc. Și a lăsat-o și pe Marion așezată cu anuarul Exeter în poală; adeseori o lăsa astfel. Nu putea să nu observe că Marion părea să considere fotografia lui Eddie O'Hare în ținuta de alergător pe pistă drept cea mai fascinantă. Cu unghia lungă, roz aprins, a degetului arătător, Marion trasa linia umerilor goi ai lui Eddie; un gest inconștient, dar extrem de concentrat. Ted a trebuit să se întrebe dacă nu cumva *el* era mai conștient decât biata Marion de faptul că soția lui era din ce în ce mai obsedată de băieții care

semănau cu Thomas ori Timothy. La urma urmei, Marion încă nu se culcase cu nici unul dintre ei.

Eddie avea să fie singurul cu care *o va face.*

Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet

Eddie O'Hare nu prea acorda atenție nenumăratelor conversații din comunitatea Exeter privitoare la felul în care soții Cole făceau „față" pierderii tragice a fiilor lor; chiar și după cinci ani de la întâmplare, conversațiile acestea erau sarea și piperul dineurilor organizate pentru corpul profesoral de către Minty O'Hare și nevasta lui avidă de bârfe. Mama lui Eddie se numea Dorothy, dar toată lumea – cu excepția tatălui lui Eddie, care fugea de porecle – îi spunea Dot[1].

Eddie nu prea stătea la taclale. Era în schimb un elev conștiincios; băiatul s-a pregătit pentru slujba de vară ca asistent al unui scriitor făcându-și acel gen de teme care, își zicea el, sunt mult mai importante pentru sarcina respectivă decât ar fi memorarea relatărilor din presă despre tragedie.

Dacă Eddie nu aflase că în familia Cole se născuse încă un copil, vestea nu le scăpase lui Minty și Dot O'Hare. Ted Cole absolvise Exeter (promoția '31), iar fiii săi erau elevi la Exeter la data morții lor – fapte suficiente pentru a conferi *tuturor* celor din familia Cole o eternă legătură cu Exeter. Mai mult chiar, Ted Cole era un exonian *faimos;* iar faima îi impresiona peste poate pe domnul și doamna O'Hare, nu neapărat și pe Eddie.

Ted Cole se număra printre cei mai cunoscuți scriitori de cărți pentru copii din America de Nord, ceea ce, pentru presă,

[1] *Dot* – „punct", „pată minusculă" (n.tr.)

reprezenta o zonă deosebită de interes cu privire la tragedie. Cum „face față" un renumit autor și ilustrator de cărți pentru copii dispariției propriilor copii? Relatări de o factură atât de personală nu sunt scutite de apanajul bârfelor. În sânul familiilor corpului profesoral de la Exeter, e posibil ca Eddie O'Hare să fi fost singurul care *nu* acorda mare atenție acestor bârfe. Dar în mod cert era singurul membru al comunității Exeter care citise tot ce scrisese Ted Cole.

Cei mai mulți din generația lui Eddie – și jumătate din generația anterioară și din următoarea – citiseră *Șoarecele care se târăște printre pereți* sau (mai degrabă) le fusese citită înainte să fi crescut suficient de mari ca să citească singuri. Iar majoritatea dascălilor și cei mai mulți dintre elevii de la Exeter citiseră și unele dintre celelalte cărți pentru copii ale lui Ted Cole. Dar adevărul e că nimeni de la Exeter nu citise cele trei *romane* ale lui Ted; în primul rând, pentru că tirajele se epuizaseră – unde pui că nici nu erau cărți foarte bune. Totuși, fiind un exonian convins, Ted Cole dăruise bibliotecii Exeter o primă ediție din fiecare dintre cărțile sale precum și manuscrisele originale a tot ce scrisese.

Eddie ar fi putut afla mai multe din bârfe și zvonuri – cel puțin „mai multe" în privința a ceea ce l-ar fi putut pregăti pentru prima sa slujbă de vară –, dar apetitul lui Eddie pentru lectură era o mărturie a seriozității cu care băiatul studia pentru a deveni asistentul unui scriitor. Ceea ce nu știa era că Ted Cole era deja pe cale să devină un *fost* scriitor.

Adevărul era că Ted era atras în mod cronic de femeile mai tinere; Marion avea doar șaptesprezece ani și era însărcinată cu Thomas când Ted o luase de soție. La vremea respectivă, Ted avea douăzeci și trei de ani. Problema era că, în timp ce Marion înainta în vârstă – chiar dacă avea să fie întotdeauna cu șase ani mai tânără decât Ted –, interesul lui Ted pentru femeile mai *tinere* persista.

Nostalgia după inocență, nutrită de bărbații mai în vârstă, era un subiect pe care Eddie O'Hare în vârstă de șaisprezece

ani îl întâlnise doar în romane, iar romanele stânjenitor de autobiografice ale lui Ted Cole nu erau nici primele, nici cele mai bune pe care le citise Eddie despre acest subiect. Totuşi, aprecierea critică a lui Eddie asupra scrierilor lui Ted Cole nu diminua nerăbdarea băiatului de a fi asistentul lui. Fără doar şi poate că o artă sau un meşteşug se putea deprinde de la cineva care nu era neapărat un maestru. La urma urmei, Eddie învăţase la Exeter foarte multe de la o varietate considerabilă de profesori, mulţi dintre ei excelenţi. Doar foarte puţini dintre membrii corpului didactic de la Exeter erau atât de plicticoşi la clasă ca tatăl lui Eddie. Chiar şi Eddie sesiza că Minty s-ar fi putut evidenţia ca reprezentant al mediocrităţii nu numai la o şcoală ca Exeter, ci chiar la una *proastă.*

Precum cineva care crescuse în incinta unei şcoli bune şi aproape numai în atmosfera degajată de o atare instituţie, Eddie O'Hare ştia că poţi învăţa o mulţime de lucruri de la persoanele mai în vârstă şi sârguincioase – şi care respectau anumite standarde. Nu ştia că Ted Cole încetase să mai fie sârguincios, iar ceea ce mai rămăsese din „standardele" îndoielnice ale lui Ted fusese compromis de eşecul insuportabil al mariajului său cu Marion – de eşec şi de acele morţi inacceptabile.

Cărţile pentru copii ale lui Ted Cole prezentau pentru Eddie un interes intelectual şi psihologic (chiar şi emoţional) mult mai mare decât romanele. Ted avea o predispoziţie naturală pentru poveştile-avertisment adresate copiilor; îşi putea imagina temerile *lor* şi le putea da glas – reuşea să-i satisfacă pe copii. Dacă Thomas şi Timothy ar fi trăit şi ar fi ajuns la vârsta adultă, fără îndoială că ar fi fost dezamăgiţi de tatăl lor. Şi abia la maturitate va fi Ruth Cole dezamăgită de tatăl ei; copilă fiind, îl iubea.

La cei şaisprezece ani ai săi, Eddie O'Hare era suspendat undeva între copilărie şi vârsta adultă. În opinia lui, nu exista un început mai bun pentru o poveste, *oricare* ar fi fost aceasta, ca prima propoziţie din *Şoarecele care se târăşte printre pereţi:* „Tom s-a trezit, dar nu şi Tim". Scriitoarei Ruth Cole – iar ea va fi o

scriitoare mai bună decât tatăl ei, în toate sensurile posibile – această propoziție îi va stârni întotdeauna invidia. Și nu va uita niciodată prima oară când a auzit-o, lucru care s-a întâmplat cu mult înainte să știe că era prima propoziție dintr-o carte faimoasă.

S-a întâmplat în aceeași vară a lui '58, când Ruth avea patru ani – chiar înainte ca Eddie să vină să stea la ei. De această dată, nu sunetul actului sexual a trezit-o, ci un sunet pe care l-a luat cu sine din visul din care se trezise. În vis, patul ei tremura; când s-a trezit, *ea* era cea care tremura – prin urmare, și patul ei părea să tremure. Și timp de o secundă sau chiar mai mult, deși era acum pe deplin trează, sunetul din vis a persistat. Apoi s-a oprit brusc. Era un sunet ca și cum cineva încerca să nu scoată nici un sunet.

– Tati! a șoptit Ruth.

Își amintise (de data asta) că era rândul tatălui ei să stea cu ea, dar șoapta ei fusese atât de stinsă, încât nici ea nu-și auzise propria voce. În plus, Ted Cole dormea buștean. Asemenea celor mai mulți băutori înrăiți, el nu adormea, ci cădea ca mort – cel puțin până la patru sau cinci dimineața, când nu mai putea nicicum să adoarmă iar.

Ruth s-a dat jos din pat și, în vârful picioarelor, a traversat baia principală și a intrat în dormitorul principal, unde tatăl ei zăcea duhnind a whisky sau gin – la fel de pregnant precum miroase o mașină a benzină sau a motorină într-un garaj închis.

– Tati! a zis ea din nou. Am avut un vis. Am auzit un sunet.

– Ce fel de sunet a fost acela, Ruthie? a întrebat tatăl ei; nu se clintise, dar era treaz.

– A intrat în casă, a zis Ruth.

– *Sunetul?*

– E în casă, dar încearcă să fie liniștit, a explicat Ruth.

– Atunci, hai să mergem să-l căutăm, a spus tatăl ei. Un sunet care încearcă să fie liniștit. Așa ceva trebuie văzut.

A luat-o în brațe și a dus-o în holul cel lung de la etaj. În holul de la etaj erau mai multe fotografii cu Thomas și Timothy

decât oriunde în altă parte a casei, şi când Ted a aprins lumina, fraţii morţi ai lui Ruth au părut s-o implore să le acorde atenţie – asemenea unui şir de prinţi care încearcă să câştige favoarea unei prinţese.

– Unde eşti, sunetule? a strigat Ted.

– Să ne uităm în camerele pentru oaspeţi, a spus Ruth.

Tatăl ei a dus-o până în celălalt capăt al holului; acolo erau trei dormitoare şi două băi pentru oaspeţi – fiecare având şi mai multe fotografii. Au aprins luminile şi s-au uitat în dulapuri şi după perdelele de la duşuri.

– Arată-te, sunetule! a poruncit Ted.

– Arată-te, sunetule! a repetat Ruth.

– Poate e jos, a sugerat tatăl.

– Nu, era sus, cu noi, i-a spus Ruth.

– Atunci cred că a plecat, a zis Ted. Cum suna?

– Era un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet, i-a spus Ruth.

Ted a aşezat-o pe fetiţă pe unul dintre paturile pentru oaspeţi; apoi a luat un blocnotes şi un pix de pe noptieră. Îi plăcea atât de mult ceea ce îi spusese ea adineaori, încât trebuia să-şi noteze. Dar nu era îmbrăcat în pijama – prin urmare, n-avea buzunare în care să vâre bucata de hârtie, aşa că şi-a pus-o între dinţi când a luat-o pe Ruth din nou în braţe. Ca de obicei, ea nu şi-a manifestat decât în treacăt interesul pentru goliciunea lui.

– Ai un penis caraghios, a zis ea.

– Penisul meu *chiar este* caraghios, a consimţit tatăl ei.

Aşa zicea el întotdeauna. De data asta, cu bucata de hârtie între dinţi, degajarea cu care făcuse observaţia părea şi mai degajată.

– Unde s-a dus sunetul? l-a întrebat Ruth.

Ted trecea cu ea în braţe prin dormitoarele şi prin băile pentru oaspeţi, stingând luminile, dar deodată s-a oprit atât de brusc într-una dintre băi, încât Ruth şi-a închipuit că Thomas

sau Timothy, sau amândoi îşi întinseseră mâinile dintr-o fotografie şi-l apucaseră.

– O să-ţi spun o poveste despre un sunet, a zis tatăl ei, cu bucata de hârtie zbătându-i-se între dinţi. Imediat a pus-o pe fetiţă pe marginea vanei, fără să îi dea drumul din braţe.

Fotografia care-i captase atenţia era una în care Thomas avea patru ani – exact vârsta lui Ruth. Fotografia fusese făcută cu oarecare stângăcie: Thomas şedea pe o canapea largă, cu o tapiţerie ce avea un model floral confuz; excesul botanic părea să-l înghită complet pe Timothy care, la vârsta de doi ani, era ţinut în braţe împotriva voinţei sale de către Thomas. Trebuie să fi fost în anul 1940, cu doi ani înainte să se fi născut Eddie O'Hare.

– Într-o noapte, Ruthie, când Thomas avea vârsta ta – Timothy încă purta scutece –, Thomas a auzit un sunet, a început Ted să povestească.

Ruth şi-l va aminti întotdeauna pe tatăl ei făcând gestul de a-şi scoate hârtia dintre dinţi.

– S-au trezit amândoi? a întrebat Ruth, uitându-se lung la fotografie.

Întrebarea aceasta a declanşat memorabila poveste veche; de la prima propoziţie, Ted Cole a ştiut povestea pe de rost:

– Tom s-a trezit, dar nu şi Tim.

Stând în braţele tatălui ei, Ruth a fost cuprinsă de un fior. Chiar şi ca femeie adultă şi romancieră aclamată, Ruth Cole nu va putea să audă sau să spună această propoziţie fără să fie cuprinsă de-un fior.

– Tom s-a trezit, dar nu şi Tim. Era în toiul nopţii. „Ai auzit?" l-a întrebat Tom pe fratele său. Dar Tim avea numai doi ani. Chiar şi treaz fiind, nu vorbea prea mult.

– Tom l-a trezit pe tatăl său şi l-a întrebat: „Ai auzit sunetul ăla?"

„Cum suna sunetul?" l-a întrebat tatăl.

„Suna ca un monstru fără braţe şi fără picioare, dar care încearcă să se mişte", a spus Tom.

„Cum putea să se mişte fără braţe şi fără picioare?" a întrebat tatăl.

„Se zvârcolește", a spus Tom. „Alunecă pe blană."

„Aha, are blană?" a întrebat tatăl.

„Se trage cu dinții", a zis Tom.

„Are și dinți!" a exclamat tatăl.

„Ți-am spus – e un monstru", a zis Tom.

„Dar cum era sunetul ăla care te-a trezit?" a întrebat tatăl.

„Era un sunet ca atunci când, în dulapul din perete, una dintre rochiile mamei ar învia și ar încerca să coboare de pe umeraș", a spus Tom.

Pentru tot restul vieții ei, lui Ruth Cole îi va fi frică de dulapurile în perete. Nu putea adormi într-o cameră în care ușa de la dulap era deschisă; nu-i plăcea să vadă rochiile atârnând acolo. Nu-i plăceau rochiile – punct. Copil fiind, nu deschidea niciodată ușa unui dulap în perete dacă în cameră era întuneric – de teamă că o rochie ar putea-o trage înăuntru.

– „Hai să ne întoarcem în camera ta și să ascultăm sunetul", a spus tatăl lui Tom. Și acolo era Tim, încă dormind – încă nu auzise sunetul. Era un sunet ca și cum cineva trăgea cuiele din scândurile dușumelei, sub pat. Era un sunet ca și când un câine încerca să deschidă o ușă. Botul îi era ud, nu putea prinde bine mânerul ușii, dar nu se dădea bătut – „până la urmă câinele tot va intra", și-a zis Tom. Era un sunet precum cel făcut de o fantomă în pod, care scapă pe jos alunele furate din bucătărie.

În acest punct al povestirii, atunci când a auzit-o prima oară, Ruth l-a întrerupt pe tatăl ei ca să-l întrebe ce e ăla un pod.

– E o cameră mare deasupra tuturor dormitoarelor, i-a spus el.

Existența imposibil de înțeles a unei asemenea încăperi o înspăimânta; casa în care creștea ea nu avea pod.

– „Iar se-aude sunetul!" i-a șoptit Tom tatălui său. „L-ai auzit?" De data asta s-a trezit și Tim. Era un sunet ca și când era ceva prins în tăblia de la capul patului. Își sfredelea drumul de ieșire – rodea în lemn.

Și aici Ruth l-a întrerupt din nou pe tatăl ei; priciul ei de jos nu avea tăblie la căpătâi, iar ea nu știa ce înseamnă „rodea". Tatăl ei i-a explicat.

– Lui Tom i se părea că sunetul era categoric sunetul unui monstru fără brațe, fără picioare, care-și târșâia blana groasă, umedă. „E un monstru!" a strigat Tom.

„E numai un șoarece care se târăște printre pereți", i-a spus tatăl.

Tim a țipat. Nu știa ce e ăla un „șoarece". Îl speria gândul la ceva cu blană deasă, umedă – și fără brațe, și fără picioare – care se târa printre pereți. Cum de fusese cu putință ca să ajungă ceva de soiul ăsta între pereți?

Dar Tom și-a întrebat tatăl: „E doar un șoarece?"

Tatăl său a izbit în perete cu mâna și au ascultat apoi cum fuge șoarecele. „Dacă se întoarce", le-a spus tatăl lui Tom și Tim, „loviți în perete."

„Un șoarece care se târăște printre pereți!" a exclamat Tom. „Asta a fost tot!" A adormit iute și tatăl său s-a întors în patul lui și a adormit și el, dar Tim a rămas treaz toată noaptea, pentru că nu știa ce e un șoarece și voia să fie treaz când ceea ce se târa printre pereți se târa înapoi. De fiecare dată când credea că aude șoarecele târându-se printre pereți, Tim lovea peretele cu mâna și șoarecele fugea – târșâindu-și blana deasă, umedă și, odată cu ea, nebrațele și nepicioarele.

– Și *acesta*... i-a zis tatăl lui Ruth fiicei sale, pentru că astfel își încheia el toate poveștile.

– Și *acesta*... a zis Ruth într-un glas cu tatăl ei, acesta e sfârșitul poveștii.

Când tatăl ei s-a ridicat de pe marginea vanei, Ruth i-a auzit genunchii trosnind. S-a uitat cum își bagă din nou hârtia între dinți. A stins lumina în baia pentru oaspeți, unde, în curând, Eddie O'Hare își va petrece un timp absurd de îndelungat – făcând dușuri lungi până se isprăvea apa caldă sau făcând alte lucruri de adolescent.

Tatăl lui Ruth a stins luminile în holul cel lung de la etaj, unde fotografiile lui Thomas și Timothy erau perfect așezate în rând. Lui Ruth, mai ales în acea vară, când avea patru ani, i se părea că erau enorm de multe fotografii și cu Thomas, și cu

Timothy, în jurul vârstei de patru ani. Mai târziu, avea să speculeze că poate mamei ei îi plăcuseră copiii de patru ani mai mult decât copiii de orice altă vârstă; Ruth se va întreba dacă acesta era *motivul* pentru care mama ei o părăsise la sfârșitul verii, când ea avea patru ani.

După ce tatăl ei a băgat-o înapoi în pat, Ruth l-a întrebat:

– În casa asta sunt șoareci?

– Nu, Ruthie. Nimic nu se târăște printre pereții noștri.

Dar ea a rămas trează după ce el a sărutat-o de noapte bună și, cu toate că sunetul care o urmase din vis nu s-a întors – cel puțin nu în acea noapte –, Ruth știa de-acum că era *ceva* ce se târa printre pereții din casă. Frații ei morți nu se mărgineau să locuiască doar în fotografii. Ei se mișcau prin casă și prezența lor putea fi detectată într-o multitudine de feluri nevăzute.

În aceeași noapte, chiar înainte să audă mașina de scris, Ruth a știut că tatăl ei era încă treaz și nu avea să se ducă înapoi la culcare. Întâi l-a auzit spălându-se pe dinți, apoi l-a auzit îmbrăcându-se – *fârrrul* fermoarului de la șliț, *pocnetul* pantofilor.

– Tati? l-a strigat ea.

– Da, Ruthie.

– Vreau să beau apă.

Nu voia cu adevărat să bea apă, dar o intriga faptul că tatăl ei întotdeauna lăsa apa să curgă până se răcea. Mama ei lua din apă imediat ce curgea pe țeavă; era caldă și avea gust de rugină.

– Nu bea mult, ca să nu-ți vină să faci pipi, obișnuia să-i spună tata, câtă vreme mama o lăsa să bea cât voia. Uneori, mama nici nu aștepta să isprăvească ea de băut.

Când Ruth i-a dat cana înapoi tatălui ei, i-a spus:

– Spune-mi despre Thomas și Timothy.

Tatăl ei a oftat. În ultima jumătate de an, Ruth manifestase un interes nestăvilit față de subiectul morții – și nu era de mirare. Încă de la vârsta de trei ani, Ruth fusese în stare să-l deosebească pe Thomas de Timothy în fotografii; doar fotografiile de când erau ei foarte mici o mai derutau uneori. În plus, atât

mama, cât și tatăl ei îi vorbiseră despre circumstanțele fiecărei fotografii în parte – fie mami, fie tati o făcuse pe asta, fie Thomas, fie Timothy plânsese. Dar faptul că băieții erau *morți* era un concept nou pentru Ruth, pe care încerca acum să-l înțeleagă.

– *Spune-mi*, a repetat ea. Sunt morți?

– Da, Ruthie.

– Și morți înseamnă că sunt stricați? a întrebat Ruth.

– Mă rog, da... trupurile lor sunt stricate, a zis Ted.

– Și sunt sub pământ?

– Da, trupurile lor sunt sub pământ.

– Dar ei nu au dispărut? a mai întrebat Ruth.

– Hm... nu, atâta vreme cât ne amintim de ei. Nu au dispărut din inimile sau din mințile noastre, a spus tatăl ei.

– Sunt așa, în noi? a întrebat Ruth.

– Ei bine...

Tatăl ei a lăsat răspunsul în vânt, dar Ruth aflase mai mult din lumea răspunsurilor decât scotea de obicei de la mama ei – mama n-ar fi rostit niciodată cuvântul „morți". Și nici Ted, nici Marion Cole nu erau religioși. Nici nu le trecea prin minte să-i ofere detaliile necesare pentru conceptul de rai, deși fiecare din ei, în alte conversații cu Ruth despre acest subiect, făcuse referiri misterioase la cer și la stele; implicau prin asta că *ceva* din băieți trăia undeva în altă parte decât sub pământ, unde se aflau trupurile lor stricate.

– Așa... a spus Ruth, spune-mi ce înseamnă *morți*.

– Ruthie, ascultă-mă...

– OK, a zis Ruth.

– Când te uiți la Thomas și Timothy în fotografii, îți amintești poveștile despre ce făceau? a întrebat tatăl ei. În fotografii, vreau să zic – îți amintești ce făceau în fotografii?

– Da, a răspuns Ruth, deși nu era sigură că-și putea aminti ce anume făceau în *fiecare* fotografie.

– Înseamnă că... Thomas și Timothy sunt vii în *imaginația* ta, i-a spus tatăl ei. Când ești mort, când trupul ți-e stricat, înseamnă doar că nu-ți mai putem vedea trupul, că trupul tău s-a dus.

– E sub pământ, l-a corectat Ruth.

– Nu-i mai putem *vedea* pe Thomas şi Timothy, a insistat tatăl ei, dar ei nu au plecat din imaginaţia noastră. Când ne gândim la ei, îi vedem acolo.

– Ei au plecat doar de pe lumea *asta*, a spus Ruth. (De cele mai multe ori, ea repeta ceea ce auzise înainte.) Sunt în *altă* lume?

– Da, Ruthie.

– Şi eu o să mor? l-a întrebat copila de patru ani. Şi eu o să mă stric?

– O să treacă multă, multă vreme până atunci! i-a spus tatăl. *Eu* o să mă stric înaintea ta şi nici măcar eu n-o să mă stric multă, multă vreme de-aici încolo.

– Multă, multă vreme de-aici încolo? a repetat copila.

– Promit, Ruthie.

– OK, a acceptat fetiţa.

În fiecare zi, purtau o asemenea conversaţie. Cu mama ei, Ruth avea conversaţii similare – doar că mai scurte. Odată, când Ruth îi spusese tatălui ei că o întrista să se gândească la Thomas şi Timothy, acesta recunoscuse că şi pe el îl întrista.

– Dar mami e mai tristă, spusese Ruth.

– Ei bine... da, răspunsese Ted.

Prin urmare, Ruth zăcea trează în casa în care *ceva* se târa printre pereţi, ceva mai mare decât un şoarece, şi ea asculta singurul sunet care va reuşi vreodată s-o liniştească şi care, în acelaşi timp, o făcea melancolică. Asta se întâmpla înainte să ştie ce înseamnă „melancolic". Era sunetul maşinii de scris – sunetul povestitului. În viaţa ei de romancieră, Ruth nu se va lăsa nicicum convertită la computer; va scrie fie de mână, fie la maşina de scris care scotea cel mai demodat zgomot dintre toate maşinile de scris pe care le găsise.

Nu ştia atunci (în acea noapte de vară a lui 1958) că tatăl ei începea ceea ce avea să fie povestea ei favorită dintre toate cele scrise de el. Avea să lucreze la ea întreaga vară; avea să fie singura bucată literară la care asistentul de scriitor, pe cale de a sosi, avea să-l şi „asiste" pe Ted Cole. Şi, în vreme ce nici una

dintre cărțile pentru copii ale lui Ted Cole nu se va bucura de succesul comercial sau de renumele internațional al *Șoarecelui care se târăște printre pereți*, cartea pe care Ted a început-o în seara respectivă era aceea care-i va plăcea lui Ruth cel mai mult. Se intitula, desigur, *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* și pentru Ruth întotdeauna va fi o carte deosebită, întrucât ea fusese sursa de inspirație.

Mame nefericite

Cărțile pentru copii ale lui Ted Cole nu puteau fi catalogate în funcție de vârsta publicului-cititor. *Șoarecele care se târăște printre pereți* a fost definită drept o carte de citit cu voce tare copiilor cu vârste între patru și șase ani; cartea a avut succes pe acel segment de piață, la fel ca și cărțile ulterioare ale lui Ted. Dar, de pildă, copiilor în vârstă de doisprezece ani li se dezvăluia adesea o altă fațetă a lui Ted Cole. Acești cititori mai sofisticați îi scriau adesea autorului, spunându-i că îl socotiseră un scriitor pentru copii – adică înainte să descopere sensurile mai profunde ale cărților lui. Aceste scrisori care înfățișau varii competențe și incompetențe în materie de scris și ortografiere au devenit un fel de tapet în atelierul lui Ted.

El însuși denumise încăperea „atelier"; ulterior, Ruth avea să se întrebe dacă nu cumva cuvântul definea opinia despre sine a tatălui ei cu mai multă acuratețe decât o percepuse ea în copilărie. Camera nu a fost niciodată numită „studio", deoarece tatăl ei încetase de mult să-și considere cărțile drept artă; cu toate acestea, „atelier" suna mult mai pretențios decât „birou", dar nici măcar așa nu i se spunea, deoarece tatăl ei părea să nutrească o mândrie considerabilă față de propria creativitate. Era extrem de sensibil la opinia larg răspândită conform căreia cărțile sale erau doar o afacere. Mai târziu, Ruth avea să-și dea seama că tatăl ei își prețuia talentul la *desen* mai mult decât priceperea la scris, deși nimeni n-ar fi spus că *Șoarecele care se târăște*

printre pereți sau celelalte cărți pentru copii ale lui Ted Cole aveau succes ori erau deosebite datorită ilustrațiilor.

Comparativ cu orice ar fi fost socotit magie în poveștile ca atare, care erau întotdeauna înspăimântătoare, scurte, scrise cu luciditate, ilustrațiile erau rudimentare și mult prea puține, în opinia fiecărui editor. Cu toate acestea, cititorii lui Ted, acele milioane de copii cu vârste între patru și paisprezece ani, uneori puțin mai mari – ca să nu menționăm tinerele mame, principalii *cumpărători* ai cărților lui Ted Cole – nu se plângeau niciodată. Acești cititori n-ar fi bănuit nici în ruptul capului că tatăl lui Ruth își petrecea mult mai mult timp desenând decât scriind; pentru fiecare ilustrație ce apărea în cărțile sale existau sute de desene. Cât despre darul povestitului, care-l făcuse faimos... ei bine, Ruth era obișnuită să audă mașina de scris numai noaptea.

Să ni-l imaginăm pe bietul Eddie O'Hare. În 1958, într-o dimineață văratică de iunie, stătea în apropierea docurilor Pequod Avenue, în New London, Connecticut, așteptând feribotul ce avea să-l aducă la Orient Point, Long Island. Eddie se gândea la slujba sa de asistent, fără să bănuiască faptul că va avea prea puțin de-a face cu scrisul. (Eddie nu se gândise niciodată să urmeze o carieră în arta grafică.)

Se spunea despre Ted Cole că părăsise Harvardul pentru a urma un institut de arte nu foarte prestigios, de fapt, o școală de design, frecventată în principal de studenți cu un talent mediocru și ambiții modeste în domeniul artei comerciale. N-a încercat niciodată gravura sau litografia; prefera desenul cel mai simplu. Spunea că întunecimea e culoarea lui preferată.

Ruth va asocia întotdeauna înfățișarea fizică a tatălui ei cu creioanele și radierele. Mâinile îi erau mânjite de negru și gri, iar firimiturile de gumă reprezentau un accesoriu constant al hainelor lui. Dar semnele lui de identificare mult mai constante – chiar și când era proaspăt îmbăiat și îmbrăcat cu haine curate – erau degetele pătate de cerneală. Schimba culoarea cernelii de la carte la carte.

– Cartea asta-i neagră sau maro, tati? îl întreba Ruth.

Șoarecele care se târăște printre pereți era o carte neagră – desenele originale erau făcute în tuș de desen, negrul preferat al lui Ted. *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* avea să fie o carte maro, ceea ce explica *mirosul* precumpănitor din vara lui 1958 – maroul favorit al lui Ted era cerneala sepia care, deși mai degrabă neagră decât maro, are o nuanță sepia și (în anumite condiții) miroase a pește.

Experimentele lui Ted pentru a ține cerneala proaspătă tensionau și mai mult relația deja încordată cu Marion care învățase să evite borcanele înnegrite din frigider; borcane se găseau și în congelator, unde stăteau primejdios de aproape de tăvițele pentru gheață. (Mai târziu în aceeași vară, Ted a încercat să păstreze cerneala *în* tăvițele de gheață – cu rezultate amuzante, chiar dacă oribile.)

Iar una dintre primele responsabilități ale lui Eddie O'Hare – nu în calitate de asistent al unui scriitor, ci în aceea de șofer desemnat al lui Ted Cole – va fi de a conduce trei sferturi de oră până la Montauk și alte trei sferturi înapoi; numai pescăria din Montauk avea cerneală sepia pentru faimosul autor și ilustrator de cărți pentru copii. (De câte ori negustorul de pește nu se afla prin preajmă ca să audă, soția acestuia îi spunea lui Eddie că era „cea mai mare fană" a lui Ted.)

Atelierul tatălui lui Ruth era singura încăpere din casă unde pereții nu erau împodobiți cu nici o fotografie de-a lui Thomas sau Timothy. Ruth se întreba dacă nu cumva tatăl ei nu putea lucra sau gândi dacă avea sub ochi imaginea băieților lui dispăruți.

Atelierul era singura încăpere din casă în care Ruth nu avea voie să intre dacă tatăl ei nu era înăuntru. Era oare ceva acolo ce i-ar fi putut face rău? Poate nenumăratele unelte ascuțite? Penițe se găseau cu duiumul (și puteau fi înghițite), deși Ruth nu era copilul care să ducă la gură obiecte ciudate. Dar, indiferent de primejdiile din atelierul tatălui ei – dacă într-adevăr existau primejdii –, nu era necesar să i se impună vreo opreliște fizică

fetiței de patru ani și nici de zăvor nu era nevoie la ușa atelierului. Mirosul cernelii sepia era de-ajuns s-o țină pe copilă la distanță.

Marion nu s-a aventurat niciodată în apropierea atelierului lui Ted, dar Ruth va fi trecut de mult de douăzeci de ani înainte să-și dea seama că nu numai cerneala sepia o făcuse pe Marion să evite încăperea aceea. Marion nu voia să le întâlnească, nici măcar să le vadă, pe modelele lui Ted – nici măcar pe copii, căci copiii nu veneau niciodată la pozat fără mamele lor. Abia după ce copiii pozau de șase ori (sau chiar mai mult), mamele veneau singure să pozeze. În copilărie, Ruth nu se întrebase niciodată de ce în cărțile tatălui ei apăreau atât de puține dintre desenele care le înfățișau pe mame cu copiii lor. Iar cărțile fiind pentru copii, era normal ca în ele să nu existe *nuduri*, chiar dacă Ted desena multe nuduri; mamele acelea tinere îi inspiraseră sute de desene cu nuduri.

Despre nuduri, tatăl ei spunea:

– Un exercițiu fundamental, indispensabil pentru oricine desenează, Ruthie.

Așa ca peisajele, a presupus ea la început, deși Ted desena puține peisaje. Ruth credea că motivul pentru relativul dezinteres al tatălui ei față de peisaje puteau fi monotonia și suprafața extrem de plană a terenului care se întindea ca o pistă de aeroport până la mare, sau monotonia și suprafața extrem de plană – cum i se păreau ei – ale mării înseși, ca să nu mai vorbim de vastitatea adesea posomorâtă a cerului.

Tatăl ei părea să fie atât de indiferent față de peisaje, încât mai târziu Ruth avea să fie surprinsă auzindu-l că se plânge de casele noi – „monstruozități arhitecturale", cum le numea el. Fără veste, casele noi creșteau ca din pământ și își impuneau prezența pe întinderea plată a câmpurilor de cartofi, care fuseseră odată priveliștea principală a familiei Cole.

– Nu există nici o justificare pentru o construcție de o asemenea urâțenie experimentală, afirma Ted la masa de seară

oricui era dispus să-l asculte. Nu suntem în război. Nu-i nevoie să se construiască obstacole în calea parașutiștilor.

Dar protestele tatălui ei s-au răsuflat cu timpul; arhitectura caselor de vară ale vilegiaturiștilor din acea parte a lumii, numită Hamptons, nu era nici pe departe atât de interesantă – pentru Ruth *sau* pentru tatăl ei – ca mult mai stăruitoarele nuduri.

De ce femei tinere *măritate?* De ce toate aceste *mame* tinere? La colegiu fiind, Ruth se va obișnui să-i pună tatălui ei întrebări mai directe decât oricând altcândva. Și tot atunci i se va năzări pentru prima oară un gând tulburător. Cine *altcineva* ar dori să-i pozeze sau, mai pe scurt, să-i devină amantă? Cu cine *altcineva* se întâlnea? Mamele tinere erau cele care-l recunoșteau și, bineînțeles, îl abordau.

„Domnul Cole? Vă cunosc – sunteți Ted Cole! Voiam doar să vă spun, pentru că fiica-mea e prea timidă, că sunteți scriitorul ei preferat . Ați scris cartea pe care ea o îndrăgește cel mai tare, absolut..."

Și-apoi fiica șovăitoare (sau fiul fâstâcit) era împinsă (ori împins) în față ca să îi strângă mâna lui Ted. Dacă Ted era atras de mamă, întreba dacă nu i-ar plăcea micuței (sau micuțului) să vină împreună cu mama să-i pozeze – poate pentru cartea următoare. (Propunerea ca mama să pozeze singură și nud urma să fie făcută mai târziu.)

– Dar de obicei sunt femei *căsătorite,* tati, spunea Ruth.

– Da... presupun că de aceea sunt atât de nefericite, Ruthie.

– Dacă ți-ar păsa de nudurile tale – adică de *desene* –, ai fi ales modele *profesioniste,* îi spunea Ruth. Dar presupun că ție întotdeauna ți-a păsat mai mult de femei decât de nuduri.

– Asta e o chestie care unui tată îi vine greu s-o explice fiicei sale, Ruthie. *Dar...* dacă e ca un nud să exprime nuditatea – adică *sentimentul* de nuditate –, nici o nuditate nu se compară cu senzația pe care-o ai când te afli pentru prima oară în pielea goală în fața cuiva.

– Cu asta ai pus cruce modelelor profesioniste, a replicat Ruth. Iisuse, tati, chiar *trebuie* s-o faci?

Dar știa, bineînțeles, că lui Ted prea puțin îi păsa de nudurile sale *sau* de portretele mamelor cu copiii lor, ca să le și păstreze; nu le vindea unor persoane particulare, nu le dădea nici galeriei sale. Când relația se încheia – ceea ce de obicei se întâmpla foarte repede –, Ted Cole îi dăruia tinerei mame desenele. Iar Ruth obișnuia să se întrebe: dacă tinerele mame aveau, în general, un mariaj atât de nefericit sau erau pur și simplu nefericite, oare darul artei le făcea mai fericite, cel puțin pe moment? Dar tatăl ei n-ar fi numit niciodată „artă" ceea ce făcea el și nu se definea niciodată drept artist. Însă nici scriitor nu-și spunea.

– Eu îi distrez pe copii, Ruthie, obișnuia să spună.

La care Ruth adăuga:

– Și ești amantul mamelor lor, tati.

Chiar și la restaurant, când chelnerul sau chelnerița se holba fără să vrea la degetele lui mânjite de cerneală, curiozitatea lor nu provoca din partea lui un răspuns de genul „Sunt-artist" sau „Sunt-scriitor-și-ilustrator-de-cărți-pentru-copii"; mai curând, tatăl lui Ruth zicea: „Lucrez cu cerneală" sau, dacă privirea stăruitoare era și acuzatoare, zicea: „Lucrez cu sepia".

Ca adolescentă – și o dată sau de două ori în anii de colegiu, extrem de critici, Ruth a luat parte la diverse conferințe ale scriitorilor, însoțindu-l pe tatăl ei care era singurul autor de cărți pentru copii printre respectivii scriitori – prozatori și poeți – despre care se spunea că ar fi mult mai serioși. O amuza faptul că această a doua categorie, care răspândea o aură infinit mai literară decât aura unei frumuseți masculine nonșalante și a unor degete mânjite de cerneală – definitorii pentru tatăl ei –, era nu numai invidioasă din pricina popularității cărților scrise de tatăl ei; acești indivizi ultraliterari erau totodată iritați să constate cât de mult se subestima Ted Cole – dădea *impresia* unui om de-o modestie nesfârșită!

– V-ați început cariera scriind *romane*, nu-i așa? îl întreba răutăcios câte unul din genul acela ultraliterar.

– Aa, dar au fost niște romane îngrozitoare, răspundea vesel tatăl lui Ruth. E un miracol că atât de multor recenzenți le-a plăcut primul. E de mirare că a trebuit să scriu *trei* ca să-mi dau seama că nu sunt scriitor. Eu nu fac altceva decât să-i distrez pe copii. Și-mi place să desenez.

Drept dovadă, își ridica degetele; și întotdeauna zâmbea. Și ce mai zâmbet!

Odată, Ruth i-a spus colegei ei de cameră din timpul colegiului (care-i fusese colegă și în timpul școlii generale):

– Îți jur că puteai auzi chiloții femeilor alunecând la podea.

La una dintre acele conferințe, Ruth s-a confruntat pentru prima oară cu această situație. Tatăl ei s-a culcat cu o junică care era mai tânără chiar și decât ea – o colegă de-a ei de colegiu.

– Credeam că o să fii de acord, Ruthie, a zis Ted.

Când îl critica, el i se adresa pe un ton de autocompătimire – ca și când ea era părintele și el copilul, ceea ce într-un fel așa și *era.*

– *Să fiu de acord,* tati? s-a înfuriat ea. Seduci o tipă care-i mai tânără decât *mine* și te aștepți să te *aprob?*

– Dar, Ruthie, nu e *măritată,* a răspuns tatăl ei. Nu e mama *nimănui.* Credeam c-o să fii de acord cu lucrul *ăsta.*

Ruth Cole, romanciera, va descrie la un moment dat linia urmată de opera tatălui ei drept „Mame nefericite – acesta e domeniul tău".

Dar de ce oare nu recunoștea Ted o mamă nefericită atunci când o vedea? La urma urmei – cel puțin în primii ani de după moartea fiilor lui –, Ted a trăit cu cea mai nefericită mamă dintre toate.

Marion, în așteptare

Orient Point, vârful prelungirii nordice a insulei Long Island, arată exact a ceea ce este: capătul unei insule, unde pământul se pierde treptat în mare. Vegetația – sfrijită de sare, îndoită de vânt – mai mult lipsește. Nisipul e aspru, presărat de scoici și stânci. În acea zi de iunie din 1958, când Marion Cole aștepta feribotul de la New London, care-l aducea pe Eddie O'Hare pe malul acesta al Strâmtorii Long Island, era ora refluxului, și ea a observat cu indiferență că pilonii pontonului pentru feribot erau uzi acolo unde îi dezvelise marea joasă; deasupra semnului ce marca nivelul mării, pilonii erau uscați. Un cor zgomotos de pescărușI părea suspendat deasupra pontonului pustiu; apoi păsările și-au schimbat direcția, zburând jos, deasupra apei care se încrețea și căpăta tot felul de culori sub soarele neconvingător – de la griul de ardezie la verde-albastru și iar la gri. Feribotul nu se zărea încă.

În apropierea pontonului erau parcate doar câteva mașini. Cum soarele refuza să zăbovească, iar vântul sufla dinspre nord-est, majoritatea șoferilor așteptau în mașini. La început, Marion stătuse afară, lângă mașină, sprijinită de aripa din față; apoi se așezase pe aripă și deschisese pe capotă exemplarul din anuarul Exeter 1958. Acolo, la Orient Point, pe capota mașinii, a privit pentru prima oară cu atenție cea mai recentă fotografie a lui Eddie O'Hare.

Lui Marion nu-i plăcea să întârzie și, invariabil, avea o părere proastă despre persoanele care întârziau. Mașina ei era

parcată prima, chiar lângă locul unde oamenii aşteptau feribotul. În parcare se aflau mai multe maşini, acolo aşteptau cei care luau feribotul înapoi spre New London. Dar Marion nu-i băga în seamă. Rareori se uita la oameni când se afla în public, ceea ce nu se prea întâmpla.

În schimb, toată lumea se uita la ea. Nu se puteau abţine. În acea zi, la Orient Point, Marion Cole avea treizeci şi nouă de ani. Arăta de douăzeci şi nouă, poate chiar puţin mai tânără. Cum şedea pe aripa maşinii şi se chinuia să ţină în loc paginile *PEAN*-ului ediţia '58, vâlvoite de palele neastâmpărate dinspre nord-est, picioarele ei frumoase şi lungi erau aproape complet ascunse vederii de fusta suprapusă, de o culoare bej oarecare. Dar felul în care i se *potrivea* lui Marion fusta nu era câtuşi de puţin unul oarecare – îi venea ca turnată. Purta un tricou alb mult prea mare, vârât în fustă, şi peste tricou o jachetă de caşmir descheiată, de o culoare roz pal asemănător cu interiorul unor scoici marine – un roz mai degrabă comun unei coaste tropicale decât ţărmului mai puţin exoticei Long Island.

În briza rece, care te înţepenea, Marion s-a înfăşurat în jachetă ca să se încălzească. Cum tricoul îi era larg, şi-a pus un braţ în jurul pieptului, pe sub sâni. Se vedea că are talie lungă; se vedea şi că sânii îi erau plini, îi atârnau, dar aveau un contur ferm, natural. Părul ondulat, lung până la umeri, îşi schimba culoarea în soarele trecător, de la chihlimbariu la blondul mierii, iar pielea uşor bronzată era luminoasă. Aproape că nu avea cusur.

Dar la o privire mai atentă, era ceva derutant în unul din ochii ei. Chipul îi era migdalat, la fel şi ochii de-un albastru profund; însă în irisul ochiului drept se găsea o pată hexagonală, de-un galben foarte deschis. Ca şi când o aşchie de diamant sau de gheaţă îi căzuse în ochi şi reflecta permanent soarele. Într-o anumită lumină sau din unghiuri neaşteptate, pata aceasta îi schimba culoarea ochiului din albastru în verde. Tot atât de tulburătoare era gura ei perfectă. În schimb, zâmbetul, atunci când zâmbea, era îndurerat – în ultimii cinci ani, puţini oameni o văzuseră zâmbind.

La un moment dat, în timp ce căuta în anuarul Exeter cele mai recente fotografii ale lui Eddie O'Hare, Marion s-a încruntat. Cu un an în urmă, Eddie făcuse parte din Clubul Sportiv – acum nu mai era membru. Iar anul trecut îi plăcuse Societatea de Dezbateri a Juniorilor; anul acesta nu mai era înscris și nici nu promovase în acel cerc elitist al celor șase băieți care formau Echipa de Dezbateri a Colegiului. Renunțase pur și simplu la activitățile în aer liber și la dezbateri? se întreba Marion. (Nici băieții ei nu dăduseră doi bani pe cluburi.)

Dar deodată l-a găsit, cu un aer pierdut într-un grup de băieți infatuați, plini de ei, care erau editorii și colaboratorii principali ai revistei literare de la Exeter, *Pendulum*. Eddie se afla la unul din capetele rândului din mijloc, ca și când ajunsese târziu pentru fotografie și, arborând o expresie de indiferență de bonton, se strecurase în cadru în ultimul moment. Ceilalți băieți pozau, oferindu-și deliberat obiectivului profilurile, Eddie se uita drept spre aparat. Ca și în fotografiile din anuarul din 1957, seriozitatea sa alarmantă și chipul frumos îl făceau să pară mai în vârstă decât era în realitate.

Cât despre vreo calitate „literară" pe care ar fi avut-o, cămașa închisă la culoare și cravata și mai închisă erau singurii factori vizibili; cămașa era din cele care în mod normal nu se poartă cu cravată. (Marion și-a amintit că lui Thomas îi plăcea o asemenea ținută; nu și lui Timothy, mai mic ca vârstă sau mai convențional, sau amândouă.) Pe Marion o deprima să încerce să-și imagineze ce puteau să conțină paginile revistei; poeme obscure, povești penibil de autobiografice, scrise de adolescenți care se apropiau de vârsta majoratului – versiuni cu pretenții literare ale temei „Cum mi-am petrecut vacanța de vară". Băieții de vârsta aceasta ar trebui să se preocupe doar de sport, era de părere Marion. (Pe Thomas și Timothy nu-i preocupase decât sportul.)

Deodată, vremea vântoasă și înnorată a înfiorat-o, ori poate că fiorul rece care o cuprinsese avea alte cauze. A închis anuarul '58 și a urcat în mașină, apoi l-a deschis din nou,

sprijinindu-l de volan. Bărbații care o văzuseră pe Marion urcând în mașină își ațintiseră privirile asupra coapselor ei. Nu se putuseră abține.

Că veni vorba de sport: Eddie O'Hare încă alerga – punct. Iată-l, încă și mai musculos anul acesta, în ambele fotografii, pentru echipa de cros și cea de pistă. „De ce alerga?" s-a întrebat Marion. (Băieților ei le plăcuseră fotbalul și hocheiul, iar primăvara Thomas juca lacrosse și Timothy se antrena la tenis. Nici unul nu dorise să practice jocul preferat al tatălui lor – singurul sport practicat de Ted era squash-ul.)

Dacă Eddie O'Hare nu promovase de la echipa de juniori la cea a colegiului – fie la cros, fie la pistă –, înseamnă că nu alerga nici foarte repede, nici cu tenacitate. Dar, indiferent de viteză ori tenacitate în alergare, umerii lui goi au atras din nou atenția inconștientă a degetului arătător al lui Marion. Oja era roz sidefie; se potrivea cu rujul care era un fel de roz pudrat cu argintiu. În vara lui 1958, e posibil ca Marion Cole să fi fost una dintre cele mai frumoase femei din lume.

Adevărul e că nu exista nici un interes sexual *conștient* în trasarea conturului umerilor goi ai lui Eddie. Faptul că nevoia aceasta involuntară a ei de a scruta tineri de vârsta lui Eddie putea *deveni* o nevoie sexuală era, la acel moment, doar premoniția soțului ei. Dacă Ted avea încredere în instinctele sale sexuale, Marion era profund nesigură de ale ei.

Multe soții credincioase tolerează, chiar acceptă trădările dureroase ale unui soț fustangiu; în cazul lui Marion, ea îl tolerase pe Ted deoarece vedea și singură cât de puțin contau pentru el multele femei pe care le avusese. Dacă ar fi avut o *singură* altă femeie, cineva care l-ar fi ținut sub o vrajă îndelungată, poate că Marion s-ar fi decis să se descotorosească de el. Dar Ted nu se purtase niciodată urât cu ea; iar mai cu seamă după moartea lui Thomas și Timothy, se purta cu o tandrețe nemărginită. La urma urmei, singurul care putea înțelege și respecta eternitatea durerii ei era Ted, nimeni altcineva.

Dar acum exista o inegalitate îngrozitoare între ea şi Ted. După cum observase chiar şi Ruth cea de patru ani, mama *era* mai tristă decât tatăl. Şi mai era o inegalitate pe care Marion n-avea nici o speranţă s-o compenseze: ca tată, Ted era mai bun pentru Ruth decât era ea ca mamă. În schimb, pentru *fiii* ei, ea fusese părintele cel mai bun! În ultima vreme, ajunsese aproape să-l urască pe Ted pentru că îşi înghiţea durerea mai bine decât o făcea ea. Ceea ce Marion putea doar bănui era că probabil Ted o ura pentru superioritatea tristeţii ei.

Marion credea că greşiseră amândoi dându-i viaţă lui Ruth. În fiecare fază a creşterii, copila era un dureros memento al etapelor similare din copilăriile lui Thomas şi Timothy. Soţii Cole nu avuseseră niciodată nevoie de bone pentru băieţi; pe vremea aceea, Marion era o mamă deplină. În schimb, Ruth avea non-stop bone. Căci, cu toate că Ted vădea o dorinţă mult mai mare decât Marion de a sta cu fetiţa, nu era cel mai potrivit părinte pentru a îndeplini sarcinile zilnice necesare. Oricât de incapabilă devenise Marion de a le îndeplini ea însăşi, cel puţin ştia despre ce e vorba şi că trebuie îndeplinite de o persoană responsabilă.

În vara lui '58, Marion însăşi devenise motivul principal al nefericirii soţului ei. După cinci ani de la moartea lui Thomas şi Timothy, Marion credea că ea îi pricinuia lui Ted mai multă durere decât fiii lor morţi. Marion se temea, de asemenea, că nu întotdeauna va fi în stare să se abţină de la a o iubi pe fiica ei. „Şi dacă mă las cuprinsă de iubire pentru Ruth, îşi zicea Marion, ce voi face dacă i se întâmplă *ei* ceva?" Marion ştia că nu ar putea îndura pierderea a încă unui copil.

Ted îi spusese de curând lui Marion că voia să „încerce să se despartă" – pe timpul verii – doar ca să vadă dacă separarea îi va face mai fericiţi. Timp de ani de zile, cu mult timp înainte de moartea fiilor ei iubiţi, Marion se întrebase adesea dacă ar putea să divorţeze de Ted. Acum *el* voia să divorţeze de *ea!* Dacă ar fi divorţat când Thomas şi Timothy mai erau în viaţă, nu s-ar fi pus nici o clipă problema care dintre ei ar fi păstrat copiii;

ei erau băieții *ei* – pe ea ar fi ales-o copiii. Ted n-ar fi putut niciodată să conteste un adevăr atât de evident.

Dar acum... Marion nu știa ce să facă. Erau perioade când nu suporta nici măcar să-i vorbească lui Ruth. De înțeles că acest copil va dori să rămână cu tatăl.

„Prin urmare, aceasta e înțelegerea?" se întreba Marion. El ia tot ce-a mai rămas: casa – care îi era dragă ei, dar pe care ea nu și-o dorea – și pe Ruth, pe care ea ori nu putea ori nu voia să-și îngăduie s-o iubească. Marion ar urma să-i ia pe băieți. Din Thomas și Timothy, Ted n-avea decât să păstreze ceea ce-și amintea. („Eu voi lua toate fotografiile", a decis Marion.)

A tresărit speriată când sirena feribotului a șuierat. Degetul ei arătător, care continuase să urmărească linia umerilor goi ai lui Eddie O' Hare, s-a înfipt în pagina anuarului; și-a rupt unghia. Sângera. Marion a observat șanțul pe care îl lăsase unghia pe umărul lui Eddie. O gămălie de sânge pătase pagina, dar ea și-a înmuiat degetul în gură și a șters sângele. Abia atunci și-a amintit Marion că Ted îl angajase pe Eddie cu condiția ca băiatul să aibă carnet de conducere și că totul fusese aranjat *înainte* ca Ted să-i fi spus că voia să „încerce să se despartă".

Sirena feribotului a șuierat din nou. Era un sunet atât de profund încât a făcut-o să înțeleagă ceva evident acum: Ted știa de ceva vreme că avea s-o părăsească! Spre surprinderea ei, faptul că își dăduse seama de înșelătoria lui nu a reușit s-o înfurie câtuși de puțin; nu putea fi sigură nici dacă simțea suficientă ură față de el, ca un indiciu al iubirii pe care i-o purtase vreodată. Oare *totul* se sfârșise sau se schimbase pentru ea atunci când muriseră Thomas și Timothy? Până acum presupusese că Ted încă o iubea în felul său; dar iată că *el* era cel care luase hotărârea să se despartă, nu-i așa?

Când a deschis portiera și a coborât din mașină ca să se uite mai de aproape la pasagerii care părăseau feribotul, era o femeie tot atât de tristă cum fusese în fiecare clipă a ultimilor cinci ani; dar gândurile îi erau mai limpezi decât fuseseră vreodată. Îl va lăsa pe Ted să plece – o va lăsa chiar și pe fiica

ei să plece împreună cu el. Îi va părăsi pe amândoi înainte s-apuce Ted s-o părăsească pe ea. În timp ce se îndrepta spre ponton, Marion își spunea: „totul, în afară de fotografii". Pentru o femeie care tocmai ajunsese la această concluzie, pasul ei era surprinzător de ferm. Pentru oricine o vedea, părea senină și optimistă.

Primul șofer care a părăsit feribotul era un dobitoc. Atât de tare l-a uluit frumusețea femeii pe care a văzut-o îndreptându-se spre el, încât a părăsit drumul, înfigându-se în nisipul pietros al plajei; mașina avea să-i rămână înțepenită acolo mai mult de-o oră, dar, chiar și după ce și-a dat seama de situația în care se găsea, nu și-a putut lua ochii de la Marion. Pur și simplu nu era în stare. Marion n-a băgat de seamă accidentul – ea continua să înainteze încet.

Pentru tot restul vieții sale, Eddie O'Hare va crede în soartă. La urma urmei, în clipa în care a pus piciorul pe țărm, s-a trezit față în față cu Marion.

Eddie e plictisit și excitat

Săracul Eddie O'Hare! Ori de câte ori se afla în public împreună cu tatăl său, îi venea să intre în pământ de rușine. Călătoria lungă cu mașina până la portul din New London și apoi așteptarea parcă fără sfârșit (alături de tatăl său) a feribotului Orient Point n-au făcut excepție. În comunitatea Exeter, obiceiurile lui Minty O'Hare erau la fel de familiare ca bomboanele lui de mentă; Eddie se deprinsese să accepte că atât elevii, cât și colegii de catedră îl evitau cu nerușinare pe tatăl său. Talentul lui O'Hare senior de a plictisi auditoriul, *orice* auditoriu, era notoriu. Lui Minty i se dusese buhul pentru stilul său soporific de a preda; numărul elevilor pe care O'Hare senior îi făcuse să adoarmă devenise legendar.

Metoda lui Minty de a plictisi nu erau înfloriturile; jocul lui consta din simpla repetiție. Citea cu voce tare din ceea ce considera a fi fragmentele semnificative pentru tema din ziua precedentă – când se presupunea că materialul era încă proaspăt în mințile elevilor. Dar, pe măsură ce ora înainta, era vădit că prospețimea minților lor se ofilea, deoarece Minty identifica întotdeauna prea *multe* fragmente semnificative pe care le citea cu voce tare și cu mare patos, făcând pauze repetate, pentru efect; pauzele mai lungi erau necesare pentru a-și suge bomboanele de mentă. Prea puține discuții urmau după repetarea nesfârșită a acestor fragmente peste măsură de familiare – în parte, din pricină că nimeni nu putea contesta semnificația evidentă a fiecărui fragment. Putea fi pusă la îndoială doar *necesitatea* de a le

citi cu voce tare. În afara clasei, metoda lui Minty de a preda engleza era adesea temă de discuție, încât aproape de fiecare dată Eddie O'Hare avea sentimentul că el însuși pătimise la orele tatălui său, deși nu i se întâmplase asta niciodată.

Altundeva pătimise Eddie. Era recunoscător că, din fragedă copilărie, mâncase aproape numai în sala de mese a școlii, la început la masa rezervată corpului profesoral, alături de alți membri ai familiilor acestora, iar mai târziu cu colegii lui. Prin urmare, vacanțele erau singurele perioade când familia O'Hare, reunită, mânca acasă. Dineurile pe care Dot O'Hare le organiza cu regularitate – deși puține cupluri din rândul corpului profesoral se bucurau de acceptarea ei scrâșnită – erau o cu totul altă poveste. Eddie nu se plictisea la aceste dineuri, deoarece părinții lui îi limitau participarea la o prezență cât mai scurtă și doar din politețe.

Dar la cinele familiale din timpul vacanțelor, Eddie era expus ridicolului fenomen reprezentat de mariajul perfect al părinților săi: nu se plictiseau reciproc, pentru că nici unul nu asculta ce spunea celălalt. Între ei exista o politețe calmă, mama îl lăsa pe tată să vorbească atât cât simțea el nevoia, după care venea rândul ei – aproape întotdeauna despre cu totul altceva. Conversația domnului și doamnei O'Hare era o capodoperă de monologuri paralele; cum Eddie nu participa, se distra de minune încercând să ghicească dacă mama sau tatăl lui își va aminti *ceva* din spusele celuilalt.

Bunăoară, o seară petrecută acasă, în Exeter, cu puțin înainte de plecarea spre Orient Point. Anul școlar se încheiase, serbarea de sfârșit de an avusese și ea loc de curând, și Minty O'Hare glosa filosofic despre ceea ce el numea „indolența comportamentului elevilor în timpul trimestrului de primăvară".

– *Știu* că se gândesc la vacanța de vară, a spus Minty, poate pentru a suta oară. Îmi *dau seama* că revenirea vremii calde te invită la lâncezeală, dar nu la o lâncezeală de un asemenea grad, cum am observat în *această* primăvară.

Tatăl lui făcea aceleași enunțuri în *fiecare* primăvară; enunțurile în sine îi provocau lui Eddie o toropeală paralizantă, care odată se întrebase dacă nu cumva pasiunea lui pentru alergare, singurul sport care îl interesa, era rezultatul încercării de a fugi de vocea tatălui său, care avea modulațiile neîncetate, previzibile, ale unui ferăstrău circular într-un depozit de cherestea.

Minty încă nu-și încheiase expozeul – tatăl lui Eddie nu dădea impresia că încheie vreodată ceva –, dar măcar se oprise ca să răsufle ori poate pentru o îmbucătură de mâncare, când numai ce-a început mama lui Eddie.

– Ca și când n-ar fi de-ajuns că toată iarna am fost martori la faptul că doamna Havelock a hotărât să *nu* poarte sutien, a zis Dot O'Hare, acum că s-a încălzit afară trebuie să suportăm și consecințele refuzului de a se rade la subsuoară. Și nici acum nu dă semne că ar vrea să poarte sutien. Deci *și* sutien lipsă, *și* subsuori păroase! a declarat mama lui Eddie.

Doamna Havelock era o tânără soție de cadru didactic; cel puțin pentru Eddie și majoritatea băieților, ea trezea mult mai mult interes decât cele mai multe dintre celelalte soții. Iar faptul că nu purta sutien era, pentru băieți, o *bilă albă*. Nu era o femeie drăguță, ba era chiar plinuță și ștearsă, dar legănatul pieptului ei tineresc și generos îi făcuse pe elevi s-o îndrăgească – și la fel și pe nenumărații bărbați de la școală, care nu ar fi recunoscut niciodată că se simțeau atrași de ea. În acele zile prehipiote din 1958, faptul că doamna Havelock nu purta sutien era neobișnuit și totodată demn de menționat: băieții o porecliseră Bouncy[1]. Pe norocosul domn Havelock băieții îl invidiau profund și îi arătau un respect inegalabil. Eddie, care se bucura la fel ca toți ceilalți la vederea sânilor săltăreți ai doamnei Havelock, era deranjat de dezaprobarea plină de cruzime a mamei sale.

Și-acum subsuorile păroase – acestea, Eddie trebuia să recunoască, constituiseră cauza unei considerabile consternări printre elevii mai puțin sofisticați. În acele zile, unii băieți de la Exeter păreau să nu știe că femeilor le *putea* crește păr la subsuoară –

[1] *Bouncy* – „săltăreț", „robust" (n.tr.)

erau chiar profund tulburați la gândul că o femeie îl *lasă* să crească. Dar pentru Eddie, subsuorile păroase ale doamnei Havelock erau o dovadă în plus a capacității nemărginite a femeii de a oferi plăcere. Într-o rochie de vară fără mâneci, doamna Havelock sălta *și* era păroasă. Odată cu încălzirea vremii, nu erau puțini băieții care adăugaseră poreclei de Bouncy pe aceea de Furry[1]. Indiferent de poreclă, era suficient ca Eddie să se gândească la ea, și se și excita.

– Nu m-ar mira ca mâine-poimâine să ne pomenim că n-o să se mai radă nici pe picioare, a zis mama lui Eddie.

Gândul la *această* posibilitate l-a cam descumpănit pe Eddie, așa e, dar a hotărât să nu emită nici o judecată până nu va fi văzut cu ochii lui dacă îi va plăcea sau nu o atare cultură pe picioarele doamnei Havelock.

Deoarece domnul Havelock era coleg cu Minty la catedra de engleză, opinia lui Dot O'Hare era că soțul ei ar trebui să-i spună domnului în cauză despre faptul că „boemianismul" soției sale era îngrijorător de nelalocul lui într-o școală de băieți. Dar Minty, care l-ar fi plictisit și pe-un mort, avea destulă minte-n cap să nu se lege de felul în care se îmbrăca sau se rădea – sau în care nu se îmbrăca și nu se rădea – soția altui bărbat.

– Draga mea Dorothy, s-a mulțumit Minty să spună, doamna Havelock este europeancă.

– Nu știu ce poate să mai însemne și *asta!* a ripostat mama lui Eddie.

Dar tatăl lui se și întorsese – cu aerul cel mai firesc, ca și când n-ar fi fost întrerupt – la subiectul indolenței școlarilor primăvara.

În opinia lui Eddie – pe care nu și-o exprima –, numai sânii mobili ai doamnei Havelock și subsuorile păroase ar fi putut să-i risipească apatia pe care-o resimțea – și nu primăvara era cea care-l făcea pe Eddie să se simtă indolent, ci conversațiile fără sfârșit și fără legătură între ele ale părinților săi, care îi dădeau o stare de veritabilă trândăvie, o dâră de toropeală.

[1] *Furry* – „blănos" (n.tr.)

Uneori, colegii lui Eddie îl întrebau:

– Ăăă, care-i numele *adevărat* al tatălui tău?

Îl știau pe O'Hare senior numai după poreclă, Minty, iar direct i se adresau cu Domnul O'Hare.

– Joe, răspundea Eddie. Joseph E. O'Hare.

E-ul venea de la Edward, singurul nume cu care îl apela tatăl său.

– Nu te-am botezat Edward ca să-ți spun Eddie, îi zicea periodic tatăl său.

Dar tot restul lumii, chiar și mama lui, îi spunea Eddie. Iar Eddie spera că într-o bună zi i se va spune pur și simplu Ed.

La ultima cină în familie, înainte ca Eddie să plece pentru a-și începe slujba de vară, încercase să intervină în nesfârșitele monologuri paralele ale părinților săi; dar tot degeaba.

– Azi am fost la sala de gimnastică și m-am întâlnit cu domnul Bennett, a spus Eddie.

Domnul Bennett fusese profesorul lui de engleză în anul școlar ce se încheiase. Eddie ținea foarte mult la el; cursul lui cuprindea câteva dintre cele mai bune cărți citite vreodată de băiat.

– Presupun că ne putem aștepta să-i vedem subsuorile pe plajă toată vara. Mă tem că într-o bună zi o să-i *zic* una, a anunțat mama lui Eddie.

– Am jucat chiar și puțin squash cu domnul Bennett, a adăugat Eddie. I-am spus că întotdeauna mi-am dorit să-ncerc jocul ăsta, și el și-a rupt puțin din timpul său ca să dea câteva mingi împreună cu mine. Mi-a plăcut mai mult decât mi-aș fi închipuit.

Pe lângă obligațiile sale în cadrul catedrei de engleză, domnul Bennett era, de asemenea, antrenorul de squash al școlii – și nu unul lipsit de succes. Lovirea unei mingi de squash fusese ca o revelație pentru Eddie O'Hare.

– Cred că o vacanță de Crăciun mai scurtă și una de primăvară mai lungă ar putea fi soluția, a zis tatăl său. Știu că anul școlar este lung, dar trebuie să existe o cale ca, la revenirea din

vacanța de primăvară, băieții să aibă ceva mai multă vervă – mai mult hopa-sus-și-dă-i-bătaie.

– M-am gândit să m-apuc de squash – adică iarna viitoare, a anunțat Edddie. În toamnă, aș continua cu crosul. La primăvară, m-aș reapuca de alergarea pe pistă...

Preț de-o secundă, cuvântul „primăvară" a părut să atragă atenția tatălui său, dar pe Minty numai *indolența* primăverii îl subjuga.

– Poate că se irită de la ras, a speculat mama lui. Atenție, nu că eu nu m-aș irita din când în când, dar asta nu-i o scuză.

Mai târziu, Eddie a spălat vasele, lăsându-și părinții să-și continue trăncăneala. Chiar înainte de a merge la culcare, a auzit-o pe mama lui întrebând:

– Ce-a zis de *squash?* Ce-a fost cu *squash*-ul?

– *Cine*-a zis ce? a întrebat tatăl.

– Eddie! a răspuns mama. Eddie a zis ceva de squash și de domnul Bennett.

– Ăla care e antrenor de squash, a spus Minty.

– Joe, știu *asta!*

– Draga mea Dorothy, care-i întrebarea ta?

– Ce-a zis Eddie despre squash? a repetat Dot.

– Nu știu, spune-mi, a zis Minty.

– Zău, Joe, a spus Dot. Uneori, mă-ntreb dacă asculți vreodată.

– Draga mea Dorothy, sunt numai urechi, i-a ripostat plicticosul bătrân.

Au izbucnit amândoi în râs. Încă râdeau când Eddie s-a târât în pat, executând cu lentoare toate mișcările necesare pentru culcare. Dintr-odată, l-a cuprins o asemenea sfârșeală ori poate *indolență*, și-a zis el, încât nici nu concepea să facă efortul să-și lămurească părinții ce vrusese să spună. Dacă mariajul lor era bun din toate punctele de vedere – și așa părea să fie –, Eddie își imagina că un mariaj *prost* ar putea avea multe în favoarea sa. În curând, urma să-și pună la încercare teoria, într-un fel mult mai dur decât avea el habar.

Ușa din podea

En route spre New London, o călătorie planificată și răsplanificată până la epuizare – ca și Marion, plecaseră mult prea devreme pentru feribotul cu pricina –, tatăl lui Eddie s-a rătăcit în apropiere de Providence.

– E eroarea pilotului sau a navigatorului? a întrebat Minty vesel.

A amândurora. Tatăl lui Eddie, care era pilotul, vorbise atât de mult încât nu fusese suficient de atent la drum; Eddie, care era „navigatorul", făcuse un asemenea efort să rămână treaz, încât neglijase să consulte harta.

– Bine că am plecat devreme, a adăugat tatăl.

S-au oprit la o benzinărie, unde Joe O'Hare a făcut tot ce-i stătea în puteri să lege o vorbă cu un membru al clasei muncitoare.

– Ei, ce zici de situația asta afurisită? s-a adresat O'Hare senior angajatului de la benzinărie, un tip ușor retardat, cum i s-a părut lui Eddie. Așa arată un cuplu de exonieni pierduți, în căutarea feribotului de la New London spre Orient Point.

Eddie murea câte puțin ori de câte ori își auzea tatăl vorbind cu persoane străine. (Cine altul decât un exonian știa ce e ăla un exonian?) Ca lovit de-o comă trecătoare, angajatul s-a holbat la o pată uleioasă de pe trotuar, puțin la dreapta pantofului drept al lui Minty.

– Sunteți în Rhode Island.

Atât a reușit să îngaime bietul nenorocit.

– Ne poți spune cum ajungem la New London? l-a întrebat Eddie.

După ce au pornit din nou la drum, Minty l-a regalat pe Eddie glosând pe marginea subiectului morocănelii intrinseci care era atât de adesea rezultatul unei educații liceale mediocre.

– Neexersarea minții este un lucru îngrozitor, Edward, i-a atras tatăl lui atenția.

Au ajuns la New London atât de devreme, încât Eddie ar fi putut lua un alt feribot.

– Dar atunci ai avea de așteptat la Orient Point de unul singur! a ținut să precizeze Minty.

La urma urmei, familia Cole îl aștepta pe Eddie să ajungă cu următorul feribot. Până să-și dea seama Eddie cât de mult ar fi preferat să aștepte singur la Orient Point, feribotul aflat la debarcader plecase.

– Primul voiaj pe ocean al fiului meu, i-a explicat Minty femeii cu brațe enorme care i-a vândut lui Eddie biletul de călătorie. Nu-i *Queen Elisabeth* sau *Queen Mary*, a continuat Minty; nu-i traversare de șapte zile; nu-i Southampton, ca în Anglia, sau Cherbourg, ca în Franța. *Dar*, mai cu seamă când ai șaisprezece ani, un mic voiaj pe mare până la Orient Point este suficient!

Femeia a zâmbit tolerantă printre colacii de grăsime; deși zâmbetul era abia schițat, se putea observa că-i lipseau câțiva dinți.

Mai apoi, stând pe mal, tatăl lui Eddie a început să filosofeze pe marginea exceselor alimentare care erau adesea rezultatul unei educații liceale de proastă calitate. O scurtă excursie în afara orașului Exeter a fost de-ajuns ca să dea peste oameni care ar fi fost mai fericiți sau mai supli (sau amândouă) dacă ar fi avut norocul să urmeze acolo colegiul!

Când și când, tatăl lui Eddie arunca la întâmplare frânturi de sfaturi care, ca din senin, se refereau la iminenta slujbă de vară a lui Eddie.

– Nu te pierde cu firea doar pentru că e faimos, i-a spus O'Hare senior, hodoronc-tronc. Nu e chiar o personalitate literară. Prinde din zbor tot ce poți. Observă-i obiceiurile de lucru, vezi dacă nebunia lui are vreo metodă – chestii din astea.

Odată cu apropierea feribotului lui Eddie, Minty a fost cel care brusc a început să aibă emoții din pricina slujbei fiului său.

Întâi s-au îmbarcat camioanele, primul la rând fiind un camion plin cu stridii proaspete sau, dacă era gol, urma să fie umplut cu stridii proaspete. Oricum ar fi fost, mirosea a stridii nu foarte proaspete, iar șoferul, care fuma o țigară și stătea rezemat de grătarul împroșcat cu muște al camionului de stridii, în vreme ce feribotul nou-sosit acosta, a fost următoarea victimă a conversației improvizate a lui Joe O'Hare.

– Băiatul meu aici de față se îndreaptă spre prima lui slujbă, a anunțat Minty, iar Eddie a mai murit un strop.

– Ce vorbești? l-a luat peste picior șoferul camionului de stridii.

– O să fie asistentul unui scriitor, a proclamat tatăl lui Eddie. Atenție, nu știm exact ce implică acest lucru, dar fără îndoială va fi ceva mai solicitant decât simpla ascuțire a unor creioane, schimbarea panglicii la mașina de scris și căutarea unor cuvinte dificile pe care nici măcar scriitorul însuși nu știe cum să le scrie! Eu o înțeleg ca pe o experiență de învățare, indiferent ce se va dovedi a fi.

Șoferul camionului de stridii, brusc recunoscător pentru slujba pe care-o avea, a zis:

– Baftă, puștiule!

În ultimul minut, chiar înainte ca Eddie să urce pe puntea feribotului, tatăl lui s-a repezit la mașină, apoi s-a întors în fugă.

– Era să uit! a strigat el, întinzându-i lui Eddie un plic gros legat cu un elastic și un pachet având mărimea și moliciunea unei felii de pâine. Pachetul era învelit în hârtie de împachetat, dar ceva îl turtise pe bancheta din spate; arăta ca un cadou abandonat, nedorit.

– E pentru copilaș – mama ta și cu mine ne-am gândit la el, a zis Minty.

– *Ce* copilaș? a întrebat Eddie.

A prins plicul și cadoul sub bărbie, pentru că sacul greu de pânză și o valiză mai mică și mai ușoară îi solicitau ambele mâini. Astfel a urcat pe punte, cu pas clătinat.

– Soții Cole au o fetiță – cred că are patru ani! a urlat Minty.

Lanțurile zornăiau, motorul feribotului duduia, fluierul șuiera; oamenii își luau rămas-bun strigând.

– Au mai făcut un copil, ca să-i înlocuiască pe cei *morți!* a zbierat tatăl lui Eddie.

Chestia asta a părut să îi atragă atenția până și șoferului, care-și parcase camionul de stridii pe puntea feribotului și stătea aplecat peste parapetul punții superioare.

– Aha, a zis Eddie. La revedere! a strigat el.

– Te iubesc, Edward! a mugit tatăl lui.

Apoi Minty O'Hare a început să plângă. Eddie nu-și văzuse niciodată tatăl plângând, dar până atunci nu plecase niciodată de-acasă. Se prea poate ca și mama lui să fi plâns, dar el nu băgase de seamă.

– Ai *grijă!* s-a smiorcăit tatăl lui.

Pasagerii care stăteau spânzurați de parapetul punții superioare se holbau la el.

– Fii atent la *ea!* a mai strigat tatăl lui.

– La *cine?* a strigat Eddie la rândul său.

– La *ea!* La *doamna* Cole! a zis O'Hare senior.

– *De ce?* a țipat Eddie.

Se îndepărtau, debarcaderul rămânea în urmă; fluierul feribotului era asurzitor.

– Am auzit că n-a trecut niciodată peste asta! a mugit Minty. E un *zombi!*

„Ah, minunat – *acum* îmi spune!" s-a gândit Eddie. Dar s-a mulțumit să îi facă semn cu mâna. Habar n-avea că așa-numita zombi îl va aștepta la Orient Point; încă nu știa că *domnul* Cole nu avea voie să conducă. Pe Eddie îl enervase faptul că tatăl său nu-l lăsase să conducă pe drumul spre New London pe motiv că traficul pe care aveau să-l înfrunte era „diferit de traficul de Exeter". Eddie îl mai vedea încă pe tatăl său pe țărmul din Connecticut, tot mai îndepărtat. Minty se întorsese cu spatele, își ținea capul în mâini – plângea.

Cum adică *zombi?* Eddie se aştepta ca doamna Cole să fie asemenea mamei lui sau asemenea nevestelor de profesori, prin nimic memorabile, care însemnau cam tot ceea ce ştia el despre femei. Cu puţin noroc, *poate* că doamna Cole avea în firea ei puţin din ceea ce Dot O'Hare numea „boemianism", deşi Eddie nici nu îndrăznea să spere să întâlnească o femeie care să stârnească aceleaşi plăceri voyeristice din care doamna Havelock oferea din abundenţă.

În 1958, când Eddie O'Hare se gândea la femei, tot ce-i venea în minte erau doar subsuorile îmblănite şi sânii săltăreţi ai doamnei Havelock. Cât despre fetele de vârsta lui, Eddie nu avusese succes; în plus, îl înspăimântau. Fiind fiul unui cadru didactic, puţinele lui întâlniri fuseseră cu fete din oraşul Exeter, cunoştinţe din perioada primului an de colegiu, care-l stânjeneau. Fetele astea din oraş se mai împliniseră între timp şi de obicei erau circumspecte faţă de băieţii din oraş care mergeau la colegiu – de bună seamă că se aşteptau la un comportament condescendent din partea lor.

În weekendurile în care se organizau petreceri dansante la Exeter, fetele din afara oraşului i se păreau lui Eddie inabordabile. Veneau cu trenul sau în autocare, adesea din alte şcoli-internat sau din oraşe precum Boston şi New York. Erau mult mai bine îmbrăcate şi parcă mai femei decât majoritatea nevestelor de profesori – cu excepţia doamnei Havelock.

Înainte să plece din Exeter, Eddie răsfoise *PEAN* '53, căutând fotografii cu Thomas şi Timothy Cole – era ultimul an în care apăruseră în anuar. Ceea ce găsise îl intimidase teribil. Băieţii aceia nu fuseseră doar într-un singur club; Thomas apărea în ambele echipe ale colegiului, de fotbal şi de hochei, iar Timothy, care-i călca fratelui său pe urme, fusese surprins de obiectiv în fotografiile echipelor de fotbal şi hochei ale juniorilor. Nu faptul că se pricepeau să dea cu piciorul în minge sau să patineze îl intimidase pe Eddie, ci ameţitorul număr de instantanee, în tot anuarul, în care apăreau ambii băieţi – în multele fotografii candide care alcătuiesc un anuar, în toate acele poze

cu elevi care în mod vădit se *distrează*. Thomas și Timothy păreau întotdeauna să se distreze de minune. Fuseseră *fericiți!* și-a dat Eddie seama.

Luându-se la trântă cu alți băieți în camera chiștoacelor (salonul fumătorilor) dintr-un cămin, făcând giumbușlucuri cu o pereche de cârje, pozând cu lopețile de zăpadă sau jucând cărți – Thomas adesea cu o țigară atârnând în colțul frumoasei lui guri. Și în weekendurile dansante de la colegiu, băieții Cole erau surprinși alături de cele mai frumoase fete. Era o fotografie în care Timothy nu dansa, ci chiar o *îmbrățișa* pe partenera lui de dans; mai era una cu Thomas *sărutând* o fată – erau afară, într-o zi rece, cu ninsoare, amândoi cu paltoane din păr de cămilă, Thomas trăgând-o pe fată spre el de fularul pe care-l purta la gât. Cât de *populari* fuseseră băieții ăștia! (Și apoi muriseră.)

Feribotul a trecut prin dreptul unui fel de șantier naval; câteva ambarcațiuni se găseau într-un doc uscat, altele pluteau. Îndepărtându-se de uscat, feribotul a trecut și pe lângă un far sau două. În larg erau câteva ambarcațiuni cu vele. Vremea fusese caldă și cețoasă pe uscat – chiar și dimineața devreme, când Eddie plecase din Exeter –, dar pe mare vântul de la nord-est sufla rece, iar soarele ba intra în nori, ba ieșea.

Pe puntea superioară, încă luptându-se cu sacul cel greu și valiza mică și mai ușoară – ca să nu mai vorbim de cadoul pentru fetiță, deja turtit – Eddie s-a oprit să-și aranjeze bagajele. Hârtia de împachetat avea să sufere și mai multă maltratare când Eddie a împins cadoul până în fundul sacului de pânză, dar cel puțin n-o să-l mai care sub bărbie. Și avea nevoie și de șosete; își începuse ziua în mocasini, fără șosete, dar acum picioarele îi erau reci. A găsit și un sveter de bumbac, ca să-l îmbrace peste tricou. Abia acum, în prima zi departe de colegiu, și-a dat seama că purta un tricou *Exeter* și un sveter *Exeter*. Jenat de această publicitate deșănțată – cum i s-a părut – făcută școlii lui venerate, Eddie și-a întors sveterul pe dos. Abia atunci a înțeles de ce unii elevi din clasele mari de la colegiu aveau

obiceiul să-*şi* poarte sveterele Exeter pe dos; noua lui înţelegere a acestei culmi a modei însemna că era pregătit să dea piept cu aşa-numita lume reală – cu condiţia să existe într-adevăr o lume în care exonienii ar face mai bine să-şi lase experienţele de la Exeter în urmă (sau să le întoarcă pe dos).

Eddie se simţea îmbărbătat de faptul că purta jeanşi, în ciuda sfatului mamei sale că nişte pantaloni kaki ar fi mult mai „potriviţi"; dar cu toate că Ted Cole îi scrisese lui Minty că băiatul putea să uite de sacou şi cravată – slujba de vară a lui Eddie nu cerea purtarea „uniformei Exeter", cum a numit-o Ted –, tatăl lui Eddie insistase ca el să-şi pună în bagaj şi câteva cămăşi albe şi cravate, precum şi ceea ce Minty numea o jachetă sport „pentru toate ocaziile".

Abia când şi-a rearanjat bagajele pe puntea superioară a observat Eddie mai bine plicul gros pe care tatăl i-l dăduse fără nici o explicaţie, un gest ciudat în sine – tatăl său explica *totul.* Era un plic purtând adresa de retur a Colegiului Phillips Exeter tipărită în relief şi numele O'HARE scris cu caligrafia îngrijită a tatălui său. În plic se găseau numele şi adresa fiecărui exonian viu din Hamptons. În concepţia lui O'Hare senior, asta însemna să fii pregătit pentru orice urgenţă – puteai oricând să telefonezi unui cetăţean originar din Exeter ca să-i ceri ajutorul! Eddie şi-a dat seama dintr-o privire că nu cunoştea pe nimeni de pe listă. Şase nume ce aveau adrese în Southampton, aproape toţi absolviseră în anii '30 şi '40; un tip în vârstă, care absolvise în promoţia 1919, era fără îndoială pensionar şi probabil prea bătrân să-şi aducă aminte că urmase colegiul în Exeter. (Tipul avea de fapt cincizeci şi şapte de ani.)

Mai erau alţi trei sau patru exonieni în East Hampton, doar un cuplu în Bridgehampton şi Sag Harbor şi încă unul sau doi în Amagansett, Water Mill şi Sagaponack – Eddie ştia că familia Cole trăia în Sagaponack. Era mut de uimire. Oare tatăl său chiar nu-l cunoştea *deloc?* Nici în vis nu ar fi telefonat Eddie vreunuia dintre aceşti străini, chiar de-ar fi fost în cea mai cruntă nevoie.

– Exonieni! aproape că a strigat el.

În Exeter, Eddie cunoștea multe familii de cadre didactice; majoritatea nu considerau drept de la sine înțelese calitățile colegiului și nici nu exagerau când venea vorba despre ce înseamnă să fii exonian. Lui Eddie i se părea cu totul nedrept că tatăl său putea, din senin, să-l facă să simtă că *ura* Exeterul; în realitate, băiatul știa că e norocos că învață la acea școală. Se îndoia că ar fi intrat la acest colegiu dacă *n-ar fi fost* fiu de cadru didactic și se simțea destul de bine integrat între colegii săi – cât de bine se poate integra într-o școală de băieți un băiat care manifestă indiferență față de sport. Într-adevăr, dată fiind spaima lui Eddie față de fetele de aceeași vârstă cu el, nu era nefericit că se afla într-o școală de băieți.

De exemplu, avea grijă să se masturbeze pe prosopul lui sau pe mănușa lui de spălat, după care le clătea și le atârna înapoi în baie, unde-și aveau locul; și era atent să nu șifoneze paginile cataloagelor, pe care le primea mama sa prin poștă și în care diferitele modele de lenjerie pentru femei îi ofereau stimularea vizuală de care avea nevoie imaginația sa. (Cel mai mult îl atrăgeau femeile mai coapte care purtau corsete.) În lipsa cataloagelor, se masturba fericit și în întuneric, unde avea impresia că simte pe vârful limbii gustul sărat al subsuorilor păroase ale doamnei Havelock și unde sânii grei erau pernele moi și unduitoare care-i sprijineau capul și-l legănau până adormea, iar apoi adesea o visa. (Fără îndoială că doamna Havelock a îndeplinit acest serviciu prețios pentru nenumărați exonieni care au trecut prin colegiu pe când ea era în floarea tinereții.)

Dar în ce fel era doamna Cole un *zombi?* Eddie îl urmărea pe șoferul camionului de stridii cum ingurgitează un hotdog, dându-l pe gât cu o bere. Deși lui Eddie îi era foame – nu mâncase nimic de la micul dejun –, înaintarea oarecum în diagonală a feribotului și mirosul carburantului nu-l îmbiau să mănânce ori să bea. Din când în când, puntea superioară tremura și întreg feribotul se balansa. La asta se mai adăuga un

element, anume locul în care ședea, exact pe direcția în care vântul sufla fumul din coș. Simțea că-l ia cu amețeală. Parcă îi era mai bine dacă se plimba pe punte, iar când a zărit un coș de gunoi a răsuflat ușurat și, pândind momentul propice, a azvârlit înăuntru plicul tatălui său, cu numele și adresa fiecărui exonian viu din Hamptons.

Apoi Eddie a făcut un gest de care s-a simțit doar puțin rușinat: s-a îndreptat către locul unde camionagiul suferea de agoniile digestiei și fără multă vorbă și-a cerut iertare pentru tatăl său. Șoferul și-a stăpânit un râgâit.

– Stai calm, puștiule, a zis omul. Toți avem tați.

– Da, a răspuns Eddie.

– Și-apoi, a filosofat camionagiul, și-o fi făcând griji pentru tine. Nu-mi prea sună a treabă dă colea să fii asistent dă *scriitor*. Nu prea pricep ce-anume tre' să faci.

– Nici eu nu pricep, a mărturisit Eddie.

– Vrei o bere? l-a întrebat șoferul, dar Eddie l-a refuzat politicos; acum că se simțea mai bine, nu voia să-l ia din nou cu amețeală.

Pe puntea superioară nu erau nici femei, nici fete, a constatat Eddie; observația lui nu prea era împărtășită de camionagiu, care s-a apucat să mișune pe feribot, uitându-se stăruitor la *toate* femeile și fetele. Erau două fete care conduseseră o mașină la bord, pline de sine și, deși erau doar cu un an sau doi mai mari decât Eddie sau poate chiar de vârsta lui, îl socoteau în mod vădit prea tinerel pentru ele. Eddie s-a uitat la ele doar o dată.

Un cuplu de europeni s-a apropiat de el și, cu un puternic accent englezesc, cei doi l-au întrebat dacă vrea să le facă o fotografie, ei stând la prova – erau în luna de miere, i-au explicat. Eddie a consimțit fericit. Abia după aceea i-a trecut prin cap că femeia, fiind europeancă, o fi avut subsuori nerase. Dar ea purta o jachetă cu mâneci lungi; Eddie nu și-a dat seama nici dacă purta sutien.

S-a întors la sacul lui greu și la valijoară. În cea din urmă nu avea decât jacheta sport „pentru toate ocaziile", cămășile albe

și cravatele; era ușoară ca un fulg, dar mama lui îi spusese că astfel hainele lui „bune", cum le numea ea, vor rămâne nesifonate. (Mama îi făcuse valiza.) În sac se găsea tot restul – hainele pe care le voia *el*, carnetele de notițe și câteva cărți pe care domnul Bennett (de *departe* profesorul lui preferat de engleză) i le recomandase.

Eddie nu împachetase întreaga *operă* a lui Ted Cole. O citise. Ce rost avea s-o care cu el? Singurele excepții erau *Șoarecele care se târăște printre pereți*, exemplarul familiei O'Hare – tatăl lui Eddie insistase ca el să obțină un autograf de la domnul Cole –, și preferata lui Eddie dintre cărțile pentru copii ale lui Ted. Asemenea lui Ruth, Eddie avea și el cartea lui preferată, care *nu* era faimosul șoarece dintre pereți. Preferata lui Eddie era cea intitulată *Ușa din podea;* îl făcea pur și simplu să se scape pe el de frică. Nu acordase suficientă atenție anului apariției, altfel ar fi observat că *Ușa din podea* era prima carte pe care Ted Cole o publicase după moartea fiilor săi. Prin urmare, trebuie să-i fi fost foarte greu s-o scrie; și în mod sigur reflecta ceva din clipele cumplite prin care trecuse în acele zile.

Dacă editorului lui Ted nu i-ar fi fost atât de milă de el pentru ceea ce li se întâmplase copiilor lui, cartea poate că ar fi fost respinsă. Criticii au fost, aproape în unanimitate, *ne*miloși cu cartea care, că veni vorba, s-a vândut aproape la fel de bine ca toate celelalte cărți ale lui Ted; popularitatea lui părea cu adevărat incontestabilă. Dot O'Hare în persoană fusese de părere că a citi cartea cu glas tare unui copil ar fi un act de indecență frizând abuzarea copiilor. Dar Eddie era profund tulburat de *Ușa din podea*, față de care elevii de colegiu manifestau un adevărat cult – *într-atât* era de reprobabil romanul.

La bordul feribotului, Eddie a răsfoit *Șoarecele care se târăște printre pereți*. O citise de atâtea ori, încât nu mai recitea nici un cuvânt; se uita doar la ilustrații, care-i plăceau mai mult decât majorității criticilor. În cel mai bun caz, criticii le considerau „potențatoare" sau genul care „nu deranjează". Cel mai adesea, comentariul era negativ, dar nu *în totalitate* negativ. (De

pildă: „Fără să scadă meritul povestirii, ilustrațiile aduc o contribuție nesemnificativă. Lasă loc de speranță în mai bine data viitoare".) Însă lui Eddie îi plăceau.

Monstrul imaginar se târa printre pereți; iată-l fără brațe, fără picioare, târându-se cu ajutorul dinților, alunecând înainte pe blana lui. Și mai bună era ilustrația cu rochia-sperietoare din dulapul mămicii, rochia care prindea viață și încerca să se dea jos de pe umeraș. Era o rochie cu o labă de picior, o labă descălțată, ivindu-se de sub tiv; și o mână, doar o mână cu încheietură, zvârcolindu-se să iasă dintr-o mânecă. Dar cel mai tulburător era conturul unui singur sân care părea să umfle rochia, ca și când o femeie (sau numai anumite părți ale ei) se alcătuia *înăuntrul* rochiei.

Nicăieri în carte nu exista vreun desen liniștitor care să înfățișeze un șoarece *adevărat* între acei pereți. Ultima ilustrație îl arăta pe cel mai mic dintre băieți, treaz în pat și speriat de sunetul care se apropia. Cu mâna lui mică, băiatul lovește în perete ca să-l facă pe șoarece s-o tulească. Dar șoarecele nici gând s-o tulească; ba, mai mult, este disproporționat de *uriaș*. Nu e doar mai mare decât cei doi băieți la un loc; ci e mai mare decât tăblia de la capul patului – mai mare decât tot patul cu tăblie *cu tot*.

Cât despre cartea lui Ted Cole pe care o îndrăgea cel mai tare, a scos-o din sacul de pânză și a citit-o încă o dată înainte să acosteze feribotul. Povestea *Ușii din podea* nu va fi niciodată preferata lui Ruth; tatăl ei nu i-o povestise și vor trece câțiva ani până când Ruth va fi destul de mare ca s-o citească singură. Și o va detesta.

O ilustrație – plină de gust, dar extrem de simplă – înfățișa un făt în pântecele mamei. „Era odată un băiețel care nu știa dacă voia să se nască", astfel începea cartea. „Nici mămica lui nu știa dacă voia să-l nască."

> Și asta din pricină că trăiau într-o cabană în pădure, pe o insulă aflată pe un lac – și nu era nici un alt suflet de om în preajmă. Cabana avea o ușă în podea.

Băieţelul se temea de ceea ce se găsea sub uşa din podea, iar mămica lui se temea şi ea. Odată, demult, alţi copii veniseră în vizită de Crăciun, dar deschiseseră uşa din podea şi dispăruseră prin gaură, dedesubtul cabanei, şi toate cadourile lor se făcuseră şi ele nevăzute.

Mămica încercase să-i găsească pe copii, dar, când deschisese uşa din podea, auzise un sunet atât de îngrozitor, încât părul i se albise complet, asemenea părului unei fantome. Şi simţise o duhoare atât de cumplită, încât pielea i se zbârcise precum coaja unei smochine. Un an întreg a trebuit să treacă până când pielea i s-a netezit la loc şi părul nu i-a mai fost alb. Iar când deschisese uşa din podea, mămica văzuse şi nişte lucruri înfiorătoare, pe care niciodată n-a mai vrut să le vadă, cum ar fi, bunăoară, un şarpe care se făcea atât de mic încât se putea strecura prin crăpătura dintre uşă şi podea – chiar şi când uşa era închisă – şi apoi se făcea din nou mare, atât de mare că ar fi putut duce cabana în spinare, ca şi când şarpele ar fi fost un melc gigantic, iar cabana, cochilia lui.

(*Acea* ilustraţie îi provocase lui Eddie O'Hare un coşmar – *nu* în copilărie, ci la vârsta de şaisprezece ani!)

Celelalte lucruri de sub uşa din podea sunt atât de îngrozitoare cum numai în imaginaţie ţi le poţi închipui.

(Şi alături o ilustraţie greu de descris, înfăţişând şi acele lucruri îngrozitoare.)

Astfel că mămica se întreba dacă *voia* să-l aducă pe lume pe băieţel într-o cabană, pe o insulă aflată pe un lac – şi cu nici un alt suflet în preajmă –, dar mai cu seamă din pricina a tot ceea ce ar putea fi sub uşa din podea. Apoi şi-a zis în gând: „De ce nu? O să-i spun pur şi simplu să nu deschidă uşa din podea!"

Ei bine, pentru o mămică e simplu să spună aşa ceva, dar cum rămâne cu băieţelul? El încă nu ştia dacă voia să se nască într-o lume în care era o uşă în podea şi fără nici un

suflet în preajmă. Dar erau și lucruri frumoase în pădure și pe insulă, și pe lac.

(Urma o ilustrație cu o bufniță și rațe care înotau spre țărmul insulei, și o pereche de cufundaci care se aciuaseră pe apa liniștită a lacului.)

De ce să nu încerce, la urma urmei? s-a gândit băiețelul. Așa că s-a născut și a fost foarte fericit. Și mămica lui era din nou fericită, cu toate că, măcar o dată pe zi, îi spunea băiețelului ei: „Să nu deschizi *niciodată* – auzi?, niciodată, niciodată, *niciodată* – ușa din podea!" Dar de bună seamă că el era doar un băiețel. Dacă *ai fi* băiețelul acela, nu-i așa că ai vrea să deschizi ușa aceea din podea?

Și *acela*, și-a spus Eddie O'Hare, este sfârșitul poveștii – fără să-și dea seama vreodată că în povestea *adevărată* băiețelul era o fetiță. Numele ei era Ruth, iar mămica ei *nu era* fericită. Există și un alt fel de ușă în podea, despre care Eddie nu știa – nu încă.

Feribotul trecuse de Plum Gut. Orient Point se vedea acum deslușit.

Eddie s-a uitat cu atenție la fotografiile lui Ted Cole de pe supracoperte. Pe *Ușa din podea*, fotografia autorului era mai recentă decât cea de pe *Șoarecele care se târăște printre pereți*. În amândouă, domnul Cole i se părea a fi un bărbat chipeș, dându-i de înțeles junelului de șaisprezece ani că un bărbat aflat la vârsta înaintată de patruzeci și cinci de ani încă mai poate tulbura inimile și suci mințile doamnelor. Fără doar și poate, un bărbat ca acesta va ieși în evidență în orice mulțime la Orient Point. Eddie nu știa că va trebui s-o caute din priviri pe Marion.

După ce feribotul a fost bine amarat la doc, Eddie – aflat pe puntea superioară, de unde avea o perspectivă bună – i-a scrutat pe oamenii adunați pe țărm – un grup prin nimic impresionant; nu zărea pe nimeni care să corespundă fotografiilor de pe supracopertele elegante. „A uitat de *mine!*" și-a zis Eddie. Din

cine știe ce motiv, acest fapt l-a făcut să nutrească gânduri disprețuitoare despre tatăl său – mare brânză exonienii ăștia!

Totuși, de pe puntea superioară, Eddie a văzut o femeie frumoasă care îi făcea semn cu mâna cuiva de pe feribot; era atât de șocant de frumoasă, că Eddie n-a vrut să-l vadă pe bărbatul căruia îi va fi făcând ea cu mâna. (Așa presupunea el, că făcea cu mâna unui bărbat.) Femeia era splendidă, drept urmare, Eddie, complet tulburat, aproape că nu mai era în stare să se uite după Ted. Ochii i se tot întorceau la *ea* – mișcarea mâinii ei stârnea o furtună. (Cu colțul ochiului, Eddie a văzut pe cineva coborând cu mașina de pe feribot și nimerind în nisipul pietros al plajei, unde mașina s-a și înțepenit în clipa următoare.)

Printre ultimii călători a coborât și Eddie, cărându-și într-o mână sacul greu de pânză și valiza mai mică și mai ușoară în cealaltă mână. L-a șocat s-o vadă pe femeia aceea de-o frumusețe răpitoare stând exact în locul unde stătuse când o zărise prima dată, și încă și acum făcea semn cu mâna. Era exact în fața lui și, din câte se părea, *lui* îi făcea semn cu mâna. Mai-mai să se ciocnească de ea, spre disperarea lui. Era atât de aproape încât ar fi putut-o atinge – îi simțea mirosul, iar mirosul ei era minunat – când, deodată, ea s-a aplecat și i-a luat din mână valiza mai mică și mai ușoară.

– Bună, Eddie! l-a salutat ea.

Dacă murea câte puțin ori de câte ori tatăl lui vorbea cu străinii, abia acum a înțeles Eddie ce înseamnă să *mori* cu adevărat: i s-a tăiat respirația.

– Am crezut că n-o să mă vezi niciodată, a zis frumoasa femeie.

Din acea clipă, el nu va *înceta* niciodată s-o vadă, cel puțin cu ochii minții – și de câte ori va închide ochii și va încerca să doarmă. Ea va fi întotdeauna acolo.

– Doamna Cole? a reușit el să îngaime.

– Marion, a zis ea.

Nu-i putea rosti numele. Luptându-se cu sacul lui greu, a urmat-o până la mașină. Și ce dacă purta sutien? Tot îi observase

sânii. Şi cu pulovărul ăla lălău al ei, cu mâneci lungi, n-avea cum să-şi dea seama dacă se rădea la subsuori. Ce importanţă avea? Părul aspru de la subsuorile doamnei Havelock, care-l atrăsese odată până la obsesie, ca şi, bineînţeles, de ţâţele ei fleşcăite rămăseseră undeva într-un trecut îndepărtat; nu mai avea decât un sentiment de jenă mută la simplul gând că cineva atât de *banal* ca doamna Havelock stârnise până şi o fărâmă de dorinţă în el.

Ajunşi la maşină – un Mercedes-Benz, de un roşu prăfuit ca al tomatelor –, Marion i-a întins cheile.

– Ştii să conduci, nu-i aşa? l-a întrebat ea.

Eddie, tut-mut.

– Îi ştiu pe băieţii de vârsta ta – îţi place să conduci ori de câte ori ţi se iveşte ocazia, nu-i aşa?

– Da, doamnă, a răspuns el.

– Marion, a repetat ea.

– Îl aşteptam pe domnul Cole, a explicat el.

– Ted, a zis Marion.

Nu acestea erau regulile Exeter. La şcoală – şi, prin extensie, în familia lui, pentru că el de fapt în *atmosfera* de la colegiu crescuse – se vorbea numai cu „domnule" şi „doamnă"; cu alte cuvinte, Domnul şi Doamna *Toată Lumea*. Şi-acum poftim, Ted şi Marion; aici era o cu totul altă lume.

Când s-a aşezat pe scaunul şoferului, acceleraţia şi pedalele de frână şi ambreiaj se găseau la o distanţă ideală pentru el; el şi Marion erau de aceeaşi înălţime. Emoţia provocată de această descoperire a fost însă de îndată atenuată când s-a simţit peste măsură de excitat; erecţia uriaş de vizibilă s-a frecat de partea de jos a volanului. Apoi camionul de stridii a trecut încet pe lângă ei – de bună seamă că şoferul o observase şi el pe Marion.

– Bună treabă, puştiule, dacă pui mâna pe ea! i-a strigat şoferul.

Când Eddie a răsucit cheia în contact, Mercedesul a răspuns cu un tors. Furişându-şi privirea spre Marion, Eddie a văzut că femeia îl evalua într-un mod ce lui îi era la fel de străin ca şi maşina ei.

– Nu știu încotro trebuie să ne îndreptăm, a mărturisit el.

– Dă-i drumul, i-a răspuns Marion băiatului. O să-ți dau eu toate indicațiile necesare.

O mașină masturbatoare

În prima lună din acea vară, Ruth și asistentul de scriitor s-au văzut foarte rar. Nu s-au întâlnit în bucătăria familiei Cole, în principal pentru că Eddie nu lua nici una dintre mese acolo. Și, cu toate că fetița de patru ani și asistentul dormeau în aceeași casă, orele lor de culcare erau foarte diferite, iar dormitoarele lor se găseau departe unul de celălalt. Dimineața, la ora la care se trezea Eddie, Ruth își luase deja micul dejun, împreună fie cu mama, fie cu tatăl ei. Iar când el se ridica din pat, prima dintre bonele fetiței sosise, iar Marion le și dusese pe Ruth și bonă la plajă. Dacă vremea nu era potrivită pentru plajă, Ruth și bona se jucau în camera pentru copii sau în livingul aproape nefolosit al casei aceleia mari.

Din prima clipă, vastitatea casei i-a conferit acesteia un aer exotic în ochii lui Eddie O'Hare; el crescuse într-un mic apartament, din cele ale cadrelor didactice dintr-un cămin de la Exeter, iar mai târziu într-o casă, nu cu mult mai mare, asemănătoare cu ale celorlalte cadre didactice. Dar faptul că Ted și Marion se *despărțiseră* – că nu dormeau împreună sub același acoperiș – era pentru Eddie un aspect cu mult mai nefamiliar (și un motiv pentru speculații) decât casa lui Ted și Marion. Și în viața lui Ruth, despărțirea părinților ei constituia o schimbare nouă și misterioasă; copilei de patru ani îi era la fel de greu, ca și lui Eddie, să se adapteze acestei ciudățenii.

Indiferent cum înțelegeau Ruth și Eddie viitorul în urma acestei separări, prima lună din acea vară a fost extrem de

confuză. În nopțile pe care Ted și le petrecea în casa închiriată, Eddie trebuia să se ducă dimineața să-l ia cu mașina; lui Ted îi plăcea să fie în atelierul lui nu mai târziu de zece dimineața, ceea ce-i lăsa timp lui Eddie să se abată în drum pe la Magazinul Universal și pe la poșta din Sagaponack. Eddie lua corespondența și cumpăra cafea și brioșe pentru amândoi. Când Marion își petrecea nopțile în casa închiriată, Eddie se ducea după corespondență, ca și în celelalte zile, dar cumpăra micul dejun doar pentru sine – Ted mânca mai de dimineață, împreună cu Ruth. Iar Marion își conducea singură mașina. Când nu făcea comisioane – ceea ce se întâmpla în mod frecvent –, Eddie își petrecea o mare parte a zilei lucrând în casa închiriată și goală.

Munca, prin nimic istovitoare, însemna fie să răspundă scrisorilor primite de Ted de la fani, fie să dactilografieze corecturile pe care Ted le făcea de mână la extrem de scurtul său roman *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet.* Cel puțin de două ori pe săptămână, Ted adăuga o propoziție sau ștergea alta; adăuga sau ștergea virgule – schimba punctul și virgula în linie de pauză, și înapoi în punct și virgulă. (În opinia lui Eddie, Ted trecea printr-o criză de punctuație.) În cel mai bun caz, un paragraf nou-nouț era conceput neglijent – Ted dactilografia îngrozitor – și imediat făcut varză cu creionul. În cel mai rău caz, același paragraf era tăiat cu totul până seara următoare.

Eddie nu deschidea și nu citea corespondența lui Ted, iar cele mai multe scrisori pe care le dactilografia Eddie erau răspunsurile lui Ted către copii. Mamelor, Ted le scria personal. Eddie nu vedea niciodată ce-i scriau mamele lui Ted ori ce le răspundea el. (Când Ruth auzea noaptea – *numai* noaptea – mașina de scris a tatălui ei, ceea ce auzea ea era mult mai adesea o scrisoare adresată unei mame tinere decât o carte pentru copii aflată în lucru.)

Aranjamentele făcute de cupluri pentru a păstra o aparență de politețe în mijlocul călătoriei spre divorț sunt adeseori

extrem de complicate atunci când prioritatea declarată este aceea de a proteja un copil. Deși Ruth cea de patru ani va fi martoră la încălecarea mamei ei pe la spate de un băiat de șaisprezece ani, părinții nu strigau niciodată unul la celălalt cu glas mânios ori plin de ură, și nici mama, nici tatăl ei nu-l vorbea de rău pe celălalt. În acest aspect al mariajului lor distrus, Ted și Marion erau exemple de comportament decent. Nu contează faptul că aranjamentele privitoare la casa închiriată erau tot atât de sordide ca și casa aceea nenorocită. Ruth n-a fost nevoită niciodată să locuiască acolo.

În limbajul din domeniul imobiliar al anului 1958 din Hamptons, exista și așa-numita remiză; în realitate, un apartament sufocant, cu un singur dormitor, neaerisit, construit la repezeală și mobilat cu piese ieftine, deasupra unui garaj pentru două mașini. Se găsea pe Bridge Lane, în Bridgehampton – la nu mai mult de două mile depărtare de casa familiei Cole de pe Parsonage Lane, în Sagaponack – și, în timpul nopții, era un hogeag îndeajuns de bun pentru ca Ted sau Marion să poată dormi suficient de departe unul de celălalt. În timpul zilei, era locul unde lucra asistentul scriitorului.

Bucătăria remizei nu era niciodată folosită pentru gătit; masa de bucătărie – sufragerie nu exista – dispărea sub mormanul de scrisori rămase fără răspuns ori de scrisori-în-lucru. Era biroul lui Eddie în timpul zilei, iar Ted își ocupa locul la mașina de scris în nopțile pe care și le petrecea acolo. Bucătăria era aprovizionată cu tot felul de băuturi alcoolice, cafea și ceai – punct. Livingul, o simplă prelungire a bucătăriei, avea un televizor și o canapea, pe care Ted dormea periodic în timp ce urmărea câte un meci de baseball; nu deschidea televizorul decât dacă se transmitea un meci, inclusiv cele de box. Marion, dacă nu putea dormi, se uita la filme.

Dulapul în perete al dormitorului nu conținea decât câteva articole de îmbrăcăminte ale lui Ted și Marion, pentru cazuri de urgență. În dormitor nu era niciodată întuneric deplin; încăperea avea un luminator fără perdea, pe unde adeseori pătrundea

apa. Ca protecție împotriva luminii și a apei, Marion fixa un prosop pe rama luminatorului, dar Ted, când stătea acolo, dădea jos prosopul. Fără luminator, n-ar fi știut când să se trezească; n-avea ceas deșteptător și adeseori se ducea la culcare fără să știe când sau unde își lăsase ceasul de mână.

Aceeași menajeră care făcea curățenie în casa familiei Cole se oprea și la remiză, dar numai ca să dea cu aspiratorul sau să schimbe așternuturile. Poate din pricină că acea casă se afla destul de aproape de podul unde pescarii de crabi pescuiau crabi – de obicei folosind bucăți de carne de pui crudă – încât să se simtă mirosul, în apartamentul cu un singur dormitor stăruia permanent un miros de pui și apă de mare. Și, pentru că proprietarul folosea garajul cu două locuri pentru propriile mașini, atât Ted, cât și Marion și Eddie spuneau că în aer persista miros de ulei de motor și benzină.

Singurul lucru care făcea oarecum mai plăcut locul acela erau cele câteva fotografii cu Thomas și Timothy, aduse acolo de Marion. Luase fotografiile din camera pentru oaspeți ocupată acum de Eddie și din baia pentru oaspeți, pe care tot Eddie o folosea. (Eddie n-ar fi avut de unde să știe că numărul mic de cârlige pentru tablouri rămase în pereții goi vestea numărul mult mai mare de cârlige care aveau curând să fie expuse vederii. Nici nu ar fi putut bănui anii mulți, foarte mulți, în care va fi bântuit de imaginea tapetului vădit mai întunecat acolo unde atârnaseră și de unde fuseseră îndepărtate fotografiile băieților morți.)

Mai rămăseseră *câteva* fotografii cu Thomas și Timothy în camera și baia pentru oaspeți folosite de Eddie. Eddie se uita adesea la ele. Era una cu Marion, la care se uita cel mai mult. În fotografia respectivă, făcută în lumina matinală a soarelui, într-o cameră de hotel din Paris, Marion zace întinsă pe un pat de puf, din cele de modă veche; arată ciufulită, somnoroasă, fericită. Pe pernă, lângă capul ei, laba goală a piciorului unui copil – restul piciorului, îmbrăcat în pijama, dispărând sub cuverturi, se vede numai parțial. Mai departe, la celălalt capăt al

patului, o altă labă goală – în mod logic aparținând unui al doilea copil, nu numai din pricina distanței apreciabile între cele două labe, dar și din pricina unei *alte* pijamale ce îmbracă acest al doilea picior.

Eddie nu avea de unde ști că acea cameră de hotel se găsea în Paris – era de fapt o cameră din Hôtel du Quai Voltaire, fermecător pe vremuri, în care familia Cole stătuse când Ted participase la turneul de promovare a ediției franceze a romanului *Șoarecele care se târăște printre pereți*. Totuși, Eddie își dădea seama că patul acela și mobilierul din jur aveau ceva străin, poate european, și presupunea că labele goale erau ale lui Thomas și Timothy, și că Ted făcuse fotografia.

În ea sunt umerii goi ai lui Marion – nu se văd decât bretelele camizolului sau ale cămășii de noapte – și unul din brațele ei goale. Văzută parțial, subsuoara sugera că Marion se epila cu grijă la subraț. În fotografia aceea, Marion trebuie să fi fost cu doisprezece ani mai tânără – adică avea douăzeci și ceva de ani, dar lui Eddie i se părea că și acum avea tot atâția. (Dar nu era și la fel de fericită.) Poate că era efectul luminii de dimineață, ce cădea pieziș pe pernele patului, care îi făcea părul să arate mai blond.

Asemenea tuturor celorlalte fotografii cu Thomas și Timothy, și aceasta avea formatul de opt-pe-zece inchi[1], fusese pusă pe un paspartu scump și înrămată sub sticlă. Luând fotografia de pe perete, Eddie o putea sprijini pe scaun lângă patul său, astfel încât Marion se afla în fața lui în timp ce el zăcea întins pe pat și se masturba. Pentru a spori iluzia că zâmbetul ei îi era adresat, Eddie nu avea decât să înlăture din minte picioarele goale ale copiilor. Cea mai bună metodă de a realiza acest lucru era să le înlăture și din fața ochilor; o șmecherie pentru care erau suficiente două fâșii de hârtie lipite pe sticlă cu bandă adezivă.

Activitatea aceasta devenise ritualul său nocturn până într-o noapte când Eddie a fost întrerupt. Tocmai începuse să și-o ia

[1] Un inchi = 2,54 centimetri (n.tr.)

în mână, când a auzit o bătaie în uşa dormitorului, care nu avea încuietoare, şi vocea lui Ted întrebându-l:

– Eddie, eşti treaz? Am văzut lumină. Putem intra?

E de înţeles că Eddie a sărit ca ars. S-a azvârlit într-un costum de baie încă ud şi îngrozitor de lipicios, pe care-l pusese la uscat pe braţul fotoliului de lângă pat, şi s-a repezit în baie cu fotografia, agăţând-o strâmb la locul ei pe perete.

– Vin! a strigat el.

Abia când a deschis uşa şi-a amintit de cele două fâşii de hârtie rămase lipite pe sticlă, ascunzând vederii existenţa lui Thomas şi Timothy. Mai lăsase şi uşa băii deschisă; prea târziu să mai facă ceva în această privinţă: Ted, cu Ruth în braţe, stătea deja în pragul dormitorului pentru oaspeţi.

– Ruth a avut un vis, a zis tatăl ei. Nu-i aşa, Ruth?

– Da, a răspuns fetiţa. N-a fost un vis foarte frumos.

– Voia să se asigure că una dintre fotografii se mai găseşte încă aici. Ştiu că nu e una dintre cele luate de mămica ei în casa cealaltă, a explicat Ted.

– Aha, a zis Eddie, simţind că fetiţa vedea prin el.

– Fiecare fotografie are povestea ei, i-a spus Ted lui Eddie. Ruth ştie toate poveştile, nu-i aşa, Ruthie?

– Da, a repetat ea. Uite-o! a strigat fetiţa de patru ani, arătând spre fotografia atârnată deasupra noptierei, lângă patul în dezordine al lui Eddie.

Fotoliul de lângă pat, tras mai aproape (pentru a servi nevoilor lui Eddie), nu se găsea acolo unde îi era locul; cu Ruth în braţe, Ted a trebuit să se strecoare cu greutate pe lângă el, ca să se uite mai de aproape.

În fotografie, Timothy, care-şi julise genunchiul, e aşezat pe masa dintr-o bucătărie mare. Demonstrând un interes clinic faţă de rana fratelui său, Thomas stă în picioare lângă el, cu un tifon într-o mână şi un leucoplast în cealaltă, făcându-se că oblojeşte genunchiul însângerat. Timothy să fi fost la acea vreme cu un an mai mare decât Ruth. Iar Thomas să fi avut şapte ani.

– Genunchiul îi sângerează, dar o să se facă bine, nu-i așa? l-a întrebat Ruth pe tatăl ei.

– O să se facă bine – n-are nevoie decât de un pansament, i-a răspuns Ted copilei.

– Fără să-l coasă? Fără ac? a întrebat Ruth.

– Nu, Ruthie. Doar un pansament.

– E doar *puțin* stricat, dar n-o să moară, așa-i? a mai întrebat Ruth.

– Așa-i, a zis Ted.

– Încă nu, a adăugat fetița de patru ani.

– Întocmai, Ruthie.

– E numai *puțin* sânge, a observat Ruth.

– Ruth s-a tăiat azi, i-a explicat Ted lui Eddie, arătându-i plasturele de pe călcâiul copilei. A călcat pe o scoică, pe plajă. Apoi a avut un vis...

Mulțumită de povestea cu genunchiul julit și de fotografia respectivă, Ruth se uita acum peste umărul tatălui ei; ceva din baie îi atrăsese atenția.

– Unde sunt labele? a întrebat fetița de patru ani.

– *Care* labe, Ruthie?

Eddie se și pusese în mișcare, ca să le blocheze vederea spre baie.

– Ce le-ai făcut? l-a întrebat Ruth pe Eddie. Ce-au pățit labele?

– Ruthie, ce tot spui acolo? nu pricepea Ted.

Era beat. Dar, chiar și beat fiind, Ted se ținea destul de bine pe picioare.

Ruth a arătat cu degetul spre Eddie.

– Labe! a zis ea supărată.

– Ruthie... nu fi obraznică! a mustrat-o Ted.

– E urât să arăt cu degetul? a întrebat copila.

– Știi bine că e, a răspuns tatăl ei. Îmi pare rău, Eddie, că te-am deranjat. Avem obiceiul ăsta, să-i arătăm lui Ruth fotografiile atunci când vrea să le vadă. Dar nu voiam să-ți tulburăm intimitatea... numai că în ultima vreme nu prea le-a mai văzut.

– Poți veni să le vezi oricând vrei, i-a spus Eddie copilei care continua să-l privească încruntată.

Ieșiseră din dormitor în hol, când Ted a zis:

– Spune-i „Noapte bună" lui Eddie... OK, Ruthie?

– Unde sunt labele? l-a întrebat încă o dată fetița de patru ani pe Eddie. Continua să se uite parcă prin el. Ce-ai făcut la ele?

Au pornit spre capătul celălalt al holului, Ted spunându-i fetiței:

– M-ai luat prin surprindere, Ruthie. Nu-ți stă în fire să fii obraznică.

– *Nu*-s obraznică, s-a răstoit Ruth.

– Ei bine.

Atât l-a auzit Eddie pe Ted spunând. Evident că, după plecarea lor, Eddie s-a dus glonț în baie și a desprins bucățile de hârtie de pe labele picioarelor băieților morți; cu o cârpă udă, a șters orice urmă de bandă adezivă de pe sticlă.

În prima lună din acea vară, Eddie O'Hare avea să fie o mașină de masturbat, dar niciodată n-avea să mai desprindă fotografia lui Marion de pe peretele băii și nici n-avea să se mai gândească vreodată să ascundă labele picioarelor lui Thomas și Timothy. În schimb, se masturba aproape în fiecare dimineață în locuința de deasupra garajului, gândindu-se că acolo n-avea să fie întrerupt sau prins asupra faptului.

În diminețile după ce Marion dormea acolo, Eddie era încântat să descopere că mirosul ei stăruia pe pernele patului nefăcut. În alte dimineți, era de-ajuns să pipăie și să adulmece vreun articol de îmbrăcăminte de-al ei ca să se excite. În dulapul din perete, Marion ținea un camizol sau un fel de cămașă de noapte în care dormea; într-un sertar erau sutiene și chiloți de-ai ei. Eddie spera ca într-o bună zi Marion să-și lase în dulap jacheta roz de cașmir, aceea pe care-o purtase când o întâlnise întâia dată; adesea, o visa îmbrăcată cu ea. Dar apartamentul ieftin de deasupra garajului pentru două mașini nu avea ventilatoare, iar căldura sufocantă dinăuntru nu era atenuată nici de vreun curent mai ca lumea. În casa familiei Cole din Sagaponack

era de obicei răcoare și era aerisită chiar și când afară era foarte cald, câtă vreme casa închiriată din Bridgehampton era claustrofobică și năduşită. Eddie nu prea avea de ce să spere că Marion va avea vreodată nevoie acolo de jacheta roz de caşmir.

Fără a pune la socoteală drumurile cu maşina până la Montauk și înapoi, ca să aducă cerneala sepia urât mirositoare, slujba lui Eddie ca asistent însemna o zi de muncă ușoară de la nouă la cinci, pentru care Ted Cole îl plătea cu cincizeci de dolari pe săptămână. Eddie îi lua bani și pentru benzina consumată de maşina lui, pe care nu-i plăcea s-o conducă așa cum îi plăcea să conducă Mercedesul lui Marion. Chevy-ul model '57 al lui Ted era negru cu alb, reflectând poate plaja de interes destul de îngustă a graficianului. Seara, pe la cinci sau șase, Eddie se ducea adesea să înoate în mare sau să alerge pe nisip, ceea ce făcea mai rar și fără tragere de inimă. Uneori, pescarii își aruncau lansetele de pe mal; goneau cu camionetele lor de-a lungul țărmului, urmărind bancurile de pești. Împinși spre mal de peștii mai mari, boiștenii se zbăteau pe nisipul ud și îndesat – alt motiv pentru care lui Eddie nu-i prea plăcea să alerge pe-acolo.

În fiecare seară, cu învoirea lui Ted, Eddie se ducea cu maşina până în East Hampton sau Southampton ca să vadă un film sau doar să mănânce un hamburger. Deși își cumpăra biletul de film (și tot ce mânca) din salariul pe care i-l dădea Ted, reușea totuși să pună deoparte douăzeci de dolari în fiecare săptămână. Într-una dintre seri, la un cinematograf din Southampton, a zărit-o pe Marion.

Venise singură la film, îmbrăcată cu jacheta roz de caşmir. Nu era una dintre serile în care îi venea rândul să stea la remiză, încât era puțin probabil ca jacheta roz de caşmir să ajungă în dulapul din apartamentul sordid de deasupra garajului pentru două maşini. Cu toate acestea, din seara aceea în care a văzut-o pe Marion singură, Eddie avea să se uite după maşina ei și în Southampton, și în East Hampton. O dată sau

de două ori a zărit mașina, dar pe Marion n-a mai văzut-o niciodată la vreun cinematograf.

Marion ieșea aproape în fiecare seară; rareori cina împreună cu Ruth și niciodată nu gătea pentru sine. Eddie presupunea că, dacă Marion ieșea să cineze în oraș, se ducea la un restaurant mult mai bun decât cele pe care le frecventa el. Și știa că, dacă se apuca să o caute în restaurantele *bune*, cei cincizeci de dolari aveau să se evapore destul de iute.

Cât despre felul în care *își* petrecea Ted serile, un singur lucru era limpede: nu putea conduce. Ținea o bicicletă la casa închiriată, dar Eddie nu-l văzuse niciodată mergând cu ea. Și într-o bună seară, când Marion era plecată în oraș, telefonul a sunat în casa familiei Cole și bona de noapte a răspuns; cel care sunase era barmanul de la un restaurant-bar din Bridgehampton, unde (a spus barmanul) domnul Cole mânca și bea aproape în fiecare seară. În acea seară anume, domnul Cole păruse neobișnuit de nesigur pe bicicletă când plecase. Barmanul telefona ca să-și exprime speranța că domnul Cole ajunsese cu bine acasă.

Eddie a luat mașina și a pornit spre Bridgehampton, urmând ruta pe care bănuia că o apucase Ted în drum spre casa închiriată. Și într-adevăr iată-l pe Ted, pedalând chiar pe mijlocul lui Ocean Road, apoi – când farurile mașinii l-au prins în raza lor – ieșind de pe drum, pe marginea neasfaltată. Eddie a oprit mașina și l-a întrebat dacă vrea să urce. Ted mai avea de parcurs ceva mai puțin de o jumătate de milă.

– Păi sunt *urcat!* i-a răspuns Ted, făcându-i semn cu mâna să plece.

Și într-o dimineață, după ce Ted dormise în casa închiriată, alt miros de femeie se păstrase în pernele din dormitor; un miros mult mai puternic decât al lui Marion: prin urmare, era vorba de o altă femeie! și-a zis Eddie, neștiind încă de năravul lui Ted cu mamele tinere. (Mama tinerică și drăguță din acel moment venea să pozeze trei dimineți pe săptămână – la început venise cu copilul ei, un băiețel, apoi singură.)

Drept explicație pentru despărțirea lui de Marion și a lui Marion de el, Ted se mulțumise să-i spună lui Eddie că, din nefericire, angajarea lui ca asistent a trebuit să coincidă cu „o asemenea perioadă tristă într-o căsătorie atât de lungă". Deși declarația lui implica faptul că așa-numita perioadă tristă ar putea trece, cu cât băiatul vedea distanța pe care o păstrau Ted și Marion, cu atât era mai încredințat că mariajul lor se sfârșise. Pe lângă asta, Ted afirmase doar că mariajul era „lung"; nu spusese că era bun sau fericit.

Cu toate acestea, dacă era să țină seamă chiar și numai de fotografiile cu Thomas și Timothy, Eddie vedea că ceva anume *fusese* și bun, și fericit, și că familia Cole avusese cândva prieteni. Unele fotografii surprinseseră serate cu alte familii, cupluri cu copii; Thomas și Timothy avuseseră petreceri de zilele lor de naștere, la care veniseră și alți copii. Deși Marion și Ted apăreau când și când în fotografii – Thomas și Timothy (chiar dacă numai *labele* picioarelor lor) reprezentau subiectul principal al fiecărei fotografii –, existau suficiente dovezi că Ted și Marion fuseseră odată fericiți, chiar dacă nu neapărat unul cu altul. Mariajul lor n-o fi fost *niciodată* bun, dar avuseseră parte de o mulțime de momente bune împreună cu băieții lor.

Eddie O'Hare nu-și amintea ca el însuși să fi avut atâtea momente bune câte vedea înfățișate în exces de toate fotografiile acelea. Dar ce se petrecuse cu prietenii lui Ted și Marion?, se întreba Eddie. Cu excepția bonelor și a modelelor (sau a modelului), nimeni altcineva nu venea în casă.

Dacă la vârsta de patru ani Ruth Cole pricepea deja că Thomas și Timothy locuiau acum într-o altă lume, pentru Eddie băieții aceia *veniseră* dintr-o altă lume. Băieții aceia fuseseră iubiți.

Indiferent ce învăța Ruth să facă, învăța de la bone; până una-alta, nici una nu izbutise să-i facă vreo impresie lui Eddie. Prima era o fată din partea locului, al cărei prieten arăta ca un gangster și era tot de prin partea locului sau așa presupunea Eddie, cu perspectiva lui exoniană. Prietenul era un salvamar,

complet insensibil la plictiseală, o caracteristică esențială a salvamarilor. Gangsterul o aducea pe bonă în fiecare dimineață, aruncându-i lui Eddie – dacă se întâmpla să-l vadă – o căutătură încruntată. Aceasta era bona care-o ducea cu regularitate pe Ruth la plajă, unde se bronza salvamarul.

În prima lună a acelei veri, Marion, care de obicei le ducea pe bonă și pe Ruth cu mașina la plajă și mai târziu se ducea să le ia, l-a rugat pe Eddie să facă acest lucru doar o dată sau de două ori. Bona nu-i adresase nici un cuvânt, iar Ruth – spre rușinea lui Eddie – îl întrebase (încă o dată):

– Unde sunt labele?

Bona de după-amiază era studentă și venea cu mașina proprie. Se numea Alice și se credea superioară lui Eddie, într-atât încât nici nu-i vorbea – nu i-a spus decât că odată cunoscuse pe cineva care învățase la Exeter. Dar bineînțeles că absolvise înainte ca Eddie să înceapă să învețe acolo, iar Alice nu-i știa decât prenumele, care era Chickie ori Chuckie[1].

– Probabil un pseudonim, comentase Eddie prostește.

Alice oftase și-l privise compătimitoare. Eddie se temea că moștenise înclinația tatălui său de a spune ceea ce era de la sine înțeles și că în curând se va alege din senin cu o poreclă precum Minty, care va rămâne agățată de el pentru tot restul vieții.

Bona studentă avea și o slujbă de vară la un restaurant din Hamptons, dar nu era un local din cele unde mânca Eddie. Era și drăguță, încât Eddie nu se putea uita la ea fără să se simtă rușinat.

Bona din timpul serii era o femeie măritată, al cărei soț lucra în timpul zilei. Femeia își aducea uneori și cei doi copii, care erau mai mari decât Ruth și se jucau cu grijă cu nenumăratele ei jucării – mai ales cu păpușile și căsuțele lor, în general ignorate de fetița de patru ani. Ruth prefera să deseneze sau să i se citească povești. În camera de joacă, avea un șevalet profesionist; picioarele șevaletului fuseseră retezate cu ferăstrăul.

[1] *Chickie* – puicuță; *chuckie* – drăguță (n.tr.)

Singura păpușă de care se atașase Ruth era una care rămăsese fără cap.

Dintre cele trei bone, cea care venea seara era singura care se purta prietenos cu Eddie, numai că Eddie pleca în oraș în fiecare seară. Iar când era acasă, prefera să stea în camera lui. Dormitorul său și baia pentru oaspeți se găseau la capătul îndepărtat al holului lung de la etaj; când Eddie voia să le scrie scrisori mamei și tatălui său ori pur și simplu să scrie în caietele sale, acolo avea aproape întotdeauna liniște. În scrisorile adresate părinților, omitea să le spună că Ted și Marion locuiau separat în acea vară – cu atât mai puțin că se masturba cu regularitate, îmbătat de mirosul lui Marion și lipind de sine hainele ei moi, care se mulau pe trup.

În dimineața în care Marion l-a surprins pe Eddie tocmai când se masturba, băiatul aranjase cu grijă pe pat o veritabilă reasamblare a lui Marion însăși. O bluză de culoarea piersicii, dintr-un material subțire, vaporos, de vară – numai potrivită pentru înăbușitoarea remiză – și un sutien de culoare potrivită. Lăsase bluza descheiată la nasturi, sutienul, plasat aproximativ acolo unde oricine s-ar aștepta să se găsească un sutien, se vedea parțial, cupele sale umplând bluza – ca și când Marion în acest punct ar fi ajuns cu dezbrăcatul. Ceea ce conferea hainelor ei impresia de pasiune sau cel puțin de grabă. Chiloții, și ei de culoarea piersicii, erau plasați exact așa cum trebuie (betelia elasticului în sus, dublura dintre picioare în jos) și se găseau la distanța corectă față de sutien – adică dacă Marion ar fi purtat chiar atunci sutienul și chiloții. Eddie, gol – întotdeauna se masturba frecându-și cu mâna stângă penisul de interiorul coapsei drepte –, își afunda fața în bluza desfăcută și în sutien. Cu mâna dreaptă, mângâia incredibila moliciune de mătase a chiloților lui Marion.

Marion a avut nevoie doar de o fracțiune de secundă să-și dea seama că Eddie era în pielea goală și să înțeleagă ce anume făcea – și ce ajutoare vizuale și tactile folosea! –, dar când Eddie a dat cu ochii de ea, Marion nici nu intra, nici nu părăsea

dormitorul. Stătea neclintită, parcă era o fantomă a ei înseși, ceea ce Eddie probabil că și spera să fie; de asemenea, în prima clipă nu a zărit-o chiar pe Marion în carne și oase, ci mai curând reflectarea ei în oglinda din dormitor. Marion, care-l vedea pe Eddie în oglindă *și* în carne și oase, avea ocazia unică de a vedea *doi* Eddie masturbându-se concomitent.

A dispărut din prag la fel de iute precum își făcuse apariția. Eddie, care încă nu ejaculase, a realizat nu numai că ea îl văzuse, dar și că, într-o fracțiune de secundă, înțelesese totul.

– Îmi pare rău, Eddie, spunea Marion din bucătărie, în timp ce el se chinuia să îi pună hainele la locul lor. Ar fi trebuit să bat la ușă.

Eddie s-a îmbrăcat, dar tot nu îndrăznea să părăsească dormitorul. Se aștepta, pe jumătate, să-i audă pașii pe treptele ce coborau în garaj sau, încă și mai salvator, să audă Mercedesul ei plecând. Dar ea îl aștepta. Și, cum el nu-i auzise pașii *urcând* treptele dinspre garaj, și-a dat seama că mai mult ca sigur gemuse.

– Eddie, e vina *mea*, spunea Marion. *Nu* sunt supărată. Doar jenată.

– Și eu sunt jenat, a bolborosit el din dormitor.

– E-n regulă – e *firesc*, a spus Marion. Îi *știu* pe băieții de vârsta ta...

Vocea ei s-a pierdut.

Când în sfârșit Eddie și-a făcut curaj să se ducă la ea, Marion ședea pe canapea.

– Vino-ncoa' – cel puțin *privește*-mă! a spus ea, dar el stătea ca împietrit, privindu-și țintă picioarele.

– Eddie, e *caraghios*. Hai să spunem că-i caraghios și s-o lăsăm așa.

– E caraghios, a îngăimat el nenorocit.

– Eddie! Vino aici! i-a cerut ea poruncitor.

El s-a îndreptat cu pas târșâit și moale spre ea, privind tot în pământ.

– Șezi! i-a ordonat ea, dar tot ce-a izbutit el a fost să se așeze țeapăn la capătul celălalt al canapelei, cât mai departe de ea.

– Nu, *aici*, a zis ea, bătând cu palma locul dintre ei.

El nu se putea urni.

– Eddie, Eddie... îi *cunosc* pe băieții de vârsta ta, a repetat ea. Asta *fac* băieții de vârsta ta, nu-i așa? Poți să-ți imaginezi că *n*-o faci? l-a întrebat ea.

– Nu, a șoptit el.

A început să plângă – nu se putea stăpâni.

– Ah, nu *plânge!* i-a cerut Marion.

Ea nu mai plângea – plânsese de-i secaseră lacrimile.

Apoi Marion s-a așezat atât de aproape de el, că Eddie a simțit cum se afundă canapeaua și s-a pomenit că se sprijină de ea. El continua să plângă în timp ce ea continua să vorbească:

– Eddie, ascultă-mă, *te rog*, a spus ea. Eu credeam că una dintre femeile lui Ted îmi poartă hainele – uneori, hainele mele erau boțite ori erau puse pe alte umerașe. Dar *tu* erai acela și de fapt te purtai *frumos* – chiar îmi *împăturei* lenjeria! Sau ai încercat s-o faci. Eu nu-mi împăturesc niciodată chiloții sau sutienele. Știam că *Ted* nu le atinge, a adăugat ea în timp ce Eddie plângea. Ah, Eddie – sunt *flatată*. Zău că *sunt!* N-a fost cea mai bună vară – sunt fericită să știu că *cineva* se gândește la mine.

S-a oprit; dintr-odată părea mai stânjenită decât Eddie. Apoi s-a grăbit să adauge:

– A, nu spun că presupuneam că tu te *gândeai* la mine. Doamne, ce închipuită sunt, nu-i așa? Poate că n-a fost vorba decât de hainele mele. Dar *tot* sunt flatată, chiar dacă-i vorba doar de hainele mele. Probabil că ai multe fete la care te gândești...

– Mă gândesc la *tine!* nu s-a mai putut Eddie abține. Doar la tine.

– Atunci n-ai de ce să te jenezi, a spus Marion. Ai făcut *fericită* o doamnă bătrână!

– Nu ești o doamnă bătrână! a strigat el.

– Mă faci din ce în ce mai fericită, Eddie.

Marion s-a ridicat iute în picioare, ca pentru a pleca. Abia acum a îndrăznit el să se uite la ea. Și când Marion i-a văzut expresia de pe chip, a zis:

– Fii atent ce simți pentru mine, Eddie. Adică, ai grijă de tine, l-a avertizat ea.

– Te iubesc, a zis el curajos.

S-a așezat înapoi, lângă el, atât de iute de parcă Eddie ar fi fost gata să izbucnească din nou în plâns.

– *Nu* mă iubi, Eddie, a zis ea pe un ton mult mai sever decât se așteptase el. Gândește-te doar la *hainele* mele. Hainele n-au cum să-ți facă rău. Aplecându-se spre el, dar *fără urmă* de flirt i-a zis: Spune-mi, e ceva anume ce-ți place în mod deosebit, adică ceva din ce *port* eu?

Și cum el a holbat ochii la ea, Marion a repetat:

– Gândește-te la *hainele* mele, Eddie.

– Ce purtai când ne-am întâlnit, i-a spus Eddie.

– Doamne! Nu-mi amintesc...

– Un pulovăr roz... se încheie în față.

– Buleandra *aia!* a țipat Marion.

Mai avea puțin și izbucnea în râs; Eddie și-a dat seama că n-o văzuse niciodată râzând. Era complet absorbit de ea. Dacă la început nu fusese în stare să o privească, acum nu-și mai putea lua privirile de la ea.

– Mă rog, dacă *asta* îți place, zicea Marion, poate o să-ți fac o surpriză!

Și iar s-a ridicat în picioare – tot iute. Lui Eddie îi venea din nou să plângă, pentru că înțelegea că ea o să plece. Stând lângă ușa ce dădea spre trepte, ea și-a luat un ton mai aspru:

– Nu atât de serios, Eddie – nu atât de serios.

– Te iubesc, a repetat el.

– *N-o face,* i-a amintit ea.

Inutil de spus că în acea zi Eddie a fost ca de pe altă planetă.

Nu mult după întâlnirea asta a lor, Eddie s-a întors într-o seară târziu de la un film în Southampton și a găsit-o pe Marion în dormitorul lui. Bona de seară plecase acasă. Din prima clipă Eddie și-a dat seama – nu fără să i se frângă inima – că ea *nu* se afla acolo ca să-l seducă. A început să-i vorbească despre câteva dintre fotografiile din dormitorul și baia lui; îi

părea rău că-l deranjează, dar – din respect pentru intimitatea lui – nu-şi permitea să intre în camera lui ca să se uite la fotografii decât atunci când el era plecat. Se gândise la una dintre fotografii în mod special – n-a vrut să-i spună care anume – şi rămăsese să se uite la ea ceva mai mult timp decât intenţionase.

După ce i-a urat noapte bună şi l-a lăsat singur, Eddie s-a simţit mai nenorocit decât îşi închipuise că e omeneşte posibil. Dar, chiar înainte să se vâre în pat, a observat că Marion îi împăturise hainele lăsate vraişte. Luase şi un prosop din locul unde-l lăsa el de obicei, pe bara perdelei de la duş, şi-l pusese împăturit frumos pe suportul de prosoape, acolo unde-i era de fapt locul. De asemenea, deşi acest lucru era cel mai bătător la ochi, Eddie a văzut că patul îi era făcut. El nu şi-l făcea niciodată – şi nici Marion nu şi-l făcea pe-al ei, cel puţin în casa închiriată.

Două dimineţi mai târziu, după ce a dus corespondenţa pe masa de bucătărie din remiză, Eddie a pus cafeaua la fiert. Între timp, a intrat în dormitor. În prima clipă, a crezut că era *Marion* pe pat, dar era numai jacheta ei de caşmir roz. (*Numai!*) Lăsase nasturii desfăcuţi şi trăsese în sus mânecile lungi, ca şi când o femeie invizibilă dinăuntrul jachetei îşi împletise mâinile invizibile sub capul invizibil. Acolo unde nasturii erau desfăcuţi, se zărea un sutien; aranjamentul era mult mai seducător decât oricare dintre cele făcute de Eddie. Sutienul era alb – la fel şi chiloţii pe care Marion îi pusese exact acolo unde îi plăcea lui Eddie să-i vadă.

Veniți aici...

În acea vară a lui '58, tânăra mamă care îi poza în acel moment lui Ted Cole – tainica doamnă Vaughn – era mică, oacheșă, ca o sălbăticiune. Timp de o lună, Eddie n-a văzut-o decât în desenele lui Ted. Și Eddie văzuse numai acele desene în care doamna Vaughn poza împreună cu fiul ei, care era și el mărunțel, oacheș, ca o sălbăticiune, ceea ce-i sugera fără urmă de îndoială lui Eddie că cei doi ar putea să aibă pornirea de a-i mușca pe oameni. Trăsăturile copilărești ale chipului doamnei Vaughn și tunsoarea de spiriduș, mult prea juvenilă, nu puteau masca ceva violent sau cel puțin instabil în temperamentul tinerei mame. Iar fiul ei părea tot timpul gata să scuipe și să sâsâie ca o mâță înghesuită în colț – poate că nu-i plăcea să pozeze.

Când doamna Vaughn a venit să pozeze pentru prima oară *singură*, mișcările ei – de la mașină până la casa familiei Cole și înapoi până la mașină – au fost extrem de furișate. Arunca priviri spre orice loc cu zgomot și apoi în toate direcțiile, asemenea unui animal care se aștepta la un atac. Doamna Vaughn se ferea de Marion, de bună seamă, dar Eddie, care încă nu știa că doamna Vaughn poza *nud* – ca să nu mai vorbim de faptul că mirosul puternic pe care-l detectase el (*și* Marion) pe pernele din apartamentul de deasupra garajului era al doamnei Vaughn –, a tras concluzia greșită că femeiușca avea o nervozitate ce friza deranjamentul mental.

Pe lângă asta, Eddie era prea acaparat de gândurile sale pentru Marion ca să dea prea multă atenție doamnei Vaughn.

Deşi Marion nu repetase cruzimea de a recrea o replică a persoanei sale atât de ademenitor aranjată pe pat în casa închiriată, felul în care Eddie însuşi manipula jacheta roz de caşmir a lui Marion, care îl îmbăta cu mirosul ei minunat, continua să-l satisfacă pe tânărul de şaisprezece ani cu o intensitate pe care n-o cunoscuse niciodată înainte.

Eddie O'Hare trăia într-un fel de paradis al masturbării. Acolo ar fi trebuit să rămână – să locuiască acolo pentru totdeauna. După cum avea să descopere curând, nu l-ar fi mulţumit să aibă parte de mai mult din Marion, decât avea deja. Dar Marion deţinea controlul asupra relaţiei lor; dacă era să se întâmple ceva mai mult între ei, va fi doar la iniţiativa ei.

Şi a început să se întâmple când ea l-a invitat la cină. Ea a condus, fără să-l întrebe dacă voia să conducă. Spre surprinderea lui, Eddie îi era recunoscător tatălui său pentru că insistase să-şi pună în bagaj şi nişte cămăşi elegante, câteva cravate şi jacheta sport „pentru toate ocaziile". Dar când Marion l-a văzut îmbrăcat în uniforma Exeter tradiţională, i-a spus că putea să lase acasă fie cravata, fie jacheta – unde se duceau ei, nu avea nevoie de amândouă. Restaurantul din East Hampton era mai puţin select decât se aşteptase Eddie, iar chelnerii în mod limpede erau obişnuiţi cu prezenţa ei; îi aduceau vin – băuse deja trei pahare – fără s-o mai întrebe.

Era mai vorbăreaţă decât o ştiuse Eddie.

– Eram însărcinată cu Thomas când m-am măritat cu Ted – eram cu un an mai mare decât eşti tu acum, i-a spus ea. (Diferenţa de vârstă dintre ei era o temă recurentă a ei.) Când te-ai născut tu, eu aveam douăzeci şi trei de ani. Iar când vei avea vârsta mea de acum, eu voi avea şaizeci şi doi, a continuat ea. Şi de două ori a făcut aluzie la cadoul pe care i-l dăruise: jacheta de caşmir roz. Ţi-a plăcut mica mea surpriză? l-a întrebat ea.

– Foarte mult! s-a bâlbâit el.

Schimbând iute subiectul, ea i-a spus că Ted nu se retrăsese cu adevărat de la Harvard, ci i se ceruse să-şi întrerupă

studiile – „pentru «lipsă de performanță», așa cred că a zis el", i-a explicat Marion.

Pe fiecare supracopertă, acolo unde scrie despre autor, se spunea de fiecare dată că Ted Cole se retrăsese de la Harvard. Din câte se pare, acest semiadevăr îi făcea plăcere: sugera că fusese destul de isteț ca să intre la Harvard și destul de original ca să nu țină să rămână acolo.

– Dar adevărul e că a fost doar leneș, a zis Marion. N-a vrut niciodată să pună osul la treabă. A tăcut, iar după câteva clipe l-a întrebat pe Eddie: Ție cum îți merge la slujbă?

– Nu prea sunt multe de făcut, a mărturisit el.

– Într-adevăr, nici nu-mi imaginam că o să fie, a zis ea. Ted te-a angajat pentru că avea nevoie de un șofer.

Marion era încă la liceu când îl cunoscuse pe Ted și rămăsese însărcinată. Dar anii au trecut, Thomas și Timothy creșteau, iar ea a putut să dea un examen de echivalare pentru a termina liceul; apoi a făcut cursuri la fără frecvență, în diferite centre universitare din New England. I-au trebuit zece ani să absolve Universitatea din New Hampshire, în 1952 – doar cu un an înainte să fie uciși fiii ei. Urmase mai ales cursuri de literatură și istorie, mult mai multe decât erau necesare pentru o diplomă universitară; în schimb, refuzase să se înscrie și la celelalte cursuri obligatorii, și de aceea amânase atâta licența.

– În cele din urmă, i-a spus ea lui Eddie, am vrut o diplomă universitară doar pentru că Ted nu avea una.

Thomas și Timothy fuseseră mândri de ea că absolvise.

– Tocmai mă pregăteam să debutez ca scriitoare când au murit ei, i-a mărturisit Marion lui Eddie. Așa s-a isprăvit totul.

– Ai *scris?* a întrebat-o Eddie. De ce te-ai oprit?

Ea i-a spus că nu putea să se concentreze asupra celor mai profunde gânduri ale sale, când singurul lucru care-i stăruia în minte era moartea băieților ei; nu-și putea îngădui libertatea imaginației, din pricină că imaginația ei o ducea inevitabil la Thomas și Timothy.

– Închipuieşte-ţi că odată îmi *plăcea* să fiu singură cu gândurile mele, i-a spus ea lui Eddie.

Marion se îndoia că lui Ted îi plăcuse *vreodată* să fie singur cu ale sale.

– De-aia scrie poveşti atât de scurte, şi toate pentru copii. De-aia desenează şi iar desenează.

Fără să-şi dea seama că se săturase până-n gât cu burgeri, Eddie a mâncat cu poftă.

– Nici măcar iubirea nu poate înfrâna apetitul unui băiat de şaisprezece ani! a observat Marion.

Eddie a roşit; nu avea voie să spună cât de mult o iubea. Lui Marion nu-i plăcea să-l audă spunând asta.

Apoi ea i-a zis că atunci când aranjase pentru el jacheta de caşmir roz pe pat şi mai ales când alesese sutienul şi chiloţii care să completeze aranjamentul şi le pusese la locurile lor – „pentru actul din închipuirea ta", după cum s-a exprimat ea – îşi dăduse seama că era primul impuls creator de când muriseră fiii ei; şi fusese primul şi singurul moment de „distracţie pură", cum l-a numit ea. Presupusa puritate a unei asemenea distracţii este discutabilă, dar Eddie nu ar fi pus niciodată la îndoială sinceritatea intenţiilor lui Marion; îl rănea în sentimentele sale, însă nu din cale-afară, faptul că ceea ce pentru el era iubire pentru ea era doar „distracţie". Chiar şi la şaisprezece ani, ar fi trebuit să priceapă mai bine avertismentul pe care i-l dădea ea.

Când Marion făcuse cunoştinţă cu Ted, acesta se prezentase drept un student care abandonase „de curând" Harvardul şi care scria un roman; adevărul era că părăsise Harvardul de patru ani. Era înscris la o şcoală de arte din Boston. Întotdeauna se pricepuse să deseneze – spunea despre sine că e un „autodidact". Pentru el, cursurile de la şcoala de arte nu erau tot atât de interesante pe cât erau modelele.

În primul lor an de căsnicie, Ted se dusese să lucreze la un atelier de litografie; o muncă ce i-a displăcut instantaneu.

– Lui Ted i-ar fi displăcut *orice* muncă, i-a spus Marion lui Eddie.

Treptat, și litografia ca atare a ajuns să-i displacă lui Ted; nici gravura nu-l interesa. („Nu-s genul de om care să se dea în vânt după cupru sau piatră", îi spusese el lui Marion.)

Ted Cole a publicat primul său roman în 1937, când Thomas avea un an, iar Marion încă nu era însărcinată cu Timothy. Recenziile au fost în cea mai mare parte favorabile, vânzările au depășit destul de mult media pentru un roman de debut. Ted și Marion au hotărât să mai facă un copil. Recenziile la următorul roman – apărut în '39, la un an după nașterea lui Timothy – n-au fost nici favorabile, nici numeroase; a doua carte a avut vânzări doar la jumătate față de primul roman. Al treilea roman al lui Ted, publicat în 1941 – „cu un an înainte să te naști tu", i-a amintit Marion lui Eddie –, a avut extrem de puține recenzii, și toate *ne*favorabile. Vânzările au fost atât de mici, încât editorul lui Ted a refuzat să-i spună cifrele finale. Iar apoi, în '42 – când Thomas și Timothy aveau șase, respectiv patru ani –, a publicat *Șoarecele care se târăște printre pereți*. Războiul avea să amâne numeroasele traduceri în străinătate, dar chiar și înaintea acestora era limpede că Ted Cole nu va mai fi nevoit să urască vreo slujbă sau să mai scrie vreun roman.

– Spune-mi, l-a întrebat Marion pe Eddie, te cuprinde vreun fior știind că tu și *Șoarecele care se târăște printre pereți* v-ați născut în același an?

– Da, a recunoscut Eddie.

Dar de ce *atâtea* orașe universitare? (Familia Cole locuise peste tot în Noua Anglie.)

Tiparul sexual al lui Ted era un adevărat haos din punct de vedere comportamental. Ted îi spusese lui Marion că orașele cu colegii și universități erau cele mai bune locuri să-i crească pe copii. Calitatea școlilor locale era în general foarte bună; comunitatea era stimulată de activități culturale și evenimente sportive în cadrul campusului. În plus, Marion își putea continua studiile. Iar din punct de vedere *social*, i-a spus Ted, familiile cadrelor didactice le vor oferi o companie bună; la început,

Marion nu își dăduse seama câte mame tinere se vor număra printre soțiile profesorilor.

Ted, care fugea de orice semăna cu o slujbă adevărată la facultate – oricum nu avea nici o calificare pentru așa ceva –, ținea totuși câte o conferință trimestrială despre arta scrisului și desenului pentru copii; adeseori, aceste conferințe erau sponsorizate de Departamentul de Arte Frumoase și de cel de Limbă Engleză. Ted va fi întotdeauna primul care va spune că procesul de creare a unei cărți pentru copii *nu* era o artă, după umila sa părere; prefera să-l numească meșteșug.

Dar adevăratul „meșteșug" al lui Ted, i-a atras Marion luarea aminte lui Eddie, era să le descopere și să le seducă sistematic pe cele mai drăguțe și mai nefericite mame tinere dintre soțiile profesorilor; câte o studentă ocazională îi cădea și ea pradă, dar tinerele mame reprezentau vânatul cel mai vulnerabil.

Nu este un lucru neobișnuit ca relațiile amoroase să aibă un sfârșit amar, și cum căsătoriile celor mai nenorocite dintre aceste soții de profesori erau deja șubrede, nu surprindea pe nimeni că multe cupluri se despărțeau definitiv ca urmare a aventurilor amoroase ale lui Ted.

– Și de aceea ne mutam tot timpul, i-a spus Marion lui Eddie.

În orașele cu colegii și universități, găseau ușor case de închiriat; erau mereu cadre didactice pe picior de plecare și o rată mare de divorțuri. Singura locuință oarecum permanentă era o casă la țară, în New Hampshire, pe care o foloseau pentru vacanțe școlare, excursii de schi și o lună sau două în fiecare vară. Casa se afla în proprietarea familiei lui Marion de când se știa ea pe lume.

După moartea băieților, Ted venise cu propunerea să părăsească New England și să lase în urmă tot ceea ce le amintea de New England. Capătul răsăritean al insulei Long Island era paradisul de vară și refugiul de sfârșit de săptămână preferat de new-yorkezi. Lui Marion avea să-i fie mai ușor să *nu* se mai vadă cu vechile ei prietene.

– Un loc nou, un copil nou, o viață nouă, i-a spus ea lui Eddie. Cel puțin asta era ideea.

Faptul că aventurile lui Ted nu luaseră sfârșit de când plecaseră din orașele cu colegii și universități din New England nu o surprindea pe Marion. În realitate, infidelitățile sale sporiseră ca *număr* – dacă nu și intensificarea vizibilă a pasiunii. Ted era dependent de legături amoroase. Marion făcuse un pariu cu sine însăși – oare dependența lui Ted de seducții se va dovedi mai puternică sau mai slabă decât dependența de alcool? (Marion paria că lui Ted îi va fi mai ușor să renunțe la alcool.)

În cazul lui Ted – i-a explicat Marion lui Eddie – seducția dura mai mult decât legătura amoroasă. Întâi erau portretele convenționale, de obicei mama și copilul ei. Apoi mama poza singură, apoi nud. Nudurile înseși revelau o progresie predeterminată: inocență, modestie, degradare, rușine.

– Doamna Vaughn! a întrerupt-o Eddie, amintindu-și de furișările micuței doamne.

– Doamna Vaughn trece în acest moment prin faza de *degradare*, i-a răspuns Marion.

Pentru o femeie atât de micuță, doamna Vaughn lăsa un miros puternic pe perne, și-a zis Eddie; și-și mai zicea că ar fi imprudent, chiar lasciv, să dea glas în fața lui Marion părerii sale despre parfumul doamnei Vaughn.

– Dar ai rămas lângă el în toți acești ani, i-a spus amărât adolescentul de șaisprezece ani. De ce nu l-ai părăsit?

– Băieții îl iubeau, i-a explicat Marion. Iar eu îi iubeam pe băieți. Plănuiam să-l părăsesc pe Ted după ce terminau băieții școala, după ce își părăseau cuibul. Poate după ce terminau colegiul, a adăugat ea mai puțin convinsă.

De dragul ei, Eddie și-a stăpânit nefericirea și a înfulecat un desert cât un munte.

– Asta-mi place mie la băieți, i-a spus Marion. Indiferent ce se întâmplă, își văd mai departe de treaba lor.

Pe drumul de întoarcere acasă, Marion l-a lăsat pe Eddie să conducă. A coborât geamul și a închis ochii. Briza nopții îi zburlea părul.

– Ce bine e să te ducă cineva cu mașina, i-a spus ea lui Eddie. Ted bea întotdeauna prea mult. Eu conduceam de fiecare dată. Mă rog... aproape de fiecare dată, a șoptit ea.

Apoi s-a întors cu spatele la Eddie; poate că plângea, pentru că umerii îi tremurau, dar nu scotea nici un sunet. Când au ajuns la casa din Sagaponack, fie vântul îi uscase lacrimile, fie nu plânsese defel. Singurul lucru pe care-l știa Eddie – de când plânsese în fața ei – era că Marion nu îngăduia cuiva să plângă.

În casă, după ce a lăsat-o pe bona de seară să plece, Marion și-a turnat un al patrulea pahar de vin dintr-o sticlă deschisă din frigider. I-a cerut lui Eddie să o însoțească atunci când s-a dus să vadă dacă Ruth dormea, șoptindu-i că, în ciuda tuturor aparențelor care sugerau contrariul, odată fusese o mamă bună.

– Dar n-o să fiu o mamă *rea* pentru Ruth, a adăugat ea tot în șoaptă. Mai bine să nu-i fiu mamă *deloc* decât să fiu una rea.

La vremea aceea, Eddie nu pricepea că Marion știa deja că-și va părăsi fiica, lăsând-o cu Ted. (La vremea respectivă, Marion nu înțelegea că Ted îl angajase pe Eddie *nu numai* pentru că avea nevoie de un șofer.)

Lumina firavă a lămpii de noapte din dormitorul principal abia dacă răzbătea până în camera lui Ruth, încât puținele fotografii cu Thomas și Timothy aproape că nu se zăreau; cu toate acestea, Marion a ținut morțiș ca Eddie să le privească. Voia să-i povestească lui Eddie ce făceau băieții în fiecare fotografie în parte și de ce anume le alesese tocmai pe acestea pentru camera lui Ruth. Apoi Marion l-a dus pe Eddie în baia principală, unde lumina lămpii de noapte făcea doar cu puțin mai vizibile fotografiile aflate acolo. Eddie putea deslușI că apa constituia o temă pe care Marion o găsise potrivită pentru baie: o vacanță la Tortola, una la Anguilla; un picnic vara, pe malul iazului din New Hampshire; și Thomas și Timothy, când erau

amândoi mai mici decât Ruth, împreună într-o cadă – Tim plângea, nu și Tom.

– Îi intrase săpun în ochi, a șoptit Marion.

Turul a continuat în dormitorul principal, unde Eddie încă nu fusese și nu văzuse nici fotografiile; fiecare pe rând o provoca pe Marion să spună o poveste. Și apoi mai departe, în toată casa. Au călătorit din cameră în cameră, de la o fotografie la alta, până când Eddie și-a dat seama de ce bucățelele de hârtie ce acoperiseră labele goale ale lui Thomas și Timothy îi pricinuiseră lui Ruth atâta agitație. Cu siguranță că Ruth făcuse turul acesta de multe, multe ori – probabil și în brațele tatălui, *și* ale mamei –, iar pentru fetița de patru ani *poveștile* fotografiilor erau fără îndoială la fel de importante ca fotografiile în sine. Poate chiar *mai* importante. Ruth creștea nu numai cu prezența copleșitoare a fraților ei morți, dar și cu importanța fără egal a absenței lor.

Fotografiile *erau* poveștile și viceversa. A modifica fotografiile, așa cum făcuse Eddie, era un lucru la fel de imposibil de conceput precum schimbarea trecutului. Trecutul, locul unde trăiau frații morți ai lui Ruth, nu era disponibil pentru revizuire. Eddie s-a jurat că va încerca să se revanșeze față de fetiță, să îi redea încrederea că tot ceea ce i se spusese despre frații ei morți era imuabil. Într-o lume nesigură, cu un viitor nesigur, copila se putea bizui măcar pe atât. Oare chiar *putea?*

O oră și ceva mai târziu, Marion a încheiat turul în dormitorul lui Eddie și, în sfârșit, în baia pentru oaspeți, pe care o folosea Eddie. Ca o ironie a sorții, cum nu se poate mai potrivită, ultima fotografie care a inspirat-o pe Marion să înșire povestea explicativă era tocmai fotografia lui Marion însăși, în pat cu cele două labe goale.

– Îmi place fotografia asta a *ta*, a izbutit Eddie să îngaime, neîndrăznind să adauge că se masturbase cu ochii la imaginea umerilor goi ai lui Marion *și* a zâmbetului ei.

Ca și când o vedea pentru prima oară, Marion s-a uitat îndelung la sine în fotografia veche de doisprezece ani.

– Aveam douăzeci şi şapte de ani, a zis ea şi trecerea timpului i-a umplut ochii de melancolie.

Era al cincilea ei pahar de vin, pe care l-a golit acum cu un gest mecanic. Apoi i-a dat lui Eddie paharul gol. El a rămas acolo unde se afla, în baia pentru oaspeţi, mai bine de un sfert de oră după plecarea lui Marion.

A doua zi dimineaţa, în apartamentul de deasupra garajului, Eddie tocmai se apucase să aranjeze jacheta roz de caşmir pe pat – împreună cu un camizol de mătase liliachie şi nişte chiloţi potriviţi – când a auzit pasul exagerat de bufnitor al lui Marion pe scările ce urcau din garaj. N-a ciocănit la uşă – a *bătut*. De data *asta* nu voia să-l prindă pe Eddie în timpul actului. El încă nu se dezbrăcase pentru a se întinde pe pat, lângă hainele ei. Cu toate acestea, l-a cuprins pentru o clipă nehotărârea, apoi n-a mai avut timp să pună hainele lui Marion deoparte. Se gândea că nu făcuse o alegere prea înţeleaptă când alăturase rozul şi liliachiul; dar nu *culorile* hainelor ei erau cele care-l stârneau. Îl atrăgeau dantela de la marginea de sus a chiloţilor şi cea a fabulosului decolteu al camizolului. Eddie încă se frământa cu alegerea cu pricina, când Marion a bătut la uşă a doua oară; Eddie a lăsat hainele pe pat şi s-a repezit să deschidă uşa.

– Sper că nu te deranjez, a zâmbit ea.

Purta ochelari, pe care şi i-a scos când a intrat în apartament. Pentru prima oară Eddie i-a observat vârsta în labele de gâscă de la colţurile ochilor. Poate că în noaptea dinainte Marion băuse prea mult vin – cinci pahare de orice fel de alcool erau prea mult pentru ea.

Spre surpriza lui Eddie, ea s-a îndreptat glonţ spre prima dintre cele câteva fotografii cu Thomas şi Timothy, pe care le adusese în casa închiriată, şi a început să-i explice lui Eddie de ce le alesese pe acestea. În ele, Thomas şi Timothy erau aproximativ de vârsta lui Eddie, ceea ce însemna că fotografiile fuseseră făcute cu puţin timp înainte să moară băieţii. Marion se

gândise – i-a explicat ea lui Eddie – că poate tânărul va considera niște fotografii ale contemporanilor săi drept familiare, chiar binevenite, în circumstanțe ce ar putea fi *ne*familiare și *ne*binevenite. Își făcuse griji din pricina lui Eddie cu mult timp înainte de sosirea lui, pentru că știa că băiatul nu prea va avea ce *face*. Și se îndoise că se va simți bine; bănuia că băiatul de șaisprezece ani nu va avea nici un pic de viață socială.

– Cu excepția bonei mai tinere a lui Ruth, cu cine altcineva te mai puteai întâlni? a întrebat Marion. Doar dacă nu cumva erai genul căruia îi place să iasă în oraș. Lui Thomas îi plăcea să iasă, nu și lui Timothy – era mai introvertit, așa ca tine. Deși arăți mai curând ca Thomas, i-a mai spus Marion lui Eddie. Însă *semeni* mai mult cu Timothy.

– Aa, a făcut Eddie.

Era uluit că se gândise la el încă dinainte să sosească!

Turul fotografiilor a continuat. Ca și când casa închiriată era o cameră tainică în care se intra din holul aripii pentru oaspeți, iar Eddie și Marion încă *nu*-și încheiaseră seara împreună; doar trecuseră mai departe, într-o altă cameră, cu alte fotografii. Au terminat cu bucătăria apartamentului de deasupra garajului – Marion vorbind una-ntruna – și au ajuns în dormitor, unde ea a continuat să vorbească, arătând spre fotografia (singura) cu Thomas și Timothy care atârna deasupra tăbliei de la căpătâiul patului.

Lui Eddie nu i-a fost greu să recunoască un însemn extrem de familiar al campusului Exeter. Băieții stăteau în pragul Clădirii Principale a Colegiului, unde, sub frontonul ascuțit de deasupra ușii, se găsea o inscripție în latină. Dăltuite în marmură albă – încadrată de marea clădire de cărămidă și ușa dublă, vopsită în verde-închis –, se găseau aceste cuvinte ce impuneau smerenie:

HVC VENITE PVERI
VT VIRI SITIS

(U-ul din HUC, PUERI și UT fusese dăltuit ca un V, bineînțeles). Iată-i pe Thomas și Timothy în sacouri și cu cravate, în anul morții lor. La șaptesprezece ani, Thomas arăta aproape

ca un bărbat – la cincisprezece ani, Timothy încă avea aerul unui băiețandru. Iar ușa în dreptul căreia stăteau era fundalul fotografic ales îndeobște de părinții mândri ai nenumăraților exonieni. Oare câte trupuri și minți neformate trecuseră pragul acelei uși, pe sub acea invitație gravă și amenințătoare? s-a întrebat Eddie.

VENIȚI AICI, BĂIEȚI,
SĂ DEVENIȚI BĂRBAȚI

Dar Thomas și Timothy nu cunoscuseră această experiență. Eddie a sesizat că Marion și-a întrerupt brusc povestea; privirea îi căzuse pe jacheta ei roz de cașmir care (împreună cu camizolul liliachiu și chiloții la culoare) era întinsă pe pat.

– Dumnezeule... în nici un caz roz cu lila! a zis Marion.

– Nu mă gândeam la culori, a recunoscut Eddie. Mi-a plăcut... dantela.

Dar ochii îl trădau; se uita la decolteul camizolului și nu-și amintea care era cuvântul. I-a venit în minte *despicătură,* dar știa că nu acesta era cuvântul potrivit.

– Decolteul? a întrebat Marion.

– Da, a șoptit Eddie.

Marion și-a ridicat privirile deasupra patului, la fotografia fiilor ei fericiți: *Huc venite pueri* (veniți aici, băieți) *ut viri sitis* (să deveniți bărbați). Eddie se chinuise în al doilea an de latină; îl amenința un al treilea an de studiu al limbii aceleia moarte. Se gândea la gluma străveche de la Exeter, despre o traducere mai nimerită a inscripției respective. („Veniți aici, băieți, și *lehămesiți-vă*".) Dar își dădea seama că Marion n-avea chef de glume.

Uitându-se la fotografia fiilor ei în pragul bărbăției, Marion i-a spus lui Eddie:

– Nu știu nici măcar dacă au făcut amor înainte să moară.

Amintindu-și de fotografia aceea din anuarul '53, în care Thomas sărută o fată, Eddie ar fi zis că Thomas făcuse amor.

– Poate că Thomas a făcut, a adăugat Marion. Era atât de... îndrăgit. Dar sigur Timothy n-a făcut – era atât de timid. Şi nu avea decât cincisprezece ani...

Vocea i s-a stins şi ochii i-au coborât din nou asupra patului, unde combinaţia roz-lila de pulovăr şi lenjerie intimă îi atrăsese mai devreme privirile.

– *Tu* ai făcut amor, Eddie? l-a întrebat Marion pe nepusă masă.

– Nu, bineînţeles că nu, i-a răspuns Eddie.

Ea i-a zâmbit – cu compătimire. El a încercat să nu arate atât de nenorocit şi de neiubit pe cât era sigur că se simţea.

– Dacă o *fată* moare înainte să facă amor, aş putea spune că e norocoasă, a continuat Marion. Dar pentru un *băiat*... Dumnezeule, asta-i tot ce-şi doresc băieţii, nu-i aşa? Băieţii *şi* bărbaţii, a adăugat ea. Nu-i adevărat? Nu-i asta tot ce-ţi doreşti?

– Ba da, a recunoscut disperat băiatul de şaisprezece ani.

Marion s-a apropiat de pat şi a luat în mână camizolul liliachiu cu decolteul incredibil; a luat şi chiloţii asortaţi, dar a împins jacheta de caşmir roz în partea cealaltă a patului.

– E prea cald, i-a zis ea lui Eddie. Sper că o să mă ierţi dacă n-am să port pulovărul.

El stătea ca împietrit, cu inima bubuind, în timp ce Marion a început să-şi *descheie* bluza.

– Închide ochii, Eddie, a trebuit ea să-i spună.

Cu ochii închişi, Eddie se temea că o să leşine. A simţit cum se clatină pe picioare; era tot ce putea face ca să nu şi le clintească din loc.

– OK, a auzit-o el spunând. Zăcea pe pat, în camizol şi chiloţi. E rândul *meu* să închid ochii, a zis Marion.

Eddie s-a dezbrăcat cu gesturi stângace – nu-şi putea lua ochii de la ea. Când Marion i-a simţit greutatea pe pat lângă ea, s-a întors pe o parte, cu faţa la el. Şi când s-au privit în ochi, Eddie a simţit ca un fel de ghiont. În zâmbetul lui Marion era ceva mai degrabă matern decât ceea ce îndrăznise el să spere că *ar putea* citi în el.

N-a atins-o, dar când a început să se atingă pe sine, ea l-a prins de ceafă și i-a tras fața spre sâni, unde el nici nu îndrăznise să se uite. Cu cealaltă mână, ea i-a luat mâna dreaptă și a pus-o cu hotărâre acolo unde îl văzuse că și-o pusese prima oară – în partea de jos a chiloților ei. Eddie a simțit cum explodează în palma stângă, atât de iute și cu o asemenea forță că a fost cuprins de un spasm, așa lipit de ea cum stătea. Surprinsă peste poate, Marion a fost și ea cuprinsă de un spasm.

– Măiculiță, da' *iute* a fost! a zis ea.

Ținându-și mâna căuș în față, Eddie a fugit în baie înainte să murdărească patul.

După ce s-a spălat, s-a întors în dormitor, unde a găsit-o pe Marion culcată tot pe-o parte, exact așa cum o lăsase. A ezitat să se culce lângă ea. Dar fără să se miște pe pat sau să se uite la el, ea i-a spus:

– Vino-ncoa'...

Au zăcut amândoi privindu-se în ochi o vreme care lui Eddie i s-a părut nesfârșită – de fapt, nu voia ca acele clipe să se sfârșească. Toată viața va considera momentul respectiv drept exemplu a ceea ce înseamnă dragostea. Înseamnă să nu-ți dorești *nimic* mai mult, înseamnă să nu aștepți ca oamenii să facă mai mult decât ceea ce tocmai au făptuit; înseamnă pur și simplu să te simți *împlinit*. Nu-i cu putință ca să se poată cineva simți mai bine de-atât!

– Știi latina? l-a întrebat Marion în șoaptă.

– Da, a șoptit el.

Ea și-a ridicat ochii și a privit spre peretele de la capul patului, ca să-i indice fotografia cu acel citat important pe care fiii ei nu-l duseseră la îndeplinire.

– Citește-mi-l în latină, a șoptit Marion.

– *Huc venite pueri*... a început Eddie, tot în șopată.

– Veniți aici, băieți... a tradus Marion în șoaptă.

– ...*ut viri sitis*, a citit Eddie restul citatului; simțea că Marion, după ce-i luase mâna, i-o punea din nou în partea de jos a chiloților.

– ...să deveniți bărbați, a șoptit Marion. Iar l-a prins de ceafă și i-a tras fața spre sâni. Dar *încă* n-ai făcut amor, nu-i așa? l-a întrebat ea. Adică nu cu *adevărat.*

Aroma sânilor ei l-a făcut pe Eddie să închidă ochii.

– Nu, nu cu adevărat, a recunoscut el. Era îngrijorat pentru că nu voia să pară că se plânge. Dar sunt foarte, foarte fericit, a adăugat el. Mă simt *împlinit.*

– O să-ți arăt eu ce înseamnă *împlinit,* i-a spus Marion.

Pionul

În ceea ce privește capacitatea sexuală, un băiat de șaisprezece ani este capabil de un număr uluitor de execuții repetate într-o perioadă remarcabil de scurtă, ceea ce Marion, la treizeci și nouă, era oricând gata să confirme.

– Măiculiță! exclama Marion în fața dovezii perpetue și aproape constante a erecțiilor lui Eddie. N-ai nevoie de timp să-ți... *revii?*

Dar Eddie nu avea nevoie să-și revină; în mod paradoxal, era ușor de satisfăcut și totodată nesătul.

Marion nu-și amintea să mai fi fost atât de fericită de când muriseră fiii ei. În primul rând, era epuizată; de ani de zile nu mai dormise atât de bine. În al doilea rând, nu se ostenea câtuși de puțin să-și ascundă noua viață față de Ted.

– N-ar îndrăzni să-mi reproșeze *mie*, i-a spus ea lui Eddie care, cu toate acestea, se temea că Ted i-ar *putea* reproșa *lui*.

E de înțeles că pe săracul Eddie îl neliniștea caracterul evident al relației lor palpitante. De pildă, când actul lor sexual lăsa urme pe cearșafurile din apartamentul de deasupra garajului, Eddie insista să le spele – pentru ca Ted să nu vadă petele grăitoare. Dar Marion îi spunea de fiecare dată:

– Lasă-l să se-ntrebe dacă-s de la mine sau de la doamna Vaughn.

(Când petele erau pe cearșafurile din dormitorul principal al casei familiei Cole, unde doamna Vaughn n-avea cum să fie pricina, Marion spunea și mai apăsat: „Lasă-l să se întrebe".)

Cât despre doamna Vaughn, fie că ştia, fie că nu de ardoarea eforturilor pe care le făcea Marion cu Eddie, relaţia ei mai temperată cu Ted se schimbase. Dacă înainte mişcările ezitante şi repezite de pe alee – în drum spre orele de pozat şi înapoi spre maşină – făceau din doamna Vaughn întruchiparea persoanei care se furişează, acum aborda fiecare nouă oportunitate de a poza cu resemnarea unui câine care se supune unei bătăi zdravene. Iar când doamna Vaughn părăsea atelierul lui Ted, mergea clătinându-se spre maşină cu o nepăsare ce implica faptul că mândria ei nu mai putea fi recuperată; ca şi când poziţia în care pozase în acea zi o înfrânsese. În mod limpede doamna Vaughn trecuse de la faza de *degradare,* cum o numise Marion, la faza finală de ruşine.

Ted nu obişnuise s-o viziteze pe doamna Vaughn la domeniul ei de vară din Southampton mai mult de trei ori pe săptămână. Dar acum vizitele erau mai rare şi vădit mai scurte. Eddie ştia lucrul acesta, dat fiind că el era de fiecare dată şoferul lui Ted. *Domnul* Vaughn îşi petrecea săptămâna de lucru în New York. Ted era cel mai fericit în Hamptons în timpul lunilor de vară, când atât de multe mame tinere erau acolo fără soţii lor navetişti. Ted prefera mamele tinere din Manhattan celor care locuiau acolo tot anul; vilegiaturiştii din timpul verii stăteau în Long Island exact atât cât trebuia – „intervalul de timp ideal pentru o aventură de-a lui Ted", l-a informat Marion pe Eddie.

O informaţie care l-a îngrijorat pe Eddie. Nu putea să nu se întrebe cât anume considera Marion că era „intervalul de timp ideal" pentru aventura ei cu *el.* N-a îndrăznit să întrebe.

În cazul lui Ted, mamele tinere disponibile în afara sezonului îi dădeau mai multe bătăi de cap când se punea problema despărţirii; nu toate continuau să fie la fel de prietenoase (*după* aventură) ca nevasta vânzătorului de peşte din Montauk, pe care Eddie o cunoscuse doar ca furnizoarea mereu-conştiincioasă de cerneală sepia pentru Ted. La sfârşitul verii, doamna Vaughn se va fi întors în Manhattan – unde va putea să bocească şi să sufere la vreo sută de mile depărtare de Ted. Faptul

că reședința familiei Vaughn se găsea pe Gin Lane în Southampton putea fi luată ca o ironie, ținând cont că lui Ted îi plăceau ginul și cartierele șic.

– Niciodată n-am de așteptat, a comentat Eddie. Când se face ora să mă duc să-l iau, de obicei se plimbă pe trotuar. Dar mă întreb ce face ea cu copilul.

– Probabil lecții de tenis, a zis Marion.

În ultima vreme, rendez-vous-urile lui Ted cu doamna Vaughn nu durau mai mult de-o oră.

– Iar săptămâna trecută l-am lăsat acolo doar o dată, i-a dat Eddie raportul lui Marion.

– E pe isprăvite cu ea, a zis Marion. Știu de fiecare dată când se întâmplă asta.

Eddie presupunea că doamna Vaughn locuia într-o casă somptuoasă, deși proprietatea familiei, aflată pe partea dinspre ocean a lui Gin Lane, se ascundea în spatele unor garduri-vii foarte înalte. Pietrele mici, perfect rotunde de pe aleea de acces ce se pierdea dincolo de gard erau proaspăt curățate. Ted îi spunea de fiecare dată lui Eddie să-l lase la intrarea pe alee. I-o fi plăcând lui Ted să simtă sub tălpi pietrele alea scumpe, când mergea la întâlnirile lui.

În comparație cu Ted, Eddie O'Hare era un simplu ageamiu în relații amoroase – un începător de rând –, și totuși Eddie învățase repede că excitarea de dinainte era *aproape* egală cu fiorul actului sexual în sine; în cazul lui Ted, Marion bănuia că lui Ted îi plăcea *mai mult* anticiparea. Când Eddie stătea în brațele lui Marion, băiatului de șaisprezece ani i se părea această posibilitate de neimaginat.

Făceau dragoste în apartamentul de deasupra garajului în fiecare dimineață; când era rândul lui Marion să-și petreacă noaptea acolo, Eddie rămânea cu ea până-n zori. Nu le păsa că Chevy-ul *și* Mercedesul erau parcate pe alee în văzul tuturor. Nu le păsa că erau văzuți cinând împreună în același restaurant din East Hampton în fiecare seară. Marion nu-și ascundea plăcerea de a-l urmări pe Eddie cum mănâncă. Îi plăcea de

asemenea să-i atingă fața sau mâinile, sau părul, indiferent cine îi privea. Ba chiar mergea cu el la frizerie ca să-i spună frizerului cât să-l tundă și unde să se oprească. Îi spăla lenjeria. În august, a început să-i cumpere haine.

Uneori, expresia lui Eddie când dormea semăna atât de mult cu aceea a lui Thomas ori a lui Timothy, încât Marion îl trezea și-l ducea (încă pe jumătate adormit) la respectiva fotografie – doar ca să-i arate cum anume îl văzuse ea dintr-odată. Pentru că cine poate descrie expresia care trezește amintirea legată de cei dragi? Cine poate anticipa încruntarea, zâmbetul sau bucla rebelă care trimite un semnal fulgerător, neîndoielnic, din trecut? Cine poate estima vreodată puterea de asociere, care se manifestă întotdeauna cel mai puternic în momente ale iubirii și în amintiri legate de moarte?

Marion nu se putea abține. Cu fiecare gest pe care-l făcea pentru Eddie, se gândea la tot ce făcuse pentru Thomas și Timothy; și satisfăcea acele plăceri de care, credea ea, fiii ei pierduți nu se bucuraseră niciodată. Eddie O'Hare îi readusese la viață pe fiii ei morți, chiar dacă numai pentru o perioadă scurtă.

Deși lui Marion nu-i păsa dacă Ted știa de relația ei cu Eddie, era uimită că Ted nu spusese *ceva,* căci fără doar și poate știa. Se purta cu aceeași amabilitate de la început față de Eddie; iar în ultima vreme, chiar își petrecea mai mult timp cu el.

Având asupra sa un portofoliu gros de desene, Ted îl rugase pe Eddie să-l ducă la New York cu mașina. Luaseră Mercedesul lui Marion pentru călătoria de o sută de mile. Ted îi indicase lui Eddie pe unde s-o ia până la galeria lui de artă, care se afla fie pe Thompson – aproape de colțul cu Broome –, fie pe Broome, aproape de colțul cu Thompson – Eddie nu-și aducea bine aminte. După ce predase desenele, Ted îl luase pe Eddie să mănânce la prânz într-un local unde-i dusese odată pe Thomas și Timothy. Băieților le plăcuse acolo, spusese Ted. Și lui Eddie îi plăcuse, deși se simțise stânjenit când Ted îi spusese – pe drum înapoi spre Sagaponack – că îi era recunoscător pentru că se

dovedea un prieten atât de bun față de Marion. Marion fusese atât de nefericită; era minunat că o vedea din nou zâmbind.

– A spus asta? l-a întrebat Marion pe Eddie.

– Întocmai, și-a încheiat Eddie raportul.

– Ce ciudat, a remarcat Marion. M-aș fi așteptat să spună o mârlănie.

Dar Eddie nu detectase nimic „mârlănesc" la Ted. Ted făcuse o observație referitoare la condiția fizică a lui Eddie, însă acesta n-ar fi putut spune dacă observația insinuase ori nu că știa de activitatea lui sportivă diurnă și nocturnă cu Marion.

În atelierul lui, Ted pusese lângă telefon o listă cu câteva nume și numere; acestea erau ale adversarilor săi obișnuiți la jocul de squash, care (i-a spus Marion lui Eddie) erau singurii prieteni ai lui Ted. Într-o după-masă, când unul dintre adversarii lui obișnuiți și-a anulat participarea la un meci, Ted l-a rugat pe Eddie să joace. Anterior, Eddie își exprimase interesul nou-descoperit pentru squash, dar îi mărturisise lui Ted și că era un jucător mai puțin decât începător.

Hambarul de lângă reședința familiei Cole fusese restaurat; în pod, deasupra spațiului care servea drept garaj pentru două mașini, fusese amenajat – conform indicațiilor lui Ted – un teren de squash de dimensiuni *aproape* regulamentare. Ted susținea că un polițist din oraș îi interzisese să înalțe acoperișul hambarului – ca urmare, tavanul terenului era mai jos decât în mod normal –, iar lucarnele dinspre ocean ale hambarului făceau ca un perete al terenului să aibă o formă neregulată, drept care suprafața de joc pe acea parte era mai redusă comparativ cu aceea de pe peretele opus. Forma particulară și dimensiunile care rezultau de-aici îi dădeau lui Ted un avantaj special în jocul pe teren propriu.

De fapt, *nici* un polițist nu-i interzisese lui Ted să înalțe acoperișul; economisise însă o sumă considerabilă, iar excentricitatea terenului de squash amenajat după propriile lui indicații îl incita. Printre jucătorii de squash locali, Ted era considerat invincibil în hambarul lui ciudat, unde era înfiorător de cald (și

prost ventilat) în lunile de vară; în timpul iernii, din cauză că hambarul era neîncălzit, sus unde se afla terenul era adesea înfiorător de rece – mingea abia dacă sărea mai mult decât o piatră.

În singurul meci pe care cei doi l-au disputat, Ted l-a avertizat pe Eddie în privința excentricității terenului, dar Eddie nu mai jucase decât o dată în viața lui; pentru el, terenul din hambar prezenta aceleași dificultăți ca orice alt teren de squash. Ted îl făcea să alerge dintr-un colț în celălalt. Ted s-a poziționat în centrul T-ului de pe podeaua terenului; nu era nevoit să se deplaseze mai mult de o jumătate de pas în oricare direcție. Transpirând și gâfâind, Eddie nu putea marca nici un punct, câtă vreme Ted nu era nici măcar îmbujorat.

– Eddie, arăți ca un băiat care va dormi bine la noapte, i-a zis Ted după ce au încheiat cinci partide. Poate că nu-ți strică să-ți recuperezi orele de somn.

Și l-a plesnit pe băiatul de șaisprezece ani peste fund cu racheta. Poate că fusese „mârlan", i-a zis Eddie lui Marion care nu mai știa ce să înțeleagă din comportamentul soțului ei.

O problemă mult mai presantă pentru Marion era Ruth. În vara lui '58, somnul fetiței de patru ani friza bizarul. Adeseori, dormea toată noaptea și atât de profund încât dimineața era găsită în exact aceeași poziție în care adormise și învelită la fel de bine. Dar în alte nopți se foia și se răsucea. Zăcea pe-o parte, pe patul de jos al patului suprapus, până când picioarele îi amorțeau vârâte între barele grilajului; atunci se trezea și striga după ajutor. Mai rău chiar, uneori, picioarele amorțite deveneau parte integrantă a coșmarului pe care tocmai îl avea; Ruth se trezea fiind încredințată că un monstru o atacase și o ținea în strânsoarea lui cumplită. Când se întâmpla asta, copila nu numai că striga să fie salvată dintre bare; trebuia și să fie dusă în dormitorul principal, unde adormea pe dată în patul părinților – fie cu Marion, fie cu Ted.

Când Ted a demontat grilajul, Ruth a căzut din pat. Lângă pat era o carpetă; căzătura nu fusese dureroasă. Numai că,

dezorientată, copila a apucat-o odată spre hol. Cu sau fără grilaj, Ruth tot avea coşmaruri. Pe scurt, dacă Eddie şi Marion doreau ca plăcerea eforturilor lor sexuale să nu le fie întreruptă, nu puteau conta pe Ruth că va dormi cât era noaptea de lungă. Fetiţa se putea trezi ţipând sau putea apărea neauzită lângă patul mamei ei, prin urmare era riscant pentru Eddie şi Marion să facă dragoste în dormitorul principal sau pentru Eddie, care se simţea în al nouălea cer în braţele lui Marion, să adoarmă acolo. Dar când făceau dragoste în camera lui Eddie, aflată la o distanţă considerabilă de dormitorul lui Ruth, Marion era îngrijorată că n-o va auzi pe Ruth dacă o strigă sau plânge, sau că fetiţa se va duce în dormitorul principal şi se va speria dacă nu o va găsi pe mama ei acolo.

Astfel că, atunci când zăceau în patul din camera lui Eddie, dădeau fuga pe rând în hol, să tragă cu urechea la Ruth. Iar când zăceau în patul lui Marion, lipăitul tălpilor fetiţei pe pardoseala băii îl făcea pe Eddie să se ascundă pe jos, lângă pat. Odată a rămas gol pe podea, de partea cealaltă a patului, timp de o jumătate de oră, până când Ruth a adormit lângă mama ei. Abia atunci Eddie s-a furişat de-acolo în patru labe. Şi în clipa în care a deschis uşa, ca să iasă în vârful picioarelor şi să se ducă în camera lui, Marion a şoptit:

– Noapte bună, Eddie!

Se pare că Ruth adormise doar pe jumătate, pentru că a zis şi ea ca un ecou (cu voce adormită):

– Noapte bună, Eddie!

După acest episod, era inevitabil ca, într-una dintre nopţi, nici Eddie şi nici Marion să nu audă lipăitul picioruşelor. Astfel că în noaptea în care Ruth a apărut cu un prosop în dormitorul mamei ei – convinsă fiind că mama ei vomita (din pricina sunetului pe care-l scotea) – Marion n-a fost surprinsă. Şi pentru că era încălecată din spate, iar Eddie îi ţinea sânii cu mâinile, Marion nu prea avea ce să facă în acest caz; *a reuşit* totuşi să-şi curme gemetele.

Eddie însă a reacționat la apariția neașteptată a lui Ruth într-o manieră uluitor de acrobatică, dar nepotrivită. Desprinderea lui de Marion a fost atât de bruscă, încât Marion s-a simțit și golită, și abandonată, iar coapsele încă i se mișcau. Eddie, care a zburat în spate, deși nu foarte departe, a rămas suspendat în aer o fracțiune de secundă; nereușind să evite veioza, și băiatul, și lampa distrusă s-au izbit zgomotos de podea, unde efortul spontan însă ineficient al băiatului de șaisprezece ani de a-și ascunde părțile intime cu un abajur deschis la ambele capete i-a oferit lui Marion cel puțin o clipă de comedie trecătoare.

În ciuda țipetelor fiicei sale, Marion a înțeles că acesta va fi un episod traumatic de lungă durată, nu pentru Ruth, ci pentru Eddie. Această convingere a făcut-o pe Marion să-i spună fiicei sale cu o aparentă nonșalanță:

– Nu țipa, scumpete. Suntem doar Eddie și eu. Du-te înapoi la culcare.

Spre surprinderea lui Eddie, fetița a făcut așa cum i s-a spus. După ce Eddie s-a urcat înapoi în pat, lângă Marion, ea a șoptit, ca pentru sine:

– Ei bine, *n-a* fost chiar atât de rău, nu-i așa? Acum putem să încetăm să ne facem griji din pricina *asta.*

Dar apoi s-a întors pe o parte, cu spatele la Eddie, și, cu toate că umerii ei tremurau încet, Marion nu plângea – sau plângea, dar înlăuntrul ei. Totuși, Marion n-a vrut să răspundă atingerii sau mângâierilor lui Eddie; și el a înțeles că trebuie s-o lase în pace.

Episodul a atras prima reacție lămuritoare din partea lui Ted. Cu o ipocrizie impasibilă, Ted și-a ales momentul când Eddie îl ducea cu mașina la Southampton, unde urma s-o viziteze pe doamna Vaughn.

– Presupun că a fost vina lui *Marion,* a început Ted, dar fără îndoială că *a fost* o greșeală a amândurora s-o lăsați pe Ruth să vă vadă împreună.

Eddie n-a zis nimic.

– Nu te amenințe, Eddie, a adăugat Ted, dar trebuie să-ți spun că s-ar putea să fii citat să depui mărturie.

– Să depun mărturie? n-a priceput băiatul de șaisprezece ani.

– În cazul unui proces de custodie, în care se stabilește care din noi este mai bun ca părinte, a replicat Ted. Eu n-aș lăsa niciodată un copil să mă vadă cu o altă femeie, pe când Marion zău că n-a făcut nici un efort să o ferească pe Ruth de a vedea... ceea ce-a văzut. Și, dacă o să fii citat să depui mărturie despre ce s-a întâmplat, sunt sigur că n-o să minți – nu într-o sală de tribunal.

Eddie iar n-a zis nimic.

– După cum sună, a fost o poziție de penetrare dorsală – atenție, nu că am o problemă personală cu poziția asta sau cu oricare alta, s-a grăbit Ted să specifice, dar pentru un copil îmi imaginez că a o face *câinește* trebuie să pară cu atât mai... animalic.

Pentru o fracțiune de secundă, nu mai mult, Eddie și-a zis că Marion îi spusese lui Ted; apoi și-a dat seama, cu o strângere de inimă, că Ted vorbise cu Ruth.

Marion a tras concluzia că Ted o iscodise pe Ruth de la bun început: i-a văzut fetița pe Eddie și pe mama ei împreună? Și dacă da, *cum* împreună? Deodată, tot ceea ce Marion înțelesese greșit s-a clarificat.

– Prin urmare, *d-aia* te-a angajat! a strigat ea.

Prin urmare, știuse că Marion îl va lua pe Eddie de amant și că Eddie nu ar fi putut niciodată să-i reziste. Dar faptul că Ted își închipuia că o cunoaște pe Marion chiar atât de bine era contrazis de faptul că Ted *nu* o cunoștea atât de bine încât să priceapă că Marion nu s-ar fi bătut niciodată cu el pentru custodia lui Ruth. Dintotdeauna, Marion știuse că fetița era pierdută pentru ea. Marion nu și-o dorise *niciodată* pe Ruth.

Acum ea se simțea insultată de faptul că Ted n-avea o părere destul de bună despre ea încât să-și dea seama că *niciodată* ea n-ar pretinde – nici măcar în trecere, cu atât mai puțin la tribunal – că lui Ruth i-ar fi mai bine cu mama ei decât cu tatăl

ei trădător, iresponsabil. Chiar și Ted ar face o treabă mai bună cu fetița decât ar putea-o face ea sau cel puțin așa gândea Marion.

– O să-ți spun ce-o să facem, Eddie, i-a zis Marion băiatului. Nu-ți fie teamă, Ted n-o să te oblige să depui *mărturie* despre nimic – n-o să fie nici un proces. Știu mult mai multe despre Ted decât știe el despre mine.

Timp de trei zile, un timp ce părea să nu se mai sfârșească, n-au putut face dragoste din pricină că Marion avea o infecție și sexul era o chestie dureroasă pentru ea. Dar a stat culcată lângă Eddie și i-a ținut fața lipită de sâni, în timp ce el s-a masturbat după placul inimii. Marion îl tachina pe Eddie întrebându-l dacă nu cumva îi plăcea să se masturbeze lipit de ea la fel de mult (dacă nu și mai mult) ca atunci când făcea dragoste cu ea. Eddie a negat așa ceva, dar Marion a continuat să-l tachineze; se îndoia sincer că femeile din viitorul lui vor fi la fel de înțelegătoare ca ea față de preferința lui. Ceea ce ei i se părea o chestie încântătoare, i-a spus ea.

Dar Eddie a protestat; nu își putea imagina că *alte* femei o să-i trezească vreodată interesul.

– O să trezești tu interesul altor femei, i-a spus Marion băiatului. S-ar putea să nu aibă suficientă încredere în ele însele ca să te lase să te masturbezi în loc să-ți ceară să faci amor cu ele. Te avertizez, ca prietenă. Fetele de vârsta ta o să considere asta *o neglijență* din partea ta.

– N-o să mă intereseze niciodată fetele de vârsta mea, a zis Eddie O'Hare, cu un fel de deprimare în glas care îi devenise dragă lui Marion.

Și, deși Marion îl tachina pe Eddie și în această privință, remarca lui avea să se dovedească adevărată. El *nu va fi* niciodată interesat de vreo femeie de vârsta lui. (Ceea ce-i făcuse Marion nu era neapărat un deserviciu.)

– Trebuie să mă crezi pe cuvânt, Eddie, i-a spus ea. Nu trebuie să-ți fie frică de Ted. Știu exact ce-o să facem.

– OK, a spus Eddie.

Stătea cu fața lipită de sânii ei, știind că timpul lui cu ea se apropia de sfârșit – cum ar fi putut să *nu* se sfârșească? În mai puțin de-o lună, el se va întoarce la Exeter; nici măcar un băiat de șaisprezece ani nu și-ar putea imagina că regulamentul internatului i-ar îngădui să-și continue relația cu o amantă de treizeci și nouă de ani.

– Ted crede că ești pionul lui, i-a spus Marion băiatului. Dar tu ești pionul *meu,* nu al lui.

– OK, a spus Eddie, însă Eddie O'Hare încă nu își dădea seama în ce măsură *era* cu adevărat un pion în conflictul tot mai acut al unui război matrimonial de douăzeci și doi de ani.

Ochiul drept al lui Ruth

Pentru un pion, Eddie punea multe întrebări. După ce Marion și-a revenit suficient de pe urma infecției ca să poată face din nou dragoste, Eddie a întrebat-o ce fel de „infecție" avusese.

– O infecție a vezicii, i-a răspuns ea.

Pentru el, încă era ca o mamă naturală, într-o măsură mult mai mare decât își dădea ea seama – l-a scutit de vestea care l-ar fi putut amărî, anume că infecția fusese rezultatul atențiilor lui sexuale repetate.

Tocmai terminaseră de făcut dragoste în poziția preferată a lui Marion. Îi plăcea să șadă pe Eddie – să-l „călărească", așa zicea Marion – pentru că îi plăcea să-i vadă chipul. Nu era doar faptul că expresiile lui Eddie o obsedau într-un mod plăcut datorită asocierilor permanente cu Thomas și Timothy. Era și faptul că Marion începuse să-și ia rămas-bun de la băiatul care o afectase intim mult mai mult decât crezuse ea.

Știa, bineînțeles, cât de tare îl afectase ea pe el – ceea ce-o îngrijora. Dar, uitându-se la el și făcând dragoste cu el – mai ales uitându-se la el *în timp* ce făceau dragoste –, Marion își imagina că putea vedea cum viața ei sexuală, care fusese reaprinsă cu atâta înfocare (chiar dacă pentru o perioadă scurtă de timp), se apropie de sfârșit.

Nu-i spusese lui Eddie că, înaintea lui, nu făcuse niciodată dragoste cu nimeni altcineva în afară de Ted. Nu-i spusese nici că făcuse dragoste cu Ted doar o dată de când muriseră fiii lor, și acea singură dată – numai și numai la inițiativa lui Ted –

avusese loc cu singurul scop de a rămâne însărcinată. (Nu dorise să rămână însărcinată, dar era prea deznădăjduită ca să opună rezistență.) Și de când se născuse Ruth, Marion nu mai fusese câtuși de puțin tentată să facă sex. În cazul lui Eddie, ceea ce începuse, din partea lui Marion, ca o bunăvoință față de un băiat timid – în care își vedea fiii în atât de multe privințe – înflorise într-o relație care o recompensase profund. Dar, dacă Marion fusese surprinsă de emoția și satisfacția pe care i le dăduse Eddie, plăcerea de a fi cu băiatul *nu* o convinsese totuși să-și schimbe planurile.

Se despărțea de ceva mai mult decât de Ted și Ruth. Luându-și rămas-bun de la Eddie O'Hare, își lua rămas-bun de la orice fel de viață sexuală. Iat-o cum își lua rămas-bun de la sex, tocmai când, pentru prima oară, la treizeci și nouă de ani, descoperea plăcerea de a face sex!

Dacă Marion și Eddie aveau aceeași înălțime în vara lui '58, Marion era conștientă că îl depășea în greutate; Eddie era neînchipuit de slab. În poziția călare, apăsându-l cu trupul ei, Marion simțea că toată greutatea și toată forța ei i se concentrau în coapse; cu Eddie țintuit sub ea, Marion simțea uneori că *ea* îl penetra pe *el*. Într-adevăr, mișcarea coapselor ei era singura mișcare între ei – Eddie nu era destul de puternic să-i ridice greutatea. Și exista o clipă când Marion simțea nu numai că pătrunsese în trupul băiatului; ci era aproape sigură că îl paralizase.

Când își dădea seama, după cum își ținea respirația, că băiatul urma să aibă orgasm, Marion se lăsa cu toată greutatea pe pieptul lui și, ținându-se strâns de umerii lui, se rostogolea și-l trăgea deasupra ei, pentru că nu suporta să vadă expresia ce-i transforma chipul în acele momente. Era în expresia aceea ceva mult prea aproape de anticiparea durerii. Marion abia dacă îndura să-l audă scâncind – și scâncea de fiecare dată. Era sunetul unui copil pe jumătate trezit din somn, care scoate un țipăt și apoi adoarme la loc. Doar această fracțiune de secundă repetată, în toată relația ei cu Eddie, i-a provocat lui Marion

o jumătate de clipă de îndoială. Când băiatul scotea acest sunet infantil, Marion se simțea vinovată.

Apoi Eddie zăcea pe-o parte, cu fața lipită de sânii ei; în timp ce Marion își trecea degetele prin părul băiatului. Chiar și acum, Marion nu s-a putut abține să nu facă o observație critică referitoare la tunsoarea lui Eddie – în mintea ei, și-a notat ca data viitoare să-i spună frizerului să nu-l mai ia atât de scurt la spate. Apoi și-a revizuit nota mentală. Vara era pe sfârșite. Nu va mai fi nici o „dată viitoare".

În acest moment, Eddie a pus a doua întrebare din acea noapte.

– Povestește-mi despre accident, a zis el. Adică știi cum s-a petrecut? A fost vina cuiva?

Cu o clipă înainte, el îi simțise inima bătând prin sân și pulsându-i lângă tâmplă. Dar acum, Eddie a avut impresia că inima lui Marion se oprise. Când și-a ridicat capul să se uite la chipul ei, ea deja se întorcea cu spatele la el. De data aceasta, umerii nu îi tremurau câtuși de puțin; șira spinării îi era dreaptă, spatele – rigid, umerii – drepți și ei. El a dat ocol patului, a îngenunchеat lângă ea și a privit-o în ochi – erau deschiși, dar distanți; buzele, care, atunci când dormea, erau pline și deschise, acum erau sùbțiri și închise.

– Îmi pare rău, a șoptit Eddie. N-o să te mai întreb niciodată.

Dar Marion a rămas așa cum era – chipul, o mască, trupul, o piatră.

– Mami! a strigat Ruth, dar Marion n-a auzit-o – nici măcar n-a clipit.

Eddie a înghețat, așteptând lipăitul tălpilor fetiței de patru ani pe pardoseala băii. Dar fetița stătea în patul ei.

– Mami? a strigat ea, de data asta mai nesigură.

În vocea ei se citea o oarece îngrijorare. Gol-pușcă, Eddie s-a dus în vârful picioarelor în baie. Și-a înfășurat un prosop în jurul coapselor – o alegere mai bună decât abajurul. Apoi, făcând cât mai puțin zgomot cu putință, a pornit spre hol.

– Eddie? a întrebat fetița.

Vocea ei era o șoaptă.

– Da, a răspuns Eddie resemnat.

Și-a înfășurat prosopul mai strâns și, desculț, a traversat baia spre camera copilei. Eddie s-a gândit că, dacă ar fi văzut-o pe Marion, Ruth s-ar fi speriat și mai tare – adică dacă fetița de patru ani și-ar fi văzut mama în starea aceea nouă, aparent catatonică.

Când Eddie a intrat în camera ei, Ruth ședea în capul oaselor în pat, fără să se miște.

– Unde-i mami? l-a întrebat fetița.

– Doarme, a mințit Eddie.

– Aha, a zis fetița. Cu privirea a arătat spre prosopul înnodat în jurul taliei lui Eddie: Ai făcut baie?

– Da, a mințit din nou.

– Aha, a făcut Ruth. Dar eu ce-am visat?

– *Ce*-ai visat? a repetat prostește Eddie. Ăăă, nu știu. Nu eu ți-am visat visul. *Ce*-ai visat?

– Spune-mi, a cerut fetița.

– Dar e visul *tău*, i-a atras Eddie atenția.

– Aha, a zis fetița de patru ani.

– Vrei să bei niște apă? a întrebat Eddie.

– Mda, a răspuns Ruth. A așteptat cât Eddie a lăsat apa să curgă până s-a răcit bine și apoi i-a adus o cană. Când i-a dat cana înapoi, a întrebat: Unde sunt labele?

– În fotografie, unde sunt întotdeauna, i-a spus Eddie.

– Dar ce-au pățit? a întrebat-o Ruth.

– N-au pățit nimic, a asigurat-o Eddie. Vrei să le vezi?

– Da, a zis ea.

A ridicat brațele, așteptându-se să fie luată, iar el a ridicat-o de pe pat.

Împreună, au străbătut holul neluminat; amândoi erau conștienți de varietatea infinită a expresiilor de pe chipurile băieților morți, ale căror fotografii erau, din fericire, în semiîntuneric. La capătul celălalt al holului, lumina din camera lui Eddie strălucea ca un far. Eddie a dus-o pe Ruth în baie unde, fără să

scoată un cuvânt, au privit fotografia lui Marion în Hôtel du Quai Voltaire.

Apoi Ruth a zis:

– Era devreme dimineața. Mami tocmai se trezea. Thomas și Timothy se vârâseră sub cuverturi. Tati a făcut poza – în Franța.

– În Paris, da, a zis Eddie. (Marion îi spusese că hotelul era situat pe malul Senei. Marion era pentru prima oară la Paris, iar băieții – singura dată.)

Ruth a arătat spre laba mai mare.

– Thomas, a zis ea.

Apoi a arătat spre cea mai mică; și a așteptat ca Eddie să vorbească.

– Timothy, a ghicit Eddie.

– Așa e, a zis fetița de patru ani. Dar ce-ai *făcut* la ele?

– *Eu?* Nimic, a mințit Eddie.

– Arăta ca hârtia, bucățele de hârtie, i-a spus Ruth.

Ochii ei au cercetat baia; s-a zvârcolit în brațele lui Eddie, ca s-o pună jos – voia să se uite în coșul de gunoi. Dar menajera venise și curățase baia de multe ori de când Eddie dezlipise bucățelele de hârtie. În sfârșit, Ruth și-a ridicat brațele spre Eddie; și el a luat-o din nou în brațe.

– Sper să nu se mai întâmple, a zis fetița de patru ani.

– Poate că nu s-a întâmplat niciodată; poate că a fost un vis, i-a spus Eddie.

– Ba nu, a zis fetița.

– Atunci poate e un mister, a spus Eddie.

– Nu, a insistat Ruth. Era hârtie. Două bucăți.

Se uita încruntată la fotografie, provocând-o să se schimbe. Ani mai târziu, Eddie O'Hare nu va fi surprins că Ruth Cole, ca scriitoare, era o realistă.

Într-un târziu, el a întrebat-o pe fetiță:

– Nu vrei să te culci la loc?

– Ba da, a răspuns Ruth, dar adu poza.

Au luat-o înapoi prin holul întunecat, care părea și mai întunecat acum – lumina palidă a lămpii de noapte din baia

principală abia lucea prin ușa deschisă a camerei lui Ruth. Eddie o ținea pe fetiță strâns la piept. I se părea prea grea s-o ducă doar pe un braț: în mâna cealaltă avea fotografia.

A pus-o pe Ruth înapoi în pat și a sprijinit fotografia cu Marion la Paris pe o comodă. Fotografia stătea în fața lui Ruth, dar fetița s-a plâns că fotografia era prea departe de patul ei ca s-o vadă bine. Așa că Eddie a sprijinit-o de scăunelul pentru picioare, la capul priciului de jos. Fetița s-a arătat mulțumită. Și a adormit.

Înainte să se întoarcă în camera lui, Eddie s-a mai uitat o dată la Marion. Ochii îi erau închiși, buzele întredeschise în somn, iar trupul nu mai avea rigiditatea aceea înspăimântătoare. Doar un cearșaf îi acoperea coapsele; partea de sus a trupul îi era descoperită. Noaptea era caldă; cu toate acestea, Eddie i-a acoperit sânii cu cearșaful. În felul acesta, nu părea chiar atât de abandonată.

Eddie era atât de obosit, încât s-a întins pe pat și a adormit cu prosopul înfășurat în jurul taliei. A doua zi dimineața, s-a trezit când a auzit-o pe Marion care-l striga – îl chema – și a auzit-o și pe Ruth plângând isteric. A străbătut holul în fugă (încă în prosop) și le-a găsit pe Marion și Ruth în baie, aplecate peste o chiuvetă mânjită de sânge. Peste tot numai sânge. Pe pijamaua copilei, pe fața ei, în păr. Sursa era o singură tăietură adâncă în degetul arătător drept al lui Ruth. Buricul degetului era despicat până la os. Tăietura era perfect dreaptă și extrem de subțire.

– Mi-a zis că a fost sticlă, i-a spus Marion lui Eddie, dar în tăietură nu e nici o sticlă. *Ce* sticlă, scumpete? a întrebat-o Marion pe Ruth.

– Tabloul, tabloul! a hohotit copila.

Încercând să ascundă fotografia sub pat, probabil că Ruth lovise rama de marginea patului sau de scăunel. Sticla care acoperea fotografia se spărsese; fotografia în sine nu se deteriorase, cu toate că paspartuul era pătat de sânge.

– Ce-am făcut? întreba fetița de patru ani.

Eddie a ținut-o cât timp mama ei s-a îmbrăcat, apoi a ținut-o Marion, cât timp s-a îmbrăcat Eddie.

Ruth se oprise din plâns, acum era preocupată mai mult de fotografie decât de deget. Au scos fotografia din rama ruptă, încă fixată în paspartuul pătat de sânge; au pus fotografia în mașină cu ei, deoarece Ruth voia ca fotografia să fie dusă la spital. Marion a încercat s-o pregătească pe Ruth pentru copci și probabil că avea să fie nevoie și de o injecție. În realitate, aveau să fie două injecții – una cu procaină, înainte de copci, apoi vaccinul antitetanos. Deși era foarte adâncă, tăietura era atât de curată și de subțire, încât Marion era sigură că nu va fi nevoie de mai mult de două sau trei copci, altfel rămânea o cicatrice vizibilă.

– Ce-i aia cicatrice? a întrebat copila. O să mor?

– *Nu,* n-o să mori, scumpete, a asigurat-o mama ei.

Apoi conversația s-a concentrat asupra necesității de a repara fotografia. După ce terminau cu spitalul, aveau să ducă fotografia la magazinul de rame din Southampton și s-o lase acolo, ca să i se pună o ramă nouă. Ruth a început din nou să plângă, pentru că nu voia ca fotografia să rămână la magazin. Eddie i-a explicat că trebuia să i se pună un paspartu nou, o ramă nouă și o sticlă nouă.

– Ce-i un paspartu? a întrebat fetița de patru ani.

Când Marion i-a arătat lui Ruth paspartuul pătat de sânge (fotografia însă nu se pătase), Ruth a vrut să știe de ce pata de sânge nu era roșie; picătura se uscase și se făcuse maronie.

– Și eu o să mă fac maronie? a întrebat Ruth. O să mor?

– Nu, scumpete, *n*-o să mori. *N*-o să mori, a repetat Marion.

Bineînțeles că Ruth a țipat când a fost înțepată cu acul și când i s-au pus copcile – numai două. Doctorul s-a mirat că tăietura era perfect dreaptă; buricul arătătorului drept fusese secționat cu o precizie uimitoare. Pentru un chirurg, ar fi fost aproape imposibil să taie deliberat exact în mijlocul unui deget atât de mic, chiar și cu un bisturiu.

După ce au lăsat fotografia la atelier, Ruth s-a așezat docilă în brațele mamei ei. Eddie le-a dus pe amândouă înapoi la Sagaponack, mijindu-și ochii în soarele dimineții. Marion a coborât parasolarul din dreptul locului pasagerului, dar Ruth era atât de micuță, încât lumina soarelui o bătea drept în față, făcând-o să se răsucească spre mama ei. Deodată, Marion a început s-o privească atent în ochi pe fiica ei – mai ales în ochiul drept al lui Ruth.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat-o Eddie. I-a intrat ceva în ochi?

– N-are nimic, a zis Marion.

Copila s-a ghemuit la pieptul mamei, iar Marion și-a ridicat mâna în dreptul feței lui Ruth, s-o ferească de soare. Istovită de atâta plâns, Ruth a adormit înainte să ajungă la Sagaponack.

– Ce-ai văzut? a întrebat-o Eddie pe Marion, a cărei privire era din nou distantă. (Dar nu la fel de distantă ca în noaptea dinainte, când Eddie o întrebase despre accidentul băieților.) Spune-mi! i-a cerut el.

Marion i-a arătat imperfecțiunea din irisul ochiului ei drept, acel hexagon de galben pe care Eddie îl admirase adesea; nu numai o dată îi spusese lui Marion că iubea picățeaua aia minusculă de galben în ochiul ei – felul în care, într-o anumită lumină sau din unghiuri nebănuite, îi schimba ochiul drept din albastru în verde.

Deși Ruth avea ochii căprui, ceea ce văzuse Marion în irisul ochiului drept al lui Ruth era exact aceeași formă hexagonală de galben intens. Când copila de patru ani clipise în lumina soarelui, hexagonul galben își demonstrase capacitatea de a schimba ochiul drept al lui Ruth din căprui în chihlimbariu.

Marion continua s-o țină strâns la piept pe fiica ei adormită; cu o mână încă ferea de lumina soarelui chipul copilei de patru ani. Eddie n-o văzuse niciodată înainte pe Marion manifestând o asemenea afecțiune fizică pentru Ruth.

– Ochiul tău este foarte... deosebit, i-a spus băiatul de șaisprezece ani. E ca un semn din naștere, doar că mai misterios...

– Bietul copil! l-a întrerupt Marion. Nu vreau să fie ca *mine!*

Descotorosirea de doamna Vaughn

În următoarele cinci sau şase zile, înainte să i se scoată lui Ruth copcile, fetiţa nu s-a mai dus la plajă. Faptul că fetiţa nu trebuia să ude rana le irita pe bone. Eddie a observat că Ted şi Marion erau tot mai ursuzi unul faţă de celălalt; întotdeauna se evitaseră, dar acum nu-şi mai vorbeau, nici măcar nu se mai priveau. Când unul voia să se plângă de celălalt, plângerea îi era adresată lui Eddie. De exemplu, Ted susţinea că Marion e de vină pentru rana lui Ruth, deşi Eddie îi spusese în mod repetat că el îi dăduse lui Ruth fotografia.

– Nu asta-i problema, i-a spus Ted. Problema e că în primul rând *tu* nu ar fi trebuit să te duci în camera ei – asta-i treaba maică-sii.

– Ţi-am spus, Marion dormea, a minţit Eddie.

– Mă-ndoiesc, i-a zis Ted băiatului. Mă-ndoiesc că „dormea" descrie întocmai starea lui Marion. Aş zice că era *groghi*.

Eddie nu era sigur că l-a înţeles bine pe Ted.

– Nu era beată, dacă asta vrei să spui.

– N-am zis că era beată – ea nu bea, i-a spus Ted lui Eddie. Am zis că era *groghi*. Nu-i aşa?

Eddie nu ştia ce să spună; aşa că i-a prezentat problema lui Marion.

– I-ai spus *de ce?* l-a întrebat ea pe băiat. I-ai spus ce m-ai *întrebat?*

Eddie a privit-o şocat.

– Bineînţeles că nu, a răspuns băiatul de şaisprezece ani.

– *Spune*-i! a exclamat Marion.

Așa că Eddie i-a spus lui Ted ce s-a întâmplat când a întrebat-o pe Marion despre accident.

– Cred că *eu* am făcut-o groghi, a explicat Eddie. Îți repet – toată povestea e numai din vina *mea*.

– Nu, e vina lui Marion, a insistat Ted.

– Of, cui îi pasă a cui e *vina?* i-a spus Marion lui Eddie.

– *Mie* îmi pasă, a răspuns Eddie. *Eu sunt* ăla care i-a dat voie lui Ruth să țină fotografia în camera ei.

– Aici nu e vorba de fotografie – nu fi prostuț, i-a zis Marion băiatului de șaisprezece ani. N-are nimic de-a face cu tine, Eddie.

A fost o lovitură pentru băiat să realizeze că ea avea dreptate. Eddie O'Hare era prins în ceea ce avea să fie cea mai importantă relație din viața sa; totuși, ceea ce se întâmpla între Ted și Marion nu avea nimic de-a face cu el.

Între timp, Ruth întreba în fiecare zi despre fotografia neajunsă încă acasă; în fiecare zi se dădea telefon la magazinul de rame din Southampton, dar schimbarea paspartuului și înrămarea unei singure fotografii de opt-pe-zece inchi nu reprezenta o prioritate în cel mai solicitat sezon din an al magazinului.

Noul paspartu va avea o pată de sânge pe el? voia Ruth să știe. (Nu, nu va avea.) Noua ramă și noua sticlă vor fi întocmai ca vechea ramă și vechea sticlă? (Aproape la fel.)

Și în fiecare zi, și în fiecare noapte, Ruth le ducea pe bone ori pe mama, ori pe tata, ori pe Eddie prin galeria fotografiilor atârnate în casa familiei Cole. Dacă atingea fotografia *aia,* se va tăia în sticlă? Dacă o scăpa pe jos pe *asta,* avea și asta sticlă și se va sparge? Dar de ce se spărgea sticla? Și dacă sticla te tăia, de ce să ții sticlă în casă?

Dar, înainte ca Ruth să pună aceste întrebări repetate, trecuse de mijlocul lunii august; noaptea era mult mai rece. Chiar și în apartamentul de deasupra garajului se putea dormi confortabil. Într-o noapte, când Eddie și Marion dormeau acolo, Marion a uitat să pună prosopul peste luminator. S-au trezit dimineața devreme din pricina unui cârd de gâște care zburau jos.

– Deja zboară spre sud? a întrebat Marion.

În ziua aceea, n-a mai vorbit nici cu Eddie, nici cu Ruth.

Ted a revizuit radical *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet;* timp de aproape o săptămână, în fiecare dimineață i-a dat lui Eddie o ciornă complet rescrisă. Eddie trebuia să dactilografieze manuscrisul în aceeași zi; a doua zi dimineața, ciorna rescrisă se întorcea la el. Abia începuse Eddie să se simtă cu adevărat asistent al unui scriitor, că procesul de rescriere a încetat. Eddie nu va mai vedea *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* până va fi publicată. Deși va fi cartea preferată a lui Ruth dintre cele scrise de tatăl ei, nu va fi niciodată preferata lui Eddie; văzuse prea multe ciorne ca să aprecieze produsul final.

Într-una din zile, chiar înainte ca lui Ruth să i se scoată copcile, sosise un plic gros pentru Eddie, trimis de tatăl său. Înăuntru se găseau numele și adresele tuturor exonienilor în viață care locuiau în Hamptons; de fapt, era exact aceeași listă de nume și adrese pe care Eddie o aruncase la coș pe feribot, când traversase Strâmtoarea Long Island. Cineva găsise plicul pe care era imprimată în relief adresa Colegiului Phillips Exeter, în caz de retur, și numele lui O'Hare senior scris cu caligrafie îngrijită – un om de serviciu sau cineva din echipajul feribotului, sau vreun curios care răscolise prin gunoaie. Indiferent cine fusese idiotul sau idioata, îi expediase lista lui Minty O'Hare. „Ar fi trebuit să-mi spui că ai pierdut plicul", scria tatăl lui Eddie. Aș fi copiat numele și adresele și ți le-aș fi trimis. Din fericire, cineva a înțeles ce valoare au. Un gest remarcabil de bunăvoință umană – într-un moment din istoria noastră când gesturile de bunăvoință sunt tot mai rare. Indiferent cine a fost persoana, n-a cerut să fie despăgubită pentru expediere! Trebuie că a fost numele de Exeter – pe plic, vreau să spun. Întotdeauna am spus că nu e niciodată o exagerare să vorbești de influența bunului renume al colegiului..." Minty i-a atras atenția lui Eddie că adăugase un nume și o adresă: un exonian

din Wainscott, aflat în apropiere, care fusese omis, din cine știe ce motiv, de pe lista inițială.

Era o perioadă enervantă și pentru Ted. Ruth susținea că avea coșmaruri din pricina copcilor; cele mai multe coșmaruri le avea când venea rândul lui Ted să stea cu ea. Într-o noapte, fetița s-a trezit plângând și a strigat-o pe mama ei; *numai* pe mămica ei și, spre și mai marea exasperare a lui Ted, pe Eddie – numai ei puteau s-o liniștească. Ted a fost nevoit să le telefoneze la garaj și să le spună să vină acasă. Apoi Eddie a trebuit să-l ducă pe Ted cu mașina până la garaj, unde, s-a gândit Eddie, urmele trupurilor lor – al lui și al lui Marion – încă se vedeau pe pat (și poate încă mai erau calde.)

Când Eddie s-a întors la casa soților Cole, toate luminile de la etaj erau aprinse. Ruth putea fi alinată numai dacă era dusă de la o fotografie la alta. Eddie s-a oferit să continue el turul, pentru ca Marion să se culce la loc. Dar lui Marion părea să-i placă; de fapt, Marion era conștientă că aceea ar fi putut să fie ultima călătorie, cu fiica ei în brațe, în istoria fotografică a băieților ei morți. Marion, de fapt, prelungea povestea ce însoțea fiecare fotografie. Eddie a adormit în camera lui, dar lăsând deschisă ușa spre holul de la etaj; o vreme, a auzit vocile lui Ruth și Marion.

După întrebarea fetiței, Eddie și-a dat seama că se uitau la fotografia (aflată în camera de oaspeți din mijloc) cu Timothy plângând, plin de noroi.

– Dar ce-a pățit Timothy? a întrebat Ruth, deși știa povestea la fel de bine ca și Marion.

Chiar și Eddie ajunsese să știe toate poveștile.

– Thomas l-a împins într-un iaz, i-a spus Marion lui Ruth.

– Câți ani are Timothy cu noroiul? a întrebat Ruth.

– Câți ai și *tu*, scumpete, a zis mama ei. Avea numai patru ani...

Eddie știa ce fotografie urmează: Thomas în echipamentul de hochei, după un joc la patinoarul din Exeter. Cu o mână o strânge într-o îmbrățișare pe mama lui, ca și când ei îi fusese

frig în timpul meciului, dar și ea arată foarte mândră că stă acolo îmbrățișată de fiul ei. Chiar dacă el și-a scos patinele și stă, absurd, îmbrăcat cu întregul echipament de hochei, dar încălțat cu bascheți cu șireturile dezlegate, tot e mai înalt decât Marion. Ceea ce-i plăcea lui Ruth la fotografie e că Thomas zâmbește cu gura până la urechi și strânge un puc între dinți.

Înainte să adoarmă, Eddie a auzit-o pe Ruth întrebând-o pe mama ei:

– Câți ani are Thomas cu lucrul ăla în gură?

– E de vârsta lui Eddie, a auzit-o Eddie pe Marion spunând. Avea doar șaisprezece ani...

Pe la șapte dimineața a sunat telefonul. Marion a răspuns din pat. Știa, după tăcerea de la celălalt capăt, că era doamna Vaughn.

– E în cealaltă casă, a zis Marion și a închis.

La micul dejun, Marion i-a spus lui Eddie:

– Fac pariu că se desparte de ea *azi*. Sau cel puțin va încerca. Dacă îi dă bătăi de cap, o să-i mai ia vreo două zile.

Într-adevăr, doamna Vaughn avea să-i dea bătăi de cap. Probabil anticipându-le, Ted a încercat s-o rupă cu doamna Vaughn trimițându-l pe Eddie s-o facă în locul lui.

– Să fac *ce?* a întrebat Eddie.

Stăteau în picioare, lângă masa mare din atelierul lui Ted, pe care acesta strânsese un teanc de vreo sută de desene cu doamna Vaughn. Ted se chinuia să închidă mapa burdușită; era cea mai mare mapă pe care o avea, cu inițialele lui gravate în aur pe pielea maro – T.T.C. (Theodore Thomas Cole).

– Să-i dai astea, dar *nu* și mapa. Dă-i doar desenele. Mapa o vreau înapoi, l-a instruit Ted pe Eddie care știa că mapa îi fusese dăruită de Marion. (De la Marion știa.)

– Dar azi nu te duci s-o vezi pe doamna Vaughn? l-a întrebat Eddie. Nu te așteaptă?

– Spune-i că nu mă duc, dar că am vrut să-i dau desenele, a răspuns Ted.

– O să mă întrebe când te *duci*, a replicat Eddie.

– Spune-i că nu știi. Dă-i desenele și-atât. Spune-i doar ce e absolut necesar, i-a zis Ted băiatului.

Eddie abia dacă a avut timp să-i spună lui Marion.

– Te trimite pe tine ca să se despartă de ea – ce laș! a spus Marion mângâindu-l pe Eddie pe păr cu gestul acela matern al ei.

Eddie era sigur că Marion va spune ceva despre nemulțumirea ei perpetuă în legătură cu tunsoarea lui. Dar ea a zis cu totul altceva:

– E mai bine să te duci mai devreme – o prinzi tocmai când se îmbracă. Astfel n-o să-i prea vină să te invite înăuntru. Doar nu vrei să-ți pună o sumedenie de întrebări. Cel mai bun lucru ar fi să suni la ușă și să-i dai desenele. Crede-mă că nu vei vrea să te bage în casă, în spatele ușilor închise. Fii atent să nu te omoare.

Cu acest avertisment în minte, Eddie O'Hare a ajuns devreme la adresa de pe Gin Lane. La intrarea pe aleea pavată cu pietriș scump, a oprit în dreptul impresionantei bariere făcute din lemn-câinesc, ca să scoată din mapa de piele cele o sută de desene. Se temea că ar fi jenant să-i dea doamnei Vaughn desenele *și* să ia înapoi mapa, în timp ce femeia aia mărunțică și brunetă stă furioasă în fața lui. Dar Eddie calculase greșit direcția vântului. După ce a pus mapa în portbagajul Chevroletului, a transferat desenele pe bancheta din spate, unde vântul le-a răvășit într-un maldăr alandala; Eddie s-a văzut nevoit să închidă portierele și geamurile ca să aranjeze desenele pe banchetă. Și n-a putut să se abțină să se uite la ele.

Începeau cu portretele doamnei Vaughn împreună cu băiețelul ei furios. Gurile lor mici, strâns închise, ale mamei și fiului, i s-au părut lui Eddie a fi o trăsătură genetică deloc binevoitoare. În plus, doamna Vaughn și fiul ei aveau amândoi ochi intenși, nerăbdători; așezați unul lângă altul, doamna și fiul își țineau mâinile făcute pumn și sprijinite rigid pe coapse. În poala mamei sale, fiul doamnei Vaughn părea gata s-o zgârie și s-o lovească pentru a se elibera din brațele ei – în cazul în care

ea, dând aceeași impresie de a fi gata să izbucnească, n-ar fi fost împinsă de-o pornire spontană să-l strângă ea de gât mai întâi. Erau pe puțin vreo două duzini de asemenea desene, fiecare trădând o nemulțumire cronică și o tensiune crescândă.

Apoi Eddie a ajuns la portretele cu doamna Vaughn singură – la început îmbrăcată complet, dar profund singură. Eddie s-a simțit cuprins brusc de milă pentru ea. Dacă ceea ce surprinsese Eddie întâi și-ntâi la ea fusese acea permanentă furișare a ei, care se transformase în supunere, care, la rândul ei, îi provocase disperare, ceea ce nu văzuse în ea era nefericirea funestă. Ted Cole surprinsese această trăsătură încă înainte ca femeia să înceapă să-și dea jos hainele.

Nudurile își aveau propria progresie tristă. La început, pumnii au rămas strânși pe coapsele încordate, iar doamna Vaughn ședea în profil – adeseori cu un umăr ascunzând vederii sânii ei mici. Când în sfârșit ea s-a întors cu fața la artist, la distrugătorul ei, și-a încrucișat brațele peste sâni, ca să și-i ascundă, iar genunchii îi erau strâns lipiți, perineul fiindu-i aproape complet ascuns și el – părul pubian, atunci când se vedea, era doar o linie extrem de fină.

Apoi Eddie a gemut în mașina închisă; nudurile mai recente ale doamnei Vaughn erau tot atât de *ne*ascunse ca fotografiile cele mai fățișe ale unui cadavru. Brațele îi atârnau pe lângă trup ca și când umerii îi fuseseră dislocați cu sălbăticie într-o cădere violentă. Sânii, expuși vederii și nesusținuți, atârnau; sfârcul unui sân părea mai mare, mai întunecat și mai în jos decât celălalt. Genunchii îi erau depărtați, de-ai fi zis că nu-și mai simțea picioarele sau că suferise o fractură de pelvis. La o femeie atât de mică, ombilicul era prea mare, părul pubian prea abundent. Labiile stăteau căscate și flasce. Ultimul nud era prima pornografie pe care o vedea Eddie O'Hare. Ceea ce nu înseamnă că Eddie înțelegea pe deplin ce anume era pornografic în acele desene. Eddie a simțit că i se face greață și i-a părut rău că văzuse desenele, care o reduceau pe doamna Vaughn la gaura din centrul ei; nudurile reușeau s-o

minimalizeze pe doamna Vaughn și mai mult decât izul lăsat de mirosul ei puternic pe pernele din casa închiriată.

Sub cauciucurile Chevroletului, scrâșnetul pietrelor perfecte de pe aleea de acces spre vila familiei Vaughn suna ca și când cineva frângea oase de animale mici. Când Eddie a trecut pe lângă o fântână arteziană aflată în aleea circulară, a observat mișcarea unei perdele de la etaj. Sunând la ușă, aproape că a scăpat pe jos desenele, pe care izbutea să le țină doar strângându-le la piept cu ambele brațe. Apoi a așteptat o veșnicie ca să apară femeia mărunțică și brunetă.

Marion avusese dreptate. Doamna Vaughn nu isprăvise cu îmbrăcatul sau poate nu desăvârșise o anumită fază a *dez*brăcării, pe care o fi pregătit-o pentru a se înfățișa ademenitoare în fața lui Ted. Părul îi era ud și lins, iar buza superioară arăta ca frecată până la sânge; la un colț al gurii, asemenea zâmbetului neterminat al unui clovn, rămăsese o urmă a cremei epilatoare pe care încercase prea grăbit s-o șteargă. Doamna Vaughn se grăbise în alegerea halatului, căci stătea în prag într-o chestie din frotir alb, care aducea mai degrabă cu un prosop uriaș, greoi. Probabil că era halatul soțului ei: atârna până mai jos de gleznele subțiri. O poală se târa pe prag. Era desculță. Oja neuscată de pe degetul mare al piciorului drept mânjise partea de sus a labei drepte, încât părea că doamna Vaughn se tăiase și sângera.

– Ce vrei? a întrebat doamna Vaughn. Apoi s-a uitat peste umărul lui Eddie, la mașina lui Ted. Înainte ca Eddie să apuce să răspundă, ea l-a întrebat: El unde-i? Nu vine? Ce s-a-ntâmplat?

– E reținut, a informat-o Eddie, dar a vrut să vă dea... astea.

În vântul acela dezlănțuit, Eddie n-a îndrăznit să-i întindă desenele; încă le strângea cu stângăcie la piept.

– E reținut? a repetat ea. Cum vine asta?

– Nu știu, a mințit Eddie. Dar aici am toate desenele astea... Pot să le pun jos undeva? a întrebat el rugător.

– *Ce* desene? A... *desenele!* A..., a făcut doamna Vaughn, parcă primise un pumn în stomac.

S-a dat înapoi, călcând pe halatul lung – mai-mai să cadă. Eddie a urmat-o înăuntru, se simțea de parcă ar fi fost executorul ei. Podeaua de marmură șlefuită reflecta candelabrul de deasupra; în depărtare, printr-o ușă dublă larg deschisă, un al doilea candelabru atârna deasupra unei mese de sufragerie. Casa arăta ca un muzeu de artă; sufrageria îndepărtată era la fel de mare. Ca o sală de banchet. Eddie s-a îndreptat (parcă nu se mai termina drumul) până la masă și a pus desenele pe ea, fără să-și dea seama, decât după ce s-a răsucit să plece, că doamna Vaughn îl urmase îndeaproape și neauzită, parcă era umbra lui. Când a dat cu ochii de desenul de deasupra – unul cu ea și fiul ei –, a căscat gura.

– Mi le dă *mie!* a strigat ea. Nu le *vrea?*

– Nu știu, a zis Eddie nefericit.

Doamna Vaughn a răsfoit iute desenele până a ajuns la primul nud; apoi a răsturnat maldărul cu fața-n jos, luând ultimul desen care acum ajunsese primul. Eddie a-nceput să se retragă; știa care era desenul acela.

– Ah... a icnit doamna Vaughn, ca izbită de-un al doilea pumn. Dar el când vine? a strigat ea după Eddie. Vine vineri, nu-i așa? Vineri am toată ziua la dispoziție să-l văd – știe că am toată ziua la dispoziție. *Știe!*

Eddie a încercat să nu se oprească din mers. I-a auzit tălpile desculțe pe pardoseala de marmură – venea în grabă după el. L-a ajuns sub candelabrul cel mare.

– Stai! a strigat ea. Vine vineri?

– Nu știu, a repetat Eddie, retrăgându-se cu spatele spre ușă. Vântul încerca să-l țină înăuntru.

– Ba da, *știi!* a țipat doamna Vaughn. Spune-mi!

L-a urmat afară, dar rafala aproape că a trântit-o la pământ. Halatul s-a deschis bătut de vânt; iar ea s-a chinuit să se înfășoare din nou în el. Eddie va păstra întotdeauna această imagine a ei, ca pentru a-și aminti sieși care e cea mai rea goliciune – vederea absolut nedorită a sânilor căzuți și a triunghiului întunecat de păr pubian încâlcit ale doamnei Vaughn.

– Stai! a strigat ea din nou, dar pietricelele ascuțite ale aleii au împiedicat-o să-l urmeze până la mașină.

S-a aplecat, a luat un pumn de pietricele și le-a aruncat în Eddie. Cele mai multe au nimerit mașina.

– Ți-a *arătat* desenele? Te-ai *uitat* la ele? Fir'ai tu al dracului să fii – te-ai uitat la ele, *nu-i așa?* a țipat ea.

– Nu, a mințit Eddie.

Când doamna Vaughn s-a aplecat să mai ia un pumn de pietricele, o pală de vânt a dezechilibrat-o. Ușa de la intrare s-a închis în spatele ei cu o bufnitură ca de tun.

– Dumnezeule! Am rămas pe-afară! i-a spus ea lui Eddie.

– Nu-i altă ușă care *nu* e încuiată? a întrebat el. (Casa avea pe puțin o duzină de uși!)

– Credeam că vine Ted. Îi place ca toate ușile să fie încuiate, a răspuns doamna Vaughn.

– N-aveți pitită pe undeva o cheie, în caz de nevoie? a întrebat Eddie.

– L-am trimis pe grădinar acasă. Lui Ted nu-i place să fie grădinarul prin preajmă, a zis doamna Vaughn. Grădinarul are o cheie de rezervă.

– Și nu-l puteți suna pe grădinar?

– De la ce *telefon*? a zbierat doamna Vaughn. Trebuie să intri cu forța în casă.

– *Eu?* n-a priceput băiatul de șaisprezece ani.

– Păi, tu știi cum se face, nu-i așa? a întrebat mărunțica brunetă. *Eu* nu știu cum se face! s-a văicărit ea.

Nu existau geamuri deschise, din cauza aerului condiționat; familia instalase aer condiționat pentru colecția ei de artă, drept care nu erau nici ferestre deschise. În spate, unde era o grădină, casa avea uși cu geam, dar doamna Vaughn l-a avertizat pe Eddie că geamul avea o grosime specială și în el era încastrată plasă de sârmă, care îl făcea aproape impenetrabil. Cu un pietroi pe care-l învelise în tricou, Eddie a izbutit până la urmă să spargă geamul, dar încă mai trebuia să găsească uneltele grădinarului, ca să rupă plasa cât să-și bage mâna și să

descuie ușa pe dinăuntru. Pietroiul, piesa centrală a bazinului din grădină unde se scăldau păsările, îi mânjise tricoul, iar cioburile de sticlă îl tăiaseră în câteva locuri. Eddie s-a hotărât să lase tricoul și pietroiul pe cioburile de lângă ușa acum deschisă.

Dar doamna Vaughn, care era desculță, a insistat să fie dusă în casă în brațe și numai prin ușa aceea; nu voia să riște să se taie în cioburi. Cu bustul gol, Eddie a dus-o în casă – fiind cu băgare de seamă, atunci când a luat-o în brațe, să nu-și vâre din greșeală mâinile pe sub halat. Femeia părea ușoară ca un fulg, doar cu puțin mai grea decât Ruth. Dar, ținând-o în brațe, chiar și numai atât de puțin, mirosul ei puternic aproape că l-a doborât. Parfumul era greu de descris; Eddie nu putea să-și dea seama a ce mirosea ori dacă parfumul acela îl făcea să vomite. Când a pus-o jos, ea a sesizat dezgustul lui nedisimulat.

– Arăți de parcă ți-e scârbă, i-a spus ea. Cum *îndrăznești* – cum îndrăznești să mă *deteși?*

Eddie se oprise într-o cameră în care nu mai fusese. Nu știa pe unde s-o ia ca să ajungă la candelabrul mare din holul de la intrare și, când s-a întors să caute ușile cu geam care dădeau spre grădină, s-a trezit în fața unui labirint de uși; nu știa nici unde se aflau ușile prin care tocmai intrase.

– Cum pot să ies? a întrebat-o el pe doamna Vaughn.

– Cum îndrăznești să mă deteși? a repetat ea. Nu s-ar zice că duci o viață nelamentabilă, nu-i așa? l-a întrebat doamna Vaughn pe băiat.

– Vă rog... vreau să plec acasă, i-a spus Eddie.

Abia când a rostit aceste cuvinte și-a dat seama că într-adevăr asta voia și că se gândea la Exeter, New Hampshire – nu la Sagaponack. Eddie chiar voia să meargă acasă, asta zicea el. Era o slăbiciune pe care avea s-o poarte cu el toată viața: întotdeauna îi va veni să plângă în fața femeilor mai în vârstă, așa cum plânsese odată în fața lui Marion – și așa cum a început să plângă acum în fața doamnei Vaughn.

Fără altă vorbă, ea l-a apucat de încheietura mâinii și l-a dus prin muzeul care era casa ei, la candelabrul din dreptul ușii

de la intrare. Parcă îl apucase o labă de pasăre, de papagal mic sau de peruş, aşa a resimţit Eddie atingerea mâinii ei mici, reci. Când ea a deschis uşa şi l-a împins afară, în vânt, câteva uşi s-au trântit înăuntrul casei, iar când el s-a întors să-şi ia rămas-bun, a văzut vârtejul neaşteptat al desenelor teribile ale lui Ted – vântul le suflase de pe masa din sufragerie.

Eddie a rămas mut, la fel şi doamna Vaughn. Când a auzit desenele vânzolindu-se în spatele ei, ea a făcut stânga-mprejur cu halatul ei mare şi alb, ca şi când s-ar fi pregătit pentru un atac. Şi într-adevăr, înainte ca uşa de la intrare să se trântească din nou din pricina vântului, ca o a doua bubuitură de tun, doamna Vaughn *chiar* a fost pe punctul de a fi atacată. Fără îndoială că recunoştea în acele desene cel puţin o măsură a gradului în care se lăsase atacată.

– A aruncat *cu pietre* în tine? l-a întrebat Marion pe Eddie.

– Erau pietricele – cele mai multe au nimerit maşina, a recunoscut Eddie.

– Te-a pus s-o *cari* în braţe? a întrebat Marion.

– Era desculţă, a explicat Eddie încă o dată. Geamul se făcuse ţăndări.

– Şi ţi-ai lăsat tricoul? *De ce?*

– Se făcuse ferfeniţă – nu era decât un tricou.

Discuţia cu Ted a fost oarecum diferită.

– Cum adică – vineri are „toată ziua la dispoziţie"? a întrebat Ted. Se aşteaptă să-mi petrec *toată ziua* cu ea?

– Nu ştiu, a zis băiatul de şaisprezece ani.

– De ce a crezut că te-ai uitat la desene? a vrut să ştie Ted. Te-ai *uitat*... te-ai uitat la ele?

– Nu, a minţit Eddie.

– Iisuse, ba te-ai uitat, a spus Ted.

– S-a expus în faţa mea, i-a zis Eddie.

– Hristoase! *Ce*-a făcut?

– N-a vrut, a admis Eddie, dar s-a expus. Din pricina vântului – a suflat şi i-a desfăcut halatul.

– Iisuse Hristoase...

– A rămas pe dinafară din cauza ta, i-a mai zis Eddie. A zis că tu vrei ca toate ușile să fie încuiate și că nu-ți place să fie grădinarul în preajmă.

– Ți-a zis asta?

– A trebuit să intru cu forța în casă – am spart ușile... cu o piatră din scăldătoarea păsărilor. A trebuit s-o duc în brațe printre cioburi, s-a plâns Eddie. Am rămas fără tricou.

– Cui îi pasă de tricoul *tău?* a strigat Ted. Nu-mi pot petrece *toată ziua* de vineri cu ea! O să mă duci acolo vineri dimineața la prima oră, dar va *trebui* să te întorci să mă iei după patruzeci și cinci de minute. Ba nu – după o jumătate de oră! N-aș suporta să-mi petrec patruzeci și cinci de minute cu nebuna aia.

– Pur și simplu trebuie să ai încredere în mine, Eddie, i-a zis Marion. O să-ți spun ce-o să facem.

– OK, a zis Eddie.

Nu putea să-și ia gândul de la cele mai cumplite dintre desenele alea. Voia să-i spună lui Marion despre mirosul doamnei Vaughn, dar nu putea să-l descrie.

– Vineri dimineața o să-l lași la doamna Vaughn, a început Marion.

– Știu! a zis băiatul. Pentru o jumătate de oră.

– Nu, *nu* pentru o jumătate de oră, l-a informat Marion pe băiatul de șaisprezece ani. Îl lași acolo, cu ea, și *nu* te mai întorci să-l iei. O să-i ia o zi întreagă să ajungă acasă fără mașină. Pun pariu cu tine pe ce vrei tu că doamna Vaughn n-o să se ofere să-l aducă.

– Și el ce-o să *facă?* a-ntrebat Eddie.

– Nu trebuie să te temi de Ted, i-a amintit Marion. Ce-o să *facă?* Probabil c-o să-i dea prin cap că singura persoană pe care-o cunoaște în Southampton este doctorul Leonardis.

(Dave Leonardis era unul dintre partenerii obișnuiți ai lui Ted la squash.)

– Lui Ted o să-i ia vreo oră sau patruzeci şi cinci de minute ca să ajungă pe jos la biroul doctorului Leonardis, a continuat Marion. Şi *apoi* ce-o să facă? Va trebui să aştepte toată ziua, până pleacă toţi pacienţii lui Leonardis, abia atunci el îl va putea aduce acasă cu maşina – doar dacă nu cumva unul dintre pacienţii lui e vreun cunoscut al lui Ted sau cineva care din întâmplare vine în direcţia Sagaponack.

– Ted o să se înfurie, a avertizat-o Eddie.

– Trebuie să ai încredere în mine, Eddie.

– OK.

– După ce-l duci pe Ted la doamna Vaughn, te întorci şi-o iei pe Ruth, a continuat Marion. Apoi o duci pe Ruth la doctor, ca să-i scoată copcile. Apoi vreau s-o duci pe Ruth pe plajă. Las-o să se bălăcească – las-o să *sărbătorească* scoaterea copcilor.

– Iartă-mă, a întrerupt-o Eddie. Dar de ce să n-o ducă la plajă una dintre bone?

– Vineri n-o să fie nici o bonă, l-a informat Marion. Am nevoie de ziua aceea sau cât îmi vei da tu răgaz ca să fiu singură aici.

– Dar ce-o să faci? a vrut să ştie Eddie.

– O să-ţi spun, i-a zis ea din nou. Dar trebuie să ai încredere în mine, deplină.

– OK, a spus el, dar pentru prima oară a ştiut că *nu* avea încredere în Marion – nu deplină. La urma urmei, era pionul ei; deja trăise acel gen de zi pe care ar avea-o un pion.

– M-am uitat la desenele cu doamna Vaughn, i-a mărturisit el lui Marion.

– Doamne! a exclamat ea.

Eddie nu voia să înceapă din nou să plângă, dar a lăsat-o pe Marion să-i apropie chipul de sânii ei, a lăsat-o să-l ţină îmbrăţişat, în timp ce el se chinuia să spună ce simţea.

– În desene era cumva *mai mult* decât goală, a început el.

– Ştiu, a şoptit Marion.

L-a sărutat pe creştet.

– Nu *doar* că era goală, a insistat Eddie. Era ca şi când puteai să vezi toate chestiile la care probabil că s-a lăsat supusă. Arăta ca şi când fusese *torturată* sau cam aşa ceva.

– Ştiu, a spus Marion din nou. Îmi pare atât de rău...

– Iar vântul i-a desfăcut halatul şi am *văzut*-o, a îngăimat Eddie. S-a lăsat la vedere doar o clipă, dar a fost ca şi când ştiam deja totul despre ea.

Dintr-odată, şi-a dat seama ce avea atât de aparte mirosul doamnei Vaughn.

– Şi-apoi a trebuit s-o iau în braţe şi s-o car, a zis Eddie. I-am simţit mirosul – ca acela de pe perne, numai că mai puternic. Mi-a venit să vărs.

– A ce mirosea? l-a întrebat Marion.

– A ceva mort, i-a spus Eddie.

– Săraca doamnă Vaughn, a zis Marion.

De ce să intri în panică la zece dimineața?

Vineri dimineața, puțin după ora opt, Eddie l-a luat pe Ted de la garaj, ca să-l ducă la Southampton și la ceea ce Ted credea că o să fie o întâlnire de-o jumătate de oră cu doamna Vaughn. Era într-o stare de nervozitate teribilă, nu numai pentru că se temea că Ted va avea de-a face cu doamna Vaughn mai mult timp decât credea. Într-o oarecare măsură, Marion îi stabilise scenariul pentru acea zi. Eddie avea de ținut minte o groază de chestii.

Când s-a oprit cu Ted să bea o cafea la Magazinul Universal din Sagaponack, Eddie știa totul despre camionul de mutat mobilă parcat acolo. Cei doi hamali vânjoși beau cafeaua și citeau ziarele de dimineață în cabină. Când Eddie se va fi întors de la doamna Vaughn – ca s-o ducă pe Ruth la doctor, să-i scoată copcile –, lui Marion nu-i va rămâne decât să se ducă după hamali. Ca și Eddie, hamalii își primiseră instrucțiunile: să aștepte la magazin până urma să vină Marion să-i ia. Ted și Ruth – și bonele, care primiseră liber în acea zi – nu-i vor vedea pe hamali niciodată.

Până să apuce Ted să se întoarcă acasă din Southampton, hamalii (și tot ceea ce voia Marion să ia cu ea) se vor fi făcut nevăzuți. Marion însăși va fi dispărut. Îl avertizase pe Eddie asupra acestui fapt. Ceea ce însemna că Eddie va avea sarcina să-i explice lui Ted totul; *acesta* era scenariul pe care Eddie și-l repeta în drum spre Southampton.

– Dar cine-i va explica totul lui *Ruth?* a întrebat Eddie.

Pe chipul lui Marion s-a insinuat atunci aceeași aură distantă pe care o văzuse Eddie când întrebase despre accident. Era limpede că Marion *nu* inclusese în scenariu acea parte din poveste în care cineva îi explică totul lui Ruth.

– Când Ted o să te întrebe unde-am plecat, spune-i doar că nu știi, i-a zis Marion lui Eddie.

– Dar unde *anume* pleci? a întrebat Eddie.

– Nu știu, a repetat Marion. Dacă Ted insistă să primească un răspuns mai bun, *indiferent* despre ce întreabă, spune-i doar că va primi vești de la avocatul meu. Avocatul meu îi va spune totul.

– Ah, minunat, a zis Eddie.

– Și dacă dă în tine, dă și tu în el. Apropo, n-o să dea în tine cu pumnul – în cel mai rău caz te va pălmui. Dar tu să-ți folosești pumnul, l-a sfătuit Marion pe Eddie. Pocnește-l în nas. Dacă-l pocnești în nas, se va opri.

Dar cu Ruth cum rămânea? Planurile privitoare la Ruth erau vagi. Dacă Ted începea să strige, cât avea Ruth voie să audă? Dacă avea loc o luptă, cât avea voie copila să vadă? Dacă bonelor li se dăduse liber, Ruth va sta fie cu Ted, fie cu Eddie, fie cu amândoi. Cum să nu fie tulburată?

– Poți s-o chemi pe Alice dacă ai nevoie de ajutor în privința lui Ruth, i-a sugerat Marion lui Eddie. I-am spus lui Alice că tu sau Ted s-ar putea s-o chemați. De fapt, i-am spus să dea telefon aici după prânz să te întrebe dacă ai totuși nevoie de ea.

Alice era bona de după-masă, studenta aceea drăguță care avea și mașină. Era bona care-i plăcea cel mai puțin, i-a amintit Eddie lui Marion.

– Ai face bine să-ți placă de ea mai mult, i-a întors-o Marion. Dacă Ted te azvârle în stradă – și nu-mi pot închipui că va vrea să *rămâi* –, o să ai nevoie de cineva care să te ducă la Orient Point. Ted nu are voie să conducă, știi doar – oricum n-ar vrea să te ducă el cu mașina.

– Ted o să mă dea afară, iar eu o să trebuiască s-o rog pe Alice să mă ducă, a repetat Eddie ca un ecou.

Marion l-a sărutat.

Şi a sosit şi clipa. Când Eddie s-a oprit pe Gin Lane în dreptul aleii ascunse vederii a doamnei Vaughn, Ted a spus:

– Mai bine aşteaptă-mă aici. N-o să stau nici o jumătate de oră cu femeia aia. Poate douăzeci de minute, cel mult. Poate zece...

– Plec şi mă-ntorc, a minţit Eddie.

– Să fii aici în cinşpe minute, i-a zis Ted.

Apoi a observat fâşiile lungi din binecunoscuta lui hârtie de desen. Bucăţi din desenele lui zburau suflate de vânt; desenele îi fuseseră făcute ferfeniţă. Bariera de lemn ce interzicea accesul pe alee împiedicase hârtia sfâşiată să ajungă în stradă, dar gardurile-vii erau acoperite de steguleţe fluturânde şi fâşii de hârtie, ca şi când nişte nuntaşi ghiduşi împrăştiaseră confetti improvizate pe domeniul Vaughn.

Când Ted a pornit cu pas încet, năuc pe aleea scrâşnitoare, Eddie a coborât din maşină, ca să se uite; chiar l-a urmat puţin pe Ted. Curtea era plină de rămăşiţele desenelor lui Ted. Fântâna arteziană era înfundată de bucăţi de hârtie umedă; apa căpătase o nuanţă sepia de un maroniu cenuşiu.

– Cerneala sepia... a zis Ted cu voce tare.

Eddie o şi apucase spre maşină, retrăgându-se cu spatele. Îl zărise pe grădinar cocoţat pe o scară, culegând hârtii de pe lemnul-câinesc. Grădinarul se uitase încruntat şi la Eddie, şi la Ted, însă Ted nu văzuse nici scara, nici pe grădinar; cerneala sepia care păta apa din fântână absorbise toată atenţia lui Ted.

– Măiculiţă mamă! a murmurat el în timp ce Eddie se depărta.

În comparaţie cu Ted, grădinarul era mai bine îmbrăcat. Hainele lui Ted – jeanşi, un tricou vârât în pantaloni şi (în acea dimineaţă de vineri niţel cam răcoroasă) o flanelă, descheiată la nasturi, fluturând în vânt – aveau întotdeauna un aspect oarecum neglijent şi boţit. În plus, în acea dimineaţă anume, Ted era nebărbierit; se străduia să-i facă doamnei Vaughn o impresie cum nu se poate mai proastă. (Grădinarul doamnei Vaughn avea deja o impresie cum nu se poate mai proastă despre Ted şi desenele sale.)

– Cinci... *cinci* minute! a strigat Ted în urma lui Eddie.

Dată fiind ziua lungă ce urma, nu mai conta că Eddie nu l-a auzit.

Când a ajuns înapoi în Sagaponack, Marion îi pregătise lui Ruth o sacoșă mare pentru plajă – Ruth era gata îmbrăcată cu costumul de baie pe sub șort și tricou; în sacoșă se găseau prosoape și două schimburi de haine, inclusiv pantaloni lungi și un pulovăr.

– Poți s-o duci la prânz unde vrei tu, i-a spus Marion lui Eddie. Ce-i place ei să mănânce e un sandvici cu brânză prăjită și cartofi pai.

– Și ketchup, a zis Ruth.

Marion a vrut să-i dea lui Eddie o bancnotă de zece dolari pentru masa de prânz.

– Am bani, i-a spus Eddie, dar când s-a întors cu spatele la Marion, ca s-o ajute pe Ruth să urce în Chevrolet, ea i-a vârât bancnota în buzunarul drept de la spate al jeanșilor, iar el și-a amintit ce simțise când Marion îl trăsese prima oară spre ea, apucându-l de cureaua jeanșilor – încheieturile degetelor ei pe abdomenul lui gol. Apoi îl desfăcuse la capsă și la fermoar, gest pe care o să și-l amintească vreo cinci sau zece ani – de câte ori o să se dezbrace.

– Ține minte, scumpete, i-a spus Marion lui Ruth. Să nu plângi când doctorul îți scoate copcile. Crede-mă – n-o să te doară.

– Pot să păstrez copcile? a întrebat fetița de patru ani.

– Cred că pantofi de tenis..., a dat să răspundă Marion.

– Bineînțeles că le poți păstra, i-a spus Eddie fetiței.

– Cu bine, Eddie! a zis Marion.

Purta șort și pantofi de tenis, ambele albe, deși nu juca tenis, și o flanelă lălâie, prea mare pentru ea – era a lui Ted. Nu-și pusese sutienul. Mai devreme în acea dimineață, când Eddie se pregătea să plece ca să-l ia pe Ted de la remiză, Marion îi apucase mâna, i-o vârâse pe sub cămașa ei și i-o lipise de sânul ei gol; dar când el încercase să o sărute, ea se retrăsese, lăsându-i mâna dreaptă cu senzația tactilă a sânului ei, ce avea să-i rămână o senzație ce avea să persiste încă zece sau cincisprezece ani.

– Spune-mi totul despre copci, l-a rugat Ruth pe Eddie când el a virat spre stânga.

– N-o să le simți când o să ți le scoată doctorul, a spus Eddie.

– De ce nu? l-a întrebat fetița.

Înainte de următorul viraj la dreapta, Eddie i-a mai văzut o ultimă dată pe Marion și Mercedesul, în oglinda retrovizoare. Știa că ea n-o s-o apuce la dreapta – hamalii o așteptau undeva în față. Partea stângă a chipului lui Marion era luminată de soarele dimineții, care strălucea prin geamul lateral al Mercedesului din partea șoferului; geamul era deschis, iar Eddie vedea cum vântul îi zburlește lui Marion părul. Chiar înainte ca Eddie să se întoarcă, Marion i-a făcut semn cu mâna (și fiicei sale), ca și când intenționa să fie tot acolo când Eddie și Ruth urmau să se întoarcă.

– De ce n-o să doară când o să-mi scoată copcile? și-a repetat Ruth întrebarea.

– Pentru că tăietura s-a vindecat – pielea a crescut la loc, i-a răspuns Eddie.

Marion dispăruse din vedere. „*Asta*-i tot?" s-a întrebat Eddie. „Cu bine, Eddie." Astea au fost ultimele cuvinte pe care i le-a spus? „Cred că...." au fost ultimele cuvinte către fiica ei. Pentru Eddie, situația aceasta abruptă era de neconceput: geamul deschis al Mercedesului, părul ei fâlfâind în vânt, făcându-i semn cu mâna prin deschizătura geamului. Și numai jumătate din chipul lui Marion luminat de soare; altceva din ea nu se mai zărea. Eddie O'Hare nu avea de unde ști că nici el, nici Ruth n-o vor mai vedea pe Marion timp de treizeci și șapte de ani. Dar în toți acei ani Eddie avea să fie uimit de aparenta nonșalanță a plecării ei.

„Cum *a fost în stare?*" avea să se întrebe Eddie – ca și Ruth, de altfel.

Cele două copci au fost îndepărtate atât de repede încât Ruth n-a avut timp să plângă. Fetița de patru ani era mai preocupată de copci decât de cicatricea aproape perfectă. Linia

subțire și albă era pătată foarte ușor de urme de iod sau ce-o fi fost antisepticul acela – lăsase o pată galben-maronie. Acum că-și putea uda iarăși degetul, i-a spus doctorul, pata va dispărea la prima baie ca lumea. Dar principala grijă a lui Ruth era ca să fie păstrate într-un plic cele două copci, care fuseseră tăiate în jumătate, și ca bucățica de crustă uscată, rămasă lângă capătul înnodat al uneia dintre cele patru jumătăți, să nu pățească ceva.

– Vreau să-i arăt lui mami copcile mele, a explicat Ruth. Și cojița.

– Întâi hai să ne ducem la plajă, i-a propus Eddie.

– Întâi să-i arăt cojița, după aia copcile, a insistat Ruth.

– Vedem noi... a început Eddie.

Dar s-a oprit, amintindu-și că doctorul din Southampton și cabinetul său se aflau doar la cincisprezece minute distanță de locuința doamnei Vaughn de pe Gin Lane. Acum era zece fără un sfert dimineața; dacă Ted mai era acolo, înseamnă că stătuse cu doamna Vaughn mai bine de-o oră. Mai degrabă Ted *nu* mai era cu doamna Vaughn. Dar poate că Ted își amintea că lui Ruth i se scoteau copcile în această dimineață și poate știa și unde se găsea cabinetul doctorului.

– Hai să ne ducem la plajă, i-a spus Eddie lui Ruth. Hai iute.

– Întâi cojița, după aia copcile, *după aia* plaja, i-a replicat copila.

– Hai să vorbim despre asta în mașină, i-a propus Eddie.

Dar cu un copil de patru ani nu se poate negocia de-a dreptul; deși nu toate negocierile sunt neapărat dificile, puține sunt cele care nu necesită o considerabilă investiție de timp.

– Am uitat tabloul? l-a întrebat Ruth pe Eddie.

– Tabloul? n-a priceput Eddie. Care tablou?

– Labele! a strigat Ruth.

– A, fotografia... încă nu e gata, i-a spus Eddie.

– *Asta* nu e foarte frumos! a declarat fetița. Copcile mele sunt gata. Tăietura mea e reparată.

– Da, a confirmat Eddie.

Și-a zis că a găsit un mijloc de a-i abate gândul fetiței de patru ani de la dorința de a-i arăta mamei ei crusta și copcile înainte de a merge la plajă.

– Hai să mergem la magazinul de rame și să le *spunem* să ne dea fotografia, a propus Eddie.

– Reparată, a adăugat Ruth.

– Bună idee! a proclamat Eddie.

Lui Ted nu i-ar trece prin cap să se ducă la magazin, și-a zis Eddie; magazinul era aproape la fel de sigur ca și plaja. „Întâi să ne agităm puțin din pricina fotografiei", își zicea el; Ruth n-o să-și mai amintească apoi că vrea să-i arate lui Marion crusta și copcile. (În timp ce fetița se uita la un câine care se scărpina în parcare, Eddie a pus plicul cu prețioasa crustă și prețioasele copci în torpedou.) Dar magazinul era un loc mai puțin sigur decât își închipuise Eddie.

Ted *nu*-și amintise că lui Ruth i se scoteau copcile în acea dimineață; doamna Vaughn nu-i dăduse lui Ted timp să-și amintească prea multe. La mai puțin de cinci minute după ce sosise la ușa ei, Ted a fost obligat s-o rupă la fugă prin curte și în susul lui Gin Lane, urmărit de doamna Vaughn care agita un cuțit de pâine zimțuit și țipa că el este „întruchiparea diabolicului". (Ted și-a adus vag aminte că acesta era titlul unui tablou înfiorător din regretabila colecție de artă a familiei Vaughn.)

Grădinarul, care-l urmărise pe „artist" (așa-l numea el cu dușmănie pe Ted) cum se apropie înfricoșat de vila familiei Vaughn, a fost martor și la retragerea neînfricată prin curte, unde loviturile și atacurile pe care doamna Vaughn le lansa cu acel cuțit în văzduhul din jur aproape că l-au împins pe artist în fântâna mocirloasă. Apoi Ted s-a repezit pe alee la vale și în stradă, hăituit cu patimă de fostul său model.

Îngrozit că unul din ei ar putea nimeri din fugă în scara pe care era cocoțat, o scară înaltă de cincisprezece picioare, grădinarul s-a prins nesigur de partea de sus a gardului-viu mai înalt decât scara; de la acea înălțime, grădinarul putea să vadă că

Ted Cole era în stare să scape de doamna Vaughn, ceea ce a și făcut, iar doamna Vaughn a renunțat a-l mai urmări câteva străzi mai încolo, aproape de intersecția Gin cu Wyandanch. Lângă intersecție era o altă barieră înaltă, tot un gard de lemn-câinesc, și – din perspectiva aeriană, dar îndepărtată a grădinarului – Ted fie dispăruse în desișul gardului, fie o apucase spre nord, pe strada Wyandanch, fără să se uite în urmă nici măcar o dată. Încă înnebunită de furie și țipând că artistul era „întruchiparea diabolicului", doamna Vaughn s-a întors pe aleea ei. Cu gesturi spontane – grădinarului i s-au părut *involuntare* – încă mai spinteca și împungea aerul cu lama zimțată a cuțitului.

O perioadă de liniște intensă a cuprins domeniul Vaughn și s-a pogorât pe Gin Lane. Prins în adâncul desișului de lemn-câinesc, Ted abia se putea mișca îndeajuns ca să se uite la ceasul de la mână; gardul era un labirint de o asemenea densitate, încât nici măcar un terrier Jack-Russell n-ar fi putut să pătrundă în desișul care-l zgâriase pe Ted până la sânge, pe mâini și pe față. Scăpase totuși de cuțitul de pâine și, deocamdată, de doamna Vaughn. Dar unde era Eddie? Ted a așteptat în gard apariția Chevroletului său, an de fabricație '57.

Grădinarul, care, cu o oră și mai bine înainte să fi apărut Ted, își începuse truda de a recupera desenele ferfenițite ale patroanei lui și ale fiului acesteia, se oprise de mult a mai privi la ceea ce putea vedea pe bucățile de desene. Chiar și așa zdrențuite, conținutul desenelor era mult prea tulburător. Grădinarul știa prea bine ochii patroanei sale, gura ei mică și restul chipului ei crispat; îi știa mâinile și încordarea nefirească a umerilor. Mai rău decât atât, grădinarul preferase întotdeauna să-și *imagineze* sânii și vaginul doamnei Vaughn; *realitatea* a ceea ce văzuse din nuditatea ei în desenele sfârtecate nu-l ademenea câtuși de puțin. Motiv în plus să dea zor în treaba pe care-o făcea – căci, deși înțelegea foarte bine de ce doamna Vaughn voia să scape de desene, nu putea pricepe ce nebunie pusese stăpânire pe ea ca să rupă reprezentările ei pornografice în plină furtună și cu toate ușile deschise larg. În partea dinspre

ocean a casei, bucățile și fâșiile se înfipseseră în bariera de trandafiri, dar câteva frânturi înfățișându-i pe doamna Vaughn și pe fiul ei își făcuseră drum de-a lungul potecii și acum zburau în susul și-n josul plajei.

Grădinarului nu-i plăcea în mod deosebit de fiul doamnei Vaughn; era un băiat insolent, care odată făcuse pipi în scăldătoarea păsărilor și apoi își negase fapta. Dar grădinarul era un angajat loial al familiei Vaughn încă dinainte de nașterea pușlamalei și, pe lângă asta, simțea că are o oarecare responsabilitate și față de vecinii familiei. Grădinarul nu-și putea închipui că exista cineva căruia să-i facă plăcere chiar și aceste reprezentări parțiale ale părților intime ale doamnei Vaughn; cu toate acestea, ritmul strădaniei lui de a înlătura gunoiul era încetinit de nedumerirea totală în privința sorții artistului – adică, oare artistul se ascunsese în gardul vreunui vecin sau scăpase și o luase înspre oraș?

La nouă și jumătate dimineața, când Eddie O'Hare deja întârziase o oră, Ted Cole s-a târât afară din desișul gardului, pe Gin Lane, și a trecut cu băgare de seamă prin dreptul aleii domeniului Vaughn – ca să-i dea lui Eddie toate șansele să-l vadă, în cazul în care Eddie (din cine știe că motiv) îl aștepta la capătul vestic al lui Gin Lane, la intersecția cu South Main Street.

În opinia grădinarului, nu era o manevră înțeleaptă, dimpotrivă, de-a dreptul imprudentă. Din turnulețul de la etajul trei al vilei, doamna Vaughn putea vedea dincolo de gardul-viu. Dacă femeia ofensată se afla în turnuleț, putea cuprinde cu privirea *întreaga* stradă.

Și într-adevăr doamna Vaughn va fi avut o asemenea perspectivă, pentru că, la câteva secunde după ce Ted trecuse de aleea ei și începuse să grăbească pasul în josul lui Gin Lane, grădinarul a auzit îngrozit mugetul mașinii doamnei Vaughn. Era un Lincoln negru sclipitor, care a țâșnit din garaj cu o asemenea viteză încât a derapat pe pietrișul curții și aproape că s-a izbit de fântâna ce căpătase o culoare întunecată. Într-un ultim efort să evite fântâna, doamna Vaughn a cotit prea aproape de

lemnul-câinesc; Lincolnul a agățat piciorul scării pe care se afla grădinarul, lăsându-l pe bietul om spânzurat de partea de sus a gardului înalt.

– Fugi! i-a strigat grădinarul lui Ted.

Faptul că Ted a avut zile trebuie pus pe seama antrenamentului regulat și riguros de pe terenul de squash, menit să-i ofere un avantaj nemeritat. Chiar și la patruzeci și cinci de ani, Ted Cole era în stare să fugă. A sărit peste câteva tufe de trandafiri, fără să-și slăbească ritmul, și a traversat în goană o pajiște, sub privirile unui bărbat cu gura căscată, dar tăcut, care golea o piscină. Apoi după Ted s-a luat un câine, din fericire unul mic și laș; Ted a smuls un costum de baie femeiesc de pe o frânghie de rufe și cu el l-a plesnit pe cățel peste bot, scăpând astfel de animalul care s-a retras cu coada între picioare. Bineînțeles că și-a primit porția de huiduieli din partea mai multor grădinari, servitoare și gospodine; neimpresionat, Ted s-a cățărat peste trei garduri și a escaladat un zid de piatră destul de înalt. (N-a călcat decât în două straturi de flori.) Și n-a văzut Lincolnul doamnei Vaughn tăind colțul lui Gin Lane spre South Main Street, unde a pus la pământ un semn de circulație, atât era doamna Vaughn de înnebunită să-l prindă din urmă; dar prin șipcile unui gard de lemn de pe Toylsome Lane, a văzut Lincolnul negru ca smoala gonind paralel cu el pe când el traversa două pajiști, o curte plină de pomi fructiferi și ceva semănând cu o grădină japoneză – unde a călcat într-un iaz puțin adânc în care înotau carași-aurii, udându-și pantofii și jeanșii (până la genunchi).

Ted a luat-o înapoi pe Toylsome. Încumetându-se să traverseze strada, a văzut stopurile Lincolnului licărind și s-a temut că doamna Vaughn îl zărise în oglinda retrovizoare, iar acum se oprea ca s-o ia și ea înapoi pe Toylsome. Dar ea nu-l zărise – îi pierduse urma. Ted a intrat în orașul Southampton, arătând ca vai de lume, însă îndreptându-se cu îndrăzneală spre cartierul prăvăliilor și magazinelor universale de pe South Main Street. Dacă nu ar fi fost atât de preocupat să nu scape din ochi

Lincolnul negru, poate că şi-ar fi zărit propriul Chevy '57, parcat în faţa magazinului de rame, pe bulevard; dar Ted a trecut chiar pe lângă maşina lui fără s-o recunoască, a traversat în diagonală strada şi a intrat în librărie.

Cei de la librărie îl cunoşteau; Ted Cole era cunoscut în *toate* librăriile, desigur, însă Ted vizita periodic această librărie unde obişnuia să dea autografe pe cărţile sale încă existente în stoc. Librarul şi ceilalţi angajaţi nu erau obişnuiţi să-l vadă pe domnul Cole arătând atât de neîngrijit şi murdar, ca în acea dimineaţă de vineri; neras mai apăruse în faţa lor – şi adeseori se îmbrăca mai curând ca un student sau un muncitor decât conform stilului, oricare ar fi fost acesta, caracteristic autorilor de bestselleruri şi ilustratorilor de cărţi pentru copii.

Ceea ce constituia o noutate în înfăţişarea lui Ted era mai ales sângele. Faţa lui zgâriată şi însângerată şi sângele mai murdar de pe dosul mâinilor, pricinuit de faptul că-şi croise drum în străvechiul gard-viu şi din nou afară, îi dădeau de bănuit librarului surprins, al cărui nume era (inexplicabil) Mendelssohn, că avea în faţa lui un accident sau o mutilare. Librarul nu era înrudit cu compozitorul german, şi *acest* Mendelssohn fie îşi iubea prea mult numele, fie îşi detesta cumplit prenumele, fapt e că nu şi-l rostea niciodată. (Întrebat cândva de Ted care-i este prenumele, Mendelssohn îi spusese doar atât: „Nu Felix".)

În acea vineri, l-o fi tulburat vederea sângelui lui Ted ori poate faptul că din jeanşii lui curgea apă pe podeaua librăriei – de fapt, la fiecare pas, încălţările lui Ted împroşcau în mai multe direcţii –, cert e că Mendelssohn l-a apucat pe Ted de poalele cămăşii ce atârna afară, descheiată la nasturi, şi a exclamat cu voce mult prea tare:

– Ted Cole!

– Da, chiar Ted Cole, a recunoscut Ted. Bună dimineaţa, Mendelssohn!

– E Ted Cole – chiar *el*, chiar *el!* a repetat Mendelssohn.

– Îmi pare rău că sângerez, a zis Ted calm.

– Ah, lasă prostiile – n-are de ce să-ți pară rău! a strigat Mendelssohn.

Apoi s-a întors spre o tinerică împietrită, una dintre angajatele lui; stătea în preajmă, cu o expresie de venerație și totodată de groază pe chip. Mendelssohn i-a cerut să-i aducă un scaun domnului Cole.

– Nu vezi că sângerează? i-a zis Mendelssohn tinerei.

Dar Ted l-a întrebat dacă poate mai întâi să folosească baia – tocmai suferise un accident, a zis el solemn. Apoi s-a închis într-o cămăruță de toaletă, cu o chiuvetă și un veceu. Și-a cercetat rănile în oglindă, în timp ce compunea – așa cum numai un scriitor e în stare – o poveste extrem de simplă despre tipul de „accident" pe care tocmai îl avusese. O rămurică a afurisitului ăluia de gard îl plesnise peste ochi și din pricina asta lăcrima încontinuu. O tăietură mai adâncă era sursa sângerării de pe frunte; o zgârietură mai puțin însângerată, dar care părea că se va vindeca mai greu ieșea în evidență pe un obraz. Ted s-a spălat pe mâini; tăieturile îl usturau, dar sângerările de pe dosul mâinilor se opriseră aproape de tot. Și-a scos flanela și și-a legat în jurul taliei mânecile murdare de noroi – una nimerise și în iazul peștilor.

Făcând aceasta, Ted și-a admirat talia; la patruzeci și cinci de ani, era un bărbat care încă putea purta jeanși. Își putea vârî tricoul înăuntru și putea fi mândru de efectul general. Totuși, tricoul era alb, iar aspectul său nu era îmbunătățit de petele de iarbă foarte vizibile de pe umărul stâng și pectoralul drept – Ted căzuse pe cel puțin două pajiști –, iar jeanșii, uzi sub genunchi, continuau să se scurgă în încălțările pline de apă.

Cât mai calm cu putință în situația dată, Ted a ieșit din sala de baie și a fost încă o dată întâmpinat cu efuziune de Mendelssohn cel doar cu nume de familie, care deja pregătise un scaun pentru scriitorul aflat în vizită. Scaunul fusese tras lângă o masă pe care se aflau câteva zeci de exemplare din cărțile lui Ted Cole, așteptând să primească autografe.

Dar mai întâi Ted voia să dea un telefon, de fapt două. A încercat la remiză, să afle dacă Eddie era acolo; n-a răspuns nimeni. Și bineînțeles nici acasă la el nu răspundea nimeni – Marion avea destulă minte să nu răspundă la telefon în această vineri temeinic pregătită. Oare Eddie suferise un accident? Băiatul de șaisprezece ani condusese cam aiurea mai devreme dimineața. Bineînțeles că Marion îi futuse creierii, a tras Ted concluzia.

Deși Marion pregătise atât de minuțios acea zi de vineri, greșise socotind că singura posibilitate a lui Ted să ajungă acasă era să meargă pe jos până la cabinetul partenerului său de squash și să-l aștepte pe el sau pe unul dintre pacienții acestuia să-l ia cu mașina până în Sagaponack. Cabinetul lui Dave Leonardis se găsea tocmai în partea cealaltă a orașului Southampton, pe Montauk Highway; librăria nu numai că se afla mai aproape de vila doamnei Vaughn, ci era și locul mult mai firesc unde Ted se aștepta să primească ajutor. Ted Cole ar fi putut intra aproape în orice librărie din lume și să ceară să fie dus acasă cu mașina.

Și chiar așa a și făcut, pe loc, de cum s-a așezat la masa pregătită pentru autografe, ca să-și semneze exemplarele.

– Pe scurt, am nevoie să mă ducă cineva acasă cu mașina, a zis faimosul scriitor.

– Cu mașina! a strigat Mendelssohn. Cum să nu! Nici o problemă! Locuiești în Sagaponack, nu-i așa? Te duc chiar eu! Ăăăă, o să trebuiască s-o sun pe nevastă-mea. S-ar putea să fie la cumpărături, dar nu pentru multă vreme. Înțelegi, mașina *mea* e la service.

– Sper să nu fie același service la care am dus-o pe-a *mea,* i-a zis Ted entuziastului. Tocmai mi-am scos-o de-acolo. Au uitat să-i fixeze la loc bara de direcție. Ca în desenele alea animate pe care le-am văzut cu toții – țineam volanul în mâini, dar nu era *conectat* la roți. Eu învârteam într-o parte, mașina o lua în partea opusă. Din fericire, am nimerit doar în lemn-câinesc – un gard întreg. Am ieșit prin geamul din partea șoferului, așa

m-am ales cu zgârieturile astea, din pricina gardului. Apoi am călcat într-un iaz cu carași, a explicat Ted.

Acum toată lumea era atentă la el; Mendelssohn, lângă telefon, a amânat să-și sune soția. Iar tânăra împietrită de mainainte, care lucra acolo, zâmbea. În general, Ted nu se simțea atras de ceea ce considera el a fi genul ei de femeie, dar dacă *ea* se oferea să-l ducă acasă, poate ieșea ceva din chestia asta.

Probabil că nu terminase de mult colegiul; așa nefardată, cu părul lins și fără urmă de bronz, era genul ce anunța deceniul care avea să urmeze. Nu era drăguță – sincer vorbind, era chiar banală –, dar paloarea ei reprezenta pentru Ted un soi de franchețe sexuală, Ted recunoscând că, în parte, înfățișarea fără spilcuieli a tinerei reflecta o receptivitate față de experiențe pe care ea le-ar fi putut numi „creatoare". Era genul de tânără pe care o seduceai intelectual. (Înfățișarea deosebit de murdară și neîngrijită a lui Ted la acel moment l-o fi înălțat poate în ochii ei.) Iar întâlnirile sexuale întâmplătoare – femeia fiind încă destul de tânără ca să le considere o noutate – erau fără îndoială un domeniu de experiență pe care ea l-ar fi putut numi „autentic" – mai cu seamă cu un scriitor faimos.

Din păcate, ea nu avea mașină.

– Eu merg cu bicicleta, i-a zis ea lui Ted, altfel v-aș fi dus acasă.

„Curat ghinion", și-a zis Ted, dar apoi s-a gândit că nu-i prea plăcea discrepanța între subțirimea buzei inferioare și cărnoșenia exagerată a celei superioare.

Mendelssohn era nervos din pricină că soția lui nu se întorsese de la cumpărături. O tot suna – se va întoarce curând, l-a asigurat Mendelssohn pe Ted. Un băiat cu un defect de vorbire greu de descris – al doilea angajat al librăriei prezent în acea dimineață de vineri – s-a scuzat spunând că-și împrumutase mașina unui prieten care dorise să se ducă la plajă.

Iar Ted ședea acolo, dând autografe fără să se grăbească. Era doar ora zece. Dacă Marion ar fi știut unde se afla Ted și cât de aproape era de a găsi o modalitate să ajungă acasă, poate

că ar fi intrat în panică. Dacă Eddie O'Hare ar fi știut că Ted dădea autografe chiar vizavi de magazinul de rame – unde Eddie insista că fotografia „cu labe" trebuie să fie gata azi, pentru ca Ruth s-o poată lua acasă –, poate că și Eddie ar fi intrat în panică.

Ted însă nu avea nici o pricină să intre în panică. Nu știa că soția lui îl părăsea – încă își închipuia că *el* o părăsea pe *ea*. Și se afla în siguranță, departe de străzi; ca urmare, era ferit de orice primejdie imediată (adică de doamna Vaughn). Și chiar dacă soția lui Mendelssohn nu s-ar fi întors *niciodată* de la cumpărături, era doar o chestiune de minute înainte să intre în librărie cineva care să fie un cititor devotat al lui Ted Cole. Și probabil va fi o femeie, iar Ted va trebui să-și *cumpere* un exemplar cu propriul său autograf ca să i-l dea, iar ea îl va duce acasă cu mașina. Și dacă va arăta și bine, și așa mai departe, cine știe ce va ieși din asta? De ce să intre în panică la ora zece dimineața? își zicea Ted.

N-avea nici cea mai vagă idee.

Cum a devenit scriitor asistentul unui scriitor

În acest timp, în magazinul de rame din apropiere, Eddie O'Hare își găsea vocea. La început, Eddie nu și-a dat seama de schimbarea puternică ce se petrecuse cu el; credea că e doar furios. Avea motive să fie furios. Vânzătoarea care îl servea pe Eddie era obraznică. Nu era cu mult mai în vârstă decât el, dar luase prea brusc hotărârea că un băiat de șaisprezece ani și o fetiță de patru ani care cer punerea unui paspartu și a unei rame la o singură fotografie de opt-pe-zece nu se aflau în capul listei acelor patroni ai artelor din Southampton, groși la pungă, pe care magazinul de rame căuta să-i servească.

Eddie a cerut să stea de vorbă cu șeful, dar vânzătoarea a fost din nou obraznică; „fotografia nu era gata", a repetat ea.

– Data viitoare, i-a spus ea lui Eddie, îți sugerez să dai telefon înainte să vii.

– Vrei să-mi vezi copcile? a întrebat-o Ruth pe vânzătoare. Am și o cojiță.

Era limpede că vânzătoarea – o fetiță, zău așa – nu avea copii; a ignorat-o intenționat pe Ruth, ceea ce a sporit și mai mult mânia lui Eddie.

– Arată-i crusta, Ruth, i-a spus Eddie fetiței de patru ani.

– Ia ascultă... a început vânzătoarea tinerică.

– Ba nu, *tu* să asculți, a zis Eddie, încă neînțelegând că își descoperea vocea. Nu se adresase încă nimănui în această

manieră; acum, dintr-odată, nu se mai putea opri. Iar vocea lui nou-descoperită a continuat: Sunt dispus să continui să-mi încerc norocul cu cineva care-i obraznic față de mine, dar nu vreau să am nimic de-a face cu cineva care-i obraznic față de-un copil, s-a auzit Eddie spunând. Dacă nu există șef aici, atunci trebuie să fie altcineva – oricine ar fi cel care face treaba asta, de exemplu. Adică există vreo cameră în spate unde sunt tăiate paspartuurile și sunt înrămate tablourile? Trebuie să mai fie cineva aici în afară de tine. Nu plec de-aici fără fotografie și cu tine nu stau de vorbă.

Ruth s-a uitat la Eddie.

– Te-ai supărat pe ea? l-a întrebat fetița de patru ani.

– Da, m-am supărat, a răspuns Eddie.

Era nesigur în privința propriei sale identități, dar vânzătoarea n-ar fi ghicit niciodată că Eddie O'Hare era un tânăr ros adesea de îndoieli. Pentru ea, el era întruchiparea încrederii înseși – de-a dreptul terifiant.

Fără să mai scoată un cuvânt, vânzătoarea s-a retras tocmai în acea „cameră din spate" pe care Eddie o menționase cu atâta convingere. Într-adevăr, existau *două* camere dosnice în magazinul de rame – biroul patroanei și un atelier, cum l-ar fi definit Ted. Atât patroana – o mondenă din Southampton, divorțată, pe nume Penny Pierce –, cât și băiatul care tăia paspartuurile și înrăma (și înrăma, și înrăma) cât era ziua de lungă erau acolo.

Antipatica vânzătoare le-a comunicat impresia că Eddie, în ciuda înfățișării sale care mărturisea contrariul, era „înspăimântător". Penny Pierce știa cine era Ted Cole, iar pe Marion și-o amintea foarte bine, pentru că Marion era frumoasă, însă doamna Pierce habar n-avea cine era Eddie O'Hare. Copilul, a presupus ea, era nefericita fetiță căreia Ted și Marion îi dăduseră viață ca o compensație pentru fiii lor decedați. Doamna Pierce își amintea foarte bine și de acei fii. Cine ar fi putut uita norocul ce lovise magazinul de rame? Fuseseră *sute* de fotografii de pus pe paspartu și de înrămat, iar Marion nu se zgârcise în alegere. Cheltuielile se ridicaseră la mii de dolari, își amintea

Penny Pierce; magazinul ar fi trebuit să pună paspartu nou și să reînrămeze cu promptitudine fotografia cu paspartuul pătat de sânge. „Ar fi trebuit s-o facem *gratis*", s-a gândit mai bine doamna Pierce.

Dar adolescentul ăsta cine se credea? Cine era *el* să spună că nu pleca fără fotografie?

– E de spaimă, a repetat vânzătoarea prostuță.

Avocatul lui Penny Pierce de la divorț o învățase un lucru: când cineva e supărat, nu-l lăsa să *vorbească* – pune-l să scrie ce-are de zis. Aplicase această tactică și în afacerea cu rame, pe care fostul ei soț o achiziționase pentru ea ca parte a înțelegerii de divorț.

Înainte ca doamna Pierce să-l înfrunte pe Eddie, l-a instruit pe băiatul de la atelier să se întrerupă din ce făcea și să repare imediat fotografia lui Marion în Hôtel du Quai Voltaire. Penny Pierce nu mai văzuse această fotografie anume de – cât să fi fost acum – vreo cinci ani. Doamna Pierce și-o amintea pe Marion aducând toate instantaneele; câteva dintre negative erau zgâriate. Când băieții fuseseră în viață, vechile fotografii în care apăreau ei păruseră normale, încât nu trebuiseră păstrate cu grijă. După ce băieții muriseră – presupunea Penny Pierce –, Marion descoperise deodată că aproape fiecare instantaneu merita să fie mărit și înrămat – zgâriat sau nu.

Cunoscând povestea accidentului, doamna Pierce nu se putuse abține să nu se uite cu atenție la *toate* fotografiile.

– Aa, de *asta* e vorba, a zis ea când a văzut fotografia lui Marion în pat cu labele băieților ei.

Ceea ce o surprinsese întotdeauna pe Penny Pierce la *această* fotografie era atât de vădita fericire de pe chipul lui Marion – pe lângă frumusețea ei fără pereche. Frumusețea lui Marion rămăsese aceeași, dar fericirea i se stinsese. Acest lucru le surprindea pe toate celelalte femei. Deși nici frumusețea, nici fericirea nu o părăsiseră cu totul pe doamna Penny Pierce, ea simțea că nu avusese parte de nici una în măsura în care avusese Marion parte de amândouă.

Înainte să-l înfrunte pe Eddie, doamna Pierce a luat de pe birou câteva coli de hârtie cu antetul magazinului.

– Înțeleg că ești supărat. Îmi pare foarte rău, s-a adresat ea cu amabilitate chipeșului de șaisprezece ani care, ei una, i se părea incapabil de a înspăimânta pe cineva. (*Trebuie* să găsesc o asistentă mai bună, și-a zis Penny Pierce fără să se oprească din vorbit și, din pricina înfățișării lui, subestimându-l pe Eddie. Cu cât îl privea mai atent, cu atât își spunea că băiatul era prea frumușel ca să fie chipeș.) Când clienții mei sunt supărați, a continuat ea la fel de amabilă, le cer să-și exprime nemulțumirile în scris – dacă nu ai nimic împotrivă.

Băiatul de șaisprezece ani a văzut că patroana îi pusese în față hârtie și pix.

– Lucrez pentru domnul Cole. Sunt asistent de scriitor, a spus Eddie.

– Atunci nu te deranjează să *scrii*, nu-i așa? i-a replicat Penny Pierce.

Eddie a luat pixul. Patroana i-a zâmbit încurajator – nu era nici frumoasă, nici nu strălucea de fericire, cu toate acestea nu era *ne*atrăgătoare și era o persoană binevoitoare. Nu, *nu* l-*ar deranja* să scrie, și-a dat Eddie seama. Era exact tipul de invitație de care avea nevoie; era ceea ce-și dorea *vocea* lui, de multă vreme închisă în el. El *voia* să scrie. La urma urmei, de aceea își dorise această slujbă. În loc de scris, se alesese cu Marion. Acum că o pierdea pe ea, găsea ceea ce-și dorise înainte de începutul verii.

Ted Cole nu-l învățase absolut nimic. Ceea ce Eddie O'Hare învățase de la Ted Cole învățase citindu-l. Erau de-ajuns câteva propoziții ca un scriitor să învețe ceva de la alt scriitor. Din *Șoarecele care se târăște printre pereți* Eddie învățase ceva din numai *două* propoziții. Prima era aceasta: „Tom s-a trezit, dar nu și Tim". Iar apoi această propoziție: „Era un sunet ca atunci când, în dulapul din perete, una dintre rochiile mamei ar învia și ar încerca să coboare de pe umeraș".

Dacă, din pricina acelei propoziții, Ruth Cole va avea pentru tot restul vieții altă impresie despre dulapuri cu haine și rochii, Eddie O'Hare auzea sunetul făcut de acea rochie – care prindea viață și cobora de pe umeraș – cu aceeași claritate ca pe orice alt zgomot pe care îl auzise în viața lui; vedea în somn mișcarea rochiei aceleia alunecoase în semiîntunericul acelui dulap în perete.

Și în *Ușa din podea* era o primă frază care nu era chiar rea: „Era odată un băiețel care nu știa dacă voia să se nască". După vara lui '58, Eddie O'Hare va înțelege în sfârșit cum se simțea acel băiețel. Și mai era fraza asta: „Nici mămica lui nu știa dacă voia să-l nască". Abia după ce-a întâlnit-o pe Marion a înțeles Eddie ce simțea acea mămică.

În vinerea cu pricina, în magazinul de rame din Southampton, Eddie O'Hare a avut o revelație care avea să-i schimbe viața: dacă asistentul unui scriitor a devenit scriitor, *Marion* a fost aceea care i-a dat vocea. Dacă atunci când fusese în brațele ei – în patul ei, în ea – simțise, pentru prima oară, că aproape devenise bărbat, pierderea i-a dat ceva de *zis*. Gândul la viața lui *fără* Marion îi dădea lui Eddie O'Hare autoritatea de a scrie.

„Aveți în mintea dumneavoastră o imagine a lui Marion Cole?" a scris Eddie. „Adică, puteți vedea, cu ochii minții, cum arată ea exact?"

Eddie i-a arătat lui Penny Pierce primele sale două propoziții.

– Da, bineînțeles – e foarte frumoasă, a zis patroana.

Eddie a dat din cap, apoi a continuat să scrie după cum urmează: „OK. Deși eu sunt asistentul domnului Cole, m-am culcat cu *doamna* Cole în această vară. După aprecierea mea, am făcut dragoste cu Marion de vreo șaizeci de ori."

– *Șaizeci?* a întrebat doamna Pierce cu glas tare.

Dăduse ocol tejghelei ca să poată citit peste umărul lui ceea ce scria.

Eddie a continuat să scrie: „O facem de șase, aproape șapte săptămâni și de obicei de două ori pe zi – adeseori de mai mult de două ori pe zi. Dar a fost o perioadă în care a avut o infecție

și atunci n-am putut-o face. Și dacă punem la socoteală menstruația ei..."

– Înțeleg... deci de vreo șaizeci de ori, a zis Penny Pierce. Continuă.

„OK, a scris Eddie, în vreme ce Marion și cu mine am fost amanți, *domnul* Cole – numele lui e Ted – a avut o amantă. Îi poza, de fapt. O cunoașteți pe doamna Vaughn?"

– Vaughnii ăia de pe Gin Lane? Au ceva... colecție, a zis patroana magazinului de rame.

(Ei, *aia* da treabă la înrămat, i-ar fi plăcut și ei!)

„Da... acea doamnă Vaughn, a scris Eddie. Are un fiu, un băiețel."

– Da, da... știu! a zis doamna Pierce. Te rog, continuă.

„OK, a scris Eddie. În această dimineață, Ted – adică domnul Cole – a rupt-o cu doamna Vaughn. Nu-mi închipui că încheierea relației a fost una fericită. Doamna Vaughn părea destul de supărată în privința asta. Și în timpul ăsta Marion își face bagajele – pleacă. Ted nu știe că ea pleacă, dar ea pleacă. Iar Ruth... ea e Ruth, are patru ani."

– Da, da! i-a scăpat lui Penny Pierce.

„Nici Ruth nu știe că mama ei pleacă, a scris Eddie. Și Ruth, și tatăl ei o să se întoarcă acasă, în Sagaponack, unde le este casa, și-o să-și dea seama că Marion a plecat. Și odată cu ea toate fotografiile, fotografiile pe care le-ați înrămat – absolut toate cu excepția celei pe care-o aveți aici, în magazin."

– Da, da... Dumnezeule, *ce?* a zis Penny Pierce.

Ruth s-a încruntat la ea. Doamna Pierce a încercat să-i zâmbească fetiței cât mai dulce.

Eddie a scris: „Marion ia fotografiile cu ea. Când Ruth va ajunge acasă, mama ei și fotografiile vor fi dispărut. Frații ei morți *și* mama ei vor fi dispărut. Și chestia cu fotografiile alea e că fiecare își are povestea ei – sunt *sute* de povești, iar Ruth o știe pe fiecare în parte, pe de rost."

– Și ce vrei de la mine? a strigat doamna Pierce.

– Doar fotografia mamei lui Ruth, a zis Eddie cu glas tare. Mama ei stând în pat, într-o cameră de hotel, în Paris...

– Da, cunosc fotografia – bineînțeles că o vei avea! a zis Penny Pierce.

– Asta-i treaba, prin urmare, a zis Eddie. Apoi a scris: „M-am gândit că probabil fetița va avea fără doar și poate nevoie să aibă *ceva* de pus lângă patul ei în seara asta. Alte fotografii nu vor mai fi – fotografiile acelea cu care s-a obișnuit. Mă gândeam că dacă ar fi una a mamei ei, mai ales..."

– Dar nu-i o fotografie bună a băieților – doar a *labelor* lor, l-a întrerupt doamna Pierce.

– Da, știu, a zis Eddie. Lui Ruth îi plac labele în mod deosebit.

– Labele sunt gata? a întrebat fetița de patru ani.

– Da, sunt gata, drăguță, s-a grăbit Penny Pierce să-i spună lui Ruth.

– Vrei să-mi vezi copcile? a întrebat-o fetița pe patroană. Și... cojița?

– Ruth, plicul e în mașină – în torpedou, a explicat Eddie.

– Aha, a zis Ruth. Ce-i aia torpedou?

– Mă duc să văd dacă fotografia e gata, a anunțat Penny Pierce. Sunt sigură că e *aproape* gata.

Zăpăcită, a strâns de pe tejghea colile cu antetul magazinului, deși Eddie încă ținea pixul în mână. Înainte ca Penny Pierce să se depărteze de el, Eddie a prins-o de braț.

– Scuzați, a zis el, întinzându-i pixul. E al dumneavoastră, dar, vă rog, pot să primesc înapoi ce-am scris?

– Da, bineînțeles! a răspuns patroana,

Și i-a dat colile, chiar și cele nescrise.

– Ce-ai făcut? l-a întrebat Ruth pe Eddie.

– I-am spus doamnei o poveste, i-a explicat băiatul de șaisprezece ani.

– Spune-mi și *mie* povestea, a zis fetița.

– O să-ți spun o altă poveste, în mașină, i-a promis Eddie. După ce primim fotografia mămicii tale.

– Și cu *labele!* a insistat fetița de patru ani.

– Şi cu labele, a promis Eddie.

– Ce poveste o să-mi spui? l-a întrebat Ruth.

– Nu ştiu, a recunoscut băiatul.

Va trebui să se gândească la una; în mod surprinzător, nu-şi făcea griji din pricina asta. O să-i vină o idee, era sigur. Nu-şi mai făcea griji nici despre ce avea să-i spună lui Ted. Îi va spune lui Ted tot ce-i zisese Marion să spună, şi tot ce-i va mai veni lui în minte. „Pot s-o fac", şi-a zis el convins. Avea autoritatea.

Şi Penny Pierce ştia că o are. Când patroana a revenit din camerele din spate ale magazinului de rame, a adus cu sine mai mult decât fotografia cu paspartu nou şi ramă nouă. Deşi doamna Pierce nu-şi schimbase hainele, se transformase oarecum; a adus cu sine *o persoană* revizuită substanţial – nu numai un miros nou (un parfum nou), ci şi o schimbare de atitudine, care o făcea aproape ispititoare. Pentru Eddie, doamna Pierce era aproape seducătoare – până în acea clipă, n-o băgase în seamă *ca femeie.*

Părul ei, prins înainte, era acum lăsat liber. Şi fardul suferise ceva schimbări. Lui Eddie nu-i era greu să observe ce anume se schimbase în înfăţişarea doamnei Pierce. Ochii îi erau mai întunecaţi şi mai mari; şi rujul era mai întunecat. Chipul, dacă nu neapărat mai tânăr, arăta mai îmbujorat. Doamna Pierce îşi descheiase sacoul şi-şi trăsese mânecile în sus – îşi descheiase şi *doi* nasturi de la bluză. (Înainte, numai un nasture fusese desfăcut.)

Când s-a aplecat să-i arate lui Ruth fotografia, doamna Pierce a expus vederii o despicătură adâncă a sânilor, pe care Eddie n-ar fi bănuit-o; iar când s-a ridicat, ea i-a şoptit lui Eddie:

– Fotografia e gratis, desigur.

Eddie a dat din cap şi i-a zâmbit, dar Penny Pierce nu isprăvise cu el. I-a arătat o foaie de hârtie pe care se afla o întrebare pentru el – în scris, pentru că nu era o întrebare pe care Penny Pierce să o formuleze cu voce tare în faţa copilei.

„Marion Cole te părăseşte şi pe *tine?*" scrisese Penny Pierce.

– Da, i-a răspuns Eddie.

Doamna Pierce l-a strâns de încheietura mâinii, ușor, consolator.

– Îmi pare rău, a șoptit ea.

Eddie n-a știut ce să-i răspundă.

– Sângele s-a dus de tot? a întrebat Ruth.

Pentru fetița de patru ani, era un miracol că fotografia fusese reparată în totalitate. Ca urmare a accidentului, ea însăși se alesese cu o cicatrice.

– Da, drăguță – e ca nouă! i-a spus doamna Pierce fetiței. Tinere, a adăugat ea când Eddie a luat-o pe Ruth de mână, dacă te interesează vreodată o *slujbă*...

Deoarece Eddie ținea într-o mână fotografia, iar în cealaltă – mânuța lui Ruth, nu avea cum să ia cartea de vizită pe care i-o întindea Penny Pierce. Cu o mișcare ce i-a amintit lui Eddie de Marion, când îi vârâse bancnota de zece dolari în buzunarul drept de la spate, doamna Pierce i-a introdus cu îndemânare cartea de vizită în buzunarul stâng din față al blugilor.

– Poate vara viitoare sau peste două veri – întotdeauna am nevoie de ajutor vara, a zis patroana.

Nici de data asta Eddie n-a știut ce să spună; a dat iarăși din cap și a zâmbit. Era șic magazinul de rame. Sala de prezentare era aranjată cu bun-gust; majoritatea exponatelor erau rame standard. Posterele, întotdeauna preferate vara, înfățișau afișe ale filmelor din anii '30 – Greta Garbo în rolul Annei Karenina, Margaret Sullavan în rolul femeii care moare și se transformă în stafie, la sfârșitul filmului *Trei camarazi*. Reclamele la lichioruri și vinuri ofereau și ele material pentru postere: o vampă cu o înfățișare amenințătoare sorbea dintr-un Campari cu sifon, iar un bărbat la fel de chipeș ca Ted Cole bea un martini preparat cu măsura ideală din marca ideală de vermut.

„Cinzano", a zis Eddie aproape cu voce tare – încerca să-și închipuie cum ar fi să lucreze acolo. Îi va trebui un an și jumătate să-și dea seama că Penny Pierce îi oferea mai mult decât o

slujbă. Nou-descoperita lui „autoritate" era atât de nouă pentru el, încât Eddie O'Hare încă nu își dădea seama de măsura puterii lui.

Ceva aproape biblic

Între timp, la librărie, Ted Cole se întrecea pe sine în caligrafie la masa de autografe. Arta de a mânui stiloul era perfectă; semnătura lui înceată, aparent gravată, era un lucru de-o mare frumusețe. Pentru cineva ale cărui cărți erau atât de scurte și care scria atât de puțin, autograful lui Ted era o lucrare a iubirii. („O lucrare a iubirii *de sine*", astfel îi descrisese Marion odată lui Eddie semnătura.) În opinia altor librari, care se plângeau adeseori că semnăturile autorilor erau niște mâzgăleli îngrozitoare, la fel de indescifrabile ca rețetele medicilor, Ted Cole era regele celor care dădeau autografe. Semnătura lui nu era aruncată din vârful penelului, nici măcar pe notele de plată. Scrisul cursiv semăna mai mult cu italicele de tipar decât cu scrisul de mână.

Ted era foarte pretențios la stilouri. L-a obligat astfel pe Mendelssohn să se agite prin librărie în căutarea ustensilei de scris perfecte; nu putea fi decât un stilou cu penița cea mai potrivită: iar cerneala să fie neagră sau, dacă nu neagră, atunci roșie, însă o nuanță anume de roșu. („Mai degrabă ca sângele decât ca o mașină de pompieri", i-a explicat Ted librarului.) Cât despre albastru, orice nuanță de albastru era abominabilă pentru Ted.

Uite așa a avut noroc Eddie O'Hare. În vreme ce Eddie a luat-o pe Ruth de mână și amândoi s-au îndreptat spre Chevy, Ted nu se grăbea. Știa că orice doritor de autografe care îl aborda la masa de autografe era un potențial mijloc de

locomoție spre casă, dar Ted era mofturos; nu voia să fie pasagerul orișicui.

De exemplu, Mendelssohn l-a prezentat unei femei care locuia în Wainscott. Doamna Hickenlooper i-a spus că ar fi fericită să-l ducă acasă, în Sagaponack. Era chiar în drumul ei. Dar mai avea de făcut câteva cumpărături în Southampton. Îi va trebui vreo oră și ceva, după care n-o deranja să treacă din nou pe la librărie. Dar Ted i-a zis să nu se mai deranjeze; cu siguranță, a zis el, într-o oră se va ivi altcineva cu o ofertă.

– Dar chiar nu mă *deranjează*, a zis doamna Hickenlooper.

„*Pe mine* mă deranjează!" și-a spus în gând Ted și i-a făcut amabil semn s-o ia din loc. Ea a plecat cu un exemplar semnat din *Șoarecele care se târăște printre pereți*, pe care Ted l-a dedicat conștiincios celor cinci copii ai doamnei Hickenlooper. „Ar fi trebuit să cumpere *cinci* exemplare", și-a zis Ted, dar s-a supus și a semnat doar exemplarul acela, înscriind toate cele cinci nume ale progeniturilor Hickenlooper pe o singură pagină și așa încărcată.

– Copiii mei sunt mari, i-a zis doamna Hickenlooper lui Ted, dar desigur că v-au iubit când au fost mici.

Ted s-a mulțumit să zâmbească. Doamna Hickenlooper se apropia de cincizeci de ani. Avea coapse de măgar. Și o constituție solidă, de fermier. Era grădinărească, cel puțin așa dădea impresia; purta o fustă largă, de doc, genunchii îi erau roșii, mânjiți de pământ.

– Nu poți aduna toate buruienile fără să stai în genunchi! a auzit-o Ted spunându-i unui bărbat din librărie. Probabil grădinar și el – amândoi cumpărau niște cărți de grădinărit.

Era o lipsă de generozitate din partea lui Ted să aibă o părere proastă despre grădinari. La urma urmei, își datora *viața* grădinarului doamnei Vaughn, căci, dacă omul acela curajos nu l-ar fi avertizat, Ted poate că n-ar fi scăpat de Lincolnul negru. Cu toate acestea, doamna Hickenlooper nu era șoferul pe care și-l dorea Ted Cole ca să-l ducă acasă.

Apoi a ochit un candidat mult mai promițător. O tânără – avea cel puțin vârsta legală să *șofeze* – cu un aer distant ezitase să se apropie de masa la care se dădeau autografe; îl observa pe faimosul scriitor și ilustrator cu acea combinație caracteristică de timiditate și șăgălnicie, pe care Ted o asocia cu fetele aflate aproape de a dezvolta calități mai muierești. În câțiva ani, ceea ce era acum ezitare se va transforma în calcul, chiar viclenie. Și ceea ce era acum neastâmpăr, chiar îndrăzneală, va fi curând mult mai bine stăpânit. *Trebuie* să fi avut cel puțin șaptesprezece ani, dar încă nu douăzeci; era și neastâmpărată, și stângace, și nesigură pe ea, și dornică să se pună la încercare. Puțin neîndemânatică, dar îndrăzneață. „Probabil virgină", și-a zis Ted; cel puțin *foarte* lipsită de experiență – de asta era sigur.

– Bună! a salutat-o el.

Fata drăguță, care era aproape femeie, a fost atât de surprinsă de atenția neașteptată pe care i-o arăta Ted, încât a rămas mută; obrajii i s-au acoperit de-o roșeață promițătoare; la jumătatea drumului între culoarea sângelui și a unei mașini de pompieri. Prietena ei – o fată infinit mai banală, cu o înșelătoare expresie nătângă pe chip – a explodat în fornăituri și chicoteli. Ted nu observase că fata drăguță era însoțită de-o prietenă urâtă. De ce o tânără cu o înfățișare interesantă și vulnerabilă sexual e întotdeauna însoțită de o tipă bleagă și neatrăgătoare, cu care ești nevoit să te confrunți?

Dar Ted nu s-a lăsat intimidat de amică. Cel mult o considera o provocare interesantă; dacă prezența ei însemna că era puțin probabil să facă sex în ziua aia, seducerea potențială a tinerei drăguțe nu era mai puțin ispititoare. Așa cum îi spusese Marion lui Eddie, ceea ce-l atâța pe Ted nu era atât împlinirea actului sexual cât anticiparea lui; părea mai puțin tentat s-o facă, ci mai curând s-o aștepte cu nerăbdare.

– Bună! a reușit în sfârșit fata să spună.

Prietena ei, cu trupul de forma unei pere, n-a putut să se abțină. Spre jena tinerei drăguțe, urâta a zis:

– Subiectul lucrării ei trimestriale la engleză în anul întâi ați fost dumneavoastră.

– Taci, Effie! a spus frumușica.

Prin urmare e la colegiu, a tras Ted concluzia; bănuiala lui era că fata venera *Ușa din podea.*

– Ce titlu a avut lucrarea ta? a întrebat-o Ted.

– „O analiză a simbolurilor atavice ale fricii în *Ușa din podea*", a răspuns frumușica, vădit rușinată. Știți, de exemplu băiețelul care nu e sigur că vrea să se nască, și mama care nu e sigură că vrea să-l aducă pe lume. E ceva foarte tribal aici. Triburile primitive au asemenea spaime. Iar miturile și basmele triburilor primitive sunt pline de imagini precum uși magice, copii care dispar, oameni care sunt atât de speriați încât părul le albește peste noapte. Și în mituri și basme sunt tot felul de animale care-și schimbă dintr-odată dimensiunile, precum șerpii – și șarpele e foarte tribal, bineînțeles...

– Bineînțeles, a consimțit Ted. Câte pagini a avut lucrarea?

– Douăsprezece, fără note de subsol și bibliografie, l-a informat frumușica.

Fără ilustrații – doar paginile de manuscris dactilografiate normal, la două rânduri –, *Ușa din podea* avea numai o pagină și jumătate; dar fusese tipărit în format de carte în toată regula, iar elevilor de colegiu li se premitea să scrie lucrări trimestriale despre ea. „Ce banc bun!" și-a zis Ted.

Îi plăceau buzele fetei; gura îi era rotundă și mică. Iar sânii, plini – aproape dolofani. În câțiva ani, va avea de luptat cu greutatea, dar acum formele ei durdulii erau atrăgătoare și încă mai avea talie. Lui Ted îi plăcea să aprecieze femeile după tipul trupului; în cazul celor mai multe femei, Ted credea că putea vizualiza ce efect va avea viitorul asupra trupurilor lor. Asta de-acum va avea un singur copil și-și va pierde talia; va exista și riscul ca șoldurile și coapsele să i se lățească peste măsură, deocamdată însă această voluptate era ținută în frâu – chiar dacă greu. „Pe la treizeci de ani, va arăta ca și prietena ei", s-a gândit Ted, dar cu glas tare n-a spus decât atât:

– Cum te cheamă?

– Glorie... nu cu *y*, ci cu *i-e*, a răspuns frumuşica. Iar ea e Effie.

„O să-ţi arăt eu ceva *atavic*, Glorie", şi-a zis Ted. Oare în triburile primitive bărbaţii de patruzeci şi cinci de ani nu se împerecheau adesea cu fete de optsprezece ani? „O să-ţi arăt eu ceva *tribal*", şi-a spus Ted Cole, dar cu glas tare a spus doar atât:

– Bănuiesc că nu aveţi maşină, fetelor?! Poate nu vă vine să credeţi, dar am nevoie să fiu dus cu maşina.

Greu de crezut, dar doamna Vaughn, după ce i-a pierdut urma lui Ted, şi-a îndreptat în mod iraţional mânia considerabilă împotriva grădinarului ei curajos, dar lipsit de apărare. Îşi parcase Lincolnul – cu botul în afară, cu motorul mergând – la intrarea pe alee; botul negru al capotei lucioase a maşinii şi grilajul argintiu sclipitor ajungeau până în Gin Lane. Aşezată la volan, unde a stat aproape o jumătate de oră (până când Lincolnul a rămas fără benzină), doamna Vaughn a aşteptat ca Chevy-ul negru cu alb, model '57, să cotească pe Gin fie de pe Wyandanch, fie de pe South. Se gândea că Ted nu se va îndepărta prea mult de cartierul acela – credea şi ea, ca şi Ted, că iubitul lui Marion – „frumuşelul", cum îl numea în gând doamna Vaughn pe Eddie – încă era şoferul lui Ted. Prin urmare, doamna Vaughn a deschis radioul, s-a pus pe aşteptat.

În maşină, muzica bubuia; din cauza volumului sonorului şi a vibraţiei puternice a basilor în difuzoarele maşinii, doamna Vaughn aproape că nu şi-a dat seama că Lincolnul nu mai avea benzină. Dacă maşina nu s-ar fi scuturat atât de violent în acea clipă, doamna Vaughn ar fi continuat să aştepte la volan până la întoarcerea fiului ei de la lecţia de tenis din acea după-masă.

Mai important e că golirea rezervorului se prea poate să-l fi scăpat pe grădinarul doamnei Vaughn de la o moarte crudă. Bietul om, a cărui scară fusese răsturnată de sub el, rămăsese în tot acest timp prins în gardul neîndurător, unde monoxidul de carbon al gazelor de eşapament îi provocase mai întâi greaţă, apoi aproape că-l omorâse. Era pe jumătate adormit, dar

încă-şi dădea seama că era ca şi mort, când deodată maşina a rămas fără carburant şi o briză marină proaspătă l-a readus la viaţă.

Ceva mai devreme, în efortul de a coborî din vârful gardului, îşi blocase călcâiul drept într-o despicătură răsucită din gard. Încercase să-şi elibereze gheata din despicătură, dar îşi pierduse echilibrul şi căzuse cu capul în jos în desiş, implântându-şi astfel şi mai mult călcâiul în gardul tenace. Îşi scrântise rău de tot glezna în cădere şi – atârnând de călcâi în gardul încâlcit – mai făcuse şi o întindere musculară când se chinuise să-şi desfacă şiretul.

Bărbat mărunţel, de origine hispanică, având un burdihan pe măsura staturii, Eduardo Gomez nu era obişnuit să se ridice de la mijloc atunci când atârna cu capul în jos. Ghetele îi treceau de glezne şi, cu toate că se străduise să rămână ridicat de la brâu până îşi dezlega şireturile, nu fusese în stare să îndure durerea pe care i-o provoca poziţia aceea până apuca să-şi *lărgească* şireturile. Ghetele nu voiau să-i alunece din picioare.

În tot acest timp, doamna Vaughn n-avea cum să audă strigătele de ajutor ale lui Eduardo din pricina volumului şi a basilor bubuitori ai radioului din maşină. Nenorocitul grădinar atârnat cu capul în jos, inhalând gazele de eşapament tot mai dense ale Lincolnului, care se strângeau în gardul des şi aparent lipsit de aer, era convins că lemnul-câinesc va fi locul lui de veci. Eduardo Gomez avea să fie victima patimilor trupeşti ale unui alt bărbat, şi a proverbialei „femei batjocorite" a altui bărbat. Grădinarului muribund nu i-a scăpat nici ironia faptului că ceea ce-l adusese în această poziţie în gardul ucigaş fuseseră desenele pornografice ferfeniţite ale patroanei lui. Dacă Lincolnul n-ar fi rămas fără benzină, grădinarul ar fi putut deveni primul caz de deces din Southampton cauzat de pornografie, dar, fără îndoială, nu ultimul, îşi zicea Eduardo în timp ce-şi pierdea încet cunoştinţa în norii de monoxid. I-a trecut prin mintea otrăvită că Ted Cole era cel care merita să moară astfel, nu grădinarul nevinovat.

În opinia doamnei Vaughn, grădinarul ei *nu* era nevinovat. Mai devreme îl auzise strigând: „Fugi!" Avertizându-l pe Ted, Eduardo o trădase pe ea! Dacă ticălosul ăla atârnat și-ar fi ținut gura, Ted n-ar fi avut parte de cele câteva secunde în plus. Dar așa, Ted o rupsese la fugă înainte ca Lincolnul negru să țâșnească pe Gin. Doamna Vaughn era sigură că l-ar fi făcut piftie la fel cum pusese la pământ semnul de circulație de la colțul cu South. Doar din pricina trădătorului ei de grădinar scăpase Ted Cole!

Astfel că, atunci când Lincolnul a rămas fără benzină și doamna Vaughn a coborât din mașină – întâi trântind portiera, apoi deschizând-o din nou, căci uitase să închidă radioul infernal –, ea a auzit de îndată strigătele de ajutor ale lui Eduardo, tot mai stinse, și într-o clipită sufletul i s-a înverșunat împotriva lui. A pornit cu pas apăsat pe pietricelele curții, aproape împiedicându-se de scara căzută, și acolo a dat cu ochii de trădătorul care atârna ridicol de-un picior în mijlocul gardului. Doamnei Vaughn i-a sporit furia când a văzut că Eduardo nu isprăvise de strâns desenele acelea demascatoare. Ura ei față de grădinar avea și un aspect care era total ilogic: fără doar și poate că bărbatul văzuse îngrozitoarea ei nuditate din desene. (Și cum să *nu* o fi văzut?) Astfel că îl ura pe Eduardo Gomez în același fel în care îl ura pe Eddie O'Hare care, și el, o văzuse atât de... *expusă*.

– Vă rog, doamnă, s-a rugat de ea Eduardo. Dacă puteți să ridicați scara, ca să mă țin de ea, poate reușesc să cobor.

– Tu! a strigat la el doamna Vaughn.

A luat de jos un pumn de pietricele și le-a azvârlit în gardul-viu. Grădinarul a închis ochii, dar gardul era atât de des, încât toate pietricele și-au greșit ținta.

– Tu l-ai avertizat! Om mărunt și *ticălos* ce ești! a țipat doamna Vaughn.

Și a aruncat încă un pumn de pietricele în el, care s-au dovedit la fel de inofensive. Faptul că nu reușea să nimerească într-un grădinar nemișcat, cu capul în jos, a înnebunit-o și mai tare.

– M-ai *trădat!* a zbierat doamna Vaughn.

– Dacă l-aţi fi omorât, aţi fi ajuns la închisoare! a zis Eduardo, încercând s-o calmeze printr-un argument raţional.

Dar ea s-a îndepărtat cu pas semeţ; chiar şi din poziţia lui răsturnată, grădinarul şi-a dat seama că se îndrepta spre casă. Paşii ei mici şi hotărâţi... fundul ei mic şi ferm. Încă înainte ca ea să ajungă la uşă, el a ştiut că o va trânti în urma ei. De mult îşi imaginase Eduardo chestia asta: anume că era o femeie cu accese de furie, care trântea uşile în urma ei – ca şi când bubuitul produs de uşă îi oferea o consolare pentru mărunţenia ei. Grădinarului îi era frică de femeile mici; întotdeauna îşi imaginase că au o mânie disproporţionată în comparaţie cu dimensiunea lor. Soţia lui era corpolentă şi reconfortant de blândă; o femeie bună din fire, cu o dispoziţie generoasă, iertătoare.

– Curăţă mizeria asta! Apoi *pleci!* E *ultima* ta zi! îi zbiera doamna Vaughn lui Eduardo care atârna perfect nemişcat – ca paralizat de neîncredere. Eşti *concediat!* i-a mai strigat ea.

– Dar nu mă pot da jos de-aici! a strigat el moale în urma ei, ştiind chiar înainte de a vorbi că uşa se va trânti în timp ce el vorbea.

În ciuda întinderii musculare la abdomen, Eduardo a găsit puterea să-şi stăpânească durerea; de bună seamă că îi venea în ajutor un sentiment al nedreptăţii, căci a izbutit să se ridice din nou cu capul în sus şi a rămas în poziţia asta agonizantă timp suficient ca să-şi dezlege gheata. Piciorul captiv a alunecat spre libertate. Iar Eduardo s-a prăbuşit cu capul în jos prin mijlocul gardului, treierând cu braţele şi picioarele şi (spre marea lui uşurare) aterizând în patru labe printre rădăcini; s-a târât apoi în curte, scuipând crenguţe şi frunze.

Eduardo era încă ameţit, îi era greaţă şi-l cuprinsese o stare de letargie din pricină că stătuse prea multă vreme expus la gazele de eşapament ale Lincolnului, iar o ramură îi tăiase buza superioară. A încercat să meargă, dar iute s-a pus din nou în patru labe, şi în poziţia asta animalică s-a apropiat de fântâna înfundată. Şi-a vârât capul în apă, uitând de cerneala sepia. Apa era infectă, puţea a peşte şi, când şi-a scos capul din fântână şi

și-a scurs apa din păr, fața și mâinile aveau culoarea cernelii sepia. I-a venit să vomite când s-a urcat pe scară să-și recupereze gheata.

Apoi, buimăcit, a pornit cu pas șchiopătat prin curte – dacă tot fusese concediat, ce sens avea să isprăvească de strâns bucățile pornografice (așa cum îi ceruse doamna Vaughn)? Nu vedea nici un rost să mai facă vreo muncă, orice muncă, pentru o femeie care nu numai că-l concediase, ci îl și lăsase să moară; dar când s-a hotărât să plece, Eduardo a constatat că Lincolnul rămas fără benzină bloca aleea. Camioneta lui Eduardo, parcată întotdeauna într-un loc unde nu putea fi văzută (în spatele sculăriei, garajului și șopronului pentru răsaduri), nu se putea strecura pe lângă gard atâta vreme cât Lincolnul îi stătea în drum. Ca să poată porni Lincolnul și să aducă mașina abandonată înapoi în garaj, grădinarul s-a văzut nevoit să tragă benzină din mașina de tuns iarba. Din nefericire, activitatea asta n-a scăpat neobservată de doamna Vaughn.

I-a apărut lui Eduardo în față în curte, unde numai fântâna îi despărțea. Havuzul mânjit oferea o priveliște la fel de oribilă ca o scăldătoare pentru păsări în care s-au înecat sute de lilieci. Doamna Vaughn ținea ceva în mână – un cec –, iar nenorocitul de grădinar o privea precaut; a făcut câțiva pași șchiopătați într-o parte, având grijă ca fântâna să rămână între ei, în timp ce doamna Vaughn a început să înconjoare apa înnegrită, îndreptându-se spre el.

– Nu-l vrei pe ăsta? E *ultimul* tău salariu! a zis mignona demonică.

Eduardo s-a oprit. Dacă avea de gând să-l plătească, poate că va rămâne totuși să curețe ultimele rămășițe pornografice. La urma urmei, întreținerea domeniului Vaughn fusese principala lui sursă de venit ani de zile. Grădinarul era un om mândru, iar cățeaua asta miniaturală îl umilise; cu toate acestea, s-a gândit că, dacă cecul pe care i-l oferea era *ultimul* salariu pe care avea să-l primească de la ea, înseamnă că era un cec substanțial.

Cu mâna întinsă, Eduardo a început să înconjoare precaut fântâna mânjită, înspre doamna Vaughn. Ea l-a lăsat să se apropie. Când Eduardo a ajuns la o lungime de braț de ea, femeia a îndoit cecul iute, de câteva ori, și – când hârtia a căpătat forma aproximativă a unei bărci – a lansat-o pe apa murdară. Cecul a plutit până în mijlocul havuzului funerar. Eduardo era nevoit să intre cu totul în fântână, ceea ce a și făcut destul de agitat.

– Du-te și *pescuiește*-ți-l! i-a țipat doamna Vaughn.

Chiar în timp ce scotea cecul din apă, Eduardo și-a dat seama că cerneala se scursese; nu putea citi nici care fusese suma înscrisă și nici semnătura înghesuită a doamnei Vaughn. Și, înainte să apuce să iasă din fântâna puțind a pește, a știut (fără să se fi uitat vreo clipă la silueta ei trufașă care se retrăgea) că ușa se va trânti iarăși. Grădinarul concediat a șters cecul fără valoare de pantaloni și l-a pus la păstrare în portofel; habar n-avea de ce îi mai păsa.

Conștiincios, a dus scara la locul ei obișnuit, așezând-o lângă șopron. A zărit o greblă, pe care intenționase s-o repare, și, preț de-o clipă, s-a întrebat ce-ar trebui să facă acum cu ea; a lăsat-o pe masa de lucru din scularie. Ar fi plecat acasă – deja pornise șchiopătând încet spre camionetă – când deodată a zărit trei saci mari pentru frunze, pe care apucase să-i umple cu bucățile de desene sfâșiate; socotise că, după ce va fi sfârșit cu strânsul, restul bucăților ar fi umplut alți doi saci.

Eduardo Gomez a apucat primul dintre cei trei saci plini și l-a golit pe pajiște. Vântul s-a și grăbit să împrăștie o parte din fâșii, dar grădinarul n-a fost satisfăcut de rezultat; s-a repezit cu mersul lui șchiopătat prin grămada de hârtie, dând cu picioarele, ca un copil care împrăștie un morman de frunze. Fâșiile lungi au zburat prin grădină, drapând scăldătoarea pentru păsări. Trandafirii din fundul grădinii, unde poteca ducea spre plajă, atrăgeau ca un magnet bucățile și fâșiile de hârtie; acestea se lipeau de tot ce atingeau, asemenea betelii pe bradul de Crăciun.

Șchiopătând, grădinarul a cărat ceilalți doi saci până în curte. Pe primul din cei doi l-a răsturnat în fântână, unde mormanul de desene sfâșiate sorbea apa înnegrită asemenea unui burete gigantic, imobil. Ultimul sac plin, care, din întâmplare, cuprindea unele dintre cele mai bune (deși în mare măsură distruse) imagini ale perineului doamnei Vaughn, n-a pus nici o problemă spiritului creativ al lui Eduardo. Inspirat, omul a dat șchiopătând ocol curții, ținând sacul deschis deasupra capului. Era ca un zmeu care refuza să-și ia zborul, dar nenumăratele fragmente pornografice parcă aveau aripi; și s-au înălțat pe gardul-viu de pe care eroicul grădinar le culesese mai devreme, și s-au înălțat și *mai sus* de gard. Parcă răsplătindu-l pe Eduardo Gomez pentru curajul lui, o briză puternică dinspre mare a luat cu ea imagini parțiale ale sânilor și vulvelor doamnei Vaughn, ducându-le spre cele două capete ale lui Gin Lane.

Ulterior, la poliția din Southampton s-a raportat că doi băieți pe biciclete au avut parte de câteva instantanee îndoielnice ale anatomiei doamnei Vaughn, pe care bicicliștii le găsiseră taman pe First Neck Lane – o mărturie a forței vântului care dusese peste lacul Agawam acest prim-plan anume al sfârcului doamnei Vaughn și al aureolei ei mărite și neregulate. (Băieții, care erau frați, au dus fragmentul de desen pornografic acasă, unde părinții lor l-au găsit și au chemat imediat poliția.)

Lacul Agawam, nu mai întins decât un iaz, separa Gin de First Neck unde – în aceeași clipă în care Eduardo elibera rămășițele desenelor lui Ted Cole – însuși artistul își exersa puterea de seducție asupra unei tinere de optsprezece ani, ușor supraponderală. Glorie îl adusese pe Ted la ea acasă, pentru a-l prezenta mamei ei, în principal deoarece fata nu avea mașină personală și trebuia să-i ceară voie mamei ca să împrumute vehiculul familiei.

N-avuseseră de străbătut un drum lung de la librărie până la locuința lui Glorie, pe First Neck, dar curtea subtilă pe care Ted i-o făcea elevei de liceu fusese întreruptă de câteva ori de

întrebările insultătoare pe care i le punea penibila prietenă a lui Glorie, cu trupul în formă de pară. Spre deosebire de Glorie Effie nu se prea dădea în vânt după *Ușa din podea;* fata asta, tragic de neatrăgătoare, *nu* tratase în lucrarea *ei* trimestrială atavismul existent în simbolurile fricii din povestea lui Ted Cole. Deși era de o urâțenie nemaipomenită, lui Effie îi umblau mai puțini gărgăuni prin cap decât lui Glorie.

Lui Effie îi umblau mai puțini gărgăuni prin cap chiar și decât lui Ted. De fapt, grăsana era perspicace: avea atâta minte cât să ajungă să-l antipatizeze pe faimosul scriitor pe parcursul scurtei lor plimbări; Effie vedea și eforturile seducției progresive ale lui Ted în adevărata lor lumină. Glorie poate că își dădea seama și ea de ce se petrece, dar nu opunea aproape deloc rezistență.

Faptul că Ted a manifestat un neașteptat interes (sexual) față de *mama* lui Glorie l-a luat și pe el însuși prin surprindere. Dacă Glorie era puțin *prea* tânără și lipsită de experiență pentru gustul lui, și puțin prea grasă, mama lui Glorie era mai în vârstă decât Marion și genul de femeie pe care Ted o ignora în general.

Doamna Mountsier era anormal de slabă, ca rezultat al unei neputințe de a mânca, provocată de decesul recent și cu totul neașteptat al soțului ei. Se vedea cu ochiul liber că nu era doar o văduvă care își iubise profund soțul; ci una care încă trecea prin vădite etape ale durerii sufletești – un lucru evident până și pentru Ted. În două vorbe, era o femeie pe care nimeni n-o putea seduce; și totuși Ted Cole nu era un nimeni și nici nu putea să-și stăpânească atracția nebănuită ce-o resimțea față de ea.

Cu siguranță că Glorie moștenise tendința spre rotunjimi pline de la o bunică sau de la o rudă încă și mai îndepărtată. Doamna Mountsier avea o frumusețe clasică, dar spectrală, era o aspirantă la matricea inimitabilă a lui Marion. În vreme ce durerea perpetuă a lui Marion îl îndepărtase pe Ted de ea, tristețea regală a doamnei Mountsier îl stârnea. Ceea ce nu diminua atracția pe care Ted o resimțea pentru fiica ei – dintr-odată le dorea pe *amândouă!* Într-o atare situație, majoritatea bărbaților s-ar fi gândit: „Iaca dilema!" Dar Ted Cole gândea

doar în termeni de posibilitate. „Ce *posibilitate!*" și-a zis el, acceptând oferta doamnei Mountsier să-i facă un sandvici – la urma urmei, era aproape ora prânzului – *și* cedând insistenței lui Glorie de a o lăsa să-i pună în uscător blugii uzi și pantofii mustind de apă.

– Se usucă în cincisprezece sau douăzeci de minute, i-a promis tânăra de optsprezece ani.

(Pantofii vor avea nevoie de cel puțin o jumătate de oră, dar cine se grăbea?)

Cât și-a mâncat sandviciul, Ted a purtat un halat de-al răposatului *domn* Mountsier. Doamna Mountsier îi arătase lui Ted unde era baia, ca să se schimbe, și, cu o tristețe deosebit de seducătoare, îi dăduse halatul soțului răposat.

Ted nu încercase niciodată să seducă o văduvă – cu atât mai puțin o mamă și o fiică. Își petrecuse vara desenând-o pe doamna Vaughn. Neglijase multă vreme ilustrațiile pentru *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet*, încă neterminată; abia dacă începuse să se gândească la cum ar trebui să arate ilustrațiile acelea. Și uite că aici, într-o casă confortabilă de pe First Neck, i se contura în fața ochilor un portret mamă-și-fiică neobișnuit de promițător – știa că trebuie să încerce.

Doamna Mountsier nu a mâncat nimic la prânz. Chipul supt, care arăta fragil și debil în lumina amiezii, sugera că femeia avea, în cel mai bun caz, un apetit intermitent sau că avea dificultăți să țină mâncarea în stomac. Își pudrase delicat cearcănele; asemenea lui Marion, doamna Mountsier dormea doar perioade scurte de timp, când o răpunea epuizarea. Ted a observat că se juca cu verigheta, deși femeia nu-și dădea seama că o atingea tot timpul.

Când Glorie a văzut ce făcea mama ei cu verigheta, și-a întins mâna și a strâns-o pe a mamei ei. Doamna Mountsier i-a aruncat fiicei sale o privire recunoscătoare prin care în același timp își cerea iertare; un sentiment de duioșie a trecut de la una la cealaltă asemenea unei scrisori strecurate pe sub ușă. (În

primul din seria de desene, Ted le va așeza astfel, cu fiica ținând mâna mamei.)

– Știți, e chiar o coincidență, a început Ted, dar de ceva vreme caut doi subiecți potriviți pentru un portret mamă-și-fiică – mă gândesc la asta pentru următoarea mea carte.

– O altă carte pentru copii? a întrebat doamna Mountsier.

– Absolut, i-a răspuns Ted, dar eu nu cred că vreuna dintre cărțile mele este într-adevăr pentru copii. În primul rând, mamele sunt cele care trebuie să le cumpere și, de obicei, ele sunt primele care le citesc cu voce tare. De obicei, copiii le *ascultă* înainte să le citească. Iar când respectivii copii devin adulți, adeseori se întorc la cărțile mele și le recitesc.

– Așa mi s-a întâmplat și mie! a zis Glorie.

Effie, care stătea bosumflată, și-a dat ochii peste cap.

În afară de Effie, toată lumea era încântată. Doamna Mountsier primise confirmarea că mamele contau mai mult. Glorie fusese felicitată pentru faptul că nu mai era copil; faimosul scriitor o recunoscuse ca adultă.

– La ce desene vă gândiți? l-a întrebat doamna Mountsier.

– Ei bine. La început, aș vrea să vă desenez împreună cu fiica dumneavoastră, i-a spus Ted. În felul acesta, când vă desenez pe fiecare separat, prezența celei absente este... ei bine, oarecum *acolo*.

– Pfiuuu! Vrei s-o faci, mami? a întrebat-o Glorie.

(Effie iar și-a dat ochii peste cap, dar Ted nu acorda niciodată atenție cuiva care nu era atrăgător.)

– Nu știu. Cât va dura? a întrebat doamna Mountsier. Sau pe care din noi vreți s-o desenați întâi? Adică separat. Adică, după ce ne desenați împreună.

(Copleșit de dorință, Ted și-a dat seama că văduva era o epavă.)

– Când te întorci la colegiu? a întrebat-o el pe Glorie.

– Parcă pe cinci septembrie, a răspuns Glorie.

– Pe trei septembrie, a corectat-o Effie. Și aveai de gând să-ți petreci weekendul de Ziua Muncii în Maine, cu mine, a adăugat ea.

– Înseamnă că întâi o s-o desenez pe Glorie, i-a spus Ted doamnei Mountsier. Întâi amândouă împreună. Apoi Glorie singură. Apoi, când Glorie se întoarce la colegiu, pe *dumneavoastră* singură.

– Ah, nu ştiu, i-a spus doamna Mountsier.

– Haide, mami! O să fie distractiv! a zis Glorie.

– Ei bine.

Era acel nesfârşit şi binecunoscut „ei-bine" al lui Ted.

– *Ce* „ei bine"? a întrebat Effie obraznică.

– Adică, nu trebuie să vă hotărâţi *azi*, i-a spus Ted doamnei Mountsier. Aveţi tot timpul să vă hotărâţi, i-a zis el lui Glorie.

Ted era sigur la ce se gândea Glorie încă de pe-acum. Cu Glorie nu va avea probleme. Iar apoi... ce plăcut de lungi ar putea fi toamna şi iarna! (Ted îşi imagina seducerea infinit mai înceată a îndureratei doamne Mountsier – va avea nevoie de câteva luni, poate chiar de un an.)

Era nevoie de tact ca să le permită *şi* mamei, *şi* fiicei să-l ducă înapoi în Sagaponack cu maşina. Doamna Mountsier s-a oferit; apoi şi-a dat seama că ar răni sentimentele fiicei ei, că Glorie îşi dorea mai mult decât orice să-l ducă pe faimosul scriitor şi ilustrator acasă cu maşina.

– Ah, te rog – du-te *tu*, Glorie, a spus doamna Mountsier. Nu mi-am dat seama cât de mult *doreşti* s-o faci.

„N-o să meargă bine dacă se ceartă", îşi zicea Ted.

– Acuma vorbesc egoist, a zis el – iar lui Effie i-a zâmbit fermecător –, aş fi onorat dacă m-aţi duce *toate* acasă.

Deşi farmecul său n-a avut efect asupra lui Effie, mama şi fiica s-au împăcat pe dată – cel puţin deocamdată.

Ted a jucat rolul împăciuitorului şi când s-a pus problema cine va conduce, doamna Mountsier sau Glorie.

– Personal, a zis el, zâmbindu-i lui Glorie, cred că cei de vârsta ta sunt şoferi mai buni decât părinţii lor. Pe de altă parte – şi şi-a îndreptat zâmbetul către doamna Mountsier –, cei ca noi sunt nişte şoferi insuportabili când stau pe bancheta din spate.

Ted s-a răsucit din nou spre Glorie.

– Las-o pe mama ta să conducă, i-a spus el fetei. Numai așa o poți împiedica să devină șoferița de pe bancheta din spate.

Deși în aparență Ted fusese indiferent la ochii dați peste cap ai lui Effie, de data asta i-a luat-o înainte: s-a întors spre afurisita aia urâtă și și-a dat *el* ochii peste cap, doar ca să-i arate că știe.

Pentru oricine i-ar fi văzut, stăteau toți patru în mașină, ca o familie relativ normală. Doamna Mountsier se afla la volan, iar lângă ea, pe locul pasagerului, celebritatea prinsă conducând sub influența alcoolului. În spate ședeau copiii. Cea care avea ghinionul să fie urâtă stătea, firește, bosumflată și retrasă; ceea ce probabil era de așteptat, deoarece aparenta ei „soră" era drăguță în comparație cu ea. Effie ședea în spatele lui Ted, cu privirile înșurubate în ceafa lui. Glorie se aplecase în față, umplând spațiul dintre cele două scaune din față ale Saabului verde-închis al doamnei Mountsier. Întorcându-se în scaun ca să privească profilul uluitor al doamnei Mountsier, Ted o putea zări cu coada ochiului și pe fiica ei, vivace, dar nu neapărat frumoasă.

Doamna Mountsier era un șofer bun, care nu-și lua nici o clipă ochii de la drum. Fiica ei nu-și putea lua ochii de la Ted. Pentru o zi care începuse atât de prost, uite ce oportunități se deschideau! Ted s-a uitat la ceas și a constatat cu surprindere că abia trecuse de prânz. Va fi acasă înainte de ora două – timp suficient să le arate mamei și fiicei atelierul său cât mai era lumină bună afară. „Nu poți judeca o zi după cum începe", și-a zis Ted în timp ce doamna Mountsier a trecut de lacul Agawam și a cotit de pe Dune Road pe Gin Lane. Ted fusese atât de preocupat de comparația vizuală între mamă și fiică, încât nu se uitase pe unde merg.

– Ah, pe-*aici* o iei... a murmurat el.

– De ce șoptiți? i-a întrebat Effie.

Pe Gin Lane, doamna Mountsier a fost obligată să reducă mult viteza, încât acum se târau. Strada era acoperită de hârtii; hârtii atârnau și de gardurile-vii. La trecerea mașinii doamnei

Mountsier, hârtiile s-au învolburat în jurul ei. O bucată s-a lipit de parbriz. Doamna Mountsier a dat să oprească mașina.

– Nu vă opriți! i-a zis Ted. Porniți ștergătoarele!

– Și mai ziceați de șoferii de pe bancheta din spate..., nu s-a putut abține Effie.

Dar, spre ușurarea lui Ted, ștergătoarele au avut efect. Hârtia ofensatoare a zburat. (Ted apucase să vadă subsuoara doamnei Vaughn – era sigur că asta văzuse; făcea parte din cea mai compromițătoare serie, în care doamna cu pricina stătea întinsă, cu mâinile încrucișate sub cap.)

– Ce-*i* toată chestia asta? a întrebat Glorie.

– Gunoiul cuiva, presupun, a răspuns mama ei.

– Da, a zis Ted. O fi dat câinele cuiva iama în gunoiul stăpânului.

– Ce mizerie! a observat Effie.

– Ar trebui să fie amendat, a zis doamna Mountsier.

– Da, a fost de acord Ted. Chiar dacă vinovat e un câine – câinele să fie amendat!

Toți au râs, în afară de Effie.

Apropiindu-se de capătul străzii, un cârd vioi de bucățele de hârtie s-a învolburat în jurul mașinii în mișcare; ca și când desenele sfâșiate, înfățișând umilința doamnei Vaughn, nu voiau să-l lase pe Ted să scape. Dar mașina a dat colțul; în fața lor, drumul era liber. Ted s-a simțit copleșit de o fericire sălbatică, dar n-a făcut nici o încercare să și-o exteriorizeze. L-a cuprins un moment rar de reflexie, ceva aproape biblic. După ce scăpase de doamna Vaughn – deși nu meritase asta – și aflându-se în compania stimulatoare a doamnei Mountsier și a fiicei sale, gândul copleșitor al lui Ted Cole răsuna în mintea lui ca o litanie. Pofta trupească naște poftă trupească, naște poftă trupească, naște poftă trupească – iar și iar. De-asta era și atât de excitant.

Autoritatea cuvântului scris

Povestea pe care Eddie i-a spus-o lui Ruth în mașină era una pe care ea și-o va aminti toată viața. Chiar și când o va uita pe moment, va fi de-ajuns să-și privească cicatricea subțire de pe arătătorul drept, care va fi mereu acolo. (Când Ruth va fi trecut de patruzeci de ani, cicatricea va fi atât de mică încât o va vedea numai ea sau cineva care știa că e acolo – cineva care o va căuta anume.)

– A fost odată o fetiță, și-a început Eddie povestea.

– Cum se numea? a întrebat Ruth.

– Ruth, a răspuns Eddie.

– Da, a încuviințat Ruth. Mai departe.

– Fetița și-a tăiat degetul într-o sticlă spartă, a continuat Eddie, și degetul ei a sângerat și a tot sângerat. Era mult mai mult sânge decât și-a închipuit Ruth că putea fi în degetul ei. Se gândea că sângele trebuie să vină de peste tot, din tot trupul ei.

– Așa e, a zis Ruth.

– Dar, când s-a dus la spital, a avut nevoie doar de două injecții și trei copci.

– Două, i-a amintit Ruth numărând copcile.

– A, da, a fost de acord Eddie. Dar Ruth era foarte curajoasă și nu i-a păsat că aproape o săptămână întreagă n-a putut să înoate în ocean și nici măcar să-și ude degetul când făcea baie.

– De ce nu mi-a păsat? l-a întrebat Ruth.

– În regulă, poate că ți-a păsat *puțin,* a admis Eddie. Dar nu te-ai plâns.

– Am fost curajoasă? l-a întrebat fetița de patru ani.

– Ai fost – *ești* curajoasă, i-a spus Eddie.

– Ce-nseamnă *curajoasă?* l-a întrebat Ruth.

– Înseamnă că nu plângi, a zis Eddie.

– Am plâns puțin, i-a atras atenția Ruth.

– Puțin e-n regulă, i-a spus Eddie. *Curajoasă* înseamnă că accepți ceea ce ți se întâmplă – încerci să nu te pierzi cu firea.

– Mai spune-mi despre tăietură, a zis copila.

– Când doctorul a scos copcile, cicatricea era subțire și albă, o linie perfect dreaptă, i-a spus Eddie. Tot restul vieții tale, dacă vei avea nevoie să prinzi curaj, va fi de-ajuns să te uiți la cicatricea ta.

Ruth s-a uitat la ea.

– Va fi totdeauna acolo? l-a întrebat pe Eddie.

– Întotdeauna, i-a zis el. Mâna ta va crește, degetul tău va crește și el, dar cicatricea va rămâne la fel de mare. Când tu te vei face mare-mare, cicatricea va *arăta* mai mică, dar asta pentru că tot restul corpului tău a crescut – cicatricea va fi întotdeauna aceeași. Doar că nu se va mai vedea atât de tare, ceea ce înseamnă că va fi tot mai greu de zărit. Va trebui s-o arăți oamenilor în lumină bună și va trebui să întrebi: „Îmi vezi cicatricea?" Iar ei vor trebui să se uite foarte atent; numai atunci vor putea s-o vadă. *Tu vei fi* întotdeauna în stare s-o vezi, pentru că vei ști unde să te uiți. Și, bineînțeles, va apărea întotdeauna pe amprentă.

– Ce-i aia amprentă? a întrebat Ruth.

– E cam greu să-ți arăt cât suntem în mașină, a zis Eddie.

Când au ajuns la plajă, Ruth l-a întrebat din nou, dar degetele ei erau prea mici să lase amprente clare chiar și pe nisipul ud, sau poate nisipul nu era suficient de fin. În timp ce Ruth s-a jucat în apa mică, antisepticul galben-maroniu s-a spălat de tot; dar cicatricea a rămas ca o linie de un alb luminos pe degetul ei. Abia când au ajuns la un restaurant a putut Ruth în sfârșit să vadă ce e aia o amprentă.

Acolo, pe farfuria pe care se afla porția ei de sandvici cu brânză prăjită și cartofi pai, Eddie a turnat o bălticică de ketchup, care s-a și întins repede. Apoi a vârât arătătorul drept al lui Ruth în ketchup și i-a apăsat ușor buricul degetului pe un șervețel de hârtie. Lângă amprenta arătătorului ei drept, Eddie a făcut o a doua amprentă – de data asta folosind arătătorul stâng al lui Ruth. Eddie i-a spus fetiței să se uite la șervețel prin paharul de apă, care a mărit ca o lupă amprentele, astfel că Ruth putea vedea spirele. Și iat-o – așa cum va fi pentru totdeauna: linia perfect verticală pe arătătorul ei drept; văzută prin paharul de apă, era aproape de două ori mai mare decât dimensiunea cicatricii în sine.

– Astea sunt amprentele tale – nimeni nu va avea vreodată amprente ca ale tale, i-a spus Eddie.

– Și cicatricea mea va fi mereu acolo? l-a întrebat Ruth din nou.

– Cicatricea ta va fi pentru totdeauna o parte din tine, i-a făgăduit Eddie.

După ce-au luat prânzul în Bridgehampton, Ruth a dorit să păstreze șervețelul cu amprentele ei. Eddie l-a pus în plicul în care erau copcile și cojița. Eddie a văzut că aceasta se zbârcise; era cam cât jumătate dintr-o buburuză, avea însă aproape aceeași culoare roșie-cafenie, cu picățele negre.

Pe la ora două și un sfert, în acea după-masă de vineri, Eddie O'Hare a cotit pe Parsonage, în Sagaponack. Încă se afla la o oarecare distanță de casa familiei Cole și, nevăzând nicăieri nici camionul de mutat mobilă, nici Mercedesul lui Marion, a răsuflat ușurat. Totuși, o mașină necunoscută – un Saab verde-închis – era parcată pe alee. În timp ce Eddie reducea viteza, lăsând Chevy-ul să înainteze încet, Ted, fustangiul înrăit, își lua la revedere de la cele trei femei din Saab.

Ted le arătase deja atelierul viitoarelor sale modele – doamna Mountsier și fiica ei, Glorie. Effie refuzase să-și părăsească locul de pe bancheta din spate. Săraca Effie, o luase înaintea vremurilor ei; era o tânără integră, perspicace, inteligentă, întemnițată

într-un corp pe care majoritatea bărbaților îl ignorau sau îl respingeau cu dispreț; dintre cele trei femei aflate în Saabul verde-închis în acea după-masă de vineri, Effie era singura cu suficientă judecată să vadă că pe Ted Cole te puteai bizui tot atât de puțin ca pe un prezervativ găurit.

Preț de-o secundă care aproape că i-a oprit inima în loc, Eddie a crezut că persoana aflată la volanul Saabului e Marion, dar când a intrat cu mașina pe alee, a văzut că doamna Mountsier nu semăna cu Marion chiar atât cât i se păruse lui. În acea secundă, Eddie sperase că Marion se răzgândise. „*Nu* o părăsește pe Ruth, își zisese el, și nici pe *mine*". Dar doamna Mountsier nu era Marion; cum nici fiica doamnei Mountsier, Glorie, nu semăna cu Alice – bona aceea drăguță, studenta, pe care o disprețuia Eddie. (Așa crezuse Eddie în acea secundă, că Glorie era Alice.) Acum, Eddie și-a dat seama că erau niște femei care-l aduseseră pe Ted acasă cu mașina. Oare care din ele îl interesa pe Ted, s-a întrebat băiatul – cu siguranță nu aceea de pe bancheta din spate.

În timp ce Saabul ieșea de pe alee, Eddie a înțeles într-o clipită, văzând expresia inocentă, doar ușor contrariată, de pe chipul lui Ted, că acesta habar n-avea că Marion plecase.

– Tati! Tati! a strigat Ruth. Vrei să-mi vezi copcile? Sunt patru bucăți. Am și o cojiță. Arată-i lui tati cojița! i-a cerut fetița de patru ani lui Eddie, care i-a dat lui Ted plicul.

– Alea sunt amprentele mele, i-a explicat fetița tatălui ei.

Ted se holba la șervețelul cu petele de ketchup.

– Atenție să nu sufle vântul cojița, l-a avertizat Eddie pe Ted.

Cojița era atât de mică, încât Ted s-a uitat la ea fără s-o scoată din plic.

– Foarte drăguță, Ruthie, a zis tatăl lui Ruth. Prin urmare... ați fost la doctor să-i scoată copcile? l-a întrebat Ted pe Eddie.

– Și ne-am dus la plajă, și ne-am dus să mâncăm de prânz, i-a spus Ruth tatălui ei. Eu am mâncat un sandvici cu brânză prăjită și cartofi pai cu ketchup. Și Eddie mi-a arătat amprentele mele. O să păstrez cojița pentru totdeauna.

– Minunat, Ruthie.

Ted era cu ochii pe Eddie care scotea sacul de plajă din Chevy. Pe sac erau foile cu antetul magazinului de rame din Southampton – povestea verii anului '58, pe care Eddie o scrisese pentru Penny Pierce. Văzând foile, lui Eddie i-a venit o idee. S-a dus în spate, la portbagajul Chevroletului, și a scos fotografia lui Marion la Paris, cu rama și paspartuul noi. Ted urmărea fiecare mișcare a lui Eddie cu neliniște crescândă.

– În sfârșit, au reparat fotografia, din câte văd, a observat Ted.

– Am luat *labele* înapoi, tati! Fotografia e reparată, a zis Ruth.

Ted și-a ridicat fiica în brațe, a strâns-o la piept, a sărutat-o pe frunte.

– Ai nisip în păr și apă sărată, care trebuie spălate. Trebuie să faci baie, Ruthie.

– Dar fără șampon! a strigat Ruth.

– Ei bine, ba da, Ruthie... e nevoie și de șampon.

– Dar *urăsc* șampoanele... mă fac să plâng! a exclamat Ruth.

– Ei bine.

Ted și-a oprit vorba, ca de obicei. Nu-și putea lua ochii de la Eddie.

– Te-am așteptat ceva vreme azi-dimineață, i-a spus el băiatului. Unde ai fost?

Eddie i-a întins foile pe care i le scrisese lui Penny Pierce.

– Doamna de la magazinul de rame mi-a cerut să scriu asta, a început Eddie. A vrut să-i explic în scris de ce nu vreau să plec din magazin fără fotografie.

Ted n-a luat foile, ci a lăsat-o pe Ruth jos și s-a uitat lung la propria lui casă.

– Unde-i Alice? l-a întrebat el pe Eddie. Nu Alice trebuie să fie aici după-amiezile? Unde-i bona? Unde-i *Marion?*

– Mă duc să-i fac baie lui Ruth, a răspuns Eddie. Apoi, întinzându-i din nou lui Ted foile, a adăugat: Mai bine citește asta.

– Răspunde-mi, Eddie.

– Întâi citește, a repetat Eddie.

A luat-o pe Ruth în brațe și a pornit cu ea spre casă, atârnându-și de umăr sacul de plajă. O ținea pe Ruth cu un braț, iar în mâna liberă ducea fotografia lui Marion cu labele.

– Nu i-ai mai făcut baie lui Ruth până acum, a strigat Ted în urma lui. Nu știi *cum* să-i faci baie!

– Mă descurc eu. Îmi spune Ruth, a strigat Eddie la rândul său. Citește, l-a îndemnat el din nou pe Ted.

– Bine, bine, a zis Ted și s-a apucat a citi cu voce tare: „Aveți o imagine a lui Marion Cole în mintea dumneavoastră?" Hei! Ce *este* asta?

– E singurul text bun pe care l-am scris vara asta, a răspuns Eddie, ducând-o pe Ruth în casă.

Ajuns înăuntru, Eddie s-a întrebat cum ar putea-o pune pe Ruth într-o cadă – în *oricare* dintre cele câteva căzi ale casei – fără ca ea să observe că fotografiile fraților ei morți dispăruseră.

Telefonul suna. Eddie spera că era Alice. Cu Ruth în brațe, a răspuns la telefonul din bucătărie. În bucătărie nu fuseseră niciodată mai mult de trei sau patru fotografii de-ale lui Thomas și Timothy; Eddie spera ca Ruth să nu bage de seamă că dispăruseră. Și, din cauza telefonului care suna, Eddie traversase aproape în fugă holul de la intrare, ținând-o pe Ruth în brațe. Poate că Ruth nu observase dreptunghiurile mai întunecate, nedecolorate ale tapetului; pereții goi se mai distingeau și prin cârligele de tablouri, pe care Marion nu le luase.

Într-adevăr, la telefon era Alice. Eddie i-a spus să vină imediat acolo. Apoi a pus-o pe Ruth ca pe-un sac peste umăr și, ținând-o strâns, a fugit cu ea pe scări în sus.

– Fuga marș la baie! a zis Eddie. Iute, *ce* cadă vrei? A lui mami și tati, a *mea, alta...*

– *A ta!* a țipat Ruth.

Eddie a cotit brusc pe holul cel lung de la etaj, unde l-a surprins să vadă cât de mult ieșeau în evidență pe pereți cârligele tablourilor. Unele cârlige erau negre; altele erau aurii sau argintii. Toate erau oarecum urâte. Ai fi zis că toată casa fusese năpădită de gândaci metalici.

– Ai văzut aia? a întrebat Ruth.

Dar Eddie, încă alergând, a dus-o în dormitorul lui aflat la capătul îndepărtat al holului, şi apoi în baia lui, unde a atârnat fotografia lui Marion în Hôtel du Quai Voltaire exact în locul unde se aflase când începuse vara.

Eddie a dat drumul la apă în cadă, lăsând-o să curgă în timp ce-o ajuta pe Ruth să se dezbrace, lucru care s-a dovedit o adevărată luptă, pentru că Ruth ţinea morţiş să se uite la pereţii băii chiar şi când Eddie îi scotea tricoul peste cap. Pereţii erau goi, doar fotografia cu Marion la Paris se afla acolo. Celelalte fotografii lipseau. Cârligele goale păreau mai multe decât în realitate. Lui Eddie i se părea că toate cârligele alea se târau ca nişte gândaci pe pereţi.

– Unde sunt celelalte fotografii? a întrebat Ruth în timp ce Eddie a ridicat-o şi a aşezat-o în cada care se umplea.

– Poate le-a mutat mama ta, i-a spus Eddie. Uită-te la tine – ai nisip între degetele de la picioare şi în păr, şi în urechi!

– Mi-a intrat şi-n găurică – întotdeauna îmi intră, a zis Ruth.

– A, da... a spus Eddie. Înseamnă că e tocmai potrivită o baie acum!

– Fără şampon, a insistat Ruth.

– Dar ai nisip în păr, i-a zis Eddie.

Casa avea o baterie model european, cu duş mobil, aşa că Eddie a început s-o stropească pe fetiţa care ţipa.

– Fără şampon!

– Numa' puţin, i-a spus Eddie. Închide ochii.

– Îmi intră şi-n urechi! a ţipat fetiţa de patru ani.

– Credeam că eşti curajoasă. Nu eşti curajoasă? a întrebat-o Eddie.

De cum s-a terminat cu şamponul, Ruth s-a oprit din plâns. Eddie a lăsat-o să se joace cu furtunul duşului până când l-a stropit.

– Unde a mutat mami fotografiile? a întrebat Ruth.

– Nu ştiu, a recunoscut Eddie.

(Până seara, încă înainte de-a se lăsa întunericul, întrebarea avea să devină refren.)

– Mami a mutat și fotografiile din holuri? a întrebat copila.

– Da, Ruth.

– De ce? a vrut să știe fetița de patru ani.

– Nu știu, a repetat el.

Arătând spre pereții băii, Ruth a zis:

– Dar mami nu a mutat *alea*. Cum le cheamă pe alea?

– Cârlige de tablouri, a răspuns Eddie.

– Mami de ce nu le-a mutat? a întrebat Ruth.

– Nu știu, a repetat Eddie.

Copila stătea în picioare în cada ce se golea de apă și era plină de nisip. Ruth a început să tremure de cum a ridicat-o Eddie și a pus-o pe covoraș.

Oare cum să-i descâlcească părul, s-a întrebat Eddie în timp ce o ștergea; era destul de lung și numai noduri. Gândurile îi fugeau în altă parte – încerca să-și amintească, vorbă cu vorbă, ce-i scrisese lui Penny Pierce; și mai încerca să-și imagineze reacția lui Ted la anumite propoziții. De exemplu: „După aprecierea mea, am făcut dragoste cu Marion de vreo șaizeci de ori". Și după *această* propoziție, mai erau și *acestea*: „Când Ruth va ajunge acasă, mama ei și fotografiile vor fi dispărut. Frații ei morți *și* mama ei vor fi dispărut".

Amintindu-și cuvânt cu cuvânt de concluzia lui, Eddie s-a întrebat dacă Ted va aprecia aluzia conținută. „M-am gândit că probabil fetița va avea fără doar și poate nevoie să aibă *ceva* de pus lângă patul ei în seara asta", așa scrisese Eddie. „Alte fotografii nu vor mai fi – fotografiile acelea cu care s-a obișnuit. Mă gândeam că dacă ar fi una a mamei ei, mai ales..."

Eddie apucase s-o învelească pe Ruth în prosop, înainte să-l vadă pe Ted stând în prag. Eddie a luat fetița în brațe și i-a dat-o tatălui ei, iar Ted i-a dat lui Eddie înapoi foile scrise – un schimb făcut fără nici un cuvânt.

– Tati! Tati! a exclamat Ruth. Mami *a mutat* toate fotografiile! Dar nu... cum le cheamă? l-a întrebat pe Eddie.

– Cârligele de tablouri.

– Așa, a confirmat Ruth. De ce le-a făcut asta? l-a întrebat fetița de patru ani pe tatăl ei.

– Nu știu, Ruthie.

– O să fac un duș scurt, i-a spus Eddie lui Ted.

– Da, fă unul scurt, i-a zis Ted.

Și a plecat cu fiica lui în hol.

– Uite la toate... cum le cheamă? l-a întrebat Ruth pe Ted.

– Cârlige de tablouri, Ruthie.

Numai după ce a făcut duș și-a dat Eddie seama că Ted și Ruth luaseră fotografia lui Marion de pe peretele băii; mai mult ca sigur o duseseră în camera lui Ruth. Era fascinant pentru Eddie să realizeze că ceea ce scrisese se adeverea. Voia să rămână singur cu Ted, să-i spună tot ce-l instruise Marion să spună și orice mai putea el adăuga. Dar, în ceea ce-o privea pe Ruth, Eddie voia s-o mintă. Timp de treizeci și șapte de ani va dori s-o mintă, să-i spună orice o va face să se simtă mai bine.

După ce s-a îmbrăcat, a pus foile pe care le scrisese în sacul lui gol de pânză. În curând, o să-și facă bagajul și voia să fie sigur că-și lua textul scris. Dar, spre surpriza lui, sacul de pânză nu era chiar gol. Pe fundul lui se găsea jacheta de cașmir roz a lui Marion; pe lângă aceasta, Marion pusese și camizolul de mătase liliachie și chiloțeii asortați, în ciuda observației ei că roz cu liliachiu alcătuiau o combinație nefericită. Ea știa însă că pe Eddie îl atrăsese decolteul (și dantela).

Eddie a răscolit prin sac, sperând să mai găsească ceva; poate Marion îi scrisese o scrisoare. Ceea ce a găsit l-a surprins la fel de mult ca descoperirea hainelor ei. Era cadoul, turtit, de forma unei felii de pâine, pe care i-l dăduse tatăl lui când el se urcase pe feribot cu destinația Long Island: cadoul pentru Ruth, a cărui învelitoare arăta jalnic după ce zăcuse toată vara pe fundul sacului de pânză. Eddie nu considera că acesta era momentul potrivit să-i dea lui Ruth cadoul, indiferent în ce consta acesta.

Deodată, s-a gândit să folosească *altfel* paginile pe care le scrisese pentru Penny Pierce și i le arătase lui Ted. Când avea să sosească Alice, paginile vor fi utile pentru a o pune la curent cu

cele întâmplate; de bună seamă că bona avea nevoie să știe – cel puțin dacă urma să fie receptivă la toate sentimentele lui Ruth. Eddie a îndoit paginile și le-a vârât în buzunarul drept de la spate. Blugii erau cam jilavi, din pricină că-i purtase peste slipul ud când el și Ruth plecaseră de la plajă. Bancnota de zece dolari, pe care i-o dăduse Marion, era și ea ușor umezită, la fel și cartea de vizită a lui Penny Pierce, cu numărul ei de telefon de acasă, scris de mână. Pe amândouă le-a pus în sac; se numărau de-acum printre amintirile din vara lui '58, care – Eddie începea să-și dea seama de asta – era un moment de cotitură în viața lui și totodată o moștenire pe care Ruth avea s-o poarte cu sine tot atâta vreme cât va purta și cicatricea.

„Săracul copil", s-a gândit Eddie, fără să realizeze că și acest gând era un moment de cotitură. La șaisprezece ani, Eddie O'Hare încetase să mai fie un adolescent, în sensul că nu mai era preocupat numai de sine; își făcea griji pentru altcineva. Restul zilei și seara respectivă, și-a promis Eddie, tot ce va face și ce va spune va fi pentru *Ruth*. A pornit prin hol spre dormitorul lui Ruth, unde Ted agățase deja fotografia cu Marion și labele picioarelor de unul dintre numeroasele cârlige expuse vederii pe pereții goi din camera lui Ruth.

– Uite, Eddie! a zis copila, arătând spre fotografia mamei ei.

– Văd, a spus Eddie. Arată foarte bine acolo.

De la parterul casei, a răsunat o voce de femeie, care se adresa etajului unde erau ei:

– Bună! E cineva?

– Mami! a strigat Ruth.

– Marion? a strigat Ted la rândul său.

– E Alice, le-a spus Eddie.

Eddie a oprit-o pe bonă când aceasta ajunsese la mijlocul scărilor.

– Trebuie să afli ce s-a întâmplat, Alice, i-a spus el studentei, întinzându-i foile. Mai bine citește asta.

Ah, autoritatea cuvântului scris.

Un copil orfan de mamă

Un copil în vârstă de patru ani are o înțelegere limitată asupra timpului. Din punctul de vedere al lui Ruth, era de la sine înțeles că numai mama ei și fotografiile fraților ei morți lipseau. În curând, fetiței îi va trece prin cap să întrebe când se vor întoarce mama și fotografiile.

Absența lui Marion avea ceva ce până și în mintea unui copil de patru ani sugera permanența. Chiar și lumina după-amiezii târzii, o lumină ce adastă îndelung pe coasta mării, părea să întârzie mai mult decât de obicei în acea după-amiază de vineri; noaptea parcă n-avea să mai vină vreodată. Iar prezența cârligelor de tablouri – ca să nu mai vorbim de dreptunghiurile acelea mai întunecate ce ieșeau în evidență pe tapetul decolorat – sporea sentimentul că fotografiile dispăruseră pentru totdeauna.

Dacă Marion ar fi lăsat pereții *complet* goi, ar fi fost mai bine. Cârligele erau ca o hartă a unui oraș îndrăgit însă distrus. La urma urmei, fotografiile lui Thomas și Timothy constituiau poveștile principale din viața lui Ruth – până la experiența ei inițială cu *Șoarecele care se târăște printre pereți* și incluzând-o pe aceasta. Pe Ruth n-o consola nici răspunsul, singurul și complet nesatisfăcător, la multele ei întrebări.

„Când se-ntoarce mami?" nu provoca nici un răspuns mai bun decât refrenul „Nu știu", pe care Ruth îl auzise repetat de tatăl ei și de Eddie, și-acum și de bona șocată. În urma scurtei lecturi pe care o făcuse, Alice nu-și mai regăsea personalitatea

atât de încrezătoare înainte. Repeta pateticul refren „Nu știu" cu o șoaptă abia auzită.

Iar fetița de patru ani continua să pună întrebări.

– Unde sunt fotografiile *acum?* S-au spart sticlele la ele? *Când* se întoarce mami?

Dată fiind înțelegerea limitată a lui Ruth asupra timpului, ce răspunsuri ar fi *putut*-o liniști? Poate ar fi mers un „mâine", dar numai până când acel mâine venea și trecea; Marion tot absentă ar fi fost. Cât despre „săptămâna viitoare" sau „luna viitoare", pentru un copil de patru ani era totuna cu „anul viitor". Iar în ce privește adevărul adevărat, n-ar fi alinat-o pe Ruth – nici nu l-ar fi putut înțelege. Mămica lui Ruth *nu* se mai întorcea – și asta timp de treizeci și șapte de ani.

– Presupun că Marion se gândește să nu se mai întoarcă, i-a spus Ted lui Eddie, când, în sfârșit, au rămas singuri.

– Așa mi-a zis, că nu se mai întoarce, i-a confirmat Eddie.

Se aflau în atelierul lui Ted, unde acesta își pregătise o băutură. Ted îi telefonase și doctorului Leonardis, anulând partida de squash. („Nu pot juca azi, Dave – m-a părăsit soția.") Eddie s-a simțit obligat să-i spună lui Ted că Marion fusese sigură că Ted va fi adus acasă din Southampton de doctorul Leonardis. Când Ted i-a spus că se dusese la librărie, Eddie a avut prima și singura lui experiență religioasă.

Timp de șapte, aproape opt ani – până va termina colegiul, dar nu și până la sfârșitul facultății –, Eddie O'Hare va fi religios, nu exagerat, dar sincer, fiind încredințat că numai Dumnezeu sau o putere cerească îl împiedicase pe Ted să vadă Chevy-ul care stătuse parcat peste drum, în diagonală de librărie, tot timpul cât Eddie și Ruth se târguiseră pentru obținerea fotografiei în magazinul de rame al lui Penny Pierce. (Dacă *ăsta* nu era un miracol, atunci ce era?)

– Deci, unde *e?* l-a întrebat Ted, agitând cuburile de gheață din pahar.

– Nu știu, i-a zis Eddie,

– Nu mă minți! a strigat Ted.

Fără măcar să-şi ia răgazul să pună băutura pe masă, Ted i-a tras o palmă lui Eddie cu mâna rămasă liberă. Eddie a făcut aşa cum i se spusese. Şi-a încleştat pumnul – ezitând, pentru că niciodată până atunci nu lovise pe cineva –, apoi l-a pocnit pe Ted Cole în nas.

– Iisuse! a urlat Ted.

A început să înconjoare camera, vărsându-şi băutura. Şi-a pus paharul rece la nas.

– Hristoase, eu te lovesc cu palma deschisă – cu *toată* palma – şi tu îţi strângi pumnul şi mă izbeşti în nas. Iisuse!

– Mi-a spus Marion că asta te va face să te opreşti, i-a explicat Eddie.

– „Mi-a spus Marion", l-a îngânat Ted. Hristoase, *şi ce* ţi-a mai spus?

– Încerc să-ţi zic, a răspuns Eddie. A spus că nu trebuie să memorezi nimic din ce îţi voi zice, pentru că avocatul ei îţi va spune aceleaşi lucruri.

– Dacă-şi închipuie că are şansă cât negrul sub unghie să obţină custodia lui Ruth, să se aştepte la ce nici nu visează! a urlat Ted.

– Nu se aşteaptă să obţină custodia lui Ruth, l-a lămurit Eddie. N-are nici măcar intenţia să încerce.

– Ţi-a zis ea asta?

– Mi-a zis tot ce-ţi spun acum, i-a răspuns Eddie.

– Ce mamă-i aia care nici măcar nu încearcă să obţină custodia asupra propriului copil? a strigat Ted.

– Asta nu mi-a zis, a recunoscut Eddie.

– Iisuse... a dat Ted să spună ceva.

– E totuşi o chestie despre custodie, l-a întrerupt Eddie. Va trebui să fii atent la băutură. Fără condus sub influenţa alcoolului – dacă mai primeşti o suspendare din pricina asta, s-ar putea să pierzi custodia lui Ruth. Marion vrea să ştie că Ruth e în siguranţă când merge cu tine în maşină...

– Cine-i ea să spună că Ruth nu ar fi în siguranţă cu *mine*? a strigat Ted.

– Sunt sigur că avocatul îți va explica, a spus Eddie. Eu îți zic ce mi-a spus Marion.

– După vara pe care-a petrecut-o cu *tine*, cine-o să se mai uite în gura lui Marion? a întrebat Ted.

– Mi-a spus că o să zici asta. Mi-a spus că știe mai multe doamne Vaughn care sunt dispuse să depună mărturie, dacă se va ajunge la așa ceva. Dar nu se *așteaptă* să primească ea custodia lui Ruth. Eu nu-ți spun decât că trebuie să fii atent la băutură.

– OK, OK, a zis Ted terminându-și băutura din pahar. Hristoase! De ce a trebuit să ia toate fotografiile? Există negativele. Ar fi putut să ia negativele și să-și facă *propriile* fotografii.

– A luat și toate negativele, i-a spus Eddie.

– Pe dracu'! a strigat Ted.

S-a repezit afară din cameră, cu Eddie pe urme. Negativele erau ținute laolaltă cu instantaneele originale; aproximativ o sută de plicuri, toate puse în masa de scris cu capac-rulou din alcovul dintre bucătărie și sufragerie. Era masa la care lucra Marion când făcea socoteli pentru facturi. Acum și Ted, și Eddie au văzut că masa însăși dispăruse.

– Asta am uitat, a recunoscut Eddie. Mi-a zis că era masa ei de scris – singura mobilă pe care-o dorea.

– Mi se rupe-n paișpe de masă! a urlat Ted. Dar nu poate să ia și fotografiile, *și* negativele. Au fost și fiii mei!

– Mi-a spus că o să zici asta, a continuat Eddie. Mi-a zis că tu ai vrut-o pe Ruth, nu ea. Acum o ai pe Ruth. Ea îi are pe băieți.

– Jumătate dintre fotografii ar fi trebuit să-mi rămână mie, pentru numele lui Dumnezeu, a spus Ted. Iisuse... și Ruth? N-ar fi trebuit *Ruth* să aibă jumătate dintre fotografii?

– Despre asta Marion n-a spus nimic, a recunoscut Eddie. Sunt sigur că avocatul îți va explica.

– Marion n-o să ajungă departe, a zis Ted. Chiar și mașina e pe numele meu – *amândouă* mașinile sunt pe numele meu.

– Avocatul o să-ți spună unde se află Mercedesul, l-a informat Eddie. Marion o să-i trimită avocatului cheile, iar avocatul

îți va spune unde e parcat. Marion a zis că n-o să aibă nevoie de mașină.

– O să aibă nevoie de bani, a zis Ted cu răutate. Ce-o să facă în privința banilor?

– A zis că avocatul îți va comunica pretențiile ei financiare, i-a spus Eddie.

– Hristoase!

– Plănuiai oricum să divorțezi, nu-i așa? l-a întrebat Eddie.

– Asta-i întrebarea lui Marion sau a ta? a vrut Ted să știe.

– A mea, a recunoscut Eddie.

– Eddie, limitează-te la ce ți-a zis Marion să spui.

– Nu ea mi-a spus să scot fotografia de la reparat, i-a atras Eddie luarea aminte. A fost ideea lui Ruth și a mea. Ruth s-a gândit prima.

– O idee bună, a recunoscut Ted.

– Eu m-am gândit la Ruth, a zis Eddie.

– Știu... mulțumesc, a spus Ted.

Apoi au tăcut câteva clipe. O auzeau pe Ruth hărțuind-o pe bonă non-stop. Deocamdată, cea care părea în pragul unei crize de plâns nu era Ruth, ci Alice.

– Asta care e? Spune-o! cerea fetița de patru ani.

Ted și Eddie erau siguri că Ruth arăta spre un cârlig de pe perete; fetița voia ca bona să-i spună povestea din fotografia absentă. Bineînțeles că Alice nu-și amintea care dintre fotografii atârnase de cârligul indicat de Ruth. Alice oricum nu știa cele mai multe dintre poveștile cuprinse în fotografii.

– Spune! Asta care e? a întrebat Ruth din nou.

– Îmi pare rău, Ruth, nu știu, a zis Alice.

– Asta-i aia cu Thomas cu joben, s-a răstit Ruth la Alice. Timothy încearcă să ajungă la pălăria lui Thomas, dar nu poate să ajungă la ea, pentru că Thomas stă pe o minge.

– Aha, îți amintești, a zis Alice.

Cât timp își va mai aminti Ruth? s-a întrebat Eddie. L-a urmărit pe Ted cum își pregătește încă un pahar.

– Timothy a dat cu piciorul în minge și l-a făcut pe Thomas să cadă, a continuat Ruth. Thomas s-a înfuriat și a sărit la bătaie. Thomas câștiga toate bătăile, pentru că Timothy era mai mic.

– Bătaia asta era în fotografie? a întrebat-o Alice.

Întrebare greșită, Eddie știa prea bine.

– Nu, proasto! a țipat Ruth. Bătaia a fost *după* fotografie!

– Aha, s-a dumirit Alice. Îmi pare rău...

– Vrei să bei ceva? l-a întrebat Ted pe Eddie.

– Nu, a răspuns Eddie. Ar trebui să mergem până la remiză, să vedem dacă Marion a lăsat ceva acolo.

– Bună idee, a zis Ted. Tu conduci.

La început, n-au găsit nimic în apartamentul deprimant de deasupra garajului. Marion luase puținele articole de îmbrăcăminte pe care le ținea acolo, dar Eddie știa – și întotdeauna îi va fi recunoscător – ce făcuse cu trei dintre ele: jacheta de cașmir roz, camizolul liliachiu și chiloțeii asortați la culoare. Dintre cele câteva fotografii pe care Marion le mutase pe timpul verii în apartamentul închiriat de deasupra garajului, numai una singură mai era acolo. Marion lăsase fotografia fiilor morți, care atârna deasupra patului: Thomas și Timothy stând în pragul Clădirii Principale a Colegiului și aflându-se în pragul bărbăției – era ultimul lor an la Exeter.

HVC VENITE PVERI VT VIRI SITIS

„Veniți aici, băieți,..., tradusese Marion în șoaptă, ...să deveniți bărbați."

Era fotografia ce marca locul inițierii sexuale a lui Eddie. Pe sticlă era lipit un bilet. Scrisul de mână al lui Marion era inconfundabil.

„PENTRU EDDIE"

– Pentru *tine?* a strigat Ted. A dezlipit cu furie biletul de pe sticlă. A desprins cu unghia ce mai rămăsese din banda scotch. Ei bine, *nu* e pentru tine, Eddie. Ei sunt fiii mei – e singura fotografie pe care o am cu ei!

Eddie n-a protestat. Își amintea dictonul în latină și fără fotografie. Mai avea de petrecut doi ani la Exeter; va trece prin acea ușă și pe sub acea inscripție suficient de des. Nu avea nevoie de nici o fotografie cu Thomas și Timothy; nu de ei avea nevoie să-și amintească. Și-o putea aminti pe Marion și fără ei; pe ea n-o cunoscuse decât fără ei, deși recunoștea că băieții ăia morți erau mereu *prezenți*.

– Bineînțeles că e fotografia ta, a zis Eddie.

– Ba bine că nu, i-a spus Ted. Cum de s-a și *gândit* să ți-o dea ție?

– Nu știu, a mințit Eddie.

Într-o singură zi, „nu știu" devenise răspunsul tuturor la orice.

Astfel, fotografia lui Thomas și Timothy în pragul colegiului Exeter i-a rămas lui Ted. Îi înfățișa mai bine pe băieții morți decât acea imagine parțială a lor – respectiv labele picioarelor – care acum atârna în dormitorul principal, de unul dintre numeroasele cârlige disponibile lăsate la vedere acolo.

Când Ted și Eddie au părăsit apartamentul sordid de deasupra garajului, Eddie și-a luat cele câteva lucruri ale sale – voia să-și facă bagajul. Aștepta ca Ted să-i spună să plece; pe un ton amabil, Ted i-a comunicat acest lucru în mașină, când se-ntorceau la casa de pe Parsonage Lane.

– Ce zi e mâine... sâmbătă? a-ntrebat el.

– Da, e sâmbătă, a răspuns Eddie.

– Mâine vreau să dispari. Cel mai târziu duminică, i-a spus Ted.

– În regulă, a zis Eddie. Trebuie doar să găsesc pe cineva care să mă ducă la feribot.

– Te poate duce Alice.

Eddie a hotărât că era mai înțelept să *nu*-i spună lui Ted că Marion se și gândise la Alice ca fiind cea mai indicată persoană să-l ducă pe Eddie la Orient Point.

Când au ajuns acasă, Ruth plânsese atât de mult că adormise – fetița refuzase și să mănânce de cină –, iar Alice plângea mută în holul de la etaj. Pentru o studentă, bona părea excesiv

de tulburată de situație. Eddie nu găsea prea multă compasiune pentru Alice; era o snoabă care-și declamase din prima clipă presupusa superioritate asupra lui. (Singura superioritate a lui Alice față de Eddie era aceea că avea ceva mai mult de șaisprezece ani.)

Ted a ajutat-o pe Alice să coboare scările și i-a dat o batistă curată, ca să-și sufle nasul.

– Îmi pare rău că a trebuit să afli toate astea, Alice, i-a zis Ted, ceea ce n-a avut darul s-o liniștească pe bonă.

– Tata a părăsit-o pe mama când eram mică, s-a smiorcăit Alice. Așa că vă *părăsesc*. Asta-i tot – vă *părăsesc*. Și ar trebui să ai și tu decența să pleci, i s-a adresat Alice lui Eddie.

– Pentru mine, Alice, e prea târziu să plec din proprie inițiativă, a zis Eddie. Tocmai am fost concediat.

– Alice, habar n-am avut că ești o persoană atât de *superioară*, i-a zis Ted fetei.

– Alice a făcut pe *superioara* cu mine toată vara, i-a spus Eddie lui Ted.

Lui Eddie nu-i plăcea aspectul acesta al schimbării ce se petrecea cu el; dimpreună cu autoritatea, cu descoperirea propriei sale voci, i se dezvoltase și gustul pentru o anumită cruzime de care nu fusese capabil până atunci.

– *Moralicește* îți sunt superioară, Eddie, asta o știu, i-a zis bona.

– Superioară *moralicește,* a repetat Ted. Ăsta *da* concept! Tu, Eddie, nu te simți „superior *moralicește*"?

– Față de tine, *da,* a ripostat băiatul.

– Vezi, Alice? a întrebat Ted. Toată lumea se simte „superior *moralicește*" față de *cineva*!

Eddie nu își dăduse seama că Ted se îmbătase.

Alice continua să plângă. Eddie și Ted s-au uitat în urma ei când a pornit mașina și s-a îndepărtat.

– Uite c-am rămas și fără mașină pentru feribot, a observat Eddie.

– Eu tot vreau să te văd plecat mâine, i-a spus Ted.

– În regulă, a zis Eddie. Însă nu pot ajunge pe jos la Orient Point. Iar tu nu mă poți duce.

– Ești băiat deștept – găsești tu pe cineva care să te ducă până acolo, a spus Ted.

– Numai tu te pricepi să găsești șoferi care să te ducă, i-a replicat Eddie.

Ar fi putut continua să se împungă toată noaptea – și încă nici nu se întunecase afară. Încă era prea devreme ca Ruth să doarmă până a doua zi. Ted și-a exprimat cu voce tare îngrijorarea, spunând că ar trebui s-o trezească și să încerce să-i dea ceva să mănânce. Dar când a intrat în vârful picioarelor în camera lui Ruth, fetița era așezată la șevaletul ei; fie se trezise, fie o păcălise pe Alice că adormise.

Pentru un copil de patru ani, desenele lui Ruth îi depășeau cu mult vârsta. Poate era un semn al talentului ei, poate efectul ceva mai modest al faptului că tatăl ei îi arătase cum să deseneze anumite lucruri – chipuri, mai ales –, însă era încă prea devreme pentru un verdict. Era limpede că știa cum să facă un portret; de fapt, Ruth nu desena decât chipuri. (Ca adultă, nu va mai desena deloc.)

Acum, copila desena lucruri nefamiliare: siluete făcute din bețe, stângace, neconturate, așa cum desenează îndeobște copiii normali de patru ani (care nu iau lecții de desen). Trei asemenea siluete, câtuși de puțin bine desenate, fără chipuri, doar capete ovale, simple ca niște pepeni. Deasupra lor sau poate dincolo de ele – perspectiva nu era limpede – atârnau câteva movile mari, care semănau cu niște munți. Dar Ruth era un copil al câmpurilor de cartofi și al oceanului; unde creștea ea, totul era plat.

– Ăia-s munți, Ruthie? a întrebat-o Ted.

– Nu! a țipat fetița.

Voia să vină și Eddie să se uite la desenul ei. Ted l-a chemat.

– Ăia-s munți? a întrebat-o Eddie când a văzut desenul.

– Nu! Nu! Nu! a început Ruth să plângă.

– Ruthie, scumpete, nu plânge. Ted a arătat spre siluetele din beţe, fără chipuri, întrebând-o: Cine-s oamenii ăştia, Ruthie?

– Persoane murite, i-a spus Ruth.

– Adică oameni morţi, Ruthie?

– Da, persoane murite, a repetat copila.

– Aha... sunt schelete, a priceput tatăl ei.

– Unde le sunt feţele? a întrebat-o Eddie pe copila de patru ani.

– Persoanele murite n-au feţe, a zis Ruth.

– De ce nu, scumpete? a vrut să ştie Ted.

– Pentru că s-au îngropat. Sunt sub pământ, i-a explicat Ruth.

Ted a arătat movilele care nu erau munţi:

– Prin urmare, ăsta-i pământul, da?

– Da, a zis Ruth. Persoanele murite sunt dedesubt.

– Înţeleg, a spus Ted.

Arătând spre silueta de beţe cu cap de pepene, aflată la mijloc, Ruth a spus:

– Asta-i mami.

– Dar mămica ta nu e moartă, iubito, a spus Ted. Mămica ta nu e o persoană murită.

– Şi ăsta e Thomas, şi ăsta e Timothy, a continuat Ruth, arătând spre celelalte schelete.

– Ruthie, mămica nu e moartă – doar a plecat.

– Asta e mami, a repetat Ruth, arătând încă o dată scheletul din mijloc.

– Ce-ai zice de-un sandvici cu brânză prăjită şi cartofi pai? a întrebat-o Eddie pe Ruth.

– Şi ketchup, a spus Ruth.

– Bună idee, Eddie, i-a zis Ted băiatului de şaisprezece ani.

Cartofii pai erau îngheţaţi, cuptorul nu fusese încălzit din timp, iar Ted era prea beat să găsească tigaia mică în care îi plăcea să facă sandviciurile cu brânză; cu toate astea, toţi trei au reuşit să mănânce cina jalnică – le-a venit în ajutor ketchup-ul. Eddie a spălat vasele în timp ce Ted a încercat s-o culce pe Ruth. Pentru situaţia dată, cina fusese civilizată, şi-a zis Eddie,

ascultând cum străbat Ruth și tatăl ei etajul casei, descriindu-și reciproc fotografiile care lipseau. Uneori, Ted inventa câte una – cel puțin descria o fotografie pe care Eddie nu-și amintea s-o fi văzut –, dar aparent lui Ruth nu-i păsa. Ruth însăși a născocit una sau două.

Într-o bună zi, când nu-și va mai aminti multe dintre fotografii, Ruth va născoci aproape totul. Multă vreme după ce va fi uitat aproape toate fotografiile, însuși Eddie le va născoci. Numai Marion nu va fi nevoită să-i născocească pe Thomas și Timothy. Bineînțeles că Ruth va învăța curând să și-o născocească până și pe propria mamă.

Cât și-a făcut Eddie bagajul, Ruth și Ted au continuat să povestească despre fotografii – reale și imaginare. Îl împiedicau astfel pe Eddie să se concentreze asupra problemei sale arzătoare. Cine-l va duce cu mașina la debarcaderul de la Orient Point? Acela a fost momentul în care a dat peste lista tuturor exonienilor în viață din Hamptons; cel mai recent adăugat listei, un anume Percy S. Wilmot, promoția '46, locuia în apropiere, în Wainscott.

Eddie era de vârsta lui Ruth, când domnul Wilmot absolvise la Exeter, dar poate că domnul Wilmot își mai amintea de tatăl lui Eddie. În mod sigur fiecare exonian cel puțin *auzise* de Minty O'Hare! Oare legătura cu Exeter valora un drum cu mașina până la Orient Point? Eddie se îndoia. Dar, și-a zis el, va fi cel puțin educativ să-i telefoneze lui Percy Wilmot – măcar ca să-i facă în ciudă tatălui său. Măcar pentru bucuria răutăcioasă de a-i spune lui Minty: „Ascultă, am telefonat *fiecărui* exonian viu din Hamptons și l-am implorat să mă ducă la feribot cu mașina, dar *toți* m-au refuzat!"

Însă când a coborât ca să telefoneze din bucătărie, Eddie s-a uitat la ceasul de pe perete. Era aproape miezul nopții; mai înțelept ar fi să-i telefoneze domnului Wilmot mâine-dimineață. Dar, chiar dacă era atât de târziu, n-a ezitat să le telefoneze părinților săi; Eddie putea avea o conversație scurtă cu tatăl său doar dacă acesta era adormit pe jumătate. Eddie nu voia să

lungească vorba. Chiar şi pe jumătate adormit, Minty se surescita uşor.

– Totul e-n regulă, tată. Nu, nu s-a întâmplat nimic rău, i-a spus Eddie. Voiam doar ca tu sau mama să fiţi în preajma telefonului mâine, în cazul în care vă sun. Dacă găsesc pe cineva să mă ducă la feribot, vă dau un telefon înainte să plec.

– Ai fost *concediat*? a întrebat Minty.

Eddie l-a auzit pe tatăl său şoptindu-i mamei sale: „E Edward – cred că a fost *concediat*!"

– Nu, n-am fost concediat, a minţit Eddie. Pur şi simplu mi-am terminat treaba.

Bineînţeles că Minty nu se mai oprea din vorbit – despre cum nu şi-ar fi putut închipui că asta era o slujbă pe care cineva o putea „termina" vreodată cu adevărat. Minty a făcut şi socoteala că, pentru a ajunge cu maşina din Exeter în New London, avea nevoie de treizeci de minute în plus decât avea nevoie Eddie ca să ajungă din Sagaponack la Orient Point – *şi* să şi traverseze cu feribotul până la New London.

– Atunci o să te aştept în New London, tată.

Cunoscându-l pe Minty, Eddie ştia că, şi dacă l-ar anunţa în ultima clipă, Minty va fi cel care îl va aştepta la chei în New London. Minty o va lua şi pe mama; ea va fi „navigatorul".

Încheind conversaţia, Eddie a ieşit în curte. Simţea nevoia să scape de murmurul de la etajul casei, unde Ted şi Ruth încă recitau poveştile fotografiilor dispărute – atât din amintiri, *cât* şi din imaginaţie. În aerul răcoros al curţii, vocile li se pierdeau în cacofonia greierilor şi a brotacilor, şi în bufnetul îndepărtat al valurilor.

Singura ceartă adevărată între Ted şi Marion, pe care-o auzise Eddie fără să vrea, se petrecuse acolo, în curtea spaţioasă, dar neamenajată. Marion o numise curte-în-curs-de-amenajare, dar mai corect putea fi descrisă drept o curte oprită în loc de neînţelegeri şi de nehotărâre. Ted voia un bazin de înot. Marion spunea că un bazin de înot ar face din Ruth o răzgâiată sau fetiţa s-ar putea îneca în el.

– În nici un caz, cu atâtea bone care au grijă de ea, îi replicase Ted, ceea ce Marion interpretase ca o nouă acuză adusă ei ca mamă.

Ted mai dorise și un duș în aer liber – ceva la îndemână pentru terenul de squash din hambar, dar și aproape de piscină, astfel ca, atunci când copiii se întorceau de la plajă, să se poată spăla de nisip înainte să intre în piscină.

– *Care* copii? îl întrebase Marion.

– Și înainte de-a intra în casă, inutil să spun, adăugase Ted.

Ura nisipul în casă. Ted nu se ducea la plajă decât iarna, după furtuni. Îi plăcea să vadă ce aduceau furtunile pe țărm; uneori, lua acasă tot felul de lucruri găsite pe țărm, ca să le deseneze. (Mai cu seamă bucăți de lemn; carapacea unui crab-potcoavă; un calcan cu o coadă țepoasă și a cărui mutră semăna cu o mască de Halloween; un pescăruș mort.)

Marion se ducea pe plajă doar dacă voia Ruth și dacă era weekend, sau dacă, dintr-un motiv sau altul, nu venea nici o bonă care s-o ducă pe fetiță. Lui Marion nu-i plăcea să stea prea mult la soare; pe plajă, se acoperea cu o cămașă cu mâneci lungi. Purta o șapcă de baseball și ochelari de soare, încât nimeni nu știa cine e, și stătea cu ochii pe Ruth care se juca singură la marginea apei. „Nu ca o mamă, ci mai degrabă ca o bonă", astfel se descrisese Marion lui Eddie, pe plajă. „Ca o persoană încă și *mai puțin* interesată de copil decât o bonă bună", adăugase Marion.

Ted voia mai multe pere de duș pentru instalația de afară; în felul acesta, el și partenerul lui de squash puteau să facă duș împreună – „ca într-un vestiar", spusese Ted. „Sau toți copiii pot face duș împreună."

– *Care* copii? repetase Marion.

– Atunci Ruth și bona ei, replicase Ted.

Peluzei din curtea rămasă deocamdată neamenajată îi luase locul o pajiște cu iarbă înaltă și margarete, neîngrijită și ea. „Ar trebui să fie *mai multă* peluză, hotărâse Ted. Și un fel de barieră care să-i împiedice pe vecini să te vadă când te scalzi în piscină."

– *Care* vecini? întrebase Marion.

– Of, într-o bună zi o să fie mulți vecini, îi spusese Ted.

(Avusese dreptate în această privință.)

Dar Marion dorise un alt fel de curte. Ei îi plăcea pajiștea cu iarbă înaltă și margarete; i-ar fi plăcut încă și mai multe flori sălbatice. Îi plăcea cum arată o grădină neîngrijită. Și poate o boltă cu viță, cu lujerii întinzându-se în voie. Și ar trebui să fie *mai puțină* peluză, nu mai multă, și mai multe flori, dar nu din alea *fandosite*.

– Fandosite... pufnise Ted disprețuitor.

– Piscinele sunt o fandoseală, spusese Marion. Iar peluza prea multă dă impresia de teren de atletism. Pentru ce avem nevoie de teren de atletism? O să arunce Ruth cu mingea sau o să dea cu piciorul într-una împreună cu o *echipă* întreagă?

– Dacă băieții ar mai fi în viață, ai vrea și tu o peluză mai mare, îi spusese Ted. Băieților le plăcea să se joace cu mingea.

Și cu asta disputa luase sfârșit. Curtea a rămas așa cum era – dacă nu o curte-în-curs-de-amenajare, cel puțin o curte neterminată.

În întuneric, ascultând greierii și brotacii, și bubuitul îndepărtat al valurilor, Eddie își imagina ce avea să devină curtea aia. A auzit cuburile de gheață zornăind în paharul lui Ted înainte să-l vadă pe Ted și înainte ca Ted să-l zărească pe el.

Nici o lumină nu era aprinsă la parterul casei, doar în holul de la etaj și în dormitorul pentru oaspeți – Eddie o lăsase aprinsă –, și în baia principală – lucirea palidă a lămpii de noapte, lăsată mereu aprinsă pentru Ruth. Cum oare izbutise Ted să-și prepare încă o băutură în bucătăria întunecoasă? s-a întrebat Eddie.

– A adormit Ruth? a vrut el să știe.

– În cele din urmă. Bietul copil.

Ted învârtea cuburile de gheață în pahar; sorbea câte o gură. Pentru a treia oară, Ted i-a oferit lui Eddie ceva de băut, iar Eddie a refuzat.

– Măcar o bere, pentru Dumnezeu, a insistat Ted. Iisuse... uită-te la curtea asta.

Eddie a acceptat totuşi o bere. Până acum, băiatul de şaisprezece ani nu băuse niciodată bere. La ocazii speciale, părinţii lui beau vin la cină, permiţându-i şi lui Eddie să bea vin cu ei.

Berea era rece, însă amară la gust – Eddie n-avea s-o termine. Dar, ducându-se la frigider ca s-o ia şi aprinzând (şi lăsând aprinsă) lumina în bucătărie, îi întrerupsese lui Ted şirul gândurilor. Ted dăduse uitării curtea; acum îşi concentra gândul asupra lui Marion.

– Nu pot să cred că nu doreşte custodia copilului, a zis Ted.

– Nu ştiu dacă aşa stă treaba, a replicat Eddie. Nu e că n-o *vrea* pe Ruth. Pur şi simplu Marion nu vrea să fie o mamă rea – ea crede că n-ar face treabă bună.

– Ce mamă-i aia care-şi *părăseşte* fiica? l-a întrebat Ted pe băiat. Că veni vorba de „a nu face treabă bună"!

– Mi-a zis că a vrut să devină scriitoare, a spus Eddie.

– Marion *este* scriitoare – doar că nu scrie, i-a răspuns Ted.

Marion îi spusese lui Eddie că nu se putea apleca asupra gândurilor sale cele mai profunde atâta vreme cât nu se gândea decât la moartea fiilor ei. Precaut, Eddie i-a zis lui Ted:

– Cred că Marion încă îşi mai doreşte să fie scriitoare, dar moartea fiilor este singurul ei subiect. Adică e singurul subiect care îi vine în cap, iar despre asta nu poate scrie.

– Stai aşa, să văd dacă te înţeleg, Eddie, l-a oprit Ted. Prin urmare... Marion ia toate fotografiile băieţilor, toate pe care a putut pune mâna – şi toate negativele –, dar nu se face scriitoare din pricină că moartea băieţilor este singurul subiect care i se conturează în minte, cu toate că nu poate scrie despre asta. Mda..., a zis Ted, perfect logic, nu-i aşa?

– Nu ştiu, a spus Eddie.

Orice teorie ar fi construit în jurul lui Marion avea un punct slab; un gol în tot ce se ştia sau se spunea despre ea.

– N-o cunosc destul de bine ca s-o judec, i-a zis Eddie lui Ted.

– Să-ți spun ceva, Eddie. Nici *eu* n-o cunosc suficient de bine ca s-o judec.

Eddie îl credea pe cuvânt, dar nu voia să-l facă pe Ted să se simtă virtuos.

– Nu uita – pe *tine* te părăsește de fapt, i-a zis Eddie. Cred că te cunoaște destul de bine.

– Adică destul de bine ca să mă judece, asta vrei să spui? O, cu siguranță! a confirmat Ted.

Golise paharul pe jumătate. Sorbea cuburile de gheață, le sugea, le scuipa înapoi în pahar; apoi a mai luat o gură de băutură.

– Dar și pe tine te părăsește, nu-i așa, Eddie? l-a întrebat Ted pe băiatul de șaisprezece ani. Nu te aștepți să te sune ca să-ți dea o întâlnire, nu-i așa?

– Nu, nu mă aștept să primesc vreo veste de la ea, a recunoscut Eddie.

– Ei bine... nici eu, a zis Ted. Apoi, scuipând alte câteva cuburi de gheață înapoi în pahar, a adăugat: Băutura asta are un gust îngrozitor.

– Ai vreun desen cu Marion? l-a întrebat Eddie brusc. Pe *ea* ai desenat-*o* vreodată?

– Cândva, foarte demult. Vrei să le vezi?

Chiar și în semiîntuneric – singura lumină din curte venea de la ferestrele bucătăriei –, Eddie a sesizat reținerea lui Ted.

– Cum să nu, a răspuns Eddie.

L-a urmat pe Ted în casă. Ted a aprins lumina în holul de la intrare, apoi s-au oprit amândoi în atelier, unde becurile fluorescente păreau nefiresc de luminoase după întunericul din curte.

Erau mai puțin de o duzină de desene cu Marion. La început, Eddie a crezut că era vinovată lumina pentru faptul că desenele păreau nefirești.

– Astea-s singurele pe care le-am păstrat, s-a scuzat Ted. Lui Marion nu i-a plăcut niciodată să pozeze.

Pentru Eddie, era limpede că Marion nu dorise să se dezbrace – nu era nici un nud. (Sau nu păstrase Ted nici unul.) În desenele în care ședea împreună cu Thomas și Timothy, Ma-

rion trebuie să fi fost foarte tânără – pentru că băieții erau foarte mici –, dar, pentru Eddie, frumusețea lui Marion n-avea vârstă. Dincolo de drăgălășenia ei, tot ceea ce surprinsese cu adevărat Ted la Marion era aerul ei rezervat. Mai ales când ședea singură, părea distantă și rece.

Apoi Eddie și-a dat seama prin ce anume se deosebeau desenele cu Marion de *celelalte* desene făcute de Ted, mai cu seamă desenele cu doamna Vaughn. Nu era nici urmă în ele din pofta trupească nesătulă a lui Ted. Oricât de demult ar fi fost desenele cu Marion, Ted nu o mai dorea pe soția sa. De aceea Marion nu arăta ca Marion – cel puțin în ochii lui Eddie, care nu înceta s-o dorească pe Marion.

– Vrei unul? Poți să-ți alegi unul, i-a zis Ted.

Eddie *nu* voia nici unul; nici unul n-o înfățișa pe acea Marion pe care o știa el.

– Cred că ar trebui să i le dai lui Ruth, a răspuns Eddie.

– Bună idee. Ești plin de idei bune, Eddie.

Amândoi au observat culoarea băuturii lui Ted. Conținutul paharului aproape gol avea aceeași nuanță sepia ca a apei din fântâna doamnei Vaughn. În bucătăria cufundată în întuneric, Ted greșise tava de cuburi; își pregătise whisky-ul cu apă folosind cuburile de cerneală sepia înghețată, care se topiseră pe jumătate în paharul lui. Buzele, limba și dinții lui Ted erau negre-maronii.

Marion ar fi apreciat asta: Ted, îngenuncheat în fața veceului, în toaleta din holul de la intrare. Din atelierul unde băiatul de șaisprezece ani încă privea atent desenele, îl auzea pe Ted cum vomită.

– Iisuse... gemea Ted între spasme. Cu asta am isprăvit cu tăriile – de-acum beau numai vin și bere.

N-a pomenit de cerneala sepia, ceea ce lui Eddie i s-a părut ciudat; cerneala și nu whisky-ul a fost cea care i-a făcut rău.

Iar dacă Ted avea să-și țină promisiunea, puțin îi păsa lui Eddie. Totuși, faptul că renunța la alcoolul tare era un semn conștient sau inconștient că se supunea cerinței lui Marion de a

fi atent la băutură. Ted Cole nu va mai suferi nici o sancțiune pentru conducere sub influența alcoolului. Dacă nu conducea întotdeauna fără să fi pus un strop de alcool în gură, cel puțin nu bea și nu conducea când era cu Ruth.

Din păcate, *orice* moderație în privința băuturii nu făcea decât să-i exacerbeze fustangeala; iar efectele pe termen lung ale fustangelii lui Ted se vor dovedi mult mai riscante pentru el decât băutura.

La momentul respectiv, părea un sfârșit cum nu se poate mai potrivit pentru acea zi lungă și chinuitoare: Ted Cole în genunchi, vărsând într-un veceu. Eddie i-a urat noapte bună, cu o rezonanță de superioritate în voce. Bineînțeles că Ted nu putea răspunde, din pricina spasmelor violente și a borâtului.

Eddie s-a dus să se uite și la Ruth, neintenționând ca privirea lui scurtă asupra fetiței de patru ani, care dormea liniștită, să fie ultima timp de mai bine de treizeci de ani. N-avea de unde să știe că va pleca înainte ca Ruth să se trezească.

A doua zi dimineața, își zicea Eddie, îi va da lui Ruth cadoul de la părinții lui și o va săruta de despărțire. Dar Eddie presupunea prea multe lucruri. În ciuda experienței lui cu Marion, era totuși un băiat de șaisprezece ani, care subestimase imaturitatea emoțională a momentului – la urma urmei, el încă nu trăise asemenea momente. Și stând în camera micuței de patru ani, privind-o cum doarme, lui Eddie i-a venit ușor să presupună că totul va fi bine.

Puține sunt lucrurile ce par la fel de neatinse de lumea reală precum un copil care doarme.

Piciorul

Asta s-a întâmplat în penultima sâmbătă din august, în vara lui 1958. Pe la trei dimineața, vântul s-a mutat din sud-vest în nord-est. În semiîntunericul din dormitorul său, Eddie nu mai auzea valurile; doar un vânt dinspre sud putea să aducă zvonul mării atât de departe pe uscat, încât să fie auzit pe Parsonage Lane. Și Eddie mai știa că vântul bătea dinspre nord-vest, pentru că îi era frig. Deși i se părea potrivit ca ultima sa noapte pe Long Island să aibă aer de toamnă, Eddie nu s-a putut dezmetici suficient cât să se dea jos din pat ca să închidă fereastra dormitorului. S-a mulțumit să se înfofolească mai bine în cuvertură; și-a strâns trupul covrig, a suflat în mâinile reci, făcute căuș, și a încercat să adoarmă la loc.

Câteva secunde sau poate minute mai târziu, a visat că Marion încă dormea lângă el, dar că se ridicase din pat ca să închidă fereastra. Și-a întins brațul, așteptându-se să găsească locul cald pe care cu siguranță îl lăsase Marion, dar patul era rece. Apoi, auzind cum se închide fereastra, a auzit și cum este trasă perdeaua. Eddie nu trăgea niciodată perdeaua; o convinsese pe Marion să o lase dată la o parte. Îi plăcea s-o privească pe Marion cum doarme în lumina dinaintea zorilor.

Chiar și în toiul nopții, iar la ora trei noaptea nici că putea să fie mai în toi, în dormitorul lui Eddie era o vagă luminozitate; cel puțin contururile contopite ale pieselor de mobilier erau vizibile în semiîntunericul acela. Forma lămpii curbate de pe noptieră își arunca umbra stinsă pe tăblia de la căpătâiul

patului. Iar ușa dormitorului, lăsată întotdeauna întredeschisă – pentru ca Marion s-o audă pe Ruth dacă o strigă –, era mărginită de o lumină cenușie-închis. Era singura lumină ce reușea să străbată holul lung – o lumină îndepărtată, provenind de la micuța lampă de noapte din dormitorul principal –, dar chiar și acea lumină își găsea drumul firav până în camera lui Eddie, deoarece și ușa spre camera lui Ruth era mereu deschisă.

Însă în *această* noapte, cineva închisese fereastra *și* trăsese *și* perdeaua, iar când Eddie a deschis ochii într-un întuneric nefiresc și deplin, cineva închisese ușa dormitorului său. Ținându-și respirația, Eddie a auzit pe cineva.

Mulți tineri de șaisprezece ani văd numai persistența întunericului. Oriîncotro se uită, numai beznă. Binecuvântat cu așteptări ceva mai pline de speranță, Eddie O'Hare era înclinat să caute persistența luminii. În întunericul de nepătruns al dormitorului său, primul gând al lui Eddie a fost că Marion se întorsese la el.

– Marion? a șoptit băiatul.

– Iisuse... ce optimist ești! a exclamat Ted Cole. Credeam că nu te mai trezești.

Vocea lui venea de peste tot sau de nicăieri anume, din beznă ce-l înconjura. Eddie s-a ridicat în capul oaselor și a bâjbâit după veioză, dar cum nu era obișnuit să n-o poată vedea, n-a găsit-o.

– Lasă lumina, Eddie, i-a zis Ted. Povestea asta sună mai bine în întuneric.

– *Ce* poveste? l-a întrebat Eddie.

– Știu că vrei s-o auzi, a spus Ted. Mi-ai zis că ai rugat-o pe Marion să ți-o spună, dar Marion nu face față poveștii ăsteia. Împietrește numai când se gândește la ea. Îți amintești cum a împietrit doar *întrebând*-o despre ea – îți amintești, nu-i așa, Eddie?

– Da, îmi aduc aminte, a zis Eddie.

Prin urmare, despre *acea* poveste era vorba. Ted voia să-i povestească despre accident.

Eddie își dorise ca *Marion* să-i spună povestea. Dar ce-ar fi putut să spună acum băiatul? Bineînțeles că trebuia să asculte povestea, chiar dacă el nu de la Ted voia s-o audă.

– Bun, spune-mi-o, a zis băiatul, pe un ton cât mai indiferent cu putință.

Eddie nu putea să vadă unde anume se afla Ted sau dacă stătea în picioare ori pe scaun – nu că ar fi contat, deoarece vocea narativă a lui Ted, în *oricare* dintre poveștile lui, era mult intensificată de o atmosferă generală de întunecime.

Din punct de vedere stilistic, povestea accidentului lui Thomas și Timothy avea multe în comun cu povestea lui Ted Cole despre *Șoarecele care se târăște printre pereți* – fără a pune la socoteală nenumăratele ciorne ale *Sunetului ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet,* pe care Eddie le transcrisese fidel. Cu alte cuvinte, era o poveste de genul celor scrise de Ted Cole; când era vorba de asemenea povești, versiunea lui Marion nu putea concura cu versiunea lui Ted.

În primul rând – lucru evident pentru Eddie chiar din prima clipă –, Ted lucrase la poveste. Marion ar fi fost distrusă dacă ar fi acordat o atenție atât de mare detaliilor morții băieților ei, așa cum făcuse în schimb Ted. În al doilea rând, Marion ar fi spus povestea fără procedee stilistice; n-ar fi putut s-o spună decât foarte simplu, cât mai simplu cu putință. Spre deosebire de ea, procedeul principal în felul lui Ted de a spune povestea era folosit în mod conștient, aproape artificial; și totuși, fără el, Ted poate că n-ar fi fost în stare s-o spună defel.

Ca în majoritatea poveștilor lui Ted Cole, procedeul principal era în același timp ingenios. În povestea despre accidentul lui Thomas și Timothy, Ted vorbea despre sine la persoana a treia; se distanța astfel considerabil de sine *și* de poveste. El nu era niciodată „eu" sau „mie", sau „eu însumi"; era întotdeauna „Ted" sau „el", sau „lui", sau „el însuși". Era pur și simplu un personaj secundar într-o poveste despre alții, mult mai importanți.

Dacă Marion ar fi spus vreodată povestea, ar fi fost atât de implicată încât, spunând-o, s-ar fi cufundat în nebunie – o

nebunie mult mai mare decât orice nebunie o determinase pe Marion să-şi părăsească singurul copil în viaţă.

– Ei bine, treaba stă aşa, a început Ted. Thomas îşi luase carnetul de conducere, dar nu şi Timothy. Tommy avea şaptesprezece ani – conducea de-un an de zile. Iar Timmy avea cincisprezece ani; abia începuse să ia lecţii de condus de la tatăl său. Ted îl învăţase şi pe Thomas să conducă; era de părere că Timothy, care abia învăţa, era un elev mult mai atent decât fusese Thomas. Ceea ce nu înseamnă că Thomas era un şofer prost. Era vigilent şi sigur pe el – avea reflexe excelente. Şi era şi destul de cinic încât putea să anticipeze ce urmau să facă şoferii *proşti,* chiar înainte ca ei înşişi să ştie ce urmau să facă. Asta era cheia, îi spusese Ted, iar Thomas credea în ce-i spusese tatăl său: întotdeauna să porneşti de la premisa că toţi ceilalţi şoferi sunt proşti.

Exista o anumită parte a condusului în care Ted credea că fiul său mai mic, Timothy, era un şofer mai bun sau *potenţial* un şofer mai bun decât Thomas. Timothy avusese întotdeauna mai multă răbdare decât Thomas. Timmy, de exemplu, avea răbdare să se uite conştiincios în oglinda retrovizoare, cu aceeaşi conştiinciozitate cu care Ted considera că *trebuie* să se uite un şofer. Şi adesea răbdarea unui şofer este testată mai cu seamă şi în modul cel mai subtil la virajele la stânga – anume, când te opreşti şi aştepţi să virezi stânga peste o bandă cu maşini care vin din sens opus, nu ai voie niciodată, absolut *niciodată,* să răsuceşti roţile spre stânga anticipând virajul pe care aştepţi să-l faci. Niciodată – absolut *niciodată!*

Oricum, a continuat Ted, Thomas era unul dintre acei tineri nerăbdători care răsucesc roţile spre stânga, anticipând un viraj spre stânga, deşi tatăl *şi* mama lui – şi chiar şi fratele său mai mic – îi spuseseră în mod repetat lui Tommy să *nu* răsucească roţile decât atunci când face virajul propriu-zis.

– Ştii de ce, Eddie? a întrebat Ted.

– Pentru că, dacă te ciocnește cineva din spate, *nu* vei fi împins pe banda celor care vin din față, a răspuns Eddie. Ai fi pur și simplu împins înainte și-ai rămâne pe banda ta.

– Cine te-a învățat să conduci, Eddie? l-a întrebat Ted.

– Tata.

– Bravo lui! Spune-i din partea mea că a făcut treabă bună, i-a zis Ted.

– În regulă, a răspuns Eddie în întuneric. Mai departe...

– Ei bine. Unde-am rămas? Eram undeva în Vest, de fapt o stațiune din aia de vacanță, unde se schiază și unde se duc primăvara cei din Est, când acolo nu se mai poate conta pe așa-numitul schi de primăvară. Dacă vrei să ai parte de zăpadă în martie sau aprilie, te duci în Vest. Prin urmare... iată-ne pe noi, estici dislocați, care nu ne simțeam acasă în vest. Nu era doar vacanța de primăvară a celor de la *Exeter,* ci era vacanța de primăvară pentru o sumedenie de școli și universități, prin urmare, erau mulți dintre cei veniți din orașe, cărora nu numai munții le erau nefamiliari, ci și drumurile. Și mulți dintre acești schiori conduceau mașini cu care nu erau familiarizați – mașini închiriate, de exemplu. Familia Cole închiriase o mașină.

– Înțeleg, a zis Eddie, convins că Ted amâna deliberat să ajungă la ceea ce se întâmplase – probabil că Ted voia ca Eddie să *anticipeze* accidentul în aceeași măsură în care voia să-l facă să-l *vadă.*

– Ei bine. Era după o zi lungă de schi, ninsese toată ziua. Ninsoare jilavă, grea. Un grad sau două mai cald, a continuat Ted, și ninsoarea s-ar fi transformat în ploaie. Iar Ted și Marion nu erau chiar schiori împătimiți, de neoprit, așa cum erau fiii lor. La șaptesprezece și respectiv cincisprezece ani, Thomas și Timothy schiau de le scoteau sufletul părinților care, la vremea respectivă, aveau patruzeci și respectiv treizeci și patru de ani și care adeseori încheiau ziua de schiat ceva mai devreme decât băieții lor. De fapt, în *acea* zi, Ted și Marion se retrăseseră la barul stațiunii, unde așteptaseră un timp cam lung (așa li se păruse lor) ca Thomas și Timothy să-și termine ultima coborâre și

apoi încă una, chiar ultima. Știi cum sunt băieții... copiii nu se mai satură de schi, iar mămica și tăticu' stau și-așteaptă...

– Înțeleg... v-ați îmbătat, a zis Eddie.

– Acesta era un aspect a ceea ce avea să devină ridicol, adică în ceea ce privește ciondăneala nesfârșită între Ted și Marion, i-a spus Ted lui Eddie. Marion *a spus* că Ted era beat, cu toate că, în opinia lui Ted, el nu era beat. Iar Marion, fără să se fi îmbătat, băuse mai mult la acea oră târzie a după-amiezii decât îi stătea în obicei. Când Thomas și Timothy și-au găsit părinții la bar, a fost limpede pentru amândoi băieții că nici tatăl și *nici* mama lor nu erau în forma *ideală* să conducă mașina închiriată. În plus, Thomas avea carnetul la el și nu băuse. Nu încăpea îndoială, pentru nici unul dintre ei, cine va fi șoferul.

– Prin urmare, Thomas conducea, l-a întrerupt Eddie.

– Și frații fiind frați, Timothy ședea lângă el – pe locul pasagerului. Cât despre părinți, a continuat Ted, ei ședeau acolo unde într-o bună zi majoritatea părinților vor ajunge să șadă: pe bancheta din spate. Iar în cazul lui Ted și al lui Marion, au continuat să facă ceea ce mulți părinți fac fără întrerupere: s-au certat, cu toate că natura neînțelegerii lor era ridicolă, *etern* ridicolă. Bunăoară, Ted curățase de zăpadă parbrizul, nu și geamul din spate. Marion argumenta că Ted ar fi trebuit să curețe și geamul din spate. Ted i-a replicat că, după ce mașina se va încălzi și se va pune în mișcare, zăpada o să alunece singură. Și, deși într-adevăr așa s-a întâmplat – zăpada a alunecat de pe geamul din spate de cum au prins viteză, dar nu chiar viteza de autostradă –, Marion și Ted au continuat să se certe. Doar tema s-a schimbat; ridicolul însă n-a dispărut.

Stațiunea era un oraș din acela despre care nu prea ai ce spune. Strada principală este de fapt o șosea cu trei benzi, unde banda din mijloc e destinată virajelor la stânga, deși nu-s puțini dobitocii care confundă banda de *viraj* cu banda de *depășire*, dacă mă-nțelegi ce vreau să spun. Urăsc șoselele cu trei benzi, Eddie – tu nu?

Eddie a refuzat să răspundă. Era o poveste marca Ted Cole: întotdeauna vezi ceea ce trebuie să te facă să-ți fie frică; vezi chestia venind și venind. Problema e că nu vezi niciodată *tot* ce vine.

– Oricum, a continuat Ted, Thomas se descurca foarte bine la volan, ținând cont de circumstanțele neprielnice. Încă ningea. Se și întunecase între timp – într-adevăr, totul era nefamiliar. Ted și Marion au început să se certe despre cel mai bun drum spre hotelul unde se cazaseră. O prostie, de altfel, pentru că întregul oraș se găsea fie de-o parte, fie de cealaltă parte a acestei șosele cu trei benzi și, deoarece șoseaua însăși era de fapt o *fâșie* de hoteluri, moteluri, benzinării, restaurante și baruri care se întindeau de ambele părți ale carosabilului, nu era nevoie decât să știi de care parte a șoselei să mergi. Și Thomas știa. Era nevoie de un viraj la stânga, indiferent cum îl făcea. Nu-l ajuta cu nimic pe șofer faptul că mama și tatăl lui erau hotărâți să aleagă cu exactitate *locul* în care să vireze. Putea, de exemplu, să vireze chiar în fața hotelului – Ted era de acord cu această abordare directă – sau putea trece de hotel, până la următorul semafor. Și acolo, când se făcea verde, putea întoarce virând la stânga; și astfel hotelul ar fi fost pe partea lui dreaptă. Marion considera că virajul la semafor era mai sigur decât virajul la stânga, unde nu exista semafor.

– OK! OK! a țipat Eddie în întuneric. Văd ce se-ntâmplă! Văd ce se-ntâmplă!

– Ba nu vezi! i-a strigat Ted. Nu poți vedea până nu se termină *de tot!* Sau vrei să mă opresc?

– Nu, te rog, continuă, a răspuns Eddie.

– Deci... Thomas o ia pe banda din mijloc, banda de *viraj* – care nu e banda de depășire –, și Tommy aprinde semnalizarea, fără să știe că ambele lumini de semnalizare sunt acoperite de zăpadă umedă, lipicioasă pe care tatăl lui omisese să o curețe, așa cum omisese să curețe și geamul din spate. Nimeni aflat în spatele mașinii lui Thomas nu poate vedea semnalizarea, nici luminile de poziție, nici stopurile. Mașina nu e vizibilă

pentru nimeni care vine în spatele lui sau e vizibilă doar în ultima clipă.

Între timp, Marion spune: „Nu întoarce aici, Tommy, e mai sigur în față, la semafor".

„Marion, vrei să vireze acolo și să ia amendă?" a întrebat-o Ted pe nevastă-sa.

„Nu-mi pasă dacă ia amendă, Ted, e mai sigur să vireze la semafor", a răspuns Marion.

„Voi doi, terminați! le-a cerut Thomas. Nu vreau să iau amendă, mamă."

„Bun, atunci întoarce aici", i-a zis Marion.

„Fă-o, Tommy... nu te codi", i-a spus Ted.

„Ce minunat e să conduci din spate", a comentat Timothy. Apoi Timmy a observat că fratele lui răsucise roțile spre stânga în timp ce încă aștepta să vireze. „Iar ai răsucit roțile prea devreme", i-a spus Tim.

„Pentru că mă gândeam să-ntorc și-apoi m-am răzgândit, tâmpitule!" a spus Thomas.

„Tommy, te rog nu-l face tâmpit pe fratele tău", l-a rugat Marion.

„Cel puțin nu de față cu mama ta", a adăugat Ted.

„Nu... nu asta am vrut să spun, Ted, i-a zis Marion soțului ei. Am vrut să spun că nu trebuie să-și facă fratele tâmpit – punct."

„Auzi, tâmpitule?" l-a întrebat Timothy pe fratele său.

„Timmy, *te rog*...", s-a rugat Marion.

„Poți să întorci după plugul ăsta de zăpadă", i-a spus Ted fiului său.

„Tată, știu, eu sunt șoferul", a zis băiatul de șaptesprezece ani.

Dar deodată mașina a fost inundată de lumină – erau farurile celei care venea spre ei din spate. Un automobil combi plin de elevi din New Jersey. Nu mai fuseseră niciodată în Colorado. Se poate crede că în New Jersey nu e nici o diferență între banda de viraj și cea de depășire.

Oricum, elevii credeau că *depășesc*. N-au văzut (decât în ultima clipă) mașina care aștepta în fața lor să vireze spre stânga –

imediat după ce trecea plugul de pe banda cealaltă. Astfel că mașina lui Thomas a fost împinsă din spate și, pentru că Thomas răsucise deja roțile, mașina lui a fost împinsă în banda traficului care venea din față și care, în acele momente, era format dintr-un plug de zăpadă foarte mare, venind cu o viteză de patruzeci și cinci de mile pe oră. Elevii au spus ulterior că, după părerea lor, combiul mergea cu aproximativ cincizeci pe oră.

– Iisuse... a zis Eddie.

– Plugul a tăiat mașina lui Thomas aproape perfect în două, a continuat Ted. Thomas a fost omorât de axul volanului mașinii pe care-o conducea – i-a strivit pieptul. Tommy a murit pe loc. Și, preț de vreo douăzeci de minute, Ted a rămas blocat pe banchetă, exact în spatele lui Thomas. Ted nu-l putea vedea pe Thomas, dar știa că murise, pentru că Marion îl putea vedea pe Tommy și, deși nu rostise niciodată cuvântul „mort", repeta întruna, „Ah, Ted... Tommy s-a dus, Tommy s-a dus. Poți să-l vezi pe Timmy? Timmy nu s-a dus și el, nu-i așa? Poți să vezi dacă s-a dus?"

Deoarece Marion era blocată pe banchetă, exact în spatele lui Timothy – mai bine de o jumătate de oră –, nu-l putea vedea pe Timothy, care era exact în fața ei. Dar Ted îl vedea destul de bine pe fiul său mai mic, care leșinase când capul îi trecuse prin parbriz; deocamdată totuși, Timothy încă era viu. Ted vedea că Timmy respira, dar Ted *nu putea* vedea că plugul, când tăiase mașina în două, tăiase de la coapsă și piciorul stâng al lui Timmy. În timp ce o ambulanță și o echipă de descarcerare se luptau să-i scoată pe toți din mașina făcută armonică între plug și combi, Timothy Cole a murit din pricina hemoragiei provocate de retezarea unei artere femurale.

Vreme de vreo douăzeci de minute – atât a părut că trecuseră, deși poate fuseseră mai puțin de cinci – Ted și-a privit fiul cum moare. Deoarece Ted fusese eliberat din epavă cu vreo zece minute înainte ca echipa de descarcerare să reușească s-o elibereze și pe Marion – avea câteva coaste rupte; altfel, scăpase întreg –, Ted i-a văzut pe medicii de pe ambulanță scoțând din mașină trupul lui Timmy (dar nu și piciorul lui stâng). Piciorul

retezat al băiatului era încă țintuit de locul din față, lângă plug, atunci când echipa de descarcerare a reușit în sfârșit s-o extragă pe Marion de pe bancheta din spate. Ea știa că Thomas al ei murise, dar despre Timothy al ei avea habar doar că fusese scos dintre fiare și dus la *spital*, spera ea, pentru că îl întreba întruna pe Ted: „Nu s-a dus și Timmy, nu-i așa? Poți să vezi dacă s-a dus?"

Dar Ted s-a dovedit un laș când a trebuit să răspundă la această întrebare, pe care a lăsat-o fără răspuns și așa avea să rămână. I-a cerut unuia din echipă să acopere piciorul lui Timmy cu o prelată, ca Marion să nu-l vadă. Și după ce Marion a fost scoasă întreagă din mașină – de fapt, se ținea pe picioare, chiar se mișca de colo colo șchiopătând, deși se va constata că avea o gleznă fracturată –, Ted a încercat să-i spună soției lui că fiul lor mai mic murise, la fel ca și cel mare. Dar pur și simplu n-a izbutit s-o *spună*. Înainte ca Ted să-i zică ceva lui Marion, ea a zărit pantoful lui Timmy. N-avea de unde să știe – nu și-ar fi putut *imagina* – că pantoful băiatului era încă atașat de piciorul lui. Marion credea că e doar pantoful. Și a zis: „Ah, Ted, uite... o să aibă nevoie de pantof". Și, fără ca nimeni s-o oprească, s-a apropiat șchiopătând de mașina distrusă și s-a aplecat să ia pantoful.

Bineînțeles că Ted a *vrut* s-o oprească, dar – că vorbeam de „împietrit" – în acea clipă se simțea complet paralizat. Nu se putea mișca, nu putea nici măcar vorbi. Astfel că a lăsat-o pe soția lui să descopere că pantoful fiului ei era încă prins de *piciorul lui*. Atunci și-a dat seama Marion că Timothy se dusese și el. Și *acesta*... a zis Ted Cole, în maniera lui, acesta e sfârșitul poveștii.

– Afară de-aici, i-a spus Eddie. Asta e camera *mea*, cel puțin pentru încă o noapte.

– E aproape dimineață, i-a zis Ted băiatului.

A dat la o parte o perdea, ca Eddie să vadă palidul început al luminii cadaverice.

– Afară de-aici, a repetat Eddie.

– Să nu-ți închipui că mă cunoști sau că o cunoști pe Marion, a spus Ted. Nu ne cunoști... mai ales pe Marion n-o cunoști.

– OK, OK, a spus Eddie.

A văzut că ușa dormitorului era deschisă; din holul lung pătrundea familiara lumină de un cenușiu-închis.

– Marion nu mi-a zis nimic decât după ce s-a născut Ruth, a continuat Ted. Adică nu mi-a zis un *cuvânt*, nici un cuvânt despre accident. Dar într-una din zile, după nașterea lui Ruth, Marion a intrat în atelierul meu – știi doar că nici măcar nu se apropia de el – și mi-a zis: „Cum ai putut să mă lași să văd piciorul lui Timothy? Cum ai *putut?*" A trebuit să-i spun că n-am fost fizic în stare să mă mișc – că am fost paralizat, stană de piatră. Dar tot ce mi-a spus a fost: „Cum ai *putut?*" Și n-am mai vorbit despre asta niciodată. Eu am încercat, dar ea refuza să vorbească.

– Te rog, ieși de-aici, a zis Eddie.

Plecând, Ted a spus:

– Ne vedem dimineață, Eddie.

Perdeaua pe care o dăduse Ted la o parte nu lăsa să intre prea mult din lumina palidă de dinaintea zorilor, pentru ca Eddie să vadă cât e ceasul; n-a văzut decât că ceasul de la mână și încheietura mâinii, inclusiv brațul întreg și mâna aveau culoarea bolnavă, argintie-cenușie, a unui cadavru. Eddie și-a rotit mâna, dar nu distingea nici o diferență în tonul griului. Palma și dosul mâinii arătau la fel; de fapt, pielea lui și pernele, și cearșafurile mototolite aveau aceeași nuanță de gri cadaveric. Eddie a zăcut treaz, așteptând o lumină mai adevărată. A privit cerul prin fereastră; se decolora treptat. Iar cu puțin înaintea zorilor, cerul tot mai luminos arăta ca o vânătaie veche de-o săptămână.

Eddie știa că Marion trebuie să fi văzut multe ore din această lumină de dinaintea zorilor. Probabil că o vedea și acum – cu siguranță nu putea dormi, oriunde se afla. Abia acum înțelegea Eddie ce vedea Marion când era trează: zăpada umedă topindu-se pe șoseaua neagră și umedă care, în plus, trebuie să fi fost vărgată de lumina reflectată; de neonul tentant al firmelor, promițând mâncare, băutură și adăpost (chiar și divertisment); de farurile trecând constant, mașinile târându-se ca melcii,

pentru că fiecare voia să caște gura la accident; de albastrul rotitor al luminilor mașinilor de poliție, de luminile galbene clipitoare ale camionetei de remorcare și de luminile roșii scăpărătoare ale ambulanței. Și totuși, în tot acest haos, Marion zărise *pantoful!*

„Ah, Ted, uite... o să aibă nevoie de pantof" – Marion își va aminti pentru totdeauna ce spusese când se apropiase șchiopătând de mașina distrusă și se aplecase.

Ce fel de pantof o fi fost acela? se întreba Eddie. Absența detaliului îl împiedica să vadă piciorul cu precizie. Un apreschi, poate. Sau un pantof vechi de tenis – lui Timothy nu i-ar fi păsat dacă se uda. Dar faptul că pantoful sau gheata, sau orice ar fi fost nu avea nume îl împiedica pe Eddie să-l vadă și, nevăzându-l, nu putea să vadă piciorul. Nici măcar nu-și putea imagina piciorul.

Ce noroc pe Eddie. Marion nu era la fel de norocoasă. Întotdeauna își va aminti de pantoful plin de sânge; detaliul întocmai al pantofului o va face mereu să-și amintească de picior.

Lucrând pentru domnul Cole

Faptul că nu ştia ce fel de pantof era l-a făcut pe Eddie să adoarmă, fără să fi vrut acest lucru. S-a trezit cu soarele strălucind prin fereastra cu perdeaua dată la o parte; cerul era de un albastru proaspăt şi lipsit de nori. Eddie a deschis o fereastră ca să vadă cât de rece era afară – îi va fi cam răcoare până la feribot, *dacă* va găsi pe cineva să-l ducă până la Orient Point –, şi acolo, pe alee, a zărit o camionetă necunoscută. O camionetă cu remorcă. În remorcă se găseau două maşini de tuns iarbă – una gen tractor, iar cealaltă din cele pe care le împingi din spate – şi se mai găseau greble, hârleţe şi săpăligi, precum şi câteva modele de capete de furtun; în plus, un furtun lung, făcut colac.

Ted Cole îşi tundea singur peluza; şi o stropea numai când avea nevoie să fie stropită sau când îşi amintea el că trebuie s-o ude. Deoarece curtea rămăsese neamenajată, un rezultat al neînţelegerii între Ted şi Marion, cu greu puteai spune că era o curte ce merita să fie îngrijită de un grădinar cu normă întreagă. Cu toate acestea, tipul din camionetă arăta ca un grădinar cu normă întreagă.

Eddie s-a îmbrăcat şi a coborât în bucătărie; una din ferestrele bucătăriei avea să-i ofere o perspectivă mai bună asupra omului din camionetă. Ted, care arăta surprinzător de treaz şi deja făcuse o oală de cafea, trăgea cu ochiul printr-o fereastră a bucătăriei la grădinarul misterios, care pentru Ted nu era câtuşi de puţin misterios.

– E Eduardo, i-a şoptit Ted lui Eddie. Ce face aici Eduardo?

Abia acum l-a recunoscut Eddie pe grădinarul doamnei Vaughn, deşi nu-l văzuse decât o dată – şi preţ de o clipă doar –, când Eduardo Gomez se încruntase la Eddie din punctul lui de observaţie din vârful scării, de unde omul culegea bucăţi pornografice de pe gardul-viu al familiei Vaughn, după care fusese tratat cum nu se poate mai rău.

– Poate că l-a angajat doamna Vaughn ca să te ucidă, a lansat Eddie o presupunere.

– Nu, nu pe *Eduardo!* a zis Ted. Dar pe *ea* o vezi pe undeva? Nu-i în cabină, nici în remorcă.

– Poate stă întinsă sub camionetă, şi-a dat Eddie cu părerea.

– Pentru Dumnezeu, vorbesc serios, i-a spus Ted băiatului.

– Şi eu, a replicat Eddie.

Amândoi aveau motive să creadă că doamna Vaughn era capabilă de crimă, dar, din câte se părea, Eduardo Gomez era singur; grădinarul şedea pur şi simplu în cabina camionetei. Ted şi Eddie au văzut cum iese aburul din termosul lui Eduardo când acesta şi-a turnat o ceaşcă de cafea; politicos, grădinarul aştepta să primească un semn din partea celor din casă că se treziseră la viaţă.

– Ce-ar fi să te duci să vezi ce vrea? l-a îndemnat Ted pe Eddie.

– *Eu* nu, a refuzat Eddie. Am fost concediat, greşesc cumva?

– Iisuse... atunci măcar vino cu mine, i-a zis Ted băiatului de şaisprezece ani.

– Prefer să stau lângă telefon, a răspuns Eddie. Dacă are cumva o armă şi te împuşcă, dau telefon la poliţie.

Dar Eduardo Gomez era neînarmat; singura armă a grădinarului era o bucată de hârtie cu aspect inofensiv, pe care şi-o scosese din portofel. I-a arătat-o lui Ted; era cecul mânjit, ilizibil, pe care doamna Vaughn îl lansase în havuz.

– A zis că e *ultimul* meu salariu, i-a explicat Eduardo lui Ted.

– Te-a *concediat?* l-a întrebat Ted pe grădinar.

– Din pricină că v-am avertizat că vine după dumneavoastră cu maşina.

– O, a făcut Ted neputându-şi lua privirile de la cecul fără valoare. Ăsta nici măcar nu se poate citi, i-a zis lui Eduardo. Ăsta sau un cec necompletat e totuna.

În urma aventurii din fântână, cecul era acoperit cu o tentă de cerneală sepia spălăcită.

– Nu era singura mea slujbă, a explicat grădinarul, dar era cea mai babană. Venitul meu principal.

– O, a exclamat Ted din nou; i-a dat înapoi lui Eduardo cecul în nuanţă sepia, pe care grădinarul l-a pus la loc în portofel, cu un gest solemn. Hai să văd dacă te-am înţeles corect, Eduardo, a început Ted. Tu crezi că mi-ai salvat viaţa şi din cauza asta ţi-ai pierdut slujba.

– *Chiar* v-am salvat viaţa şi *chiar* mi-am pierdut slujba din cauza asta, a replicat Eduardo.

Vanitatea lui Ted, care privea şi iuţeala lui de picior, l-a obligat să creadă că, şi dacă ar fi pornit amândoi în aceeaşi clipă, ar fi putut-o întrece pe doamna Vaughn în Lincolnul ei. Cu toate acestea, Ted n-ar fi pus niciodată la îndoială faptul că grădinarul dăduse dovadă de curaj.

– Despre ce sumă de bani e vorba exact? a vrut Ted să ştie.

– Nu vreau banii dumneavoastră, n-am venit aici pentru pomană, i-a răspuns Eduardo. Speram să aveţi ceva de lucru pentru mine.

– Vrei o slujbă?

– Numai dacă aveţi ceva pentru mine, a zis Eduardo.

Grădinarul se uita cu priviri disperate la grădina lăsată în paragină. Nici măcar peluza peticită nu vădea semne de îngrijire profesionistă. Avea nevoie de fertilizator – ca să nu mai vorbească de faptul că nu era suficient udată. Nu se zărea nici un arbust înfloritor, nici din cei mereu-verzi, nici din cei cu frunze căzătoare – Eduardo cel puţin nu vedea nici unul. Doamna Vaughn îi spusese odată lui Eduardo că Ted Cole era bogat şi vestit. („Aş zice că banii nu-s băgaţi în grădinărit", s-a gândit Eduardo.)

– Nu prea pare să aveți o slujbă pentru mine, i-a spus grădinarul.

– Stai niței, a zis Ted. Hai să-ți arăt unde vreau să amenajez o piscină și încă niște chestii.

De la fereastra bucătăriei, Eddie i-a văzut cum pornesc în plimbare în jurul casei. Nu i s-a părut că purtau o conversație ce le putea pune viața în pericol. Încât a presupus că putea să li se alăture în curte.

– Vreau un bazin simplu, dreptunghiular – nu trebuie să aibă dimensiuni olimpice, îi spunea Ted lui Eduarado. Vreau să fie adânc la un capăt și cu apă mică la celălalt capăt – cu trepte. Fără trambulină. După părerea mea, trambulinele sunt periculoase pentru copii. Am o fiică în vârstă de patru ani.

– Eu am o nepoțică de patru ani și sunt de acord cu dumneavoastră, i-a spus Eduardo lui Ted. Eu nu fac piscine, dar știu câțiva tipi care fac așa ceva. Dar pot să-*ngrijesc* o piscină, desigur. Pot s-o golesc și să pun chimicalele în cantitățile necesare. Știți... să nu se tulbure apa sau să vi se înverzească pielea, sau mai știu eu ce.

– Cum zici tu. Poți să te ocupi de asta. Dar nu vreau trambulină. Și trebuie să fie ceva plante în jurul piscinei, pentru ca vecinii și trecătorii să nu se holbeze la noi.

– Aș recomanda o bermă – de fapt trei berme, a spus Eduardo. Și în partea de sus a bermelor, ca să țină pământul, aș sugera plantarea unor măslini rusești. Le merge bine aici, iar frunzele sunt frumoase, un fel de verde argintiu. Fac flori galbene, plăcut mirositoare, și un fruct care seamănă cu măslina. Se mai numesc și răchițică.

– Cum zici tu, i-a spus Ted. Tu ești șeful. Și mai e și chestia cu perimetrul proprietății ca atare – n-am sentimentul că proprietatea asta a avut cândva o graniță vizibilă.

– Se poate planta lemn-câinesc, a răspuns Eduardo Gomez.

Omulețul a părut ca scuturat de un fior când s-a gândit la gardul-viu de care stătuse atârnat, mai-mai să-și dea sufletul din pricina gazelor de eșapament. Cu toate acestea, grădinarul

putea face minuni cu lemnul-câinesc; îngrijit de el, lemnul-câinesc al doamnei Vaughn crescuse în medie optsprezece inchi pe an.

– Trebuie doar să-i puneți îngrășământ și să-l udați, și mai ales să-l curățați de uscături, a adăugat grădinarul.

– În regulă, punem lemn-câinesc, a fost Ted de acord. Îmi plac gardurile-vii.

– Și mie, a mințit Eduardo.

– Și vreau mai multă peluză, a zis Ted. Vreau să scap de margaretele astea tâmpite și de iarba înaltă. Pun pariu că sunt căpușe în iarba aia înaltă.

– Bineînțeles că sunt, a confirmat Eduardo.

– Vreau să arate ca un teren de atletism, a zis Ted pe un ton răzbunător.

– Vreți să fie trasate pe el și linii? a întrebat grădinarul.

– Nu, nu! a strigat Ted. Adică vreau ca pajiștea să aibă *dimensiunea* unui teren de atletism.

– Aha. Asta înseamnă o peluză mare, mult de lucru cu tunsul, multe stropitori...

– Ce zici de dulgherie? l-a întrebat Ted pe grădinar.

– Ce să zic de dulgherie? n-a priceput Eduardo.

– Adică te pricepi la dulgherie? Mă gândeam la un duș în aer liber – cu mai multe pere de duș, i-a explicat Ted. Nu-i *cine știe ce* de dulgherit.

– Bineînțeles, pot s-o fac, i-a răspuns Eduardo. Nu mă pricep la canalizare, dar știu un tip...

– Cum zici tu, a repetat Ted. Te pun șef peste toate. Și soția ta? a adăugat el.

– Ce-i cu ea?

– Păi, adică, ea muncește? Cu ce se ocupă?

– Gătește, i-a răspuns Eduardo. Uneori, are grijă de nepotica noastră și de alți copii. Face curățenie în câteva case...

– Poate i-ar plăcea să se ocupe de curățenie în casa *asta*, a zis Ted. Poate i-ar plăcea să gătească pentru mine și să aibă grijă de fetița mea de patru ani. E o fetiță tare drăguță. Se numește Ruth.

– Cum să nu, o s-o-ntreb pe soția mea. Mai mult ca sigur că o să vrea, a răspuns Eduardo.

Eddie era sigur că Marion ar fi fost devastată dacă ar fi fost martoră la aceste tranzacții. Marion plecase de mai puțin de douăzeci și patru de ore, dar soțul ei deja o înlocuise – cel puțin în mintea lui. Ted angajaze un grădinar și un dulgher, un îngrijitor virtual și meșter la toate, iar în curând soția lui Eduardo se va ocupa de bucătărie *și* va avea grijă de Ruth!

– Cum se numește soția ta? l-a întrebat Ted pe Eduardo.

– Conchita... nu de la banane.

Conchita va ajunge să gătească pentru Ted și Ruth; nu numai că va deveni bona principală a lui Ruth, dar, când Ted va pleca în excursii, Conchita și Eduardo se vor muta în casa de pe Parsonage și vor avea grijă de Ruth ca și când i-ar fi părinți. Iar nepoata soților Gomez, Maria, de aceeași vârstă cu Ruth, îi va fi adesea tovarășă de joacă, până ce Ruth va crește mare.

Faptul că a fost concediat de doamna Vaughn va avea numai consecințe fericite și prospere pentru Eduardo; în curând, venitul său principal va fi asigurat de Ted Cole care îi va asigura și Conchitei venitul principal. Ca *angajator,* Ted se va dovedi o persoană mult mai plăcută și mai de nădejde decât era ca *bărbat.* (Chiar dacă nu și față de Eddie O'Hare.)

– Prin urmare, când poți să începi? l-a întrebat Ted pe Eduardo în acea dimineață devreme de sâmbătă a lunii august 1958.

– Când vreți, a răspuns Eduardo.

– Ei bine. Poți începe de azi, Eduardo, i-a spus Ted. Fără să se uite la Eddie, care stătea lângă ei, în curte, Ted a adăugat: Poți începe prin a-l duce pe băiatul ăsta la feribot, la Orient Point.

– Cum să nu, pot să fac asta, a zis Eduardo.

A dat politicos din cap înspre Eddie, care i-a răspuns la fel.

– Poți să pleci imediat, Eddie, i-a zis Ted băiatului de șaisprezece ani. Adică înainte de micul dejun.

– E-n regulă, a răspuns Eddie. Mă duc să-mi iau lucrurile.

Așa s-a întâmplat că Eddie O'Hare a plecat fără să-și ia rămas-bun de la Ruth; trebuia să plece cât fetița încă dormea. Eddie a zăbovit doar cât să dea un telefon acasă. Îi trezise pe-ai săi după miezul nopții; acum i-a trezit din nou, înainte de ora șapte dimineața.

– Dacă ajung primul la New London, o să te aștept pe chei, i-a zis Eddie tatălui său. Să ai grijă la condus.

– O să fiu acolo! O să ajung înaintea feribotului! *Amândoi* o să fim acolo, Edward! i-a zis Minty dintr-o răsuflare fiului său.

Cât despre lista cu toți exonienii care locuiau în Hamptons, Eddie a dat s-o pună în bagaj. În clipa următoare, a rupt fiecare pagină în fâșii lungi, subțiri și le-a strâns apoi într-un ghem pe care l-a lăsat în coșul de gunoi din dormitorul pentru oaspeți pe care-l ocupase. După ce Eddie va fi plecat, Ted avea să scotocească prin cameră și să dea peste listă, pe care avea s-o ia drept scrisori de dragoste și să se chinuiască să le refacă din fâșii, până să-și dea seama că nici Eddie și nici Marion nu ar fi putut scrie asemenea „scrisori de dragoste".

Deasupra lucrurilor din valijoară, Eddie așezase exemplarul familiei O'Hare din *Șoarecele care se târăște printre pereți*, exemplarul pe care Minty dorise să primească un autograf din partea domnului Cole, dar (în situația dată) Eddie n-avea curajul să-i ceară faimosului scriitor și ilustrator să semneze exemplarul. În schimb, a furat unul dintre stilourile lui Ted; un stilou cu penița preferată de Ted pentru a da autografe. Pe feribot, își zicea Eddie, o să aibă timp să încerce să imite cât mai bine caligrafia îngrijită a lui Ted Cole. Eddie spera ca mama și tatăl lui să nu-și dea seama de diferență.

Pe alee, nu mai prea aveau ce să-și spună de rămas-bun – nici formal, nici amical.

– Ei bine... Ted a făcut o pauză. Ești un șofer bun, Eddie, a izbutit Ted să spună, întinzându-i mâna.

Eddie a acceptat să i-o strângă. Prudent, și-a întins și mâna stângă în care ținea cadoul pentru Ruth, deformat, turtit ca

o felie de pâine. Ce să facă altceva decât să i-l dea lui Ted, ceea ce a și făcut.

– E pentru Ruth, dar nu știu ce-i înăuntru, a spus Eddie. E de la părinții mei. A stat în sacul meu toată vara, a explicat el.

Citea pe chipul lui Ted disprețul cu care acesta examina hârtia de ambalaj mototolită, aproape desfăcută. Cadoul cerea să fie deschis, măcar pentru a scăpa de ambalajul acela îngrozitor. De bună seamă că Eddie era curios să știe ce-i înăuntru; și bănuia că se va simți *penibil* când va vedea ce e. Eddie simțea că și Ted vrea să-l deschidă.

– Să-l deschid eu sau s-o las pe Ruth să-l deschidă? l-a întrebat Ted pe Eddie.

– De ce nu-l deschizi *tu?* l-a întrebat Eddie la rândul său.

Așa că l-a deschis Ted; înăuntru era un articol de îmbrăcăminte: un tricou mic. Ce-o poate interesa pe-o fetiță de patru ani un articol de îmbrăcăminte? Dacă ar fi deschis Ruth cadoul, ar fi fost dezamăgită că nu era o jucărie sau o carte. În plus de asta, tricoul era deja prea mic pentru Ruth; până vara viitoare, când venea din nou vremea tricourilor, fetița va fi crescut mult prea mult ca să-l mai poarte.

Ted a desfăcut tricoul și l-a ridicat, ca să-l vadă și Eddie. Motivul Exeter n-ar fi trebuit să-l ia prin surprindere pe Eddie, însă – pentru prima oară în șaisprezece ani – băiatul tocmai petrecuse trei luni într-o lume în care colegiul nu era subiectul permanent de discuție. Pe pieptul micului tricou, Eddie a citit literele mari pe un fond gri:

EXETER 197___

Ted i-a arătat lui Eddie și biletul pus în pachet de Minty. „Nu că ar fi posibil – în orice caz nu cât mai trăim *noi* – ca acest colegiu să primească și fete, dar m-am gândit că, în calitate de fost exonian, vei accepta posibilitatea ca fiica ta să urmeze Exeter. Cu mulțumirile mele că i-ai oferit băiatului meu prima lui slujbă!" Biletul era semnat „Joe O'Hare, '36". Ce ironie, s-a

gândit Eddie, ca 1936, adică anul în care absolvise tatăl său liceul Exeter, să fie și anul în care Ted se însurase cu Marion.

O ironie încă și mai mare era aceea că Ruth Cole *va urma* Exeter, în ciuda încredințării lui Minty (și a multor altor profesori de la Exeter) că era puțin probabil ca vechiul colegiu să accepte învățământul mixt. De fapt, pe 27 februarie 1970, Consiliul de administrație a anunțat că Exeter va admite fete în toamna acelui an. Ruth își va lăsa în urmă viața din Long Island și se va muta la venerabilul internat din New Hampshire; va avea șaisprezece ani. La nouăsprezece ani, va absolvi colegiul Exeter promoția '73.

În acel an, mama lui Eddie, Dot O'Hare, îi va trimite fiului ei o scrisoare, spunându-i că fiica fostului său angajator a absolvit colegiul împreună cu alte 46 de fete, colegele de școală a 239 de băieți. Dot recunoștea în scrisoare că cifrele ar putea să-i favorizeze chiar și mai mult pe băieți, deoarece îi numărase pe câțiva dintre băieți drept fete – într-atât erau de numeroși băieții cu păr mult prea lung.

E adevărat: promoția '73 a colegiului Exeter demonstra că părul lung la băieți devenise o modă; părul lung, drept, cu cărare la mijloc era la modă și printre fete. La vremea respectivă, Ruth nu făcea excepție. În toți anii de colegiu, așa își va purta părul – lung, drept, cu cărare la mijloc –, până când, la un moment dat, va deveni stăpână peste propriul păr și îl va tăia scurt – așa cum (va spune ea) și-l dorise întotdeauna, și *nu numai* ca să-i facă în ciudă tatălui ei.

În vara lui '73, aflat pentru scurt timp acasă, în vizită la părinți, Eddie O'Hare va acorda doar o atenție trecătoare anuarului în care se afla și clasa absolventă a lui Ruth. (Minty pur și simplu îi împinsese în brațe *PEAN*-ul *'73*.)

– Cred că seamănă cu mama ei, i-a spus Minty lui Eddie, cu toate că n-avea de unde să știe lucrul ăsta. N-o întâlnise niciodată pe Marion. O fi văzut o fotografie de-a ei în vreun ziar sau vreo revistă din perioada în care muriseră băieții, dar ceea ce tocmai spusese i-a atras atenția lui Eddie.

Când Eddie a văzut portretul lui Ruth din ultimul an, părerea lui a fost că Ruth semăna mai mult cu Ted. Nu numai din pricina părului negru, ci și a feței colțuroase, a ochilor depărtați, a gurii mici și a maxilarului mare. Ruth era atrăgătoare, fără doar și poate, însă mai curând chipeșă, nu frumoasă; arăta bine într-un fel aproape masculin.

Și această impresie despre Ruth la nouăsprezece ani era și mai mult sporită de ținuta ei agresiv-sportivă din fotografia echipei masculine de squash a colegiului. Abia în anul următor avea să existe o echipă feminină de squash la Exeter; dar în '73, lui Ruth i s-a permis să joace în echipa masculină, în care ocupa locul trei ca valoare. În fotografia de echipă, Ruth putea ușor fi confundată cu un băiat.

Ruth Cole mai apărea doar într-o fotografie din anuar, înfățișând grupul de fete din căminul Bancroft Hall, unde locuia ea. Ruth zâmbește senină, în mijlocul grupului; arată mulțumită, dar singură.

Astfel, privirea fugitivă aruncată lui Ruth așa cum apărea în fotografiile ei din anuarul Exeter îi va îngădui lui Eddie să continue să se gândească la ea ca la „bietul copil" pe care-l văzuse ultima oară în vara lui 1958, și atunci dormind. De la acea dată, vor trece douăzeci și doi de ani înainte ca Ruth Cole să-și publice primul roman – la vârsta de douăzeci și șase de ani. Eddie O'Hare va avea treizeci și opt de ani când îl va citi; abia atunci va recunoaște că se poate spune că Ruth avea mai mult din Marion decât din Ted. Iar Ruth însăși va avea patruzeci și unu de ani când Eddie își va da seama că Ruth avea mai mult din *Ruth* decât din Ted sau din Marion.

Dar cum ar fi putut Eddie O'Hare să-și dea seama de toate acestea doar privind la un tricou care, în vara lui '58, era deja prea mic pentru Ruth? În acel moment, Eddie – ca și Marion – voia doar să plece, iar șoferul îl aștepta. Băiatul de șaisprezece ani a urcat în camionetă, lângă Eduardo Gomez; în timp ce grădinarul ieșea cu spatele de pe alee, Eddie se întreba dacă să-i facă semn cu mâna de rămas-bun lui Ted care încă stătea pe

alee. „Dacă face el semn cu mâna, îi fac și eu", a hotărât Eddie; i s-a părut că Ted dă să facă semn cu micul tricou, dar că era preocupat de ceva mult mai important decât făcutul cu mâna.

Înainte ca Eduardo să iasă de tot de pe alee, Ted a țâșnit în fugă după ei și a oprit camioneta. Deși aerul dimineții era rece, Eddie – îmbrăcat cu sveterul Exeter întors pe dos – își ținea cotul sprijinit de geamul coborât al cabinei. Apucându-l de cot, Ted i-a spus lui Eddie:

– Despre Marion... mai e un lucru pe care trebuie să-l știi. Încă dinainte de acident, ea a fost o femeie dificilă. Adică, și dacă n-ar fi fost nici un accident, Marion tot dificilă ar fi. Înțelegi ce-ți spun, Eddie?

În felul în care îl ținea, Ted exercita o presiune constantă asupra cotului lui Eddie, dar băiatul nu era în stare nici să-și miște brațul, nici să vorbească. „A oprit mașina ca să-mi spună că Marion e *o femeie dificilă*", se gândea Eddie. Chiar și pentru un băiat de șaisprezece ani, cuvintele astea sunau a neadevăr; de fapt, sunau complet fals. Erau pur și simplu vorbe de mascul. Asta spuneau despre fostele soții bărbații care se credeau politicoși. Asta spunea un bărbat despre o femeie când de fapt voia să spună cu totul altceva, când voia să spună *orice* altceva. Și când o spunea un bărbat, suna întotdeauna depreciativ, nu-i așa? Eddie nu prea știa ce să spună.

– Am uitat ceva... mai e un lucru, i-a zis Ted băiatului de șaisprezece ani. Despre pantof...

Dacă s-ar fi putut mișca, Eddie și-ar fi acoperit urechile, dar băiatul era paralizat – o stană de piatră. Eddie înțelegea cum împietrise Marion la simpla pomenire a accidentului.

– Era o gheată de baschet, a continuat Ted. Timmy îi numea „gleznieri".

Atât a avut Ted de spus.

Când camioneta a trecut prin Sag Harbor, Eduardo a zis:

– Aici locuiesc eu. Aș lua un purcoi de bani pe casă dacă aș vinde-o. Dar, la cum merg treburile, nu mi-aș putea permite să-mi cumpăr alta – cel puțin nu în zona asta.

Eddie a dat din cap și i-a zâmbit grădinarului. De vorbit însă nu putea vorbi; cotul, care încă stătea lipit de geamul de pe acea parte a cabinei, îi amorțise din pricina curentului rece, cu toate acestea Eddie nu-și putea mișca brațul.

Au luat primul feribot, cel mic, până la Shelter Island, au traversat insula și au luat celălalt feribot mic de la capătul nordic al insulei, până la Greenport. (Ani mai târziu, Ruth se va gândi la feriboturile astea mici ca la o pregătire pentru a pleca de-acasă – pentru a se întoarce la Exeter.)

În Greenport, Eduardo Gomez i-a spus lui Eddie O'Hare:

– Cu ceea ce-aș lua pe casa mea din Sag Harbor, aș putea să-mi cumpăr aici o casă cu adevărat frumoasă. Dar în Greenport nu prea ai cum să-ți câștigi traiul din grădinărit.

– Într-adevăr, cam așa e, a reușit Eddie să îngaime, deși își simțea limba ciudat și propriul glas îi suna străin.

La Orient Point, feribotul încă nu se zărea; apa de un albastru-închis era pătată de creste înspumate. Fiind sâmbătă, mulți excursioniști de-o zi așteptau feribotul; majoritatea mergeau la cumpărături în New London. Mulțimea de acum se deosebea de aceea din ziua din iunie când Eddie coborâse de pe feribot la Orient Point și fusese întâmpinat de Marion. („Bună, Eddie", îi spusese Marion. „Credeam că n-o să mă vezi niciodată." Ca și când *n-ar fi* văzut-o! Ca și când ar fi *putut* să n-o vadă!)

– Păi, cu bine, i-a spus Eddie grădinarului. Mulțumesc că m-ați adus.

– Dacă nu te deranjează că te întreb, a zis Eduardo, cum e să lucrezi pentru domnul Cole, sincer?

Părăsind Long Island

Era atât de frig și de vântos pe puntea superioară a feribotului *Cross Sound,* încât Eddie s-a adăpostit în spatele cabinei pilotului; acolo, ferit de vânt, a exersat semnătura lui Ted Cole într-unul dintre carnetele sale de notițe. Majusculele T și C erau joacă de copil; în cazul lor, scrisul de mână al lui Ted semăna cu fontul sans-serif. Dar literele de rând constituiau o provocare, literele de rând ale lui Ted erau mici, perfect înclinate, echivalentul de mână al caracterului baskerville cursiv. După douăzeci și ceva de încercări, Eddie încă își deslușea, în imitarea semnăturii lui Ted, propriul său scris de mână, mult mai spontan. Se temea că părinții săi, care cunoșteau foarte bine scrisul de mână al fiului lor, ar putea bănui falsul.

Era atât de concentrat încât nu l-a observat pe șoferul camionului de stridii, același care traversase strâmtoarea cu el în acea zi fatală din iunie. Șoferul, care lua feribotul din Orient Point spre New London (și înapoi) în fiecare zi cu excepția duminicilor, l-a recunoscut pe Eddie și s-a așezat lângă el pe bancă. Fără să vrea, șoferul a văzut că Eddie era absorbit de încercarea de a perfecționa ceva ce părea o semnătură; amintindu-și că tânărul fusese angajat să facă ceva ciudat – avusese loc o discuție scurtă despre ce anume ar putea *face* un așa-numit asistent de scriitor –, șoferul camionului a presupus că strădania lui Eddie de a rescrie același nume scurt trebuie să fie ceva ce ține de acea slujbă ciudată a băiatului.

– Cum merge treaba, puștiule? l-a întrebat șoferul. Îmi pare că muncești din greu.

Ca viitor romancier, chiar dacă niciodată unul de mare succes, Eddie O'Hare era un tânăr cu instinctul de-a ghici când se apropie sfârșitul; ca atare, a fost fericit să-l revadă pe camionagiu. Eddie i-a explicat șoferului ce anume îl preocupa: deoarece „uitase" să-i ceară lui Ted Cole un autograf, băiatul nu voia să-și dezamăgească părinții.

– Lasă-mă să-ncerc *eu,* i-a spus șoferul.

Astfel, la adăpostul cabinei pilotului, pe puntea superioară bătută de vânt, șoferul unui camion de stridii a executat o imitație perfectă a semnăturii scriitorului de succes. După numai șase încercări în carnetul de notițe, camionagiul era gata pentru chestia adevărată; Eddie i-a permis omului emoționat să dea autograf pe exemplarul familiei O'Hare din *Șoarecele care se târăște printre pereți.* Feriți de vânt, bărbatul și băiatul au admirat rezultatul. Recunoscător, Eddie i-a oferit șoferului de camion stiloul lui Ted Cole.

– Tre' că glumești, a zis șoferul camionului.

– Luați-l... e al dumneavoastră, i-a zis Eddie. Chiar nu-l vreau.

Și chiar *nu* voia stiloul, pe care camionagiul l-a vârât în buzunarul interior al hanoracului său murdar. Bărbatul mirosea a hotdogs și bere, dar și a stridii – mai ales când stătea ferit de vânt. El i-a oferit lui Eddie o bere, dar băiatul a refuzat-o, apoi l-a întrebat pe Eddie dacă „asistentul de scriitor" se va întoarce în Long Island vara viitoare.

Eddie nu credea că o va face. Dar, în realitate, Eddie O'Hare nu va părăsi niciodată cu adevărat Long Island – în nici un caz în mintea lui – și, cu toate că-și va petrece vara următoare acasă, în Exeter, unde va lucra pentru colegiu, ca ghid la biroul de înscrieri, organizând tururi ale școlii pentru posibilii viitori exonieni și părinții lor, Eddie se va întoarce în Long Island o vară mai târziu.

În anul în care avea să absolve Exeter (1960), Eddie a simțit imboldul de a-și căuta o slujbă de vară departe de casă; această

dorință, combinată cu o conștientizare tot mai sporită a faptului că el, Eddie, era atras de femei mai în vârstă – și că și ele erau atrase de el –, l-a făcut să-și amintească de cartea de vizită a lui Penny Pierce, pe care o păstrase. Abia când a fost cuprins de emoția apropiatei absolviri – cam la un an și jumătate *după* ce Penny Pierce îi oferise o slujbă în magazinul ei de rame din Southampton – și-a dat Eddie seama că *s-ar putea* ca doamna Pierce să-i fi oferit mai mult decât o slujbă.

Cu o candoare dezarmantă, elevul din ultimul an de la Exeter avea să-i scrie divorțatei din Southampton, („Bună ziua! Poate vă mai amintiți de mine. Am fost la un moment dat asistentul lui Ted Cole. Într-o zi, am venit la dumneavoastră în magazin și mi-ați oferit o slujbă. Vă *mai* amintiți că am fost amantul lui Marion Cole, chiar dacă pentru o perioadă scurtă de timp?")

Penny Pierce nu se va exprima eufemistic în răspunsul ei. („Bună și ție! Dacă îmi *amintesc* de tine? Cine ar putea uita cele șaizeci de ori în – cât a fost? – șase sau șapte săptămâni? Dacă vrei o slujbă de vară, a ta e.")

Pe lângă slujba la magazinul de rame, Eddie va fi, desigur, amantul doamnei Pierce. Vara lui '60 va începe cu Eddie cazat într-o cameră de oaspeți a nou-achiziționatei proprietăți a doamnei Pierce, de pe First Neck, până când își va găsi o locuință potrivită ca să stea singur. Dar ei vor deveni amanți înainte ca el să-și fi găsit o asemenea locuință – de fapt, încă înainte să fi început el să caute. Penny Pierce se va bucura de compania lui Eddie în casa mare și goală care avea nevoie de câteva reparații și decorațiuni interioare ca s-o învioreze.

Dar va fi necesar mai mult de un nou tapet și o nouă tapițerie pentru a alunga din casă atmosfera tragediei. Cu puțin timp în urmă, o văduvă, o anume doamnă Mountsier, se sinucisese pe proprietatea respectivă, vândută ulterior în grabă de singurul ei copil – o fiică aflată încă la colegiu, despre care se spunea că, la data morții mamei ei, se înstrăinase de aceasta.

Eddie nu va ști că doamna Mountsier era aceeași femeie pe care o confundase cu Marion pe aleea casei Cole și nu va afla nici despre rolul jucat de Ted în nefericita poveste a mamei și fiicei.

În vara lui '60, Eddie nu va avea nici un contact cu Ted și n-o va întâlni pe Ruth. Va vedea totuși câteva fotografii cu ea, aduse de Eduardo Gomez la magazinul lui Penny Pierce, pentru a fi înrămate. Penny avea să-i spună lui Eddie că, în cei doi ani care trecuseră de când Marion luase fotografiile fraților morți ai lui Ruth, la magazinul ei fusese adus spre înrămare un număr mic de fotografii care să le înlocuiască pe cele vechi.

Toate erau cu Ruth și – asemenea celor câtorva fotografii văzute de Eddie în vara lui '60 – toate dădeau impresia de nefiresc. N-aveau nimic din magia candidă a sutelor de fotografii cu Thomas și Timothy. Ruth era un copil serios, încruntat, care se uita la aparat cu o privire suspicioasă; când fotograful reușea să-i smulgă un zâmbet, acestuia îi lipsea spontaneitatea.

În doi ani, Ruth crescuse în înălțime; părul, mai întunecat și mai lung, era adesea strâns în codițe. Penny Pierce avea să-i atragă atenția lui Eddie asupra felului expert în care erau împletite codițele și asupra grijii cu care erau legate fundele, la capătul fiecărei codițe. Ted n-ar fi putut face așa ceva, îi spunea Penny lui Eddie, și nici fetița de șase ani nu și le-ar fi putut împleti și lega singură. (Conchita Gomez răspundea de codițe și funde.)

– E o fetiță tare drăguță, spunea doamna Pierce despre Ruth, dar mă tem că va fi la o milă depărtare de frumusețea mamei ei.

După ce făcuse dragoste cu Marion de vreo șaizeci de ori în vara lui 1958, Eddie O'Hare nu va mai face sex timp de aproape doi ani. În ultimul său an la Exeter, se va califica pentru cursul de engleză 4C – *C*-ul venind de la creativitate literară – și la acest curs, sub îndrumarea domnului Havelock, Eddie va

începe să scrie despre inițierea sexuală a unui tânăr în brațele unei femei mai în vârstă. Înainte de asta, singurul său efort de a transpune în ficțiune experiențele sale din vara lui '58 produsese o povestire extrem de lungă, bazată pe dezastruosul episod în care îi dusese doamnei Vaughn desenele lui Ted Cole.

În povestea lui Eddie, nu e vorba de *nici un* desen; ci de poezii pornografice. Personajul asistent de scriitor seamănă mult cu Eddie, o victimă neajutorată a furiei doamnei Vaughn, iar doamna Vaughn însăși este neschimbată – cu excepția numelui, care în poveste e doamna Wilmot (după singurul nume pe care și-l amintea Eddie de pe lista fiecărui exonian trăitor în Hamptons). Firesc, doamna Wilmot are un grădinar plin de înțelegere, de origine hispanică, grădinar căruia îi revine sarcina să recupereze poeziile pornografice ferfenițite de pe gardurile-vii împrejmuitoare *și* din mica fântână din mijlocul aleii circulare.

Personajul-poet are foarte puține asemănări cu Ted. Poetul e orb, de aceea are nevoie de un asistent și de aceea are nevoie și de un *șofer*. În povestea lui Eddie, poetul e necăsătorit, iar sfârșitul aventurii sale amoroase cu personajul numit doamna Wilmot – despre care scrie poemele șocante și căreia i le adresează – este descris ca petrecându-se din vina *femeii*. Poetul orb este un personaj foarte simpatic, a cărui soartă nemiloasă este aceea de a fi în mod repetat sedus și abandonat de femei urâte.

Ca un mijlocitor în favoarea poetului, a cărui iubire pentru răutăcioasa doamnă Wilmot dă semne că, în mod tragic, nu este împărtășită, mult-abuzatul asistent de scriitor face un efort eroic pentru care plătește cu slujba lui. El îi descrie poetului orb cum arată în realitate hidoasa doamnă Wilmot; descrierea îl înfurie atât de tare pe poet, încât îl concediază pe tânăr, dar aceeași descriere îl eliberează în final pe poet de atracția lui distructivă față de femei de genul doamnei Wilmot. (Tema urâteniei nu era foarte șlefuită, ci mai degrabă treabă de amator, deoarece, deși Eddie se referea la o urâtenie *interioară*, cititorul nu vedea decât urâtenia *exterioară* și indecentă a doamnei Wilmot.)

Sincer vorbind, povestea era groaznică. Dar ca o mostră a ceea ce promitea tânărul Eddie ca scriitor de ficțiune, l-a impresionat pe domnul Havelock destul de mult ca să-l primească la cursul de engleză 4C, și acolo, în clasa aceea de tineri scriitori aspiranți, a început să se dezvolte tema mult mai ademenitoare a lui Eddie – bărbatul mai tânăr alături de femeia mai în vârstă.

Bineînțeles, Eddie era prea timid ca să-și prezinte primele eforturi în fața întregii clase. Îi arăta poveștile doar domnului Havelock, iar acesta, la rândul său, i le arăta doar soției sale; *da,* tocmai acelei femei care, nepurtând sutien și având subsuori blănoase, îi oferise cândva lui Eddie prima fază a fericirii masturbatoare. Doamna Havelock va manifesta un interes activ față de felul în care Eddie va dezvolta tema bărbatului-mai-tânăr-alături-de-femeia-mai-în-vârstă.

E de la sine înțeles că, pentru doamna Havelock, subiectul respectiv era mai interesant decât proza lui Eddie. La urma urmei, doamna Havelock era o femeie de treizeci de ani, fără copii, care era singurul obiect vizibil al dorinței într-o comunitate închisă de aproape opt sute de băieți adolescenți. Ea nu fusese niciodată atrasă sexual de vreunul dintre ei, dar nu-i scăpase faptul că ei tânjeau după ea. Până și posibilitatea unei asemenea relații o sidera. Avea un mariaj fericit și considera fără rezerve că băieții erau... ei bine, doar băieți. Prin urmare, însăși natura unei relații sexuale între un băiat de șaisprezece ani și o femeie de treizeci și nouă de ani, pe care poveștile lui Eddie o descriau repetat, atrăgea curiozitatea funestă a doamnei Havelock. Era nemțoaică prin naștere; îl cunoscuse pe soțul ei când se afla în Scoția, ca studentă, în cadrul unui program de schimb de studenți – domnul Havelock era englez – și faptul că ajunsese să trăiască în izolarea uneia dintre școlile-internat de elită, numai pentru băieți, din America era pentru ea o sursă continuă de confuzie și depresie.

În ciuda opiniei mamei lui Eddie, privitoare la „boemianismul" doamnei Havelock, doamna în cauză nu făcea nimic

deliberat ca să fie o atracție sexuală pentru băieți. Fiind o soție bună, își dădea osteneala să fie cât mai atrăgătoare pentru soțul ei; *domnul* Havelock o plăcea pe soția lui fără sutien și o ruga să nu se radă la subsuori – mai presus de orice, domnului Havelock îi plăcea naturalul. Doamna Havelock se considera o femeie oarecum șleampătă; era contrariată de efectul evident pe care-l avea asupra băieților ăstora excitați pe care încerca să-i descurajeze neglijându-și aspectul.

Născută Rainer, Anna Havelock nu putea să iasă din apartamentul ei fără să-i facă pe câțiva băieți rătăciți în holul internatului să roșească sau să nimerească în uși ori în pereți din pricină că nu-și puteau lua ochii de la ea; nu putea servi în apartamentul ei cafea și gogoși asistenților soțului ei sau elevilor de la cursul 4C, fără să-i transforme în tut-muți – într-atât erau de îndrăgostiți de ea. În mod firesc, situația îi displăcea profund. Și-a rugat soțul s-o ducă înapoi în Marea Britanie sau în Germania, unde știa din proprie experiență că își putea trăi viața nebăgată în seamă. Dar soțul ei, Arthur Havelock, adora viața la Exeter, unde se dovedea un profesor plin de energie, îndrăgit de elevi și de ceilalți membri ai corpului profesoral.

Tocmai în această căsnicie fundamental bună, în care exista o singură pricină de discordie, și-a adus Eddie O'Hare poveștile lui tulburătoare despre încurcătura sexuală cu Marion Cole. Bineînțeles că Eddie avusese grijă să se protejeze și s-o protejeze și pe Marion. Personajul Eddie, în povestirile lui Eddie, *nu* era asistentul unui faimos scriitor și ilustrator de cărți pentru copii. (Deoarece Minty O'Hare plictisise pe toată lumea cu ridicarea în slăvi a slujbei de vară a fiului său, *toată lumea* de la Catedra de Engleză de la Exeter știa că Eddie lucrase odată pentru Ted Cole.)

În poveștile lui Eddie, băiatul de șaisprezece ani era angajat pe timpul verii într-un magazin de rame din Southampton, iar personajul Marion era modelat după ceea ce mai ținea minte Eddie despre Penny Pierce; deoarece Eddie nu-și putea aminti cum arăta doamna Pierce, descrierea ei fizică era o combinație

inexactă între chipul frumos al lui Marion și trupul de matroană al lui Penny Pierce, care nu semăna câtuși de puțin cu Marion.

Asemenea doamnei Pierce, personajul Marion din poveștile lui Eddie ducea o viață îndestulată în urma divorțului. Personajul Eddie se bucura de fructele sălbatice ale inițierii lui sexuale; *șaizeci* de ori în mai puțin de-o vară era un concept șocant atât pentru domnul, cât și pentru doamna Havelock. Personajul Eddie se bucura și de beneficiile generoasei înțelegeri de divorț privind pensia de întreținere, căci în poveștile lui Eddie, băiatul de șaisprezece ani locuia în splendida casă din Southampton a proprietăresei magazinului de rame, o vilă somptuoasă ce semăna izbitor de mult cu vila doamnei Vaughn, de pe Gin Lane.

În vreme ce doamna Havelock era răscolită și profund tulburată de autenticitatea sexuală a povestirilor lui Eddie, pe domnul Havelock – ca un profesor bun ce era – îl preocupa mai mult calitatea creației literare a lui Eddie. Îi atrăgea atenția lui Eddie asupra unor aspecte pe care tânărul le bănuia dinainte: erau zone în scrierile sale care păreau mai autentice decât altele. Detaliul sexual, prestiința tristă a băiatului că vara se va sfârși, iar, odată cu ea, și aventura sa amoroasă cu o femeie care înseamnă totul pentru el (fiind totodată încredințat că el înseamnă mult mai puțin pentru ea), *așteptarea* necurmată a actului sexual, care e aproape la fel de excitantă ca actul în sine... ei bine, aceste elemente din povestirile lui Eddie aveau autenticitate. (*Erau* autentice, Eddie știa asta.)

Dar alte detalii erau mai puțin convingătoare. Bunăoară, felul în care Eddie îl descria pe poetul orb care are un asistent: poetul însuși era un personaj nedezvoltat; poemele pornografice nu erau nici convingătoare ca poeme, nici suficient de grafice ca pornografie, câtă vreme descrierea mâniei personajului doamna Vaughn, a reacției personajului la pornografie, a neajutoratului asistent de scriitor care-i duce poeziile... asta da scriitură. Suna autentic. (Pentru că *era* autentic, Eddie știa asta.)

Eddie *născocise* poetul orb și poeziile pornografice; *născocise* descrierea fizică a personajului Marion, care era un amestec

neconvingător de Marion și Penny Pierce. Atât domnul, cât și doamna Havelock erau de părere că personajul Marion în sine era neclar, n-o puteau „vedea", i-au spus ei lui Eddie.

Când sursa prozei lui era autobiografică, Eddie putea scrie cu autoritate și autenticitate. Dar când încerca să-și imagineze – să născocească, să creeze –, pur și simplu nu-i reușea la fel de bine ca atunci când își amintea. Ceea ce constituie o limitare serioasă pentru un prozator! (La vremea respectivă, când încă mai era elev la Exeter, Eddie nu știa *cât* de serioasă.)

Cu timpul, Eddie își va câștiga o reputație, nu largă, dar literară; va juca un rol puțin cunoscut, dar respectat. Niciodată nu va avea impactul asupra psihicului american pe care-l va avea Ruth Cole; niciodată nu va stăpâni limba așa ca *ea* și nici nu va atinge anvergura și complexitatea personajelor și intrigilor *ei*, ori ritmul ei narativ.

Cu toate acestea, Eddie își va câștiga traiul ca romancier. Nu poate fi negată *existența* lui ca scriitor doar pentru că nu va fi niciodată „o flamă pură de geniu adevărat, izbucnind într-un om fără cultură, fără tradiție, fără ajutorul religiilor și filosofiilor istorice sau al marilor școli de pe alte meleaguri" – cum scria odată Chesterton despre Dickens.

Nu, nu așa va fi Eddie O'Hare. (Și ar fi exagerat de generos să se invoce lauda lui Chesterton chiar și privitor la Ruth Cole.) Dar măcar va fi publicat.

Cu alte cuvinte: Eddie scria romane familiare, autobiografice – toate variații ale unei teme răs-răsucite și învârtite; în ciuda atenției cu care scria (proza lui avea un stil lucid) și a respectării întocmai a spațiului și timpului (și a personajelor, care erau credibile și în acord cu ele însele), romanele sale erau lipsite de imaginație; iar când făcea efortul de a-și lăsa neînfrânată imaginația, romanele sale își pierdeau credibilitatea.

Primul său roman, bine primit în general, nu va scăpa de acele capcane pe care bunul său profesor, domnul Havelock, i le semnalase lui Eddie încă de la început. Intitulat *Slujba de vară*, romanul era în esență o altă versiune a povestirilor scrise de

Eddie la Exeter. (Publicarea lui în 1973 a coincis aproape perfect cu absolvirea de către Ruth Cole a colegiului cândva numai pentru băieți.)

În *Slujba de vară,* poetul este mai degrabă surd, nu orb, iar nevoia lui de a avea un asistent se apropie mai mult de adevăratul motiv pentru care Ted l-a angajat pe Eddie: anume, poetul surd e un beţiv. Dar, în vreme ce relaţia între bărbatul mai tânăr şi bărbatul mai în vârstă este convingătoare, poeziile nu sunt credibile – Eddie n-a putut niciodată să scrie poezie – şi ceea ce se oferă drept pornografie în ele nu este destul de crud şi nici de invaziv ca să poată fi calificat ca atare. Amanta mânioasă a poetului mut şi beţiv, personajul doamna Vaughn (care tot doamna Wilmot se numeşte), este un portret măiestrit al unei urâţenii sporite, dar soţia poetului, care suferă în tăcere de multă vreme, personajul Marion adică, *nu* este convingătoare; ea nu e nici Marion, nici Penny Pierce.

Eddie a încercat să facă din ea o femeie mai în vârstă şi cât mai eterică posibil, dar universală; ca urmare, e mult prea vagă pentru a fi credibilă ca obiect al iubirii manifestate de asistentul scriitorului. Nici motivaţia ei nu e suficient definită; cititorul nu poate pricepe ce vede ea la un băiat de şaisprezece ani. Ce a lăsat deoparte Eddie în *Slujba de vară* erau fiii pierduţi; fiii aceia pierduţi nu apar nicăieri în romanul lui Eddie, cum nu apare nici vreun personaj Ruth.

Ted Cole – care se va amuza citind *Slujba de vară,* pe care îl va cataloga cu îngâmfare drept o operă de ficţiune minoră – îi va fi totuşi recunoscător lui Eddie că primul lui roman, scris la treizeci şi unu de ani, a alterat realitatea. Ruth, care, când va fi destul de mare, va afla de la tatăl ei că Eddie O'Hare şi mama ei au fost amanţi, îi va fi şi ea la fel de recunoscătoare lui Eddie pentru că a exclus-o din poveste. Şi nici nu i se va părea că personajul Marion ar semăna câtuşi de puţin cu mama ei; tot ce ştia Ruth era că mama ei era în continuare dispărută.

*

În acea sâmbătă de august, în 1958, în timp ce traversa strâmtoarea Long Island împreună cu șoferul camionului de stridii, Eddie nu avea vreun telescop capabil să detecteze viitorul. Nu ar fi putut niciodată să-și prevadă cariera de romancier vag lăudat și puțin cunoscut. Și totuși Eddie nu va fi lipsit niciodată de un grup de cititori mic, dar fidel; uneori, se va simți deprimat că fanii lui sunt în principal femei mai în vârstă și bărbați mai tineri, deși aceștia din urmă mai puțini la număr. Însă scrierile lui vădeau *efort* literar – Eddie nu va fi niciodată șomer. Își va câștiga banul zilnic predând la universitate – o slujbă de care se va achita onorabil, deși fără fler sau merite deosebite. Va fi respectat de studenți și de colegii de catedră, dar nu și adorat.

Când șoferul camionului de stridii l-a întrebat: „Dacă n-o să te faci asistent de scriitor, ce-ai să te faci?", Eddie n-a stat pe gânduri când i-a răspuns omului onest, însă duhnitor:

– O să mă fac scriitor.

De bună seamă că băiatul de șaisprezece ani nu și-ar fi putut imagina suferința pe care avea s-o pricinuiască uneori. Îi va răni pe soții Havelock, fără să fi avut vreodată intenția, ca să nu mai vorbim de Penny Pierce, pe care intenționase s-o rănească, dar numai puțin. Iar soții Havelock fuseseră atât de buni cu el! Doamnei Havelock îi plăcea de Eddie – în parte pentru că simțea că băiatul depășise faza în care tânjise trupește după ea. Își dădea seama că era îndrăgostit de altcineva și nu i-a trebuit mult ca să-și ia inima-n dinți și să-l întrebe. Atât domnul, cât și doamna Havelock știau că Eddie nu era un scriitor destul de bun ca să-și fi *imaginat* acele scene explicit sexuale între un bărbat mai tânăr și o femeie mai în vârstă. Prea multe detalii corespundeau realității.

Așa s-a făcut că domnul și doamna Havelock au fost cei cărora Eddie le-a mărturisit aventura sa amoroasă de șase sau șapte săptămâni cu Marion; le-a spus și lucrurile îngrozitoare – cele despre care nu fusese în stare să scrie. La început, doamna Havelock a reacționat spunând că Marion practic îl *violase;* că

se făcea vinovată de a fi profitat împotriva legii de „un bărbat minor" – cum l-a numit doamna Havelock. Dar Eddie a convins-o pe doamna Havelock că de fapt nu fusese chiar așa.

După cum îi era obiceiul cu femei mai în vârstă, lui Eddie i-a venit ușor să izbucnească într-un plâns reconfortant în fața doamnei Havelock, ale cărei subsuori păroase și ai cărei sâni jucăuși și neîncorsetați încă îi mai aminteau de cum tânjise *odată* după ea. Asemenea unei foste iubite, doamna Havelock îl mai stârnea doar ocazional și fără prea mare elan – cu toate acestea, Eddie tot se mai simțea excitat, așa, ca o licărire, în prezența ei maternă, caldă.

Ce păcat, atunci, că va scrie despre ea așa cum o va face. Ar putea fi descris ca un caz dintre cele mai rele de „a doua romanită", căci al doilea roman al lui Eddie a fost cel mai rău; într-adevăr, urmând (așa cum s-a întâmplat) succesului relativ obținut cu *Slujba de vară,* al doilea roman va fi punctul cel mai de jos al carierei sale. După acesta, reputația lui literară se va îmbunătăți întru câtva și apoi își va urma cursul constant, prin nimic spectaculos.

Pare aproape sigur că Eddie se gândea prea mult la piesa lui Robert Anderson, *Ceai și simpatie*; ulterior, a fost transpusă pe ecran, cu Deborah Kerr în rolul principal, cel al femeii mai în vârstă, și neîndoielnic a lăsat o impresie durabilă asupra lui Eddie O'Hare. *Ceai și simpatie* era în mod deosebit cunoscut în comunitatea de la Exeter, deoarece Robert Anderson, absolvent al promoției '35, era un exonian; cu atât mai jenată s-a simțit doamna Havelock când a fost publicat cel de-al doilea roman al lui Eddie, intitulat *Cafea și gogoși.*

În acest roman, un elev de la Exeter este adesea cuprins de stări de leșin în prezența soției profesorului său de engleză preferat. Soția – ai cărei sâni neîncorsetați de sutien și jucăuși și ale cărei subsuori blănoase, nerase o vor fi identificat pentru totdeauna cu doamna Havelock – îl imploră pe soțul ei s-o scoată din închisoarea aceea care e școala. Se simte umilită că e obiectul dorinței sexuale a atât de *multor* băieți – pe lângă

imensa părere de rău pe care o resimte pentru băiatul acela anume, pe care sexualitatea ei l-a dat complet peste cap. Chestia asta prea era „mură-n gură", cum avea Minty O'Hare să-i spună mai târziu fiului său. Chiar și Dot O'Hare se va uita compătimitoare la înfățișarea rănită a Annei Havelock după publicarea romanului *Cafea și gogoși*. În naivitatea lui, Eddie socotise cartea ca un omagiu adus piesei *Ceai și simpatie*, precum și soților Havelock, care-l ajutaseră atât de mult. Dar în roman, personajul doamna Havelock se culcă cu adolescentul înamorat; numai așa îl poate convinge pe nesimțitorul ei soț s-o scoată din atmosfera masturbatoare a școlii. (E greu de înțeles cum de-a putut Eddie O'Hare să-și considere cartea un *omagiu* adus soților Havelock.)

Pentru doamna Havelock, publicarea romanului *Cafea și gogoși* a avut și o consecință bună. Soțul ei a dus-o înapoi în Marea Britanie, așa cum îl rugase ea. Arthur Havelock a ajuns profesor undeva în Scoția, țara în care el și Anne s-au întâlnit prima oară. Dar, dacă *rezultatul* faptului că Eddie a scris *Cafea și gogoși* a fost, neintenționat, unul fericit pentru soții Havelock, ei nu i-au mulțumit niciodată pentru cartea jenantă; și niciodată nu i-au mai vorbit.

Se pare că singura persoană căreia i-a plăcut *Cafea și gogoși* a fost cineva care s-a dat drept Robert Anderson, promoția '35; pretinsul autor al piesei *Ceai și simpatie* i-a trimis lui Eddie o scrisoare elegantă, exprimându-și înțelegerea atât pentru intenția de a aduce un omagiu, *cât și* pentru intenția de a realiza o comedie. (Eddie a fost devastat când a văzut că în paranteză, după numele lui Robert Anderson, impostorul scrisese „Glumesc!")

În sâmbăta în care a împărțit cu șoferul camionului puntea superioară a feribotului *Cross Sound*, Eddie era cam ursuz. De parcă prevedea nu numai aventura lui de-o vară cu Penny Pierce, ci și scrisoarea ei înverșunată după ce va fi citit *Slujba de vară*. Lui Penny nu-i va plăcea personajul Marion din acel

roman – bineînțeles că Penny îl va considera drept personajul *Penny*.

Ca să fim cinstiți, doamna Pierce va fi dezamăgită de Eddie O'Hare cu mult înainte să fi citit *Slujba de vară*. În vara anului '60, va face amor cu Eddie timp de trei luni; va avea la dispoziție aproape de două ori mai mult timp să facă amor cu el decât a avut Marion, cu toate acestea Eddie va fi departe de a face amor cu doamna Pierce de șaizeci de ori.

– Știi ce-mi vine în minte, puștiule? zicea șoferul camionului de stridii.

Ca să fie sigur că băiatul e atent la el, șoferul a întins sticla de bere dincolo de peretele protector al cabinei pilotului; din pricina vântului, sticla scotea un *șiuuuu*.

– Nu, ce vă vine în minte? l-a întrebat Eddie pe șofer.

– *Muierea* cu care erai, a zis șoferul. Aia cu pulovăr roz. Te-a luat în Mercedesul ăla mic și mișto. Nu erai asistentul ei, nu-i așa?

Eddie n-a răspuns imediat. Apoi a zis:

– Nu, al soțului ei. Soțul ei era scriitorul.

– Ăla da, tip norocos! a exclamat șoferul camionului de stridii. Da' nu mă înțelege greșit. Io doar mă *uit* la alte femei, nu mă-ncurc cu ele. Să fie trei'ș'cinci de ani de când îs însurat – cu drăguța mea din liceu. Aș zice că suntem destul de fericiți. N-arată cine știe ce, da-i nevastă-mea. E ca cu stridiile.

– Pardon? n-a priceput Eddie.

– Nevasta, stridiile.... cum ar veni, nu-i cea mai nemaipomenită afacere, da' ține, a explicat camionagiul. Am vrut s-am afacerea mea cu camionu', măcar s-am camionu' meu. N-am vrut să fiu șoferu' nu știu cui. Am cărat cu camionu' grămadă de chestii – alte chestii. Da' era complicat. Când am văzut că mă descurc numa' cu stridiile, mi-a fost mai ușor. Am decăzut la stridii, ca să zic așa.

– Aha, s-a dumirit Eddie.

Soția, stridiile... o analogie chinuită, indiferent cum o dădeai, s-a gândit viitorul romancier. Și ar fi nedrept să spunem

că Eddie O'Hare, ca scriitor, va deveni echivalentul literar al *decăderii* la stridii. El nu ajunsese *atât* de rău.

Şoferul camionului de stridii şi-a mai întins o dată sticla de bere dincolo de peretele cabinei pilotului; sticla, acum goală, a şuierat cu un ton mai jos. Feribotul încetinea, pentru că se apropia de docuri.

Eddie şi şoferul s-au dus la prova punţii superioare, unde vântul le bătea din faţă. Mama şi tatăl lui Eddie îi făceau semne disperate de pe ţărm; fiul lor ascultător le-a făcut şi el semn cu mâna. Minty şi Dot plângeau; se îmbrăţişau şi-şi ştergeau unul altuia obrajii uzi, ca şi când Eddie se întorcea teafăr de la război. În loc să resimtă stânjeneala obişnuită sau chiar cea mai mică urmă de ruşine faţă de comportamentul isteric al părinţilor, Eddie şi-a dat seama cât de mult îi iubea şi cât era de norocos că avea nişte părinţi cum Ruth Cole nu va avea niciodată.

Apoi lanţurile estacadei, care coborau rampa, şi-au început obişnuitul scrâşnet asurzitor; docherii urlau unii la alţii ca să acopere zgomotul.

– Mi-a plăcut să stau de vorbă cu tine, puştiule! a strigat şoferul camionului de stridii.

Eddie s-a mai uitat o dată din port – ultima dată, şi-a zis el – la apa agitată a strâmtorii Long Island. Habar n-avea că, într-o bună zi, călătoria cu feribotul *Cross Sound* îi va deveni la fel de familiară ca trecerea pragului de la clădirea principală a colegiului, pe sub acea inscripţie în latină care îl invita să vină acolo şi să devină bărbat.

– Edward! Edwardul meu! hohotea tatăl lui.

Mama lui Eddie se îneca în plâns, nu putea vorbi. A fost suficient să-şi privească părinţii o clipă, ca Eddie să realizeze că nu le va putea spune niciodată ce i se întâmplase. Dacă ar fi avut o capacitate mai mare de premoniţie, Eddie ar fi putut să îşi recunoască – în acel moment – limitele ca scriitor de ficţiune: va fi întotdeauna un mincinos care nu inspiră încredere. Nu numai că n-a putut niciodată să le spună părinţilor săi adevărul

despre relația lui cu Ted, Marion și Ruth; dar n-a fost în stare nici să născocească o minciună satisfăcătoare.

Eddie mințea mai ales prin omisiune, spunând simplu că fusese o vară tristă pentru el, din pricină că domnul și doamna Cole erau înainte de divorț; acum Marion îl părăsise pe Ted, lăsându-l pe acesta singur cu fetița; și asta a fost tot. O împrejurare mult mai provocatoare de a minți i s-a ivit lui Eddie când mama lui a descoperit jacheta roz de cașmir atârnând în dulapul fiului ei.

Minciuna lui Eddie a fost mult mai spontană și mai convingătoare decât cea mai mare parte din tot ce era imperfect imaginat în ficțiunea lui. I-a spus mamei lui că odată, când s-a dus la cumpărături cu doamna Cole, ea îi arătase jacheta într-un magazin din East Hampton și-i spusese că întotdeauna îi plăcuse acel articol de îmbrăcăminte și sperase că soțul ei o să i-l cumpere; acum că divorțau, i-a dat doamna Cole de înțeles lui Eddie, soțul ei avea un motiv bun să nu-și mai cheltuiască banii.

Eddie se întorsese la magazin și cumpărase jacheta scumpă. Dar doamna Cole plecase – renunțând la căsătorie, casă, copil, *tot* – înainte ca Eddie să fi avut șansa să-i dea jacheta! Eddie i-a mai spus mamei lui că voia să păstreze jacheta în cazul în care se va mai întâlni vreodată cu Marion.

Dot O'Hare a fost mândră de fiul ei pentru un gest atât de amabil. Spre jena lui Eddie, Dot arăta uneori jacheta roz de cașmir prietenilor lor din rândul corpului profesoral – după părerea lui Dot, povestea solicitudinii lui Eddie față de nefericita doamnă Cole era un subiect de conversație numai bun la dineuri. Iar minciuna lui Eddie a avut și alt efect nedorit. În vara lui '60, când Eddie nu izbutea să facă de șaizeci de ori amor cu Penny Pierce, așa cum se așteptase din partea lui, Dot O'Hare avea să întâlnească o femeie printre soțiile profesorilor de la Exeter, care avea măsura potrivită pentru jacheta lui Marion. Când Eddie a revenit acasă a doua oară din Long Island, a descoperit că mama lui făcuse cadou jacheta roz a lui Marion.

Spre norocul lui Eddie, mama lui n-a găsit niciodată camizolul lila și chiloțeii de aceeași culoare, pe care Eddie le pitise în sertarul cu suspensorul lui de atletism și șortul de squash. E îndoielnic că Dot O'Hare și-ar fi felicitat fiul pentru „solicitudinea" lui de ai fi cumpărat doamnei Cole asemenea lenjerie sugestivă.

La debarcaderul din New London, în acea sâmbătă din august '58, era ceva în forța îmbrățișării lui Eddie care l-a convins pe Minty să-i dea fiului său cheile de la mașină. Nu s-a rostit nici un cuvânt despre faptul că traficul ce-i aștepta pe drum ar fi fost „diferit de traficul din Exeter". Minty nu avea de ce să-și facă griji: vedea că Eddie se maturizase. („Joe, s-a făcut băiat mare!", i-a șoptit Dot soțului ei.)

Minty parcase mașina la oarece distanță de docuri, lângă peronul gării din New London. După puțină ciorovăială, din pricină că nu se hotărau dacă Dot sau Minty să se așeze în față și să fie „navigatorul" lui Eddie pentru lungul drum până acasă, părinții s-au așezat în mașină încrezători ca doi copii. Nu încăpea nici o îndoială că Eddie era șeful.

Abia când părăsea parcarea de lângă peron, a zărit Eddie Mercedesul roșul al lui Marion; era parcat ceva mai departe de gară. Probabil cheile fuseseră deja expediate prin poștă avocatului ei care îi va repeta lui Ted lista cerințelor lui Marion.

Înseamnă că probabil *nu* plecase la New York. Descoperirea aceasta abia dacă l-a surprins pe Eddie. Iar dacă Marion își lăsase mașina la gara din New London, nu decurgea de aici neapărat că se întorsese în New England, poate că plecase mai departe spre Nord. (Montreal, bunăoară. Eddie știa că Marion vorbea franceza.)

Dar oare la ce se gândea ea?, s-a întrebat Eddie, așa cum o va face timp de treizeci și șapte de ani. Ce făcea ea? Unde se dusese?

II

TOAMNA
1990

Eddie la patruzeci și opt de ani

Era seara devreme într-o zi ploioasă de luni, în septembrie. Eddie O'Hare stătea țeapăn la bar, în New York Athletic Club. Avea patruzeci și opt de ani, părul lui, castaniu-închis înainte, era striat din belșug cu gri argintiu, și o buclă deasă de păr îi cădea peste un ochi, deoarece încerca să citească în timp ce stătea la bar. Își tot dădea părul pe spate, folosindu-și degetele drept pieptene. Nu avea niciodată pieptene la el, iar părul îi era vâlvoi ca și când ar fi fost proaspăt spălat; acesta era singurul lucru „sălbatic" la el.

Eddie era înalt și slab. Fie că ședea, fie că stătea în picioare, își ținea umerii drepți într-un fel nefiresc; își ținea tot trupul prea drept, încordat, o postură aproape militărească. Suferea de dureri lombare cronice. Tocmai pierduse fără drept de apel trei meciuri de squash în fața unui omuleț chel, pe nume Jimmy. Eddie nu-și putea aminti nici în ruptul capului numele de familie al lui Jimmy. Jimmy era pensionar – se spunea despre el că avea șaptezeci de ani – și-și petrecea toate după-amiezile la New York Athletic Club, așteptând provocări la meciuri de squash din partea unor jucători mai tineri pe care posibilii adversari îi lăsaseră baltă.

Eddie, care bea o Diet Coke – numai asta obișnuia –, mai pierduse și în alte dăți în fața lui Jimmy; bineînțeles că și el fusese lăsat baltă uneori. Eddie avea câțiva prieteni apropiați în New York, dar nici unul nu juca squash. Devenise membru al clubului abia în urmă cu trei ani, în 1987, după publicarea

celui de-al patrulea roman al său, *De șaizeci de ori*. În ciuda cronicilor favorabile (nu și entuziaste), subiectul romanului nu-l impresionase pe singurul membru al Comitetului de Validare, care-l citise. Un alt membru al comitetului îi mărturisise lui Eddie că cererea lui de a deveni membru fusese aprobată, într-un târziu, datorită numelui său, nu a romanelor sale. (New York Athletic Club numărase mulți O'Hare printre membrii săi, deși nici unul nu se înrudea cu Eddie.)

Totuși, în ciuda a ceea ce Eddie percepea ca fiind prietenia selectivă și forțată a celor de la club, îi plăcea să se numere printre membri. Era un loc deloc costisitor, unde își putea petrece timpul de câte ori venea în oraș. Vreme de zece ani, de când publicase cel de-al treilea roman al său, *Părăsind Long Island*, Eddie venea în oraș destul de frecvent – chiar și numai pentru o noapte sau două. În '81, își cumpărase prima și ultima casă – în Bridgehampton, la cinci minute de mers cu mașina de casa lui Ted Cole din Sagaponack. În cei nouă ani de când plătea taxe ca rezident al Suffolk County, Eddie nu trecuse cu mașina nici măcar o dată prin fața casei lui Ted de pe Parsonage Lane.

Casa lui Eddie se găsea pe Maple Lane – atât de aproape de gara Bridgehampton, încât Eddie putea merge pe jos până la tren, ceea ce rareori făcea. Eddie ura trenurile. Treceau atât de aproape de casa lui, încât avea uneori senzația că *trăia* în tren. Și, cu toate că însăși agenta imobiliară recunoscuse că locația de pe Maple lăsa de dorit într-o anumită măsură, casa era de vânzare și nici chiar *atât* de rea ca Eddie să n-o poată da cu chirie. Ura regiunea Hamptons în iulie și august; în lunile acestea nebune, scotea o grămadă de bani de pe urma închirierii modestei lui locuințe.

Adunând ce câștiga de pe urma scrisului și din chiria din lunile de vară, Eddie n-avea nevoie să predea decât un semestru în fiecare an academic. Indiferent de colegiu sau universitate, el era un perpetuu scriitor rezident invitat. În plus, Eddie trebuia să meargă la diverse conferințe ale scriitorilor, drept care în fiecare vară era nevoit să-și găsească o locuință cu o chirie

mai mică decât cea pe care o încasa el pentru propria casă din Hamptons. Dar Eddie nu s-ar fi plâns niciodată de condiția sa; se bucura de multă simpatie în turneul său de profesor-scriitor, putându-se conta pe el că *nu* avea să se culce cu studentele. Cel puțin nu cu cele *mai tinere*.

Respectând declarația făcută lui Marion în urmă cu treizeci și doi de ani, Eddie O'Hare nu s-a culcat niciodată cu o femeie de vârsta lui sau mai tânără. Deși multe dintre studentele care scriau și care participau la conferințele scriitorilor erau femei mai în vârstă – divorțate și văduve care se apucaseră de scris ca o formă de terapie –, nimeni nu le considera pe femeile respective ca fiind inocente sau având nevoie de apărare împotriva înclinațiilor sexuale ale profesorilor-scriitori. Pe lângă asta, în cazul lui Eddie, întotdeauna femeile mai în vârstă erau primele care făceau avansuri; reputația i-o luase înainte.

Una peste alta, Eddie era un bărbat care-și făcuse puțini dușmani – doar femeile acelea mai în vârstă care se simțiseră jignite că scrisese despre ele. Dar greșeau considerându-se direct vizate de personajele femei-mai-în-vârstă ale lui Eddie. El nu le folosise decât trupul și părul. Gesturile și expresiile favorite. Și iubirea nemuritoare pe care fiecare dintre bărbații mai tineri o simțea pentru fiecare dintre femeile mai în vârstă era întotdeauna o versiune a ceea ce Eddie simțea pentru Marion; de atunci, nu mai simțise o asemenea iubire pentru nici una dintre femeile mai în vârstă.

Ca romancier, nu făcuse decât să împrumute locațiile apartamentelor și textura hainelor lor; uneori, folosea tăpițeria canapelelor din livingurile lor – odată, modelul cu tufe de trandafiri al cearșafurilor și fețelor de pernă ale unei bibliotecare singure, dar *nu* și pe bibliotecară. (Nu tocmai, pentru că *împrumutase* alunița de pe sânul ei stâng.)

Iar dacă Eddie își făcuse dușmance din aceste *câteva* femei mai în vârstă care vedeau versiuni ale propriilor persoane în unul sau altul dintre cele patru romane, își făcuse și prietene statornice printre *multe* femei mai în vârstă – inclusiv câteva cu

care se culcase cândva. O femeie îi spusese odată lui Eddie că îl privea cu suspiciune pe orice bărbat care rămânea prieten cu fostele iubite; ceea ce însemna că nu era un amant nemaipomenit sau nu era altceva decât un tip de treabă. Dar Eddie O'Hare făcuse de mult pace cu sine însuși în privința faptului că nu era „altceva decât un tip de treabă"; nenumărate femei îi spuseseră că ăsta era asul lui, anume că e un tip de treabă. (Erau atât de puțini tipi de treabă, spuneau femeile.)

Eddie și-a mai dat o dată părul din ochiul drept. S-a uitat în sus, la oglinda localului, în obscuritatea serii ploioase, și a recunoscut în înfățișarea sa reflectată un tip înalt, cu aer obosit, care, în acel moment, avea foarte puțină încredere în sine. Și-a reîntors atenția la paginile manuscrisului de pe bar; a luat o sorbitură din Diet Coke. Manuscrisul, numărând douăzeci de pagini dactilografiate, suferise multe corecturi cu rollerul roșu; își numea rollerul „preferatul profesorului". Sus, pe prima pagină a manuscrisului, notase și scorurile seturilor de squash jucate cu Jimmy: 15–9, 15–5, 15–3. Ori de câte ori Jimmy îl hămălea, Eddie își imagina că era din nou bătut de Ted Cole. După socoteala lui, Ted trebuie să fi avut aproape optzeci de ani, cam de vârsta lui Jimmy.

În cei nouă ani de când locuia în Bridgehampton, faptul că Eddie nu trecuse cu mașina prin dreptul casei lui Ted nu era o greșeală; a locui pe Maple, în Bridgehampton, și a nu o lua niciodată pe Personage din Sagaponack cerea o premeditare cvasiconstantă. Dar pe Eddie îl surprindea că nu se întâlnise cu Ted la petreceri sau la supermarketul din Bridgehampton – ar fi trebuit să presupună că toate cumpărăturile i le făcea Conchita Gomez (trecută și ea bine de șaptezeci de ani). Ted nu se ducea niciodată la cumpărături.

Cât despre petreceri: Eddie și Ted făceau parte din generații diferite; se duceau la petreceri diferite. Și mai era ceva: deși cărțile pentru copii ale lui Ted Cole aveau încă mulți cititori, faima lui Ted însuși (la șaptezeci și șapte de ani) era în scădere –

cel puțin în Hamptons. Lui Eddie îi făcea plăcere gândul că celebritatea lui Ted n-o egala pe cea a *fiicei* sale.

Dar, dacă faima lui Ted Cole începea să se stingă, jocul de squash – mai ales în hambarul acela șmecheresc al său – era la fel de dur ca al lui Jimmy. La șaptezeci și șapte de ani, Ted ar fi șters cu Eddie pe jos în toamna lui 1990 la fel de ușor cum o făcuse în vara lui 1958. Eddie juca squash absolut îngrozitor. Greoi, încet, nu anticipa niciodată încotro se îndrepta lovitura adversarului său; ajungea târziu la minge, dacă ajungea, o trimitea complet aiurea. Nici serviciul lui lobat, în care excela, nu și l-ar fi putut executa în hambarul lui Ted, unde tavanul era mai jos de patru metri jumate.

Ruth, care era o jucătoare suficient de bună din moment ce ajunsese pe locul trei în echipa masculină de la Exeter, încă nu-l bătuse pe tatăl ei pe terenul de-a dreptul enervant de acasă; și ea excela în serviciul lobat. Ruth avea treizeci și șase de ani în toamna lui 1990 și singurul motiv pentru care se ducea acasă în Sagaponack era că voia să câștige în fața tatălui ei înainte ca acesta să moară. Dar, chiar și la șaptezeci și șapte de ani, Ted nu dădea nici un semn că ar muri.

Afară, la New York Athletic Club, la colțul dintre Central Park South și Seventh Avenue, ploaia se revărsa pe marchiza albă-gălbuie a lui New York Athletic Club; dacă Eddie ar fi știut câți membri stăteau deja la coadă așteptându-și rândul la un taxi, ar fi părăsit de mult barul și s-ar fi așezat și el la coadă. Dar el continua să-și recitească și să-și revizuiască manuscrisul prea lung și plin de corecturi, fără să-și dea seama că ar fi trebuit să fie mai puțin îngrijorat de pregătirea alocuțiunii decât de faptul că s-ar putea să ajungă prea târziu ca să și-o țină.

La intersecția dintre Fifty-ninth Street și Seventh Avenue, era mult prea departe de Y pe 92th Street (pe Lexington) ca să meargă pe jos – mai ales pe ploaie, neavând haină de ploaie sau umbrelă. Și ar fi trebuit să știe ce însemna ploaia pentru circulația taxiurilor din New York, mai ales la primele ore ale serii.

Dar Eddie era prea preocupat de punctele nevralgice ale alocuțiunii sale; întotdeauna suferise de tendințe defetiste, iar acum își dorea să nu fi acceptat niciodată să țină o asemenea alocuțiune.

„Cine sunt eu, se gândea el cu amărăciune, ca s-o prezint pe Ruth Cole?"

Barmanul a fost acela care l-a salvat pe Eddie de la ratarea totală a evenimentului ce-l înspăimânta de-a dreptul.

– Mai doriți o Diet Coke, domnule O'Hare? l-a întrebat barmanul.

Atunci s-a uitat la ceas. Dacă, în acel moment, Marion s-ar fi aflat în bar și s-ar fi uitat la Eddie, ar fi văzut pe chipul fostului ei amant ceva din neajutorarea unui puști de șaisprezece ani.

Era 7.20; Eddie era așteptat la Y peste zece minute. Cu taxiul făcea cel puțin zece minute până la intersecția străzilor Lexington și Ninety-second, cu condiția ca Eddie să prindă un taxi în clipa în care ieșea pe ușa clubului. Dar când a ieșit, a dat de coada membrilor iritați. Apa de ploaie se scurgea de pe emblema sângerie a N.Y.A.C. – un picior înaripat – pe marchiza albă-gălbuie.

Eddie și-a aranjat cărțile și manuscrisul alocuțiunii în servieta mare și burdușită. Avea să întârzie dacă stătea să aștepte un taxi. Încă puțin, și ploaia avea să-l ude până la piele, dar, chiar și înainte de contactul cu ploaia, hainele lui trădau o neglijență profesională. În ciuda costumului și a cravatei impuse de codul vestimentar al clubului și a faptului că Eddie avea o vârstă și o educație ce-l făceau să se simtă confortabil în costum și cravată – la urma urmei, era un exonian –, portarul clubului se uita la hainele lui Eddie ca și când violau codul.

Fără a avea vreun plan, Eddie a rupt-o la fugă de-a lungul lui Central Park South, prin ploaia care devenise torențială. Apropiindu-se mai întâi de St Moritz și apoi de Plaza, confuz, își dorea să descopere un șir de taxiuri așteptându-i la curbă pe oaspeții hotelului. A găsit în schimb două cozi de oaspeți hotărâți să aștepte taxiurile.

Eddie s-a repezit în hotelul Plaza și s-a prezentat la recepție unde a cerut să i se schimbe o bancnotă de zece dolari și să i se

dea *mult* mărunțiș. Dacă avea exact banii de bilet, putea să ia un autobuz ce mergea pe Madison Avenue. Dar, înainte să îngaime ce voia, recepționera l-a întrebat dacă era cazat acolo. Uneori, luat pe nepregătite, Eddie era capabil să mintă, dar aproape niciodată atunci când *intenționa* s-o facă.

– Nu, nu sunt cazat... vreau doar mărunțiș pentru autobuz, a recunoscut el.

Femeia a clătinat din cap.

– Dăm de belele dacă nu sunteți cazat aici, i-a spus ea.

Eddie a trebuit să fugă pe Fifth Avenue înainte să poată traversa la Sixty-second. Apoi a fugit în sus pe Madison, până a găsit o cafenea unde putea să bea o Diet Coke, doar pentru că voia mărunțiș. A lăsat băutura la casă, împreună cu un bacșiș disproporționat de generos; dar casierița a considerat că bacșișul era insuficient. În opinia ei, Eddie o lăsase cu o Diet Coke pe cap, de care trebuia să se descotorosească – o sarcină nedemnă de ea sau insurmontabilă, sau amândouă la un loc.

– De parcă n-aveam *destule* belele, a strigat ea în urma lui.

Probabil că ura să primească și mai mult mărunțiș.

Eddie a așteptat în ploaie autobuzul care circula pe Madison Avenue. Era ud până la piele și întârziase deja cinci minute. Ceasul arăta 7.35. Evenimentul începea la 8.00. Organizatorii lecturii lui Ruth Cole la Y doriseră ca Ruth și Eddie să se întâlnească în culise, ca să aibă puțin timp de acomodare – „să apucați să vă cunoașteți". Nimeni, cu atât mai puțin Eddie sau Ruth, nu spusese „să vă re-cunoașteți". (Cum te re-cunoști cu o puștoaică de patru ani, când acum are treizeci și șase?)

Ceilalți cetățeni care așteptau autobuzul știau că trebuiau să facă un pas înapoi de la bordură, dar Eddie a rămas unde era. Înainte să oprească, autobuzul l-a împroșcat, pe piept și pe pantaloni, cu apă murdară din rigola înfundată. Încât acum Eddie nu era doar ud, ci și murdar, iar o parte din apa aia mizerabilă ajunsese și pe fundul servietei lui.

Scrisese un autograf pentru Ruth pe un exemplar din *De șaizeci de ori*, deși romanul apăruse în urmă cu trei ani și, dacă

Ruth fusese tentată să-l citească, o și făcuse între timp. Eddie își imaginase adeseori ce i-ar putea spune Ted Cole fiicei sale legat de subiectul romanului *De șaizeci de ori*. „Vrabia mălai visează", o fi zis Ted, sau „Exagerare tupeistă – mama ta abia dacă-l cunoștea pe tip". Ceea ce i-a spus într-adevăr Ted lui Ruth este mult mai interesant și perfect adevărat în ceea ce-l privea pe Eddie.

– Săracul puști, n-a putut nici până acum să uite c-a regulat-o pe maică-ta.

– Nu mai e puști, tati, răspunsese Ruth. Dacă eu am trecut de treizeci, el trebuie să aibă patruzeci și ceva – corect?

– Tot puști a rămas, Ruthie, îi spusese tatăl ei. Eddie va fi întotdeauna un puști.

Într-adevăr, în timp ce se lupta să urce în autobuz, nefericirea și neliniștea acumulate îl făceau să semene cu un adolescent de patruzeci și opt de ani. Șoferul s-a rățoit la el pentru că nu știa prețul exact al biletului și, cu toate că Eddie avea un pumn de mărunțiș ce-i umfla buzunarul, pantalonii îi erau atât de uzi încât nu putea scoate decât o monedă o dată. Cei care făceau coadă în spatele lui – majoritatea stând încă în ploaie – erau și ei furioși.

Apoi, încercând să-și golească servieta de apa din rigolă, Eddie a vărsat o băltîcică maronie pe pantoful unui domn mai în vârstă care nu vorbea engleza. Eddie nu înțelegea limba în care i s-a adresat omul; nu știa nici măcar ce limbă e. Se auzea foarte greu în autobuz, anunțurile ocazionale ale șoferului – numele străzilor ce intersectau bulevardul, stațiile sau *potențialele* stații prin dreptul cărora treceau – erau imposibil de descifrat.

Pricina pentru care Eddie nu putea auzi era un tânăr negru care ședea pe o strapontină, cu un radiocasetofon portabil în brațe. Un cântec zgomotos și desfrânat bubuia în tot autobuzul, cât despre cuvintele cântecului, nu se distingea decât o frază repetată, ceva de genul „N-ai și adevăru', mamă, nici de ți-ar sta pe față!"

– Scuză-mă, i s-a adresat Eddie tânărului. Te-ar deranja să dai muzica mai încet? Nu aud ce spune șoferul.

Tânărul a zâmbit fermecător și a zis:

– N-aud ce zici, omule, pen' că *lada* urlă a' dracu'!

Câțiva dintre pasagerii din jur au izbucnit în râs, fie ca o reacție nervoasă, fie pentru că au apreciat răspunsul. Eddie s-a aplecat peste o negresă în vârstă, așezată pe un loc alăturat; a șters geamul aburit cu baza palmei. Poate reușea să *vadă* următoarea intersecție. Dar servieta maro burdușită i-a alunecat de pe umăr – cureaua îi era la fel de udă ca și hainele – și servieta a lovit-o pe femeie în față.

Servieta udă i-a zburat femeii ochelarii; din fericire, femeia i-a prins în poală, dar gestul ei a fost prea dur, încât o lentilă s-a desprins din ramă. Femeia și-a mijit ochii spre Eddie cu o furie născută din multe dezamăgiri și amărăciuni.

– Pen' ce vrei să-*mi* faci belele? l-a întrebat ea.

Cântecul bubuitor despre adevărul care șade pe fața cuiva s-a oprit brusc. Tânărul negru așezat pe strapontină s-a ridicat, strângând la piept ca pe un bolovan cutia bubuitoare redusă la tăcere.

– Aia-i maică-mea, a zis tinerelul – un tip scund (creștetul abia îi ajungea la nodul cravatei lui Eddie), dar cu un gât gros cât coapsa lui, iar umerii erau de două ori mai lați și mai vânjoși ca ai lui Eddie. De ce faci belele la *maică*-mea? l-a întrebat tinerelul cu aspect de halterofil.

De când plecase de la New York Athletic Club, era a patra oară când auzea pomenindu-se cuvântul „belele". Din pricina asta nu voia el să trăiască la New York.

– Am vrut doar să văd dacă e stația mea – unde trebuie să cobor, a zis Eddie.

– Aicea ți-e stația, i-a zis bruta aia de tinerel, trăgând semnalul de oprire.

Autobuzul a pus brusc frână și Eddie și-a pierdut echilibrul. Servieta grea i-a alunecat din nou de pe umăr; de data asta n-a mai lovit pe nimeni, pentru că Eddie a prins-o cu ambele mâini.

– Aicea cobori, a zis grosul și-ndesatul.

Maică-sa și câțiva pasageri din jur au aprobat.

„Of, bine", și-a zis Eddie, coborând din autobuz – poate că *aproape* ajunsese la Ninety-second Street. (Era Eighty-first.) A auzit pe cineva spunând „călătorie sprâncenată", chiar înainte să pornească autobuzul.

Câteva minute mai târziu, Eddie a rupt-o la fugă pe Eighty-ninth, traversând spre Park Avenue, latura răsăriteană, unde a ochit un taxi liber. Fără să se gândească la faptul că acum se afla la numai trei străzi și o intersecție distanță de destinația lui, Eddie a oprit taxiul; s-a urcat și i-a spus șoferului încotro să se ducă.

– Ninety-second cu *Lex?* a repetat șoferul. Hristoase, trebuia s-o luați *pe jos* – oricum sunteți murat!

– Dar sunt în întârziere, a răspuns Eddie fără vlagă.

– Toată lumea e-n întârziere, i-a spus șoferul.

Cursa costa atât de puțin, încât Eddie a încercat să-l compenseze pe șofer dându-i tot pumnul de mărunțiș.

– Hristoase! a strigat șoferul. Ce să fac cu tot ăsta?

Măcar n-a zis „belele", s-a gândit Eddie, vârând monedele în buzunarul jachetei. Toate bancnotele din portmoneul lui Eddie erau ude; șoferul s-a uitat dezaprobator și la ele.

– Ești mai rău decât în întârziere, ești și *ud,* i-a zis șoferul lui Eddie. Ești o adevărată *belea.*

– Mulțumesc, i-a spus Eddie. (Într-unul dintre momentele sale mai filosofice, Minty O'Hare îi spusese fiului său să nu ignore nici un compliment – s-ar putea să nu fie chiar atât de multe.)

Astfel s-a prezentat un Eddie O'Hare mocirlit și șiroind de apă în fața unei tinere care controla biletele în holul plin ochi de la Y pe Ninety-second Street.

– Am venit pentru sesiunea de lectură. Știu că am întârziat puțin... a început Eddie.

– Unde vă e biletul? a întrebat tânăra. Nu mai avem bilete. Biletele s-au epuizat de câteva săptămâni.

S-au epuizat! Rareori văzuse Eddie o sală plină, cu toate biletele vândute, la sala de concerte Kaufman. Auzise că acolo citiseră o serie de scriitori faimoși; el însuși îi prezentase pe doi

dintre ei. Când Eddie însuși citise în sala aceea, nu fusese singur; numai scriitori foarte cunoscuți, ca Ruth Cole, citeau singuri. Ultima oară când Eddie citise acolo, evenimentul fusese anunțat drept „Seară de romane de moravuri" sau poate „Seară de romane *comice* de moravuri"? Eddie nu-și mai amintea decât că ceilalți doi romancieri care citiseră împreună cu el fuseseră mai hazlii decât *el.*

– Ăăăă... i-a zis Eddie fetei care lua biletele, eu n-am nevoie de bilet pentru că eu sunt prezentatorul.

În timp ce vorbea, pescuia din servieta murată exemplarul din *De șaizeci de ori,* pe care îl semnase pentru Ruth. Voia să-i arate fetei fotografia sa de pe copertă, ca să-i dovedească faptul că el era într-adevăr cel care spunea că este.

– Sunteți *ce?* n-a priceput fata.

Apoi a văzut cartea mustind de apă, pe care el i-o arăta.

Șaizeci de ori
Roman
Ed O'Hare

(Abia pe cărțile lui a reușit, în sfârșit, să fie numit Ed. Tatăl lui încă îi spunea Edward, iar toți ceilalți îl numeau Eddie. Lui Eddie îi făcea plăcere să descopere că până și în cronicile nu prea bune era menționat pur și simplu ca Ed O'Hare.)

– Eu sunt *prezentatorul,* a repetat Eddie. Sunt Ed O'Hare.

– Auuu, *Doaaaamne!* a strigat fata. Sunteți Eddie O'Hare! Vă așteaptă de nu știu *când.* Ați întârziat foarte mult.

– Îmi pare rău... a început el, dar fata îl împingea deja prin mulțime.

„S-au epuizat!" se gândea Eddie. Ce mulțime! Și cât de *tineri!* Cei mai mulți arătau ca și când erau încă liceeni. Nu era publicul obișnuit de la Y, deși Eddie a început să vadă că se găseau acolo și din cei obișnuiți ai locului. Eddie estima că „cei obișnuiți" formau o mulțime literară așteptând cu aer grav și chipuri încruntate ceea ce urma să audă. Nu era genul de

public al lui Eddie O'Hare, lipseau acele femei mai în vârstă, cu aspect fragil, întotdeauna singure sau însoțite de o prietenă profund tulburată; și bărbații mai tineri traumatizați, timizi, care întotdeauna i se păruseră lui Eddie mult prea drăguți, într-un fel nemasculin. (Așa se socotea Eddie și pe sine: prea drăguț, într-un fel nemasculin.)

„Iisuse Hristoase, ce *fac* eu aici?" s-a întrebat Eddie. *De ce* acceptase s-o prezinte pe Ruth Cole? De ce-l *rugaseră* pe el? s-a întrebat disperat. Fusese ideea lui *Ruth?*

Culisele sălii de concert erau atât de năduşitoare, încât Eddie nu mai făcea deosebire între propria lui transpirație și petele pricinuite de ploaie pe hainele sale – ca să nu mai spunem de urmele uriașei bălți noroioase.

– E o toaletă lângă foaier, i-a spus tânăra, în cazul în care vreți să... vă curățați.

„Arăt ca dracu' și n-am nimic interesant de spus", a tras Eddie concluzia. *Ani de zile* își imaginase cum va fi când o va întâlni pe Ruth din nou. Dar în mintea lui întâlnirea arăta cu totul altfel – ceva mai intim, bunăoară un prânz sau o cină. Și Ruth trebuie să-și fi imaginat măcar ocazional că îl reîntâlnește. La urma urmei, Ted *trebuie* să-i fi spus fiicei sale, la un moment dat, despre mama ei și despre acea vară din '58; Ted nu s-ar fi putut abține. Firește, Eddie trebuie să fi avut un rol în poveste, poate nu chiar al ticălosului principal.

Și nu era normal să te aștepți ca Eddie și Ruth să aibă multe de vorbit, chiar dacă interesul principal al amândurora era Marion? La urma urmei, amândoi scriau romane, chiar dacă romanele lor se deosebeau fundamental – Ruth era vedetă, Eddie era... „Dumnezeule, ce *sunt* eu?" s-a întrebat Eddie. „În comparație cu Ruth Cole, sunt un neica-nimeni", a tras el concluzia. Poate că așa trebuia să-și înceapă prezentarea.

Totuși, când îl invitaseră s-o prezinte pe Ruth, Eddie fusese absolut convins că avea cel mai bun motiv posibil să accepte invitația. De șase ani tăinuia un secret pe care voia să i-l împărtășească. De șase ani păstra dovada la sine. Acum, în seara asta

nenorocită, ducea dovada cu sine, în servieta aia burdușită. Ce conta că dovada se *udase* puțin?

În servieta lui era o a doua carte, o carte mult mai importantă pentru Ruth – considera Eddie – decât exemplarul din *De șaizeci de ori,* semnat de el. Cu șase ani în urmă, când Eddie citise prima oară această a doua carte, fusese tentat să-i spună chiar *atunci* lui Ruth; se gândise până și să facă să-i parvină cartea ca de la un anonim. Dar apoi văzuse un interviu televizat al lui Ruth și ceva din ce spusese ea îl oprise.

Vorbind despre tatăl ei sau despre faptul că intenționa sau nu să scrie o carte pentru copii, Ruth nu dădea niciodată prea multe detalii. Întrebată dacă tatăl ei o învățase să scrie, ea răspundea: „M-a învățat câte ceva despre cum să spun povești și cum să joc squash. Dar despre scris... nu, nu m-a învățat chiar nimic despre scris". Iar când reporterii o întrebau despre mama ei – dacă mama ei continua să fie „dispărută" sau dacă faptul că fusese „abandonată" în copilărie avusese vreun efect semnificativ asupra ei (ca scriitoare sau ca femeie) –, Ruth părea destul de indiferentă. „Da, se poate spune că mama e încă «dispărută», deși eu, una, n-o caut. Dacă m-ar fi căutat, m-ar fi găsit. Deoarece ea e cea care a plecat, nu vreau să mă vâr cu de-a sila în viața ei. Dacă vrea să mă găsească, eu sunt ușor de găsit", răspundea Ruth.

În acel interviu televizat care, în urmă cu șase ani, îl oprise pe Eddie s-o contacteze pe Ruth, reporterul dăduse o interpretare personală romanelor lui Ruth Cole. „Dar în cărțile tale – în *toate* cărțile tale – nu există mame." („Nu există nici tați", îi răspunsese Ruth.) „Da, *dar...,* continuase reporterul, personajele tale feminine au prietene și au prieteni – adică *iubiți* –, dar sunt personaje *feminine* care *nu* au nici o relație cu mamele lor. Rareori se întâmplă să facem *cunoștință* cu ele. Nu crezi că asta e... ăăă, *neobișnuit?*", întrebase reporterul. („Nu și dacă nu ai mamă", îi răspunsese Ruth.)

Ruth nu *voia* să afle nimic despre mama ei, trăsese Eddie concluzia. Prin urmare, păstrase „dovada" pentru sine. Apoi

însă, când primise invitația s-o prezinte pe Ruth Cole la Y, pe Ninety-second Street, Eddie hotărâse că, *de bună seamă,* Ruth voia să afle despre mama ei! Prin urmare, acceptase s-o prezinte. Și în servieta lui murată ducea acum această carte misterioasă pe care, cu șase ani în urmă, fusese gata să i-o pună cu de-a sila în brațe lui Ruth.

Eddie O'Hare era convins că acea carte fusese scrisă de Marion.

Trecuse deja de ora opt. Asemenea unui animal mare și agitat, închis într-o cușcă, publicul numeros din sală își făcea simțită prezența nerăbdătoare, cu toate că Eddie nu-l mai vedea. Fata l-a condus de brațul ud printr-un coridor întunecos, mirosind a mucegai, în sus pe-o scară în spirală, pe lângă cortinele copleșitor de înalte din spatele scenei slab luminate. Acolo, Eddie a văzut un mașinist așezat pe un taburet. Tânărul, care arăta sinistru, era concentrat asupra unui monitor TV; camera era fixată pe podiumul scenei. Eddie a identificat paharul cu apă pregătit și microfonul. Și-a făcut o notă mentală să nu bea din pahar. Apa era pentru Ruth, *nu* pentru umilul ei prezentator.

Apoi Eddie a fost dus în foaierul artiștilor, inundat de lumină din pricina mùltelor oglinzi și a lămpilor pentru machiaj. Eddie făcuse nenumărate repetiții cu ceea ce avea să-i spună lui Ruth, când se vor întâlni – „Dumnezeule, cât ai crescut!" Pentru un autor de romane comice, nu se pricepea la glume. Cu toate acestea, replica îi stătea pe buze – și-a eliberat mâna dreaptă udă de pe cureaua de umăr a servietei –, dar femeia care i-a venit în întâmpinare nu era Ruth și nici nu i-a strâns mâna întinsă. Era acea femeie teribil de amabilă care făcea parte dintre organizatorii de la Y. Eddie o întâlnise de mai multe ori. Era întotdeauna prietenoasă și sinceră și a încercat din răsputeri să-l facă pe Eddie să se relaxeze, ceea ce s-a dovedit imposibil. *Melissa* – ăsta-i era numele – l-a sărutat pe Eddie pe obrazul ud și i-a spus:

– Am fost foarte îngrijorați din pricina ta!

– Dumnezeule cât ai crescut!

Melissa, care *nu* crescuse și nici însărcinată nu era, s-a uitat la el oarecum buimacă. Dar era o persoană atât de amabilă, încât părea mai degrabă preocupată ca Eddie să se simtă bine, decât de faptul că vorbele lui o jigniseră, deși Eddie era gata să izbucnească în plâns în locul ei.

Apoi cineva i-a strâns lui Eddie mâna întinsă, o strângere a unei mâini prea mari și viguroase ca să fie a lui Ruth, astfel că Eddie a reușit să se abțină de la a spune *din nou* „Dumnezeule, cât ai crescut!" Era Karl, încă unul dintre oamenii cumsecade care conduceau activitățile la Centrul de poezie Unterberg. Karl era poet; era și inteligent, la fel de înalt ca Eddie, și întotdeauna extrem de amabil cu el. (Datorită extremei amabilități a lui Karl, Eddie era inclus în numeroase activități de la Y, pe Ninety-second Street, chiar și în acelea pe care Eddie considera că nu le merita – cum era și cel de-acum.)

– Ăăă.... plouă, i-a spus Eddie lui Karl.

Vreo șase-șapte persoane se înghesuiau acolo în foaier. Auzindu-l pe Eddie, au izbucnit în râs. Ăsta era umor sec de cea mai bună calitate, exact genul pe care se așteptau să-l găsească într-un roman de Ed O'Hare! Lui Eddie însă nu-i venise altceva în minte. Continua să strângă mâini și să scuture stropi de apă, ca un câine ud.

Acea Persoană Foarte Importantă de la Random House, editorul lui Ruth, era acolo. (Editorul primelor două romane ale lui Ruth, o femeie, murise recent, iar acest bărbat îi luase locul.) Eddie îl întâlnise de trei sau patru ori, dar nu-și putea aminti numele lui. Indiferent care-i era numele, tipul nu-și amintea niciodată că-l mai întâlnise pe Eddie. Dar până în această seară, el nu se considerase ofensat.

Pereții foaierului erau plini de fotografii ale celor mai importanți scriitori ai lumii; Eddie era înconjurat de scriitori de talie și renume internaționale. I-a recunoscut fotografia lui Ruth înainte de-a o observa pe ea însăși; portretul ei nu era nelalocul lui pe un perete cu mai mulți laureați ai Premiului

Nobel. (Lui Eddie nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să-și caute fotografia acolo; și nici n-ar fi găsit-o.)

Noul editor a fost cel care a împins-o de-a dreptul pe Ruth în față, ca să-l întâlnească pe Eddie. Bărbatul de la Random House avea un aer entuziast, agresiv – ca un unchi mai bătrân. Și-a pus o mână mare, familiară între umerii lui Ruth și i-a dat un brânci ca să iasă din colțul încăperii unde părea că se refugiase. Ruth nu era timidă; Eddie știa asta din multele ei interviuri. Dar, văzând-o acum în carne și oase – pentru prima oară ca persoană adultă –, Eddie și-a dat seama că Ruth Cole avea ceva mic în mod *deliberat*. Ca și când așa își *impusese* ea să fie, mică.

De fapt, nu era mai scundă decât bruta din autobuzul de pe Madison. Cu toate că Ruth avea înălțimea tatălui ei, o înălțime destul de potrivită pentru o femeie, nu era la fel de înaltă ca Marion. Și totuși, micimea ei nu avea legătură cu înălțimea; asemenea lui Ted, avea o robustețe atletică. Purta un tricou negru, cu semnătura ei imprimată, și Eddie a băgat imediat de seamă musculatura mult mai dezvoltată la brațul drept; atât antebrațul, cât și bicepșii erau vădit mai mari și mai puternici decât cei de la brațul stâng mai subțire. Așa pățeai dacă jucai squash sau tenis.

Dintr-o privire, Eddie ar fi jurat că Ruth îl bătea la squash pe Ted de se scăpa pe el. Și așa s-ar fi și întâmplat pe orice teren de dimensiuni normale. Eddie n-ar fi bănuit niciodată cât de mult își *dorea* Ruth să-l bată pe tatăl ei de să se scape pe el și nici nu și-ar fi imaginat că, în hambarul lui, unde avea avantaje necinstite, bătrânul încă o învingea pe fiica lui care era într-o formă nemaipomenită.

– Bună, Ruth! Așteptam cu nerăbdare să te întâlnesc, i-a zis Eddie.

– Bună... din nou! a spus Ruth dându-i mâna.

Avea degetele scurte, retezate, ca ale tatălui ei.

– A, a făcut editorul de la Random House. Nu știam că vă cunoașteți.

Ruth avea și zâmbetul crispat al tatălui ei; un zâmbet care i-a oprit lui Eddie vorbele pe buze.

– Vrei să mergi la baie mai întâi? l-a întrebat ea pe Eddie.

Și iarăși mâna mare, de unchi, a editorului, de data asta puțin prea familiară între umerii lui Eddie.

– Da, da... să-i îngăduim domnului O'Hare să se aranjeze puțin, dar iute, a zis noul editor al lui Ruth.

Abia când a rămas singur în baie și-a dat seama Eddie cât trebuia să se „aranjeze" ca să arate ca lumea. Nu era doar ud și murdar: un ambalaj de celofan, probabil de la un pachet de țigări, i se lipise de cravată; un ambalaj de gumă de mestecat, care, la o privire mai atentă, s-a dovedit a fi o bucată de gumă bine mestecată, i se lipise de manșetă. Cămașa îi era leoarcă. În oglindă, Eddie nu și-a recunoscut sfârcurile în prima clipă; a încercat să le înlăture de pe cămașă, ca și când ar fi fost tot gumă de mestecat.

S-a hotărât că soluția cea mai bună era să-și scoată sacoul și cămașa și să le stoarcă; și-a stors și cravata. Dar când s-a îmbrăcat la loc, a văzut că pricinuise cele mai grozave încrețituri cămășii și cravatei, iar cămașa, albă ca zăpada înainte, avea acum fâșii de un *roz* pal. S-a uitat la mâinile sale – erau pătate cu binecunoscuta lui cerneală roșie din rollerul pentru corecturi (așa-numitul „preferat al profesorului"); și, încă înainte să se uite în servietă, a știut că cerneala corecturilor de pe manuscrisul alocuțiunii sale se scursese mai întâi în dâre roșii, apoi se preschimbase în roz pe paginile ude.

Uitându-se la textul alocuțiunii, a văzut că *toate* corecturile făcute de mână se șterseseră sau se estompaseră într-atât încât nu mai erau lizibile, și că dactilograma originală, ale cărei caractere negre se înșiruiau acum pe un fundal *roz*, cu greu se mai putea distinge. Inițial, textul fusese dactilografiat pe o pagină curată, *albă*.

Pumnul de mărunțiș îi trăgea în jos o parte a sacoului. Eddie n-a găsit nici un coș de gunoi în baie; cu un gest care – spera el – încununa comportamentul lui nesocotit din acea zi, a aruncat

toate monedele în veceu. După ce a tras apa și a așteptat-o să se limpezească, a constatat, cu resemnarea lui obișnuită, că monedele de douăzeci și cinci de cenți rămăseseră pe fundul vasului de toaletă.

După Eddie a intrat în baie Ruth. Când a urmat-o în culise – majoritatea celorlalți din foaier s-au retras în sală, ocupându-și locurile –, ea s-a uitat la el peste umăr și i-a zis:

– Ciudat loc pentru o fântână a dorințelor, nu crezi?

I-au trebuit lui Eddie vreo două secunde să-și dea seama că ea se referise la monedele din veceu; dar n-ar fi putut spune dacă ea știa că monedele erau *ale lui*.

Apoi, cu mai multă francheță și fără răutate, Ruth a adăugat:

– După asta sper să luăm cina undeva, să stăm de vorbă.

Eddie a tresărit. Adică vor lua cina *singuri?* Chiar și el știa că n-avea de ce să spere la așa ceva. Adică împreună cu Melissa și Karl, și desigur cu noul editor de la Random House – cu mâinile lui mari și prea familiare. Dar poate că Eddie reușea totuși să rămână măcar pentru o clipă singur cu ea; dacă nu, măcar să-i sugereze să se întâlnească numai ei doi, mai târziu.

Eddie zâmbea prostește, acaparat cu totul de chipul ei – unii ar spune drăguț. Buza superioară subțire a lui Ruth era buza superioară a lui Marion; sânii ei plini, care atârnau puțin, erau sânii mamei ei. Dar, neavând talia lui Marion, Ruth părea să aibă sâni prea mari pentru restul corpului. Iar picioarele scurte și groase erau ale tatălui ei.

Tricoul negru pe care îl purta era unul scump. Îi venea foarte bine. Era făcut dintr-un material mătăsos – ceva mai fin decât bumbacul, bănuia Eddie. Jeanșii arătau mai acătării decât niște jeanși obișnuiți. Negri și ei, îi veneau foarte bine. Eddie o văzuse când îi dăduse jacheta editorului – croită din cașmir negru, se potrivea de minune cu tricoul și jeanșii. Ruth nu voia să poarte jacheta în timpul lecturii; semn că fanii ei o așteptau să apară în tricou, a tras Eddie concluzia. Iar ea era categoric o scriitoare care nu avea doar simpli cititori. Ruth avea *fani*. Lui Eddie îi era literalmente frică să vorbească în fața lor.

Observând că, în acel moment, Karl îl prezenta pe el, Eddie a preferat să nu asculte ce zicea. Mașinistul cu aspect sinistru îi oferise lui Ruth taburetul său, dar ea a rămas în picioare, mutându-și greutatea de pe un picior pe celălalt – ca și când se pregătea să joace squash, nu să citească din opera ei.

– Cuvântarea mea... i-a spus Eddie lui Ruth, ...nu sunt mulțumit de ea. S-a scurs toată cerneala.

Ruth și-a dus la buze unul din degetele arătătoare, scurte. El a tăcut, iar ea s-a aplecat în față și i-a șoptit la ureche:

– Îți mulțumesc că n-ai scris despre mine. Știu că ai fi putut s-o faci.

Eddie a rămas ca mut. Abia acum, auzind-o șoptind, și-a dat seama că Ruth avea vocea mamei ei.

În clipa următoare, Ruth l-a împins spre scenă. Deoarece nu ascultase prezentarea făcută de Karl, Eddie nu știa că prezentatorul și publicul – publicul lui Ruth – îl așteptau pe el.

Ruth aștepta de-o viață întreagă să-l întâlnească pe Eddie O'Hare; din clipa în care i se povestise despre Eddie și mama ei, ea dorise să-l întâlnească. Acum, nu suporta să-l vadă ieșind pe scenă, pentru că se depărta de ea. Așa că s-a uitat la el pe monitorul TV. Din perspectiva camerei de filmat, adică din perspectiva publicului, Eddie nu se depărta, ci se îndrepta spre public; era cu fața la public, la mulțime. „În sfârșit, vine la mine!" și-a imaginat Ruth.

„Dar ce naiba a văzut mama la el?" s-a întrebat Ruth. Ce om nefericit, jalnic, înduioșător. Pe micul ecran al monitorului TV, l-a studiat pe Eddie în alb și negru. Imaginea primitivă îi dădea lui Eddie un aer tineresc; Ruth putea vedea ce băiat frumos fusese. Dar, la un bărbat, frumusețea atrage doar temporar.

Când Eddie O'Hare a început să vorbească despre ea și scrierile ei, atenția lui Ruth a fost reținută de o întrebare familiară și chinuitoare: ce anume o atrăgea *permanent* la un bărbat?

Ruth la treizeci și șase de ani

„Un bărbat trebuie să fie încrezător", și-a zis Ruth; la urma urmei, bărbații sunt concepuți astfel încât să fie agresivi. Și totuși, atracția ei pentru bărbați încrezători și agresivi o vârâse în câteva relații îndoielnice. Nu suferea agresiunea *fizică;* până acum fusese scutită de episoade violente, din cele pe care le trăiseră prietenele ei. Ruth socotea că prietenele ei erau cel puțin în parte vinovate de aceste relații abuzive. Ținând cont de cât de puțin se încredea în instinctele ei în privința bărbaților, Ruth credea, în mod surprinzător, că putea detecta încă de la prima întâlnire capacitatea unui bărbat de a fi violent.

În lumea încurcată a sexului, acesta era unul dintre puținele lucruri care o făceau pe Ruth să fie mândră de ea însăși, cu toate că Hannah Grant, cea mai bună prietenă a ei, îi spusese în mod repetat că pur și simplu ea, Ruth, avusese noroc. („Pur și simplu n-ai întâlnit tipul potrivit – adică tipul *nasol,* îi spusese Hannah. Pur și simplu n-ai avut parte de *acea* întâlnire.")

„Un bărbat trebuie să-mi respecte independența", își zicea Ruth convinsă. Nu ascundea niciodată faptul că era nesigură în privința căsătoriei și încă și mai nesigură în privința maternității. Totuși, acei bărbați care-i recunoșteau așa-numita independență adeseori manifestau cea mai inacceptabilă formă de neimplicare. Ruth nu tolera infidelitatea; într-adevăr, cerea fidelitate chiar și celui mai proaspăt iubit. Oare era pur și simplu de modă veche?

Hannah o ironizase adesea pe Ruth pentru ceea ce ea numea „comportament contradictoriu". La treizeci și șase de ani, Ruth încă nu trăise cu un bărbat, cu toate acestea, Ruth îi cerea fiecărui iubit-al-momentului-respectiv să-i fie credincios, deși *nu* trăia cu ea.

– Nu văd nimic „contradictoriu " în asta, îi spusese Ruth lui Hannah, dar Hannah i se considera superioară în materie de relații bărbat – femeie. (Poate pentru că a avut mai multe asemenea relații, bănuia Ruth.)

Conform standardelor lui Ruth – chiar și conform unor standarde sexuale mai liberale decât ale lui Ruth –, Hannah Grant era promiscuă. Acum, când Ruth aștepta să citească din noul ei roman la Y, pe Ninety-second Street, Hannah încă nu sosise. Ruth se așteptase s-o găsească pe Hannah în foaier, înainte de eveniment; acum, Ruth se temea că Hannah o s-ajungă prea târziu ca să i se mai dea voie să intre, deși avea locul rezervat. Tipic pentru Hannah – probabil s-a întâlnit cu un tip și a uitat de ea însăși vorbind cu el. (Hannah va face mai mult decât doar să vorbească.)

Întorcându-și din nou atenția asupra micului ecran alb-negru al monitorului TV, Ruth a încercat să se concentreze la ceea ce spunea Eddie O'Hare. Fusese prezentată în multe alte ocazii, dar niciodată de fostul amant al mamei ei; ceea ce, desigur, îl deosebea pe Eddie de ceilalți, câtă vreme alocuțiunea lui de prezentare, dimpotrivă, nu conținea nimic deosebit.

– În urmă cu zece ani..., așa a început Eddie, și Ruth și-a lăsat bărbia în piept.

De data asta, când tânărul mașinist i-a oferit taburetul, ea l-a acceptat; dacă Eddie avea de gând să înceapă cu începutul, era mai bine pentru Ruth să se așeze.

– Publicat în 1980, când avea numai douăzeci și șase de ani, a intonat Eddie, primul roman al lui Ruth Cole, *Același orfelinat,* a fost plasat într-un sat din regiunea rurală a statului New England, vestit pentru istoricul său în sprijinirea stilurilor de viață alternative. Acolo prosperaseră și o comunitate socialistă, și

una de lesbiene, dar până la urmă amândouă s-au destrămat. Pentru scurt timp, a înflorit un colegiu cu standarde de admitere îndoielnice; funcționa cu singurul scop de a oferi o amânare de patru ani acelor tineri care încercau să fugă de înrolarea în Războiul din Vietnam. Când s-a încheiat războiul, colegiul și-a închis porțile. Și pe parcursul anilor '60 și începutul anilor '70 – înainte de hotărârea Curții Supreme în dosarul *Roe* vs *Wade,* care, în 1973, a legalizat avortul –, satul a finanțat și un mic orfelinat. În acei ani, când procedura era încă ilegală, era bine știut – cel puțin la nivel local – că medicul orfelinatului făcea și avorturi.

În acest moment, Eddie a făcut o pauză. În sală, lumina era atât de slabă, încât Eddie nu putea distinge nici un chip din numerosul public. Pe negândite, a băut o gură de apă din paharul lui Ruth.

Ruth absolvise colegiul din Exeter în același an în care se dăduse verdictul în dosarul *Roe* vs *Wade.* În romanul ei, două fete de la Exeter rămân însărcinate; sunt exmatriculate fără a se identifica viitorul tată – se dovedește că amândouă aveau același prieten. Într-un interviu, autoarea de douăzeci și șase de ani spusese în glumă că „titlul provizoriu" la *Același orfelinat* fusese *Același iubit.*

Eddie O'Hare, a cărui soartă era să fie *doar* autobiografic în romanele sale, s-a abținut să presupună că Ruth Cole scria despre ea însăși. De prima oară când a citit ceva scris de ea, a înțeles că ea nu se va coborî niciodată la acest nivel. Dar, în câteva interviuri, Ruth recunoscuse că avusese o relație strânsă de prietenie la Exeter – anume, cu o fată care s-a îndrăgostit de același băiat ca și ea. Eddie nu știa că prietena cea mai bună a lui Ruth și totodată colega ei de cameră fusese Hannah Grant și nu știa nici că Hannah era așteptată să asiste la lectura lui Ruth. Hannah o mai auzise de multe ori pe Ruth citind; ceea ce făcea ca această seară să fie atât de specială pentru ea și pentru Ruth era că cele două prietene petrecuseră mult timp împreună

vorbind despre Eddie O'Hare. Hannah murea de curiozitate să-l cunoască.

Cât despre faptul că cele două prietene fuseseră odată „îndrăgostite" de același băiat la Exeter, Eddie nu avea de unde ști, doar presupunea corect – anume că Ruth nu făcuse sex la Exeter. De fapt – un lucru câtuși de puțin ușor de realizat în anii '70 –, Ruth izbutise să treacă și prin anii de colegiu fără să facă sex. (Bineînțeles că Hannah nu așteptase. Făcuse sex de mai multe ori la Exeter și făcuse primul avort înainte de a absolvi.)

În romanul lui Ruth, fetele exmatriculate de la Exeter, care împărțeau același iubit, sunt duse de unul dintre părinții lor la orfelinatul pomenit în titlu. Una din aceste tinere femei își naște pruncul în orfelinat, dar decide să păstreze copilul; nu suportă gândul de a-l da spre adopție. Cealaltă femeie face un avort ilegal. Băiatul de la Exeter, viitor tată de două ori și acum absolvent al liceului, se însoară cu femeia care a păstrat copilul. Tânărul cuplu face efortul de a-și păstra căsnicia de dragul copilului, dar mariajul eșuează după optsprezece ani! Fata care a ales să avorteze, acum o femeie nemăritată care se apropie de patruzeci de ani, reînnoadă legătura cu fostul iubit; și se căsătorește cu el.

Pe tot parcursul romanului, prietenia dintre femeile de la Exeter este pusă la încercare. Decizia avort-sau-adopție și climatul moral schimbător al vremii le va urmări pe măsură ce ele îmbătrânesc. Ruth le portretizează cu înțelegere pe ambele femei, dar părerile ei personale despre avort (ea sprijinea curentul pro-opțiune) au fost anunțate de feministe. Și, în ciuda faptului că era un roman didactic, *Același orfelinat* a fost aclamat de critică – în peste douăzeci și cinci.

Erau și din cei care-și exprimau dezacordul. Romanul se încheie cu dureroasa rupere a prieteniei dintre cele două femei, ceea ce n-a avut darul să le facă fericite pe *toate* feministele. Faptul că femeia care alege avortul nu poate să rămână însărcinată cu fostul ei prieten a fost criticat de unele feministe pro-opțiune ca fiind „mitologie antiavort", deși Ruth nu sugerează

câtuși de puțin că femeia nu poate rămâne însărcinată *din pricina* avortului suferit. „E posibil să nu rămână însărcinată din cauză că are treizeci și opt de ani", a spus Ruth într-un interviu denunțat apoi de mai multe femei care declarau că vorbeau în numele tuturor acelor femei de peste patruzeci de ani care reușesc să rămână însărcinate.

Așa era romanul acela – nu era chip să scape nesancționat. Femeia divorțată din *Același orfelinat* – cea care naște la scurtă vreme după ce este exmatriculată de la Exeter – se oferă să facă *încă* un copil și să i-l dea prietenei ei. O să fie mamă-surogat – cu sperma fostului ei soț! Dar femeia care nu poate rămâne însărcinată refuză oferta. Se hotărăște să ducă o viață fără copii. În roman, motivația fostei soții de a juca rolul „mamei-surogat" este suspectă; cu toate acestea, n-a venit ca o surpriză faptul că mai multe dintre primele mame-surogat au atacat cartea pentru că *le* judeca greșit.

Chiar și la douăzeci și șase de ani, Ruth Cole nu depunea prea mult efort să se apere în fața celor care o criticau.

– Ascultați, e un roman, spunea ea. Ele sunt personajele mele și fac ceea ce vreau eu să facă.

Respingea și cea mai frecventă descriere a romanului *Același orfelinat*: anume că era „despre" avort.

– E un *roman,* repeta Ruth. Nu e „despre" nimic. E o poveste bună. E o demonstrație a felului în care alegerile făcute de două femei le vor afecta pentru tot restul vieții. Alegerile pe care le facem ne *afectează,* nu-i așa?

Ruth s-a distanțat și de cele mai avide cititoare ale ei, deloc puține, recunoscând că nu avortase niciodată. O adevărată insultă pentru unele dintre cititoarele ei care avortaseră era faptul că Ruth doar „își imaginase" că avortase.

– Categoric nu mă opun avortului și nici celor care avortează, spunea Ruth. În cazul meu, pur și simplu nu s-a întâmplat.

Ruth știa prea bine că lui Hannah Grant i „s-a întâmplat" să avorteze, și încă de două ori. Își trimiseseră cererile de înscriere la aceleași facultăți – toate de elită. Când Hannah a fost refuzată

de cele mai multe dintre ele, s-au dus amândouă la Middlebury. Pentru ele conta să rămână împreună – cel puțin așa au declarat –, chiar dacă asta însemna să-și petreacă patru ani în Vermont.

Privind retrospectiv, Ruth se întreba de ce contase pentru Hannah să „rămână împreună" – Hannah își petrecuse aproape tot timpul la Middlebury împreună cu un hocheist care avea un dinte fals demontabil; tipul o lăsase însărcinată de două ori și, după ce se despărțiseră, încercase s-o curteze pe Ruth. Ceea ce o făcuse pe Ruth să-i atragă lui Hannah atenția asupra subiectului privind „regulile în relații".

– *Care* reguli? o întrebase Hannah. Nu există absolut nici o regulă între prieteni.

– Mai ales între prieteni sunt necesare regulile, îi spusese Ruth prietenei ei. De pildă, eu nu-mi dau întâlniri cu nimeni care ți-a făcut ție curte sau care ți-a făcut ție curte mai întâi.

– Și viceversa? întrebase Hannah.

– Ei bine. (Un tic verbal moștenit de Ruth de la tatăl ei.) Faci cum socotești, îi spusese ea lui Hannah care niciodată n-a încălcat regula – cel puțin din ceea ce știa Ruth.

Cât despre Ruth, ea și-a respectat întocmai propria regulă.

Iar acum Hannah întârzia! În timp ce Ruth încerca să urmărească monitorul TV pe care Eddie O'Hare se chinuia să-și continue prezentarea, ea și-a dat seama că mașinistul ăla cu aer viclean o urmărea pe ea. Era genul de individ pe care Hannah l-ar fi definit drept „drăgălaș"; fără îndoială că Hannah ar fi flirtat cu el. Ruth însă flirta rareori. În plus, nu era genul ei – dacă ea avea vreunul. (*Avea* un gen, și genul acela era ceea ce o deranja la propria ei persoană mai mult decât și-ar fi imaginat.)

Ruth s-a uitat la ceas. Eddie tot despre *primul* ei roman vorbea. „Și mai sunt două, înseamnă că stăm aici toată noaptea!" și-a zis Ruth în timp ce se uita cum Eddie bea din nou din paharul ei. „Iar dacă e răcit, o să mă îmbolnăvesc și eu", s-a gândit ea.

Ruth și-a zis că poate ar fi bine să-i atragă cumva atenția lui Eddie. În loc de asta, și-a ridicat privirile spre mașinist, care

trăgea cu ochiul la sânii ei. Dacă Ruth ar fi avut de ales un singur lucru care dovedea cât de proşti erau majoritatea bărbaţilor, acesta ar fi fost că ei nu păreau să ştie că pentru o femeie este *evident* când un bărbat se holbează la sânii ei.

– N-aş spune că asta mă oftică *pe mine* cel mai mult la bărbaţi, îi zisese Hannah lui Ruth.

Sânii lui Hannah erau destul de mici – cel puţin din punctul de vedere al lui Hannah.

– Cu ţâţe ca ale tale, la ce *altceva* să se holbeze bărbaţii? continuase Hannah.

Totuşi, ori de câte ori Ruth şi Hannah erau împreună, bărbaţii în general se uitau mai întâi la Hannah. Era înaltă şi blondă; avea o siluetă suplă. Era mai sexy decât Ruth, aşa considera aceasta din urmă.

– Din pricina hainelor – hainele *mele* sunt mai sexy, îi spusese Hannah. Dacă ai încerca să te îmbraci ca o femeie, s-ar putea ca bărbaţii să te bage mai mult în seamă.

– E suficient că-mi bagă în seamă ţâţele, replicase Ruth.

Poate că se împăcaseră atât de bine stând în aceeaşi cameră şi călătoriseră atât de mult împreună, ceea ce e mai greu decât să fie colege de cameră, tocmai pentru că nu ar fi purtat pentru nimic în lume aceleaşi haine – şi nici *n-ar fi putut*. Ruth Cole purta haine bărbăteşti, nu din pricină că crescuse fără mamă; în copilărie, Conchita Gomez o îmbrăcase excesiv în haine de domnişoară şi o trimisese la Exeter cu un cufăr plin de fuste şi rochii – pe care Ruth le ura.

Ei îi plăceau jeanşii ori pantalonii care-i veneau la fel de mulaţi ca jeanşii. Îi plăceau tricourile şi cămăşile de costum bărbăteşti, dar nu şi colruleurile, pentru că ea era scundă şi nu prea avea gât, şi nici puloverele, pentru că erau prea largi şi o făceau să arate grasă. Ea nu era scundă, ci doar *părea* astfel. Ei bine, Ruth sfidase codul vestimentar de la Exeter, conformându-se codului vestimentar al băieţilor; şi de atunci devenise stilul ei.

Acum, de bună seamă că sacourile ei – chiar dacă nu erau sacouri bărbăteşti – erau croite astfel încât să i se potrivească

siluetei. Pentru ocaziile cu ținută de seară obligatorie, Ruth purta un smoching *femeiesc*, croit și acesta pe măsura ei. Avea și ea așa-numita rochie neagră standard, dar Ruth niciodată nu purta rochii (decât în zilele de vară toride). Cel mai adesea, în loc de rochie purta un costum cu pantalon, bleumarin cu dungi, pe care îl prefera pentru cocteiluri și restaurante elegante; aceeași uniformă o purta și la funeralii.

Ruth cheltuia o grămadă de bani pe haine, dar erau mereu aceleași haine. Și mai mulți bani cheltuia pe pantofi. Deoarece îi plăceau tocurile joase, late – care-i făceau glezna să se simtă aproape la fel de sigură ca în pantofii de squash – pantofii ei tindeau să semene unii cu alții.

Ruth accepta ca Hannah să-i spună la ce coafor să se tundă, dar nu voia să-i urmeze sfatul de a-și lăsa părul să crească. Și, în afară de luciu de buze și de un anumit ruj incolor, Ruth nu folosea alt fard. O cremă hidratantă bună, șamponul și deodorantul potrivite – asta era tot. Tot pe Hannah o lăsa să-i cumpere lenjeria.

– Iisuse, simt că mor când trebuie să-ți cumpăr afurisita aia de măsură D, se plângea Hannah. Amândouă țâțele mele ar încăpea într-o cupă d-aia nenorocită de-a ta!

Ruth se gândea că e prea bătrână să se supună unei operații de micșorare a sânilor. Dar în adolescență își implorase tatăl s-o lase să-și facă operația. N-o deranja atunci doar dimensiunea, ci și greutatea lor; era disperată că sfârcurile ei (și aureolele) erau prea jos și prea mari. Tatăl ei însă nici nu voise să audă; zicea că e o prostie să-și „mutileze silueta frumoasă dată de Dumnezeu". (Pentru Ted Cole, sânii nu erau niciodată suficient de mari.)

„Ah, tati, tati, tati!" și-a spus în gând Ruth furioasă când privirea mașinistului tenace a rămas lipită de sânii ei.

I s-a părut deodată că Eddie O'Hare exagera cu laudele la adresa ei; spunea ceva despre declarația ei răspublicată, anume că nu scrie romane autobiografice. Dar Eddie încă era înnămolit în *primul* roman al lui Ruth Cole. Era cea mai lungă prezentare din lume! Când îi va veni ei rândul, publicul va fi dormind buștean.

*

Hannah Grant îi spusese lui Ruth să termine cu fanfaronada că nu scrie proză autobiografică.

– Pentru numele lui Dumnezeu, *eu* nu sunt autobiografică? o întrebase Hannah. Tu *întodeauna* scrii despre *mine!*

– Poate că împrumut din experiențele tale, Hannah, răspunsese Ruth. La urma urmei, ai avut mai multe experiențe decât mine. Dar te asigur că nu scriu „despre" tine. Eu inventez personajele *și* poveștile lor.

– Mă inventezi pe *mine* de fiecare dată, susținuse Hannah. O fi versiunea ta despre mine, dar tot eu sunt – întotdeauna eu. Ești mult mai autobiografică decât îți închipui că ești, copilaș. (Ruth ura s-o audă pe Hannah spunându-i „copilaș".)

Hannah era jurnalistă. După părerea ei, toate romanele erau autobiografice. Ruth era romancieră; când se uita la propriile romane, vedea ceea ce născocise. Hannah se uita la ele și vedea ce era real – adică, variațiuni ale ei înseși. (Bineînțeles că adevărul era undeva la mijloc.)

În romanele lui Ruth, exista de obicei un personaj feminin care era aventurier – personajul *Hannah,* cum îl numea Hannah. Și mai exista întotdeauna un alt personaj feminin, mult mai reținut; personajul mai puțin îndrăzneț, așa îl numea Ruth – personajul *Ruth,* zicea Hannah.

Ruth admira îndrăzneala lui Hannah, dar era și șocată de ea. Cât despre Hannah, avea considerație pentru Ruth, dar o și critica permanent. Hannah respecta succesul lui Ruth, însă în același timp îi reducea romanele la o formă de nonficțiune. Ruth era extrem de sensibilă la interpretările pe care le dădea prietena ei personajului Ruth și personajului Hannah.

În al doilea roman al lui Ruth, *Înaintea căderii Saigonului* (1985), așa-numitele personaje Ruth și Hannah sunt colege de cameră la Middlebury, în timpul Războiului din Vietnam. Hannah (personajul), îndrăzneala întruchipată, face un pact cu iubitul ei: se va mărita cu el și-i va face un copil, astfel că, atunci când va absolvi facultatea și îi va expira amânarea de recrutare pe

perioada studenției, iubitul va scăpa de recrutare ca urmare a noului său statut – 3A, căsătorit cu un copil. Hannah (personajul) îl obligă totodată pe iubit să promită că, dacă mariajul lor nu merge, el va divorța – în condițiile stabilite de ea. (Hannah, personajul, primește custodia copilului; iubitul plătește pensie alimentară.) Problema e că ea nu poate rămâne însărcinată.

– Cum îndrăznești s-o numești „personajul Hannah"? o întreba Ruth pe Hannah. Tu ai trecut prin colegiu încercând să *nu* rămâi însărcinată, în timp ce rămâneai însărcinată în fiecare clipă.

Dar Hannah spunea că acea „capacitate de asumare a riscului", caracteristică personajului, era în totalitate a ei.

În roman, femeia care nu poate rămâne însărcinată (personajul Hannah) încheie un nou târg – de data asta cu colega ei de cameră (personajul Ruth). Hannah (personajul) o convinge pe Ruth (personajul) să se culce cu iubitul lui Hannah (personajul) și să rămână însărcinată; târgul e ca această colegă de cameră (personajul Ruth) să se mărite apoi cu iubitul lui Hannah (personajul), ferindu-l astfel de a ajunge în Vietnam. Și când se sfârșește războiul (sau recrutarea), supusa colegă de cameră, care e virgină înainte de această experiență îngrozitoare, va divorța de iubit; iar el se va însura imediat cu Hannah (personajul) și împreună vor crește pruncul colegei de cameră.

Faptul că Hannah îndrăznea s-o numească pe colega virgină „personajul Ruth" era de-a dreptul jignitor pentru Ruth care *nu* își pierduse virginitatea în timpul facultății și cu atât mai puțin rămăsese însărcinată cu iubitul lui Hannah! (Hannah Grant fiind singura dintre prietenele lui Ruth care știa cum și când își *pierduse* Ruth virginitatea, dar asta era o altă poveste.) Însă Hannah zicea că „teama" colegei de cameră de a-și „pierde virginitatea" era în totalitate a lui Ruth.

În roman, desigur că Ruth (personajul) îl disprețuiește pe iubitul colegei de cameră și este traumatizată de singurul lor contact sexual; pe de altă parte, iubitul se îndrăgostește de

colega de cameră a prietenei ei și refuză să divorțeze când se încheie Războiul din Vietnam.

Căderea Saigonului, în aprilie '75, constituie fundalul pentru sfârșitul romanului, când colega de cameră (care acceptă să rămână însărcinată cu pruncul iubitului colegei ei de cameră) își dă seama că nu poate renunța la copil. Fără să țină cont de scârba pe care o resimte pentru tatăl copilului, acceptă să împartă custodia după divorț. Hannah (personajul), care îi făcuse lipeala iubitului ei cu cea mai bună prietenă a ei, își pierde iubitul și pierde și pruncul – ca să nu mai vorbim de prietenia cu fosta ei colegă de cameră.

Este o farsă sexuală, dar cu urmări amare, și notele comice sunt contrabalansate de fisurile mai întunecate între personaje – ilustrând la scară redusă felul în care țara însăși era divizată de Războiul din Vietnam și (pentru generația de bărbați tineri de aceeași vârstă cu Ruth) de ceea ce era de *făcut* în privința recrutării. „Perspectiva bizară a unei femei asupra metodei de a scăpa de recrutare", scrisese un recenzent despre roman.

Hannah îi mărturisise lui Ruth că la un moment dat, nu știa când, se culcase cu recenzentul ăsta; îi știa povestea despre cum scăpase el de recrutare. Tipul susținuse că avea probleme psihice grave ca urmare a faptului că făcuse sex cu maică-sa. Maică-sa confirmase declarația lui; chiar ea avusese ideea să spună o asemenea minciună. Și ca rezultat al reușitei – căci tipul scăpase într-adevăr de recrutare în felul acesta –, până la urmă, a făcut de-adevăratelea sex cu maică-sa.

– Bănuiesc că recunoaște „o perspectivă bizară" atunci când dă peste una, zisese Ruth.

Pe Hannah o irita că Ruth nu riposta la criticile negative tot atât de sonor pe cât riposta ea, Hannah.

– Recenziile sunt publicitate gratuită, îi plăcea lui Ruth să spună. Chiar și cele negative.

Demonstrând dimensiunea statutului de romancier extrem de respectat *și* a renumelui internațional ale lui Ruth, cel de-al

treilea și cel mai recent roman al ei era atât de așteptat în țările europene în care era tradus, încât două traduceri urmau să fie publicate simultan cu edițiile britanică și americană.

După seara de lectură la Y, Ruth își petrecea o zi în New York; acceptase să dea câteva interviuri și căzuse de acord asupra unor campanii publicitare legate de roman. Urma apoi să-și petreacă o zi și o noapte în Sagaponack, împreună cu tatăl ei, înainte să plece în Germania și la Târgul de Carte de la Frankfurt. (După Frankfurt și lansarea ediției germane, era așteptată la Amsterdam, unde tocmai apăruse traducerea în olandeză.)

Nu-și vizita prea des tatăl în Sagaponack, dar vizita de-acum o aștepta cu sinceră nerăbdare. Fără doar și poate vor juca puțin squash în hambar și se vor certa mult – din aproape orice pricină – și se va și odihni puțin. Hannah îi promisese că va veni cu ea la Sagaponack. Pentru Ruth era întotdeauna mai bine dacă evita să fie singură cu tatăl ei; cu o prietenă sau un prieten – chiar dacă era unul dintre iubiții ocazionali, dar întotdeauna prost aleși ai lui Ruth –, mai era cineva care bruia.

Dar Hannah flirta cu tatăl lui Ruth, ceea ce o enerva. O bănuia pe Hannah că flirtează cu el *doar pentru că* treaba asta o enerva pe ea. Iar tatăl lui Ruth, care nu cunoștea alt mod de-a se comporta cu femeile, flirta la rândul său.

Lui Hannah îi spusese Ruth acea observație vulgară a ei, referitoare la atracția pe care o exercita tatăl ei asupra femeilor:

„Parcă aud cum alunecă la podea chiloțeii femeilor", așa spusese Ruth.

Când Hannah îl întâlnise prima oară pe Ted Cole, îi zisese lui Ruth:

– Ce-i sunetul *ăla?* Îl auzi?

Ruth nu prinsese gluma; întotdeauna, primul ei gând era că interlocutorul e cât se poate de serios.

– *Ce* sunet? Nu, nu-l aud, răspunsese Ruth uitându-se în jur.

– Ah, sunt doar chiloțeii mei care alunecă la podea, răspunsese Hannah la rândul ei.

Apoi vorba devenise un cod al lor.

De câte ori Ruth făcea cunoștință cu unul dintre mulții iubiți ai lui Hannah, și *dacă*-l plăcea pe respectivul, o întreba pe Hannah:

– Ai auzit sunetul ăla?

Iar dacă nu-i păsa de respectivul, ceea ce se întâmpla adesea, zicea:

– N-am auzit nimic. Dar *tu?*

Ruth se abținea să-și prezinte lui Hannah iubiții, din cauză că Hannah *întotdeauna* spunea:

– Ce zgomot! Măiculiță, a izbit ceva *ud* pardoseala sau e doar în imaginația mea?

(Udeala era un „vestigiu" în vocabularul sexual al lui Hannah; își avea originea în perioada petrecută de ele la Exeter.)

În plus, Ruth nu era în general mândră de iubiții ei; rareori voia să-i prezinte *cuiva*. Și nici nu poposeau iubiții lui Ruth în viața ei atât de mult timp încât să fie *nevoie* ca Hannah să-i întâlnească.

Totuși, acum, când Ruth ședea pe un taburet, îndurând privirea fixă a mașinistului înamorat de sânii ei *și* îndurând prezentarea laborioasă pe care o făcea Eddie creației ei de-o viață (bietul Eddie se cufundase acum în al *doilea* roman al ei), s-a gândit din nou la cât de exasperată era de faptul că Hannah întârzia la lectură sau poate că nici nu avea să apară.

Nu numai că discutaseră atât de surescitate despre perspectiva de a-l întâlni pe Eddie O'Hare, dar Ruth dorise foarte mult ca Hannah să-l cunoască pe actualul ei iubit. Pentru prima oară în viața ei, Ruth simțea că are *nevoie* de opinia lui Hannah. De atâtea ori înainte își dorise ca Hannah *să nu-și fi exprimat* opiniile. „Iar acum, când am nevoie de ea, unde *e?*" se întreba Ruth. Probabil că se rupe-n futai, cum ar zice Hannah, sau cel puțin așa credea Ruth.

A oftat adânc; era conștientă de înălțarea și coborârea sânilor și de atenția concentrată a imbecilului de mașinist asupra acestui detaliu. L-ar fi auzit pe tânărul desfrânat răspunzând cu un oftat, dacă Eddie n-ar fi continuat cu trăncăneala lui

nesfârșită. Plictisită, Ruth și-a fixat ochii în ochii holbați ai tânărului mașinist și l-a țintuit așa până l-a făcut să-și ferească privirea. Avea o barbă stufoasă, dar numai pe bărbie, un început-de-țăcălie, și o mustață ca praful de funingine. „Dacă nu m-aș epila regulat cu ceară, și-a zis Ruth, mustața *mea* ar fi mai acătării decât a ăstuia."

A oftat din nou, provocându-l pe desfrânat să se mai holbeze o dată la sânii ei, dar insului ăluia șleampăt i se făcuse deodată rușine să se mai uite la ea. Așa că Ruth a făcut un efort concentrat să se holbeze ea la el. Curând însă și-a pierdut interesul. Jeanșii lui erau rupți într-un genunchi – era probabil perechea pe care o prefera când apărea în public. O stropitură cu mâncare lăsase o pată uleioasă pe pieptul colruleului maro-închis atât de întins încât își pierduse forma; niște umflături cât mingile de tenis îi atârnau la coate.

Dar, îndată ce Ruth și-a îndreptat atenția asupra lecturii ce încă mai avea de așteptat – chiar în clipa în care a deschis noul ei roman la fragmentul pe care-l alesese pentru a-l citi –, căutătura sălbatică a mașinistului a căzut din nou pe sânii ei înainte-mergători. Ruth socotea că ochii lui erau cam confuzi; la pândă, însă nedumeriți, oarecum ca ai unui câine – capabili de o loialitate necondiționată, frizând servilismul.

Apoi Ruth s-a răzgândit în legătură cu fragmentul ales pentru lectură; va citi primul capitol. S-a aplecat înainte pe taburetul mașinistului, ținând cartea deschisă în fața ei, parcă ținea o carte de imnuri și se pregătea să cânte; astfel își ascundea sânii de privirea mașinistului.

Pentru Ruth a fost o ușurare când l-a auzit pe Eddie abordând în sfârșit subiectul celui de-al treilea și cel mai recent roman al ei – „o variațiune a temei familiare a domnișoarei Cole, anume destrămarea prieteniilor între femei", spunea Eddie.

„Ce sofisticării patentate!" și-a zis Ruth. Totuși, teza lui Eddie conținea un grăunte de adevăr; Ruth auzise deja o analiză similară făcută de Hannah.

– Prin urmare... îi zisese Hannah, de data *asta*, personajul Ruth și personajul Hannah pornesc de pe poziții vrăjmașe. La urmă, ne împrietenim. Sunt de acord că e altceva, dar nu *foarte* diferit.

În noul roman al lui Ruth, Ruth (personajul) rămăsese de curând văduvă – o romancieră pe nume Jane Dash. Pentru prima oară, Ruth scria despre o scriitoare; se expunea astfel la și mai multe interpretări autobiografice, de genul celor care-i displăceau profund.

Hannah (personajul) – care la începutul romanului este dușmanca doamnei Dash, iar la sfârșitul lui este cea mai bună prietenă a văduvei – se numește Eleanor Holt. Femeile, multă vreme aflate în vrăjmășie, ajung să se apropie, în mare măsură împotriva voinței lor, datorită copiilor lor care între timp au crescut; fiul și fiica lor se îndrăgostesc și se căsătoresc.

Jane Dash, mama mirelui, și Eleanor Holt, mama miresei, trebuie să împartă responsabilitatea creșterii nepoților când părinții lor mor într-un accident de avion. (Călătoria urma să fie o a doua lună de miere pentru tânărul cuplu care-și serba a zecea aniversare.) Când are loc accidentul, doamna Dash este deja văduvă – nu se va recăsători niciodată –, iar Eleanor Holt divorțase pentru a doua oară.

Era primul roman al lui Ruth Cole care se încheia într-o notă optimistă (dacă nu de-a dreptul fericită), cu toate că Jane Dash rămâne cu un sentiment de disconfort privitor la prietenia ei cu Eleanor Holt – pricinuit de „schimbările copleșitoare ale caracterului lui Eleanor, atât de definitorii pentru trecutul ei". Recunoscând fără rezerve în Eleanor „personajul Hannah", Hannah se simțise jignită de aceste cuvinte.

– Ce „schimbări copleșitoare" ai observat tu în caracterul *meu?* dorise Hannah să știe. Poate că nu ești întotdeauna de acord cu comportamentul meu, dar ce vezi tu inconsecvent sau contradictoriu în caracterul meu?

– Tu n-ai nimic „contradictoriu", Hannah, îi răspunsese Ruth. Și ești mult mai consecventă decât *mine*. N-am observat

nici o schimbare în caracterul tău – nici măcar una mică, măcar *binevenită*, cu atât mai puțin „schimbări copleșitoare".

Un răspuns cam confuz, după părerea lui Hannah, părere pe care nu ezitase să și-o exprime, însă Ruth replicase că aceasta era o dovadă – dacă Hannah mai avea nevoie de așa ceva – că Eleanor Holt *nu* era personajul Hannah, așa cum socotea aceasta. Și astfel luase sfârșit răceala stânjenitoare dintre Ruth și Hannah – cel puțin până când Ruth o invitase pe Hannah s-o audă citind din roman; invitația avea mai puțin de-a face cu romanul, pe care Hannah îl citise, cât cu perspectiva excitantă de a-l întâlni pe Eddie O'Hare.

Cealaltă persoană referitor la care Hannah își manifestase o emoție aproape egală de a o întâlni era bărbatul descris de Ruth ca fiind „actualul" ei iubit. În realitate, se încadra mai curând în categoria „iubit *potențial*" – un „iubit candidat", cum ar fi zis Hannah. Acest iubit-în-așteptare era din întâmplare și noul editor al lui Ruth – aceeași Persoană Foarte Importantă de la Random House care îi displăcea lui Eddie O'Hare din pricina acelui zel protector de unchi mai bătrân și din pricina faptului că nu-și amintea niciodată că-l mai întâlnise pe Eddie.

Da, Ruth îi mărturisise lui Hannah că era cel mai bun editor cu care lucrase vreodată. Da, niciodată înainte nu întâlnise – nu într-o asemenea măsură – un bărbat cu care să poată vorbi *și* pe care să-l poată asculta. Ruth simțea că nimeni altcineva, poate cu excepția lui Hannah, nu o cunoștea atât de bine. Nu numai că era franc și puternic, dar o și provoca „în toate sensurile bune".

– Care sunt „sensurile bune"? o întrebase Hannah.

– Ah, o să-l întâlnești... o să vezi, o asigurase Ruth. E și gentleman.

– E destul de *bătrân* ca să fie, nu se lăsase Hannah. Adică e exact generația potrivită pentru comportamentul de gentleman. Cu câți ani e mai mare decât tine, de fapt – cu doisprezece, *cincisprezece* ani?

(Văzuse o fotografie.)

– Cu optsprezece, răspunsese Ruth încet.

– Atunci e într-adevăr gentleman. Și n-are copii? Dumnezeule, *ei* câți ani au? Ar putea fi de vârsta *ta*!

– N-are copii, răspunsese Ruth.

– Dar am înțeles că a fost căsătorit ani buni, zisese Hannah. De ce *n-are* copii?

– Soția lui nu și-a dorit copii, se temea să aibă copii.

– Parcă te-aud pe tine, oarecum.

– Allan voia un copil, nu și soția lui, recunoscuse Ruth.

– Prin urmare, încă mai vrea copii, trăsese Hannah concluzia.

– E un subiect pe care-l discutăm, mărturisise Ruth.

– Și presupun că încă mai vorbește cu fosta lui nevastă. Să sperăm că generația lui va fi ultima generație de bărbați care consideră că e necesar să continue să stea de vorbă cu fostele neveste, zisese Hannah pe un ton dezaprobator.

Era credoul ei de jurnalistă: orice persoană trebuie să se încadreze într-o statistică dată, în funcție de vârstă, educație, tip. Un mod de gândire care-o înfuria pe Ruth, dar acum preferase să-și muște limba.

– Carevasăzică, adăugase Hannah filosofic, presupun că sexul e... exact cum te așteptai?

– Încă nu m-am culcat cu el, recunoscuse Ruth.

– Care dintre voi așteaptă?

– Amândoi, mințise Ruth.

Allan avea răbdare; Ruth însă „aștepta". Îi era atât de teamă că n-o să-i placă să facă sex cu el, încât amâna cât mai mult. Nu voia să nu se mai gândească la el ca fiind bărbatul vieții ei.

– Dar mi-ai spus că te-a *cerut* de nevastă! strigase Hannah. Vrea să se însoare cu tine și încă n-a făcut sex cu tine? Ăsta nu-i nici măcar comportament generațional – asta ține de generația lui *taică-su* sau chiar a lui *bunică-su!*

– Vrea ca eu să știu că nu sunt doar o altă iubită de-a lui, îi spusese Ruth lui Hannah.

– Nu ești nici un fel de iubită deocamdată!

– Mie mi se pare adorabil, zisese Ruth. E îndrăgostit de mine *dinainte* să se fi culcat cu mine. E o chestie frumoasă.

– E *altceva*, acceptase Hannah. De ce anume te temi?

– Nu mă tem de nimic, mințise Ruth din nou.

– De obicei, nu vrei să-ți cunosc iubiții, îi amintise Hannah.

– Acesta este special.

– Atât de special că nici nu te-ai culcat cu el.

– Mă poate bate la squash, adăugase Ruth abia auzit.

– Și tatăl tău te bate, și are... câți ani?

– Șaptezeci și șapte. Știi foarte bine câți ani are tata.

– Iisuse, chiar atâția? Nu-i arată, zisese Hannah.

– Eu vorbesc de Allan Albright, *nu* de tata, se înciudase Ruth. Allan Albright are numai cincizeci și patru. Mă iubește, vrea să se însoare cu mine și cred că aș fi fericită să trăiesc cu el.

– Ai zis cumva că-l iubești? întrebase Hannah. Eu nu te-am auzit spunând asta.

– Nici n-am spus-o, recunoscuse Ruth. Nu știu dacă o fac, nu știu cum s-o spun, adăugase ea.

– Dacă n-o poți spune, nu-l iubești. Și eu care credeam că are reputație de... ăăă, e un afemeiat, nu-i așa?

– Da, *era*, răspunsese Ruth lungind vorbele. Mi-a spus-o chiar el și mi-a spus că s-a schimbat.

– A-ha-ha, făcuse Hannah. Bărbații se schimbă?

– *Noi* ne schimbăm? întrebase Ruth.

– Tu vrei să te schimbi, nu-i așa?

– M-am săturat de iubiții răi, mărturisise Ruth.

– Ai un talent de a-i alege! îi spusese Hannah. Dar credeam că-i alegi pentru că *știai* că sunt răi. Credeam că-i alegi pentru că știai că te vor părăsi. Uneori, chiar înainte să le spui tu s-o facă.

– Și tu ți-ai ales niște iubiți răi, replicase Ruth.

– Cum să nu, tot timpul, recunoscuse Hannah. Dar mi-am ales și câțiva buni – numai că nu zăbovesc mult.

– Cred că Allan va zăbovi, răspunsese Ruth.

– El da, zisese Hannah. Vasăzică, te temi că *tu* nu vei zăbovi – asta e?

– Da, mărturisise Ruth în sfârşit. Asta e.

– Vreau să-l cunosc, zisese Hannah. Şi-o să-ţi spun dacă vei zăbovi. O s-o ştiu din clipa în care-am să-l văd.

„Şi uite că m-a lăsat baltă!" s-a gândit Ruth. A închis cu o pocnitură romanul; lipindu-l de sâni. Îi venea să izbucnească în plâns, atât era de furioasă pe Hannah, dar a văzut că-l speriase cu gestul ei brusc pe maşinistul excitat; şi i-a plăcut expresia de îngrijorare de pe chipul lui.

– Publicul vă aude aici, în spate, i-a şoptit vicleanul cu un zâmbet arogant pe buze.

Răspunsul lui Ruth n-a fost spontan; aproape tot ce spunea ea era deliberat.

– În caz că te-ntrebai, i-a şoptit Ruth maşinistului, sunt măsura 34D.

– Ce? a şoptit tinerelul.

„E prea idiot ca să priceapă", a hotărât Ruth. În plus, publicul izbucnise în aplauze furtunoase. Fără să fi auzit ce zisese Eddie, Ruth a înţeles că, în sfârşit, terminase de vorbit.

Pe scenă, Ruth s-a oprit ca să-i strângă mâna, înainte să se apropie de podium. Derutat, Eddie a pornit spre culise în loc să se îndrepte spre locul rezervat în sală; iar odată ajuns în culise, i-a fost prea jenă să se ducă la locul lui. S-a uitat neajutorat la maşinistul neprietenos care n-avea de gând să-i ofere lui Eddie taburetul său.

Ruth a aşteptat să se stingă aplauzele. A luat în mână paharul de apă gol şi imediat l-a pus înapoi. „Ah, Dumnezeule, i-am băut apa!" şi-a dat Eddie seama.

– Ce mai ugere, hă? i-a şoptit maşinistul lui Eddie, care nu zicea nimic, stătea doar cu un aer vinovat.

(Nu auzise ce spusese maşinistul; probabil ceva legat de paharul de apă, a presupus el.)

Pentru rolul lui mic în desfăşurarea serii, maşinistul s-a simţit dintr-odată şi mai mic decât de obicei; abia ce-a murit cuvântul „ugere" pe buzele lui, că tinerelul bădăran a priceput ce-i şoptise faimoasa prozatoare. „Poartă 34D!" şi-a dat seama

neghiobul încet la minte. Dar de ce-i spusese? „Se dă la mine sau *ce?*" s-a întrebat idiotul.

Când aplauzele s-au terminat în sfârșit, Ruth a spus:

– Vreți să faceți lumina mai mare, vă rog? Vreau să pot vedea chipul editorului meu. Dacă-l văd crispându-se, o să știu că am omis ceva sau că a omis el ceva.

Publicul a râs, ceea ce și intenționase Ruth, dar ea nu numai pentru asta zisese ce zisese. Nu avea nevoie să-l vadă pe Allan Albright la față; destul îi acapara gândurile. Ceea ce voia să vadă Ruth era locul gol de lângă Allan, cel rezervat pentru Hannah Grant. De fapt, erau *două* locuri goale lângă Allan, deoarece Eddie rămăsese prizonier în culise, dar Ruth a observat doar absența lui Hannah.

„Naiba să te ia, Hannah!" s-a gândit Ruth, însă acum se afla pe scenă. Tot ce trebuia să facă era să-și fixeze privirea pe pagină; textul o acapara în întregime. Pe dinafară, Ruth era așa cum era Ruth Cole întotdeauna: stăpână pe sine. Și, de cum va începe să citească, și pe dinăuntru va fi stăpână pe sine.

Poate că nu știa cum să se descurce cu iubiții – mai cu seamă cu acela care voia să se însoare cu ea – și poate că nu știa cum să se poarte cu tatăl ei, față de care nutrea sentimente dureros de amestecate. Poate nu știa dacă să-și urască cea mai bună prietenă, pe Hannah, sau s-o ierte. Dar când era vorba de scrisul ei, Ruth Cole era imaginea încrederii și a concentrării.

De fapt, se concentra atât de total asupra lecturării primului capitol, intitulat „Salteaua pneumatică roș-abastră", încât a uitat să spună auditoriului cum se numea noul ei roman. Nu conta; cei mai mulți dintre cei aflați în sală știau deja. (Mai mult de jumătate dintre ei citiseră romanul din doască-n doască.)

Originea primului capitol era deosebită. Secțiunea culturală a unui cotidian german, *Süddeutsche Zeitung*, îi ceruse lui Ruth să le trimită o povestire pentru numărul anual de proză. Ruth scria rar povestiri; avea permanent un roman în minte, chiar dacă nu începuse să-l scrie. Dar regulile privind trimiterea textului la *Süddeutsche Zeitung* o intrigaseră: fiecare povestire publicată în

secțiunea respectivă se intitula „Salteaua pneumatică roș-abastră"; și cel puțin o dată în fiecare povestire trebuia să apară o saltea roș-albastră. (Se sugera, de asemenea, ca salteaua pneumatică să aibă suficientă semnificație în poveste, pentru a-și merita existența ca titlu.)

Lui Ruth îi plăceau regulile. Cei mai mulți scriitori luau în derâdere regulile, dar Ruth era și jucătoare de squash; o atrăgeau jocurile. Pentru Ruth, distractiv era unde și cum să introducă salteaua pneumatică în povestire. Știa deja care erau personajele: vor fi Jane Dash, proaspăt rămasă văduvă, și dușmanca de atunci a doamnei Dash, Eleanor Holt.

– Și astfel, a zis mai departe Ruth publicului de la Y, pe Ninety-second Street, datorez primul capitol unei saltele pneumatice.

Publicul a râs. Acum devenise un joc și pentru el.

Eddie O'Hare a avut impresia că până și necioplitul mașinist aștepta cu sufletul la gură salteaua pneumatică roș-albastră. O dovadă în plus a faptului că Ruth Cole devenise o scriitoare de talie internațională: primul capitol al noului ei roman fusese publicat în germană sub titlul „Die blaurote Luftmatratze", înainte ca nenumărații cititori ai lui Ruth să fi avut ocazia s-o citească în engleză!

– Vreau să dedic această lectură, a anunțat Ruth, celei mai bune prietene a mele, Hannah Grant.

Într-o bună zi, Hannah va afla de această dedicație pe care o ratase; de bună seamă că cineva din sală îi va spune.

Se auzea musca zburând, cum se zice, când Ruth a început să citească primul capitol.

Salteaua pneumatică roș-albastră

Deși era văduvă de-un an, Jane Dash se lăsa la fel de ușor purtată de-un așa-numit potop de amintiri ca și în dimineața în care se trezise și constatase că soțul ei decedase lângă ea. Era romancieră. Nu avea nici o intenție să-și scrie memoriile; n-o interesau autobiografiile, mai cu seamă a ei. Dar voia să păstreze memoria trecutului sub control, așa cum trebuie să facă o văduvă.

O intruziune cum nu se poate mai nebinevenită din trecutul doamnei Dash era Eleanor Holt, hipioată pe vremuri. Eleanor era atrasă de nenorocirile altora; simțea că pur și simplu o înalță moral. Cel mai mult o atrăgeau văduvele. Eleanor era dovada vie a convingerii doamnei Dash că dreptatea poetică nu se manifestă echitabil. Nici măcar Plutarh n-ar fi convins-o pe Jane Dash că Eleanor Holt își va primi vreodată dreapta răsplată.

Cum se numea... ceea ce scrisese Plutarh? Parcă „De ce zeii nu se grăbesc să-i pedepsească pe cei răi", așa își amintea Jane, dar nu era sigură. Oricum, în ciuda secolelor care-i despărțeau, Plutarh trebuie să se fi gândit la Eleanor Holt.

Răposatul soț al doamnei Dash zisese odată despre Eleanor că e o femeie aflată sub permanenta necesitate de a se revizui pe sine. (Jane considera această apreciere drept excesiv de amabilă.) În timpul primei sale căsnicii, Eleanor Holt fusese genul de femeie care făcea atâta paradă de mariajul ei fericit, încât oricine care trecuse printr-un divorț resimțea o silă cordială față de ea. În perioada când era

proaspăt divorțată, Eleanor a devenit o asemenea susținătoare a divorțului, încât oricine era fericit în căsnicie voia s-o omoare.

În anii '60, nimeni nu era surprins de simpatiile ei socialiste, ca în anii '70 să devină o feministă. Când locuia la New York, era de părere că viața în regiunea Hamptons, adică „la țară", cum spunea ea, era bună doar pentru weekenduri pe vreme frumoasă; a locui în Hamptons tot anul sau pe vreme rea era ceva ce făceau doar capetele seci și alți cretini.

Iar când a părăsit Manhattanul ca să locuiască permanent în Hamptons și ca să se mărite a doua oară, a decretat că viața la oraș era potrivită numai violatorilor și amatorilor de senzații tari, care nu aveau capacitatea ei de autocunoaștere. (După mulți ani petrecuți în Bridgehampton, Eleanor continua să considere prelungirea sudică a Long Islandului drept zonă rurală, și asta pentru că nu trăise niciodată cu adevărat la țară. Urmase un liceu de fete în Massachusetts și, deși retrospectiv acea perioadă i se părea ca absolut nefirească, nu o cataloga *nici* drept rurală, *nici* urbană.)

Odată, Eleanor își dăduse foc la sutien în public, în fața unui grup restrâns, într-o parcare Grand Union, dar, pe parcursul anilor '80, fusese o republicană activă politic – chipurile, influența celui de-al doilea soț. După ce ani de zile încercase zadarnic să rămână însărcinată, în sfârșit a adus pe lume un copil cu ajutorul unui donator de spermă anonim; moment în care a devenit o implacabilă adversară a avortului. Cine știe dacă la mijloc n-o fi fost cumva vreo influență a „spermei misterioase", cum o numea regretatul soț al doamnei Dash.

Pe parcursul a două decenii, Eleanor Holt a trecut de la a mânca de toate la un regim strict vegetarian și înapoi la de toate. Schimbările în regimul ei alimentar erau impuse – fără nici o logică – și copilului din spermă donată, o fetiță chinuită, a cărei petrecere de ziua de naștere – avea șase ani la vremea respectivă – i-a fost stricată – ca și celorlalți copii prezenți – de hotărârea lui Eleanor de a le arăta filmul făcut de-un amator când o adusese pe lume pe fiica sa.

Singurul fiu al lui Jane Dash era unul dintre copiii traumatizați la acea petrecere. Episodul o tulburase pe doamna

Dash, deoarece ea fusese întotdeauna pudică în prezența fiului ei. Soțul răposat umblase adesea gol prin casă – dormea gol și așa mai departe –, lucru care n-o tulburase nicidecum pe Jane, cel puțin în ceea ce-l privea pe fiul ei. La urma urmei, amândoi erau băieți. Ea însă, Jane se străduise întotdeauna să-și acopere goliciunea fizică. Și iată că fiul ei venise acasă de la ziua de naștere a fetiței Holt, unde văzuse un film aparent real al unei nașteri, adică o văzuse pe Eleanor Holt expusă ca o carte deschisă!

Pe parcursul anilor, Eleanor avea din când în când s-o oblige pe biata ei fiică să vizioneze filme de obstetrică, și nu neapărat din motive educaționale. Mai degrabă din nevoia irepresibilă a lui Eleanor Holt de a-și da importanță: femeia asta simțea nevoia să-i demonstreze fiicei ei prin ce suferințe trecuse, cel puțin în momentul în care născuse.

Cât despre fiică, fie își formase o personalitate contrară, fie se născuse așa; o fi fost supraexpunerea la sângele pricinuit de nașterea ei sau ceva din genele trainice ale „spermei misterioase", fapt e că fiica părea mereu dornică să-și pună mama în situații jenante. Iar atitudinea potrivnică a bietei fete o încuraja pe Eleanor să atace alte posibile surse de a o tulbura pe fiica ei, căci Eleanor Holt nu se simțea niciodată vinovată, de absolut nimic.

Doamna Dash își va aminti întotdeauna cum s-a transformat Eleanor Holt într-o protestatară împotriva pornografiei. Magazinul de cărți porno, aflat la periferia localității Riverhead, din Long Island, o zonă cu totul diferită de Hamptons, nu era un loc care să ademenească la ușa lui cititori tineri, neavizați sau inocenți. Era o clădire joasă, din piatră, cu ferestre mici și acoperiș din tablă. Pancarta de afară nu lăsa loc de îndoială:

CĂRȚI ȘI REVISTE INTERZISE MINORILOR
DOAR PENTRU ADULȚI!

Eleanor și un grup mic de femei revoltate, toate mame de familie, au intrat numai o dată în magazin. Și au ieșit brusc,

agitate și îmbujorate. („Cei puternici îi victimizează pe cei slabi!" a declarat Eleanor unui reporter local.) Cuplul care deținea magazinul de cărți pornografice era în vârstă; de mult își doreau să scape de îngrozitoarele ierni din Long Island. În scandalul care a urmat, au reușit să ducă de nas un grup de cetățeni îngrijorați (format la inițiativa lui Eleanor) și să-i facă să cumpere clădirea. Dar cetățenii îngrijorați nu numai că au plătit un preț prea mare pentru cosmelia aia, ci s-au ales și cu... ăăă, inventarul, cum îl numea doamna Dash.

Ca romancieră și ca parte interesată, Jane Dash s-a oferit să evalueze stocul. Anterior, refuzase politicos invitația de a se alătura cruciadei lui Eleanor împotriva pornografiei, pe motiv că ea era scriitoare; din principiu se opunea cenzurii. Când Eleanor insistase – apelând la Jane „ca femeie în primul rând, ca scriitoare în al doilea rând" –, Jane dăduse un răspuns care le surprinsese și pe Eleanor, și pe ea însăși:

– Sunt scriitoare în primul rând, zisese doamna Dash.

Lui Jane i s-a permis să cerceteze literatura pornografică după placul inimii. Fără a pune la socoteală „valoarea", doamna Dash a fost dezamăgită. Ea, una, se așteptase la abordări grosolane – ceea ce nu se putea spune despre Eleanor Holt. Vulgaritatea însă era norma multor oameni. Grobianismul și interesele lascive reprezentau umorile motivante pentru tot felul de indivizi; doamna Dash era fericită că nu se asocia cu aceștia. Își dorea ca o parte mai semnificativă a populației să fie mai bine educată și în același timp credea că, în cazul multora dintre cei pe care-i cunoștea, educația era zadarnică.

În necuviincioasa colecție din magazinul porno, acum închis pentru totdeauna, nu existau ilustrări ale actelor sexuale cu animale sau minori. Doamnei Dash i se părea oarecum liniștitor faptul că asemenea depravări nu-și croiseră drum până hăt la răsărit de Manhattan, în ținutul Suffolk – cel puțin nu în formă de revistă sau carte. Ceea ce se găsea din plin era exagerarea obișnuită a orgasmului femeiesc și prezența unor bărbați (întotdeauna cu penisuri de dimensiuni neverosimile) care afișau un interes neconvingător în muncile pe care le depuneau. Joc prost din partea ambelor sexe,

a tras Jane Dash concluzia. După părerea ei, prim-planurile cu nenumăratele și variatele organe genitale femeiești erau... hm, interesante din punct de vedere clinic. Niciodată nu se uitase la atâtea amănunte neispititoare ale altor femei.

Presată să dea un verdict, Jane a declarat că toată marfa din magazin era maculatură lipsită de orice valoare – în afara cazului în care cetățenii îngrijorați voiau să-și reducă din cheltuieli vânzând stocul disponibil unor localnici mai curioși. Dar un asemenea comerț stradal în Riverhead ar fi însemnat, în opinia cetățenilor îngrijorați, să joace ei rolul de pornografi. Prin urmare, cărțile și revistele au fost puse pe foc – o adevărată pierdere.

Definindu-se încă o dată ca „scriitoare în primul rând", doamna Dash a spus că nu voia să ia parte la ceremonia arderii; nici măcar să privească nu voia. Presa locală a surprins un grup mic, dar triumfător de femei care aveau grijă de foc. Pompieri adevărați stăteau neliniștiți în preajmă, pentru cazul în care fotografiile arzânde ale muncilor sexuale epuizante și organele genitale împrăștiate s-ar transforma dintr-odată într-o pălălaie incontrolabilă.

În Suffolk County, au trecut șase ani fără alte demonstrații publice în domeniul moralității sexuale. Fiica din spermă donată avea doisprezece ani când a luat cu sine vibratorul cu baterie al lui Eleanor Holt la gimnaziul alternativ din Bridgehampton, pentru acea parte prost-văzută din educația americană, numită Arată și Povestește. Încă o dată, fiul lui Jane Dash, care vizionase filmul nașterii în direct la petrecerea împlinirii vârstei de șase ani, a avut privilegiul să vadă această frântură a fostei experiențe private a lui Eleanor.

Din fericire, fiica de doisprezece ani habar nu avea cum se folosește instrumentul pe care profesoara uluită i l-a luat iute din mână. Prea multe nu erau de văzut, în afara dimensiunii șocante a obiectului. Doamna Dash, care nu văzuse niciodată un asemenea obiect, a dedus din descrierea făcută de fiul ei că penisul artificial avea o formă ce nu semăna câtuși de puțin cu un mădular bărbătesc real. Băiatul a comparat vibratorul cu „un fel de rachetă". Rămăsese totodată

fixat în memoria băiatului sunetul pe care-l făcea racheta când i se dădea drumul. Bineînțeles că vibratorul vibra. Vibrarea propriu-zisă nu era detectabilă într-un mod pregnant, dar, până ca profesoara să ia penisul din mâna fetiței de doisprezece ani și să-l închidă, sunetul particular pe care-l scotea a fost o surpriză pentru toți cei care l-au auzit.

– Și cum suna? l-a întrebat Jane pe fiul ei.

– *Zzzzt! Zzzzt! Zzzzt!* a raportat băiatul.

Era ceva ca un avertisment în sunetul ăsta, s-a gândit doamna Dash – un bâzâit cu *t* în coadă. Romanciera nu-și mai putea scoate din minte acest sunet.

În acel moment, ghidușia răposatului soț al doamnei Dash s-a întors s-o bântuie. De câte ori o zăreau pe Eleanor Holt – la un dineu, la supermarket sau când o ducea pe fiica ei la orele suplimentare de gimnaziu – soțul lui Jane obișnuia să șoptească în urechea romancierei „*Zzzzt!*" Lui Jane i se părea că, în felul lui subtil, îi spunea să fie atentă.

Ceea ce-i lipsea cel mai mult și cel mai des doamnei Dash era firea lui hâtră. Chiar și numai văzând-o pe Eleanor Holt o făcea, fără voia ei, să-și amintească de văduvie și de ceea ce pierduse.

Și au mai trecut cinci ani, dar Jane își amintea episodul cu vibratorul ca și când se petrecuse ieri. Două pricini au împins-o pe doamna Dash s-o înfrunte pe Eleanor Holt imitând aproape perfect sunetul scos de vibrator: Jane dorea teribil să readucă în viața ei umorul răposatului ei soț și, doi, Jane știa că, dacă nu-i face lui Eleanor ceva, va simți imboldul să scrie despre ea, ceea ce ar fi mai rău. Ca romancieră, doamna Dash considera că a scrie despre persoane reale era demn de dispreț; era un semn al eșecului imaginației – căci orice romancier demn de acest renume ar trebui să fie în stare să născocească un personaj mai interesant decât orice persoană reală. A face din Eleanor Holt subiect de ficțiune, chiar și numai pentru a-și bate joc de ea, ar însemna s-o flateze.

În plus, faptul că doamna Dash a luat hotărârea să imite sunetul scos de vibratorul lui Eleanor nu a fost o „decizie" în sine, ci pur și simplu un accident. N-a fost un act planificat,

ceea ce nu se poate spune despre romanele lui Jane Dash. Ocazia s-a ivit la picnicul anual al şcolii alternative, un picnic şcolar, organizat la ceva vreme după încheierea anului şcolar; ideea era ca picnicul să coincidă cu vremea bună pentru scăldat, de la începutul verii. Oceanul Atlantic era extrem de rece până la sfârşitul lui iunie. Dar, dacă şcoala amâna picnicul până în iulie, plaja publică ar fi fost supraaglomerată de „chiriaşii din timpul verii".

Doamna Dash nu avea nici o intenţie să înoate mai devreme de luna august; şi nu înota niciodată la picnicurile şcolare, n-o făcuse nici măcar pe vremea când mai trăia soţul ei. Şi, deoarece fiul ei absolvise gimnaziul alternativ, prezenţa lui (şi a lui Jane) la picnicul din acel an era mai curând în spiritul revenirii absolvenţilor, un fel de revedere, care a marcat şi cea mai însemnată ieşire a doamnei Dash în public în Bridgehampton, de când rămăsese văduvă. Unii au fost surprinşi s-o vadă. Nu şi Eleanor Holt.

– Bravo, i-a zis Eleanor lui Jane. Era şi timpul să ieşi din nou în lume.

Poate că aceste vorbe au pus în mişcare rotiţele din mintea doamnei Dash. Cu greu ar fi putut considera drept „lume" picnicul gimnaziului alternativ şi nici nu ţinea să fie felicitată de Eleanor Holt.

Jane a preferat să-şi concentreze atenţia asupra fiului ei, şi ceea ce vedea îi făcea plăcere: cât de mult crescuse! Şi foştii lui colegi de şcoală... mda, toţi crescuseră. Chiar şi chinuita fiică a lui Eleanor se făcuse drăguţă, era relaxată, sociabilă – acum învăţa la o şcoală-internat, nu mai trăia în aceeaşi casă cu filmul oribil al propriei ei naşteri şi cu racheta nucleară a plăcerilor, aflată în proprietatea mamei ei.

Jane şi-a îndreptat atenţia şi asupra copiilor mai mici. Pe cei mai mulţi nu-i ştia, iar câţiva dintre părinţii mai tineri îi erau şi ei străini. Profesoara care a confiscat vibratorul a venit să se aşeze lângă doamna Dash. Jane n-a auzit ce-i spunea; romanciera încerca să se gândească la felul în care să formuleze întrebarea şi dacă va avea curajul s-o rostească. („Când aţi apucat în mână obiectul, cât de tare se bâţâia? Vreau să spun, poate ca un robot de bucătărie sau ca un

mixer, sau poate... ăăă, ceva mai potolit?") Dar de bună seamă că doamna Dash n-ar fi pus o asemenea întrebare; s-a mulțumit să zâmbească. Până la urmă, profesoara s-a ridicat și a plecat.

Pe măsură ce se lăsa înserarea, copiii mai mici au început să tremure de frig. Plaja a căpătat culoarea cafenie a cojilor de ouă, oceanul devenise cenușiu. Și în parcare erau copii care tremurau, când doamna Dash și fiul ei și-au pus coșul de picnic, prosoapele și cuverturile de plajă în portbagajul mașinii. Parcaseră lângă Eleanor Holt și fiica ei. Jane a fost surprinsă să-l vadă pe al doilea soț al lui Eleanor. Era un avocat de divorțuri excesiv de procesoman, care rareori își făcea apariția la evenimente sociale.

Vântul a început să bată. Copiii gemeau. Ceva colorat – părea o plută – a fost ridicat de vânt. A fost smuls din mâinile unui băiețel și a aterizat pe capota mașinii lui Eleanor Holt. Avocatul de divorțuri s-a întins să prindă obiectul colorat, dar acesta a zburat mai departe. Jane Dash l-a prins din zbor.

Era o saltea penumatică pe jumătate dezumflată, colorată în roșu și albastru, iar băiețelul care-o scăpase din mâini a venit în fugă la doamna Dash.

– Încercam s-o dezumflu, a explicat băiețelul. Nu încape în mașină. Apoi mi-a scăpat, a luat-o vântul.

– Bun, acum hai să-ți arăt... e o șmecherie aici, i-a spus doamna Dash puștiului.

Jane a văzut-o pe Eleanor Holt cum se apleacă. Eleanor a îngenuncheat pe un genunchi: își lega șiretul. Soțul ei procesoman se așezase la volan cu un gest agresiv. Fiica din sperma misterioasă ședea bosumflată și singură pe bancheta din spate – fără îndoială că reuniunea aceasta o întorsese printre ororile copilăriei.

Jane a găsit în parcare o pietricică de mărime potrivită. A deșurubat capacul ce acoperea valva de aer a saltelei roș-albastre și a înfipt pietricica în valvă. Pietricica a apăsat în jos acul din valvă. Aerul a ieșit hâsâind.

– Apasă în jos pietricica, i-a explicat doamna Dash puștiului, arătându-i cum să facă: Uite-așa.

Aerul ieșea din saltea în mici explozii.

– Și... dacă strângi salteaua tare, uite-așa, se va dezumfla mai iute.

Dar când a făcut asta, aerul a zornăit pietricica în valvă. Eleanor a auzit sunetul exact când se îndrepta de spate.

„Zzzzt! Zzzzt! Zzzzt!" a făcut salteaua pneumatică roș-albastră. Încântarea de pe chipul băiețelului era vădită. Pentru el, sunetul era minunat. Dar expresia lui Eleanor Holt trăda recunoașterea bruscă a demascării ei. Așezat la volan, bărbatul și-a întors fața (ca o instanță) către ei. Apoi și fiica lui Eleanor s-a răsucit către locul de unde venea sunetul. Chiar și fiul lui Jane Dash, care făcuse de două ori cunoștință cu viața intimă a lui Eleanor Holt, s-a întors recunoscând sunetul palpitant.

Eleanor s-a holbat la doamna Dash și la salteaua care se dezumfla rapid, ca o femeie care fusese despuiată în fața unei mulțimi.

– Chiar *e* vremea să ies din nou în lume, a recunoscut Jane în fața lui Eleanor.

Dar despre subiectul „lume" – și ce era aceasta, și când sosea momentul ca o văduvă să reintre în societate fără probleme –, salteaua pneumatică roș-albastră n-a oferit decât un cuvânt de avertisment: *„Zzzzt!"*

Allan la cincizeci și patru de ani

Ruth citise tare, cu voce seacă. Câțiva oameni din public au fost deconcertați de „*Zzzzt!*"-ul ei final. Lui Eddie, care citise toată cartea de două ori, îi plăcea finalul primului capitol, dar o parte din auditoriu n-a aplaudat din prima clipă; nu erau siguri dacă se terminase capitolul. Idiotul de mașinist se holba cu gura căscată la monitorul TV, ca și când se pregătea să ofere un epilog. Din gură însă nu-i ieșea nici un cuvânt, nici măcar vreun comentariu lipsit de farmec, privitor la neobosita lui apreciere a „ugerelor" faimoasei romanciere.

Allan Albright a fost cel care a aplaudat primul, chiar și înainte de Eddie. În calitate de editor al lui Ruth Cole, Allan știa bine acel „*Zzzzt!*" cu care se încheia primul capitol. Aplauzele care s-au declanșat până la urmă au fost generoase și au durat suficient de mult ca Ruth să aibă timp să savureze singurul cub de gheață de pe fundul paharului ei de apă. Gheața se topise suficient cât să-i ofere o singură înghițitură.

Întrebările și răspunsurile care au urmat lecturii au fost o dezamăgire; Eddie s-a simțit prost pentru Ruth că, după un spectacol distractiv, trebuia să îndure risipirea efectului, pe care-o generează întotdeauna întrebările. Și pe tot parcursul întrebărilor și răspunsurilor, Allan Albright s-a uitat încruntat la Ruth, ca și când ea ar fi putut face ceva ca să ridice nivelul de inteligență al întrebărilor! În timpul lecturii, o iritaseră grimasele animate ale lui Allan jos în sală, ca și când rolul lui ar fi fost acela de a o distra pe ea în timpul lecturii!

Prima întrebare a fost fățiș ostilă și a impus un ton de care următoarele întrebări și răspunsuri nu s-au putut îndepărta.

– De ce te repeți? a întrebat-o un tânăr pe autoare. Sau este neintenționat?

Ruth l-a apreciat din priviri: se apropia de treizeci de ani. Drept e că lumina din sală nu erau suficient de puternică pentru ca să-i poată vedea bine expresia – individul ședea aproape în fundul sălii –, dar din tonul lui Ruth era sigură că tipul rânjea la ea.

După trei romane, Ruth era obișnuită cu acuzația că personajele ei erau „reciclate" de la o carte la alta și că existau și „excentricități de identificare" pe care le repeta în fiecare roman. „Presupun că *într-adevăr* inventez un set destul de limitat de personaje", și-a zis Ruth. Dar, din experiența ei, oamenii care acuzau un autor că se repetă se refereau de obicei la un detaliu care nu le plăcuse de *prima* dată. La urma urmei, chiar și în literatură, dacă îți *place* ceva, de ce să nu-l repeți?

– Presupun că te referi la penisul artificial.

Dar nici un penis artificial nu-și itise capul (vorba vine) în primul ei roman – „fără îndoială" o scăpare, și-a zis Ruth. Cu voce tare a spus:

– Știu că mulți dintre voi, tinerii, vă simțiți amenințați de penisurile artificiale, dar zău că nu trebuie să vă temeți că veți fi înlocuiți *cu totul*.

A tăcut; ca să-i lase să râdă. Apoi a continuat:

– Iar penisul *ăsta* artificial nu este câtuși de puțin același *tip* de penis artificial ca penisul artificial din romanul meu precedent. Știți doar că nu toate penisurile artificiale sunt la fel.

– Nu repeți numai penisurile, a comentat tânărul.

– Da, știu – „prieteniile dintre femei, care se destramă" sau care se pierd și se regăsesc, a zis Ruth, dându-și seama (abia după ce vorbise) că cita din introducerea plicticoasă a lui Eddie O'Hare.

În culise, Eddie s-a simțit extrem de încântat în prima clipă; apoi s-a întrebat dacă nu cumva își bătea joc de el.

– Iubiți răi, a adăugat perseverentul tânăr.

(Asta *da* temă!)

– Iubitul din *Același orfelinat* era un tip decent, i-a amintit Ruth cititorului ostil.

– Nu există mame! a strigat o femeie mai în vârstă.

– Nici tați, s-a răstit Ruth.

Allan Albright își ținea capul în mâini. O sfătuise să nu accepte sesiunea de întrebări. Îi zisese că, dacă nu lasă fără replică o observație ostilă ori incisivă – dacă n-o *poate „lăsa să treacă"* –, n-ar trebui să fie atât de dornică „să muște la rândul ei".

– Dar îmi *place* să mușc la rândul meu, îi spusese Ruth.

– Dar n-ar trebui s-o faci prima oară, nici măcar a doua oară, o avertizase Allan.

Mottoul lui era „Fii amabil de două ori". În principiu, Ruth era de acord cu ideea, dar îi venea greu să-i urmeze sfatul.

Allan era de părere că prima *și* a doua obrăznicie trebuiau ignorate. Dacă cineva se înfige în tine sau e vădit ostil a *treia* oară, atunci da, ripostezi. Poate că era un principiu prea de *gentleman* ca Ruth să-l adopte.

Văzându-l pe Allan cu capul în mâini, Ruth a simțit deodată că nu-i mai suportă dezaprobarea demonstrativă. De ce era ea atât de adesea predispusă să-i găsească hibe? În general, admira obiceiurile lui Allan – cel puțin obiceiurile legate de *munca* lui – și nu se îndoia că avea o influență bună asupra ei.

Ceea ce-i trebuia lui Ruth Cole era un editor pentru *viața* ei mai curând decât pentru romanele ei. (Chiar și Hannah Grant ar fi fost de acord cu asta.)

– Următoarea întrebare? a cerut Ruth.

Încercase să pară veselă, chiar dispusă pentru alte întrebări, dar nu a reușit să-și ascundă animozitatea din voce. *Nu* invita publicul, ci îl provoca.

– De unde vă inspirați? a întrebat-o pe autoare un suflet inocent; cineva nevăzut, o voce ciudat de asexuată din sala cea mare.

Allan și-a dat ochii peste cap. Era genul de întrebare pe care el o numea „întrebare de cumpărături"; speculația confortabilă că te duci la piață și *cumperi* ingredientele pentru roman.

– Romanele mele nu sunt idei – eu nu am idei, a răspuns Ruth. Eu încep cu personajele și astfel ajung la problemele pe care le pot avea personajele, ceea ce naște o poveste – de fiecare dată.

(În culise, Eddie avea sentimentul că trebuie să ia notițe.)

– E adevărat că n-ai avut niciodată un serviciu, unul adevărat?

Era din nou tânărul impertinent, cel care-o întrebase de ce se repetă. Nu pe el îl invitase Ruth să vorbească; dar el se înfigea din nou în ea, neinvitat.

Într-*adevăr,* Ruth n-avusese niciodată o slujbă „adevărată", dar, înainte ca Ruth să apuce să răspundă la întrebarea insinuantă, Allan Albright s-a ridicat și s-a întors spre public, fără îndoială ca să se adreseze tânărului necivilizat din fundul sălii.

– A fi scriitor *este* o slujbă adevărată, imbecilule! i-a zis Allan.

Ruth știa că Allan numărase. După numărătoarea lui, fusese amabil de două ori.

Au urmat aplauze neconvingătoare. Când Allan s-a întors către scenă, cu fața spre Ruth, i-a făcut semnul lui caracteristic: degetul mare de la mâna dreaptă tras de-a latul gâtului, ca un cuțit. Ceea ce însemna: Părăsește scena.

– Mulțumesc, mulțumesc încă o dată, s-a adresat Ruth publicului.

În drum spre culise, s-a oprit o dată, s-a întors, și-a fluturat mâna către public; aplauzele încă răsunau calde.

– Cum de nu dai autografe pe cărți? Toți scriitorii semnează pe cărți! a strigat persecutorul ei.

Înainte ca ea să-și continue drumul spre culise, Allan s-a ridicat și s-a întors din nou spre sală. Ruth n-a avut nevoie să se uite la el; știa deja că Allan îi va arăta persecutorului degetul. Lui Allan îi plăcea teribil de mult să le arate oamenilor degetul.

„*Chiar* îmi place de el – și *chiar* o să aibă grijă de mine", s-a gândit ea. Dar Ruth nu putea nega că Allan o și irita.

*

Înapoi în foaier, Allan a iritat-o din nou. Primul lucru pe care i l-a spus a fost:

– N-ai spus titlul cărții.

– Am uitat, a zis Ruth.

Ce era el – *mereu* editorul?

– Nu mă gândeam c-o să citești primul capitol, a adăugat Allan. Mi-ai zis că-l socoteai prea comic și că nu era reprezentativ pentru romanul ca întreg.

– M-am răzgândit. Am hotărât că *vreau* să fiu comică.

– N-ai prea dat afară de umor la faza cu întrebările și răspunsurile, i-a amintit el.

– Cel puțin n-am făcut pe nimeni „imbecil", a replicat Ruth.

– L-am iertat pe tip de două ori, nu s-a lăsat Allan.

O doamnă în vârstă, cu o sacoșă de cumpărături plină de cărți, reușise să obțină îngăduința de a veni în culise. Spusese o minciună cuiva care încercase s-o oprească – zisese că e mama lui Ruth. A încercat aceeași minciună și cu Eddie. L-a găsit pe Eddie în pragul foaierului; indecis ca întotdeauna, Eddie era pe jumătate înăuntru. Femeia în vârstă cu sacoșa de cumpărături plină de cărți l-a confundat cu unul dintre organizatori.

– Trebuie s-o văd pe Ruth Cole, i-a spus doamna mai în vârstă lui Eddie.

Eddie a văzut cărțile din sacoșă.

– Ruth Cole nu dă autografe, a prevenit-o el pe femeie. Nu semnează pe cărți.

– Lasă-mă să intru. Sunt mama ei, a mințit doamna în vârstă.

Dintre toți oamenii, Eddie nu avea nevoie să se uite prea atent la femeia în vârstă, ci numai atât cât să-și dea seama că avea aproximativ vârsta pe care ar trebui s-o aibă și Marion. (Marion ar avea șaptezeci și unu de ani.)

– Doamnă, s-a adresat Eddie femeii în vârstă, *nu* sunteți mama lui Ruth Cole.

Dar Ruth apucase să audă pe cineva spunând că e mama ei. L-a dat pe Allan la o parte și s-a apropiat de ușa foaierului, unde doamna în vârstă a prins-o de mână.

– Am adus toate cărțile astea tocmai de la Lichtfield, ca să le semnezi, a zis bătrâna. E în Connecticut.

– N-ar trebui să mințiți că sunteți mama cuiva, i-a spus Ruth.

– Câte una pentru fiecare dintre nepoții și nepoatele mele, a continuat doamna în vârstă.

În sacoșă erau vreo șase-șapte exemplare din romanele lui Ruth, dar, înainte ca femeia să apuce să scoată cărțile din sacoșă, Allan era acolo – cu mâna lui mare pe umărul bătrânei. O împingea blând afară.

– S-a anunțat: Ruth Cole nu dă autografe pe cărți – pur și simplu nu face așa ceva, a zis Allan. Îmi pare rău, dar, dacă ar semna cărțile dumneavoastră, n-ar fi cinstit față de toți ceilalți oameni care vor autograful ei, nu-i așa?

Femeia l-a ignorat. Încă o ținea pe Ruth de mână.

– Nepoții și nepoatele mele adoră tot ce scrii, i-a zis ea lui Ruth. Îți ia doar două minute.

Ruth stătea ca împietrită.

– Vă rog, i-a zis Allan doamnei cu sacoșa de cumpărături, dar bătrâna, cu o iuțeală surprinzătoare, a pus jos sacoșa plină de cărți și, cu un gest brutal, a dat la o parte mâna lui Allan de pe umărul ei.

– Să nu-ndrăznești să mă împingi, a zis bătrâna.

– Nu-i mama, nu-i așa? l-a întrebat Ruth pe Eddie.

– Nu, bineînțeles că nu, a asigurat-o Eddie.

– Uite ce-i, eu te rog să semnezi cărțile astea pentru *nepoții și nepoatele* mele! Propriile tale cărți! i-a zis doamna în vârstă lui Ruth. Am *cumpărat* cărțile astea...

– Doamnă, *vă rog*... a repetat Allan.

– Ce naiba se-ntâmplă cu tine, mă rog frumos? a luat-o bătrâna la rost pe Ruth.

– Te bag în mă-ta *cu* nepoți cu tot, i-a zis Ruth.

Doamna în vârstă a rămas ca pălmuită.

– *Ce* mi-ai zis? a întrebat ea.

Avea o autoritate în atitudine pe care Hannah ar fi numit-o „generațională", dar pe care Ruth o considera a ține mai

curând de bogăția și privilegiile bătrânei ăsteia nesuferite; cu siguranță că tenacitatea femeii nu ținea numai de vârsta ei.

Ruth s-a aplecat și a scos din sacoșă unul dintre romanele ei.

– Ai un pix? l-a întrebat pe Eddie care a scotocit în jacheta lui jilavă și a scos un roller roșu – „preferatul profesorului", cum îl numea el.

Scriind în cartea bătrânei, Ruth a rostit cu voce tare cuvintele în timp ce le punea pe hârtie:

– „Te bag în mă-ta cu nepoți cu tot".

A pus cartea înapoi în sacoșă și ar fi scos alta – pe toate ar fi scris același lucru *și* le-ar fi lăsat nesemnate –, dar bătrâna și-a tras sacoșa de lângă ea.

– Cum *îndrăznești?* a țipat doamna în vârstă.

– Te bag în mă-ta cu nepoți cu tot, a repetat Ruth pe un ton plat. Același ton ca atunci când citea cu voce tare. A intrat înapoi în foaier și, trecând pe lângă Allan, i-a spus: *La dracu'* cu amabilitatea de *două ori*. La dracu' cu amabilitatea *o dată*.

Eddie, care știa că prezentarea lui fusese prea lungă și prea academică, a sesizat o modalitate de a se ispăși. Indiferent cine era femeia, avea aproximativ vârsta lui Marion. Eddie nu considera femeile de vârsta lui Marion ca fiind „bătrâne". *Erau* femei mai în vârstă, desigur, dar *nu* bătrâne – nu în opinia lui.

Eddie zărise o etichetă tipărită și lipită pe pagina de titlu a exemplarului inscripționat de Ruth pentru bunica agresivă.

ELIZABETH J. BENTON

– Doamna Benton? a întrebat-o Eddie pe femeia mai în vârstă.

– Ce? a zis doamna Benton. Tu cine ești?

– Ed O'Hare, a răspuns Eddie, întinzând mâna către femeia mai în vârstă. Aveți o broșă superbă.

Doamna Benton s-a uitat lung la reverul jachetei de la costumul de culoarea prunei; broșa era o cochilie de scoică, din argint, încrustată cu perle.

– A fost a mamei, i-a zis femeia mai bătrână lui Eddie.

– Ce interesant! a zis Eddie. Mama *mea* a avut una exact la fel – de fapt, o purta când am *îngropat*-o, a mințit Eddie. (Mama lui Eddie, Dot O'Hare, încă era vie și bine-mersi.)

– O... a făcut doamna Benton. Îmi pare rău.

Degetele lui Eddie păreau suspendate deasupra broșei îngrozitor de oribile a femeii mai în vârstă. Umflându-și pieptul înspre mâna suspendată a lui Eddie, doamna Benton i-a permis să atingă cochilia de argint; l-a lăsat să-i pipăie perlele.

– Nu mi-am închipuit niciodată că o să mai văd o asemenea broșă, a zis Eddie.

– O... a făcut din nou doamna Benton. Ați fost foarte apropiați, tu și mama ta? Trebuie să fi fost foarte apropiați.

– Da, a mințit Eddie. („De ce nu pot face la fel în *cărțile* mele?" s-a întrebat el. Era un mister de unde veneau minciunile și de ce nu le putea invoca atunci când *voia;* ca și când n-avea de ales decât să aștepte și să spere că la momentul oportun își va face apariția o minciună suficient de bună.)

Câteva minute mai târziu, Eddie o conducea pe femeia mai în vârstă la intrarea actorilor. Afară, în ploaia necurmată, un grup mic, dar hotărât de tineri aștepta s-o vadă pe Ruth Cole, chiar și numai pentru o clipă, ca s-o roage să le dea autografe pe cărțile *lor.*

– Autoarea a plecat. A ieșit pe la intrarea principală, a mințit Eddie.

Era uimit că nu fusese în stare s-o mintă pe recepționera de la Plaza. Dacă ar fi mințit-o, ar fi primit mărunțișul pentru autobuz ceva mai repede; poate că ar fi avut și norocul să prindă un autobuz mai devreme.

Doamna Benton, care era mai stăpână pe propria capacitate de a minți decât era Eddie O'Hare pe-a sa, a zăbovit o clipă în plus în compania lui, înainte de a-i ura cu voioșie noapte bună, și a ținut să-i mulțumească pentru „complimentul de gentleman" pe care i-l făcuse.

Eddie se oferise să obțină de la Ruth Cole un autograf pentru nepoții doamnei Benton. O convinsese pe femeia mai în

vârstă să-i lase lui sacoșa de cumpărături plină de cărți, inclusiv volumul pe care Ruth îl „stricase". (Așa considera doamna Benton.) Eddie știa că, dacă nu putea obține semnătura lui Ruth, cel puțin îi va putea asigura doamnei Benton un fals suficient de convingător.

Lui Eddie îi stătea pe buze să mărturisească faptul că resimțea o oarecare afecțiune pentru îndrăzneala doamnei Benton: în ciuda afirmației că era mama lui Ruth, Eddie o admira că-l înfruntase pe Allan Albright. Și mai era ceva îndrăzneț și în cerceii de ametist ai doamnei Benton – poate *prea* îndrăzneț. Nu prea se potriveau cu nuanța de prună, ceva mai stinsă a costumului. Iar inelul mare de pe degetul mijlociu drept, care-i era puțin prea larg... poate că mai demult i se potrivise perfect pe acel deget.

Pe Eddie îl înduioșa și trupul doamnei Benton, subțire și adus ușor de spate – pentru că ar fi jurat că doamna Benton încă se considera mai tânără decât îi era vârsta. Și cum ar fi putut să *nu* se simtă uneori mai tânără? Cum ar fi putut Eddie să *nu* se simtă înduioșat de ea? Și, asemenea majorității scriitorilor (cu excepția lui Ted), Eddie O'Hare credea că autograful unui scriitor era intrinsec neimportant. De ce atunci să nu facă ce putea pentru doamna Benton?

Ce conta pentru doamna Benton că motivele lui Ruth Cole de a evita acordarea de autografe în public era pe deplin justificată? Ruth detesta să se simtă expusă atunci când semna cărți în public. Întotdeauna se găsea cineva în grămadă care se uita fix la ea; adeseori, cineva care stătea mai la margine, fără carte în mână.

Ruth făcuse o declarație publică, zicând că, dacă se afla, bunăoară, la Helsinki, dădea autografe – pe traducerile în finlandeză ale cărților ei – pentru că nu putea vorbi finlandeza. În Finlanda sau în multe alte țări străine, nu putea face altceva decât să semneze cărți. Dar în propria țară, prefera să citească în fața unui auditoriu sau să se adreseze cititorilor ei – *orice*, numai să nu dea autografe. În realitate, nu-i plăcea nici să se

adreseze cititorilor, așa cum fusese dureros de evident pentru oricine care observase starea ei de agitație în timpul sesiunii de întrebări și răspunsuri la Y. Ruth Cole se temea de cititorii ei.

Își avea și ea porția ei de fani obsedați. De obicei, obsedații lui Ruth erau tineri siniștri. Erau convinși că o cunoșteau și pe dinafară, și pe dinăuntru, doar pentru că îi citiseră romanele până la obsesie. Erau convinși că puteau fi *buni* pentru ea, într-un fel sau altul – ca amanți, lăsau ei să se înțeleagă, sau pur și simplu ca parteneri înrudiți spiritual pentru corespondențe literare. (Mulți dintre ei erau scriitori în devenire, desigur.)

Dar cele câteva *femei* care o pândeau o tulburau pe Ruth mai mult decât tinerii ăia siniștri. Erau adesea femei care voiau ca Ruth să scrie povestea *lor,* care credeau că trebuia să apară într-un roman al lui Ruth Cole.

Ruth punea mare preț pe viața privată. Călătorea mult; putea scrie fără probleme în hoteluri sau în diverse case ori apartamente închiriate, înconjurată de fotografiile altor oameni, de mobilierul și hainele lor sau chiar având grijă de animalele altor oameni. Avea în proprietate o singură casă – o fermă veche în Vermont, pe care o restaura fără entuziasm. Cumpărase casa numai pentru că avea nevoie de un loc unde să se întoarcă și pentru că, odată cu proprietatea, se alesese practic și cu un îngrijitor. La o fermă din apropiere locuiau un om neobosit împreună cu nevasta și întreaga lui familie. Erau un cuplu care părea să aibă nenumărați copii; Ruth încerca să-i țină ocupați dându-le de făcut tot felul de lucruri și însărcinându-i cu o treabă mai importantă, anume de a „restaura" casa – fiecare cameră pe rând, și numai când Ruth era plecată.

În cei patru ani petrecuți la Middlebury, Ruth și Hannah se plânseseră de cât de izolat era Vermont – mai cu seamă în timpul iernii, ele nefiind schioare. Acum, Ruth iubea Vermontul, chiar și în timpul iernii, îi plăcea să aibă o casă la țară. Dar îi plăcea și să plece de-acolo. Călătoriile reprezentau răspunsul ei simplu la întrebarea de ce nu se măritase și de ce nu voia copii.

Allan Albright era prea inteligent ca să accepte răspunsul simplu. Dezbătuseră îndelung motivele mai serioase ale lui Ruth de a refuza să se căsătorească și să aibă copii; singura cu care vorbise Ruth despre motivele ei mai complexe era Hannah. Regreta profund că nu le discutase niciodată cu tatăl ei.

După ce Eddie s-a întors în foaier, Ruth i-a mulțumit pentru amestecul oportun și binevenit în discuția cu doamna Benton.

– Se pare că am trecere la femei de vârsta ei, a recunoscut Eddie – fără ironie, după cum a observat Ruth. (Ruth observase că Eddie venise și cu sacoșa de cărți a doamnei Benton.) Chiar și Allan a găsit cu cale să-l felicite, mai șmecherește, ca un comandant care aprobă faptele de eroism ale lui Eddie față de nesătuii vânători de autografe.

– Bună treabă, O'Hare! a exclamat Allan entuziast.

El era genul acela de tip neceremonios care se adresează bărbaților cu numele de familie. (Hannah ar fi calificat folosirea numelui de familie drept un obicei caracteristic „generației" lui Allan.)

În sfârșit, ploaia încetase. Ieșind pe ușa actorilor, Ruth și-a exprimat recunoștința față de Allan și Eddie.

– Știu că v-ați dat toată osteneala să mă salvați de mine însămi, le-a spus ea.

– Nu de tine trebuie să te salvezi, i-a zis Allan. Ci de imbecili.

„Nu, de *mine însămi* am nevoie să mă salvez", și-a zis Ruth, dar s-a mulțumit doar să-i zâmbească lui Allan și să-l strângă de braț. Eddie, care tăcea, se gândea că Ruth avea nevoie să fie salvată de ea însăși *și* de imbecili – și poate de Allan Albright.

Că veni vorba de imbecili, unul o aștepta pe Ruth pe Second Avenue, între străzile Eighty-fourth și Eighty-fifth; o fi ghicit restaurantul spre care se îndreptau sau i-o fi trecut prin cap să-i urmărească pe Karl și Melissa. Era tânărul impertinent din fundul sălii, cel cu întrebările provocatoare.

– Vreau să-mi cer scuze, i-a spus el lui Ruth. Intenția mea n-a fost să te supăr.

După voce n-ai fi zis că se căiește cu adevărat.

– Nu pe *tine* m-ai făcut să mă supăr, i-a răspuns Ruth nu pe de-a-ntregul sinceră. Sunt supărată pe mine însămi de câte ori apar în public. N-ar trebui să mai accept să apar în public.

– Dar de ce? a întrebat tânărul.

– Ai pus destule întrebări, amice, i-a zis Allan.

Când Allan se adresa cuiva cu „amice", era semn că voia să provoace scandal.

– Mă supăr pe mine când mă *expun* în public, a răspuns Ruth. Deodată, a adăugat: Dumnezeule – ești *jurnalist?*

– Nu-ți plac jurnaliștii, nu-i așa? a întrebat jurnalistul.

Ruth l-a lăsat în fața restaurantului, unde tânărul a continuat să se certe cu Allan. Cearta parcă nu se mai termina, încât Eddie a mai rămas o vreme cu ei, apoi a intrat în restaurant și i s-a alăturat lui Ruth care ședea împreună cu Melissa și Karl.

– N-o să se ia la bătaie, a asigurat-o Eddie pe Ruth. Dacă ar fi fost să se bată, s-ar fi bătut până acum.

S-a dovedit că jurnalistul era unul căruia nu i se aprobase un interviu cu Ruth a doua zi. Aparent, agentul de publicitate al editurii Random House nu-l considerase suficient de important, iar Ruth limita întotdeauna numărul de interviuri pe care accepta să le dea.

– Nu ești obligată să dai *nici unul,* îi spusese Allan, dar ea ceda rugăminților agenților de publicitate.

Allan era vestit la Random House, pentru că submina eforturile agenților de publicitate. În concepția lui, un romancier – chiar și unul atât de bine vândut cum era Ruth Cole – trebuie să stea acasă și să scrie. Ceea ce apreciau autorii care lucrau cu Allan Albright era că el nu-i îngreuna cu toate celelalte obligații pe care le așteaptă în general editorii de la autorii lor. Allan era devotat autorilor săi; uneori, era devotat creațiilor lor mai mult decât autorii înșiși. Ruth nu se îndoia de faptul că *iubea* această latură a lui Allan. Dar că el nu se temea s-o critice absolut pentru *orice* era o latură a lui Allan pe care Ruth n-o prea adora.

În timp ce Allan încă se certa cu jurnalistul agresiv, afară pe trotuar, Ruth a semnat iute cărțile din sacoșa doamnei Benton, inclusiv cea pe care o „stricase". (Pe aceasta din urmă a scris „Îmi pare rău!" între paranteze.) Apoi Eddie a pitit sacoșa sub masă, deoarece Ruth i-a spus că Allan va fi dezamăgit că semnase cărțile bunicii autoritare. După felul în care spusese Ruth acest lucru, Eddie a tras concluzia că interesul pe care-l manifesta Allan față de renumita lui autoare nu era numai editorial.

Când în sfârșit li s-a alăturat și Allan la masă, Eddie a devenit atent la *celălalt* aspect al interesului lui Allan față de Ruth. Și Ruth a devenit atentă la celălalt aspect al interesului lui Allan față de ea.

În timpul editării romanului ei, inclusiv al controversei aprinse privitoare la titlu, Ruth nu sesizase vreo înclinație romantică a lui Allan față de ea; fusese serios, eficient, un profesionist desăvârșit. Și la vremea respectivă Ruth nu observase că aversiunea lui pentru titlul ales de ea devenise în mod curios o chestiune personală; faptul că ea nu cedase opiniei lui – nici măcar nu cumpănise la alternativa sugerată de el – îl afectase într-un mod ciudat. Pur și simplu avea pică pe titlul ăla. Îl menționa cu ciudă, ca un soț ofuscat care se încăpățânează să amintească de o neînțelegere persistentă într-o căsnicie lungă și altminteri fericită.

Ruth își intitulase al treilea roman *Interzis copiilor*. (Într-adevăr, nu era pentru copii.) În roman, titlul este sloganul preferat al protestatarilor antipornografie; sloganul e născocit de dușmanca doamnei Dash, Eleanor Holt (care, până la urmă, va deveni prietena ei). Numai că, pe parcursul romanului, sloganul ajunge să aibă un cu totul alt înțeles decât cel original. În nevoia lor împărtășită de a-și iubi și a-și crește nepoții rămași orfani, Eleanor Holt și Jane Dash își dau seama că atitudinea dezaprobatoare pe care au manifestat-o una față de cealaltă trebuie lăsată deoparte; vechile lor animozități sunt „interzise copiilor".

Allan dorise să intituleze romanul *De dragul copiilor*. (Cele două adversare, spunea el, fac pace asemenea unui cuplu care,

„de dragul copiilor", suportă un mariaj prost.) Dar Ruth voia să păstreze aluzia antipornografică din varianta *Interzis copiilor,* care era și explicită, și implicită. Pentru ea conta faptul că propria ei opinie politică privitoare la pornografie era exprimată cu claritate în titlu – opinia ei politică fiind că teama de cenzură era mai mare decât dezgustul față de pornografie, care dezgust era foarte mare.

Cât despre protejarea *copiilor* împotriva pornografiei, aceasta era responsabilitatea tuturor; și a-i proteja pe copii de *orice* nu era potrivit pentru ei constituia o chestiune de bun-simț. („Inclusiv", spusese Ruth în câteva interviuri, „de orice roman de Ruth Cole".)

Ruth detesta să se certe cu bărbații. Nu putea uita certurile cu tatăl ei. Dacă îl lăsa pe tatăl ei să câștige, Ted avea un fel pueril de a-i aminti că dreptatea era de partea lui. Dar dacă Ruth ieșea în mod limpede învingătoare, el fie nu recunoștea, fie devenea irascibil!

– Întotdeauna comanzi arugula, i-a spus Allan acum.

– Îmi *place* arugula, i-a replicat Ruth. Nu se găsește *întotdeauna.*

Ascultându-i, Eddie ar fi zis că sunt căsătoriți de ani de zile. Eddie voia să-i vorbească lui Ruth despre Marion, dar mai avea de așteptat. Când s-a ridicat de la masă – ca să se ducă la toaletă, deși nu avea nevoie –, sperase ca Ruth să profite de ocazie și să se ducă și ea la *toaletă;* ar fi putut schimba câteva vorbe, chiar dacă numai pe coridor. Dar Ruth a rămas la masă.

– Dumnezeule, a zis Allan după plecarea lui Eddie. De ce a trebuit să facă O'Hare prezentarea?

– Mie mi s-a părut bun, a mințit Ruth.

Karl le-a explicat că el și Melissa îl rugau adeseori pe Eddie O'Hare să prezinte câte un scriitor. „Pentru că te poți baza pe el", a spus Karl. Și nu refuzase niciodată să prezinte pe indiferent cine, a adăugat Melissa.

Auzind acestea despre Eddie, Ruth a zâmbit, dar Allan a zis:

– Dumnezeule, – „te poți baza"? A *întârziat!* Arăta de parcă a fost călcat de-un *autobuz!*

Se *lungise* puțin prea mult, au fost de acord Karl și Melissa; nu-l auziseră niciodată vorbind atâta.

– Dar *tu* de ce-ai vrut să te prezinte el? a întrebat-o Allan pe Ruth. Mi-ai spus că-ți place ideea.

(De fapt, Eddie fusese ideea *ei*.)

Cine a spus că nu există companie mai bună pentru o revelație foarte *personală* decât aceea a unor persoane aproape străine? (Ruth însăși scrisese asta, în *Același orfelinat*.)

– Ei bine – Ruth era conștientă că, în acest caz, Karl și Melissa erau „aproape străinii" –, Eddie O'Hare a fost amantul mamei mele, a anunțat ea. Pe vremea când el avea șaisprezece ani, iar mama, treizeci și nouă. Nu l-am mai văzut de când aveam patru ani, dar am *vrut* să-l întâlnesc din nou. Vă puteți imagina și singuri...

A tăcut și a așteptat.

Nici unul n-a scos un cuvânt. Ruth știa că Allan probabil se simțea jignit – pentru că nu-i spusese asta înainte *și* pentru că, spunându-i-o în sfârșit acum, o făcuse de față cu Karl și Melissa.

– Pot să întreb, a început Allan pe tonul lui oficial, dacă femeia mai în vârstă din *toate* romanele lui O'Hare este mama ta?

– Nu, din câte-mi spune tata, a răspuns Ruth. Dar cred că Eddie chiar a iubit-o pe mama și că iubirea lui pentru ea, ca femeie mai în vârstă, *e* în toate romanele lui.

– Înțeleg, a zis Allan.

Luase cu degetele câteva frunze de arugula din porția de salată a lui Ruth. Pentru un gentleman ca el – și new-yorkez de-o viață, un tip sofisticat –, manierele lui Allan la masă erau atroce. Culegea din farfuriile tuturor și nu ezita să-și exprime aversiunea față de porția celuilalt, după ce-o mânca, iar mâncarea îi rămânea, naiba știe cum, între dinți.

Ruth i-a aruncat o privire, așteptându-se să zărească parșiva frunzuliță de arugula în vecinătatea caninilor lui excesiv de lungi. Avea nas lung și bărbie lungă, dar confereau oarece eleganță chipului cu frunte lată și teșită, capului cu păr castaniu-închis

tuns perie. La cincizeci şi patru de ani, Allan Albright nu avea nici urmă de chelie şi nici un fir alb.

Ai fi zis că e un bărbat frumos, dacă n-ar fi fost dinţii aceia lungi care-i dădeau un aer lupesc. Şi, cu toate că era suplu şi bine făcut, mânca hulpav. „Uneori, bea cu prea multă poftă", şi-a zis Ruth îngrijorată, cântărindu-l din priviri. Avea impresia că, în ultima vreme, îl cântărea *tot timpul* din priviri şi prea adeseori lipsit de bunăvoinţă. „Ar trebui să mă culc cu el şi să iau o decizie", şi-a zis ea.

Apoi Ruth şi-a amintit că Hannah Grant îi trăsese clapa. Ruth intenţionase s-o folosească pe Hannah ca pretext pentru a *nu* face amor cu Allan, adică de *această* dată Hannah ar fi fost pretextul lui Ruth. I-ar fi zis lui Allan că ea şi Hannah, ca vechi prietene, întotdeauna stăteau toată noaptea de vorbă.

Când editorului ei nu îi plătea cazarea în New York, Ruth trăgea de obicei la Hannah; avea chiar un rând de chei de la apartamentul ei.

Dar acum Hannah nu venise, încât Allan putea să-i propună lui Ruth să meargă la el acasă ori să-i viziteze el apartamentul de la hotelul Stanhope, pe care i-l rezervase Random House. Allan avusese foarte multă răbdare faţă de reticenţa ei de a face dragoste cu el; chiar interpreta reticenţa ei ca indiciu că Ruth lua foarte în serios afecţiunea lui pentru ea, ceea ce Ruth şi *făcea*. Pur şi simplu lui Allan nu-i trecea prin cap că Ruth era reticentă pentru că se gândea că s-ar putea să nu-i *placă deloc* să se culce cu el. Era ceva ce avea legătură cu obiceiul lui de a lua mâncare din farfuriile altora şi cu graba lui când mânca.

Pricina *nu era* reputaţia lui de fost crai. Allan îi spusese deschis că „femeia potrivită" – adică ea, din câte se părea – schimbase totul; iar ea nu avea nici un motiv să nu-l creadă. Nu era nici vârsta lui de vină. Allan era într-o formă mai bună decât mulţi alţi bărbaţi mai tineri; nu *arăta* de cincizeci şi patru de ani, iar din punct de vedere intelectual era teribil de stimulativ. Odată, stătuseră toată noaptea – ceva mai recent decât ultima

dată când stătuse cu Hannah toată noaptea – citindu-şi unul altuia pasajele preferate din Graham Greene.

Primul cadou pe care i-l făcuse Allan fusese primul volum din biografia lui Graham Greene, scrisă de Norman Sherry. Ruth o citise cu o încetineală deliberată, şi pentru că o savura, dar şi pentru că se temea să nu afle cine ştie ce lucru neplăcut despre Greene. O neliniştea să citească biografii ale scriitorilor pe care-i iubea, prefera să nu ştie nimic despre ei ce nu putea fi iubit. Deocamdată, biografia lui Sherry îl tratase pe Greene cu respectul pe care Ruth considera că-l merită. Dar faptul că ea îl citea pe Norman Sherry încet îl făcea pe Allan mult mai nerăbdător decât reticenţa ei sexuală. (Allan îi atrăsese atenţia că Norman Sherry cu siguranţă îşi va publica al doilea volum din *Viaţa lui Graham Greene* înainte să apuce ea să-l termine de citit pe primul.)

Acum, dat fiind că Hannah absenta, Ruth şi-a dat seama că-l putea folosi pe Eddie O'Hare ca pretext să nu se culce cu Allan în acea noapte. Înainte ca Eddie să se întoarcă de la toaletă, Ruth a spus:

– După cină vreau să rămân singură cu Eddie – sper că nici unul dintre voi n-are nimic împotrivă.

Karl şi Melissa au aşteptat o reacţie din partea lui Allan, dar Ruth a insistat:

– Nu-mi pot imagina ce-a văzut mama la el, în afară de faptul că, la şaisprezece ani, trebuie să fi fost teribil de drăguţ.

– O'Hare încă este „teribil de drăguţ", a mârâit Allan.

„Ah, Dumnezeule, şi-a zis Ruth în gând, să nu-mi spui că face o scenă de *gelozie!*"

– Poate că mama n-a ţinut la el la fel de mult cât a ţinut el la ea, a spus Ruth. Nici măcar tata nu poate citi cărţile lui Eddie O'Hare fără să comenteze că Eddie trebuie să o fi *divinizat* pe mama.

– *Ad nauseam,* a zis Allan Albright, care nu putea citi o carte de-a lui Eddie O'Hare fără să facă observaţii de acelaşi gen.

– Te rog, nu fi gelos, Allan, a spus Ruth.

Era vocea aceea a ei pe care o folosea când citea cu glas tare, o voce ternă, inimitabilă, pe care i-o știau cu toții. Allan arăta de parcă ar fi fost înjunghiat. Lui Ruth îi venea să-și tragă palme. În aceeași seară, îi spusese „Te bag în mă-ta" unei bunici cu nepoții ei cu tot, iar acum îl rănise pe singurul bărbat cu care se *gândea* pentru prima oară în viață să se căsătorească.

– Oricum, le-a spus Ruth celor de la masă, șansa de a rămâne singură cu Eddie O'Hare mă incită.

„Sărmanii Karl și Melissa", și-a zis Ruth. Dar ei erau obișnuiți cu scriitorii și fără îndoială că văzuseră comportamente mult mai deșucheate decât al ei.

– E clar că mama ta nu l-a părăsit pe tatăl tău pentru O'Hare, a spus Allan (vorbea mai circumspect decât de obicei).

Încerca să se stăpânească. Era un om bun. Ruth își dădea seama că-l făcuse să se sperie de temperamentul ei și iarăși i-a venit să-și dea palme.

– Cu siguranță că așa e, a răspuns Ruth, la fel de circumspectă. Dar *oricare* femeie ar fi avut motive justificate să-l părăsească pe tata.

– Mama ta te-a părăsit *și* pe tine, nu s-a lăsat Allan.

(Bineînțeles că vorbiseră la nesfârșit despre asta.)

– Și asta-i adevărat, a replicat Ruth. Tocmai despre asta vreau să discut cu Eddie. Am auzit părerea tatii despre mama, dar tata n-o iubește pe mama. Vreau să aud ce are de spus cineva care o iubește.

– Crezi că O'Hare încă o mai iubește pe mama ta? a întrebat-o Allan.

– I-ai citit cărțile, a răspuns Ruth.

– *Ad nauseam,* a răspuns Allan.

„Ce snob!" și-a zis Ruth. Dar ei îi plăceau snobii.

Apoi Eddie s-a întors la masă.

– Am vorbit despre tine, O'Hare, a zis Allan politicos.

Eddie părea agitat.

– Le-am spus despre tine și mama, i-a zis Ruth.

Eddie încerca să-şi păstreze calmul, deşi lâna jilavă a hainei stătea lipită de el ca un giulgiu. În lumina lumânărilor, a zărit hexagonul galben strălucitor sclipind în irisul drept al lui Ruth; când pâlpâia lumânarea sau când îşi întorcea ea faţa spre lumină, ochiul îşi schimba culoarea – din căprui în chihlimbariu – aşa cum acelaşi hexagon galben schimba culoarea ochiului drept al lui Marion din albastru în verde.

– O iubesc pe mama ta, a zis Eddie fără urmă de stânjeneală.

A fost de-ajuns să se gândească la Marion ca să-şi recapete stăpânirea de sine pe care o pierduse pe terenul de squash, odată cu cele trei jocuri câştigate de Jimmy; până în clipa aceasta, nu crezuse că şi-o va recăpăta.

Allan s-a uitat uluit la Eddie când acesta i-a cerut chelnerului nişte ketchup şi un şerveţel de hârtie. Nu era genul de restaurant în care să se găsească ketchup ori şervetele de hârtie. Aşa că Allan a preluat iniţiativa – era una dintre calităţile lui plăcute. A ieşit pe Second Avenue şi iute a ochit un restaurant mai puţin pretenţios; în cinci minute, era înapoi cu câteva şervetele de hârtie şi o sticlă de ketchup goală mai mult de trei sferturi.

– Sper că îţi ajunge, a zis el.

Plătise cinci dolari pe sticla aproape goală.

– E mai mult decât de-ajuns pentru ce vreau eu, i-a spus Eddie.

– Mulţumesc, Allan, a spus Ruth cu căldură.

Galant, Allan i-a trimis o bezea.

Eddie a turnat puţin ketchup pe farfurioara de unt. Chelnerul privea cu un dispreţ sobru.

– Pune degetul arătător drept în ketchup, i-a spus Eddie lui Ruth.

– Degetul *meu?* n-a priceput Ruth.

– Te rog. Vreau doar să văd cât îţi aminteşti.

– Cât îmi amintesc... a repetat Ruth.

Şi-a vârât degetul în ketchup, strâmbând din nas, ca un copil.

– Acum atinge şervetelul, i-a spus Eddie, împingând spre ea şervetelul de hârtie.

Ruth a ezitat, dar Eddie i-a luat mâna și i-a apăsat cu blândețe degetul arătător drept pe șervețel.

Ruth a lins ketchupul rămas pe deget, în timp ce Eddie a așezat șervețelul exact acolo unde voia el: de partea cealaltă a paharului de apă al lui Ruth, pentru ca sticla să acționeze ca o lupă asupra amprentei. Și iat-o acolo – unde va rămâne pentru totdeauna: linia perfect verticală pe arătătorul ei drept; văzută prin paharul de apă, era aproape de două ori mai mare decât cicatricea propriu-zisă.

– Îți amintești? a întrebat-o Eddie.

Hexagonul galben din ochiul ei drept era estompat de lacrimi. Ruth nu putea vorbi.

– Nimeni nu va avea vreodată amprente ca ale tale, i-a spus Eddie, întocmai cum îi spusese în ziua în care plecase mama ei.

– Și cicatricea mea va fi mereu acolo? l-a întrebat Ruth, așa cum îl întrebase în urmă cu treizeci și doi de ani, când ea avea patru ani.

– Cicatricea ta va fi pentru totdeauna o parte din tine, i-a făgăduit Eddie, așa cum o făcuse și atunci.

– Da, a șoptit Ruth, îmi amintesc. Îmi amintesc aproape totul, i-a spus ea printre lacrimi.

Mai târziu, singură în apartamentul ei de la Stanhope, Ruth și-a amintit că Eddie o ținuse de mână când plânsese. Își amintea și cât de minunat de înțelegător fusese Allan. Fără nici o vorbă, ceea ce nu-i stătea în fire, Allan îi dusese pe Karl și Melissa – și pe *sine însuși,* ceea ce era cu atât mai remarcabil – la o altă masă în restaurant. Și tot Allan insistase pe lângă șeful de sală să li se dea o masă cât mai *îndepărtată,* ca să nu-i poată auzi pe Ruth și Eddie. Ruth n-a băgat de seamă când părăsiseră restaurantul Allan, Karl și Melissa. Într-un târziu, în timp ce ea și Eddie se ciorovăiau care din ei plătește cina – Ruth băuse o sticlă de vin întreagă, câtă vreme Eddie nu băuse nici un strop –, chelnerul i-a întrerupt, spunându-le că Allan plătise toată consumația.

Acum, în dormitorul ei de la hotel, Ruth se gândea să-l sune pe Allan și să-i mulțumească, dar probabil că dormea deja. Era aproape unu noaptea. Iar ea se simțise atât de surescitată vorbind cu Eddie și ascultându-l, încât nu voia să se dezumfle – cum s-ar putea întâmpla dacă ar vorbi cu Allan.

Sensibilitatea lui Allan o impresionase, dar povestea despre mama ei – un subiect pe care Eddie îl abordase fără să stea pe gânduri – o preocupa acum prea mult. Cu toate că băuse mai mult decât ar fi trebuit, Ruth a deschis una dintre sticluțele de coniac, mici și letale, care stau întotdeauna la pândă în minibaruri. S-a întins pe pat, sorbind din băutura tare, și s-a întrebat ce să scrie în jurnalul ei; erau atâtea de spus.

Cel mai mult ținuse Eddie să o asigure că mama ei o iubise. (Se poate scrie o carte întreagă despre asta!) Și tatăl lui Ruth *încercase* s-o asigure de același lucru – timp de treizeci și doi de ani –, dar tatăl ei, dat fiind cinismul lui când era vorba de mama ei, nu izbutise s-o convingă.

Bineînțeles că Ruth auzise teoria despre cum frații ei morți îi răpiseră mamei ei capacitatea de a iubi un alt copil; sau teoria cealaltă, conform căreia lui Marion îi fusese frică s-o iubească pe Ruth, ca să nu-și piardă singura fiică într-o calamitate asemănătoare cu aceea care-i răpise fiii.

Dar Eddie îi povestise lui Ruth despre momentul în care Marion recunoscuse că Ruth avea un cusur la un ochi – acel hexagon de galben strălucitor, pe care-l avea și mama ei. Eddie îi spusese lui Ruth cum plânsese Marion de frică – pentru că acest cusur galben însemna, pentru ea, că Ruth s-ar putea să-i *semene,* iar mama ei nu voia ca Ruth să fie ca ea.

Pentru Ruth, asta însemna deodată că mama ei nutrea mai multă iubire – prin aceea că nu dorea ca fiica ei să moștenească ceva de la ea – decât putea ea să îndure.

Ruth și Eddie vorbiseră și despre cât moștenea Ruth de la mama ei, și cât de la tatăl ei. (Cu cât o asculta pe Ruth mai mult, cu atât era Eddie mai convins că o vede pe Marion în ea.)

Subiectul avea mare importanță pentru Ruth, deoarece nu voia să fie mamă dacă avea să fie o mamă rea.

– Exact asta spunea și mama ta, îi zisese Eddie.

– Dar ce poate face o mamă *mai rău* decât să-și părăsească propriul copil? îl întrebase Ruth.

– Asta spune tatăl tău, nu-i așa?

Tatăl ei era un „șacal sexual", îi zisese Ruth lui Eddie, dar ca tată fusese „destul de cumsecade". Nu o neglijase niciodată. Ca femeie însă, ea îl disprețuia. În copilărie, îl adorase – cel puțin era *acolo.*

– Dacă băieții ar fi trăit, el ar fi avut o influență îngrozitoare asupra lor, îi spusese Eddie.

Ruth fusese de acord.

– De aceea se gândise mama ta să-l părăsească – adică încă *înainte* de-a fi fost uciși băieții, adăugase Eddie.

Un amănunt pe care Ruth nu-l știuse. O amăra cumplit că tatăl ei îi ascunsese această informație, îi spusese ea lui Eddie, însă Eddie îi explicase că Ted *nu ar fi putut* să-i spună, deoarece Ted nu *știuse* că Marion voia să-l părăsească.

Ruth și Eddie vorbiseră despre atât de multe lucruri, că Ruth nu se putea apuca să le înșiruie în jurnalul ei. Eddie chiar o numise pe Marion „începutul sexual și punctul sexual culminant" ale vieții lui. (Asta a *reușit* Ruth să noteze în jurnal.)

Iar în taxi spre Stanhope, ținând sacoșa cu cărți a bătrânei ăleia îngrozitoare, Eddie îi spusese lui Ruth:

– „Bătrâna aia îngrozitoare", cum îi spui tu, este cam de vârsta mamei tale. Prin urmare, pentru *mine* ea nu e o „bătrână îngrozitoare".

Ruth era bulversată că un bărbat de patruzeci și opt de ani *încă* iubea în secret o femeie care acum avea șaptezeci și unu de ani!

– Să presupunem că mama trece de nouăzeci de ani, tu o să fii tot îndrăgostit la *șaizeci* și opt de ani? îl întrebase Ruth pe Eddie.

– Sunt absolut sigur de asta, îi răspunsese Eddie.

În jurnalul ei, Ruth a mai scris că Eddie O'Hare era exact opusul tatălui ei. La șaptezeci și șase de ani, Ted Cole vâna

femei care aveau vârsta lui Ruth, deși cu tot mai puțin succes. Mai curând, avea succes la femei care se apropiau de cincizeci de ani, adică femei de vârsta lui Eddie!

Dacă tatăl lui Ruth o să treacă de nouăzeci de ani, poate că în cele din urmă o să caute compania femeilor care măcar *arătau* mai de vârsta lui, adică femei care aveau „doar" șaptezeci de ani!

Telefonul a sunat. Era Allan, și Ruth nu și-a putut stăpâni dezamăgirea. Ridicase receptorul cu speranța că s-ar putea să fie Eddie. „Poate și-a mai amintit ceva!" și-a zis Ruth.

– Sper că nu dormi, a zis Allan. Și că ești *singură.*

– Nu dorm și-s absolut singură, i-a răspuns Ruth.

De ce trebuia să strice cu nota aceea de gelozie buna impresie pe care i-o făcuse?

– Cum a mers? a întrebat-o Allan.

Brusc, s-a simțit prea obosită ca să-i dea detaliile care o emoționaseră atât de tare cu numai câteva clipe înainte să sune el.

– A fost o seară foarte specială, i-a zis Ruth. Mi-a întregit în mare măsură imaginea mamei – de fapt, și a ei, *și* a mea, a adăugat ea. Poate că *n-ar trebui* să mă tem că aș putea fi o nevastă lamentabilă. Poate *că nu o să fiu* o mamă rea.

– Și *eu* ți-am spus asta, i-a amintit Allan.

De ce nu putea pur și simplu să fie recunoscător că exista șansa să ajungă și ea să accepte ceea ce voia el?

Acela a fost momentul în care Ruth a știut că nu va face amor cu Allan nici noaptea următoare. Ce rost avea să se culce cu cineva și apoi să plece în Europa timp de două, ba nu, aproape trei săptămâni? (La fel de mult rost ca a continua să amâne să se culce cu el, s-a gândit mai bine Ruth. Nu va accepta să se mărite cu Allan înainte de a se culca cu el cel puțin o dată.)

– Allan, sunt îngrozitor de obosită și sunt atât de multe lucruri noi care mă preocupă, a început Ruth.

– Ascult, a zis el.

– Nu vreau să iau cina cu tine mâine-seară... nu vreau să te mai văd până mă întorc din Europa, a continuat ea.

Pe jumătate sperase că va încerca s-o facă să se răzgândească, dar el a tăcut. Chiar și răbdarea pe care o avea cu ea era enervantă.

– Ascult în continuare, a zis el pentru că și ea tăcuse.

– *Vreau* să mă culc cu tine, *trebuie* să mă culc cu tine, l-a asigurat Ruth. Dar nu taman înainte de-a pleca. Și nu înainte de a-l vedea pe tata, a adăugat Ruth, știind că o zisese fără legătură cu nimic. Am nevoie de timpul ăsta departe de tine, ca să mă gândesc la noi.

În sfârșit, găsise formula de a i-o spune.

– Înțeleg, a zis Allan.

Ruth își simțea inima sfâșiată între a ști că e un om bun și a nu ști dacă el era *alesul*. Și cum avea „timpul petrecut departe" s-o ajute să afle *asta?* Pentru a ști, avea nevoie de timp mai mult cu *Allan.*

Dar ceea ce a spus Ruth a fost:

– Știam că o să înțelegi.

– Te iubesc foarte mult, i-a spus Allan.

– Știu, a răspuns Ruth.

Mai târziu, în timp ce se chinuia să adoarmă, Ruth a încercat să nu se gândească la tatăl ei. Deși Ted Cole îi spusese fiicei lui despre legătura mamei ei cu Eddie O'Hare, neglijase să-i spună că legătura lor fusese *ideea* lui. Când Eddie îi zisese că tatăl ei *anume* aranjase ca el și Marion să se întâlnească, Ruth fusese șocată. Ceea ce-o șocase pe Ruth nu era faptul că tatăl ei făcuse tot posibilul ca mama ei să simtă că nu era bună de a fi mamă; știa că tatăl ei e un escroc. Ceea ce o șocase pe Ruth era că tatăl ei o dorise pe ea, Ruth, numai pentru sine, că ținuse *morțiș* să fie tată!

La treizeci și șase de ani, iubindu-și și urându-și tatăl, așa cum o făcea acum, Ruth a înțeles cât de mult o iubea tatăl ei, și asta o chinuia.

Hannah la treizeci și cinci de ani

Ruth nu putea dormi. Cauza insomniei era coniacul, combinat cu ceea ce-i mărturisise lui Eddie O'Hare, ceva ce nu-i spusese nici măcar lui Hannah Grant. În fiecare moment important al vieții ei, Ruth se așteptase să primească un semn de la mama ei. De exemplu, când absolvise colegiul Exeter, dar nu se întâmplase așa. Apoi a venit și a trecut absolvirea de la Middlebury, și tot fără nici un cuvânt.

Cu toate acestea, Ruth continuase să spere că va primi un semn de la Marion – mai ales în 1980, când îi apăruse primul roman. Au urmat alte două romane, al doilea publicat în '85 și al treilea acum – în toamna lui 1990. Acesta a fost motivul pentru care, când impertinenta doamnă Benton încercase să se dea drept mama lui Ruth, ea fusese atât de furioasă. Ani de zile își imaginase că Marion își va face apariția exact în acest fel.

– Crezi că își va reveni vreodată? îl întrebase Ruth pe Eddie în taxi.

Eddie o dezamăgise. Pe parcursul serii aceleia emoționante pentru Ruth, acesta reușise în mare măsură să contrazică prima ei impresie nedreaptă în ceea ce-l privea, însă în taxi o dăduse-n bară când îi răspunsese:

– Ăăă... îmi închipui că mama ta trebuie să se împace cu sine înainte să poată... ăăă, cum să zic, să reintre în viața ta.

Eddie se oprise, ca și când sperase că taxiul ajunsese între timp la Stanhope.

– Ăăă..., reluase el, Marion își are demonii ei, *fantomele* ei, presupun, și într-un fel trebuie să se lupte cu ei înainte să fie liberă pentru tine.

– Dar e *mama* mea, pentru Dumnezeu! strigase Ruth în mașină. *Eu sunt* demonul cu care ar trebui să încerce să se lupte!

La care Eddie reușise să îngaime doar atât:

– Era să uit! E o carte, de fapt, sunt două cărți pe care voiam să ți le dau.

Poftim, ea îi pusese cea mai importantă întrebare din viața ei: Avea sens să spere că mama ei va lua legătura cu ea *vreodată?* Iar Eddie scotocise în servieta lui udă, scoțând două cărți distruse de apă.

Una din ele era exemplarul din litania lui de fericire sexuală cu Marion, *De șaizeci de ori.* Iar cealaltă? Nu-și găsise cuvintele să spună ce era cealaltă carte. Pur și simplu i-o pusese în brațe când erau în taxi.

– Mi-ai spus că pleci în Europa, zisese Eddie. E o lectură bună pe avion.

Într-un moment ca acela și drept răspuns la întrebarea ei esențială, el îi oferea o „lectură bună pe avion". Apoi taxiul se oprise la Stanhope. Eddie îi strânsese mâna cu un gest cum nu se poate mai stângaci. Ea îl sărutase, bineînțeles, iar el roșise ca un băiat de șaisprezece ani!

– Trebuie să ne întâlnim când te întorci din Europa! îi strigase Eddie din taxiul care se pusese în mișcare.

Poate că nu se pricepea să-și ia rămas-bun. Sincer vorbind, pe nedrept i se atribuiseră epitetele de „jalnic" și „nefericit". Își transformase modestia în artă. „Își purta autodeprecierea ca pe o insignă de onoare", a scris Ruth în jurnalul ei. „Și nu avea nimic de nevăstuică în el." (Ruth îl auzise nu numai o dată pe tatăl ei numindu-l pe Eddie nevăstuică.)

De asemenea, încă de la începutul discuției în doi din acea seară, Ruth înțelesese ceva despre Eddie: nu se plângea niciodată. Pe lângă drăgălășenia lui, frumusețea aia a lui plăpândă, ceea ce poate văzuse mama ei la el era ceva care depășea

loialitatea lui față de ea. În ciuda înfățișării sale care sugera contrariul, Eddie O'Hare era remarcabil de curajos; o acceptase pe Marion așa cum era ea. Iar în vara lui '58, mama ei n-o fi fost în cea mai bună formă, așa credea Ruth.

Pe jumătate dezbrăcată, Ruth a căutat în apartamentul ei de la Stanhope așa-zisa „lectură pe avion", dăruită de Eddie. Era prea beată să iroseasc vreun cuvânt din *Viața lui Graham Greene,* și citise deja *De șaizeci de ori* – chiar de două ori.

Spre disperarea ei, „lectura pe avion" părea să fie un fel de roman polițist. Titlul ca atare a descurajat-o din prima clipă: *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus.* Atât autorul, cât și editorul îi erau necunoscuți. Cercetând mai atent, Ruth a văzut că editorul era canadian. Chiar și fotografia autorului era un mister – femeia (scriitorul necunoscut era, de fapt, o femeie) stătea cu profilul la cameră, iar puținul care se zărea din el era *à contre-jour.* Femeia purta o pălărie care umbrea singurul ochi expus aparatului. Tot ce se vedea din fața ei era un nas fin, o bărbie puternică, un os al obrazului ascuțit. Părul – cât căzuse liber de sub pălărie – putea fi blond sau căruntă, sau aproape alb. Vârsta nu putea fi precizată.

O fotografie exasperantă. Ruth n-a fost surprinsă când a citit că numele autoarei necunoscute era un pseudonim; *normal* ca o femeie care-și ascunde chipul să-și aleagă un pseudonim. Prin urmare, *asta* numea Eddie „lectură pe avion". Ei bine, n-o impresiona prin nimic această carte – și încă nu începuse lectura. Iar începutul romanului nu era mai bun decât prima impresie a lui Ruth (lăsată de copertă).

„O vânzătoare" – a citit Ruth – „care era și chelneriță a fost găsită moartă în apartamentul ei de pe strada Jarvis, la sud de Gerrard. Era un apartament pe care și-l putea permite doar pentru că-l împărțea cu alte două vânzătoare. Toate trei vindeau sutiene la Eaton's."

Mda, roman polițist! Ruth a închis brusc cartea. Unde se găsea o stradă Jarvis sau un Gerrard? Ce era Eaton's? Ce-i păsa lui Ruth Cole de fete care vindeau sutiene?

*

În sfârșit, adormise – era trecut de ora două –, când a trezit-o telefonul.

– Ești singură? Poți vorbi? a întrebat-o Hannah în șoaptă.

– Absolut singură, a zis Ruth. Dar de ce-aș vrea să stau de vorbă cu tine? Trădătoareo.

– Știam c-o să fii supărată, a zis Hannah. Aproape că era să nu te sun.

– Să-nțeleg că-ți ceri scuze? și-a întrebat Ruth cea mai bună prietenă.

Niciodată n-o auzise pe Hannah cerându-și scuze.

– S-a-ntâmplat ceva, a șoptit Hannah.

– Ceva sau *cineva?* a vrut Ruth să știe.

– Totuna, a răspuns Hannah. Am fost chemată pe neașteptate undeva în afara orașului.

– Și de ce șoptești? a întrebat-o Ruth.

– Aș prefera să nu-l trezesc, a răspuns Hannah.

– Adică ești cu cineva *acum?* a întrebat Ruth. E *acolo?*

– Nu tocmai, a șoptit Hannah. A trebuit să mă mut în alt dormitor, pentru că sforăie. Nu mi-am imaginat vreodată că o să *sforăie.*

Ruth s-a abținut să comenteze. Hannah niciodată nu uita să menționeze un amănunt intim despre partenerii ei de sex.

– M-ai dezamăgit că n-ai fost alături de mine, a zis Ruth în cele din urmă.

Dar, chiar în timp ce spunea asta, i-a trecut prin cap că, dacă Hannah ar fi *fost* acolo, nu ar fi lăsat-o pe Ruth singură cu Eddie. Ar fi ros-o curiozitatea în privința lui Eddie, l-ar fi dorit pe Eddie doar pentru sine!

– Însă, dacă mă gândesc mai bine, i-a spus Ruth prietenei ei, mă bucur că *n-ai fost* cu mine. Am putut să fiu singură că Eddie O'Hare.

– Înseamnă că încă nu ți-ai pus-o cu Allan, a șoptit Hannah.

– Chestia principală în această seară a fost *Eddie,* a replicat Ruth. Niciodată n-am avut o imagine mai limpede asupra mamei mele, așa cum o am acum.

– Dar când ai de *gând* să-ți-o pui cu Allan? a întrebat-o Hannah.

– Când mă întorc din Europa, probabil, a zis Ruth. Nu vrei să-ți spun despre mama?

– Când te întorci din *Europa!* a șoptit Hannah. Când, adică? Peste două sau trei *săptămâni?* Dumnezeule, și dacă o să cunoască pe altcineva până te întorci? Și tu? Poate și *tu* o să cunoști pe cineva!

– Dacă vreunul din noi va cunoaște pe altcineva, a răspuns Ruth, atunci va fi un lucru cum nu se poate mai bun că *nu* ne-am culcat împreună.

Abia acum, exprimându-se astfel, și-a dat Ruth seama, cu o strângere de inimă, că-i păsa mai mult să nu-l piardă pe Allan ca *editor* decât că l-ar putea pierde ca *soț.*

– Așa, ia spune-mi totul despre Eddie O'Hare, a șoptit Hannah.

– E foarte dulce, a început Ruth. E ciudat, dar mai ales dulce.

– Dar e și foarte *sexy?* a vrut Hannahy să știe. Adică, ți-l poți imagina cu mama ta? Mama ta era atât de frumoasă...

– Eddie O'Hare e *nițeluș* frumos, a răspuns Ruth.

– Adică efeminat? a întrebat Hannah. Măiculiță... doar n-o fi *homosexual?*

– Nu, nu... nu e homo. Și nici efeminat nu e. Doar foarte blând. Și cu o înfățișare surprinzător de delicată.

– Credeam că e înalt, a zis Hannah.

– Înalt și delicat.

– Nu-l pot vizualiza – pare într-adevăr ciudat.

– Am *spus* și eu că-i ciudat, a zis Ruth. Ciudat și dulce, și delicat. Și îi este *devotat* mamei mele. Adică, s-ar însura cu ea și *mâine!*

– *Serios?* a șoptit Hannah. Dar cât de bătrână trebuie să fie mama ta? *Șaptezeci* și ceva?

– Șaptezeci și unu, a zis Ruth. Și Eddie are numai patruzeci și opt.

– Chiar că *e* ciudat, a șoptit Hannah.

– Nu vrei să-ți spun despre mama? a repetat Ruth întrebarea.

– Un moment, a zis Hannah. S-a depărtat de telefon, apoi s-a întors: Credeam că a zis ceva, dar era doar sforăitul.

– O să-ți spun altă dată, dacă nu te interesează, a zis Ruth rece. (Vocea îi era aproape aceea pentru cititul în public.)

– Bineînțeles că mă *interesează!* a șoptit Hannah. Presupun că tu și Eddie ați discutat despre frații tăi morți.

– Am vorbit despre *fotografiile* fraților mei morți, i-a zis Ruth.

– *Sper!* a răspuns Hannah.

– A fost ciudat, pentru că de unele și-a amintit el, dar nu și eu. Iar de altele mi-am amintit *eu,* dar nu și el. Am căzut de acord că probabil le-am *inventat* noi pe acelea. Apoi au fost altele de care ne-am amintit *amândoi,* și ne-am zis că acelea trebuie să fi existat cu adevărat. Cred că fiecare am avut mai multe fotografii inventate decât reale.

– Tu și eternele ce-i „real" și ce-i „inventat" ale tale! a comentat Hannah. Subiectul tău preferat...

Lui Ruth nu-i plăcea lipsa evidentă de interes a lui Hannah, dar a continuat:

– Fotografia cu Thomas care face pe doctorul cu genunchiul lui Timothy... asta e absolut reală. Și aia în care Thomas este mai înalt decât mama și ține un puc de hochei între dinți... și pe aceea ne-o amintim amândoi.

– Mi-o amintesc pe aia cu mama ta în pat și cu labele picioarelor fraților tăi, a zis Hannah.

Deloc surprinzător că Hannah și-o amintea pe aceea. Ruth o luase cu sine la Exeter și apoi la Middlebury; la ora aceea, se afla în dormitorul ei, în casa din Vermont. (Eddie *nu*-i spusese lui Ruth că se masturbase uitându-se la această fotografie a lui Marion, după ce acoperise labele. Când Ruth îi zisese că-și amintea că labele acelea fuseseră acoperite cu „ceea ce păreau să fie niște bucățele de hârtie", Eddie îi spusese că nu-și amintea să fi fost acoperite de ceva. „Înseamnă că și asta am inventat", zisese Ruth.)

– Și-mi amintesc de aia cu frații tăi la Exeter, sub buna și vechea zicală „Veniți aici, băieți, să se cace bărbații pe voi", a zis Hannah. Mamă, ce mișto arătau.

Ruth îi arătase lui Hannah acea fotografie a fraților ei prima oară când Hannah venise acasă cu ea la Sagaponack. La vremea aceea, erau studente la Middlebury. Fotografia atârna mereu în dormitorul tatălui ei, iar Ruth o adusese pe Hannah în dormitorul lui când tatăl ei juca squash în afurisitul ăla de hambar. La fel se exprimase Hannah și atunci – că arătau mișto. *Asta* își va aminti Hannah, și-a zis Ruth.

– Ne-am amintit amândoi de fotografia aia specială din bucătărie – aia în care amândoi băieții mănâncă homari, a continuat Ruth. Thomas își desface homarul cu ușurința și nepăsarea unui om de știință – nici urmă de încordare pe chipul lui. Timothy însă se *luptă* cu homarul lui, iar cel care câștigă e homarul! Cred că asta e fotografia de care-mi aduc aminte cel mai bine. Și în toți acești ani m-am întrebat dacă am născocit-o sau dacă a fost reală. Eddie mi-a zis că e fotografia pe care *el* și-o amintește cel mai bine, înseamnă că e reală.

– Pe tatăl tău nu l-ai întrebat niciodată despre fotografii? a întrebat-o Hannah. Cu siguranță că el și le amintește mai bine decât tine sau Eddie.

– El era atât de furios pe mama că le-a luat cu ea, încât refuza să vorbească despre ele, a răspuns Ruth.

– Ești prea aspră cu el, i-a zis Hannah. Eu cred că e fermecător.

– L-am văzut făcând pe „fermecătorul" de mult prea multe ori, i-a spus Ruth lui Hannah. În plus, el nu e decât fermecător, mai ales în prezența *ta*.

Hannah a lăsat fără replică observația lui Ruth, ceea ce nu-i stătea în fire.

Teoria lui Hannah era că multe femei care o cunoscuseră la Marion (chiar și numai din fotografii) trebuie să fi fost flatate de atenția pe care le-o arăta Ted Cole – pur și simplu pentru că Marion fusese atât de frumoasă. Răspunsul lui Ruth la teoria

lui Hannah era: „Sunt sigură că asta trebuie s-o fi făcut pe mama să se simtă grozav".

Acum Ruth se simțea sincer obosită de încercarea de a-i explica lui Hannah importanța serii petrecute cu Eddie. Hannah nu pricepea și basta.

– Dar ce-a zis Eddie despre *sex*? Sau a zis ceva despre sex? a vrut să știe Hannah.

„E absolut singurul lucru care-o interesează!" s-a gândit Ruth. Pe Ruth o apuca disperarea să vorbească despre sex, pentru că acest subiect o întorcea pe Hannah la întrebarea când avea Ruth „să și-o pună" cu Allan.

– Fotografia aia de care-ți amintești atât de bine, a început Ruth. Frații mei chipeși în pragul Clădirii Principale a Colegiului...

– Ce-i cu ea?

– Eddie mi-a spus că mama a făcut dragoste cu el sub acea fotografie, i-a zis Ruth. Atunci au făcut-o prima oară. Mama i-a lăsat lui Eddie fotografia, dar tata i-a luat-o.

– Și a atârnat-o în *dormitorul* lui! a șoptit aspru Hannah. *Ce* interesant!

– Ce memorie formidabilă ai, Hannah. Îți amintești și că fotografia fraților mei se află în dormitorul tatii!

Dar Hannah n-a zis nimic, iar Ruth s-a gândit din nou: „Sunt sătulă de conversația asta". (Era mai ales sătulă de faptul că Hannah nu spunea niciodată că-i pare rău.)

Uneori, Ruth se întreba dacă Hannah i-ar mai fi prietenă dacă ea n-ar fi faimoasă. Și Hannah era faimoasă în felul ei – în lumea ceva mai mică a revistelor. Își făcuse un nume scriind eseuri intime. Ținea un jurnal comic; era mai ales un jurnal despre isprăvile ei sexuale. Dar se săturase repede de autobiografie. Și „avansase" la moarte și devastare.

În faza ei morbidă, Hannah intervievase persoane muribunde; se devotase cazurilor terminale. *Copiii* în faza terminală i-au reținut atenția vreo optsprezece luni. Mai târziu, apăruse un articol despre o secție de spital incendiată, apoi unul despre

o colonie de leproși. Călătorise în zone de război și în țări unde domnea foametea.

Apoi „avansase" încă o dată, lăsând în urmă moartea și devastarea, și trecând la lumea perverșilor și bizarilor. Odată scrisese despre un tip care era un star porno, reputat pentru erecția lui eternă – numele lui de „scenă" era „Domnul Metal". Hannah îi luase un interviu și unei belgience, trecută de șaptezeci de ani, care jucase în peste trei mii de filme porno live; singurul ei partener fusese soțul ei, care murise în urma unei reprezentații de sex. De atunci, văduva îndurerată nu mai făcuse sex. Nu numai că-i fusese credincioasă soțului ei timp de patruzeci de ani; dar în ultimii douăzeci de ani ai căsătoriei lor făcuseră amor *numai* în fața publicului.

Iar acum Hannah se transformase din nou. Pe moment, o interesau oamenii faimoși care, în Statele Unite, însemnau mai ales vedete de cinema și eroi din lumea sportului, și excentricul ocazional care era revoltător de bogat.

Hannah nu intervievase niciodată un scriitor, deși deschisese odată discuția despre un interviu „extensiv" – sau spusese cumva „exhaustiv" – cu Ruth.

De multă vreme, Ruth era convinsă că *singurul* lucru interesant la ea era scrisul. Era extrem de precaută în privința ideii de a fi intervievată de Hannah, pentru că Hannah era interesată mai mult de viața ei personală decât de romane. Iar ceea ce-o interesa pe Hannah în scrierile lui Ruth era elementul personal, adică „real", cum l-ar fi numit Hannah.

„Probabil că Hannah îl va *urî* pe Allan", și-a spus Ruth deodată. Allan recunoscuse deja că faima lui Ruth era, dacă nu o povară, cel puțin o pacoste pentru el. Ca editor, lucrase cu o serie întreagă de scriitori faimoși, dar accepta să dea interviuri doar dacă observațiile sale „nu erau citate". Allan își apăra atât de tare viața privată, încât nici măcar nu le permitea scriitorilor lui să-i dedice cărțile pe care le scriau; un scriitor totuși insistase, iar el i-a spus: „Numai dacă-mi folosești inițialele, *numai* inițialele". Ca urmare, cartea i-a fost dedicată „Lui A.F.A.".

Ruth a avut un sentiment de neloialitate din pricină că nu-și amintea de unde venea F.

– Tre' să închid – cred că-l aud, șoptea Hannah.

– N-ai de gând să mă lași baltă și în Sagaponack, nu-i așa? a întrebat Ruth. Contez pe tine să mă salvezi de tata.

– O să fiu acolo. Ajung eu cumva, a șoptit Hannah. Cred că tatăl tău e cel care trebuie salvat de *tine* – bietul om.

De când devenise tatăl ei „bietul om"? Dar Ruth era obosită; nu i-a răspuns lui Hannah.

După ce-a închis telefonul, Ruth și-a cumpănit din nou planurile. Deoarece nu se întâlnea cu Allan la cină seara următoare, putea să plece la Sagaponack după ultimul interviu, cu o zi mai devreme decât plănuise; astfel va petrece o seară singură cu tatăl ei. *O* seară singură cu el era suportabil. Hannah urma să sosească ziua următoare și în cealaltă seară vor fi toți trei – numai ei trei.

Ruth abia aștepta să-i spună tatălui ei cât de mult îi plăcuse de Eddie O'Hare – și unele lucruri pe care Eddie i le spusese despre mama ei. Mai bine ca Hannah să *nu* fie acolo când Ruth îi va spune tatălui ei că, *înainte* ca băieții să fi fost omorâți, mama ei se gândise să-l părăsească. Ruth nu voia ca Hannah să fie de față la acea conversație, deoarece Hannah întotdeauna îi ținea partea tatălui ei, poate doar ca s-o provoace pe ea.

Ruth era încă atât de iritată de Hannah, încât nu putea să adoarmă. Zăcând trează, s-a pomenit că-și amintește momentul când își pierduse virginitatea. Îi era imposibil să rememoreze întâmplarea fără să pună la socoteală contribuția lui Hannah la acel dezastru minor.

Deși era cu un an mai mică decât Ruth, Hannah păruse întotdeauna mai mare, nu numai pentru că Hannah făcuse trei avorturi înainte ca Ruth să reușească să-și piardă virginitatea, dar și pentru că experiența sexuală mai substanțială a lui Hannah îi conferea un aer de maturitate și *savoir-faire*.

Când s-au cunoscut, Ruth avea șaisprezece ani, iar Hannah cincisprezece – cu toate acestea, Hannah avea mai multă încredere în sine din punct de vedere sexual. (Și asta încă înainte să fi făcut sex!) În jurnalul ei, Ruth scrisese odată despre Hannah: „Proiecta o aură de experiență de viață cu mult înainte să fi intrat cu adevărat în viață".

Părinții lui Hannah, care aveau un mariaj fericit – ea spunea despre ei că sunt „plicticoși", „stătuți" –, își crescuseră unicul copil într-o casă frumoasă și veche de pe Brattle Street în Cambridge, Massachusets. Tatăl lui Hannah, profesor la Facultatea de Drept Harvard, avea o ținută de patrician; comportamentul lui trăda o înclinație constantă de a *nu se implica,* pe care Hannah o considera potrivită pentru un bărbat care se însurase cu o femeie bogată și lipsită de orice ambiție.

Lui Ruth îi plăcuse întotdeauna de mama lui Hannah, o femeie într-atât de blajină și grațioasă, încât era complet inofensivă. Citea foarte mult – nu o vedeai niciodată fără o carte. Doamna Grant îi spusese odată lui Ruth că se oprise la un singur copil pentru că, după ce o născuse pe Hannah, simțise lipsa timpului pe care-l avusese pentru citit. Hannah i-a spus lui Ruth că mama ei abia așteptase ca Hannah să crească destul ca să se distreze singură, pentru ca ea, doamna Grant, să se poată întoarce la cărțile ei. Și într-adevăr Hannah „s-a distrat singură". (Poate că mama ei făcuse din Hannah cititoarea superficială și nerăbdătoare care era.)

În vreme ce Ruth credea că Hannah avea noroc de un tată credincios soției sale, Hannah zicea că puțină fustangeală l-ar fi făcut pe tatăl ei mai puțin previzibil; pentru Hannah, „mai puțin previzibil" însemna „mai interesant". Susținea că atitudinea distantă a tatălui ei era rezultatul anilor petrecuți la Drept, unde meditațiile sale abstracte despre nivelurile *teoretice* ale legii păreau să-l fi îndepărtat de orice apreciere a punerii în practică a legii înseși. Domnul Grant nutrea mult dispreț față de avocați.

Profesorul Grant o îndemnase pe Hannah să studieze limbi străine; sperase din tot sufletul ca Hannah să urmeze o carieră

în operațiuni bancare internaționale. (Cei mai buni și mai străluciți studenți ai lui de la Harvard ajunseseră să lucreze în acest domeniu.)

Tatăl ei nutrea mult dispreț și față de jurnaliști. Hannah studia franceza și germana la Middlebury, când a decis că jurnalismul era cariera potrivită pentru ea. Era tot atât de sigură de opțiunea ei cum fusese Ruth, la o vârstă mai fragedă, că vrea să devină scriitoare. Drept care Hannah a anunțat, cu o siguranță nonșalantă, că se va duce la New York și-și va croi drum în lumea presei. În acest scop, după ce a absolvit colegiul, le-a cerut părinților s-o trimită în Europa timp de-un an. Acolo își va putea exersa franceza și germana și va ține un jurnal; „puterile ei de observație" – cum s-a exprimat Hannah – „vor spori".

Ruth, care depusese o cerere de înscriere (și fusese acceptată) la un program postuniversitar de creativitate literară la Universitatea Yowa, fusese luată prin surprindere de propunerea lui Hannah s-o însoțească în Europa.

– Dacă vrei să te faci scriitoare, trebuie să ai *despre ce* scrie, îi zisese Hannah prietenei sale.

Ruth știa deja că nu așa mergea treaba – cel puțin nu în cazul ei. Ea avea nevoie doar de *timp* pentru a scrie; ce anume urma să scrie aștepta de mult în imaginația ei. Cu toate acestea, și-a amânat înscrierea la Iowa. În fond, tatăl ei își putea permite. Iar un an în Europa cu Hannah însemna distracție.

– În plus, i-a spus Hannah, e timpul să ți-o tragi. Dacă mergi cu mine, trebuie să se-ntâmple.

Nu s-a întâmplat la Londra, primul oraș din turneul lor, dar la barul din hotelul Royal Court un băiat a pipăit-o. Îl cunoscuse la National Portrait Gallery, unde Ruth se dusese să vadă portretele câtorva dintre scriitorii ei preferați. Tânărul a dus-o la teatru și la un restaurant scump în apropiere de Sloane Square. Era american și locuia în Londra; tatăl lui era diplomat. Pentru prima dată Ruth ieșea cu un tânăr care avea cărți de credit, deși bănuia că nu erau ale lui, ci ale tatălui lui.

Dar, *în loc* să şi-o tragă, s-au îmbătat în barul hotelului, din cauză că, atunci când Ruth şi-a făcut curaj să-l ducă pe băiat la ea, Hannah „folosea" deja camera ei şi-a lui Ruth de la acelaşi hotel. Hannah făcea dragoste zgomotos cu un libanez pe care-l agăţase într-o bancă; îl întâlnise când încasa un cec de călătorie. („Prima mea experienţă în domeniul afacerilor bancare internaţionale", notase ea în jurnal. „Tata ar fi fost în sfârşit mândru de mine.")

Al doilea oraş al turneului lor european a fost Stockholm. Contrar prezicerii lui Hannah, nu toţi suedezii erau blonzi. Cei doi tineri care le-au agăţat pe Hannah şi Ruth erau bruneţi şi chipeşi; deşi încă studenţi, erau foarte siguri pe ei, şi unul dintre ei – cel care s-a ales cu Ruth – vorbea perfect engleza. Hannah i-a căzut cu tronc celuilalt, ceva mai arătos şi care abia o rupea în engleză.

Tânărul care pusese ochii pe Ruth i-a dus pe toţi cu maşina la casa părinţilor săi, aflată la trei sferturi de oră distanţă de Stockholm. Părinţii lui îşi petreceau weekendul în altă parte.

Casa era modernă, cu mult lemn deschis la culoare. Tânărul lui Ruth, pe nume Per, a pregătit nişte somon cu mărar, pe care l-au mâncat cu o garnitură de cartofi noi şi o salată de creson şi ouă tari cu arpagic. Hannah şi Ruth au băut două sticle de vin alb, băieţii au băut bere, apoi tinerelul ceva mai arătos a dus-o pe Hannah într-unul din dormitoarele pentru oaspeţi.

Nu era pentru prima oară că Ruth o auzea pe Hannah făcând dragoste, dar acum era mai altfel, ştiind că tânărul care era cu Hannah nu vorbea engleza şi din pricină că, în timp ce Hannah gemea şi icnea, Ruth şi Per spălau vase.

Per îi tot spunea:

– Îmi pare teribil de bine că prietena ta se distrează de *minune.*

Iar Ruth zicea:

– Hannah *întotdeauna* se distrează de minune.

Ruth ar fi vrut să mai fie vase de spălat, dar ştia că trăsese prea mult de timp. În cele din urmă, a spus:

– Sunt virgină.

– Şi mai vrei să fii? a întrebat-o Per.

– Nu, dar mi-e teamă, l-a avertizat ea.

Şi i-a mai vârât şi un prezervativ în mână, înainte ca el s-apuce să se dezbrace. Cele trei sarcini ale lui Hannah o învăţaseră câte ceva pe Ruth; deşi prea târziu, o învăţaseră câte ceva şi pe Hannah.

Dar când Ruth i-a vârât lui Per prezervativul în mână, tânărul suedez a privit-o surprins.

– Eşti sigură că eşti virgină? a întrebat-o el. N-am făcut-o niciodată cu o virgină.

Per era la fel de temător ca şi Ruth, lucru pe care l-a apreciat. Băuse şi prea multă bere, lucru pe care tânărul l-a remarcat în mijlocul actului.

– *Öl,* a zis el în urechea ei, cuvânt pe care Ruth l-a interpretat eronat ca însemând că e aproape.

Dimpotrivă, el se scuza pentru că dura atât de mult. (*Öl* înseamnă *bere* în suedeză.)

Ruth însă nu avea experienţă ca să poată face comparaţie; din punctul ei de vedere, actul lor sexual nu ţinea nici prea mult, nici prea puţin. Motivaţia ei principală era de a scăpa odată de acea experienţă, de a o fi *făcut-o* pur şi simplu (şi în sfârşit). Nu simţea nimic.

Prin urmare, socotind că aşa cerea eticheta sexuală în Suedia, Ruth a spus şi ea *Öl,* deşi nu avea orgasm.

Când Per s-a retras din ea, a părut dezamăgit că nu cursese mai mult sânge. Se aşteptase ca o virgină să sângereze *din plin.* Ruth a presupus că asta însemna că întreaga experienţă fusese sub aşteptările lui.

În mod cert fusese sub aşteptările *ei.* Prea puţin distractiv, prea puţin pasional, chiar şi prea puţin dureros. *Totul* prea puţin.

Greu de imaginat de ce *gemuse* Hannah cu atâta patimă în toţi aceşti ani.

Dar ceea ce a învăţat Ruth Cole din prima ei experienţă în Suedia a fost că *urmările* sexului sunt adesea mult mai demne de ţinut minte decât actul în sine. În cazul lui Hannah, nici o

consecință nu merita ținută minte; nici măcar cele trei avorturi n-o împiedicaseră să repete și iar să repete actul pe care părea să-l considere cu mult mai important decât oricare dintre consecințele sale.

Dar în dimineața în care s-au întors acasă părinții lui Per, cu mult înaintea datei programate, Ruth zăcea singură și complet dezbrăcată în patul părinților lui. Per făcea duș când mama lui a intrat în dormitor și i s-a adresat în suedeză lui Ruth.

Pe lângă faptul că nu pricepea boabă din ce-i spunea femeia, Ruth nu-și găsea hainele, iar din pricina apei de la duș, Per nu auzea vocea tot mai stridentă a mamei lui.

Apoi a intrat în dormitor tatăl lui Per. O fi fost Per dezamăgit de cât de puțin sângerase Ruth, dar Ruth a văzut că sângele se scursese pe prosopul pe care-l întinsese pe pat. (Avusese grijă încă dinainte ca nu care cumva să păteze cearșafurile părinților lui Per.) Acum, încercând să se acopere cu prosopul mânjit de sânge, era conștientă că mama și tatăl lui Per văzuseră totul – pe ea din cap până-n picioare *și* sângele ei.

Tatăl lui Per, un bărbat cu o expresie severă, rămăsese mut; dar privirea îi era neclintit ațintită asupra lui Ruth, pe măsură ce isteria nevesti-sii creștea.

Hannah a fost cea care a ajutat-o pe Ruth să-și găsească hainele. Hannah a avut și prezența de spirit să deschidă ușa băii și să urle la Per să iasă de sub duș.

– Spune-i maică-tii să nu mai zbiere la prietena mea! a urlat Hannah.

După care s-a stropșit și la mama lui Per:

– Zbiară la *fii*-tu, nu la *ea* – pizdă idioată!

Dar mama lui Per nu se putea abține să nu zbiere la Ruth, iar Per era prea laș sau prea ușor convins că el și Ruth greșiseră ca să-și înfrunte mama.

Cât despre Ruth, era incapabilă să facă o mișcare decisivă și nici să se exprime coerent nu putea. Mută, s-a lăsat îmbrăcată de Hannah, ca un copil.

– Sărăcuța de tine! i-a spus Hannah. Ce nasol să pățești chestia asta prima oară. De obicei, se sfârșește mai bine.

– Sexul a fost OK, a murmurat Ruth.

– Numai „OK"? a întrebat-o Hannah. Ai auzit, puță bleagă? i-a strigat Hannah lui Per. Zice că ai fost numai „OK".

Apoi Hannah a observat că tatăl lui Per încă se uita fix la Ruth, așa că i-a strigat:

– Băi, tu... jegule! – chiar așa i-a zis. Te excită când te holbezi sau ce?

– Să vă chem ție și însoțitoarei tale un taxi? a întrebat-o tatăl lui Per într-o engleză chiar mai bună decât a fiului său.

– Dacă mă poți înțelege, i-a zis Hannah, spune-i cățelei de nevastă-ta să nu mai urle la prietena mea, spune-i să urle la fii-tu ăla împuțit!

– Domnișoară, i-a spus tatăl lui Per, cuvintele mele n-au de ani de zile nici un efect vizibil asupra soției mele.

Ruth își va aminti mai mult de tristețea maiestuoasă a suedezului mai în vârstă decât de papă-laptele de Per. Iar când tatăl lui Per se holbase la nuditatea ei, ceea ce văzuse Ruth în ochii lui nu fusese pofta carnală, ci invidia neputincioasă față de fiul său norocos.

În taxiul care le ducea înapoi la Stockholm, Hannah a întrebat-o pe Ruth:

– Tată lui Hamlet nu era suedez? Și cățeaua de mă-sa parcă – și cred că *și* unchiul ăla afurisit. Ca să nu mai vorbesc de prostănaca aia care se îneacă. Nu erau toți suedezi?

– Nu, erau danezi, a răspuns Ruth.

Avea o satisfacție înverșunată că încă mai sângera, chiar dacă numai puțin.

– Suedezi, danezi, totuna, a zis Hannah. Toți sunt niște găozari.

Mai târziu, Hannah i-a spus:

– Îmi pare rău că partida ta a fost doar „OK" – al meu a fost colosal. Avea cea mai mare sculă pe care-am văzut-o în viața mea, a adăugat ea.

– De ce-i mai bună dacă-i mai mare? a vrut Ruth să știe. Eu nu m-am uitat la a lui Per, a recunoscut ea. Trebuia s-o fac?

– Biet copilaș! Nu-ți face griji, i-a zis Hannah. Data viitoare nu uita să te uiți. Oricum, ceea ce contează e cum o *simți*.

– Am simțit-o bine, cred, a zis Ruth. Doar că nu a fost ce mă așteptam.

– Te-ai așteptat la mai rău sau la mai bun?

– Cred că m-am așteptat la mai rău *și* la mai bun, a răspuns Ruth.

– O să vină, a asigurat-o Hannah. Poți să contezi pe asta: sigur o să ai parte de mai rău și de mai bun.

Cel puțin în această privință, Hannah avusese dreptate. Într-un târziu, Ruth a adormit la loc.

Ted la șaptezeci și șapte de ani

Nu arăta nici cu o zi mai bătrân de *cincizeci* și șapte, bineînțeles. Nu numai squashul îl ținea în formă, deși pe Ruth o neliniștea că trupul în formă, compact al tatălui ei, care era prototipul propriului ei trup, se fixase în ochiul minții ei drept modelul pentru silueta bărbătească. Ted avea grijă de silueta lui. (Pe lângă obiceiul lui Allan Albright de a mânca din farfuriile celorlalți, mai era problema dimensiunilor lui Allan: era mult prea înalt și puțin prea voluminos pentru gusturile lui Ruth în materie de bărbați.)

Dar teoria lui Ruth privitoare la faptul că tatăl ei nu îmbătrânise nu avea nici o legătură cu forma sau dimensiunea fizică a tatălui ei. Ted n-avea riduri pe frunte; n-avea pungi sub ochi. Labele de gâscă ale lui Ruth erau aproape la fel de pronunțate ca ale lui. Pielea de pe fața lui Ted era atât de netedă și curată încât ar fi putut fi fața unui băiat care abia începuse să se bărbierească sau care n-avea nevoie să se bărbierească mai mult de două ori pe săptămână.

De când îl părăsise Marion și, după ce vomitase cerneală sepia în vasul de toaletă, se jurase să nu mai pună gura pe alcool (nu bea decât bere sau vin), Ted dormea buștean, ca un copil. Și oricât ar fi suferit după pierderea fiilor săi, iar mai târziu după pierderea fotografiilor lor, părea să-și fi lăsat tristețea deoparte. Poate că darul cel mai enervant al omului ăstuia era cât de adânc și de mult putea *dormi!*

În opinia lui Ruth, tatăl ei era un bărbat lipsit de conștiință *sau* de obișnuitele anxietăți; nu era stresat. Marion însăși spusese că Ted nu făcea aproape nimic; ca ilustrator de cărți pentru copii, își depășise cu mult (încă din 1942) micile sale ambiții. De ani de zile nu mai scrisese nimic, dar nici nu avea nevoie s-o facă; Ruth se întreba dacă *voise* cu adevărat vreodată.

Șoarecele care se târăște printre pereți, Ușa din podea, Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet... nu exista librărie nicăieri în lume (care să aibă cât de cât și o secție pentru copii) în care cărțile lui Ted Cole să nu fie încă disponibile. Se găseau și videocasete; Ted își oferise desenele pentru realizarea unor filme de animație. Cam tot ce făcea Ted acum era să deseneze.

Și, dacă statutul lui de celebritate pălise în Hamptons, Ted avea căutare în alte locuri. În fiecare vară, seducea măcar o mamă la o conferință a scriitorilor de succes în California, și alta la o conferință în Colorado, și încă una în Vermont. Era, de asemenea, cunoscut în campusurile colegiilor – mai ales la universitățile de stat din colțuri îndepărtate ale țării. Cu câteva excepții, studentele din ziua de azi erau prea tinere să fie seduse chiar și de-un bărbat fără vârstă, cum era Ted, însă singurătatea neglijată a soțiilor de profesori de la colegii, ai căror copii crescuseră mari și plecaseră de-acasă, era nestăvilită; acele femei erau încă tinere pentru Ted.

Între atâtea conferințe ale scriitorilor și campusurile universitare, era de mirare că, în treizeci și doi de ani, Ted Cole nu-și intersectase drumurile cu ale lui Eddie O'Hare, probabil fiindcă Eddie făcuse toate eforturile să evite o asemenea întâlnire. Pentru el, era suficient să se intereseze cine era oaspetele catedrei și cine era invitat să țină conferințe; iar când auzea numele lui Ted, refuza invitația.

Și dacă laba de gâscă reprezenta un indiciu, Ruth era disperată că ea își arăta vârsta mai mult decât și-o arăta tatăl ei pe-a sa. Mai rău chiar, o îngrijora gândul că părerea proastă a tatălui ei în privința căsătoriei ar fi putut s-o marcheze pe viață.

Cu ocazia împlinirii vârstei de treizeci de ani, pe care-o celebrase împreună cu tatăl ei și cu Hannah la New York, Ruth făcuse o remarcă în răspăr, ceea ce era neobișnuit pentru ea, despre relațiile ei cu bărbații, puține și extrem de vremelnice.

– Ei bine, tati, îi zisese ea, probabil că te gândeai că mă voi fi măritat până la această vârstă și că în sfârșit nu-ți vei mai face griji pentru mine.

– Nu, Ruthie, îi răspunsese el. Abia după ce te *mărîți* o să *încep* să fiu îngrijorat pentru tine.

– Chiar așa, de ce să te mărîți? intervenise Hannah. Poți să ai orice tip vrei.

– Toți bărbații sunt fundamental necredincioși, Ruthie, îi zisese tatăl ei.

Îi mai spusese asta – chiar înainte ca ea să se fi dus la Exeter, când avea cincisprezece ani! –, dar găsea ocazia să i-o repete cel puțin de două ori pe an.

– Totuși, dacă vreau un copil... zisese Ruth.

Știa ce părere avea Hannah despre acest subiect; Hannah nu-și dorea copii. Cât despre opinia tatălui ei, Ruth era perfect conștientă de ea: anume că a avea un copil însemna să trăiești cu teama permanentă că i se va întâmpla ceva – ca să nu mai vorbească de dovada că mama lui Ruth „picase testul de a fi mamă" (după cum se exprima tatăl ei).

– *Vrei* să ai copii, Ruthie? o întrebase tatăl ei.

– Nu știu, recunoscuse Ruth.

– Înseamnă că poți sta nemăritată mult timp, îi zisese Hannah.

Dar acum avea treizeci și șase de ani; dacă Ruth voia un copil, nu mai avea mult timp la dispoziție. Și când îl *menționase* într-o doară pe Allan Albright tatălui ei, Ted Cole întrebase:

– Ăsta cum e? Cu doisprezece sau cincisprezece ani mai mare decât tine, nu-i așa?

(Pentru că tatăl ei știa totul despre toți cei din lumea editurilor. O fi încetat Ted să scrie, dar era la zi cu ceea ce era legat de *profesia* scrisului.)

– Allan e cu optsprezece ani mai mare decât mine, tati, recunoscuse Ruth. Dar seamănă cu tine. E foarte sănătos.

– Nu-mi pasă cât e de sănătos, zisese Ted. Dacă e cu optsprezece ani mai mare decât tine, o să moară înaintea ta, Ruthie. Şi ce-o să se întâmple dacă te lasă cu un copil mic de crescut? Singură-singurică...

Spectrul de a creşte un copil de una singură o urmărise. Ştia cât noroc avuseseră ea şi tatăl ei; în fond, Conchita Gomez fusese aceea care o crescuse pe Ruth. Dar Eduardo şi Conchita erau de vârsta tatălui ei, diferenţa fiind aceea că ei o şi *arătau*. Dacă Ruth nu va aduce pe lume un copil cât de curând, Conchita va fi prea bătrână s-o mai ajute să-l crească. Şi, că veni vorba, cum ar fi putut Conchita s-o ajute să crească un prunc? Soţii Gomez încă lucrau pentru tatăl ei.

Ca de obicei, când se ajungea la subiectul căsătoriei şi al copiilor, Ruth punea carul înaintea boilor; sărea direct la întrebarea dacă să aibă copii, înainte să-şi răspundă la întrebarea cu cine să se mărite şi dacă s-o facă. Ruth nu avea pe nimeni cu cine să vorbească despre asta, în afară de Allan. Cea mai bună prietenă a ei nu-şi dorea copii – Hannah era Hannah –, iar tatăl ei era... mă rog, tatăl ei. Acum, mai mult chiar decât pe vremea când era mică, Ruth voia să stea de vorbă cu mama ei.

„S-o ia naiba, oricum!" îşi zicea Ruth. De mult luase hotărârea că nu-şi va căuta mama. Marion era cea care plecase. Ori se va întoarce ea la Ruth, ori deloc.

Şi ce fel de bărbat era acela care nu avea prieteni? se întreba Ruth. Odată îi pusese tatălui ei această întrebare acuzatoare în mod foarte direct.

– Dar *am* prieteni bărbaţi! protestase tatăl ei.

– Numeşte doi, numeşte măcar *unu!* îl provocase Ruth.

Spre surprinderea ei, numise patru. Nume necunoscute ei. Fără să clipească, Ted îşi numise partenerii de squash din acea perioadă; numele se schimbau odată la câţiva ani, deoarece adversarii lui Ted invariabil îmbătrâneau prea mult ca să mai ţină

pasul cu el. Partenerii lui de-atunci erau de vârsta lui Eddie, chiar mai tineri. Ruth îl cunoscuse pe cel mai tânăr dintre ei.

Tatăl ei avea în sfârșit piscina pe care și-o dorise dintotdeauna și dușul în aer liber – care arătau aproape așa cum și le închipuise el și le descrisese lui Eduardo și lui Eddie în vara lui '58, în dimineața de după plecarea lui Marion. Două dușuri unul lângă altul, într-o singură cabină de lemn – Ted îl numea „stilul vestiar".

Ruth crescuse privind diverși bărbați goi și pe tatăl ei gol ieșind în fugă din duș și sărind în piscină. Cu toată lipsa ei de experiență sexuală, Ruth *văzuse* multe penisuri. Poate că această imagine, cu bărbați necunoscuți făcând duș și înotând în pielea goală împreună cu tatăl ei, o împinsese pe Ruth să pună la îndoială afirmația lui Hannah că ceea ce era *mai mare* era în mod necesar și *mai bun*.

Cu o vară înainte, îl „întâlnise" pe cel mai tânăr partener de squash din acea perioadă al tatălui ei – un avocat care se apropia de patruzeci de ani –, Scott Nu-știu-cum. Ruth ieșise pe grătarul din jurul piscinei, ca să-și atârne la uscat, pe frânghia de rufe, prosopul de plajă și costumul de baie, și numai ce-i zărește pe tatăl ei și pe tânărul său partener în nuditatea lor *après*-squash sau *après*-duș.

– Ruthie, el e Scott. Fiica mea, Ruth..., începuse Ted să facă prezentările, dar Scott, dând cu ochii de ea, se cufundase în bazin. E avocat, adăugase Ted, în timp ce Scott era încă sub apă.

Apoi Scott Nu-știu-cum își ițise capul la capătul adânc al bazinului și începuse să calce apa. Avea părul blond-roșcat și statura asemănătoare cu a tatălui ei. Iar ștremeleagul – de lungime medie, apreciase Ruth.

– Îmi pare bine să te cunosc, Ruth, zisese tânărul avocat.

Avea păr scurt, buclat și pistrui.

– Îmi pare bine să *te* cunosc, Scott, replicase Ruth.

Tatăl ei, care încă mai stătea nud pe grătarul de lemn, îi zisese lui Scott:

– Nu mă pot hotărî să intru. E rece? Ieri era destul de rece.

– E destul de rece, îl auzise Ruth pe Scott. Dar, după ce-ai intrat, e-n regulă.

Și partenerii ăștia de squash, mereu schimbători, erau singurii așa-ziși prieteni bărbați ai lui Ted! Nici măcar nu erau buni la squash; tatălui ei nu-i plăcea să piardă. Cel mai adesea, erau atleți buni care abia învățaseră să joace. În lunile de iarnă, Ted găsea mulți jucători de tenis care voiau să se antreneze; aveau talent la sporturile cu racheta, însă loviturile la squash nu seamănă cu loviturile la tenis – squash-ul e un joc la care îți folosești încheietura mâinii. Vara, când jucătorii de tenis reveneau pe terenul de tenis, descopereau că li se deteriorase jocul – nu poți juca tenis din încheietura mâinii. Și uite-așa se alegea Ted cu un nou convertit la jocul de squash.

Tatăl lui Ruth își alegea partenerii de squash cu același egoism și același calcul cu care își alegea amantele. Poate că ei *erau* cu adevărat singurii lui prieteni. Era el invitat la ei la masă? Se lega de nevestele lor? Avea tatăl ei *vreo* regulă? Asta voia Ruth să afle.

Ruth stătea pe trotuarul sudic al lui Forty-first Street, între Lexington și Third, așteptând microbuzul ce avea s-o ducă în Hamptons. Când ajungea în Bridgehampton, avea să-l sune pe tatăl ei să vină s-o ia.

Ruth îl sunase mai devreme, dar Ted nu era acasă ori nu răspundea la telefon și nu-l pusese nici pe robot. Ruth avea multe bagaje – toate hainele de care va avea nevoie în Europa. Se gândea că poate ar fi trebuit să-i telefoneze lui Eduardo sau Conchitei Gomez. Dacă nu făceau vreo treabă pentru tatăl ei sau nu munceau ceva în gospodăria tatălui ei, soții Gomez erau mereu acasă. Asemenea nimicuri legate de această călătorie de ultimă clipă frământa Ruth în minte când cel mai tânăr partener de squash al tatălui ei s-a apropiat de ea pe trotuarul lui Forty-first.

– Te duci acasă? a întrebat-o Scott Nu-știu-cum. Ești Ruth Cole, nu-i așa?

Ruth era obișnuită să fie recunoscută. În prima clipă, l-a confundat cu unul dintre cititorii ei. Apoi a observat pistruii de puști și părul scurt și cârlionțat; nu cunoștea mulți blonzi-roșcați. În plus, tipul avea cu sine doar o servietă subțire și un sac de echipament sportiv; două rachete de squash ieșeau prin fermoarul pe jumătate deschis al sacului.

„A, e *înotătorul*," și-a zis Ruth.

A resimțit o satisfacție ciudată văzându-l cum roșește.

Era o zi caldă și însorită de vară târzie. Scott Nu-știu-cum își dezbrăcase haina de la costum și-o ducea vârâtă prin cureaua de umăr a sacului; își lărgise cravata și-și ridicase mânecile cămășii deasupra coatelor. În timp ce el i-a întins mâna dreaptă, Ruth a băgat de seamă că antebrațul stâng îi era mai dezvoltat și mai musculos.

– Sunt Scott, Scott Saunders, i-a amintit el, strângându-i mâna.

– Ești stângaci, nu-i așa? l-a întrebat ea.

Tatăl ei era stângaci. Lui Ruth nu-i plăcea să joace cu stângacii. Serviciul ei cel mai bun era spre partea stângă a terenului, un stângaci îi putea întoarce serviciul cu draivul.

– Ai racheta la tine? a întrebat-o Scott Saunders, după ce-a recunoscut că era stângaci. Văzuse și el câte bagaje avea Ruth.

– Am trei rachete cu mine, a zis Ruth. Sunt împachetate.

– Stai mai mult cu tatăl tău? a întrebat-o avocatul.

– Numai două nopți. Apoi plec în Europa.

– A, a zis Scott. Afaceri?

– Traduceri... da.

Ruth știa deja că vor sta împreună în microbuz.

Poate că Scott avea o mașină parcată în Bridgehampton; și-atunci o putea *el* duce (*împreună* cu tot calabalâcul ei) la Sagaponack. Poate îl aștepta soția lui și n-o să-i deranjeze s-o lase acasă. În piscină, când călcase apa, verigheta lui reflectase lumina soarelui ce cobora spre asfințit. Dar când s-au așezat unul lângă altul în microbuz, verigheta nu se mai vedea. Printre

regulile lui Ruth când era vorba de relații, una dintre cele inviolabile era asta: fără bărbați căsătoriți.

Deasupra capetelor s-a auzit zgomotul asurzitor al unui avion – microbuzul tocmai trecea pe lângă LaGuardia.

– Stai să ghicesc, a zis Ruth. Tata te-a făcut să te convertești de la tenis la squash. Și cu tenul tău... îl ai foarte deschis, te arzi ușor... squash-ul e oricum mai bun pentru pielea ta. Te ține departe de soare.

Scott avea un zâmbet răutăcios, secretos – sugestiv pentru suspiciunea lui că aproape orice putea duce la un proces. Scott Saunders *nu* era un tip simpatic. Ruth era aproape sigură de asta.

– De fapt, a zis el, am renunțat la tenis în favoarea squash-ului când am divorțat. Prin hotărârea de divorț s-a decis ca fosta mea soție să rămână membră a clubului din zona noastră. Era foarte important pentru ea, a adăugat el generos. În plus, copiii luau lecții de înot acolo.

– Ce vârstă au copiii? l-a întrebat Ruth politicoasă.

Hannah îi spusese cândva demult că asta era prima întrebare pe care o punea unui tip divorțat.

„Când *vorbesc* despre copiii lor, tipii divorțați simt că sunt tați buni", îi zisese Hannah. „Și dacă ai de gând să te încurci cu tipul, vrei să știi dacă plodul cu care vei avea de-a face are trei ani sau e adolescent – nu-i totuna."

În timp ce microbuzul se îndrepta spre est, Ruth și uitase ce vârstă aveau copiii lui Scott Saunders; o interesa mai mult cum era jocul lui de squash comparativ cu al tatălui ei.

– O, de obicei câștigă, a recunoscut avocatul. După ce câștigă primele trei sau patru seturi, mă lasă uneori să câștig unul sau două.

– Atâtea seturi jucați? s-a mirat Ruth. Cinci sau șase?

– Jucăm cel puțin o oră, adesea o oră și jumătate, a zis Scott. De fapt, nu numărăm câte seturi facem.

„Cu *mine* n-ai rezista o oră și jumătate", a decretat Ruth. Bătrânul începea să scârțâie. Dar cu voce tare a spus:

– Înseamnă că-ți place să alergi.

– Sunt în formă destul de bună, a zis Scott Saunders.

Arăta în formă *foarte* bună, dar Ruth n-a mai adăugat nici un comentariu; s-a uitat pe geam, știind că el profita de acest moment ca să-i evalueze sânii. (Îl vedea reflectat în geamul microbuzului.)

– Tatăl tău zice că ești o jucătoare foarte bună, mai bună decât majoritatea bărbaților, a adăugat avocatul. Dar zice și că el încă e mai bun decât tine – încă niște ani de-acum încolo.

– Se-nșală, a spus Ruth. *Nu*-i mai bun decât mine. E doar suficient de deștept să nu joace niciodată cu mine pe un teren de dimensiuni normale. Și își cunoaște hambarul – niciodată nu joacă în altă parte cu mine.

– Probabil că avantajul lui are o componentă psihologică, a zis avocatul.

– O să-l bat, a spus Ruth. Și după aceea probabil n-o să mai joc.

– Poate o să avem cândva ocazia să jucăm împreună, a spus Scott Saunders. Copiii mei vin numai în weekend. Azi e marți...

– Nu lucrezi marțea? l-a întrebat Ruth.

Din nou a văzut în zâmbetul lui acea scăpărare luminoasă – ca și când avea un secret de care voia să dea de știre că există, dar pe care nu l-ar dezvălui niciodată.

– Beneficiez de concediu pentru divorț, i-a zis el. Și-mi iau liber de la birou cât pot de mult.

– Chiar așa se numește, „concediu pentru divorț"?

– Așa îl numesc *eu,* i-a răspuns avocatul. Cât despre munca la birou, sunt destul de independent.

O spusese ca atunci când îi zisese că e în formă destul de bună. Putea să însemne că tocmai fusese concediat sau că era un avocat trăsnet, care avea numai succese.

„Nu mă-nvăț minte", și-a zis Ruth. Avea impresia că o atrăgeau tipii nepotriviți, din pricină că relația cu ei era vădit de scurtă durată.

– Poate jucăm un turneu mic, a propus Scott. Adică noi trei. Tu cu tatăl tău, tatăl tău cu mine, apoi eu cu tine...

– Nu joc turnee, i-a tăiat-o Ruth. Eu joc cu un singur adversar timp îndelungat. Cam două ore, a adăugat ea, privind ostentativ pe geam, încât lui nu i-a rămas altceva decât să se uite la sânii ei.

– Două ore... a repetat el.

– Glumeam, a zis ea şi, întorcându-se spre el, i-a zâmbit.

– Aha... a zis Scott Saunders. Poate jucăm mâine, numai noi doi.

– Întâi vreau să-l bat pe tata, i-a spus Ruth.

Ştia că Allan Albright era următoarea persoană cu care ar trebui să se culce, dar o tulbura faptul că avea nevoie să-şi reamintească de Allan şi de ceea ce *ar trebui* să facă. Socotind după istoria ei personală, mai degrabă Scott Saunders era genul ei de bărbat.

Avocatul blond-roşcat îşi parcase maşina lângă terenul de sport Little League din Bridgehampton; împovăraţi cu bagajele lui Ruth, au trebuit să meargă pe jos vreo două sute de metri. Scott conducea cu geamurile deschise. Când au cotit pe Personage în Sagaponack, se îndreptau spre est, iar umbra alungită a maşinii gonea în faţa lor. Spre sud, lumina piezişă colora câmpurile de cartofi în verde jad; oceanul, care se desena pe albastrul palid al cerului, strălucea asemenea unui safir şi avea aceeaşi nuanţă de albastru ca a nestematei.

În ciuda a tot ceea ce era supraevaluat şi denaturat în legătură cu Hamptons, sfârşitul unei zile de la începutul toamnei avea încă puterea să impresioneze; Ruth şi-a îngăduit să simtă că locul acela era izbăvit, chiar dacă numai în acea perioadă a anului şi numai la acea oră clementă a după-amiezii târzii. Tatăl ei trebuie să-şi fi încheiat jocul de squash; probabil că el şi adversarul său învins fac duş sau înoată goi în piscină.

Bariera înaltă, în formă de potcoavă, a gardului de lemn-câinesc pe care Eduardo îl plantase în toamna lui '58 ascundea complet piscina de soarele după-amiezii târzii. Gardul era atât de des, încât numai razele foarte subţiri reuşeau să-l străbată; micile diamante de lumină pistruiau apa întunecată a piscinei,

ca niște pete fosforescente sau ca niște monede de aur ce pluteau la suprafață în loc să se scufunde. Iar grătarul de lemn înainta până deasupra apei; când înota cineva în piscină, apa răsuna asemenea apei unui lac, ce se lovește clipocind de un doc.

Ajunși acasă, Scott a ajutat-o pe Ruth să-și ducă bagajele în holul de la intrare. Volvoul bleumarin, singura mașină a tatălui ei, era parcat pe alee, dar tatăl ei n-a răspuns când l-a strigat Ruth.

– Tati?

Plecând, Scott a zis:

– Probabil e în piscină – ca de obicei la ora asta.

– Da, a spus Ruth. Mulțumesc! a strigat ea în urma lui.

„Ah, Allan, salvează-mă!" și-a spus ea în gând. Ruth spera să nu-l mai vadă niciodată pe Scott Saunders sau alt bărbat ca el.

Avea trei bagaje: o valiză mare, un portmantou și o valiză mai mică, bagajul de mână pe avion. Întâi o să-și ducă portmantoul și valiza mai mică sus la etaj. Cu ceva vreme în urmă, când avea nouă sau zece ani, se mutase din camera pentru copii, care împărțea baia cu dormitorul principal al tatălui ei, în cel mai mare și mai îndepărtat dormitor pentru oaspeți; era tocmai camera pe care o ocupase Eddie O'Hare în vara lui '58. Lui Ruth îi plăcea tocmai pentru că se afla departe de camera tatălui ei și pentru că avea baia proprie.

Ușa dormitorului principal era întredeschisă, dar tatăl ei nu se afla în dormitor – Ruth a strigat din nou „Tati?" când a trecut pe lângă ușă. Ca întotdeauna, fotografia din lungul hol de la etaj i-a atras atenția.

Toate cârligele rămase goale, pe care ea și le amintea mai bine decât își amintea de fotografiile fraților ei morți, erau acum acoperite de sute de fotografii neinspirate, cu Ruth la fiecare etapă a copilăriei ei și din adolescență. Uneori, apărea și tatăl ei în câte-o fotografie sau alta, dar de obicei el era fotograful. În foarte multe, împreună cu Ruth apărea Conchita Gomez. Și-apoi era seria nesfârșită de fotografii cu gardul. Acestea măsurau creșterea lui Ruth, vară de vară: Ruth și Eduardo pozând solemni în fața implacabilului lemn-câinesc. Oricât ar

fi crescut Ruth, gardul creștea mai repede, până când, într-o bună zi, crescuse aproape de două ori mai înalt decât Eduardo însuși. (În mai multe fotografii, Eduardo părea puțin înspăimântat de lemnul-câinesc.) Și bineînțeles că erau și câteva fotografii recente de-ale lui Ruth împreună cu Hannah.

Ruth cobora desculță treptele acoperite cu covor, când a auzit plescăituri la piscină, care se afla în spatele casei. Nu putea vedea piscina de pe scară și nici din vreunul dintre dormitoarele de la etaj. Toate dormitoarele dădeau spre sud; anume fuseseră proiectate ca să aibă vedere la ocean.

Ruth nu zărise vreo altă mașină pe alee – numai Volvoul albastru-închis al tatălui ei –, dar poate că actualul lui adversar de squash locuia suficient de aproape să fi venit cu bicicleta; deși Ruth nu văzuse nici o bicicletă.

Scott Saunders o provocase într-o asemenea măsură, încât îi lăsase lui Ruth un sentiment familiar de nesiguranță de sine. Nu voia să vadă alt bărbat în acea zi, cu toate că se îndoia profund că vreun altul dintre *ceilalți* adversari de squash ai tatălui ei ar fi putut s-o atragă la fel de puternic precum o atrăgea avocatul blond-roșcat.

În holul din față, a apucat bine valiza rămasă – cea mare – și a pornit cu ea pe scări în sus, evitând deliberat perspectiva asupra piscinei, ce i se oferea când a trecut pe lângă sufragerie. Plescăiturile au urmărit-o doar până la jumătatea scării. Până termina ea de despachetat, tipul, indiferent cine era, va fi plecat. Dar Ruth era o călătoare veterană; despachetatul i-a luat puțin timp. Și când a isprăvit, și-a pus costumul de baie. După ce adversarul de squash al tatălui ei va fi plecat, Ruth se gândea să facă o baie în piscină. Ceea ce întotdeauna îți dădea o senzație bună după ce stăteai atâta vreme în oraș. Apoi se va ocupa de cină. O să-i pregătească tatălui ei ceva bun. Și-apoi vor sta de vorbă.

*

Rămăsese desculță, traversa lipăind holul de la etaj, prin dreptul ușii întredeschise a dormitorului tatălui ei, când o briză

marină a împins ușa, închizând-o. Cu gândul că va găsi o carte sau un pantof, sau altceva care să țină ușa întredeschisă, Ruth a deschis ușa dormitorului principal. Primul lucru care i-a atras atenția a fost un pantof femeiesc, cu toc înalt, de o minunată nuanță roz somon. Ruth l-a ridicat de jos. Făcut din piele de cea mai bună calitate, la Milano. Ruth s-a uitat la patul lăsat în dezordine – un sutien mic, negru zăcea pe cearșafurile mototolite.

Așa deci... tatăl ei *nu* era în piscină cu unul dintre adversarii lui de squash. Ruth a studiat mai cu atenție și cu ochi critic sutienul. Era un sutien cu push-up, un model scump; pentru Ruth, ar fi fost ceva cu totul gratuit să poarte un asemenea sutien, dar se pare că femeia aflată în bazin cu tatăl ei considera că avea nevoie de unul. Femeia avea sâni mici – sutienul avea măsura 32B.

În acel moment, Ruth a recunoscut valiza desfăcută pe podeaua dormitorului – o valiză de piele maro uzată, care se distingea prin faptul că arăta ca o valiză ce călătorise mult, prin compartimentele practice și prin curelele eficiente, utile. Era bagajul de mână al lui Hannah, de când o cunoștea Ruth. („Bagajul ăsta o făcea pe Hannah să arate ca o jurnalistă încă dinainte de-a fi jurnalistă", scrisese Ruth în jurnalul ei – nu-și mai amintea cu câți ani în urmă.)

Ruth a rămas împietrită în dormitorul tatălui ei, la fel de împietrită ca și când Hannah și tatăl ei ar fi zăcut goi în pat, în fața ochilor ei. Briza mării a năvălit iarăși prin fereastra dormitorului; și încă o dată a trântit ușa în spatele lui Ruth. Ruth s-a simțit deodată ca închisă într-un dulap de haine. Dacă ar fi atins-o ceva (o rochie de pe un umeraș), ar fi leșinat sau ar fi țipat.

S-a luptat să-și recâștige starea aceea de calm în care își scria romanele. În mintea ei, un roman era ca o casă mare, în dezordine, o vilă în neorânduială; treaba ei era să facă din ea un loc în care să se poată locui, să-i confere un aspect ce seamănă a ordine. Doar atunci când scria nu-i era teamă.

Când îi era teamă, avea dificultăți în respirație. Frica o paraliza; în copilărie, apropierea neașteptată a unui păianjen o

îngheța pe loc. Odată, din dosul unei uși închise, o lătrase un câine nevăzut; iar Ruth nu mai fusese în stare să-și ia mâna de pe mânerul ușii.

Acum, gândul că Hannah era cu tatăl ei i-a tăiat respirația. Ruth a trebuit să facă un efort enorm ca să se miște. Întâi s-a mișcat foarte încet. A împăturit sutienul mic și negru al lui Hannah și l-a pus în valiza deschisă. A găsit și celălalt pantof al lui Hannah – era sub pat – și a așezat perechea roz somon lângă valiză, unde nu puteau fi trecuți cu vederea. Ruth voia ca – în ceea ce știa că va fi o precipitare a lucrurilor ce vor urma – Hannah să nu lase în urmă nici unul dintre micile ei articole sexy.

Înainte să părăsească dormitorul tatălui ei, Ruth s-a uitat la fotografia fraților ei morți, pe când stăteau în pragul Clădirii Principale a Colegiului. Considera că memoria lui Hannah nu era chiar atât de remarcabilă pe cât o crezuse când vorbiseră la telefon.

„Așa deci... Hannah m-a lăsat baltă pentru că și-o trăgea cu tata", s-a gândit Ruth. A ieșit în holul de la etaj, scoțându-și din mers costumul de baie. A aruncat o privire în cele două dormitoare mai mici pentru oaspeți. În ambele, paturile erau făcute, dar unul era adâncit de forma unui trup suplu, iar pernele erau sprijinite de căpătâi. Telefonul, pus de obicei pe noptieră, se afla acum pe marginea patului. Din această cameră pentru oaspeți îi telefonase Hannah și șoptise, ca să nu-l trezească pe tatăl lui Ruth – după ce-l regulase.

Ruth era în pielea goală acum; trăgea costumul de baie după ea, în timp ce străbătea holul spre camera ei. Acolo s-a îmbrăcat într-o ținută mai obișnuită: jeanși, un sutien din cele bune pe care i le cumpărase Hannah, un tricou negru. Pentru ceea ce urma să facă, voia să fie îmbrăcată în „uniforma" ei.

Apoi a coborât în bucătărie. Hannah, o bucătăreasă leneșă, dar satisfăcătoare, plănuise să fiarbă niște legume; tăiase un ardei roșu și unul galben și-i pusese într-o oală, împreună cu câteva bucăți de broccoli. Legumele se aburiseră. Ruth a gustat o bucățică de ardei galben. Hannah presărase niște sare și za-

hăr pe legume, ca să lase apă. Ruth și-a amintit că, într-un weekend pe care și-l petrecuseră împreună la casa lui Ruth din Vermont, ea o învățase pe Hannah să facă asta – în timp ce se plângeau de iubiții răi, și-a mai amintit Ruth.

Hannah curățase de coajă și o rădăcină de ghimbir, apoi o zdrobise; pregătise și wok-ul, și uleiul de alune. Ruth s-a uitat în frigider – creveții erau puși la marinat într-un castron. Știa mâncarea pe care o prepara Hannah pentru cină; Ruth o pregătise de multe ori pentru Hannah și diverși iubiți de-ai ei. Singurul ingredient care încă nu era pregătit pentru a fi gătit era orezul.

Pe ușa frigiderului se găseau două sticle de vin alb. Ruth a luat una, a deschis-o și și-a turnat un pahar. S-a dus în sufragerie, a deschis ușa cu plasă și a ieșit pe terasă. Când Hannah și tatăl ei au auzit ușa închizându-se, s-au depărtat unul de altul, înotând în direcții opuse, dar amândoi au ajuns la capătul adânc al piscinei. Stătuseră ciucea în apa mică din capătul ăstălalt sau probabil tatăl ei stătuse ciucea, iar Hannah se zbenguise în poala lui.

Acum, la capătul adânc, capetele lor se desenau mici pe câmpul de-un albastru strălucitor. Hannah arăta mai puțin blondă ca de obicei; părul ei ud era întunecat. Și părul tatălui lui Ruth era întunecat. Părul lui des, ondulat căpătase o nuanță de gri-metalizat și era plin de șuvițe albe. Dar în piscina de un albastru-închis, părul lui Ted era aproape negru.

Capul lui Hannah părea aproape la fel de subțire ca trupul ei. „Parcă e un șobolan", și-a zis Ruth. Iar sânii mici ai lui Hannah săltau în timp ce ea lovea apa. Imaginea ce i-a venit în minte lui Ruth era că țâțele mici ale lui Hannah semănau niște peștișori ciclopi care țâșneau ca niște săgeți.

– Am ajuns devreme, a dat Hannah să explice, dar Ruth i-a tăiat-o scurt:

– Erai aici ieri-noapte. Mi-ai telefonat după ce l-ai futut pe tata. Puteam să-ți spun eu că sforăie.

– Ruthie, te rog... a zis tatăl ei.

– *Tu* ești aia care ai probleme cu fututul, copilaș, i-a spus Hannah.

– Hannah, te rog... a zis Ted.

– Majoritatea țărilor civilizate au legi, le-a spus Ruth. Majoritatea societăților au reguli...

– Am mai auzit asta, i-a strigat Hannah.

Fața mică a lui Hannah arăta mai puțin încrezătoare decât de obicei. Poate că era doar din pricină că Hannah nu era o înotătoare de forță; nu-i era ușor să lovească apa.

– Majoritatea *familiilor* au reguli, tati, i-a spus Ruth tatălui ei. La fel și majoritatea *prietenilor,* s-a adresat Ruth lui Hannah.

– OK, OK, sunt nelegiuirea în persoană, i-a spus Hannah prietenei ei.

– Nu-ți ceri niciodată iertare, nu-i așa? a întrebat-o Ruth.

– OK, îmi pare *rău,* a zis Hannah. E mai bine așa?

– A fost un accident... nimic planificat, i-a spus Ted fiicei sale.

– Cu siguranță că a fost o noutate pentru tine, tati, a zis Ruth.

– Ne-am întâlnit întâmplător în oraș, a început Hannah. L-am văzut stând la colțul străzilor Fifth și Fifty-ninth, lângă Sherry-Netherland. Aștepta să se schimbe semaforul.

– Sunt sigură că nu vreau să aflu amănunte, le-a spus Ruth.

– Întotdeauna ești atât de superioară! a strigat Hannah. Apoi a început să tușească. Trebuie să ies din bazinul ăsta nenorocit înainte să mă înec!

– Poți să ieși și din casa mea, i-a spus Ruth. Ia-ți lucrurile și cară-te.

Bazinul lui Ted Cole n-avea scară. Ted nu o considera estetică. Hannah a fost nevoită să înoate până la capătul cu apă mică și să urce treptele, lângă Ruth.

– De când e asta casa *ta?* a întrebat-o Hannah. Credeam că e a tatălui tău.

– Hannah, *te rog...* a zis Ted din nou.

– Vreau să pleci și tu de aici, tati, i-a spus Ruth tatălui ei. Vreau să rămân singură. Am venit aici să fiu cu tine și cu

prietena mea cea mai bună, a adăugat ea. Acum vreau să plecați amândoi.

– Încă sunt prietena ta cea mai bună, pentru Dumnezeu! i-a spus Hannah lui Ruth.

Se învelea într-un prosop – „șobolanca asta costelivă", și-a zis Ruth în gând.

– Iar eu încă sunt tatăl tău, Ruthie. Nu s-a schimbat nimic, a spus Ted.

– Ce s-a schimbat e că nu vreau să vă văd. Nu vreau să dorm în casă cu nici unul din voi, a zis Ruth.

– Ruthie, Ruthie... a spus tatăl ei.

– Ți-am zis eu – face pe prințesa, afurisita, pe primadona, s-a adresat Hannah lui Ted. Întâi ai răzgâiat-o tu, acum o răzgâie întreaga *lume.*

Prin urmare, vorbeau și despre ea.

– Hannah, te rog... a spus tatăl lui Ruth, dar Hannah a intrat în casă, lăsând ușa cu plasă să se trântească în urma ei.

Ted continua să calce apa la capătul adânc al bazinului, putea să calce apa o zi întreagă.

– Trebuia să vorbesc cu tine despre o mulțime de lucruri, tati, i-a spus Ruth.

– Mai putem vorbi, Ruthie. Nu s-a schimbat nimic, a repetat el.

Ruth terminase vinul din pahar. S-a uitat la el, apoi l-a aruncat spre capul săltăreț al tatălui ei. L-a ratat la un fir de păr. Paharul a căzut cu un plescăit în apă și s-a dus bâldâbâc la fund, fără să se spargă, dansând ca un balerin.

– Vreau să fiu singură, a repetat ea. Tu ai vrut s-o fuți pe Hannah, acum poți să pleci cu ea. Hai, du-te cu Hannah!

– Îmi pare rău, Ruthie, a zis tatăl ei, dar Ruth a intrat în casă, lăsându-l să calce apa.

Ruth s-a oprit în bucătărie; cu genunchii tremurându-i ușor, a spălat orezul și l-a lăsat să se scurgă într-o strecurătoare. Era

sigură că-şi pierduse pofta de mâncare. Spre uşurarea ei, tatăl ei şi Hannah n-au încercat să-i mai vorbească.

Ruth a auzit pantofii cu toc ai lui Hannah în holul de la intrare; nu-i era greu să-şi imagineze cât de bine se potriveau pantofii aceia de culoarea somonului unei blonde sexy. Apoi a auzit Volvoul bleumarin – cauciucurile sale late au scrâşnit pe pietrişul aleii. (În vara lui '58, aleea casei Cole din Sagaponack fusese un drum neasfaltat, dar Eduardo Gomez îl convinsese pe Ted să pună piatră sfărâmată. Ideea de alee cu piatră sfărâmată îi venise de la abominabila alee a casei doamnei Vaughn.)

Ruth stătea în bucătărie, ascultând cum se îndepărtează Volvoul spre vest, pe Parsonage Lane. Poate că tatăl ei o va duce pe Hannah înapoi în New York. Poate vor rămâne în apartamentul lui Hannah. Ar trebui să se simtă mult prea jenaţi să-şi mai petreacă o noapte împreună, s-a gândit Ruth. Dar tatăl ei, deşi putea fi laş, nu se simţea niciodată jenat, iar lui Hannah nu-i părea nici măcar rău! Probabil se vor duce la hotelul American, din Sag Harbor. Şi vor suna mai târziu – amândoi, dar nu în acelaşi timp. Ruth şi-a amintit că robotul de la telefonul tatălui ei era deconectat; aşa că s-a hotărât să nu răspundă la telefon.

Dar când telefonul a sunat o oră mai târziu, Ruth s-a gândit că ar putea fi Allan. Şi a răspuns.

– Încă mă gândesc să joc squash cu tine, a zis Scott Saunders.

– Nu sunt în dispoziţie să joc squash, a mînţit Ruth.

Şi-a amintit de nuanţa aceea aurie a pielii lui; pistruii aveau culoarea nisipului.

– Dacă te pot fura de la tatăl tău, a zis Scott, ce-ar fi să te invit la masă?

Ruth nu fusese în stare să gătească cina pe care Hannah o pregătise în mare măsură; ştia că nu poate mânca.

– Îmi pare rău, nu sunt în dispoziţie să ies la cină, i-a spus Ruth avocatului.

– Poate te răzgândeşti mâine, a zis Scott.

Ruth îşi imagina zâmbetul lui, infatuarea din zâmbetul lui.

– Poate... s-a înmuiat Ruth.

Cumva a găsit puterea să închidă telefonul.

N-avea să mai răspundă, deși telefonul a sunat și a tot sunat jumătate din noapte. De fiecare dată când suna, Ruth spera să nu fie Allan și ar fi vrut să aibă voința să conecteze robotul telefonului. Era sigură că majoritatea apelurilor erau de la Hannah sau de la tatăl ei.

Și, cu toate că nu găsise energia să mănânce, a reușit să bea ambele sticle de vin alb. Acoperise legumele tăiate cu o folie de plastic, acoperise și pusese la frigider și orezul spălat. Creveții, care se aflau tot în frigider, o să stea o noapte așa marinați cum erau, dar pentru orice eventualitate Ruth mai adăugase sucul a încă unei lămâi. Poate că mâine seară o să aibă chef să mănânce. (Poate împreună cu Scott Saunders.)

Era sigură că tatăl ei se va întoarce. A doua zi dimineața, aproape că se aștepta să-i vadă mașina pe alee. Lui Ted îi plăcea rolul de martir; i-ar fi plăcut să-i dea lui Ruth impresia că dormise în Volvo toată noaptea.

Dar a doua zi dimineața mașina nu era acolo. Telefonul a început să sune la șapte, dar Ruth tot nu voia să răspundă. A încercat să găsească robotul de la telefon, dar acesta nu era în atelier, unde se afla de obicei. Poate se stricase și Ted îl dusese undeva la reparat.

Lui Ruth i-a părut brusc rău că intrase în atelierul tatălui ei. Deasupra biroului, la care mai scria doar scrisori, atârna prinsă de perete lista cu numele și numerele de telefon ale actualilor adversari la squash. Scott Saunders se afla în capul listei. Ah, Dumnezeule... iar o fac. Saunders avea două numere: cel din New York și unul din Bridgehampton, bineînțeles. Încă nu era șapte jumătate; după cum suna vocea lui, Ruth și-a dat seama că-l trezise din somn.

– Încă te mai gândești să joci squash cu mine? l-a întrebat Ruth.

– E devreme, a zis Scott. L-ai bătut deja pe tatăl tău?

– Vreau să te bat pe tine mai întâi, i-a spus Ruth.

– Poți să *încerci.* Și ce zici de cină după aceea?

– Să vedem cum merge jocul.

– La ce oră? a întrebat avocatul.

– Ora obișnuită, ora la care joci de regulă cu tata.

– Atunci ne vedem la cinci, i-a spus Scott.

Ceea ce însemna că Ruth avea toată ziua la dispoziție să se pregătească. Erau anumite lovituri și servicii pe care voia să le exerseze înainte să joace cu un stângaci. Deși mai stângaci decât tatăl ei nu putea exista altul; în trecut, nu fusese niciodată în stare să se pregătească așa cum trebuie pentru el. Acum socotea că un meci cu Scott Saunders va fi încălzirea perfectă pentru meciul cu tatăl ei.

Pentru început, Ruth le-a telefonat lui Eduardo și Conchitei. Nu-i voia în preajma casei. I-a zis Conchitei că-i părea rău că nu o va vedea de data asta, iar Conchita a făcut ceea ce făcea de obicei când vorbea cu Ruth – a plâns. Ruth i-a promis că se vor întâlni când se va întoarce din Europa, deși Ruth se îndoia că atunci îl va vizita pe tatăl ei la Sagaponack.

Ruth i-a spus lui Eduardo că va sta să scrie toată ziua; nu voia ca el să tundă peluza ori gardul, ori să curețe piscina. Avea nevoie de o zi liniștită. În cazul extrem în care tatăl ei nu se va întoarce la timp s-o ducă la aeroport mâine, îl va suna pe el, i-a mai spus Ruth lui Eduardo. Avionul ei spre München pleca joi seara devreme; nu trebuia să plece din Sagaponack înainte de două sau trei mâine după-masă.

Era ca și când Ruth Cole încerca să organizeze totul, să încerce să dea propriei vieți structura romanelor sale. („Întotdeauna crezi că poți să acoperi orice eventualitate", îi spusese Hannah odată. Ruth credea că poate sau că ar *trebui* s-o facă.)

Singurul lucru pe care ar fi trebuit să-l facă, dar nu l-a făcut, era să-l sune pe Allan. În loc de asta, ea a lăsat telefonul să sune fără să răspundă.

Nu se alesese cu o mahmureală de la cele două sticle de vin alb, dar îi lăsaseră un gust acru în gură, iar stomacul ei nu era

încântat de ideea de a ingurgita hrană solidă la micul dejun. Ruth a găsit niște căpșune, o piersică și o banană. Le-a pus în mixer laolaltă cu suc de portocale și trei linguri cu vârf din praful de proteine preferat de tatăl ei; băutura avea gust de păsat de ovăz lichid, rece, dar a făcut-o să se simtă ca și când sărea dintr-un perete în altul, și ea tocmai asta voia.

Convingerea ei dogmatică era că în squash existau doar patru lovituri bune.

În timpul dimineții, a exersat loviturile *rail* și *cross-court* – bune și adânci, amândouă. Mai era și un punct mort pe peretele din față al hambarului; cam la înălțimea șoldului și puțin la stânga centrului, dar mult sub linia de serviciu. Tatăl ei marcase punctul pe furiș, cu o umbră de cretă colorată. Ruth voia să-și exerseze lovitura la acel punct. Puteai lovi mingea oricât de puternic, dar, dacă nimereai în punctul acela, mingea murea; ricoșa din perete ca un *drop*. Și voia să-și exerseze și serviciul dur. Voia să-și exerseze toate loviturile dure în acea dimineață. După aceea, putea să-și trateze umărul cu gheață – poate șezând la capătul cu apă mică al piscinei, atât înainte, *cât și* după ce-și va fi pregătit un prânz frugal.

Va exersa *drop*-ul după-amiază. Ruth avea și două *corner*-uri bune – unul de la mijlocul terenului, celălalt din apropierea unuia sau altuia din pereții laterali. Rareori juca *reverse corner;* pentru ea, o asemenea lovitură nu merita să fie punctată sau era parșivă, și ei nu-i plăceau loviturile parșive.

O să-și exerseze și serviciul liftat. În hambarul cu tavanul jos, nici măcar nu și-ar încerca serviciul lobat, în schimb, în ultima vreme își îmbunătățise serviciul tăiat. Când tăia serviciul, lovind jos, spre peretele din față – abia dacă depășea linia de serviciu –, mingea atingea foarte jos peretele lateral și săritura de pe podea era de-a dreptul razantă.

Era încă foarte devreme dimineața când Ruth a urcat scara de la parterul hambarului – unde tatăl ei își parca mașina în lunile reci ale anului – și a împins trapa de deasupra capului. (Trapa stătea de obicei închisă, pentru ca viespiile sau alte gângănii să

nu se strecoare în partea de sus a hambarului și să se aciuiască în zona terenului de squash.) În afara terenului, în partea de sus a hambarului – pe vremuri, un pod pentru fân – se găsea o colecție de rachete, mingi și banderole de mână, precum și o apărătoare pentru urechi. Prinsă în piuneze de partea exterioară a trapei, o copie xerox, în tonuri de gri, a fotografiei cu echipa lui Ruth, de la Exeter; fusese xeroxată din *PEAN* '73, anuarul din anul în care absolvise ea. Ruth stătea în primul rând, extrema dreaptă, cu echipa băieților. Tatăl ei xeroxase fotografia din album și, mândru, prinsese copia cu o piuneză de trapă.

Ruth a mototolit copia după ce a smuls-o de pe trapa terenului de squash, apoi a intrat pe teren și o vreme a făcut mișcări de întindere – întâi tendoanele poplitee, apoi gemenii și, ultimul, umărul drept. Întotdeauna începea cu fața spre peretele lateral din stânga terenului; îi plăcea să înceapă cu reverul. Și-a exersat voleurile și loviturile *cross-court* înainte să treacă la serviciul dur. Ultima jumătate de oră, n-a executat decât servicii; și a lovit mingea până când a făcut-o să nimerească exact acolo unde voia ea.

„În mă-ta, Hannah!" s-a gândit Ruth. Mingea a zburat din peretele frontal ca o creatură vie. „Dracu' să te ia, tată!" și-a spus ea – mingea zbura ca o viespe sau o albină, doar că mult mai iute. Adversarul ei imaginar n-ar fi putut scoate mingea aia în zbor. N-ar fi putut face altceva decât să se ferească din calea ei.

Ruth s-a oprit doar pentru că simțea că-i pică brațul drept, apoi și-a scos toate hainele și s-a așezat pe treapta cea mai de jos a capătului puțin adânc al piscinei, desfătată de compresa cu gheață care se mula perfect pe umărul ei drept. În vremea aceea glorioasă de vară târzie, soarele amiezii îi încălzea fața. Apa răcoroasă a piscinei îi acoperea trupul, doar umerii stăteau afară; cel drept i se răcise până la durere din pricina gheții, iar în câteva minute îi va fi minunat de amorțit.

Chestia extraordinară când lovea o minge atât de tare și atât de mult timp era că, după ce se oprea, nu mai avea nimic în minte. Nici Scott Saunders și ce va face cu el *după* ce vor fi

jucat squash. Nici tatăl ei și ce era posibil sau nu era posibil să facă în privința lui. Nu se gândise nici măcar la Allan Albright, pe care ar fi trebuit să-l sune. Nu se gândise la Hannah nici măcar o clipă.

În piscină, în soare – la început simțind gheața, dar acum nemaisimțind-o –, Ruth a avut senzația că toată viața ei dispare. (Așa cum cade noaptea sau cum lasă noaptea loc zorilor.) Când a sunat telefonul, ceea ce se întâmplase de multe ori, Ruth nici măcar la el nu s-a mai gândit.

Dacă Scott Saunders ar fi văzut antrenamentul de dimineață al lui Ruth, i-ar fi sugerat să joace tenis sau doar să ia cina împreună. Dacă tatăl lui Ruth ar fi văzut ultimele ei douăzeci de servicii, s-ar fi gândit mai bine înainte să vină acasă. Dacă Allan Albright ar fi știut cât de mult se îndepărtase Ruth de *gând,* ar fi fost extrem, extrem de îngrijorat. Iar dacă Hannah Grant, care încă era cea mai bună prietenă a lui Ruth Cole – Hannah, cel puțin, o cunoștea pe Ruth mai bine decât oricine altcineva –, ar fi fost martoră la pregătirile mentale și fizice ale prietenei ei, ar fi știut că Scott Saunders, avocatul blond-roșcat, se afla în fața unei zile (și a unei nopți) de *performanțe* mult mai solicitante decât cele pe care va fi nevoit să le etaleze în câteva jocuri rapide de squash.

Ruth își amintește cum a învățat să conducă

În acea după-amiază, după ce-și exersase serviciile liftate, s-a așezat în apa mică a piscinei, ținând gheață la umăr și citind *Viața lui Graham Greene.*

Lui Ruth îi plăcea povestea despre primele cuvinte rostite de micul Graham, care, din cât se spune, ar fi fost „Săracul cățel", referindu-se la câinele surorii lui, călcat pe stradă de o mașină. Dădaca lui Greene pusese cățelul mort în cărucior, alături de Greene.

Despre Greene copil, biograful lui scrie următoarele: „Chiar dacă era atât de mic, trebuie să fi fost instinctiv conștient de moartea cățelului, după hoit, miros, poate după sânge, poate după botul dezvelind colții în rânjetul morții. Oare nu se simțea cuprins de un sentiment tot mai puternic de panică, poate chiar de greață, pomenindu-se închis, condamnat irevocabil să împartă spațiul limitat al căruciorului cu un câine mort?"

Sunt și lucruri mai rele decât ăsta, s-a gândit Ruth. „În copilărie, scrisese Greene însuși în *Ministerul Groazei,* trăim sub strălucirea nemuririi – cerul este la fel de aproape și de prezent ca marea. Pe lângă detaliile complicate ale luminii stau lucrurile simple: Dumnezeu e bun, bărbatul adult sau femeia adultă cunoaște răspunsul la fiecare întrebare, există un lucru precum adevărul, iar dreptatea este la fel de măsurată și de precisă ca un ceas."

Nu la fel fusese copilăria *ei*. Mama lui Ruth o părăsise când ea avea patru ani; nu exista Dumnezeu; tatăl ei nu spunea adevărul sau nu-i răspundea la întrebări, sau nici una, nici alta. Cât despre dreptate, tatăl ei se culcase cu atâtea femei, că Ruth le uitase numărul.

Despre subiectul copilărie, Ruth prefera ceea ce scrisese Greene în *Puterea și gloria:* „Există întotdeauna un moment în copilărie când ușa se deschide și lasă viitorul să pătrundă". Ah, da – Ruth confirma asta. Dar uneori, ar fi susținut ea, există mai mult decât *un singur* moment, deoarece există mai mult decât un singur viitor. Bunăoară, vara lui '58, cel mai evident moment când așa-zisa „ușă" se deschisese și așa-zisul „viitor" fusese poftit înăuntru. Dar a mai fost și primăvara lui '68, când Ruth împlinise cincisprezece ani și tatăl ei o învățase să conducă.

Timp de mai bine de zece ani, îl tot rugase pe tatăl ei să-i povestească despre accidentul în care muriseră Thomas și Timothy; dar el refuzase.

– Când o să fii destul de mare să auzi povestea, Ruthie, când o să știi să șofezi, îi răspundea el de fiecare dată.

Mergeau cu mașina în fiecare zi, de obicei dimineața, înainte de orice altceva, chiar și în weekendurile din timpul verii, când traficul din Hamptons era supraaglomerat. Tatăl ei voia s-o deprindă cu șoferii proști. În acea vară, în serile de duminică – atunci când traficul era blocat pe sensul de mers spre vest, pe Montauk Highway, iar vilegiaturiștii de weekend își manifestau nervozitatea, unii dintre ei murind (literalmente) să ajungă odată în New York – Ted o lua pe Ruth în vechiul Volvo alb. Conducea până găsea „o harababură bună", cum o numea el. Traficul era blocat complet și câțiva idioți deja începeau s-o ia prin dreapta, pe marginea neasfaltată a șoselei, iar alții încercau să se desprindă din șirul de mașini și s-o ia înapoi spre casele lor de vacanță, ca să aștepte o oră sau două, sau ca să bea o tărie înainte să pornească din nou la drum.

– Asta pare o harababură bună, Ruthie, spunea tatăl ei.

Iar Ruth schimba locul cu el, uneori în timp ce șoferul furios din spate claxona ca nebunul. Existau bineînțeles și rute ocolitoare; Ruth le cunoștea pe toate. Se putea strecura pe Montauk și apoi scăpa de trafic și gonea paralel cu șoseaua, pe drumurile secundare de legătură, găsind întotdeauna o cale ca să intre înapoi în șirul de mașini. Tatăl ei se uita atunci în spate și spunea:

– Se pare că ai câștigat vreo șapte mașini, dacă ăla de-acolo e același Buick idiot, așa cum bănuiesc eu.

Uneori, Ruth conducea tot drumul până la Long Island Expressway, înainte ca tatăl ei să spună:

– E de-ajuns pentru seara asta, Ruthie, altfel ne pomenim că ajungem în Manhattan!

În alte seri, cele de sâmbătă, traficul putea să fie atât de rău, încât tatăl ei considera că Ruth își demonstra îndeajuns talentul de șoferiță dacă executa doar o întoarcere strânsă și apoi se îndreptau spre casă.

Ted îi atrăgea cu deosebire luarea-aminte să fie atentă permanent la oglinda retrovizoare și bineînțeles că ea știa că, atunci când stătea pe loc și aștepta să vireze spre stânga, peste o bandă a sensului opus, nu avea voie niciodată, *absolut* niciodată, să răsucească roțile spre stânga, anticipând virajul pe care aștepta să-l facă.

– Niciodată, *absolut* niciodată! îi spusese tatăl ei încă de la prima lecție de condus.

Dar tot nu-i spusese povestea aceea despre ce se întâmplase cu Thomas și Timothy. Ruth știa doar că Thomas se aflase la volan.

– Răbdare, Ruthie, răbdare, îi repeta și iar îi repeta tatăl ei.

– *Am* răbdare, tati, îi răspundea Ruth. Încă aștept să-mi spui povestea, nu-i așa?

– Vreau să zic, ai răbdare ca șoferiță, Ruthie, întotdeauna să ai răbdare când ești la volan.

Volvoul – asemenea tuturor mașinilor Volvo ale lui Ted, pe care el începuse să le cumpere în anii '60 – avea schimbător de

viteză. (Ted îi spunea lui Ruth să nu se încreadă niciodată într-un băiat care conduce o mașină cu transmisie automată.)

– Și dacă stai pe locul pasagerului, iar eu sunt șoferul, eu nu mă uit niciodată la tine, nu-mi pasă ce spui sau ce criză ai. Chiar dacă te sufoci, îi zisese Ted. Dacă eu conduc, pot să stau de vorbă cu tine, dar nu mă uit la tine, niciodată. Și dacă tu ești șoferul, nu te uiți la mine sau la nimeni care se află pe locul pasagerului. Doar după ce ieși de pe drum și oprești mașina. Ai priceput?

– Am priceput.

– Și dacă ești la o întâlnire și băiatul conduce, dacă *el* se uită la tine, indiferent din ce motiv, îi spui să nu se uite la tine, altfel cobori din mașină și-o iei pe jos. Sau îi spui să te lase pe *tine* să conduci. Ai priceput și asta? o întrebase tatăl ei.

– Am priceput, răspunsese Ruth. Spune-mi ce s-a întâmplat cu Thomas și Timothy.

Dar tatăl ei îi spusese numai atât:

– Și dacă ești supărată – să zicem că-ți vine ceva în minte și te superi dintr-odată și începi să plângi – și nu vezi drumul bine, din pricina lacrimilor.... să presupunem că din ochi îți curg fluvii de lacrimi, indiferent din ce motiv...

– OK, OK... am priceput! zisese Ruth.

– Ei bine. Dacă ești vreodată într-o asemenea stare, dacă plângi atât de tare că nu mai vezi drumul, tragi pe dreapta și *oprești* mașina.

– Ce-a fost cu accidentul? întrebase Ruth. Erai acolo? Tu și mama erați în mașină?

În capătul puțin adânc al piscinei, Ruth simțea cum se topește gheața pe umăr; firicelul rece urma linia claviculei și cobora de-a lungul pieptului în apa caldă a piscinei. Soarele coborâse dincolo de gardul înalt de lemn-câinesc.

Lui Ruth i-a venit în gând tatăl lui Graham Greene, învățătorul, al cărui sfat pentru foștii lui elevi (care-l adorau) era ciudat, dar fermecător în felul său: „Adu-ți aminte să fii credincios

soției tale", îi spusese el unui băiat care părăsea școala pentru a se înrola în armată, în 1918. Iar altuia, chiar înainte de confirmare, Charles Greene îi spusese: „O armată de femei trăiește de pe urma poftelor trupești ale bărbaților".

Unde dispăruse această „armată de femei"? Ruth bănuia că Hannah era una dintre femeile-soldat pierdute ale așa-zisei armate.

De la cea mai veche amintire a lui Ruth – nu numai de când începuse să citească, ci de când îi spusese tatăl ei prima poveste –, cărțile și personajele din ele intraseră în viața ei și acolo rămăseseră țintuite. Cărțile și personajele din ele erau mult mai „țintuite" în viața lui Ruth decât tatăl și cea mai bună prietenă a ei, fără să mai pună la socoteală *bărbații* din viața ei, care, în majoritate, se dovediseră a fi la fel de nedemni de încredere cum fuseseră Ted și Hannah.

„Toată viața mea, scrisese Graham Greene în autobiografia lui, *Un fel de viață,* instinctul m-a împins să abandonez orice lucru pentru care nu am talent." Un instinct bun, dar dacă Ruth l-ar pune în practică, ar trebui să pună capăt oricărei relații cu *bărbații.* Printre bărbații pe care-i cunoștea, doar Allan Albright părea admirabil și constant; și totuși, stând acum în piscină, pregătindu-se pentru testul cu Scott Saunders, dinții ca de lup ai lui Allan îi stăruiau cu insistență în minte. Și părul de pe dosul mâinilor... avea prea mult păr acolo.

Nu-i plăcuse să joace squash cu Allan. Era un atlet bun și un jucător de squash bine antrenat, dar Allan era prea masiv pentru teren, prea periculos când sărea și se avânta. Totuși, Allan n-ar fi încercat niciodată să-i facă vreun rău ori s-o intimideze. Și, cu toate că pierduse de două ori în fața lui, Ruth nu se îndoia că până la urmă îl va bate. Trebuia să învețe să se ferească din calea lui și în același timp să nu se teamă de *back-swing*-urile lui. În cele două dăți când pierduse în fața lui, Ruth cedase poziția T. Data viitoare, dacă va mai fi o dată viitoare, Ruth era hotărâtă să nu mai renunțe la poziția ei preferată pe teren.

„În cel mai rău caz, m-aș alege cu câteva copci la o sprânceană sau cu nasul spart," și-a spus Ruth în timp ce se bucura de ceea ce mai rămăsese din gheața care se topea. Iar dacă Allan ar lovi-o cu racheta, s-ar simți îngrozitor de prost. Și după aceea i-ar ceda *ei* poziția favorită pe teren. Așa că, în scurt timp, fie că Allan o lovea sau nu, ea l-ar bate fără probleme. Apoi însă Ruth s-a gândit: „De ce țin *morțiș* să-l bat?"

Cum ar putea ea să se gândească vreodată să renunțe la *bărbați? Femeile* erau într-o măsură mult mai mare persoanele în care nu avea ea încredere.

Stătea de prea multă vreme în piscină, în răcoarea umbrei din după-amiaza târzie, la care se adăuga răceala lipicioasă a compresei de gheață care se topise pe umărul ei. Răcoarea aducea un iz de noiembrie în vremea aceea de vară târzie; îi amintea lui Ruth de noaptea de noiembrie din 1969, când tatăl ei îi dăduse „lecția supremă" și „penultimul test de condus", cum le numise el.

Abia în primăvara anului următor avea Ruth să împlinească șaisprezece ani, când urma să-și ia și permisul de conducere – și îl va lua fără cea mai mică dificultate –, însă în acea noapte de noiembrie, tatăl ei, care nu dădea doi bani pe permisele de conducere, o avertizase:

– Spre binele tău, Ruthie, sper că niciodată nu vei avea vreun examen de conducere mai dur decât *acesta*. Să mergem.

– *Unde* să mergem? întrebase ea.

Era seara de duminică din lungul weekend de Ziua Recunoștinței.

Piscina fusese acoperită pentru iarnă, pomii erau despuiați de fructe și frunze; chiar și lemnul-câinesc era golaș, înălțându-se scheletic și mișcându-se anchilozat în vânt. Se zărea o lucire la orizontul nordic: farurile mașinilor blocate pe sensul vestic de mers al lui Montauk Highway; vilegiaturiștii de sfârșit de săptămână, care se întorceau la New York. (În mod normal, drumul dura două ore, cel mult trei.)

– În seara asta, am chef de luminile din Manhattan, i-a spus Ted fiicei sale. Vreau să văd dacă au fost deja montate decorațiunile de Crăciun pe Park Avenue. Vreau să beau ceva la barul Stanhope. Odată, am băut acolo un Armagnac din 1910. Bineînțeles că nu mai beau Armagnac, dar mi-ar plăcea să mai beau ceva la fel de bun. Poate un pahar bun de Porto. Să mergem.

– Vrei să conduci până la New York *în seara asta*, tati? l-a întrebat Ruth.

În afară de sfârșitul weekendului de Ziua Muncii sau imediat după 4 Iulie (și poate weekendul de Memorial Day[1]), aceea era poate cea mai rea noapte a anului, în care să te duci cu mașina la New York.

– Nu, Ruthie, *eu* nu vreau să conduc până la New York, *nu pot* să conduc până la New York, pentru că am băut. Am băut trei beri și o sticlă întreagă de vin roșu. Un singur lucru i-am promis mamei tale, anume ca niciodată să nu mi se întâmple să beau și să conduc, cel puțin nu când ești și tu în mașină. *Tu* ești șoferul, Ruthie.

– N-am condus niciodată până la New York, a spus Ruth.

N-ar mai fi fost test dacă ar fi *făcut*-o.

Când au ajuns în cele din urmă pe Long Island Expressway, la Manorville, Ted i-a spus:

– Înscrie-te pe banda de depășire, Ruthie. Păstrează limita de viteză. Nu uita de oglinda retrovizoare. Dacă vine cineva în spatele tău și ai timp suficient să treci pe banda centrală, *și* dacă ai loc destul, atunci schimbi banda. Dar dacă vine cineva din spate, înnebunit să te depășească, lasă-l să te depășească pe dreapta.

– Dar nu e ilegal, tati? l-a întrebat ea.

Ruth credea că existau niște restricții când învățai să conduci – de pildă, să nu aibă voie să conducă noaptea sau să nu depășească o rază de cincisprezece mile de locul de domiciliu.

[1] 30 mai, ziua în care se comemorează amintirea celor căzuți în Războiul Civil (1861–1865). (n.tr.)

Nu știa că de mult conducea ilegal pentru că nu avea legitimație de instructaj.

– Nu poți să înveți legal tot ce trebuie să știi, i-a spus tatăl ei.

Trebuia să se concentreze intens la condus; era una dintre puținele ocazii în care se aflau amândoi în Volvoul alb și în care ea *nu* l-a rugat să-i spună ce li se întâmplase lui Thomas și Timothy. Ted a așteptat până s-au apropiat de Flushing Meadows; apoi, fără nici un avertisment, a început să-i spună povestea exact în același fel în care i-o spusese lui Eddie O'Hare, cu Ted Cole la persoana a treia – ca și când Ted era doar un alt personaj în poveste, chiar unul minor.

Ted s-a întrerupt tocmai când povestea despre cât de mult băuseră el și Marion, și de ce Thomas fusese opțiunea evidentă – pentru că era singurul care nu băuse –, ca să-i spună lui Ruth să iasă de pe banda doi și să se înscrie pe banda unu.

– Aici te înscrii pe Grand Central Parkway, Ruthie, i-a zis tatăl ei pe un ton indiferent.

A trebuit să treacă de pe o bandă pe alta puțin cam prea repede, însă s-a descurcat. Curând, a zărit stadionul Shea, undeva în dreapta.

La partea din poveste unde el și Marion se certau în legătură cu locul cel mai bun unde să vireze la stânga, Ted iar s-a întrerupt – de data asta ca să-i spună lui Ruth să o apuce pe Northern Boulevard, care traversa Queens.

Ruth știa că vechiul Volvo alb se încingea prea tare când te tot opreai și iar porneai din pricina traficului, dar când i-a spus asta tatălui ei, el a zis doar atât:

– Nu apăsa pe ambreiaj, Ruthie. Când ești nevoită să oprești o vreme, scoate-o din viteză, bag-o în punctul mort și apasă pe frână. Ține piciorul departe de ambreiaj cât mai mult cu putință. Și nu uita de oglinda retrovizoare.

Ruth plângea când i-a spus el asta. Era după scena cu plugul, când mama ei știa că Thomas era mort, dar încă nu știa de Timothy. Marion îl tot întreba pe Ted dacă Timmy era bine,

iar Ted nu-i răspundea – tocmai îl văzuse pe Timmy murind, dar nu putea vorbi.

Au traversat Queensboro Bridge și au intrat în Manhattan în momentul din poveste când tatăl ei dădea lămuriri despre piciorul stâng al lui Timothy – cum îl retezase plugul de la mijlocul coapsei și cum, atunci când au încercat să ia trupul de acolo, au trebuit să lase piciorul.

– Nu văd drumul, tată, i-a spus Ruth.

– Ei bine. N-ai unde să tragi pe dreapta, nu-i așa? a întrebat-o tatăl ei.

Apoi i-a relatat partea în care mama ei a observat pantoful fratelui ei. („Ah, Ted, uite – o să aibă nevoie de pantof", spusese Marion, fără să-și dea seama că pantoful lui Timmy încă era prins de piciorul lui Timmy, și așa mai departe...)

Ruth se îndrepta spre Third Avenue.

– Îți spun eu când s-o tai spre Park, i-a zis tatăl ei. E un loc pe Park Avenue unde decorațiunile de Crăciun chiar merită să fie văzute.

– Plâng prea tare, nu văd încotro mă-ndrept, tati, i-a zis Ruth din nou.

– Dar ăsta e testul, Ruthie. Testul e că uneori n-ai unde trage pe dreapta, uneori *nu poți* opri și trebuie să găsești o cale să-ți continui drumul. Ai priceput?

– Am priceput, a zis ea.

– Prin urmare, acum știi totul.

Mai târziu, Ruth și-a dat seama că trecuse și acea parte a testului, care nu fusese menționată. Nu se uitase nici o clipă la el; Ted stătuse nevăzut pe locul pasagerului. Tot timpul cât tatăl ei spusese povestea, Ruth nu-și luase ochii de la drum sau de la oglinda retrovizoare. Și asta făcuse parte din test.

În acea noapte de noiembrie '69, tatăl ei a pus-o să conducă în sus pe Park Avenue și-n tot acest timp a vorbit despre decorațiunile de Crăciun. Undeva spre numărul 90, i-a spus să o apuce pe Fifth Avenue. Apoi au coborât pe Fifth până la

Stanhope, care era vizavi de Met[1]. Era pentru prima oară când Ruth auzea steagurile de la Met zbătându-se în vânt. Tatăl ei i-a spus să-i dea portarului cheile mașinii; numele lui era Manny. Ruth a fost impresionată că portarul îl cunoștea pe tatăl ei.

Dar *toată* lumea de la Stanhope îl cunoștea pe tatăl ei. Probabil că frecventa des localul. „Aici își aduce *femeile!*" și-a dat Ruth seama.

– Întotdeauna să stai aici, când îți vei putea permite, Ruthie, i-a spus tatăl ei. E un hotel bun.

(Începând din 1980, Ruth și-a putut permite.)

În acea noapte, s-au dus la bar și tatăl ei s-a răzgândit în privința vinului. A comandat în schimb o sticlă de Pommard excelent; și a și golit-o în timp ce Ruth a băut un expresso dublu, știind că avea să conducă la întoarcere. Cât au stat în bar, Ruth a simțit că încă mai strângea volanul în mâini. Și, cu toate că ar fi avut voie să se uite la tatăl ei – înainte să urce înapoi în bătrânul Volvo alb –, n-a fost în stare să-l privească. Ca și când el continua să-i spună cumplita poveste.

Trecuse de miezul nopții când tatăl ei i-a spus cum s-o ia spre Madison Avenue; undeva spre numărul 100, i-a spus s-o cotească spre est. Au apucat-o pe F.D.R. Drive, în direcția Triborough; apoi pe Grand Central Parkway, până la Long Island Expressway, unde tatăl ei a adormit. Ruth și-a amintit că Manorville era ieșirea de pe autostradă de care avea ea nevoie; n-a trebuit să-și trezească tatăl ca să-l întrebe cum să ajungă acasă.

Conducea în sens opus traficului format de vilegiaturiști – farurile hoardei care se întorcea în oraș o orbeau permanent –, în schimb, pe sensul ei de mers nu era aproape nimeni. De câteva ori, a apăsat accelerația bătrânului Volvo alb, doar ca să vadă cât de iute putea merge. De două ori, a atins optzeci și cinci de mile pe oră și o dată nouăzeci, dar la acele viteze un tremur în partea din față a mașinii a speriat-o. În cea mai mare parte a călătoriei, a menținut viteza maximă permisă și s-a gândit la

[1] Muzeul Metropolitan (n.tr.)

povestea despre felul în care îi muriseră frații, mai ales la partea despre mama ei care încerca să salveze pantoful lui Timmy.

Tatăl ei s-a trezit abia când Ruth conducea prin Bridgehampton.

– De ce n-ai luat-o pe drumurile laterale? a întrebat-o el.

– Am avut chef să fiu înconjurată de toate luminile orașului și de farurile celorlalte mașini, a răspuns Ruth.

– A, a zis tatăl ei, ca și când era pe punctul să adoarmă din nou.

– Ce fel de pantof era? a întrebat Ruth.

– Un baschet, modelul preferat de Timmy.

– Gleznierii? și-a dat ea cu presupusul.

– Exact.

– Am priceput, a zis Ruth virând pe Sagg Main.

Deși în acel moment nu se zărea nici o altă mașină, Ruth a aprins semnalizatorul de direcție, cu mai bine de cincizeci de metri înainte de viraj.

– Bine condus, Ruthie, i-a spus tatăl ei. Dacă vei avea un traseu mai greu decât acesta, sunt convins că-ți vei aminti ce-ai învățat.

Ruth tremura când, în sfârșit, a ieșit din bazin. Știa că trebuia să se încălzească înainte să înceapă partida de squash cu Scott Saunders, dar amintirile legate de felul în care învățase să conducă și biografia lui Graham Greene o deprimaseră. Nu era vina lui Norman Sherry, dar biografia lui Greene luase o direcție cu care Ruth nu era de acord. Domnul Sherry era convins că, pentru fiecare personaj major dintr-un roman de Graham Greene, exista un corespondent în viața reală. Într-un interviu din *The Times*, Greene însuși îi spusese lui V.S. Pritchett: „Nu pot inventa". Totuși, în același interviu, recunoscând că personajele sale erau „un amalgam de bucăți de oameni reali", Greene nega de asemenea că își lua personajele din viața reală. „Oamenii reali nu au loc din pricina celor imaginari...", spusese el. „Oamenii reali te limitează prea mult." Dar pe parcursul

mult prea multor pagini ale biografiei, domnul Sherry o ținea una și bună despre „oamenii reali".

Ceea ce-o întrista în mod deosebit pe Ruth era începutul vieții amoroase a lui Greene. „Iubirea lui obsesivă", cum o numea biograful, pentru „catolica ardentă" care până la urmă avea să devină soția lui Greene era exact genul de informație pe care Ruth nu voia să-l știe despre un scriitor a cărui operă o iubea. „În inima unui scriitor există o aschie de gheață", scrisese Greene în *Un fel de viață*. Dar în scrisorile zilnice, pe care tânărul Graham le scria lui Vivienne, viitoarea lui soție, Ruth vedea doar patosul familiar al unui bărbat îndrăgostit nebunește.

Ruth nu fusese niciodată îndrăgostită nebunește. Poate că ceea ce contribuia la reținerea ei de a accepta cererea în căsătorie a lui Allan era faptul că-și dădea seama că Allan era îndrăgostit de ea până peste urechi.

Se oprise din citit *Viața lui Graham Greene* la pagina 338, începutul capitolului douăzeci și patru, care se intitula „În sfârșit căsătoria". Păcat că Ruth se oprise din citit tocmai acolo, căci spre sfârșitul capitolului ar fi găsit ceva care poate că ar fi făcut-o să-i placă puțin mai mult de Graham Greene și de viitoarea lui mireasă. Când cuplul se căsătorise în sfârșit și se afla în luna de miere, Vivienne i-a înmânat lui Graham un plic nedesfăcut, conținând o scrisoare pe care mama băgăcioasă a lui Vivienne i-o dăduse ei – „o scrisoare cu instrucțiuni despre sex" –, dar pe care Vivienne i-a dat-o lui Greene nedesfăcută. El a citit-o și a rupt-o imediat. Vivienne n-a apucat să mai citească vreodată scrisoarea. Ruth ar fi apreciat că noua doamnă Greene decisese că se putea descurca suficient de bine și fără sfaturile mamei ei.

Cât despre „În sfârșit căsătoria", de ce oare titlul capitolului – formularea în sine – o deprima? Oare pentru că așa se va căsători și *ea?* Suna asemenea titlului unui roman pe care Ruth Cole nu-l va scrie niciodată sau nici măcar nu va dori să-l citească.

Ruth s-a gândit că mai bine ar fi să-l recitească pe Graham Greene; era sigură că nu voia să știe nimic mai mult despre *viața* lui. Poftim, iarăși medita melancolică la ceea ce Hannah

numea „subiectul ei preferat", anume scrutarea neobosită a relației între ceea ce era „real" și ceea ce era „născocit". Dar simplul gând la Hannah a readus-o pe Ruth în prezent.

Nu voia ca Scott Saunders s-o vadă goală în piscină, nu încă.

A intrat în casă și s-a îmbrăcat în haine curate, uscate, anume pentru squash. Și-a pus niște pudră de talc în buzunarul din față al șortului; o va ajuta să-și păstreze uscată și netedă mâna în care ținea racheta, să nu facă bășici. Pusese la răcit vinul alb, apoi a aranjat orezul în robotul de gătit cu aburi. Tot ce avea de făcut mai târziu era să apese un buton, ca să dea drumul robotului. Așezase deja masa din sufragerie – pentru două persoane.

În sfârșit, a urcat scara la etajul hambarului și – după câteva mișcări de întindere – a început să încălzească mingea.

Și-a impus un ritm lejer – patru *forehand*-uri în perete, apoi o lovitură în perfidul *tin;* patru reveruri, și iar *tin*-ul. De fiecare dată când lovea în *tin,* țintind anume jos, izbea mingea suficient de tare pentru ca tabla *tin*-ului să facă zgomot puternic. Într-un joc adevărat, Ruth nu lovea în *tin* aproape niciodată; într-un joc dur, poate lovea de două ori. Dar acum voia să fie sigură că, atunci când sosea Scott Saunders, o va auzi lovind *tin*-ul. Și când va urca scara, venind să joace cu ea, își va spune în gând: „Pentru o jucătoare care se consideră destul de bună, lovește în *tin* de prea multe ori." Apoi, după ce vor începe să joace, va fi surprins să constate că Ruth nu lovea aproape deloc în *tin.*

Se simțea o mică vibrație în podeaua terenului de squash când cineva urca scara la etajul hambarului. Când Ruth a simțit acea vibrație, a mai numărat cinci lovituri – a cincea oară lovind în *tin.* I-a fost ușor să execute cele cinci lovituri în timpul care i-a trebuit să mormăie pentru sine: „Tata cu Hannah Grant!"

Scott a bătut de două ori cu racheta în trapa terenului de squash; apoi a ridicat-o prudent.

– Bună! a salutat-o el pe Ruth. Sper că nu pentru mine te antrenai.

– Ei, așa, puțin, a zis Ruth.

Două sertare

L-a lăsat pe el să marcheze primele cinci puncte. Ruth voia să-l vadă cum se mișcă. Era destul de rapid, dar își legăna racheta ca un jucător de tenis; nu-și zvâcnea încheietura mâinii. Și avea un singur serviciu: unul dur, direct și prea înalt; Ruth ar fi putut să se ferească din calea mingii și s-o returneze de lângă peretele din spate. Iar returul lui Scott la serviciu era slab; mingea cădea la podea în mijlocul terenului. De obicei, Ruth putea să îl dea gata cu o lovitură din unghi. Îl făcea să alerge fie de la peretele din spate în față, fie de la un colț din fundul terenului la celălalt.

Ruth a câștigat primul set cu 15–8 înainte ca Scott să-și dea seama cât de bună era de fapt. Scott era unul dintre acei jucători care-și supraestimează abilitățile. Când pierdea, primul lui gând era că nu-i mergea jocul; abia la al treilea sau la al patrulea set îi trecea prin minte că adversarul era mai bun. Ruth a încercat să țină scorul strâns în următoarele două jocuri, pentru că îi plăcea să-l vadă pe Scott alergând.

Al doilea set l-a câștigat cu 15–6, iar al treilea cu 15–9. Scott Saunders era într-o formă foarte bună, dar după al treilea set a avut nevoie de sticla de apă. Ruth nu avea nevoie să bea apă. Scott era cel care alerga tot timpul.

Scott nu-și recăpătase complet suflul când a greșit primul serviciu din al patrulea set. Ruth îi simțea frustrarea, ca un miros apărut din senin.

– Nu pot să cred că tatăl tău încă te bate, i-a spus el între două gâfâituri.

– Ei, îl bat eu într-o bună zi, a răspuns Ruth. Poate data viitoare.

Ruth a câștigat al patrulea set cu 15–5. În timp ce Scott urmărea un *drop* în colțul din față, a alunecat pe-un strop din propria-i sudoare; a căzut pe șold și s-a lovit la cap.

– Ești OK? l-a întrebat Ruth. Vrei să ne oprim?

– Să mai jucăm un set, s-a răstit el.

Lui Ruth nu i-a plăcut atitudinea lui. În ultimul set, l-a bătut cu 15–1, Scott marcând singurul său punct când Ruth a încercat (în ciuda propriei rațiuni) un *reverse corner* care a lovit în *tin*. Singura dată când a lovit în *tin* în cinci jocuri. Lui Ruth îi venea să-și tragă palme pentru că încercase acea lovitură; i-a confirmat părerea despre loviturile cu miză mică. Dacă ar fi ținut mingea în joc, era sigură că ar fi câștigat ultimul set cu 15–0.

Dar pentru Scott Saunders, faptul că a pierdut cu 15–1 a fost o adevărată lovitură. Ruth nu era sigură dacă era îmbufnat rău sau făcea grimasa aceea incredibilă până își recăpăta suflul. Părăseau terenul când o viespe a zburat prin trapa deschisă și Scott a dat neîndemânatic după ea cu racheta. A ratat-o. Viespea zbura în zigzag. În zborul ei dezordonat, repezit, viespea se îndrepta spre tavan, unde ar fi fost în siguranță, dar Ruth a prins-o în zbor cu un rever. Unii spun că e cea mai grea lovitură la squash: un voleu în rever deasupra capului. Coardele rachetei au tăiat în două trupul segmentat al viespii.

– La țintă! a zis Scott care părea gata să vomite.

Ruth s-a așezat pe marginea piscinei; și-a scos pantofii și șosetele și și-a vârât picioarele în apă, să și le răcorească. Scott părea să nu știe ce să facă. Se obișnuise să se dezbrace complet și să intre la duș, împreună cu Ted. Acum, Ruth trebuia să se dezbrace prima.

S-a ridicat și și-a scos șortul. Și-a tras tricoul peste cap, temându-se de posibilul moment jenant – de acrobația obișnuită, nedorită – când va trebui să se debaraseze de bustiera

transpirată. Dar a reușit să-și scoată bustiera elastică fără contorsionări penibile. Chiloții și i-a scos ultimii, apoi a intrat în cabina de duș fără să se uite la Scott. Se săpunise și acum stătea sub jetul de apă când Scott a intrat în aceeași cabină și a dat drumul la al doilea duș. Ruth și-a șamponat părul și, în timp ce și-l clătea, l-a întrebat pe Scott dacă e alergic la creveți.

– Nu, îmi plac creveții, i-a răspuns el.

Cu ochii închiși, clătindu-și părul, Ruth era aproape sigură că el n-avea *cum* să nu se uite la sânii ei.

– Bine așa, pentru că asta avem la cină, i-a spus ea.

A închis apa și a ieșit pe grătarul de lemn; apoi s-a aruncat în piscină, la capătul adânc. Când a revenit la suprafață, Scott încă stătea pe scânduri; se uita undeva dincolo de Ruth.

– Ăla nu-i un pahar pe fundul piscinei? a întrebat el. Ai dat o petrecere de curând?

– Nu, *tata* a dat o petrecere de curând, a răspuns Ruth, călcând apa.

Scott Saunders avea un mădular mai mare decât crezuse ea la început. Avocatul s-a scufundat până pe fundul piscinei și s-a ridicat cu paharul.

– Trebuie să fi fost o petrecere moderat de dezlănțuită, a zis el.

– Tata e mai mult decât moderat de sălbatic, a replicat Ruth făcând pluta.

Când Hannah încerca să facă pluta, sfârcurile ei abia dacă spărgeau suprafața apei.

– Ai sâni frumoși, i-a zis Scott Saunders.

S-a apropiat de ea, călcând apa. A umplut paharul cu apă și l-a golit pe sânii ei.

– Probabil mama îi avea și mai grozavi, a zis Ruth. Ce știi despre mama mea? l-a întrebat ea.

– Nimic, doar niște zvonuri, a recunoscut Scott.

– Care probabil sunt adevărate. Poate că știi despre ea aproape la fel de mult ca și mine.

Ruth a înotat până la capătul puțin adânc, iar el a urmat-o, încă ținând paharul. Dacă n-ar fi dus în mână paharul ăla

ridicol, ar fi atins-o deja. Ruth a ieșit din piscină și s-a înfășurat într-un prosop. Înainte să intre în casă – cu prosopul strâns în jurul taliei, cu sânii încă neacoperiți –, l-a văzut pe Scott că se șterge meticulos.

– Dacă-ți pui hainele în uscător, se usucă până cinăm noi, i-a strigat ea peste umăr.

El a urmat-o înăuntru, cu prosopul strâns în jurul taliei.

– Să-mi spui dacă ți-e frig, a zis ea. Îți dau ceva de la tata.

– Îmi ajunge prosopul, i-a spus el.

Ruth a pornit robotul cu aburi și a destupat o sticlă de vin alb; i-a turnat lui Scott un pahar, apoi și-a turnat și ei. Arăta bine doar cu prosopul în jurul taliei și cu sânii goi.

– Și mie mi-e bine în prosop, i-a zis ea.

Apoi l-a lăsat s-o sărute; el i-a cuprins un sân în mână.

– Nu mă așteptam la așa ceva, i-a spus el.

„Ce vorbești!" și-a zis Ruth. Când punea gând rău cuiva, era plictisul de pe lume să-l aștepte pe bărbat s-o seducă. Nu mai fusese cu nimeni de vreo patru-cinci luni; nu prea avea răbdare să aștepte.

– Hai să-ți arăt ceva, i-a spus Ruth lui Scott.

L-a dus în atelierul tatălui ei, unde a deschis sertarul de jos al așa-numitei mese de scris a lui Ted. Sertarul era plin de fotografii polaroid în alb-negru – sute de fotografii – și aproape o duzină de recipiente tubulare cu emulsie de fixare. Emulsia dădea sertarului și tuturor fotografiilor un miros urât. Fără să scoată un cuvânt, Ruth i-a întins lui Scott un maldăr de fotografii. Erau fotografiile făcute de Ted, înfățișând modelele sale, înainte și după ce le desenase. Ted le explica modelelor că avea nevoie de fotografii ca să-și poată continua munca la desene, când modelele nu erau acolo; constituiau material „de referință". În realitate, el nu mai continua munca la desene. Pur și simplu voia fotografiile.

Scott s-a uitat la fotografii și, când a isprăvit, Ruth i-a mai dat un maldăr. Imaginile arătau ca o treabă de amator, așa cum arată cea mai mare parte a pornografiei cu adevărat proaste;

faptul că modelele însele nu erau profesioniste constituia doar un amănunt. Pozițiile în care stăteau aveau o stângăcie ce sugera rușine sexuală, la care se adăuga senzația că fotografiile ca atare fuseseră făcute în grabă și neglijent.

– De ce-mi arăți chestiile astea? a întrebat-o Scott pe Ruth.

– Te excită?

– *Tu* mă exciți, i-a răspuns el.

– Cred că-l excită pe tata, a zis Ruth. Toate sunt modelele lui, le-a regulat pe toate până la ultima.

Scott frunzărea grăbit fotografiile fără să se uite cu adevărat la ele; era greu să te uiți la ele dacă nu erai singur.

– Sunt multe femei aici, a zis el.

– Ieri și alaltăieri tata a regulat-o pe cea mai bună prietenă a mea, i-a spus Ruth.

– Tatăl tău a regulat-o pe cea mai bună prietenă a ta... a repetat Scott gânditor.

– Suntem o familie disfuncțională, cum ar numi-o un student idiot de la sociologie, a zis Ruth.

– *Eu* am studiat sociologia, a recunoscut Scott Saunders.

– Ce-ai învățat? l-a întrebat Ruth, punând polaroidele înapoi în sertar.

Mirosul emulsiei era atât de puternic încât lui Ruth i-a venit să vomite. Într-un fel, era un miros mai scârbos decât al cernelii sepia. (Ruth descoperise fotografiile din sertarul tatălui ei, când avea doisprezece ani.)

– Am hotărât să mă înscriu la Drept – asta am învățat de la sociologie, a zis avocatul blond-roșcat.

– Ai auzit și zvonuri despre frații mei? l-a întrebat Ruth. Au murit, a adăugat ea.

– Cred că am auzit ceva. S-a întâmplat demult, nu-i așa?

– Să-ți arăt o fotografie de-a lor – au fost tipi bine, a zis Ruth, luându-l pe Scott de mână.

L-a condus pe scări în sus. Picioarele lor goale nu făceau nici un zgomot. Capacul robotului cu aburi zuruia; uscătorul

funcționa și el – se auzea ceva clicăind și păcănind în cuva rotitoare a uscătorului.

Ruth l-a dus pe Scott în dormitorul principal, unde patul zăcea nefăcut, cu așternutul învălmășit; Ruth aproape că vedea urmele lăsate de trupul tatălui ei și al lui Hannah pe cearșafurile răscolite.

– Uite-i, i-a spus Ruth lui Scott, arătând cu degetul fotografia fraților ei.

Mijindu-și ochii la fotografie, Scott a încercat să citească inscripția în latină de deasupra ușii.

– Presupun că n-ai învățat latina ca student la sociologie, a zis Ruth.

– E multă latină în Drept, i-a spus el.

– Frații mei erau chipeși, nu-i așa? l-a întrebat Ruth.

– Așa e. *Venite* înseamnă *vino?*

– „Veniți aici, băieți, să deveniți bărbați", i-a tradus Ruth.

– *Asta* chiar e o provocare! a zis Scott Saunders. Mi-a plăcut mai mult să fiu băiat.

– Tatăl meu n-a încetat să fie băiat, a spus Ruth.

– Ăsta-i dormitorul tatălui tău? a întrebat-o Scott.

– Uită-te în sertarul de sus, ăla de la noptieră, l-a îndemnat Ruth. Du-te și deschide-l.

Scott a ezitat; probabil se gândea că erau alte poze.

– Nu-ți fie frică. Acolo nu-s fotografii, i-a zis Ruth.

Scott a tras sertarul. Era plin de prezervative în folii de ambalaj viu colorate și un tub mare de gel lubrifiant.

– Hm... bănuiesc că *e* dormitorul tatălui tău, a zis Scott, uitându-se neliniștit în jur.

– Ăla-i un sertar plin de chestii de *băiat,* eu așa am impresia, a spus Ruth.

(Descoperise prezervativele și gelul lubrifiant în sertarul noptierei când avea vreo nouă sau zece ani.)

– Unde-*i* tatăl tău? a întrebat-o Scott.

– Nu știu.

– Nu-l aștepți să vină?

– Dacă ar fi să-mi dau cu presupusul, aș spune că-l aștept mâine-dimineață, a zis Ruth.

Scott Saunders s-a uitat la toate prezervativele din sertarul deschis.

– Dumnezeule, n-am mai folosit prezervative de când eram în liceu, a zis el.

– Acum va trebui să-ți pui unul, i-a spus Ruth. Și-a desfăcut prosopul din jurul taliei; apoi s-a așezat goală pe patul nefăcut. Dacă ai uitat cum se pune, îți amintesc eu, a adăugat ea.

Scott a ales unul în ambalaj albastru. A sărutat-o pe Ruth vreme îndelungată și apoi a lins-o încă și mai mult; ea n-avea nevoie de gelul din sertarul noptierei. A avut orgasm aproape imediat după ce el a intrat în ea și l-a simțit ejaculând o clipă mai târziu. Aproape tot timpul, dar mai ales în timp ce Scott o lingea, Ruth a stat cu ochii pe ușa deschisă a dormitorului tatălui ei; și a ascultat, doar-doar i-o auzi pașii tatălui ei pe scări sau în holul de la etaj, dar singurul lucru pe care-l auzea era clicăitul sau păcănitul din uscător. (Capacul robotului nu mai zuruia; orezul fiersese.) Și când Scott a penetrat-o cu putere și ea a simțit că o să aibă orgasm aproape în aceeași clipă – restul avea să se termine la fel de repede –, Ruth s-a gândit: „Vino acasă acum, tati! Vino sus să mă vezi *acum!*"

Dar Ted n-a venit acasă să-și vadă fiica așa cum ar fi dorit ea să fie văzută.

Durere într-un loc nefamiliar

Hannah pusese prea mult sos de soia în marinată. Iar creveții zăcuseră la marinat mai mult de douăzeci și patru de ore; nu mai aveau gust de creveți. Ceea ce nu i-a împiedicat pe Ruth și Scott să-i mănânce pe toți, și tot orezul, și legumele prăjite, și tot condimentul ăla cu castraveți, care văzuse și zile mai bune. Au băut și a doua sticlă de vin alb, iar Ruth a mai deschis una de vin roșu, la fructe și brânză. Au golit și sticla de vin roșu.

Au mâncat și au băut, purtând doar prosoapele în jurul taliei – Ruth cu sânii goi-goluți. Spera ca tatăl ei să intre în sufragerie, dar n-a intrat. Și, în ciuda bunei dispoziții din timpul mesei, nemavorbind de aparentul succes al extrem de încinsei lor partide de sex, conversația la masă a fost încordată. Scott i-a spus lui Ruth că divorțul lui fusese „amical" și că întreținea „o relație amiabilă" cu fosta soție. Bărbații proaspăt divorțați vorbeau cam prea mult despre fostele soții. Dacă divorțul fusese cu adevărat „amical", de ce să mai vorbești despre el?

Ruth l-a rugat pe Scott să-i spună în ce se specializase ca avocat, dar el i-a răspuns că asta nu era interesant; mă rog, avea de-a face cu imobiliarele. Scott a recunoscut de asemenea că nu-i citise romanele. Încercase să-l citească pe al doilea, *Înaintea căderii Saigonului* (crezuse că e un roman de război; făcuse mari eforturi, ca tânăr, să nu fie recrutat pentru frontul din Vietnam), dar, spre surprinderea lui, cartea era „un roman pentru femei", cum s-a exprimat el. Sintagma aceasta o făcea întotdeauna pe

Ruth să se gândească la o serie întreagă de produse pentru igiena feminină.

– Despre prietenia între femei, nu-i așa? a întrebat-o el. În schimb, fosta lui soție citise tot ce scrisese Ruth Cole. E cea mai mare fană a ta, a spus Scott Saunders. (*Iar* fosta soție!)

Apoi a întrebat-o pe Ruth dacă „se vedea cu cineva". Ea a încercat să-i povestească despre Allan, fără însă a-i pomeni numele. Pentru ea, problema căsătoriei era un subiect care n-avea legătură cu Allan. Atracția ei pentru căsătorie era profundă, i-a spus ea lui Scott, dar în același timp o făcea să resimtă o teamă ridicolă.

– Adică mai mult te atrage decât te înspăimântă? a întrebat avocatul.

– Cum e fragmentul ăla din George Eliot[1]? Mi-a plăcut odată atât de mult, că l-am notat, i-a zis Ruth. „Ce poate fi mai minunat pentru două suflete omenești decât să simtă că sunt unite pe viață"... *Dar*...

– A rămas căsătorită? a întrebat-o Scott.

– Cine?

– George Eliot. A rămas căsătorită?

„Poate că, dacă mă ridic acum și mă apuc să spăl vasele, o să se plictisească și o să plece acasă", s-a gândit Ruth.

Dar, în timp ce umplea mașina de spălat vase, Scott a venit pe la spate și a mângâiat-o pe sâni; ea i-a simțit penisul prin ambele prosoape.

– Vreau s-o fac cu tine pe la spate, i-a zis el.

– Așa nu-mi place, a spus ea.

– Nu în gaura care nu trebuie, i-a zis el grosolan. În gaura care trebuie, dar pe la spate.

– Știu ce vrei să spui, a zis Ruth.

Îi frământa sânii cu atâta insistență, încât o încurca pe Ruth care voia să așeze paharele de vin cum trebuie în suportul de sus al mașinii de spălat.

– Nu-mi place pe la spate – punct, a adăugat Ruth.

[1] Pseudonimul scriitoarei britanice Mary Ann Evans (n.tr.)

– Atunci cum îți place? a întrebat-o el.

Lui Ruth îi era limpede că el mai voia o partidă.

– O să-ți arăt după ce termin de pus vasele în mașină.

Nu din întâmplare lăsase Ruth ușa de la intrare neîncuiată sau luminile aprinse și în holul de la parter, și în cel de la etaj. Lăsase deschisă și ușa de la dormitorul tatălui ei, în speranța tot mai palidă că el se va întoarce și o va găsi făcând dragoste cu Scott. Ceea ce n-a fost să fie.

Ruth l-a încălecat; a stat deasupra cât a putut de mult. Și tot legănându-se, aproape că a adormit. (Băuseră amândoi prea mult.) Când și-a dat seama că Scott era pe punctul de a ejacula, după felul în care își ținea respirația, s-a lăsat să cadă cu toată greutatea pe pieptul lui și, ținându-se strâns de umerii lui, s-a rostogolit cu el deasupra ei, pentru că nu suporta să vadă expresia ce transformă chipurile mai tuturor bărbaților când ejaculează. (Bineînțeles că Ruth nu știa – nu va ști niciodată – că așa îi plăcuse și mamei ei să facă dragoste cu Eddie O'Hare.)

Ruth zăcea întinsă pe pat, ascultând cum Scott trage apa peste prezervativ la toaleta din baia principală. După ce Scott s-a întors în pat și a adormit aproape instantaneu, Ruth a rămas trează, ascultând zgomotul mașinii de spălat vase. Era în faza finală, de clătire, și lui Ruth i se părea că aude două pahare frecându-se unul de altul.

Scott Saunders adormise cu palma stângă ținându-i sânul drept. Ruth nu se simțea teribil de confortabil, dar acum că Scott adormise bușteanș și sforăia, nu-i mai ținea sânul; mai curând, își apăsa greutatea inertă pe ea, parcă era laba unui câine adormit.

Ruth încerca să-și amintească restul fragmentului din George Eliot despre căsătorie. Nici măcar nu știa din ce roman al lui George Eliot era fragmentul, deși își aducea perfect aminte că-l copiase cu ani în urmă într-unul dintre jurnalele ei.

Acum, aproape adormită, i-a trecut prin minte că Eddie O'Hare ar putea ști din ce roman era fragmentul. Cel puțin avea un motiv să-i telefoneze. (De fapt, dacă l-ar fi sunat pe

Eddie, el n-ar fi știut fragmentul – Eddie nu era un fan George Eliot. Eddie i-ar fi telefonat tatălui său. Minty O'Hare, chiar și pensionar, ar fi știut în ce roman al lui George Eliot se afla acel fragment.)

– „...pentru a se îmbărbăta unul pe altul în toate încercările...", a șoptit Ruth pentru sine, citând fragmentul din memorie.

Auzindu-l pe Scott cum sforăie, nu se temea că o să-l trezească. Iar paharele de vin continuau să se frece unul de altul în mașina de spălat vase. De atâta vreme nu mai sunase telefonul, încât Ruth avea sentimentul că lumea întreagă adormise tun; cine o fi fost cel care sunase (și sunase, nu glumă) se dăduse bătut.

„...pentru a se sprijini unul pe altul la supărare...", scrisese George Eliot despre căsătorie.

– „...pentru a se alina unul pe altul la durere...", a citat Ruth, „pentru a fi unul cu altul în aduceri-aminte mute, de nerostit în cuvinte, în clipa ultimei despărțiri..."

I s-a părut o idee destul de bună lui Ruth Cole care, în sfârșit, a adormit alături de un bărbat necunoscut, a cărui respirație era la fel de sonoră precum o orchestră de alămuri.

Telefonul sunase de vreo douăsprezece ori până să-l audă Ruth. Scott Saunders nu s-a trezit decât atunci când a răspuns Ruth, care i-a simțit laba revenindu-i la viață.

– Alo, a zis Ruth.

Când și-a deschis ochii, i-a trebuit o secundă să recunoască ceasul digital al tatălui ei. Și tot o secundă ca laba de pe sân să-i amintească unde se află și în ce împrejurări, și de ce nu voise să răspundă la telefon.

– Am fost cumplit de îngrijorat din pricina ta, a zis Allan Albright. Te-am sunat de nu știu câte ori.

– Ah, Allan... a zis Ruth.

Abia trecuse de ora două noaptea. Mașina de spălat vase se oprise. Uscătorul se oprise cu mult înaintea mașinii de spălat vase. Laba de pe sân devenise din nou palmă; îi strângea sânul.

– Dormeam, a zis Ruth.

– Am crezut că ai *murit!* i-a zis Allan.

– M-am certat cu tata – n-am răspuns la telefon, i-a explicat Ruth.

Palma îi eliberase sânul. Ruth a văzut-o apoi întinzându-se peste trupul ei și deschizând sertarul de sub noptieră. Mâna a ales un prezervativ, tot albastru; mâna a luat și tubul de gel din sertar.

– Am încercat s-o sun pe prietena ta Hannah. Nu trebuia să fie acolo, cu voi? a întrebat Allan. Dar nu-mi răspundea decât robotul – nici nu știu dacă mi-a primit mesajul.

– *Nu* o suna pe Hannah, și cu ea m-am certat, i-a spus Ruth.

– Prin urmare, ești singură acolo? a întrebat-o Allan.

– Da, sunt singură, a răspuns Ruth.

A încercat să se întoarcă pe-o parte, cu picioarele strâns lipite, dar Scott Saunders era puternic; a reușit s-o tragă în sus, în genunchi. Pusese destul gel lubrifiant pe prezervativ, încât a intrat în ea cu o ușurință surprinzătoare; preț de-o clipă, lui Ruth i s-a tăiat respirația.

– Ce? n-a auzit Allan.

– Mă simt îngrozitor, i-a spus Ruth. Te sun eu mâine-dimineață.

– Pot să vin eu acolo, i-a zis el.

– Nu! a spus Ruth – lui Allan *și* lui Scott.

Și-a sprijinit greutatea pe coate și pe frunte; încerca să se întindă pe burtă, dar Scott i-a tras coapsele cu atâta forță, încât lui Ruth îi era mai comod să stea în genunchi. Creștetul i se lovea de tăblia patului. Ruth voia să-i spună noapte bună lui Allan, dar respirația îi era icnită. În plus, Scott o împinsese atât de mult în față, încât Ruth nu ajungea să pună telefonul în locașul lui.

– Te iubesc, a spus Allan. Îmi pare rău.

– Nu, *mie* îmi pare rău, a izbutit Ruth să spună, înainte ca Scott să-i ia telefonul din mână și să-l închidă.

Apoi Scott i-a cuprins ambii sâni cu mâinile, strângându-i până la durere, și a încălecat-o pe la spate, așa cum o încălecase Eddie O'Hare pe mama ei.

Din fericire, Ruth nu-și amintea în amănunt episodul cu abajurul nepotrivit, dar ceea ce-și amintea era suficient ca să nu vrea niciodată să fie în acea poziție. Și uite că acum era. A trebuit să se împingă înapoi în Scott cu toată puterea, pentru a nu se mai lovi cu capul de tăblia patului.

Dormise pe umărul drept, care-o durea de jucat atâta squash, dar durerea la umăr era nimic față de durerea pe care i-o provoca acum Scott Saunders. Era ceva în acea poziție în sine care-i provoca durere – nu numai amintirea ei. Iar felul în care Scott o strângea de sâni era mai dur decât îi plăcea ei.

– Te rog, oprește-te, l-a rugat ea, dar el o simțea împingându-și șoldurile înapoi în el, drept care i-o trăgea și mai vârtos.

După ce Scott a isprăvit cu ea, Ruth a rămas întinsă pe partea stângă, cu fața spre patul gol; l-a auzit pe Scott trăgând apa peste încă un prezervativ. Întâi a crezut că sângerează, dar nu era decât un rest de gel lubrifiant. Când Scott s-a întors în pat, a încercat să-i atingă sânii din nou. Ruth i-a împins mâna la o parte.

– Ți-am spus că nu-mi place așa, i-a zis ea.

– Dar am intrat în gaura care trebuie, nu-i așa? a întrebat-o el.

– Ți-am spus că nu-mi place pe la spate – punct, a zis ea.

– Ei asta-i, îți mișcai șoldurile. Ți-a plăcut, i-a spus Scott.

Ruth știa că fusese nevoită să-și miște șoldurile pentru a nu-și mai lovi capul de tăblie. Poate că și el știa. Dar Ruth a spus doar atât:

– M-a durut.

– Ei asta-i, a zis Scott.

Și-a întins din nou mâna către sânii ei, dar ea i-a dat-o la o parte.

– Când o femeie spune „Nu" – când zice „Te rog, oprește-te"... ei bine... ce-nseamnă când un bărbat *nu* se oprește? l-a întrebat Ruth. Nu aduce a viol?

El s-a rostogolit pe pat, întorcându-se cu spatele la ea.

– Ei asta-i. Vezi că stai de vorbă cu un avocat, i-a zis el.

– Nu, stau de vorbă cu un dobitoc, a replicat ea.

– Așa deci, și cine a fost la telefon? a întrebat Scott. Cineva important?

– Mai important decât tine, i-a spus Ruth.

– Date fiind împrejurările, a zis avocatul, presupun că nu e chiar *atât* de important.

– Te rog să ieși de-aici, a spus Ruth. Te rog să pleci.

– OK, OK, a spus el.

Dar când ea s-a întors de la baie, el adormise la loc. Zăcea pe-o parte, cu brațele întinse spre partea ei de pat; practic, ocupa tot patul.

– Scoală-te! Ieși de-aici! a strigat ea, dar Scott fie adormise buștean, fie se prefăcea.

Retrospectiv, Ruth o fi stat totuși și s-o fi gândit puțin la următoarea ei acțiune. A deschis sertarul cu prezervative, a luat de-acolo tubul cu lubrifiant și l-a stors în urechea stângă, expusă, a lui Scott. Gelul a ieșit din tub mai repede decât un gel obișnuit, drept care l-a făcut pe Scott Saunders să se trezească instantaneu.

– E timpul să pleci, i-a amintit Ruth.

Era complet nepregătită pentru o lovitură din partea lui. Când e vorba de un stângaci, nu-ți dai seama niciodată.

Scott a lovit-o o singură dată, dar a fost o lovitură zdravănă. Cu o clipă înainte, își ținea urechea stângă cu mâna stângă; în clipa următoare, a sărit din pat, în fața ei. A pocnit-o pe Ruth peste maxilarul drept cu toată palma stângă pe care ea n-a văzut-o venind. Trântită la podea, cam acolo unde văzuse valiza deschisă a lui Hannah, Ruth și-a dat seama că Hannah iar avusese dreptate: presupusele instincte ale lui Ruth de a detecta capacitatea unui bărbat de a fi violent cu femeile, chiar de la prima întâlnire, ei bine, se înșelase, nu le avea. Hannah îi spusese că pur și simplu avusese noroc. („Pur și simplu nu te-ai întâlnit cu genul *ăla* de om", o avertizase Hannah.) Ei bine, acum se întâlnise.

Înainte să facă vreo mișcare, Ruth a așteptat până ce camera nu s-a mai rotit. Iar a avut senzația că sângerează, dar era

numai gelul de pe mâna stângă a lui Scott, după ce acesta și-o ținuse la urechea stângă.

Ruth a rămas în poziție de fetus, cu genunchii strânși la piept. Pielea de pe maxilarul drept parcă i se întinsese dintr-odată prea tare, iar fața i se încălzise nefiresc. Când a clipit, Ruth a văzut stele, dar când și-a ținut ochii larg deschiși, stelele au dispărut după câteva secunde.

Din nou era închisă într-o debara. Din copilărie nu-i mai fusese atât de frică. Nu-l putea vedea pe Scott Saunders, dar i-a strigat:

– Îți aduc hainele. Încă sunt în uscător.

– Știu unde-i uscătorul, a zis el ursuz.

Ca și când Ruth n-avea legătură cu propriul ei trup, l-a văzut pe Scott pășind peste locul unde se afla ea întinsă pe covor. A auzit scările scârțâind sub pașii lui în timp ce cobora.

S-a ridicat și câteva clipe a fost ametită; senzația că-i vine să vomite a durat ceva mai mult. Cu senzația de rău la stomac, a coborât scările și s-a dus direct în sufragerie, a traversat-o și a ieșit pe terasa întunecată. Aerul rece al nopții a făcut-o să-și revină instantaneu. „S-a terminat cu Vara Sfântului Martin", și-a zis ea, cufundându-și degetele piciorului în piscină; apa moale ca mătasea era mai caldă decât văzduhul.

O să intre mai târziu în piscină, deocamdată însă nu voia să rămână dezbrăcată. Și-a găsit hainele cu care jucase squash pe grătarul de lemn, lângă dușul în aer liber; erau jilave de sudoare rece și rouă – tricoul a făcut-o să se înfioare. Nu s-a mai ostenit să-și pună chiloții, bustiera sau șosetele. Doar tricoul, șortul și pantofii vor fi de-ajuns. A făcut o mișcare de întindere cu umărul care-o durea. Și umărul îi va fi de-ajuns.

Racheta de squash a lui Scott Saunders stătea rezemată – cu mânerul în sus, cu capul în jos – de cabina dușului. Era o rachetă prea grea pentru ea, iar mânerul prea mare. Însă nu avea de gând să joace un meci întreg cu racheta aia. „Îmi ajunge", s-a gândit Ruth, intrând înapoi în casă.

L-a găsit pe Scott în spălătorie. Nu se ostenise să-şi pună suspensorul. Îşi trăsese şortul şi vârâse suspensorul în buzunarul drept din faţă; şosetele şi le pusese în buzunarul stâng. Se încălţase cu pantofii, dar nu-şi înnodase şireturile. Tocmai îşi trăgea tricoul pe cap când Ruth l-a pocnit cu un rever jos, care i-a îndoit genunchiul drept. Scott a reuşit să-şi scoată capul prin gâtul tricoului, poate cu o jumătate de secundă înainte ca Ruth să-l lovească peste faţă cu un *drive* avântat în sus. El şi-a acoperit faţa cu mâinile, dar Ruth rotise capul rachetei pe muchie. Şi l-a izbit în coate – cu un rever, cu un *drive,* în ambele coate. Lui Scott îi amorţiseră braţele; nu şi le mai putea ridica să-şi apere faţa. O sprânceană îi sângera. Ruth a executat două voleuri înalte, abătând muchia rachetei pe ambele lui clavicule – rupând câteva coarde ale rachetei la prima lovitură şi despărţind complet capul rachetei de mâner la a doua.

Coada era încă o armă destul de eficientă. Ruth continua să-l lovească unde nimerea. Scott a încercat să se târască în patru labe afară din spălătorie, dar genunchiul drept nu-i ţinea greutatea, iar clavicula stângă îi era fracturată. Prin urmare, Scott nu se putea târî. Şi, în timp ce-l lovea, Ruth repeta scorurile seturilor lor de squash – o litanie destul de umilitoare:

– Cinşpe-opt, cinşpe-şase, cinşpe-nouă, cinşpe-cinci, cinşpe-*unu!*

Când Scott a rămas ca prăbuşit în poziţia de rugăciune a unui credincios căzut într-o rână, acoperindu-şi faţa cu mâinile, Ruth şi-a curmat loviturile. Nu l-a ajutat, dar l-a lăsat să se ridice în picioare. Genunchiul drept vătămat îl obliga să şchioapete, ceea ce fără îndoială îi provoca o durere cumplită în clavicula stângă fracturată. Tăietura de deasupra sprâncenei sângera abundent. De la o distanţă sigură, Ruth l-a urmat pe Scott până la maşină. Încă ţinea mânerul rachetei lui; fără cap, greutatea mânerului era ideală pentru ea.

Preţ de-o clipă, Ruth şi-a făcut griji din pricina genunchiului drept al lui Scott, ca nu cumva să-l împiedice să conducă. Dar a văzut că Scott conducea o maşină cu transmisie automată;

putea să opereze pedalele de accelerație și frână cu piciorul stâng, dacă trebuia s-o facă. Ruth s-a simțit deprimată că manifesta aproape același dispreț pentru un bărbat care conducea o mașină cu transmisie automată, ca și pentru unul care lovea femeile.

„Dumnezeule, uită-te la mine – sunt odrasla tatălui meu!" s-a gândit Ruth.

După plecarea lui Scott, Ruth a găsit capul rachetei în spălătorie; l-a aruncat la gunoi, laolaltă cu ceea ce rămăsese din mâner. Apoi s-a apucat să umple mașina de spălat – costumul de squash și ceva lenjerie, precum și prosoapele folosite de ea și Scott. De fapt, voia să audă mașina de spălat; zgomotul pe care-l făcea în timp ce funcționa îi dădea un sentiment de siguranță. Casa goală era prea tăcută.

Apoi a băut aproape un litru de apă și – din nou dezbrăcată complet – a luat un prosop curat și două comprese cu gheață și s-a dus la piscină. A făcut un duș lung și fierbinte în cabina de afară, săpunindu-se de două ori și spălându-și părul tot de două ori, apoi s-a așezat pe treapta cea mai de jos a piscinei. Și-a pus o compresă de gheață pe umărul drept, iar pe cealaltă și-a ținut-o pe față, acoperindu-și maxilarul și ochiul drept. Ruth evitase să se privească în oglindă, dar era sigură că maxilarul și ochiul îi erau umflate; ochiul ei drept nu se deschidea mai mult decât de-o crăpătură îngustă. Dimineață, ochiul îi va fi complet închis.

După dușul fierbinte, apa din piscină i s-a părut rece la început, dar era moale ca mătasea și mult mai caldă decât aerul nopții. Noaptea era senină; probabil că pe cer erau milioane de stele. Ruth spera ca și noaptea următoare, când va zbura ea spre Europa, să fie la fel de senină. Dar era prea obosită să se gândească la călătorie mai departe de atât; s-a lăsat cuprinsă de amorțeala pe care i-o provoca gheața.

Stătea atât de nemișcată, încât o broscuță a înotat exact spre ea; a prins-o în palmă, s-a întins și a lăsat-o pe grătar, iar

broscuța s-a îndepărtat țopăind. Clorul din apă ar fi omorât-o până la urmă. Apoi Ruth și-a frecat mâna sub apă, ca să scape de senzația de vâscozitate alunecoasă pe care i-o lăsase broscuța; vâscozitatea îi amintise de prea-recentele experiențe cu gelul lubrifiant.

Când a auzit mașina de spălat oprindu-se, a ieșit din piscină și a mutat rufele ude în uscător. Apoi s-a dus în camera ei și s-a culcat în așternuturile curate, ascultând clicăitul sau păcănitul familiar și liniștitor scos de ceva ce se rotea și se tot rotea în uscător.

Dar mai târziu, ridicându-se din pat și ducându-se la baie, a simțit o durere când a făcut pipi și s-a gândit la locul nefamiliar – foarte adânc în ea – unde o „lovise" Scott Saunders. Și acolo o durea. Durerea asta nu era acută. Ci ca atunci când îi venea ciclul – doar că încă nu-i venea ciclul și în locul acela nu simțise niciodată vreo durere.

Dimineața, i-a telefonat lui Allan înainte să plece el la birou.

– M-ai iubi mai puțin dacă aș renunța la squash? l-a întrebat Ruth. Nu cred că o să mai joc multe jocuri – adică după ce-l bat pe tata.

– Bineînțeles că nu te-aș iubi mai puțin, i-a răspuns Allan.

– Ești prea bun pentru mine, l-a avertizat ea.

– Ți-am spus că te iubesc, i-a zis el.

„Dumnezeule, *chiar* mă iubește!" s-a gândit Ruth. Dar a spus doar atât:

– O să te sun din nou de la aeroport.

Ruth își cercetase vânătăile pe care degetele lui Scott i le lăsase pe sâni; avea urme de degete pe coapse și fese, dar Ruth nu le putea vedea pe toate, din pricină că nu vedea decât cu ochiul stâng. Încă refuza să se uite în oglindă. Știa, fără a se privi, că va trebui să mai țină compresa de gheață pe ochiul drept, ceea ce a și făcut. Umărul drept îi era înțepenit și o durea, dar se săturase să mai pună gheață pe el. În plus, avea treabă. Abia terminase de împachetat, când tatăl ei a sosit acasă.

– Dumnezeule, Ruthie, cine te-a lovit?

– M-am lovit la squash, a mințit ea.

– Cu cine ai jucat? a întrebat-o tatăl ei.

– Mai mult cu mine însămi, i-a răspuns ea.

– Ruthie, Ruthie... a zis tatăl ei.

Arăta obosit. Nu neapărat de şaptezeci şi şapte de ani, dar Ruth a hotărât că arăta precum cineva trecut de şaizeci de ani. Îi plăcea dosul neted al mâinilor lui mici şi dreptunghiulare. Ruth s-a surprins uitându-se lung la dosul mâinilor lui, pentru că nu-l putea privi în ochi – în orice caz nu cu ochiul ei drept închis din pricina umflăturii.

– Ruthie, îmi pare rău, a început tatăl ei. În privinţa lui Hannah...

– Nu vreau să aud nimic despre asta, tati, i-a spus Ruth. Nu poţi să ţi-o ţii în pantaloni, cum se zice – aceeaşi veche poveste.

– Dar *Hannah,* Ruthie... a încercat tatăl ei să spună.

– Nu vreau nici măcar să-i aud numele.

– OK, Ruthie.

Nu suporta să-l vadă atât de supus; ştia deja că o iubea mai mult decât pe oricine altcineva. Mai rău, Ruth ştia că şi ea îl iubeşte; îl iubea mai mult decât îl iubea pe Allan şi *cu siguranţă* mai mult decât o iubea pe Hannah. Nu exista nimeni pe care Ruth Cole să-l iubească sau să-l urască la fel de mult pe cât îl iubea şi-l ura pe tatăl ei, dar tot ce i-a spus lui a fost:

– Ia-ţi racheta.

– Vezi cu ochiu' ăla? a întrebat-o tatăl ei.

– Văd cu celălalt, i-a zis Ruth.

Ruth îi dă tatălui ei o lecție de condus

Încă o durea când făcea pipi, dar Ruth încerca să nu se gândească la asta. S-a îmbrăcat iute pentru squash; voia să ajungă pe teren și să încălzească mingea înainte ca tatăl ei să fie gata de joc. Voia și să șteargă mâzgăleala albastră de cretă care marca punctul mort de pe peretele din față. Ruth nu avea nevoie de semnul de cretă ca să știe unde era punctul mort.

Mingea era încălzită și foarte vie, când Ruth a simțit tremuratul aproape imperceptibil al podelei – tatăl ei urca scara din hambar. Ruth a făcut un sprint până la peretele din față și unul până la peretele din spate – asta până să-l audă pe tatăl ei ciocănind de două ori cu racheta și să vadă trapa terenului deschizându-se. A simțit doar un spasm de durere în acel loc nefamiliar. Dacă nu trebuia să alerge prea mult, va fi OK.

Problema mai mare era că nu putea vedea cu ochiul drept. Aveau să fie momente când nu va vedea unde se află tatăl ei. Ted nu se repezea ca nebunul pe teren; se mișca numai atât cât era nevoie, dar atunci când se mișca, aluneca. Dacă nu-l vedeai, habar n-aveai unde se află.

Ruth știa că era crucial să câștige primul set. Ted era extrem de dur la mijlocul setului. „Dacă am noroc, s-a gândit Ruth, o să-i iau un set până detectează punctul mort." Când încă se mai încălzeau, Ruth l-a zărit pe tatăl ei mijindu-și ochii spre peretele din față al terenului, căutând mânjeala albastră, care lipsea.

Ruth a câștigat primul set cu 18–16, dar între timp tatăl ei ochise punctul mort. Iar Ruth abia ajungea la minge după

serviciul lui neiertător – mai ales când primea serviciul pe partea stângă a terenului. Nevăzând cu ochiul drept, practic trebuia să se răsucească de tot spre Ted când acesta servea. Ruth a pierdut următoarele două seturi, 12–15 și 16–18, dar – deși conducea cu 2–1 la seturi – tatăl ei a avut nevoie de sticla de apă după al treilea set.

Ruth a câștigat al patrulea set – 15–9. Tatăl ei a lovit în *tin* când a pierdut ultimul punct; era prima oară când unul dintre ei lovea în *tin*. Scorul era 2–2 la seturi. Ruth mai avusese scor egal cu tatăl ei înainte, și întotdeauna pierduse. De multe ori, chiar înainte de setul cinci, tatăl ei îi spunea: „Cred că o să mă bați, Ruthie". După care o bătea. De data asta, n-a spus nimic. Ruth a luat o gură de apă și s-a uitat lung la tatăl ei cu ochiul bun.

– Cred că o să te bat, tati, i-a spus ea.

Și a câștigat al cincilea set: 15–4. Tatăl ei a lovit încă o dată în *tin* când a pierdut ultimul punct. Bubuitul tablei îi va răsuna lui Ruth în urechi timp de vreo patru sau cinci ani.

– Bună treabă, Ruthie, i-a zis Ted.

Era nevoit să părăsească terenul, ca să aducă o sticlă de apă. Iar Ruth a trebuit să se miște repede ca să reușească să-l bată cu racheta peste fund când Ted cobora prin trapă. De fapt, ea ar fi vrut să-l îmbrățișeze, dar el nici măcar n-a privit-o în ochiul ei bun. Ce om bizar era!, s-a gândit ea. Apoi și-a amintit de bizareria lui Eddie O'Hare când aruncase monedele în vasul de toaletă. Poate că toți bărbații erau bizari.

Lui Ruth i se păruse întotdeauna ciudat că tatălui ei i se părea firesc să stea în pielea goală în fața ei. Din momentul în care începuseră să-i crească sânii – și creșterea lor era mai mult decât vădită –, Ruth nu se mai simțise bine în pielea goală în fața lui. Și totuși a face duș împreună în cabina din curte și a înota împreună goi în piscină... ei bine... nu erau astea simple ritualuri familiale? Cel puțin pe vreme caldă erau ritualuri *așteptate,* inseparabile de jocul de squash.

Dar acum, înfrânt, tatăl ei arăta bătrân și obosit; Ruth nu suporta gândul de a-l vedea în pielea goală. Și nu voia nici ca el

să-i vadă vânătăile de pe sâni şi de pe coapse şi fese. *Poate* că tatăl ei o crezuse când îi spusese că ochiul vânăt era un accident de la squash, dar ştia mai mult decât suficient despre sex ca să-şi dea seama că Ruth nu se alesese cu *celelalte* vânătăi la squash. Ruth s-a gândit să-l scutească de privelişte.

Bineînţeles că el nu ştia că i se făcea un bine. Când Ruth i-a spus că voia o baie caldă în loc de duş şi înot în piscină, tatăl ei s-a simţit respins.

– Ruthie, cum o să trecem de episodul Hannah dacă nu *vorbim* despre el?

– O să vorbim despre Hannah mai târziu, tati. Poate după ce mă întorc din Europa.

Timp de douăzeci de ani, ea încercase să-l învingă pe tatăl ei la squash. Acum, când în sfârşit o făcuse, Ruth s-a pomenit plângând în cadă. Îşi dorea să simtă chiar şi o urmă de jubilaţie pentru clipa ei de victorie; şi uite că ea plângea din cauză că tatăl ei o redusese pe cea mai bună prietenă a ei la un „episod". Sau poate Hannah redusese prietenia lor la ceva mai puţin decât o aventură cu tatăl ei?

„Ah, nu tăia firu-n patru – treci peste asta şi gata!" şi-a zis Ruth. Amândoi o trădaseră – ei, şi ce-i cu asta?

Când a ieşit din baie, şi-a luat inima-n dinţi şi s-a uitat în oglindă. Ochiul ei drept era o oroare – grozav mod de a începe un turneu de promovare a cărţii! Ochiul era bulbucat şi închis, umărul obrazului, dar cel mai izbitor aspect al loviturii era culoarea schimbată a pielii. Pe o suprafaţă aproximativ de mărimea unui pumn, pielea devenise vineţie-roşcată – asemenea unui apus înainte de furtună, culorile intense spoite cu negru. Era o vânătaie atât de oribilă, încât pe jumătate era chiar comică. O să poarte vânătaia aia pe toată durata celor zece zile de turneu în Germania; umflătura va descreşte, vânătaia va păli până la un galben livid, dar probabil că lovitura va mai fi vizibilă pe faţă chiar şi în săptămâna de la Amsterdam.

Anume nu-şi mai împachetase îmbrăcămintea pentru squash, nici măcar pantofii. Anume îşi lăsase rachetele în hambar. Era

un moment bun să renunțe la squash. Editorii ei din Germania și Olanda îi programaseră niște meciuri; vor trebui să le anuleze. Avea o scuză evidentă (și vizibilă pe deasupra). Le putea spune că avea fractură de maxilar și că medicul o sfătuise să aștepte până se vindecă. (Scott Saunders ar fi putut foarte bine să-i rupă obrazul.)

Ochiul învinețit nu arăta ca și când ar fi fost lovit la squash; dacă ar fi fost lovită atât de tare de *racheta* adversarului, s-ar fi ales cu o tăietură – și copci – pe lângă vânătaie. Povestea ar trebui să fie că a fost lovită de *cotul* adversarului. Pentru ca să se întâmple așa ceva, Ruth trebuie să fi stat prea aproape de adversar – presându-l de la spate. În atari condiții, adversarul imaginar al lui Ruth trebuie să fi fost stângaci – ca să fie lovită în ochiul drept. (Pentru a spune o poveste credibilă, trebuie să stabilești toate detaliile corecte – ceea ce romanciera știa prea bine.)

Își imagina cum va face glume la interviurile care o așteptau: „Dintotdeauna am avut probleme cu stângacii". Sau: „Întotdeauna stângacii te iau prin surprindere". (De exemplu, ți-o trag pe la spate, după ce le spui că nu-ți place așa, și te pocnesc atunci când le spui că trebuie să plece, sau îți regulează cea mai bună prietenă.)

Ruth se simțea suficient de familiarizată cu stângacii ca să inventeze o poveste bună.

Se aflau în traficul intens de pe Southern State Parkway, nu departe de ieșirea spre aeroport, când Ruth a decis că nu-l învinsese pe tatăl ei într-un mod care s-o satisfacă deplin. Timp de cincisprezece ani și mai bine, ori de câte ori se duseseră împreună cu mașina, Ruth fusese cea care condusese. Nu și astăzi. În Sagaponack, în timp ce punea cele trei valize în portbagaj, tatăl ei îi spusese:

– Mai bine conduc eu, Ruthie. Văd cu ambii ochi.

Ruth nu s-a opus. Dacă tatăl ei conducea, ea putea să-i spună *orice* și el nu va avea voie să se uite la ea, atâta vreme cât conducea.

Pentru început, Ruth i-a spus cât de mult îi plăcea de Eddie O'Hare. În continuare, i-a spus că mama ei se gândise să-l părăsească încă *dinainte* ca băieții să fi fost uciși; nu Eddie fusese cel care-i dăduse ideea. Ruth i-a mai spus tatălui ei că știa că el *pusese la cale* relația mamei ei cu Eddie; el îi atrăsese pe cei doi în cursă, dându-și seama cât de vulnerabilă putea fi Marion în fața unui băiat care-i amintea de Thomas și Timothy. Și era și mai ușor de presupus, de către tatăl ei, că Eddie avea să se îndrăgostească fără de speranță de Marion.

– Ruthie, Ruthie... a dat Ted să spună.

– Ține-ți ochii la drum *și* în oglinda retrovizoare, i-a spus ea. Și numai dacă te *gândești* să te uiți la mine, mai bine tragi pe dreapta și mă lași pe mine să conduc.

– Mama ta era într-o stare extremă de deprimare, și ea știa asta, i-a spus tatăl ei. Știa că o să aibă o influență îngrozitoare asupra ta. Pentru un copil, e un lucru îngrozitor să aibă un părinte deprimat tot timpul.

Faptul că stătuse de vorbă cu Eddie însemnase enorm pentru Ruth, dar tot ce-i spusese Eddie nu însemna nimic pentru tatăl ei. Ted avea o idee fixă despre cine era Marion și de ce îl părăsise. Într-adevăr, faptul că Ruth se întâlnise cu Eddie nu-i făcuse *nici* o impresie tatălui ei. Probabil că acesta a fost motivul pentru care dorința ei de a-l distruge pe tatăl ei nu fusese niciodată atât de puternică precum atunci când a început să-i povestească despre Scott Saunders.

Fiind o romancieră inteligentă, Ruth l-a introdus pe tatăl ei în poveste pe o pistă *greșită*. A început prin a-i spune cum l-a întâlnit pe Scott în microbuz și cum au jucat squash împreună.

– Prin urmare, *ăla* ți-a învinețit ochiul! a exclamat tatăl ei. Nu mă surprinde. Se repede peste tot în teren și se rotește prea mult pentru *back-swing* – e un jucător de tenis tipic.

Ruth i-a spus povestea pas cu pas. Când a ajuns la episodul în care i-a arătat lui Scott polaroidele din sertarul de jos al tatălui ei, a început să vorbească despre sine la persoana a treia.

Tatăl ei nu știuse că Ruth avea cunoștință de acele fotografii și pe deasupra și de sertarul cu prezervative și gel lubrifiant.

Când Ruth a ajuns la partea despre *prima* ei experiență sexuală cu Scott – și cum sperase, când Scott o linsese, că tatăl ei va veni acasă și îi va vedea prin ușa deschisă a dormitorului principal –, tatăl ei și-a întors ochii de la drum, chiar și numai pentru o fracțiune de secundă, și s-a uitat la ea.

– Mai bine tragi pe dreapta și mă lași pe mine să conduc, tati, i-a spus Ruth. Un ochi atent la drum e mai bun decât nici unul.

El a stat cu ochii la drum și la oglinda retrovizoare în timp ce ea a continuat povestea. Creveții nu prea avuseseră gust de creveți, iar ea nu dorise încă o partidă de sex. Prima ei mare greșeală a fost să-l călărească pe Scott prea mult. „Ruth i-a futut și creierii", așa s-a exprimat ea.

Când a ajuns la partea cu telefonul care a sunat și cu Scott Saunders care a luat-o pe la spate – deși ea îi spusese că nu-i place poziția asta –, tatăl ei și-a întors din nou ochii de la drum. Ruth s-a supărat pe el:

– Ascultă, tati, dacă nu te poți concentra pe condus, nu ești bun de șofer. Trage pe dreapta. Trec eu la volan.

– Ruthie, Ruthie..., a fost tot ce-a putut Ted spune. Plângea.

– Dacă ești tulburat și nu poți vedea drumul, mai ai un motiv să tragi pe dreapta, tati.

I-a descris cum i se izbea capul de tăblia patului, cum nu avusese de ales decât să-și împingă șoldurile în Scott. Iar mai târziu cum o lovise Scott – *nu* cu racheta de squash. („Ruth și-a zis că a fost o directă de stânga – pe care n-a văzut-o venind.")

Se făcuse ghem pe podea, sperând că nu o va mai lovi. Apoi, când i se limpezise capul, coborâse la parter și găsise racheta de squash a lui Scott. Prima ei lovitură îi dislocase lui Scott genunchiul drept.

– Un rever de jos, a explicat ea. Bineînțeles cu muchia rachetei.

– Întâi i-ai pocnit genunchiul? a întrerupt-o tatăl ei.

– Genunchi, față, ambele coate, ambele clavicule – în ordinea asta, i-a spus Ruth.

– Nu putea *merge?* a întrebat tatăl ei.

– Nu se putea *târî*. Putea *merge*, șchiopătând.

– Iisuse, Ruthie...

– Ai văzut indicatorul pentru Kennedy? l-a întrebat ea.

– Da, l-am văzut.

– Nu păreai să-l fi văzut, i-a spus Ruth.

Apoi i-a zis cum încă o durea când făcea pipi și că avea o durere într-un loc nefamiliar – înlăuntrul ei.

– Sunt sigură că o să treacă, a adăugat ea, renunțând la persoana a treia. Trebuie doar să țin minte să mă feresc de acea poziție.

– Îl ucid pe nenorocit! a răbufnit tatăl ei.

– Merită deranjul? a întrebat Ruth. Încă mai poți juca squash cu el, când o să fie din nou în stare să zburde. Nu e foarte bun, dar pentru o jumătate de antrenament e tocmai ce-ți trebuie.

– Practic te-a *violat!* Te-a *lovit!* a strigat tatăl ei.

– Dar nu s-a schimbat nimic, a insistat Ruth. Hannah încă e prietena mea cea mai bună. Tu încă ești tatăl meu.

– OK, OK, am priceput, i-a spus tatăl ei.

A încercat să-și șteargă lacrimile de pe față cu mâneca vechii lui cămăși de flanel. Lui Ruth îi era dragă această cămașă, anume pentru că tatăl ei o purtase când era ea mică. Dar tot i-a venit să-i spună să-și țină ambele mâini pe volan.

I-a amintit în schimb cu ce companie zbura și terminalul după care trebuia să se uite.

– Poți vedea, nu-i așa? a întrebat ea. E Delta.

– Văd, văd. *Știu* că e Delta, i-a spus el. Și pricep unde bați – pricep, pricep.

– Nu cred că vei pricepe vreodată. Nu te uita la mine, încă n-am oprit! a trebuit ea să spună.

– Ruthie, Ruthie. Îmi pare rău, îmi pare rău...

– Vezi unde scrie „Plecări"? l-a întrebat ea.

– Da, văd, a zis el.

Așa cum îi spusese „Bună treabă, Ruthie", după ce-l bătuse în nenorocitul ăla de hambar al lui.

Când tatăl ei a oprit în sfârșit mașina, Ruth i-a spus:

– Bine condus, tati.

Dacă ar fi ştiut atunci că aceea va fi ultima lor conversaţie, poate că ar fi încercat să facă pace. Dar vedea că, pentru prima oară, îl învinsese cu adevărat. Tatăl ei era prea învins ca să i se ridice moralul schimbând pur şi simplu subiectul. Pe lângă asta, durerea în locul acela nefamiliar dinlăuntrul ei încă o deranja.

Gândind retrospectiv, ar fi fost de-ajuns ca Ruth să-şi aducă aminte să-şi sărute tatăl la despărţire.

În salonul Delta Crown, înainte să urce în avion, Ruth i-a telefonat lui Allan. Părea îngrijorat sau poate mai puţin deschis faţă de ea. Lui Ruth i s-a strâns inima imaginându-şi ce-ar putea el gândi despre ea dacă afla de Scott Saunders. (Allan nu va afla niciodată de Scott.)

Hannah primise mesajul lui Allan; îl sunase la rândul ei, dar el fusese foarte scurt cu ea. Îi spusese lui Hannah că totul era în regulă, că vorbise cu Ruth, iar Ruth îi spusese că „e bine": Hannah îi propusese să se întâlnească şi să ia prânzul împreună sau să bea ceva – „ca să vorbim despre Ruth" –, dar Allan îi spusese că e nerăbdător s-o cunoască, împreună cu Ruth, după ce se întoarce Ruth din Europa.

– Nu vorbesc niciodată *despre* Ruth, îi zisese el.

Ruth aproape că i-a spus lui Allan că-l iubeşte, dar încă mai detecta o urmă de îngrijorare în vocea lui, ceea ce-o neliniştea; ca editor al ei, el nu-i ascundea nimic.

– Ce s-a întâmplat, Allan? l-a întrebat Ruth.

– Ei bine... a început el, şi Ruth parcă l-a auzit pe tatăl ei... nimic, de fapt. Mai poate aştepta.

– Spune-mi, a insistat Ruth.

– Ceva în corespondenţa ta de la fani, i-a zis Allan. În mod normal, nimeni nu-ţi citeşte corespondenţa – o trimitem pur şi simplu la Vermont. Dar scrisoarea mi-a fost adresată – adică editorului tău. Aşa că am citit-o. De fapt, e o scrisoare adresată ţie.

– E o scrisoare de *ură?* a întrebat Ruth. Am şi eu parte de-aşa ceva. Asta-i tot?

– Presupun că da, a spus Allan. Dar m-a cam întors pe dos. Cred că ar trebui s-o vezi.

– O s-o *văd* când mă întorc.

– Poate ți-o trimit prin fax la hotel, a propus Allan.

– E o amenințare? De la unul care mă urmărește? a întrebat ea.

Gândul la asemenea indivizi îi dădea mereu fiori.

– Nu, e o văduvă, o văduvă furioasă, i-a zis Allan.

– A, *genul ăla,* a zis Ruth.

Se așteptase la *genul ăla.* Când scria despre avort, ea nefăcând niciodată vreunul, primea scrisori furioase de la femei care *avortaseră;* când scria despre naștere, ea neavând copii, sau când scria despre divorț, ea nedivorțând vreodată (și *nici* măritată nu fusese)... ei bine, întotdeauna exista *genul acela* de scrisori. Oamenii care negau că imaginația era reală sau care insistau că imaginația nu era *la fel de* reală ca experiența personală; aceeași veche poveste.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Allan, a zis Ruth, nu ești îngrijorat că încă un cititor îmi spune să scriu despre ce *știu,* nu-i așa?

– Scrisoarea de-acum e puțin altfel, a replicat Allan.

– În regulă, trimite-mi-o prin fax, i-a zis ea.

– Nu vreau să te îngrijorez.

– Atunci *nu* mi-o trimite! a spus Ruth. Apoi, venindu-i brusc un gând, a adăugat: Văduva asta mă *urmărește* sau e doar furioasă?

– Știi ce, eu ți-o trimit, i-a spus el.

– E ceva ce ar trebui să arăți FBI-ului, ăsta-i *genul?* l-a întrebat Ruth.

– Nu, nu, nu chiar așa. Nu cred, a zis el.

– Trimite-o, i-a spus ea.

– O s-o găsești când ajungi acolo, i-a promis Allan. *Bon voyage!*

Oare de ce erau femeile categoric cei mai *răi* cititori când venea vorba despre ceva ce le atingea viețile personale?, s-a întrebat Ruth. Ce o determina pe o femeie să presupună că violul *ei* (avortul ei, mariajul ei, divorțul ei, pierderea copilului sau a soțului) era *singura* experiență universală care exista? Sau poate că majoritatea cititorilor lui Ruth erau femei, iar femeile

care se adresau romancierilor și le relatau propriile povești dezastruoase erau cele mai distruse dintre toate femeile?

Ruth ședea în Salonul Delta Crown, ținând un pahar de apă cu gheață pe ochiul învinețit. Probabil că expresia ei pierdută, pe lângă vătămarea evidentă, a făcut-o pe o femeie beată – călătoare și ea – să i se adreseze. Femeia, cam de vârsta lui Ruth, avea o expresie dură pe chipul ei palid, supt. Era prea subțire – fumătoare înrăită, cu voce aspră și accent sudic, îngroșat de băutură.

– Oricine-ar fi fost, drăguță, o să-ți fie mai bine fără el, i-a spus femeia lui Ruth.

– De la squash mi se trage, i-a răspuns Ruth.

– Te-a lovit cu-n *squash?* a bolborosit femeia. Căcat, trebe c-a fost unu' tare.

– Destul de tare, a recunoscut Ruth zâmbind.

În avion, Ruth a băut iute două beri. Când s-a dus să facă pipi, a răsuflat ușurată că nu o mai durea așa tare. La clasa întâi erau doar trei pasageri și nici unul nu ședea lângă ea. I-a spus stewardesei să nu-i aducă cina, ci să fie trezită la micul dejun.

Și-a coborât speteaza; s-a acoperit cu pătura subțire și a încercat să-și așeze comod capul pe perna mică. Va trebui să doarmă pe spate sau pe partea stângă; partea dreaptă a feței o durea prea tare. Ultimul ei gând, înainte să adoarmă, a fost că Hannah avusese dreptate: „*Sunt* prea nemiloasă cu tatăl meu." (La urma urmei, e doar un bărbat, cum zice cântecul.)

Apoi Ruth a adormit. Va dormi până în Germania, încercând în van să nu viseze.

O văduvă pentru tot restul vieții

Allan era de vină. Ruth n-ar fi visat toată noaptea despre *cealaltă* corespondență plină de ură sau despre cei care o urmăreau, dacă Allan nu i-ar fi vorbit despre văduva furioasă.

Într-o vreme, Ruth răspunsese tuturor scrisorilor primite de la fani. Erau foarte multe – mai ales după primul roman –, dar ea a făcut efortul. A, nu-și bătuse niciodată capul cu scrisorile scârboase; dacă tonul vreunei scrisori era chiar și numai în parte insolent, Ruth o arunca fără să-i răspundă. („În mare parte – în ciuda frazelor tale incomplete – mi-a plăcut cartea într-o oarecare măsură, dar inconsecvențele repetate în privința mai multor virgule puse una după alta și folosirea greșită a cuvântului «din fericire» mi-au epuizat toleranța până la urmă. M-am oprit la pagina 385, unde exemplul cel mai strigător la cer al stilului tău de listă de cumpărături m-a oprit și m-a trimis să caut o proză mai bună decât a ta.") Cine s-ar deranja să răspundă unei asemenea scrisori?

Dar obiecțiile la scrierile lui Ruth erau cel mai adesea nemulțumiri față de conținutul romanelor sale. („Ce detest eu în cărțile tale e că totul e senzațional. Mai cu seamă exagerezi indecența.")

Cât despre așa-numita indecență, Ruth știa că unii cititori se simțeau ofensați doar pentru că îi trecea prin minte așa ceva. Lăsând la o parte faptul că exagera. Ruth Cole nu era pe deplin sigură că într-adevăr *exagera indecența.* Teama ei cea mai mare

era că indecența devenise atât de comună, încât nu se putea exagera în această privință.

Ceea ce a băgat-o pe Ruth în bucluc a fost că obișnuia să răspundă scrisorilor *bune;* tocmai scrisorilor bune trebuia să fii extrem de atent să *nu* le răspunzi. Cu deosebire periculoase erau acele scrisori în care autorul sau autoarea pretindea nu numai că era înnebunit sau înnebunită după o carte de Ruth Cole, dar că acea carte îi schimbase viața.

Exista un tipar. Autorul scrisorii întotdeauna își declara pasiunea nepieritoare pentru una sau mai multe cărți ale lui Ruth; de obicei, exista și o identificare personală cu unul sau mai multe dintre personajele lui Ruth. Ruth răspundea mulțumind pentru scrisoare. A doua oară când persoana îi scria lui Ruth, era mai stăruitoare; adeseori, a doua scrisoare era însoțită de un manuscris. („Mie mi-a plăcut cartea ta; sunt sigur(ă) că și ție îți va plăcea cartea mea" sau ceva de genul ăsta.) De obicei, autorul sau autoarea scrisorii solicita o întâlnire. A treia scrisoare exprima suferința pe care o resimțea autorul sau autoarea din cauză că Ruth nu îi răspunsese la cea de-a doua scrisoare. Indiferent dacă Ruth răspundea sau nu la cea de-a treia scrisoare, a patra scrisoare era cea mânioasă sau prima dintre multe alte scrisori mânioase. Acesta era tiparul.

Într-un anumit fel, își zicea Ruth, *foștii* ei fani – aceia care erau dezamăgiți că nu reușeau s-o cunoască personal – o înspăimântau mai tare decât nenorociții care o urau de la bun început. Pentru a scrie un roman, aveai nevoie de intimitate; îți impunea practic o existență izolată. Dimpotrivă, tipărirea unei cărți era o experiență alarmant de publică. Ruth nu fusese niciodată bună la partea *publică* a procesului.

– *Guten Morgen,* i-a șoptit stewardesa la ureche. *Frühstück...*

Ruth dormise chinuit din pricina viselor, dar era flămândă și cafeaua mirosea bine.

De partea cealaltă a culoarului dintre scaune, un domn se bărbierea. Se lungise peste micul dejun, mijindu-și ochii într-o

oglinjoară pe care-o ținea în mână; sunetul aparatului de ras electric bâzâia ca o muscă pe geam. Sub consumatorii de mic dejun se întindea Bavaria, devenind tot mai verde pe măsură ce se risipeau norii; ceața era perpelită și alungată de primele raze ale soarelui matinal. Plouase peste noapte; pista încă era udă când au aterizat la München.

Lui Ruth îi plăceau Germania și editorii ei germani. Venea pentru a treia oară; ca întotdeauna, i se explicase din timp întregul itinerar. Iar intervievatorii îi vor fi citit cartea.

La recepția hotelului, se știa că sosea devreme; camera îi era pregătită. Editorul trimisese flori și copii xerox ale cronicilor care erau bune. Germana lui Ruth *nu* era bună, dar suficientă ca să înțeleagă cronicile. La Exeter și Middlebury, fusese singura limbă străină pe care o învățase. Din câte se părea, germanii o simpatizau pentru că se străduia să le vorbească limba, chiar dacă o vorbea prost.

În această primă zi, va face efortul să stea trează până la prânz. Apoi o să tragă un pui de somn; îi erau suficiente două-trei ore ca să-i treacă oboseala din pricina diferenței de fus orar. Prima lectură fusese programată pentru aceeași seară – undeva în Freising. Mai târziu în acel weekend, după ce va fi terminat cu interviurile, o vor duce cu mașina din München la Stuttgart. Totul era limpede.

„Mai limpede decât este vreodată acasă!" se gândea Ruth când recepționera i-a spus:

– A, și aveți un fax.

Scrisoarea plină de ură din partea unei văduve furioase – Ruth uitase de ea.

– *Willkommen in Deutschland!* a strigat recepționera în urma ei, după ce Ruth îi întorsese spatele și pornise în urma portarului, spre lift. („Bun venit în Germania!")

> Draga mea – începea scrisoarea văduvei –, de data asta ai mers prea departe. Poate e adevărat, așa cum am citit într-unul dintre interviurile tale, că ai „un talent satiric pentru

coregrafierea unui număr neobișnuit de tare sociale și cusururi umane într-o singură carte" sau „pentru a strânge nenumăratele calamități morale ale epocii noastre în viața unui singur personaj". Dar nu totul din viața noastră este material *comic;* anumite tragedii se împotrivesc unei interpretări umoristice. Ai mers prea departe. Am fost căsătorită timp de cincizeci și cinci de ani, continua văduva.

(Soțul ei defunct era antreprenor de pompe funebre, și-a spus Ruth.)

Când a murit soțul meu, viața mea s-a oprit. El a fost toată lumea mea. Când l-am pierdut, am pierdut totul. Dar mama ta? Îți închipui că a putut da o turnură comică morții fraților tăi? Crezi că ai fost abandonată de o femeie care v-a părăsit pe tine și pe tatăl tău ca să ducă o viață *satirică?*

(Cum își permite?, s-a întrebat Ruth Cole.)

Scrii despre avort, naștere, adopții, dar n-ai fost niciodată însărcinată. Scrii despre o divorțată și o văduvă, dar n-ai fost niciodată căsătorită. Scrii despre momentul potrivit pentru o văduvă să se întoarcă în lume, dar nu există văduve pentru un an. Eu voi fi văduvă pentru tot restul vieții!

Horace Walpole scria odată: „Lumea e o comedie pentru cei care gândesc, o tragedie pentru cei care simt". Dar lumea *reală* este tragică pentru cei care gândesc *și* simt; comică e doar pentru cei care au noroc.

Ruth s-a uitat la sfârșitul scrisorii și înapoi la începutul ei, dar nu vedea nici o adresă a expeditorului, văduva furioasă nici măcar nu se semnase.

Scrisoarea se încheia astfel:

Tot ce mi-a rămas e să mă rog. Mă voi ruga pentru tine. Ce spune despre tine faptul că, la vârsta ta, nu te-ai căsătorit niciodată? Nici măcar o dată. Mă voi ruga pentru tine să te

măriți. Poate vei face un copil, poate nu. Soțul meu și cu mine ne-am iubit atât de mult că nu ne-am dorit copii; copiii ne-ar fi stricat iubirea. Dar mai ales mă voi ruga să-ți iubești soțul cu adevărat și să-l pierzi. Anume mă voi ruga pentru *tine* să devii văduvă pentru tot restul vieții *tale*. Abia atunci vei ști cât de neadevărat ai scris despre lumea reală.

În loc de semnătură, femeia scrisese: *O văduvă pentru tot restul vieții.* Și mai era și un P.S., care i-a dat fiori lui Ruth: „Am timp berechet pentru rugăciuni."

Ruth avea să-i trimită un fax lui Allan la New York, întrebându-l dacă plicul conținea numele sau adresa văduvei furioase sau, dacă nu exista așa ceva, măcar ștampila poștei, care să indice orașul de unde fusese trimisă. Dar răspunsul avea să fie la fel de neliniștitor ca scrisoarea. Scrisoarea fusese adusă de cineva la sediul editurii Random House de pe East Fiftieth Street. Recepționera nu-și amintea cum arăta femeia, nici măcar dacă persoana care adusese scrisoarea până la etajul redacției era femeie.

Dacă femeia care se ruga fusese căsătorită cincizeci și cinci de ani, trebuie să fie trecută de șaptezeci – dacă nu chiar de optzeci sau nouăzeci! O fi *având* bătrâna aia furioasă timp berechet pentru rugăciuni, dar nu mai avea mult timp de *trăit*. Ruth a dormit aproape toată după-masa. Scrisoarea văduvei care bătea câmpii nu era chiar *atât* de tulburătoare. Și poate că avea dreptate; dacă romanul era cât de cât bun, se găsea *cineva* care să se simtă jignit. „N-o să-mi strice mie călătoria scrisoarea unei bătrâne furioase", a decis Ruth.

O să se plimbe, o să trimită ilustrate, o să scrie în jurnal. Cu excepția zilelor din Frankfurt, la târgul de carte, unde era imposibil să se relaxeze, Ruth era hotărâtă să se refacă în Germania. Însemnările din jurnal și ilustratele sugerează că, într-o oarecare măsură, a făcut ce și-a propus. Chiar și la Frankfurt!

Jurnalul lui Ruth și câteva ilustrate

Lectura din Freising n-a fost rea, dar fie eu am fost mai anostă decât mă așteptam, fie publicul mai plictisit. Apoi cină într-o fostă mănăstire cu tavane boltite – am băut prea mult.

De fiecare dată când sunt în Germania, mi se reamintește contrastul, într-un loc precum holul hotelului Vier Jahreszeiten, între oaspeții îmbrăcați scump – oameni de afaceri extrem de ceremonioși – și înfățișarea deliberat șleampătă a jurnaliștilor cărora pare să le placă să fie jerpeliți, asemenea adolescenților care vor să-și șocheze părinții. O societate aflată într-o confruntare urâtă cu sine însăși – atât de asemănătoare cu a noastră, dar în același timp în avans față de ea și chiar mai stricată.

Fie nu mi-am revenit din pricina fusului orar, fie în străfundul minții mele se coace un nou roman – nu pot citi absolut nimic fără să sar peste pagini. Meniul de la room-service; lista serviciilor oferite de hotel; *Viața lui Graham Greene* de Norman Sherry, volumul unu, pe care nu am intenționat să-l aduc cu mine – probabil l-am pus în bagaj fără să mă gândesc. Tot ce pot să citesc sunt ultimele rânduri ale paragrafelor ce par importante, acele fraze finale înaintea rândurilor albe pe pagină. Doar ocazional câte o frază în mijlocul unui paragraf, care-mi sare în ochi. Și sunt incapabilă să citesc ceva rând cu rând; mintea mea sare înainte.

Sherry scrie despre Greene: „Căutarea a ceea ce e murdar, sordid, sexual, anormal l-a dus în multe direcții, așa cum

ne arată jurnalul lui". Mă întreb dacă și jurnalul meu arată același lucru. Sper. Mă exasperează că această căutare a murdăriei, sordidului, sexualului și anormalului este comportamentul așteptat (dacă nu chiar acceptabil) din partea scriitorilor; fără îndoială că și mie mi-ar prinde bine, ca scriitoare, dacă aș avea curajul să caut eu însămi în mai mare măsură murdăria, sordidul, sexualul și anormalul. Dar femeile care caută asemenea aspecte sunt făcute să se rușineze ori, dacă se apără, să pară strident de ridicole, ca și când s-ar umfla în pene.

Să spunem că plătesc o prostituată ca să mă lase s-o privesc atunci când e cu un client, ca să absorb fiecare detaliu al celor mai tainice întâlniri... nu e asta ceea ce ar trebui să facă un scriitor, într-un anumit sens? Și totuși sunt subiecte ce rămân tabu pentru o scriitoare. Cam așa cum e dihonia privind trecutul sexual al fiecărei persoane: e permis, chiar atractiv, ca un bărbat să aibă un asemenea trecut, dar, dacă o *femeie* are un trecut sexual, mai bine să-și țină gura.

E *clar* că încep un nou roman; prea mi-o ia mintea razna ca să fie doar din cauza schimbării de fus orar. Mă gândesc la o femeie care e scriitoare, o persoană mai radicală decât mine, mai radicală ca scriitoare *și* ca femeie. Face toate eforturile să observe totul, să absoarbă fiecare detaliu; nu vrea neapărat să fie singură, dar, după părerea ei, căsătoria îi va impune restricții. Nu e vorba despre faptul că are nevoie să experimenteze totul – nu este o aventurieră din punct de vedere sexual –, dar vrea să *vadă* totul.

Să presupunem că *ea* plătește o prostituată să o lase să se uite la ea când e cu un client. Să presupunem că nu îndrăznește să facă asta de una singură – să zicem că o face împreună cu un iubit. (Un iubit rău, bineînțeles.) Și ceea ce se-ntâmplă cu iubitul ei, ca rezultat al observării prostituatei, este atât de degradant (atât de rușinos) încât o determină pe scriitoare să-și schimbe viața.

Se întâmplă ceva mai mult decât murdar – ceva *prea* sordid, *prea* anormal. Acest roman este o demonstrație a unui tip de inegalitate sexuală: scriitoarea, îmboldită de nevoia de a observa, merge prea departe. Cât despre ce se întâmplă

exact – experiența propriu-zisă cu prostituata –, dacă scriitoarea ar fi *scriitor,* nu s-ar pune problema de vinovăție, de degradare.

Norman Sherry, biograful lui Greene, scrie despre „dreptul și nevoia romancierului de a folosi experiența proprie și pe a altora". Domnul Sherry crede că acest „drept" al romancierului, această „nevoie" cumplită are o anumită cruzime. Dar relația între observație și imaginație este mult mai complicată decât simpla cruzime. Trebuie să ne imaginăm o poveste bună; apoi trebuie să facem astfel încât detaliile să *pară* reale, dacă unele detalii *sunt* reale. Se pune prea mult preț pe experiența personală, dar observația este esențială.

În mod sigur nu e diferența de fus orar; e un roman. Începe cu plătirea unei prostituate, un gest contaminat prin tradiție de rușine. Nu, prostuțo – începe cu un iubit rău! Fără îndoială o să-l fac stângaci. Un iubit blond-roșcat...

Sunt atât de sătulă s-o aud pe Hannah spunându-mi că ar trebui să-mi închid alarma biologică și să mă mărit (sau nu) pentru motivele „bune", și nu „doar" pentru că trupul meu crede că vrea să aibă un copil. Poate că Hannah s-o fi născut fără ceas biologic, dar ea în mod cert reacționează la toate celelalte lucruri pe care trupul ei le vrea – dacă nu un copil.

[Într-o ilustrată către Hannah, în care erau prezentați cârnați expuși la Viktualienmarkt din München.]

TE IERT, DAR TU TE IERȚI PREA UȘOR. ÎNTOTDEAUNA AI FĂCUT-O.

CU DRAG,
RUTH

Cu mașina de la München la Stuttgart; încerc să pronunț *Schwäbische Alb;* câmpul cu verze roșii, albastre și verzi. În Stuttgart, hotelul e pe Schillerstrasse – un hotel modern, cu multă sticlă. Pronunț *Schlossgarten.*

Întrebările tinerilor din public, după lectură, sunt toate despre problemele sociale din Statele Unite. Deoarece ei consideră că romanele mele critică societatea americană, mă invită să-mi exprim antiamericanismul pe care l-au sesizat ei. (Intervievatorii îmi fac aceeași invitație.) Iar acum – dată fiind reunificarea lor iminentă – germanii vor să știe și ce cred despre *ei*. Ce cred în general americanii despre germani? Ne bucurăm de reunificarea germană?

Le spun că aș prefera să vorbesc despre arta de a povesti. Ei nu și nu. Tot ce pot să spun e că lipsa mea de interes față de ceea ce-i interesează pe ei este autentică. Nu le place răspunsul meu.

În noul roman, prostituata ar trebui să fie o femeie mai în vârstă – cineva care să n-o întâmpine prea mult pe scriitoare. Iubitul ei rău vrea o prostituată mai tânără și mai arătoasă decât cea pe care o alege în cele din urmă scriitoarea. Cititorul trebuie să anticipeze caracterul oribil al iubitului, dar scriitoarea nu sesizează nimic. Ea se concentrează pe observațiile legate de prostituată – nu numai pe clientul prostituatei și cel mai puțin pe actul familiar din punct de vedere mecanic, ci pe toate detaliile înconjurătoare din camera prostituatei.

Ar trebui să fie ceva referitor la ce anume îi place sau nu-i place scriitoarei la bărbați; poate că o întreabă pe prostituată cum poate să-și depășească repulsia fizică față de anumite genuri de bărbați. Există bărbați pe care prostituatele îi refuză? *Trebuie* să fie! Prostituatele nu pot fi complet indiferente la... mă rog, *detaliile* bărbaților.

Ar trebui să se întâmple în Amsterdam. A) Pentru că sunt prostituate la tot pasul acolo. B) Pentru că mă duc acolo. C) Pentru că editorul meu olandez e un tip simpatic; pot să-l conving ca, împreună cu mine, să ne întâlnim cu o prostituată și să îi vorbească. Nu, prostuțo – singură trebuie să te întâlnești cu o prostituată.

Ce-mi place: agresivitatea lui Allan, în majoritatea timpului. (Îmi plac și limitele agresivității sale.) Și critica lui, cel

puțin cea referitoare la scrierile mele. Cu el pot să fiu eu însămi. Mă tolerează, mă iartă. (Poate prea mult.) Cu el mă simt în siguranță; aș face mai multe cu el, aș citi, aș ieși mai mult cu el. Nu mi s-ar băga în suflet. (*Nu* mi s-a băgat în suflet.) Ar fi un tată bun.

Ce nu-mi place: mă întrerupe, dar de fapt întrerupe pe toată lumea. Obiceiurile lui de a mânca, adică manierele lui la masă nu mă fac să mă rușinez; dar felul în care mănâncă îmi repugnă. Mă stăpânește teama că mi-ar repugna și sexual. Și mai e chestia cu părul de pe dosul mâinilor... Ah, termină cu asta!

[Într-o ilustrată către Allan, cu un Daimler 1885 în Muzeul Mercedes-Benz din Stuttgart.]

AI NEVOIE DE-O MAȘINĂ NOUĂ? MI-AR PLĂCEA SĂ MERGEM UNDEVA DEPARTE CU MAȘINA, NOI DOI.

CU DRAG,
RUTH

În avion, de la Stuttgart la Hamburg, apoi în mașină de la Hamburg la Kiel. Multe vaci. Suntem în landul Schleswig-Holstein – de unde își trag și vacile respective numele. Șoferul e reprezentantul vânzărilor pentru editorul meu. Întotdeauna învăț câte ceva de la tipii de la vânzări. Asta îmi spune că cititorii mei germani așteaptă de la mine să fiu mai „politică". Îmi zice că romanele mele sunt politice în sensul în care orice comentariu social este politic. Tipul de la vânzări zice: „Cărțile dumneavoastră sunt politice, nu și dumneavoastră!"

Nu știu dacă mă critică sau doar afirmă o stare de fapt, dar îl cred. Și subiectul apare în întrebările din public, după lectura din Kunsthalle, Kiel – un auditoriu interesat.

În schimb, eu încerc să vorbesc despre arta de a povesti. „Sunt precum cineva care încearcă să facă mobilă", le spun eu, „așa că haideți să vorbim despre câteva lucruri care au legătură cu scaunele sau mesele." Înțeleg de pe chipurile lor

că vor ca discuția să fie mai complicată decât este, mai plină de simboluri. „Mă gândesc la un roman nou", explic eu. „Despre un moment în viața unei femei când hotărăște că vrea să se mărite – *nu* pentru că în viața ei există un bărbat pe care vrea cu adevărat să-l ia de soț, ci pentru că e sătulă până peste cap de iubiții răi." Râsete sporadice, descurajante. Încerc s-o spun în germană. Și mai multe râsete, dar bănuiesc că sunt din cauza germanei mele.

„S-ar putea să fie primul meu roman la persoana întâi", le spun eu. Acum văd că le-a pierit tot interesul, și în engleză, *și* în germană. „Și se va numi *Ultimul meu iubit rău.*" (Titlul sună groaznic în germană; e primit mai curând cu stupoare decât cu râsete: *Mein letzter schlimmer Freund.* Sună ca un roman despre o boală de adolescenți.)

Mă opresc să iau o gură de apă și văd că publicul începe să se strecoare afară, mai ales cei de pe scaunele din fundul sălii. Iar cei care încă sunt în sală așteaptă chinuiți să isprăvesc. Nu am curajul să le spun că femeia despre care am de gând să scriu este *scriitoare. Chiar* le-ar ucide cu totul interesul. Gata cu arta povestitului sau cu preocupările concrete ale povestitorului! Până și eu m-am plictisit să încerc să-i lămuresc pe oameni ce anume fac eu cu adevărat.

Din camera mea de hotel din Kiel, văd feriboturile din golf. Vin din Suedia și Danemarca și pleacă tot într-acolo. Poate că într-o bună zi mă voi duce acolo cu Allan. Poate că într-o bună zi aș putea călători cu un soț și un copil, și cu o bonă pentru copil.

Scriitoarea la care mă gândesc: chiar crede că mariajul va însemna moartea libertății de a observa lumea? Dacă ar fi căsătorită, s-ar fi putut duce cu soțul ei să vadă o prostituată și să stea de vorbă cu ea! Pentru o scriitoare, faptul de a avea un soț i-ar putea da *mai multă* libertate de observație. Poate că femeia despre care scriu nu știe asta.

Mă întreb dacă Allan ar avea ceva de obiectat ca să observăm împreună o prostituată cu clientul ei. Bineînțeles că nu!

Dar persoana pe care ar trebui, de fapt, s-o rog să facă asta cu mine este tata.

[Într-o ilustrată către tatăl ei, înfățișându-le prostituate stând în vitrine, pe Herberstrasse, zona cu felinare roșii din cartierul St Pauli, Hamburg.]

MĂ GÂNDESC LA TINE, TATI. REGRET CE-AM SPUS. A FOST O JOSNICIE. TE IUBESC!

RUTHIE

Zborul de la Hamburg la Köln; cu mașina de la Köln la Bonn; grandoarea Universității.

Pentru prima oară, cineva din public m-a întrebat despre ochiul meu. (Când am dat interviuri, *toți* jurnaliștii m-au întrebat.) Asta era o femeie tânără; părea studentă, engleza ei era fără cusur.

– Cine v-a lovit? m-a întrebat ea.

– Tatăl meu.

Publicul a tăcut brusc.

– Cu cotul, am adăugat eu. Jucam squash.

– Tatăl dumneavoastră e atât de tânăr încât jucați împreună squash? a întrebat tânăra.

– Nu, *nu* mai e atât de tânăr, am zis eu, dar e în formă destul de bună pentru un om de vârsta lui.

– Presupun atunci că l-ați bătut, a zis studenta.

– Da, l-am bătut, i-am răspuns eu.

Dar, după lectură, aceeași tânără mi-a dat un bilet. „Nu vă cred. *V-a lovit cineva*", scria acolo.

Și asta-mi place la germani: trag singuri concluzii.

Bineînțeles, dacă scriu la persoana întâi despre o scriitoare, înseamnă să-l invit pe fiecare recenzent să aplice eticheta autobiografică, să tragă concluzia că scriu despre mine însămi. Dar nu trebuie niciodată să-ți pui frâu să scrii un anumit tip de roman, de teama reacțiilor ce vor urma.

Și parcă-l aud pe Allan comentând că scriu două romane despre scriitoare, unul după altul; dar l-am auzit

spunând și că sfatul editorial *nu* ar trebui să includă recomandări sau reacții referitoare la ce anume să scrii sau să nu scrii. Neîndoielnic va trebui să-i amintesc acest lucru.

Dar mai important în romanul ăsta nou: ce *face* iubitul rău, ca rezultat al faptului că o observă pe prostituată cu clientul ei, încât e atât de degradant pentru romancieră? Ce se *întâmplă* de o face să-i fie atât de rușine încât o determină să-și schimbe viața?

După ce-o privește pe prostituată împreună cu clientul ei, iubitul ar putea fi atât de excitat, încât felul în care face dragoste cu scriitoarea îi dă acesteia sentimentul că el se gândește la altcineva. Dar asta e doar o altă versiune a sexului prost. Trebuie să fie ceva mult mai îngrozitor, mult mai umilitor decât atât.

Într-un fel, îmi place faza asta a unui roman mai mult decât scrierea lui propriu-zisă. La început, sunt atât de multe posibilități. Cu fiecare detaliu pe care-l alegi, cu fiecare cuvânt pe care-l pui pe hârtie, opțiunile se împuținează.

Problema dacă s-o caut sau nu pe mama; speranța că într-o bună zi va veni să mă caute ea pe mine. Ce evenimente majore mi-au mai rămas în viață? Mă refer la evenimentele care ar putea-o face pe mama să vină la mine. Moartea tatei; măritișul meu, dacă mă voi mărita vreodată; nașterea copilului meu, dacă voi avea vreunul. (Dacă voi găsi vreodată curajul să fac copii, voi dori unul singur.) Poate că ar trebui să-mi anunț viitoarea mea căsătorie cu Eddie O'Hare. Poate că *asta* ar capta atenția mamei mele. Mă întreb dacă Eddie ar intra în joc – la urma urmei, și el vrea s-o vadă!

[Într-o ilustrată către Eddie O'Hare, înfățișând măreața catedrală din Köln, Domul splendid – cea mai mare catedrală gotică din Germania.]

FAPTUL CĂ AM FOST CU TINE, CĂ AM VORBIT CU TINE... A FOST CEA MAI IMPORTANTĂ SEARĂ

DIN VIAȚA MEA DE PÂNĂ ACUM. SPER SĂ TE REVĂD CURÂND.

CU SINCERITATE,
A TA
RUTH COLE

[Într-o ilustrată către Allan, cu un castel magnific de pe Rin.]

FII EDITOR, ALEGE ÎNTRE TITLURILE ASTEA DOUĂ: *ULTIMUL EI IUBIT RĂU* SAU *ULTIMUL MEU IUBIT RĂU*. ORICE ALEGI, ÎMI PLACE.

CU DRAG,
RUTH

P.S. CUMPĂRĂ-MI CASA ASTA ȘI MĂ MĂRIT CU TINE. CRED CĂ ORICUM S-AR PUTEA SĂ MĂ MĂRIT CU TINE!

În trenul de la Bonn la Frankfurt, îmi vine în minte alt titlul pentru noul meu roman; poate e mai incitant decât *Ultimul meu iubit rău*, dar numai pentru că mi-ar permite să scriu o altă carte la persoana a treia. *Ce-a văzut ea, ce nu știa ea.* Presupun că e prea lung și prea literal. Ar fi încă și mai exact cu punct și virgulă. *Ce-a văzut ea; ce nu știa ea.* Îmi pot imagina ce-ar zice Allan despre punct și virgulă într-un titlu; oricum are o opinie sumbră despre punctele și virgulele mele. „Nimeni nu mai știe ce sunt astea", zice el. „Dacă n-ai obiceiul să citești romane de secol XIX, ai crede că autorul a omorât o musculiță bețivă chiar deasupra unei virgule – punctul și virgula nu sunt altceva decât o inducere în eroare." Cu toate astea, cred că vreau să mă mărit cu el!

Un drum de două ore cu mașina de la Bonn la Frankfurt. Itinerarul meu de la Frankfurt este cel mai lung și mai aglomerat. Doar două sesiuni de lectură, dar interviuri unul după altul; iar la târgul de carte ca atare, o dezbatere, de care mi-e groază. Subiectul: reunificarea Germaniei.

„Sunt romancieră", voi spune eu la un moment dat, fără îndoială. „Sunt doar o povestitoare."

Uitându-mă pe lista celor care vor lua parte la dezbatere – alți scriitori, toți își lansează cărțile la târg – e un mascul american atroce, din specia Intelectualului Insuportabil. Și mai e o americancă, scriitoare și ea, mai puțin cunoscută, dar nu mai puțin atroce; provine din școala Pornografia Îmi Violează Drepturile Civile. (Dacă încă n-a recenzat *Interzis copiilor,* o va face, și nu cu amabilitate.)

Și mai e un romancier german, a cărui operă a fost interzisă în Canada. A fost acuzat de obscenitate – după toate probabilitățile, nu fără temei. Iar acuza de obscenitate e greu dată uitării. Un personaj din romanul tânărului german face sex cu găinile; e prins într-un hotel șic împreună cu o găină. Un cotcodăcit înfiorător dă personalului de la hotel posibilitatea să facă descoperirea – în plus, femeia de serviciu se plânsese că găsea pene.

Dar romancierul german este interesant în comparație cu ceilalți participanți.

„Sunt o romancieră umoristă", fără îndoială că voi spune eu la un moment dat; întotdeauna o fac. Jumătate din public (și mai mult de jumătate dintre participanții la dezbatere) va considera că asta înseamnă că nu sunt o romancieră serioasă. Dar comedia este adânc înrădăcinată. Un scriitor nu alege dacă să fie comic sau nu. Poți să *alegi* o intrigă sau poți să alegi să n-ai nici o intrigă. Poți să-ți *alegi* personajele. Dar comedia nu e o alegere; iese ca atare.

Un alt invitat este o englezoaică. A scris o carte despre așa-numita memorie recuperată – în cazul ei, *a ei înseși.* S-a trezit într-o dimineață și și-a „amintit" că tatăl ei o violase, frații ei o violaseră, și toți unchii ei. Chiar și bunicul! În fiecare dimineață, se trezește și-și mai „amintește" de cineva care a violat-o. Trebuie că e extenuată!

Indiferent de cât de încinsă va fi dezbaterea, tânărul romancier german va avea o expresie pierdută pe chip – ca și când tocmai i-a venit în minte ceva extrem de romantic și de senin. Probabil o găină.

„Sunt doar o povestitoare", voi spune eu din nou (și încă o dată). „Nu sunt bună la generalizări."

Numai amantul găinilor mă va înțelege. Îmi va arunca o privire amabilă, poate ușor languroasă. Ochii lui îmi vor spune: „Ai putea să arăți mult mai bine cu niște pene maro-roșcate."

În Frankfurt, în mica mea cameră de la Hessischer Hof, bând o bere care nu e foarte rece. La miezul nopții, e 3 octombrie – Germania e reunificată. La televizor, urmăresc celebritățile din Bonn și Berlin. O clipă de istorie, singură într-o cameră de hotel. Ce se poate spune despre reunificarea germană? *A și avut loc.*

Am tușit toată noaptea. I-am telefonat editorului azi-dimineață, apoi agentului de presă. Regret nespus că trebuie să-mi anulez participarea la dezbatere, dar trebuie să-mi păstrez vocea pentru lecturi. Editorul mi-a trimis flori. Agentul de presă mi-a adus o cutie cu pastile contra tusei – „cu plante alpine naturale din Elveția". Acum pot să tușesc în timpul interviurilor, respirația îmi miroase a balsam de lămâie și cimbru sălbatic. N-am fost niciodată mai fericită că tușesc.

În lift, englezoaica tragicomică; după cum arată, sunt sigură că s-a trezit cu amintirea recuperată a încă unui viol.

La prânz, la Hessischer Hof, romancierul german (la o altă masă) care o pune cu găinile; a fost intervievat de o tipă care mi-a luat și mie un interviu mai devreme în acea dimineață. Intervievatorul meu de la prânz a fost un tip cu o tuse mai grozavă decât a mea. Și când am rămas singură, sorbindu-mi cafeaua la masă, tânărul romancier german se uita la mine de câte ori tușeam, ca și când îmi rămăsese o pană în gâtlej.

Zău că-mi iubesc tusea. Pot să fac o baie lungă și să mă gândesc la noul meu roman. În lift, ca un omuleț umflat la proporții grotești – cu heliu –, masculul ăla american atroce, Intelectualul Insuportabil. Pare jignit că intru în lift odată cu el.

– N-ați fost la dezbatere. S-a spus că sunteți bolnavă, îmi zice el.

– Da.

– Toată lumea se îmbolnăvește aici – e un loc îngrozitor.

– Da.

– Sper că nu mă molipsesc de la dumneavoastră, zice el.

– Și eu sper.

– Probabil că sunt deja bolnav, am stat prea mult aici, adaugă el.

Ca și ceea ce scrie, nu e limpede ce vrea să spună cu asta. Vrea să spună că e în *Frankfurt* de suficientă vreme ca să se fi molipsit de ceva sau vrea să spună că e în *lift* de suficientă vreme ca să se fi expus la boala pe care o am eu?

– Tot nemăritată sunteți? mă întreabă el.

Nu-mi face avansuri; e o semnătură non sequitur a ceea ce i-a adus faima de Intelectual Insuportabil.

– Tot nemăritată, dar poate n-o să mai fiu așa, răspund eu.

– A... bravo, zice el.

Sunt surprinsă de plăcerea autentică pe care i-o face răspunsul meu.

– Aici e etajul meu, spune el. Îmi pare rău că nu ați fost la dezbatere.

– Da.

Ah, puțin probabila întâlnire întâmplătoare între autori faimoși în toată lumea – se poate compara ceva cu asta?

Scriitoarea ar trebui să-l întâlnească pe iubitul blond-roșcat la Târgul de Carte de la Frankfurt. Iubitul rău este și el prozator – foarte minimalist. A publicat doar două volume de povestiri – povestiri fragile. Atât de rarefiate încât aproape toată povestea rămâne pe dinafară. Cărțile nu i se prea vând, în schimb a fost compensat cu genul acela de adorație critică greu de calificat, care însoțește adeseori obscuritatea.

Romanciera ar trebui să fie o autoare de romane „mari". Cei doi sunt o parodie a proverbialei zicale conform căreia contrariile se atrag. În acest caz, nici unul nu suportă ceea ce scrie celălalt; atracția dintre ei este strict sexuală.

El ar trebui să fie mai tânăr decât ea.

Încep o relație în Frankfurt și el o însoțește în Olanda, unde ea se duce, după târgul de carte, ca să-și lanseze traducerea în olandeză a uneia dintre cărțile ei. El n-are nici un editor în Olanda, iar la Frankfurt nu s-a bucurat de aceeași atenție ca *ea*. Ea n-a observat acest lucru, în schimb *el* a observat. El n-a mai fost la Amsterdam de pe vremea studenției – într-o vacanță de vară. Își amintește prostituatele; vrea s-o ducă să vadă prostituatele. Poate și un sex-show live.

„Nu cred că vreau să văd un sex-show live", îi spune romanciera.

Ar putea fi ideea *lui* să plătească o prostituată ca să-i lase s-o privească. „Am putea avea *propriul* nostru sex-show live", zice autorul de povestiri. Dă impresia că-l lasă rece ideea. Lasă să se înțeleagă că pe ea ar interesa-o mai mult decât pe el. „Ca *scriitoare,* zice el. Ca *documentare.*"

Și când sunt în Amsterdam și el o însoțește prin Cartierul felinarelor roșii, pălăvrăgește glumeț, relaxat. „Pe *asta* aș vrea s-o văd făcând-o – pare să-i placă să fie legată cu cătușe." (Chestii din astea.) Minimalistul o determină să creadă că a privi la o prostituată va fi doar o strengărie amuzantă. Îi dă impresia că partea cea mai dificilă va fi să se abțină să nu izbucnească în râs, pentru că, bineînțeles, nu poate da în vileag față de client prezența lor clandestină.

Dar mă întreb cum îi va ascunde prostituata ca ei să poată vedea fără să fie văzuți?

În asta va consta documentarea *mea.* Pot să-l rog pe editorul meu olandez să mă însoțească prin Cartierul felinarelor roșii – la urma urmei, o fac toți turiștii. Probabil că toate scriitoarele cu care colaborează îl roagă același lucru; toate vrem să fim *escortate* prin ceea ce e murdar, sordid, sexual și anormal. (Ultima oară când am fost la Amsterdam, un jurnalist m-a însoțit prin Cartierul felinarelor roșii; a fost ideea *lui.*)

Deci o să mă uit la femei. Îmi aduc aminte că nu le place când sunt privite de femei. Dar sunt sigură că o să găsesc una sau două care nu mă vor înspăimânta – una la care să mă întorc apoi singură. Va trebui să fie cineva care vorbește engleza sau măcar puțină germană.

O singură prostituată ar putea fi de-ajuns, atâta vreme cât nu o deranjează să stea de vorbă cu mine. Bineînțeles că-mi pot imagina actul fără să-l văd. În plus: ceea ce mă interesează mai mult e ce se întâmplă cu femeia care stă ascunsă, scriitoarea. Să presupunem că iubitul cel rău e excitat, chiar se masturbează în timp ce stau amândoi ascunși. Iar ea nu poate protesta, nu poate face nici cea mai mică mișcare ca să se depărteze de el – altfel, clientul descoperă că e privit. (Atunci el cum se poate masturba? Asta e o problemă.)

Poate că ironia e că prostituata măcar a fost plătită pentru felul în care e folosită, dar și scriitoarea e folosită; a dat bani ca să fie folosită. Ei bine. Scriitorii trebuie să aibă pielea groasă. Fără ironie.

Telefon de la Allan. Am tușit pentru el. Acum că nu există posibilitatea imediată de a face sex cu el – dat fiind oceanul care ne desparte –, bineînțeles că aș fi vrut să fac sex cu el. Femeile sunt perverse!

Nu i-am spus despre noua carte, nici un cuvânt. Ar fi stricat efectul ilustratelor.

[Într-o altă ilustrată trimisă lui Allan, care înfățișa o vedere aeriană a Târgului de Carte de la Frankfurt și anunța cu mândrie prezența a 5 500 de edituri din vreo sută de țări.]

NICIODATĂ FĂRĂ TINE DIN NOU.

CU DRAG,
RUTH

În avionul companiei KLM de la Frankfurt la Amsterdam: și tusea, și ochiul învinețit m-au cam părăsit. Tusea e acum doar ca o gâdilătură în fundul gâtului. La ochiul și obrazul drept persistă doar o ușoară coloratură a pielii, ca de lichior Chartreuse, galbenă-verzuie. Umflătura a trecut, dar culoarea sugerează că am fost multă vreme bolnavă și că boala adastă, ca și tusea.

Înfățișarea tocmai potrivită pentru cineva care urmează să intre în vorbă cu o prostituată. S-ar putea crede că am o boală veche pe care vreau s-o împart cu cineva.

Ghidul orașului Amsterdam mă informează că *Walletjes* („Micile ziduri") cum e numit Cartierul felinarelor roșii a fost recunoscut oficial în secolul al XIV-lea. Se fac referiri amuzante la „fetele sumar îmbrăcate, în vitrinele lor".

Oare de ce aproape tot ce se scrie despre ceea ce e murdar, sordid, sexual și anormal are întotdeauna un ton atât de neconvingător de superior? (Amuzamentul este o expresie a superiorității, la fel de puternică precum indiferența.) Eu cred că orice expresie de amuzament *sau* indiferență față de indecență este de obicei falsă. Oamenii sunt fie atrași de indecență, fie dezaprobatori, fie amândouă; totuși încercăm să părem superiori față de indecență, *pretinzând* că suntem amuzați sau indiferenți.

„Fiecare are o problemă sexuală, cel puțin una", mi-a spus Hannah cândva. (Dar dacă *Hannah* are vreuna, nu mi-a spus niciodată care-i aia.)

La Amsterdam mă așteaptă obligațiile obișnuite, dar am destul timp liber pentru ceea ce am nevoie să fac. Amsterdam nu e Frankfurt; nimic nu este la fel de rău ca Frankfurtul. Și, ca să fiu sinceră, abia aștept să-mi întâlnesc prostituata! Un fior asemănător cu rușinea însoțește această „documentare". Dar, bineînțeles, eu *sunt* clienta. Sunt pregătită, ba chiar aștept s-o plătesc.

[Într-o altă ilustrată adresată lui Allan, pe care a trimis-o de la aeroportul Schiphol și care – spre deosebire de ilustrata dinainte, pe care-o expediase tatălui ei, cu prostituate în vitrinele de pe Herberstrasse – înfățișa *Walletjes,* Cartierul felinarelor roșii din Amsterdam: trecători, toți bărbați cu haine de ploaie; fereastra în prim-planul fotografiei, încadrată în lumini roșii-violete, cu femeia îmbrăcată doar cu lenjerie, stând în vitrină... arătând ca un manechin prost plasat, închiriat de la un magazin de lenjerie, precum cineva închiriat pentru o petrecere privată.]

UITĂ ÎNTREBAREA DINAINTE. TITLUL ESTE *ULTIMUL MEU IUBIT RĂU* – PRIMUL MEU NARATOR LA PERSOANA ÎNTÂI. DA, ÎNCĂ O SCRIITOARE. DAR AI ÎNCREDERE ÎN MINE!

CU DRAG,
RUTH

Prima întâlnire

Publicarea traducerii olandeze a romanului *Interzis copiilor,* sub titlul *Niet voor kinderen,* era motivul principal pentru a treia vizită a lui Ruth Cole la Amsterdan, dar acum Ruth socotea documentația pentru povestea prostituatei drept justificarea supremă pentru a fi acolo. Încă nu găsise momentul să vorbească despre noua ei preocupare cu editorul olandez, Maarten Schouten, pe care ea îl numea cu afecțiune „Maarten cu doi *a* și un *e*".

Pentru traducerea romanului *Același orfelinat* – în olandeză *Hetzelfde weeshuis,* titlu pe care Ruth s-a chinuit zadarnic să-l pronunțe –, stătuse într-un hotel fermecător dar dărăpănat pe Prinsengracht, unde ea descoperise o cantitate considerabilă de marijuana ascunsă în micul sertar al noptierei, în care voia să-și aranjeze lenjeria. Drogul aparținea probabil celui care ocupase înainte camera aceea, dar Ruth, fiind cumplit de tensionată de primul ei turneu european pentru promovarea unei cărți, fusese convinsă că marijuana fusese pusă anume acolo de către un jurnalist afurisit care voia s-o compromită.

Mai sus-menționatul Maarten cu doi *a* și un *e* o asigurase că, în Amsterdam, dacă aveai asupra ta marijuana era un delict aproape nebăgat în seamă, cu atât mai puțin compromițător. Cât despre oraș, lui Ruth îi plăcuse din prima clipă; canalele, podurile, toate bicicletele acelea, cafenelele și restaurantele.

La a doua vizită, pentru ediția romanului *Înaintea căderii Saigonului* – a fost încântată că măcar putea pronunța titlul *Voor de val van Saigon* –, Ruth stătuse în altă parte a orașului, pe Dam

Square, într-un hotel aflat aproape de Cartierul felinarelor roşii, fapt ce l-a determinat pe un jurnalist să ia iniţiativa s-o ducă pe Ruth ca să vadă prostituatele în vitrine. Ruth nu uitase aspectul ostentativ al femeilor îmbrăcate doar cu sutien şi chiloţi în mijlocul zilei, sau „SM specials"[1] în vitrina unui sex-shop.

Ruth zărise un vagin de cauciuc suspendat cu o jartea de tavanul magazinului. Vaginul semăna cu o omletă bălăbănitoare, garnisită însă cu un ciuf de păr pubian fals. Şi mai erau biciurile; talanga, ataşată cu o zgardă de piele de un vibrator; clistirele, de diferite dimensiuni; pumnul de cauciuc.

Dar asta fusese în urmă cu cinci ani. Ruth încă nu avusese ocazia să vadă dacă se schimbase în vreun fel cartierul. Acum stătea într-un al treilea hotel, pe Kattengat, nu foarte elegant, iar eforturile stângace de a oferi nişte servicii cât de cât ca lumea eşuau lamentabil. De exemplu, exista un salon pentru micul dejun, destinat exclusiv oaspeţilor de la etajul lui Ruth. Cafeaua era rece, sucul de portocale cald, croasantele zăceau într-un morman de firimituri – bune doar să fie duse la canalul cel mai apropiat şi aruncate raţelor.

La parter şi la subsol, hotelul găzduia un club de fitness. Muzica pentru cursurile de aerobic putea fi auzită prin ţevile din baie, chiar şi la câteva etaje deasupra sălii de sport; sistemul de canalizare duduia în ritmul percuţiei neîncetate. După estimarea lui Ruth, olandezii – cel puţin în timp ce făceau exerciţii – preferau un tip de muzică rock fără pauze şi fără variaţii, pe care ea l-ar fi definit drept o formă de rap neritmat. Un bubuit lipsit de orice melodie se repeta una-ntruna, în timp ce un vocalist european, pentru care engleza era în mare măsură o limbă străină, reitera o singură propoziţie. Într-un asemenea cântec, propoziţia era: „Veau să vac sez cu tine". Iar în altul: „Veau să te vuuut".

I-a fost de-ajuns lui Ruth să inspecteze o singură dată sala de fitness, ca să i se stingă orice interes cât de firav de a o frecventa.

[1] Sado-maso (n.tr.)

Un bar pentru persoanele singure, deghizat într-o sală de fitness, nu era pentru ea. Îi displăcea și narcisismul exercițiilor. Biciclete, benzi de alergare, steppere se găseau toate într-un singur rând, cu fața spre sala de aerobic. Indiferent unde te găseai, nu puteai să nu vezi țopăielile și piruetele dansatorilor de aerobic în pletora oglinzilor înconjurătoare. Dacă aveai noroc, puteai să speri să fii martor la scrântirea unei glezne sau la un atac de cord.

Ruth s-a hotărât să facă o plimbare. Zona din jurul hotelului îi era necunoscută; se găsea mai aproape de Cartierul felinarelor roșii decât credea, dar a pornit în direcție opusă. A traversat primul canal și a luat-o pe o stradă laterală mică, atrăgătoare – Korsjespoortsteeg – unde, spre surpriza ei, a dat peste câteva prostituate.

În ceea ce părea să fie o zonă rezidențială bine întreținută se aflau câteva vitrine cu femei în lenjerie, aflate la muncă. Erau femei albe, exultând un aer de prosperitate, deși nu toate erau drăguțe. Cele mai multe erau mai tinere decât Ruth; două s-ar fi putut să aibă vârsta ei. Ruth era atât de șocată, încât aproape s-a împiedicat. Una dintre prostituate a izbucnit în râs fără să vrea.

Era încă dimineață, iar Ruth, singura femeie care mergea pe strada aceea scurtă. Trei bărbați priveau vitrinele în tăcere, fiecare în legea lui. Ruth nu-și imaginase că putea găsi o prostituată care să fie dispusă să stea de vorbă cu ea într-un loc mai puțin murdar și mai puțin dubios decât Cartierul cu lumină roșie; descoperirea a încurajat-o.

Când s-a pomenit pe Bergstraat, faptul a luat-o încă o dată prin surprindere – alte prostituate, mult mai multe. Strada era liniștită, curată. Primele patru fete, tinere și frumoase, nu i-au acordat nici o atenție. Ruth a văzut cu coada ochiului o mașină care înainta încet și al cărei șofer se uita cu atenție la prostituate. De data asta însă, Ruth nu era singura femeie de pe stradă. În fața ei, o femeie îmbrăcată cam ca Ruth – blugi negri, pantofi negri din piele de căprioară, cu tocuri groase, de înălțime

medie. La fel ca Ruth, femeia purta o jachetă de piele scurtă, bărbătească, însă de culoare maro-închis, și o eșarfă de mătase cu un model de curbe colorate.

Ruth mergea atât de repede, încât aproape că a întrecut-o pe femeie, care ducea o sacoșă de canafas – din ea ieșeau o sticlă mare de apă minerală și o baghetă. Femeia i-a aruncat lui Ruth o privire indiferentă peste umăr; apoi s-a uitat prietenoasă în ochii ei. Nu era fardată, nici măcar rujată, și se apropia de cincizeci de ani. Trecând prin dreptul prostituatelor din vitrină, făcea cu mâna sau îi zâmbea fiecăreia. Dar spre capătul străzii, la o vitrină de la parter, cu perdelele trase, femeia s-a oprit brusc să descuie o ușă. Instinctiv, s-a uitat în spate, înainte să pășească înăuntru, ca și când era obișnuită s-o urmărească cineva. Și din nou s-a uitat la Ruth – de data asta, cu o curiozitate iscoditoare și zâmbindu-i la început ironic, apoi seducător, cu o undă parcă provocator ușuratică, ce a avut darul s-o uimească pe Ruth. Femeia era o prostituată! Și tocmai se ducea la muncă.

Ruth a mai trecut o dată prin dreptul prostituatelor de pe Korsjespoortsteeg. A observat că numărul bărbaților de pe stradă crescuse, și nici unul nu se uita la ea sau la ceilalți bărbați. Pe doi dintre ei i-a recunoscut; urmaseră același traseu ca ea. De câte ori se vor întoarce pentru o privire mai lungă? Și acesta era un aspect pe care Ruth voia să-l afle; constituia un element necesar al documentației ei.

I-ar fi fost mai ușor să stea de vorbă de una singură cu o prostituată pe o stradă plăcută, neprimejdioasă, cum era aceasta, sau pe Bergstraat, totuși Ruth credea că personajul din romanul ei – *cealaltă* scriitoare, cu iubitul rău – ar trebui să-*și* îndure experiența într-una dintre cele mai sordide camere din Cartierul felinarelor roșii. În fond, dacă îngrozitoarea experiență urma s-o înjosească și s-o umilească pe eroina ei, n-ar fi mai potrivit – creând și o ambianță, desigur – să se petreacă în cel mai mizerabil loc cu putință?

De data asta, prostituatele de pe Korsjespoortsteeg s-au uitat la Ruth cu priviri prudente și cu una sau două înclinări ale capului

abia sesizabile. Femeia care izbucnise în râs când Ruth se împiedicase a măsurat-o din cap până-n picioare cu o căutătură rece, neprietenoasă. Doar una dintre femei a făcut un gest ce putea fi interpretat fie a chemare, fie a mustrare. Era cam de vârsta lui Ruth, dar mai trupeşă; părul îi era vopsit blond. Femeia a îndreptat degetul arătător spre Ruth şi şi-a coborât ochii într-un gest de dezaprobare exagerată. Un gest pedant, deşi zâmbetul afectat al trupeşei era plin de maliţiozitate – probabil o socotea pe Ruth lesbiană.

Ruth a luat-o din nou pe Bergstraat, mergând încet de data asta şi sperând că prostituata mai în vârstă apucase să se îmbrace sau, mă rog, să se *dez*brace şi să fie deja în vitrina ei. Una dintre prostituatele mai tinere şi mai frumoase i-a făcut cu ochiul lui Ruth, fără fereală, o invitaţie batjocoritor de lascivă, care în mod ciudat a binedispus-o pe Ruth. Gestul fetei ăleia drăguţe i-a distras aproape cu totul atenţia – era gata să treacă prin dreptul prostituatei mai bătrâne fără s-o recunoască; de fapt, transformarea prostituatei era atât de completă, încât apărea ca o cu totul altă femeie şi nicidecum femeia simplă cu o sacoşă, pe care Ruth o văzuse pe stradă cu câteva minute înainte.

În pragul uşii deschise stătea o târfă roşcată vivace. Rujul de culoarea vinului roşu se potrivea cu sutienul şi chiloţii bordo – altceva n-avea pe ea, în afara unui ceas din aur şi o pereche de pantofi decupaţi la spate, negri smoală, cu tocuri de trei inchi. Prostituata era acum mai înaltă decât Ruth.

Perdelele vitrinei erau date la o parte, dezvăluind un taburet de bar, de modă veche, având picioarele şi bara de jos din alamă lustruită, dar prostituata adoptase o ipostază domestică: stătea înarmată cu o mătură cu care tocmai îndepărtase de pe prag o singură frunză galbenă. Ţinea mătura pregătită, ca pentru a provoca şi alte frunze. Pe Ruth a privit-o cu atenţie, de la păr până la pantofi, ca şi când Ruth ar fi stat pe Bergstraat în lenjerie intimă şi pantofi cu tocul înalt, iar prostituata ar fi fost o gospodină îmbrăcată sobru, văzându-şi conştiincioasă de

treburile gospodărești. Abia atunci și-a dat Ruth seama că se oprise locului și că prostituata roșcată îi făcuse semn din cap și-i zâmbise îmbietor, un zâmbet care devenea întrebător, deoarece Ruth încă nu-și luase inima-n dinți să vorbească.

– Știi engleza? a îngăimat Ruth.

Prostituata a părut mai curând amuzată decât surprinsă:

– N-am nici o problemă cu engleza, a răspuns ea. N-am vreo problemă nici cu lesbienele.

– Nu-s lesbiană, i-a zis Ruth.

– Și asta-i în regulă, a replicat prostituata. Ar fi prima oară cu o femeie? Știu ce-i de făcut în cazul ăsta.

– Nu vreau să *fac* nimic, s-a grăbit Ruth să declare. Vreau doar să stau de vorbă cu tine.

Prostituata a devenit suspicioasă, ca și când „a sta de vorbă" intra în categoria practicilor perverse, or, ea la așa ceva nu se preta.

– Pentru asta trebuie să plătești mai mult, a zis roșcata. Vorbitul durează.

Ruth a rămas perplexă de atitudinea ei care sugera că orice activitate sexuală era de preferat conversației.

– A, bineînțeles că te voi plăti pentru timpul tău, i-a zis Ruth roșcatei care o scruta cu meticulozitate.

Dar prostituata nu la trupul ei se uita; ea voia să știe cât costaseră hainele pe care le purta.

– Cinci minute costă șaptezeci și cinci de florini, a zis roșcata.

Estimase corect că Ruth purta haine lipsite de imaginație, dar scumpe.

Ruth a deschis fermoarul genții și s-a uitat în portofel, la bancnotele nefamiliare. Cât erau șaptezeci și cinci de florini – cincizeci de dolari? „Cam mult bănet pentru o conversație de cinci minute", și-a zis Ruth. (Pentru ce oferea prostituata *de obicei* – în același interval de timp sau chiar mai puțin –, compensația părea insuficientă.)

– Eu sunt Ruth, s-a prezentat ea ușor nervoasă.

I-a întins mîna, dar roșcata a izbucnit în râs; în loc să i-o strângă, a tras-o pe Ruth de mâneca jachetei de piele în camera

ei mică. După ce-a intrat și ea, prostituata a încuiat ușa și a închis perdelele; parfumul ei puternic în spațiul acela strâmt era aproape la fel de copleșitor ca și nuditatea cvasitotală a roșcatei.

Camera era spoită în roșu. Perdelele grele băteau în maro; carpeta, un preș lat sângeriu, răspândea un vag miros de detergent pentru covoare; cuvertura, care acoperea aproape în întregime patul dublu, avea un model floral demodat, în nuanțe de roz; fața singurei perne era roz intens. Iar prosopul, mare cât un prosop de baie și într-o nuanță de roz diferită de a feței de pernă, era împăturit în două și acoperea mijlocul patului – desigur, pentru a proteja cuvertura. Pe un scaun, lângă patul aranjat și îmbietor, se afla un maldăr de alte prosoape roz identice; *păreau* curate, chiar dacă puțin ponosite, așa cum era și camera.

Camera mică, roșie era înconjurată de oglinzi; aproape la fel de multe oglinzi și așezate în unghiuri dintre cele mai neașteptate, ca și în clubul de fitness al hotelului. Iar lumina din cameră era atât de chioară încât, de fiecare dată când Ruth făcea un pas, își vedea umbra fie retrăgându-se, fie avansând, fie amândouă. (Oglinzile, desigur, reflectau și o mulțime de prostituate.)

Prostituata s-a așezat pe pat exact în mijlocul prosopului, fără să aibă nevoie să se uite unde anume se așeza. Și-a încrucișat gleznele, sprijinindu-și picioarele în vârfurile tocurilor, și s-a aplecat în față cu mâinile pe coapse; o poziție deprinsă în lunga experiență, care-i împingea în față sânii obraznici, bine formați, îi adâncea și mai mult despărțitura dintre sâni și oferea privirii lui Ruth sfârcurile mici, purpurii, prin dantela bordo a sutienului cu jumătăți de cupă. Bikiniul alungea V-ul îngust al perineului și lăsa la vedere vergeturile de pe pântecele ușor bombat al prostituatei; în mod clar avea copii, cel puțin unul.

Roșcata a arătat spre un fotoliu uzat, unde Ruth urma să se așeze. Era atât de desfundat, încât genunchii lui Ruth i-au atins sânii atunci când ea s-a aplecat în față; trebuia să se țină cu ambele mâini de brațele fotoliului, ca să evite senzația că se răstoarnă pe spate.

– Fotoliul ăla e mai bun pentru când o iau la muie, i-a spus prostituata. Eu mă numesc Dolores, a adăugat roșcata, dar prietenele îmi spun Rooie.

– Rooie? a repetat Ruth, încercând să nu se gândească la cât sex oral a fost executat în fotoliul de piele stricat.

– Înseamnă „Roșu", a zis Rooie.

– Înțeleg. Ruth s-a împins până la marginea fotoliului pentru muie. Treaba e că scriu o poveste, a început Ruth, dar prostituata a sărit în picioare.

– Nu mi-ai spus că ești ziaristă, a zis Rooie Dolores. Nu stau de vorbă cu ziariștii.

– *Nu* sunt ziaristă! a strigat Ruth. (Văleu, cum mai ustura acuzația asta!) Sunt *romancieră*. Scriu *cărți*, din alea pe care le născocești. Am doar nevoie să știu că detaliile sunt corecte.

– *Ce* detalii? a întrebat Rooie.

Nu mai voia să stea pe pat; măsura cămăruța dintr-un capăt în altul. Mișcările ei i-au dat răgaz romancierei să observe câteva aspecte suplimentare ale locului de muncă al prostituatei, pus la punct cu grijă. O chiuvetă mică era montată pe un zid interior; lângă ea, un bideu. (Bineînțeles că în oglinzi se vedeau mai multe bideuri.) Pe o masă între bideu și pat, o cutie cu șervețele și un sul de prosoape de hârtie. Într-o tavă albă emailată, ca acelea de spital, câțiva lubrifianți și geluri familiare și *ne*familiare, și un vibrator de-o mărime inconfortabilă. Asemenea tăvii și având aceeași albeață de spital și de cabinet medical, un coș cu capac – genul pe care-l deschizi apăsând cu piciorul pe-o pedală. Printr-o ușă întredeschisă, Ruth a văzut toaleta întunecată; veceul, cu scaun de lemn, avea lanț pentru trasul apei. Și lângă lampa cu picior și abajur din sticlă stacojie, o masă, chiar lângă fotoliul pentru muie, pe care se găsea o scrumieră curată, goală și un coșuleț din nuiele, plin cu prezervative.

Acestea erau unele detalii de care avea nevoie Ruth, la care se adăuga dulapul din perete, foarte puțin adânc. Cele câteva rochii și cămăși de noapte și un corset de piele, cu spatele gol, nu puteau atârna perpendicular față de peretele din fund; erau

răsucite în diagonală pe umerașe, ca niște prostituate care încercau să se arate într-un unghi mai favorabil!

Rochiile și cămășile de noapte, fără să mai vorbim de corsetul de piele, erau de-a dreptul tinerești pentru vârsta lui Rooie. Dar ce știa Ruth despre rochii sau cămăși de noapte? Rochii aproape că nu purta, iar de dormit, îi plăcea să doarmă în chiloți și un tricou larg. (Cât despre corsetul ăla de piele, niciodată nu-i trecuse prin cap să poarte așa ceva.)

Ruth și-a început povestea:

– Să presupunem că un bărbat și o femeie vin la tine și-ți propun să te plătească numai ca să-i lași să se uite la tine când ești cu un client. Ai face-o? Ai făcut-o vreodată?

– Vas' că asta vrei, s-a dumirit Rooie. De ce n-ai zis așa? Bine'nțeles că pot s-o fac – bine'nțeles că am făcut-o. De ce n-ai venit cu iubițelul tău?

– Nu, nu... n-am venit aici cu prietenul meu, a replicat Ruth. Nu *eu* vreau să te privesc când ești cu un client, treaba asta mi-o pot imagina. Eu vreau să știu cum aranjezi chestia și cât e de obișnuită sau neobișnuită. Ce vreau să știu e cât de des ți se propune așa ceva de către *cupluri?* Eu aș zice că bărbații singuri ți-o cer mai des decât cuplurile. Și că femeile singure ar fi... mă rog, mai rare.

– Așa e, a răspuns Rooie. Cei mai mulți sunt bărbați singuri. *Unele* cupluri, poate o dată sau de două ori.

– Dar femeile singure?

– Pot s-o fac, dacă asta vrei, a spus Rooie. O fac din când în când, dar nu foarte des. Celor mai mulți bărbați nu le pasă dacă se uită o altă femeie. *Femeile* care se uită însă nu vor să fie văzute.

Era atât de cald și de sufocant în cameră, încât Ruth dorea să-și dea jos jacheta de piele. Dar în acea companie, ar fi fost prea neobrăzat din partea ei să rămână doar în tricoul negru de mătase. Așa că și-a desfăcut doar fermoarul.

Rooie s-a apropiat de dulapul din perete. Nu avea ușă. O perdea de stambă – cu un model de frunze tomnatice căzute,

majoritatea roșii – atârna de-o stinghie de lemn. Rooie a tras perdeaua, ceea ce era în dulap nu se mai vedea, cu excepția pantofilor, pe care i-a răsucit cu vârfurile spre cameră. Erau șase perechi de pantofi cu toc înalt.

– Ai sta în spatele perdelei, cu vârfurile pantofilor spre cameră, ca ăștilalți pantofi, a spus Rooie.

S-a vârât în spatele perdelei și s-a ascuns acolo. Când Ruth s-a uitat la picioarele lui Rooie, nu i-ar fi putut deosebi pantofii de ceilalți; a trebuit să se *uite* după gleznele ei ca să le vadă.

– Înțeleg, a spus Ruth.

Voia să stea și ea în dulap, ca să vadă ce perspectivă avea asupra patului; poate că prin despicătura îngustă a perdelei era greu să-l vadă.

Prostituata parcă îi ghicise gândul. Rooie a ieșit din dosul perdelei.

– Hai, încearcă și tu, a îndemnat-o roșcata.

Fără voia ei, Ruth s-a atins de prostituată când s-a strecurat printre cele două aripi ale perdelei. Încăperea aceea era atât de mică, încât era aproape imposibil ca două persoane să se miște prin ea fără să se atingă.

Ruth și-a potrivit picioarele între două perechi de pantofi. Prin despicătura îngustă a perdelei, vedea exact prosopul roz din mijlocul patului. Într-o oglindă de pe peretele opus, vedea și dulapul; a trebuit să se uite foarte atent ca să-și recunoască propriii pantofi printre pantofii de sub tivul perdelei. Pe sine nu se vedea prin despicătură. Nici măcar o parte a feței, decât dacă se mișca, și chiar și atunci abia dacă sesiza o mișcare nedefinită.

Fără să-și miște capul, numai ochii, Ruth a zărit chiuveta și bideul; vibratorul din tăvița de spital (laolaltă cu lubrifianții și gelurile) se vedeau fără probleme. Dar fotoliul pentru muie era ascuns vederii chiar de-un braț și de spătarul lui.

– Dacă tipul vrea să i-o sug și cineva privește, pot s-o fac pe pat, a explicat Rooie. Dacă la asta te gândești...

Ruth stătea în dulap de mai puțin de-un minut; încă nu băgase de seamă că respira neregulat sau că, din pricina

contactului cu rochia aurie de pe umerașul cel mai apropiat, începea să aibă mâncărimi în fundul gâtului. Ca o ușoară senzație de disconfort în gâtlej când înghițea – ultimele vestigii ale tusei, și-a zis ea, sau primele semne ale unei răceli. Când un neglijeu gri perlă a alunecat de pe-un umeraș, parcă i s-a oprit inima-n piept și Ruth ar fi putut muri tocmai acolo unde-și imaginase întotdeauna că va muri: într-o debara.

– Dacă te simți bine acolo înăuntru, a zis Rooie, dau la o parte perdelele de la fereastră și mă așez în geam. Dar la ceasul ăsta al zilei s-ar putea să dureze ceva până-l conving pe unul să intre – vreo jumate de oră sau chiar patruzeci și cinci de minute. Bineînțeles că va trebui să-mi plătești șaptezeci și cinci de guldeni. Deja mi-ai mâncat mult timp.

Împiedicându-se de pantofi, Ruth a țâșnit afară din dulap.

– Nu! Nu *vreau* să privesc! a strigat romanciera. Scriu doar o *poveste!* E despre un *cuplu*. Femeia e de vârsta mea. Iubitul o convinge s-o facă... are un iubit rău.

Jenată, Ruth a văzut că lovise un pantof de-al prostituatei și-l azvârlise până-n mijlocul camerei. Rooie a ridicat pantoful; apoi a îngenuncheat în fața dulapului și a aranjat toți pantofii. I-a pus așa cum stătuseră la început, cu tocurile spre cameră, inclusiv pe acela pe care-l azvârlise Ruth.

– Ești cam zărghită, a zis prostituata.

Stăteau amândouă stânjenite în fața dulapului din perete, ai fi zis că admirau noul aranjament al pantofilor.

– Și ți-au expirat cele cinci minute, a adăugat Rooie, arătând spre ceasul ei de aur, mic și drăguț.

Ruth a deschis din nou geanta cu fermoar. A scos din portofel trei bancnote de douăzeci și cinci de guldeni, dar Rooie stătea destul de aproape ca să arunce o privire înăuntru. Îndemânatică, a cules o bancnotă de cincizeci.

– Ajung cincizeci, pentru încă cinci minute, a zis roșcata. Păstrează mărunțișul, a sfătuit-o ea pe Ruth. Poate vrei să te întorci... după ce te mai gândești.

Cu un gest atât de rapid încât a luat-o prin surprindere, Rooie s-a lipit de ea și i-a adulmecat gâtul; înainte ca Ruth să reacționeze, prostituata i-a cuprins un sân într-o mână, așa, în trecere, s-a îndepărtat de ea și s-a așezat în mijlocul prosopului de pe pat.

– Mișto parfumul, dar abia dacă-l simt, a remarcat Rooie. Mișto sânii. *Babani.*

Roșind, Ruth a încercat să se așeze pe fotoliul pentru muie, fără să se lase înghițită de el.

– În povestea mea... a început ea, dar prostituata a întrerupt-o:

– Necazul cu povestea ta e că nu se-ntâmplă nimic. Vas' că cei doi mă plătesc să se uite cum o fac. Ei și? N-ar fi prima dată. Ce se-ntâmplă *dup-aia?* Nu asta-i povestea?

– Nu sunt sigură ce se întâmplă după aia, dar asta *e* povestea, a răspuns Ruth. Femeia cu iubitul rău e umilită. Se simte degradată de experiența asta, nu pentru că vede ce vede, ci din pricina iubitului. O umilește felul în care o face *el* să se simtă.

– Nici asta n-ar fi prima oară, i-a spus prostituata.

– Poate că bărbatul se masturbează în timp ce privește, a sugerat Ruth.

Rooie a înțeles că Ruth formulase o întrebare.

– N-ar fi prima oară, a repetat prostituata. De ce să fie femeia surprinsă?

Rooie avea dreptate. Și mai era o problemă: Ruth nu știa tot ce se putea întâmpla în poveste, pentru că nu-și cunoștea îndeajuns personajele și care era relația dintre ele. Nu era prima oară că făcea o asemenea descoperire despre un roman pe care-l începea; doar că pentru prima oară făcea descoperirea asta în fața altei persoane, pe deasupra și străină, și prostituată.

– Știi ce se-ntâmplă *de obicei?* a întrebat Rooie.

– Nu știu, a recunoscut Ruth.

– Privitul e doar începutul, i-a spus prostituata. Mai ales în cazul cuplurilor – privitul duce la altceva.

– Ce vrei să spui? n-a înțeles Ruth.

– Data următoare când se întorc, nu vor să mai privească, vor să *facă* totul.

– Nu cred că personajele mele se întorc a doua oară, a răspuns Ruth. Posibilitatea însă a pus-o pe gânduri.

– Uneori, după ce privește, cuplul vrea să treacă imediat la acțiune, aici și pe loc, a zis Rooie.

– La ce acțiune? a întrebat Ruth.

– La tot felul. Uneori, tipul vrea să se uite cum o fac cu femeia, vrea să vadă cum o excit pe femeie. De obicei, încep cu tipul, și femeia stă și se uită.

– *Începi* cu tipul... a zis Ruth.

– După aia cu femeia, a zis Rooie.

– S-a întâmplat chestia asta?

– *Totul* s-a întâmplat, a spus prostituata.

Ruth ședea în lumina bătând în stacojiu, care dădea o tentă roșiatică tuturor lucrurilor din cămăruță; prosopul roz de pe pat, unde ședea Rooie, căpătase o nuanță mai adâncă din pricina culorii stacojii a abajurului de sticlă colorată. În cameră mai erau doar o lumină difuză care răzbătea prin perdelele din dreptul ferestrei și o lumină palidă, deasupra capului, îndreptată asupra ușii dinspre stradă.

Prostituata s-a aplecat în față, în lumina ce-o favoriza; făcând asta, sânii ei păreau gata să țâșnească din sutienul cu jumătăți de cupă. În timp ce Ruth se ținea strâns de brațele fotoliului pentru muie, Rooie și-a pus blând mâinile peste ale lui Ruth.

– Nu vrei să te gândești mai întâi la ce se întâmplă și după aia să vii să mă vezi din nou? a întrebat-o roșcata.

– Ba da, a zis Ruth.

Nu fusese în intenția ei să vorbească șoptit și nu-și putea retrage mâinile de sub cele ale prostituatei, fără să cadă pe spate în fotoliul ăla îngrozitor.

– Ține minte – *orice* se poate întâmpla, i-a spus Rooie. Orice vrei.

– Da, a șoptit Ruth din nou. Se uita țintă la sânii expuși ai prostituatei; i se părea mai sigur decât să se uite în ochii ei inteligenți.

– Poate că, dacă m-ai privi când sunt cu cineva – adică numai tu singură –, ți-ar veni niște idei, a șoptit Rooie la rândul său.

Ruth a clătinat din cap, conștientă că gestul era mai puțin convingător decât dacă ar fi spus răspicat: „Nu, nu cred".

– Majoritatea femeilor singure care mă privesc sunt tinere, a informat-o Rooie cu voce mai tare, dezaprobatoare.

Ruth a fost atât de surprinsă de ce auzise, încât fără să vrea a privit-o pe Rooie în față.

– De ce tinere? a întrebat ea. Adică vor să știe ce înseamnă să faci sex? Sunt *virgine?*

Rooie i-a eliberat mâinile; s-a împins mai sus pe pat și a izbucnit în râs.

– *Virgine* pe naiba! a zis roșcata. Sunt tinere care se gândesc să devină prostituate, vor să vadă cum e să fii prostituată.

În viața ei Ruth nu fusese atât de șocată; nici măcar faptul că Hannah se regulase cu tatăl ei nu o uluise atât de tare.

Rooie a arătat spre ceasul de la mână și s-a ridicat de pe pat exact în aceeași clipă în care s-a ridicat Ruth din fotoliul incomod. Ruth a trebuit să-și contorsioneze trupul ca să nu se atingă de prostituată.

Rooie a deschis ușa și soarele amiezii a strălucit dintr-odată atât de puternic, încât Ruth și-a dat seama că subestimase cât de slabă era lumina din camera roșie a prostituatei. Răsucindu-se cu spatele la lumina de-afară, Rooie i-a blocat categoric ieșirea lui Ruth și a plasat pe obrajii fetei trei pupături – întâi pe obrazul drept, apoi pe cel stâng și încă unul pe cel drept.

– Ca la olandezi – de trei ori, a spus prostituata veselă, cu o afecțiune mai potrivită pentru două prietene vechi.

Bineînțeles că Ruth mai fusese sărutată astfel – de Maarten și de soția lui Maarten, Sylvia, ori de câte ori se întâlneau sau se despărțeau –, dar sărutările lui Rooie au întârziat pe obrajii ei

o clipă în plus. Și-și mai apăsase și palma caldă pe pântecele lui Ruth, făcând-o să-și încordeze instinctiv mușchii abdomenului.

– Ce burtică plată ai, i-a spus prostituata. Ai avut copii?

– Nu, încă nu, a răspuns Ruth.

– Eu am unul, a spus Rooie, continuând să blocheze cadrul ușii.

Și-a vârât degetele mari sub elasticul chiloților și i-a coborât într-o clipită.

– Cu mari probleme, a adăugat prostituata, referindu-se la cicatricea foarte vizibilă a unei cezariene.

Nu cicatricea a surprins-o pe Ruth, care observase deja vergeturile lui Rooie, ci faptul că prostituata își răsese părul pubian.

Rooie a dat drumul elasticului chiloților, care a scos un pocnet. „Dacă eu aș prefera să *scriu* decât să fac ceea ce fac, și-a zis Ruth, cum trebuie să se simtă *ea?* Mă rog, ea e *prostituată;* probabil că ar prefera să *fie* prostituată decât să flirteze cu mine. Dar îi place și să mă facă să mă simt prost." Rooie începuse s-o irite, încât Ruth nu mai voia decât să plece. A încercat să se strecoare pe lângă Rooie care stătea în prag.

– O să te întorci, i-a spus Rooie, dar a lăsat-o pe Ruth să se strecoare în stradă fără nici un alt contact fizic. Apoi roșcata și-a ridicat glasul, încât oricine trecea pe Bergstraat sau prostituatele din vecini o puteau auzi. În orașul ăsta, e mai bine să-ți închizi fermoarul la geantă.

Geanta era deschisă – un prost obicei de-al lui Ruth –, dar portofelul și pașaportul erau la locul lor, ca și toate celelalte lucruri, din câte și-a dat ea seama. Un ruj, un tub mai gros cu luciu de buze incolor; un tub de cremă pentru protecție solară și un strugurel pentru buze.

Ruth mai avea la ea și o pudrieră ce îi aparținuse mamei ei. Pudra o făcea să strănute; pămătuful se pierduse de mult. Totuși, uneori, când Ruth se uita în oglinjoară, se aștepta s-o vadă acolo pe mama ei. Ruth a închis fermoarul la geantă în timp ce Rooie îi zâmbea ironic.

Când a încercat să-i întoarcă zâmbetul, lumina soarelui a făcut-o să-și mijească ochii. Rooie și-a întins mâna și a atins-o

pe față. Se uita fix și cu mult interes la ochiul drept al lui Ruth, dar Ruth i-a interpretat greșit motivul. La urma urmelor, Ruth era obișnuită ca oamenii să-i zărească defectul hexagonal din ochiul drept, și nu faptul că fusese lovită peste față.

– E din naștere... și-a început Ruth explicația.

Dar Rooie a întrebat-o:

– Cine te-a pocnit? (Și Ruth care crezuse că-i trecuse vânătaia.) Acum vreo săptămână sau două, așa pare...

– Un iubit rău, a mărturisit Ruth.

– Prin urmare, *există* un iubit, a spus Rooie.

– Nu-i aici. Aici sunt singură, a insistat Ruth.

– Ești singură doar până data viitoare, când o să vii să mă vezi, i-a replicat prostituata.

Rooie nu știa să zâmbească decât în două feluri: ironic și seducător. Acum zâmbea seducător.

Lui Ruth nu i-a venit în minte să spună altceva decât:

– Engleza ta e surprinzător de bună.

Dar complimentul acesta oarecum tăios, chiar dacă adevărat, a avut un efect mult mai profund asupra lui Rooie decât se așteptase Ruth.

Prostituatei i-a pierit ca prin farmec orice manifestare exterioară a înfumurării. Acum avea aerul că o veche tristețe o cuprinsese din nou cu o forță aproape violentă.

Lui Ruth i-a venit să-și ceară scuze, dar, înainte să apuce să zică ceva, roșcata i-a răspuns cu amărăciune:

– Am cunoscut un englez... o vreme.

Apoi Rooie Dolores a intrat înapoi în cameră și a închis ușa. Ruth a așteptat, dar perdelele nu s-au dat la o parte.

Una dintre prostituatele mai tinere și mai drăguțe, de pe partea cealaltă a străzii, se uita ca Ruth cu o încruntătură înciudată, ca și când era dezamăgită că Ruth își cheltuia banii cu o târfă mai bătrână și mai puțin atrăgătoare.

Pe minuscula Bergstraat mai era un singur pieton— un bărbat mai în vârstă, cu privirile în pământ. Nu se uita deloc la prostituate, în schimb, când a trecut prin dreptul lui Ruth, și-a

ridicat brusc ochii. Ea i-a întors omului privirea, dar acesta, de cum a trecut, și-a îndreptat din nou ochii în jos, la pietrele pavajului.

Ruth a luat-o și ea din loc. Încrederea ei personală, nu profesională, îi era zdruncinată. Indiferent cum va fi posibila poveste – povestea probabilă, cea mai bună poveste –, nu avea nici o îndoială că se va gândi la ea. La personaje nu se gândise încă suficient, asta era tot. Nu, încrederea pe care-o pierduse era de ordin moral. Ținea de esența ei *ca femeie* și, indiferent ce era „asta", pe Ruth o uimea că-i simțea absența.

Se va întoarce s-o vadă încă o dată pe Rooie, dar nu asta o frământa. Nu simțea nici o dorință să trăiască *vreo* experiență sexuală cu prostituata, care fără îndoială îi stimulase imaginația, dar *nu* o excitase. Ruth încă mai credea că nu avea nevoie, nici ca scriitoare, *nici* ca femeie, s-o urmărească pe prostituată cum și-o pune cu un client.

Ceea ce-o frământa pe Ruth era că simțea *nevoia* să fie din nou cu Rooie, numai ca să vadă, ca într-o poveste, ce urmează. Semn că Rooie preluase comanda.

Romanciera s-a întors repede la hotel, unde, înainte de primul interviu, a notat o singură frază în jurnal: „Convingerea curentă e că prostituția e un fel de viol pe bani; în realitate, în prostituție – poate *doar* în prostituție – femeia pare să dețină controlul."

În timpul prânzului, Ruth a dat un al doilea interviu, iar după prânz încă două. Ar fi trebuit apoi să încerce să se relaxeze, pentru că trebuia să susțină o lectură în aceeași seară devreme, apoi o sesiune de autografe, urmată de un dineu. În loc de asta, Ruth a stat în cameră și a scris fără întrerupere. Născocea posibile povești, una după alta, până când credibilitatea fiecăreia ajungea să pară forțată. Dacă scriitoarea care-o privea pe prostituată în exercițiul funcțiunii urma să se simtă umilită de experiența respectivă, indiferent ce rezultat sexual ar avea acea experiență, acesta trebuia să i se întâmple scriitoarei; într-un

fel sau altul, trebuia să fie experiența *ei* sexuală. Altfel de ce să se simtă *ea* umilită?

Cu cât mai mare era efortul lui Ruth de a se implica în povestea pe care o *scria*, cu atât amâna sau evita povestea pe care o *trăia*. Pentru prima oară, știa ce înseamnă să fii un personaj într-un roman, în loc să fii romancierul (cel care deține controlul), pentru că în calitate de personaj se vedea ea întorcându-se pe Bergstraat, un personaj dintr-o poveste pe care ea *nu* o scria.

Ceea ce resimțea ea acum era surescitarea unui *cititor* care are nevoie să știe ce urmează. Știa că nu se va putea ține departe de Rooie. Dorința de a ști ce se va *întâmpla* era irezistibilă. Ce i-ar sugera Rooie? Ce i-ar permite Ruth lui Rooie să facă?

Când romancierul iese, chiar și numai pentru o clipă, din rolul creatorului, în ce alte roluri poate să intre? Nu există decât creatori de povești și de personaje din povești; alte roluri nu există. Ruth nu simțise niciodată o asemenea nerăbdare. Avea sentimentul că-i lipsea total voința de a prelua controlul asupra a ceea ce urma să se întâmple; de fapt, era absolut încântată că *nu* deține controlul. Era fericită să a *nu* fie romanciera. Nu ea scria povestea *asta*, și totuși povestea o făcea să se înfioare de plăcere.

Ruth își schimbă povestea

După lectură, Ruth a rămas să dea autografe. Apoi a cinat cu sponsorii sesiunii de autografe. În seara următoare, la Utrecht, a avut o lectură la universitatea din oraș, apoi a dat autografe. Maarten și Sylvia au ajutat-o cu ortografierea numelor olandeze.

Băieții voiau ca pe exemplarele lor să scrie „Lui Wouter" sau lui Hein, Hans, Henk, Gerard sau Jeroen. Numele fetelor erau la fel de neobișnuite pentru Ruth. „Lui Els" sau lui Loes, Mies, Marijke sau Nel (cu un *l*). Unii cititori voiau ca în autograf să fie incluse și numele lor de familie. (Overbeek, Van der Meulen și Van Meur; Blokhuise, Veldhuizen; Dijkstras, De Groot și Smit). Sesiunile astea de autografe erau niște exerciții de ortografiere atât de istovitoare, încât Ruth a plecat cu dureri de cap de la ambele lecturi publice.

Dar Utrecht și vechea universitate erau frumoase. Înainte de lectură, Ruth luase cina devreme, cu Maarten și Sylvia și cu fiii lor care acum erau băieți mari. Ruth și-i amintea când fuseseră „micuți"; acum erau mai înalți decât ea și unul își lăsase barbă. Pentru Ruth, care la treizeci și șase de ani încă nu avea copii, unul dintre șocurile pe care le avea referitor la cuplurile cu copii, pe care le cunoștea era fenomenul tulburător al creșterii copiilor, și ritmul în care creșteau.

În tren la întoarcerea la Amsterdam, Ruth le-a spus lui Maarten și Sylvia că ea nu avea succes la băieții de vârsta fiilor lor, adică nu avusese, când fusese de vârsta lor. (În vara în care

venise în Europa cu Hannah, băieții mai chipeși o preferau întotdeauna pe Hannah.)

– Acum însă e jenant. Am ajuns *acum* ca băieții de vârsta băieților voștri să mă *placă* pe mine.

– Cei tineri citesc pe rupte, a zis Maarten.

– Ruth nu la asta s-a referit, Maarten, i-a atras Sylvia atenția.

Ruth o admira pe Sylvia; era deșteaptă și atrăgătoare; avea un soț bun și o familie fericită.

– A, s-a dumirit Maarten.

Era foarte pudic – a și roșit.

– Nu spun că băieții *voștri* sunt atrași de mine în vreun fel, s-a grăbit Ruth să adauge. Doar unii băieți de *vârsta* lor.

– Eu cred că băieții *noștri* se simt și ei probabil atrași de tine în felul ăla! i-a spus Sylvia lui Ruth.

Văzând că soțul ei rămăsese cu gura căscată, Sylvia a izbucnit în râs; Maarten nu observase numărul mare de tineri care o înconjuraseră pe Ruth la ambele sesiuni de autografe.

Fuseseră și multe tinere, dar ele erau atrase de Ruth ca model pentru un rol – nu numai rolul de scriitoare de succes, ci și de femeie necăsătorită care avusese mai mulți iubiți și totuși încă trăia singură. (Ce avea chestia asta atât de formidabil, Ruth nu știa. Dacă ar fi avut ele habar cât de puțin îi plăcea ei așa-numita viață personală!)

Printre tineri se afla de fiecare dată câte un puștiulache – mai tânăr decât Ruth cu cel puțin cu zece ani, uneori chiar cu cincisprezece – care făcea eforturi stângace s-o agațe pe Ruth („Cu o stângăcie care atinge proporții sfâșietoare", așa le-a spus Ruth lui Maarten și Sylviei.) Fiind mamă de băieți ajunși la acea vârstă, Sylvia știa exact ce voia Ruth să spună. Ca tată, Maarten acordase mai multă atenție fiilor săi decât tinerilor necunoscuți care se îngrămădeau ciopor în jurul lui Ruth.

De data asta, unul se remarcase în mod deosebit. Stătuse la rând ca să primească un autograf pe carte, după ce Ruth citise la Amsterdam *și* la Utrecht; citise același fragment în două seri consecutive, dar tinerelului nu părea să-i fi păsat. În seara de la

Amsterdam, adusese cu sine un exemplar jerpelit al unuia dintre romanele ei broșate, iar în Utrecht îi întinsese pentru autograf un exemplar din ediția cartonată a romanului *Interzis copiilor* – amândouă, ediții englezești.

– Wim cu *W*, i-a spus el a doua oară, deoarece Wim se pronunța „Vim" – prima oară când îi dăduse autograf, Ruth îi scrisese numele cu *V*.

– A, iarăși *tu!* i-a spus ea tinerelului.

Era prea drăguț și prea vizibil îndrăgostit de ea ca să fi putut să-l uite.

– Dacă știam că vii din nou, aș fi citit alt fragment.

El și-a lăsat ochii în jos, parcă n-ar fi suportat s-o privească atunci când se uita la el.

– Învăț la Utrecht, dar părinții mei locuiesc la Amsterdam. Acolo am crescut.

(Ca și când asta ar fi explicat totul despre prezența lui la ambele ei lecturi publice!)

– Mâine nu vorbesc în Amsterdam din nou? a întrebat-o Ruth pe Sylvia.

– Ba da, la Vrije Universiteit, l-a informat Sylvia pe tinerel.

– Da, știu, voi fi acolo, a răspuns băiatul. O să aduc a treia carte să mi-o semnați.

În timp ce Ruth continua să dea autografe, tinerelul vrăjit s-a retras într-o parte și a stat uitându-se pierdut la ea. În Statele Unite, unde Ruth Cole refuza aproape întotdeauna să dea autografe, privirea plină de venerație a tinerelului ar fi înspăimântat-o. Dar în Europa, unde Ruth se învoia să dea autografe, nu se simțea niciodată amenințată de privirile amorezate ale tinerilor admiratori.

Faptul că acasă Ruth se simțea neliniștită, iar în străinătate foarte confortabil, avea o logică îndoielnică; de bună seamă că Ruth învăluia într-o aură romantică devotamentul supus al *tinerilor* europeni care-i citeau cărțile. Constituiau o categorie ireproșabilă acești băieți îndrăgostiți lulea care vorbeau engleza cu accent străin și citeau fiecare cuvânt scris de ea – dar în

minţile lor tinere chinuite făcuseră din ea modelul fantezist al femeii mai în vârstă. Acum i se plimbau lui *Ruth* prin minte, lucru asupra căruia – în tren, întorcându-se la Amsterdam – ea a reuşit să glumească împreună cu Maarten şi Sylvia.

Călătoria cu trenul a fost prea scurtă ca Ruth să aibă timp să le spună totul despre noul ei roman, dar, râzând împreună pe tema tinerilor disponibili, Ruth şi-a dat seama că voia să-şi schimbe povestea. La Târgul de Carte de la Frankfurt, persoana cu care se întâlneşte scriitoarea şi pe care apoi o aduce cu sine la Amsterdam *nu* este scriitor, ci un *fan* de-al ei – scriitor aspirant şi viitor iubit tânăr. Scriitoarea din noul roman trebuie să se gândească la faptul că a sosit timpul să se mărite; şi, asemenea lui Ruth, trebuie să pună în balanţă cererea în căsătorie din partea unui bărbat mai în vârstă, o figură impresionantă la care ea ţine foarte mult.

Frumuseţea ameţitoare a tinerelului pe nume Wim făcea aproape imposibilă alungarea lui din minte. Dacă Ruth n-ar fi avut parte, cu atât de puţin timp în urmă, de îngrozitoarea întâlnire cu Scott Saunders, ar fi fost tentată să se distreze (sau să se facă de râs) cu Wim. La urma urmei, era singură în Europa; şi probabil, la întoarcerea acasă, se va mărita. O aventură fără regrete cu un tânăr, cu un bărbat *mult* mai tânăr... oare nu asta *făceau* femeile mai în vârstă care urmau să se mărite cu bărbaţi şi mai în vârstă?

Ceea ce le-a spus Ruth lui Maarten şi Sylviei a fost că i-ar plăcea să viziteze cartierul curvelor şi le-a povestit acea parte din poveste sau atât cât ştia din ea: cum un tânăr o convinge pe o femeie mai în vârstă să plătească o prostituată ca să-i lase s-o privească atunci când e împreună cu un client; şi *se întâmplă ceva;* şi femeia este atât de umilită încât îşi schimbă viaţa.

– Femeia mai în vârstă se lasă convinsă de tânăr în parte pentru că-şi închipuie că *ea* deţine controlul, dar şi pentru că tânărul ăsta este exact tipul de băiat frumos de care n-a avut parte când a fost de vârsta lui. Ceea ce ea nu ştie e că acest băiat e capabil să-i provoace durere şi suferinţă. Cel puţin eu

asta *cred* că se întâmplă, a adăugat Ruth. Totul depinde de ce anume se întâmplă cu prostituata.

– Când vrei să mergi în Cartierul roșu? a întrebat Maarten.

– Când v-ar conveni vouă... a zis ea ca și când ideea era atât de nouă pentru ea încât încă nu se gândise la amănunte.

– Când s-ar duce la prostituată femeia mai în vârstă și tinerelul ei? a vrut să știe Maarten.

– Probabil noaptea, a răspuns Ruth. Să zicem că sunt puțin beți. Cred că *ea* ar trebui să fie, ca să aibă curaj.

– Ne-am putea duce acolo acum, a spus Sylvia. Facem un ocol când mergem spre hotel, e la cinci sau zece minute de mers pe jos de la gară.

Ruth a fost surprinsă că Sylvia se gândea să-i însoțească. Trenul avea să sosească la Amsterdam după unsprezece, chiar spre douăsprezece noaptea.

– Nu-i periculos la ora asta din noapte? a întrebat Ruth.

– E plin de turiști, a pufnit Sylvia disprețuitoare. Singurul pericol sunt hoții de buzunare.

– Să-ți fure din buzunare se poate întâmpla și-n timpul zilei, a zis Maarten.

În *de Walletjes* sau *de Wallen,* cum îl numeau locuitorii Amsterdamului, aglomerația era mai mare decât se așteptase Ruth. Erau o mulțime de drogați și tineri beți, dar străzile mai mici viermuiau de alți oameni: multe cupluri, majoritatea turiști (dintre care unii se duceau să vadă sex-show-urile live), și chiar unul sau două grupuri turistice organizate. Dacă ar fi fost puțin mai devreme, Ruth s-ar fi simțit în siguranță chiar și singură. Aproape tot ce se oferea privirii era sordid, iar oamenii veniseră, ca și ea, să *caște gura* la sordid. Cât despre bărbații care erau implicați în actul de obicei prelungit de a alege o prostituată, privirile lor furișate săreau în ochi printre turiștii degajați ai cartierului sexului.

Ruth a hotărât că, pentru scriitoarea ei mai în vârstă și tânărul acesteia, locul și momentul nu vor fi prielnice pentru a contacta o prostituată, deși, între pereții cămăruței lui Rooie,

Ruth avusese impresia că, odată ce te aflai în hogeacul unei prostituate, lumea exterioară dispărea foarte iute. Cuplul lui Ruth fie venea în cartier înainte de zori – când toată lumea se dusese la culcare, cu excepția drogaților și obsedaților sexual –, fie la începutul serii sau în timpul zilei.

Ceea ce se schimbase în Cartierul felinarelor roșii – de la vizita anterioară a lui Ruth la Amsterdam – era faptul că multe dintre prostituate nu erau albe. Pe una dintre străzi aproape toate femeile erau asiatice – probabil thailandeze, judecând după numărul de saloane de masaj thailandez din zonă. Într-adevăr, thailandeze *erau,* i-a spus Maarten. Și a adăugat că unii dintre ele fuseseră înainte bărbați; gurile rele spuneau că-și făcuseră operații de schimbare de sex în Cambodgia.

Pe Molensteeg și în zona vechii biserici de pe Oudekerksplein, fetele aveau pielea închisă la culoare. Dominicane și columbiene, i-a spus Maarten. Cele din Suriname, care veniseră la Amsterdam la sfârșitul anilor '60, plecaseră între timp.

Pe Bloedstraat, unele fete arătau mai degrabă ca niște bărbați, înalte, cu mâini mari și mărul lui Adam pronunțat. Maarten i-a spus lui Ruth că majoritatea *erau* bărbați – travestiți ecuadorieni, vestiți pentru faptul că-și băteau clienții.

Și mai erau, desigur, câteva femei albe, nu toate olandeze, pe Sint Annenstraat și pe Dollebegijnensteeg, și pe strada pe care Ruth ar fi vrut ca Maarten și Sylvia să *nu* o fi dus. Trompetterssteeg nu numai că era prea îngustă pentru o alee; era prea îngustă pentru o sală la etaj. Aerul era închis acolo, iar miasmele duceau un război continuu: urină și parfum, atât de puternic amestecate încât rezultatul duhnea a carne stricată. Un al treilea miros, uscat și de pârlit, venea de la foenurile curvelor – și mirosul ăsta de ars părea cu totul nepotrivit acolo, dat fiind că aleea, chiar și pe o noapte fără ploaie, era udă. Aerul nu se mișca niciodată suficient ca să zvânte băltoacele de pe pavajul pătat.

Pereții, murdari și jilavi, lăsau urme pe spatele, pieptul și umerii bărbaților, deoarece bărbații trebuiau să se lipească de

pereți ca să poată trece unii pe lângă alții. Prostituatele din ferestre sau din cadrul ușilor deschise erau atât de aproape de trecători, încât aceștia le simțeau mirosul și le atingeau, iar de privit, n-aveau unde să privească decât la chipul prostituatei de alături și la al celei următoare. Sau chipurile bărbaților fojgăitori, cele mai neplăcute chipuri dintre toate – mereu la pândă după mâinile prostituatelor care țâșneau pe alee și se atingeau și iar se atingeau. Trompetterssteeg era o piață pentru cei care voiau să cumpere; contactul era prea intim ca să poți doar admira vitrinele.

Ruth și-a dat seama că, în *de Wallen,* nu era nevoie să plătești o prostituată ca să vezi pe cineva făcând sex – motivația pentru acest lucru trebuia să vină de la tânărul respectiv și / sau de la personajul care urma să fie scriitoarea mai în vârstă. Va trebui să fie ceva în relația *lor* sau să-i lipsească ceva. La urma urmei, în Erotic Show Centre, poți închiria cabine video. PUR ȘI SIMPLU CEL MAI BUN, scria pe reclamă. La Live Porno Show, sexul promis era FUTAI ADEVĂRAT LIVE. Iar într-un alt loc: FUTAI ADEVĂRAT PE SCENĂ. Nu trebuia să faci prea mult efort și nici să te dai peste cap ca să fii un voyeurist acolo.

Un roman este întotdeauna mai complicat decât pare la început. De fapt, un roman *trebuie să fie* mai complicat decât pare la început.

Ruth s-o fi simțit oarecum consolată când a văzut că în vitrina sex-shopului se găsea același „SM Specials". Vaginul de cauciuc ce semăna cu o omletă atârna și acum de tavanul magazinului, deși jarteaua de care atârna era acum neagră, nu roșie. Și nimeni nu cumpărase vibratorul caraghios cu talanga atașată de-o curea de piele. Biciurile erau și ele acolo, iar clistirele erau expuse în aceeași ofertă de mărimi (sau într-una similară). Chiar și pumnul de cauciuc îndurase neatins trecerea timpului – „la fel de sfidător și de nedorit ca întotdeauna", și-a zis Ruth... adică *spera* Ruth.

*

Era douăsprezece și jumătate noaptea când Maarten și Sylvia au dus-o pe Ruth înapoi la hotel. Ruth fusese foarte atentă la drumul pe care o luaseră. În holul hotelului, i-a sărutat pe amândoi de noapte bună. După obiceiul olandez – de trei ori –, dar mult mai iute, mai indiferent, comparativ cu felul în care o sărutase Rooie. Apoi Ruth s-a dus în cameră și și-a schimbat hainele. S-a îmbrăcat cu o pereche de jeanși, vechi decolorați, și o bluză de trening, mult prea mare pentru ea. S-a încălțat cu cei mai comozi pantofi pe care-i adusese cu ea, mocasini negri din piele de căprioară.

A așteptat în cameră timp de cincisprezece minute înainte să părăsească hotelul. Era unu fără un sfert, dar până la cea mai apropiată dintre străzile cele mai prospere ale prostituatelor n-avea mai mult de cinci minute de mers. Ruth nu se gândea s-o viziteze din nou pe Rooie la acea oră. Dar voia să-i arunce o privire lui Rooie Dolores în vitrina ei. „Poate o văd cum ademenește un client înăuntru", s-a gândit Ruth. O să se ducă să-i facă o vizită a doua sau a treia zi.

Până acum, experiența lui Ruth Cole cu prostituate ar fi trebuit să-i fie o lecție suficientă: capacitatea lui Ruth de a anticipa ceea ce se putea întâmpla în lumea prostituției era în mod limpede mai puțin dezvoltată decât talentele ei de romancieră; ne-am putea dori ca Ruth să-și fi dezvoltat măcar un grad de prevedere privind nepriceperea ei printre femeile din această zonă a vieții, căci acolo, pe Bergstraat, în ceea ce ar fi trebuit să fie vitrina lui Rooie, ședea o femeie mult mai vulgară și mai tânără decât Rooie. Ruth a recunoscut corsetul de piele care atârnase în dulapul îngust al lui Rooie. Era negru, decolteul prins cu niște capse argintii, dar fata avea sâni prea mari, încât corsetul nu stătea bine închis. Sub despicătura adâncă dintre sâni, sub corset, burta flască atârna peste peticul ei de chiloți negri, rupți. Banda elasticului se sfâșiase; elasticul alb contrasta cu negrul slipului și colacul de carne fleșcăită a pântecelui amplu al grăsanei. Poate că era însărcinată, dar cearcănele cenușii de sub ochii

tinerei prostituate trădau stricăciuni interne care, la rândul lor, sugerau o capacitate minimă de a concepe.

– Unde-i Rooie? a întrebat-o Ruth.

Grăsana a coborât de pe taburetul ei înalt și a crăpat puțin ușa.

– Cu fiica ei, a zis fata obosită.

Ruth se depărtase de vitrină când a auzit un bufnet surd în geam. Nu era ciocănitul familiar a unei unghii sau chei, sau monede, pe care Ruth îl auzise de la ferestrele altor prostituate. Grăsana lovea geamul cu vibratorul mare, roz, pe care Ruth îl văzuse deunăzi în tava de spital de pe masa de lângă patul lui Rooie. După ce prostituata i-a captat lui Ruth atenția, și-a băgat în gură capătul vibratorului și l-a strâns neprietenos între dinți. Apoi i-a făcut lui Ruth un gest indiferent cu capul și a ridicat din umeri, ca și când energia ce-i mai rămăsese nu-i permitea decât această promisiune limitată; va încerca s-o facă pe Ruth la fel de fericită pe cât o făcea Rooie.

Ruth a clătinat din cap în semn că *nu,* dar i-a zâmbit blând prostituatei tinere. Drept răspuns, creatura aceea jalnică și-a lovit repetat vibratorul de palmă, parcă bătea ritmul unei muzici pe care numai ea o auzea.

În acea noapte, Ruth a avut un vis înspăimântător de excitant, cu frumosul tinerel olandez pe nume Wim. S-a trezit stânjenită, convinsă că iubitul rău din romanul ei în pregătire *nu* ar trebui să fie blond-roșcat; se îndoia chiar că trebuie să fie „rău" de tot. Dacă scriitoarea mai în vârstă va fi supusă unei umilințe ce-i va schimba viața, *ea* trebuie să fie cea rea; nu-ți schimbi viața pentru că *altcineva* s-a purtat rău cu tine.

Ruth nu se lăsa ușor convinsă de opinia că femeile sunt victime; sau mai degrabă, era convinsă că femeile devin propriile lor victime la fel de des pe cât sunt victime ale bărbaților. Bazându-se pe experiențele femeilor pe care le cunoscuse – propria ei persoană și Hannah –, convingerea ei era cu totul justificată. (Bineînțeles că Ruth nu știa aproape nimic despre

mama ei, dar bănuia că Marion *era* probabil o victimă – una dintre *multele* victime ale tatălui ei.)

În plus, Ruth se răzbunase pe Scott Saunders; de ce să-l târască într-un roman, pe el sau pe un blond-roşcat care-i seamănă? În *Interzis copiilor,* romanciera văduvă, Jane Dash, luase o decizie corectă, anume să *nu* scrie despre adversara ei Eleanor Holt. Ruth scrisese deja despre asta! („Ca romancieră, doamnei Dash îl displăcea profund să scrie despre oameni reali; în opinia ei, asta însemna eşecul imaginaţiei – pentru că orice romancier care-şi merită acest calificativ se cuvine să fie în stare să inventeze un personaj mai interesant decât orice persoană reală. A o transforma pe Eleanor Holt în ficţiune, chiar şi în derâdere, ar însemna, de fapt, s-o flateze.")

„Ar trebui să pun în practică ceea ce predic", şi-a spus Ruth.

Date fiind gustările nesatisfăcătoare din salonul pentru micul dejun şi faptul că singurul ei interviu din acea zi avea loc în timpul mesei de prânz, Ruth a dat pe gât o jumătate de ceaşcă de cafea călâie şi un suc de portocale la o temperatură la fel de neapetisantă, apoi a pornit spre Cartierul felinarelor roşii. La ora nouă dimineaţa, era de preferat să nu străbaţi cartierul cu burta *plină.*

A traversat Warmoesstraat prin dreptul secţiei de poliţie, pe care ea însă nu a văzut-o. Ceea ce i-a atras atenţia a fost o prostituată de stradă, tânără, drogată, care stătea ciucită la colţul străzii Enge Kerksteeg. Tânăra drogată îşi ţinea cu greu echilibrul; ca să nu cadă, se sprijinea cu palmele de pavaj, în timp ce urina în stradă.

– Pentru cincizeci de guldeni îţi fac orice-ţi face-un bărbat, i-a spus ea lui Ruth care a trecut mai departe fără s-o mai privească.

La ora nouă, o singură prostituată stătea în vitrină, pe Oudekerksplein, lângă biserica veche. La o primă privire, ar fi putut fi una dintre femeile dominicane sau columbiene pe care Ruth le văzuse cu o seară înainte, dar aceasta avea pielea mult

mai închisă la culoare; era foarte neagră și foarte grasă și stătea cu o încredere entuziastă în cadrul ușii ei deschise, ca și când străzile din *de Wallen* roiau de bărbați. Când, în realitate, străzile erau practic pustii – nici țipenie, în afara gunoierilor care strângeau gunoaiele din ziua precedentă.

În cămărușele neocupate ale prostituatelor, multe femei de serviciu își făceau treaba, aspiratoarele acoperindu-le pălăvrăgeala ocazională. Chiar și pe îngusta Trompettersteeg, unde Ruth nu s-ar fi aventurat, căruciorul unei femei de serviciu, conținând găleata, mopul și recipientele de detergent lichid, ieșea dintr-o cămăruță până pe alee. Se mai zărea și un sac de rufe cu prosoape murdare, și o pungă de plastic, din cele ce se pun în coșurile de gunoi, plină până la refuz – mai mult ca sigur cu prezervative, prosoape de hârtie și șervețele. Numai zăpada proaspătă ar fi putut face ca acel cartier să arate cu adevărat curat în lumina penetrantă a dimineții – poate într-o dimineață de Crăciun, s-a gândit Ruth, când nici o prostituată nu s-ar afla la muncă. Sau s-ar mai găsi câte una?

Pe Stoofsteeg, unde prostituatele thailandeze dominaseră odată, doar două prostituate îmbiau din pragul ușilor lor deschise; asemenea femeii de lângă vechea biserică, erau negre tăciune și foarte grase. Sporovăiau într-o limbă neauzită vreodată de Ruth – și pentru că și-au întrerupt conversația ca s-o salute pe Ruth cu un semn din cap, politicos și prietenos, ea a îndrăznit să se oprească și să le întrebe de unde erau.

– Ghana, a zis una din femei.

– *Tu* de unde ești? a întrebat-o cealaltă pe Ruth.

– Din Statele Unite, a răspuns Ruth.

Africancele au scos murmure apreciative: și-au frecat degetele unele de altele, făcând semnul universal care înseamnă a cere bani.

– Vrei ceva din ce oferim noi? a întrebat una din ele.

– Vrei să intri? a întrebat cealaltă.

Amândouă au izbucnit în hohote de râs. Nu-și făceau iluzii că pe Ruth o interesa cu adevărat să facă sex cu ele. Chestia era

doar că, dată fiind binecunoscuta *bogăție* a Statelor Unite, nu puteau să nu încerce s-o momească pe Ruth cu trucurile lor din care aveau din abundență.

– Nu, mulțumesc, le-a spus ea.

Încă zâmbind politicos, Ruth a plecat mai departe.

Acolo unde, cu o zi înainte, ecuadorienii își expuseseră marfa, acum se zăreau doar femei de serviciu. Iar pe Molensteeg, plină noaptea trecută de dominicane și columbiene, acum într-o vitrină era o prostituată aparent africană – și foarte slabă – și o femeie de serviciu într-o altă cămăruță.

Pustietatea cartierului accentua atmosfera pe care și-o imaginase Ruth întotdeauna; aspectul de loc abandonat, care se confunda cu oferta sexuală nedorită de nimeni, era mai bun decât turismul sexual fără sfârșit ce domina cartierul în timpul nopții.

Mânată de curiozitatea ei fără astâmpăr, Ruth a intrat într-un sex-shop. Ca în magazinele video tradiționale, fiecare categorie își avea raionul său. Era raionul de masturbare și raionul de sex oral și anal; Ruth n-a explorat raionul de excremente, iar becul roșu de deasupra ușii unei „cabine video" închise a determinat-o să părăsească magazinul înainte să iasă clientul din cabina de vizionare privată. Ruth voia doar să-și *imagineze* expresia de pe chipul acestuia.

O vreme, a crezut că este urmărită. Un bărbat îndesat, care dădea impresia de forță fizică, îmbrăcat în jeanși și încălțat cu tenișii murdari, era tot timpul fie în urma ei, fie de partea cealaltă a străzii – chiar și după ce Ruth înconjurase de două ori același cvartal. Tipul avea o față aspră, o barbă nerasă de două sau trei zile și o expresie extenuată, iritată. Purta un vindiac larg, având croiala unei jachete din cele purtate de baschetbaliști la antrenament. Nu arăta precum cineva care-și poate permite o prostituată; și totuși o urmărea ca și când o *credea* o prostituată. Într-un târziu, tipul a dispărut, iar Ruth nu și-a mai făcut griji din pricina lui.

A hoinărit prin cartier două ore. La unsprezece, câteva thailandeze își ocupaseră locurile pe Stoofsteeg; africancele

dispăruseră. Iar pe Oudekerksplein, negresa grasă – poate și ea era din Ghana – fusese înlocuită de vreo zece sau mai multe femei cu pielea maronie – din nou columbienele și dominicanele.

Din greșeală, Ruth a apucat-o din Outezijds Voorbrugwal pe o alee înfundată. Slapersteeg se îngusta aproape imediat, sfârșindu-se la vitrinele a trei sau patru prostituate, care împărțeau o singură ușă. În pragul acesteia, o prostituată masivă, cu pielea maronie și un accent aparent jamaican, a apucat-o pe Ruth de braț. O femeie de serviciu încă trebăluia prin camere, iar două prostituate se găteau în fața unei oglinzi de toaletă lungi.

– Pe cine cauți? a întrebat-o matahala maronie.

– Pe nimeni, a spus Ruth. M-am rătăcit.

Femeia de serviciu își vedea posacă de treabă, dar prostituatele din fața oglinzii și matahala care-o ținea pe Ruth de braț au râs.

– Se vede cu ochiul liber că te-ai pierdut, a zis prostituata masivă, scoțând-o pe Ruth din alee.

Prostituata nu-i dăduse drumul la braț, ci o strângea mai tare; ca un mesaj nesolicitat sau ca o frământare afectuoasă, senzuală a unui aluat.

– Mulțumesc, a zis Ruth, ca și când într-adevăr se rătăcise, ca și când într-adevăr fusese salvată.

– Pentru nimic, drăguță.

De data asta, când Ruth a traversat din nou Warmoesstraat, a zărit secția de poliție. Doi polițiști în uniformă stăteau de vorbă cu un individ în vindiac, îndesat, ce dădea impresia de forță fizică, același care-o urmărise. „Ah, ce bine – l-au arestat!" și-a zis Ruth. Apoi însă s-a gândit că poate tipul acela cu aspect de infractor era un polițist în civil; părea să dea ordine polițiștilor în uniformă. Lui Ruth i s-a făcut rușine și a grăbit pasul, ca și când ea era infractoarea! *De Wallen* era un cartier mic; în dimineața aceea, ea ieșise în evidență – părea suspectă.

Oricât ar fi preferat Ruth cartierul dimineața față de ceea ce devenea *de Wallen* la orele nopții, se îndoia că era locul potrivit sau cel mai nimerit moment al zilei ca personajele sale să

abordeze o prostituată și s-o plătească pentru a o privi când o face cu un client. S-ar putea să fie nevoiți să aștepte toată dimineața ca să apară un client!

Dar acum Ruth abia dacă mai avea timp să meargă mai departe, să treacă de zona unde se afla hotelul ei și să ajungă pe Bergstraat, unde spera s-o găsească pe Rooie în vitrina ei; mai era puțin și se făcea amiază. De data asta, prostituata suferise o ușoară transformare. Nuanța portocalie, arămie a părului roșcat era mai atenuată – părul era mai întunecat, mai castaniu, aproape șaten –, iar sutienul cu jumătatea de cupă și bikiniul erau un alb spălăcit, aproape ca fildeșul, ceea ce accentua albeața pielii lui Rooie.

Ca să deschidă ușa, Rooie nu trebuia să se ridice de pe taburet, era suficient să se întindă; și a rămas la locul ei în vitrină când Ruth și-a vârât capul înăuntru. (Ruth a avut grijă să nu pășească peste prag.)

– N-am vreme să mă opresc acum să stăm de vorbă, i-a spus Ruth, dar vreau să mă întorc.

– În regulă, a zis Rooie, ridicând din umeri.

Indiferența ei a surprins-o pe Ruth.

– Te-am căutat aseară, dar în vitrina ta stătea altcineva, a continuat Ruth. Mi-a zis că îți petreceai noaptea cu fiica ta.

– Toate nopțile mi le petrec cu fiica mea și fiecare weekend, a replicat Rooie. Sunt aici numai când ea e la școală

Făcând efortul să fie prietenoasă, Ruth a întrebat-o:

– Câți ani are fiica ta?

– Ascultă, a oftat prostituata, nu mă îmbogățesc stând de vorbă cu tine.

– Scuze, a zis Ruth, depărtându-se de ușă ca și când ar fi fost împinsă.

Înainte să se întindă ca să închidă ușa, Rooie i-a spus:

– Vino să mă vezi când ai vreme.

Simțindu-se ca o caraghioasă, Ruth s-a mustrat în sinea ei că avea așteptări atât de mari din partea unei prostituate. Bineînțeles că în mintea lui Rooie *banii* ocupau primul loc –

dacă nu cumva și *singurul.* Ruth încerca s-o trateze pe femeie ca pe o prietenă, când de fapt Ruth o *plătise* ca să stea de vorbă cu ea!

După ce umblase atâta fără să fi luat micul dejun, Ruth era hămesită la prânz. Interviul ieșea complet aiurea – ăsta era sentimentul ei. Nu era în stare să răspundă nici măcar la o întrebare despre *Interzis copiilor* sau despre celelalte două romane anterioare, fără să aducă în discuție vreun element din romanul în pregătire: emoția de a începe primul ei roman la persoana întâi; ideea fascinantă de a scrie despre o femeie care, într-o clipă de judecată greșită, se umilește într-atât încât își schimbă complet viața. Dar, în timp ce vorbea despre asta, s-a surprins gândind: „Pe cine încerc să duc cu preșul? *Totul* e numai despre mine! N-am luat *eu* decizii greșite? (Cel puțin una, deunăzi...) Nu *eu* sunt aia pe punctul de a începe o viață nouă? Sau este Allan doar alternativa «sigură» la o viață pe care mă tem s-o urmez?"

Târziu în acea după-amiază, la prelegerea de la Vrije Universiteit – *singura* ei prelegere, de fapt; o tot revizuia, dar în esență era aceeași –, propriul discurs îi suna nesincer. Iat-o, expunând puritatea imaginației, spre deosebire de memorie, proslăvind superioritatea detaliului *inventat,* spre deosebire de cel pur autobiografic. Iat-o ridicând în slăvi virtuțile creării unor personaje complet imaginare, spre deosebire de popularea unui roman cu prieteni apropiați și membri ai familiei – „foști iubiți și ceilalți indivizi limitați, dezamăgitori, din viețile noastre reale" – și, cu toate acestea, prelegerea s-a desfășurat bine și de data asta. Publicul a fost încântat. Ceea ce începuse ca o controversă între Ruth și Hannah îi servise din plin lui Ruth, romanciera; discursul devenise propriul ei credo.

Cel mai bun detaliu ficțional, afirma Ruth, e detaliul *ales,* nu cel de care-ți aduci aminte, deoarece adevărul ficțional e nu numai adevărul observației, adică adevărul pur junalistic. Cel mai bun detaliu ficțional e detaliul care *trebuie* să definească

personajul sau episodul, sau atmosfera. Adevărul ficțional e ceea ce *trebuie* să se întâmple într-o poveste, nu neapărat ceea ce *se* întâmplă sau *s-a* întâmplat.

Credoul lui Ruth Cole se transforma într-un război împotriva așa-numitului *roman à clef*, care discreditează romanul autobiografic – ceea ce acum o făcea pe Ruth să se rușineze, deoarece știa că tocmai se pregătea pentru a scrie cel mai autobiografic roman al ei de până acum. Hannah o acuzase mereu că scrie despre un personaj Ruth și un personaj Hannah, dar acum despre ce avea să scrie? Strict despre un personaj Ruth care ia o decizie proastă, de tip Hannah!

Încât pentru Ruth a fost un adevărat chin să șadă în restaurant și să asculte complimentele sponsorilor ei de la Vrije Universiteit; plini de intenții bune, erau genul academic, preferând teoriile și discuțiile teoretice mai mult decât toate chichițele și rotițele artei de a povesti. Ruth era furioasă pe sine însăși că le oferise o teorie a ficțiunii, pe care acum o punea serios sub semnul întrebării.

Romanele nu sunt controverse; o poveste se susține prin propriile merite sau nu se susține defel. Ce contează dacă un detaliu este real sau imaginar? Ceea ce contează este ca detaliul să *pară* real și să fie în mod absolut *cel mai bun* detaliu în circumstanțele date. Nu prea suna asta a teorie, dar deocamdată era singurul lucru pe care Ruth se putea baza cu adevărat. Sosise momentul să-și schimbe vechiul discurs, și pedeapsa pe care și-o impunea era să îndure complimentele pentru *fostul* ei credo.

Abia când a cerut încă un pahar de vin roșu în locul desertului și-a dat Ruth seama că băuse prea mult. În aceeași clipă, și-a amintit că nu-l văzuse pe frumosul tinerel olandez Wim printre cei care stătuseră la coadă pentru autografe, după discursul ei reușit, dar chinuitor. Zisese că va veni.

Ruth trebuia să recunoască faptul că așteptase cu nerăbdare să-l revadă pe Wim și poate chiar să-l descoasă nițel. Nu ar *ar fi avut* intenția să flirteze cu el, în nici un caz la modul serios, și oricum fusese hotărâtă să *nu* se culce cu el. Voise doar să

găsească un răgaz să fie singură cu el – poate la o cafea dimineața – ca să descopere ce-l interesa la ea; să și-l *imagineze* ca admirator, poate ca amant; să absoarbă cât mai multe *detalii* din care era compus acest frumos tinerel olandez. Și poftim, el nu-și făcuse apariția.

„Presupun că s-a săturat de mine", s-a gândit Ruth. Îl putea înțelege, dacă așa stătea treaba; ea însăși era sătulă până-n gât de propria-i persoană.

Ruth i-a refuzat pe Maarten și Sylvia care voiau s-o conducă până la hotel. Cu o noapte înainte stătuseră și așa prea mult din pricina ei, toată lumea trebuia să se ducă la culcare mai devreme. Au urcat-o într-un taxi și i-au dat șoferului adresa. Vizavi de hotel, în stația de taxiuri de pe Kattengat, Ruth l-a văzut pe Wim stând sub un felinar – ca un băiat pierdut, rătăcit de mama sa într-o mulțime care între timp s-a dispersat.

„Ai milă!" și-a spus Ruth în gând, în timp ce traversa strada ca să și-l revendice.

Nici mamă, nici fiu

Cel puțin nu s-a culcat cu el sau nu chiar. Și-au petrecut noaptea împreună în același pat, dar n-a făcut sex cu el sau nu chiar. O, da, s-au sărutat, s-au îmbrățișat; ea i-a *permis* să-i mângâie sânii, dar l-a făcut să se oprească atunci când Wim s-a înfierbântat prea tare. Și a dormit toată noaptea în chiloțeii ei și îmbrăcată cu un tricou; nu se dezbrăcase de tot în fața lui. N-a fost vina ei că el își scosese toate hainele. Ea se dusese la baie să se spele și să se schimbe în chiloți și tricou, și când se întorsese în dormitor, îl găsise gol-pușcă, făcut covrig în pat.

Stătuseră mult de vorbă. El se numea Wim Jongbloed; citise fiecare cuvânt pe care ea îl scrisese. Și nu numai o dată. Voia să devină scriitor și el, dar nu venise la ea după prelegerea de la Vrije Universiteit; fusese devastat de tot ce spusese ea. Ceea ce scria el era o logoree autobiografică fără sfârșit – nu „născocise" vreo poveste sau vreun personaj niciodată în viața lui. Tot ce făcea era să-și consemneze aleanurile deprimante, experiența lui jalnic de banală. Plecase de la prelegere hotărât să se sinucidă, în schimb se dusese acasă și distrusese tot ce scrisese. Își aruncase jurnalele – căci numai așa ceva scrisese – într-un canal. Apoi telefonase la toate hotelurile de cinci stele din Amsterdam, până a aflat unde era ea cazată.

Stătuseră de vorbă în barul hotelului, până când și-au dat seama că barul se închidea; apoi ea l-a luat în cameră.

– Nu-s cu nimic mai breaz decât un jurnalist, i-a spus Wim distrus.

Ruth s-a crispat auzindu-se citată; cam așa se exprimase și ea în prelegerea ei. Cuvintele ei fuseseră: „Dacă nu poți născoci, nu ești cu nimic mai breaz decât un jurnalist".

– Nu știu *cum* să născocesc o poveste! s-a plâns Wim Jongbloed.

Probabil că nu era în stare nici să scrie o singură frază ca lumea, care să-i salveze sufletul, dar Ruth se simțea responsabilă pentru el. Și era atât de frumușel! Avea păr des, șaten-închis, ochi căprui-închis și cele mai lungi gene din lume. Cea mai fină piele, nas fin, bărbie puternică, gură în formă de inimă. Și, cu toate că trupul lui era prea sfrijit pentru gustul lui Ruth, avea pieptul și umeri lați – trupul încă nu i se modelase pe de-a-ntregul.

A început să-i spună despre romanul pe care îl pregătea; cum se schimba, cum, de fapt, *asta* făceai – schimbai – când născoceai o poveste. Arta povestitului nu e altceva decât un fel de bun-simț ridicat la pătrat. (Unde oare citise asta?, s-a întrebat Ruth; era sigură că nu o născocise ea.)

Ruth i-a mărturisit că și-l „imaginase" pe Wim în rolul tânărului din roman. Ceea ce *nu* însemna că va face sex cu el; de fapt, voia ca el să înțeleagă că *nu* va face sex cu el. Era suficient că avusese fantezii pe această temă.

Wim i-a spus că și *el* avusese fantezii – de ani de zile le avea! Odată se masturbase uitându-se la fotografia ei de pe copertă. După această mărturisire, Ruth s-a dus în baie, s-a spălat pe dinți și s-a schimbat în chiloți curați și în tricou. Iar când a revenit din baie, l-a găsit așa – gol în patul ei.

Nu i-a atins nici măcar o dată penisul, deși l-a simțit zvâcnind pe trupul ei când s-au îmbrățișat; i-a plăcut să-l îmbrățișeze pe tinerel. Iar el a fost teribil de politicos în privința masturbării, cel puțin prima oară.

– Trebuie s-o fac, i-a spus el. Îmi dai voie?

– În regulă, a zis ea, întorcându-se cu spatele la el.

– Nu așa, privindu-te, a rugat-o el. Te rog...

S-a întors din nou cu fața spre el. L-a sărutat, o dată, pe ochi și pe vârful nasului, dar nu pe buze. El s-a uitat atât de

intens la ea, încât lui Ruth aproape că i-a venit să creadă că e din nou de vârsta lui. Și îi venea ușor să-și imagineze că întocmai așa se întâmplase cu mama ei și cu Eddie O'Hare. Eddie nu-i spusese nimic despre această parte a poveștii, dar Ruth îi citise toate romanele. Știa foarte bine că nu *inventase* scenele de masturbare; săracul Eddie nu putea inventa aproape nimic.

Când Wim Jongbloed a ejaculat, pleoapele i-au tremurat; atunci l-a sărutat Ruth pe buze, dar n-a fost un sărut apăsat. Rușinat, tinerelul a fugit la baie să se spele pe mână. A venit fuguța înapoi, s-a trântit pe pat și a adormit atât de repede, cu capul pe sânii ei, încât ea și-a spus: „Poate că mi-ar fi plăcut să-mi încerc și eu mâna la chestia asta!"

Apoi însă și-a zis că era bucuroasă că *nu* se masturbase. Dacă ar fi făcut-o, ar fi fost ca și când ar fi făcut sex cu el. I se părea o ironie că ea avea nevoie să-și impună reguli și limite. Ar fi vrut să știe dacă mama ei avusese nevoie să se abțină sau să-și impună limite cu Eddie. Dacă Ruth ar fi *avut* o mamă, ar fi ajuns oare într-o situație ca aceasta?

O singură dată a dat cuvertura la o parte și l-a privit pe tânărul adormit. Ar fi fost în stare să se uite la el toată noaptea, dar chiar și în această privință s-a abținut și și-a impus o limită. Era o privire de despărțire și foarte castă, în condițiile date. A luat hotărârea să nu-l mai îngăduie pe Wim în patul ei, iar a doua zi dimineața devreme Wim a determinat-o să fie și mai hotărâtă să se țină de cuvânt. Crezând că ea încă doarme, el s-a mai masturbat o dată, lângă ea, de data asta strecurându-și mâna pe sub tricoul ei și strângându-i unul din sâni. Ea a continuat să se prefacă adormită și când el a fugit la baie să se spele. Ce porcușor!

L-a invitat la o cafenea pentru micul dejun, apoi s-au dus la o cafenea „literară", cum a numit-o el, pe Kloveniersburgwal, să mai bea o cafea. Engelbewaarder era un loc întunecos, cu un câine căcăcios care dormea sub o masă; la singurele mese ce primeau lumină de la fereastră, câțiva suporteri englezi beau bere. Tricourile lor, colorate în albastru intens, făceau reclamă

unei beri englezești. Iar când alți doi sau trei suporteri au intrat și li s-au alăturat, drept salut au intonat un fragment dintr-un cântec antrenant. Dar nici măcar aceste izbucniri sporadice de cântec n-au trezit câinele din somnul lui și nu i-au întrerupt vânturile pe care le trăgea. (Dacă Engelbewaarder era o cafenea „literară" în opinia lui Wim, Ruth n-ar fi vrut nici în ruptul capului să vadă ce însemna pentru el o speluncă.)

Acum, de dimineață, Wim părea mai puțin deprimat de veleitățile lui scriitoricești. Iar Ruth credea că-l făcuse suficient de fericit ca să se aștepte din partea lui la ajutor în documentarea ei.

– Ce fel de „ajutor documentar"? a întrebat-o tânărul pe scriitoarea mai în vârstă.

– Ei bine.

Ruth și-a amintit ce șoc avusese când citise că Graham Greene, pe vremea studenției la Oxford, experimentase ruleta rusească – jocul acela suicidal cu revolverul. Informația fisurase imaginea ei despre Greene ca scriitor care avea un control absolut asupra lui însuși. La vremea când practicase acest joc periculos, Greene era îndrăgostit de guvernanta surorii lui mai mici; guvernanta era cu doisprezece ani mai mare decât Greene și urma să se căsătorească.

Ruth Cole își putea imagina un admirator tânăr precum Wim Jongbloed jucând ruleta rusească pentru a o impresiona, dar ce-o fi fost în capul *ei* atunci când s-a dus cu Wim în Cartierul felinarelor roșii și aproape la întâmplare s-a adresat întâi unei prostituate, apoi alteia, cu propunerea de a-i lăsa s-o privească făcând-o cu un client? Ruth îi explicase lui Wim că punea întrebarea asta la modul *ipotetic,* că, de fapt, nu voia să vadă cum face sex (sau alte chestii) o prostituată – prostituatele cărora li s-au adresat Ruth și Wim fie nu i-au înțeles, fie intenționat au dat o interpretare greșită propunerii.

Dominicanele și columbienele care dominau vitrinele și pragurile în zona Oudekersplein n-o atrăgeau pe Ruth, pentru

că le bănuia că nu înțeleg bine limba engleză, ceea ce și era adevărat; iar Wim i-a spus că olandeza o pricepeau încă și mai puțin. Pe Oudekennissteeg, în pragul unei uși deschise stătea o blondă înaltă, trăsnet, care nu vorbea nici engleza, nici olandeza. Wim i-a spus lui Ruth că prostituata era rusoaică.

În sfârșit, au găsit o prostituată thailandeză, într-o cameră de la subsol, pe Borndesteeg. Era o femeie tânără, mătăhăloasă, cu sâni fleșcăiți și un pântece umflat, dar avea un chip uluitor, ca de lună plină, buze cărnoase și ochi mari, minunați. La început, engleza ei a părut acceptabilă; i-a condus printr-un labirint de camere de la subsol, unde un sat întreg de femei thailandeze îi privea cu nespusă curiozitate.

– Vrem doar să *vorbim* cu ea, a zis Wim neconvingător.

Prostituata solidă i-a dus într-o cameră slab luminată, în care nu se găsea nimic altceva decât un pat dublu acoperit cu o cuvertură în portocaliu și negru, înfățișând un cap de tigru care răgea. Mijlocul cuverturii, care era botul larg deschis al tigrului, era ascuns parțial de un prosop verde, decolorat din loc în loc din pricina înălbitorului și ușor boțit, ca și când prostituata mătăhăloasă șezuse acolo cu câteva clipe înainte.

Toate camerele ce se deschideau din coridorul subteran erau despărțite de pereți care nu ajungeau până-n tavan; lumina provenind din camere mai puternic luminate se strecura pe deasupra acestor placaje subțiri. Pereții camerei în care se aflau ei au vibrat când prostituata a coborât o perdea de bambus, acoperind intrarea; pe sub perdea, Ruth vedea picioarele goale ale celorlalte prostituate, lipăind pe coridor.

– Care din voi va privi? a întrebat thailandeza.

– Nu, *nu* asta vrem, i-a spus Ruth. Noi vrem să te întrebăm ce experiențe ai avut cu acele cupluri care te-au plătit ca să se uite la tine când erai cu un client.

În camera aia nu aveai unde să te ascunzi, astfel că Ruth a întrebat-o:

– Și cum ai procedat? Unde l-ai pune să stea pe cel care-ar vrea să privească?

Thailandeza mătăhăloasă s-a dezbrăcat. Purta o rochie oranj fără mâneci, dintr-un material subțire ce se mula pe trup. Rochia avea un fermoar lung la spate, pe care femeia l-a desfăcut una-două; a dat bretelele jos de pe umeri, și-a împins rochia în jos, peste șolduri, până pe podea. A rămas goală înainte ca Ruth să apuce să scoată un cuvânt.

– Poți să te așezi pe partea asta a patului, i-a spus prostituata lui Ruth, iar eu mă întind cu el pe partea cealaltă.

– Nu... a dat Ruth să spună.

– Sau stai în picioare, unde vrei tu, a adăugat thailandeza.

– Și dacă vrem să privim *amândoi?* a întrebat Wim, ceea ce a băgat-o și mai mult în ceață pe prostituată.

– *Amândoi* vreți să priviți? n-a priceput femeia.

– Nu chiar, a zis Ruth. Dar *dacă* am vrea să privim amândoi, cum ai aranja chestia asta?

Despuiata a oftat. S-a întins pe spate, pe prosop; ocupa întregul prosop.

– Care vrea să se uite primul? a întrebat ea. O să coste ceva mai mult, aș zice...

Ruth îi dăduse deja cincizeci de guldeni.

Thailandeza masivă și-a deschis brațele spre ei; nu mai pricepea nimic.

– Vreți *și* s-o faceți, *și* să priviți? a întrebat ea.

– Nu, nu! s-a enervat Ruth. Vreau doar să știu dacă te-a privit cineva *până acum* și *cum* a făcut-o.

Perplexă, prostituata a arătat spre partea de sus a peretelui.

– Cineva se uită *acum* la noi – *așa* vreți s-o faceți?

Ruth și Wim s-au uitat la placajul ce servea drept perete despărțitor de partea patului unde se aflau ei doi. Aproape de tavan, chipul unei thailandeze mai mici și mai bătrâne rânjea în jos la ei.

– Dumnezeule! a exclamat Wim.

– Așa nu merge, a anunțat Ruth. E o problemă de limbă.

Prostituatei i-a spus că putea să păstreze banii; văzuseră tot ce doriseră să vadă.

– Nici privit, nici făcut? a întrebat prostituata. Ce s-a-ntâmplat?

Ruth și Wim „navigau" prin coridorul îngust, urmați de femeia dezbrăcată – îi întreba dacă e prea grasă, dacă *asta* nu mergea –, când prostituata mai mică și mai bătrână, femeia care rânjise în jos la ei, le-a blocat ieșirea din coridorul subteran.

– Vrei ceva *diferit?* l-a întrebat femeia pe Wim; i-a atins buzele cu degetele, dar băiatul s-a ferit de ea.

Femeia mai mică și mai bătrână i-a făcut lui Ruth semn cu ochiul.

– Pun pariu că *tu* știi ce-i place băiatului ăstuia, a zis ea, apucându-l pe Wim de părțile moi. Ohooo! a strigat thailandeza mărunțică. Da' *maaaare* o mai are – ăsta vrea *ceva,* să știi!

Înspăimântat, vrând să se apere, Wim și-a dus o mână la șliț și pe cealaltă la gură.

– Acum plecăm, a zis Ruth hotărât. Am plătit, gata.

Mâna ca o gheară a prostituatei mărunțele s-a întins spre sânul lui Ruth, când thailandeza mătăhăloasă și despuiată, care îi urmase, s-a vârât între Ruth și curva mai bătrână și agresivă.

– E cea mai bună sadistă a noastră, i-a explicat mătăhăloasa lui Ruth. *Nu* asta vreți, nu-i așa?

– Nu, a zis Ruth; îl simțea pe Wim lângă ea, ca un copilaș speriat.

Prostituata mătăhăloasă i-a spus ceva în thailandeză ăleia mai mici care s-a retras într-o cameră neluminată. Ruth și Wim reușeau totuși s-o distingă acolo; își scotea limba la ei. Iar ei au luat-o grăbit de-a lungul coridorului, spre mult-dorita lumină a zilei.

– Ai avut o *erecție?* l-a întrebat Ruth pe Wim, când s-au aflat din nou în stradă.

– Da, a mărturisit băiatul.

„Ce *nu* l-ar excita pe băiatul ăsta?" s-a întrebat Ruth. Unde mai pui că porcușorul și-o mulsese *de două ori* noaptea trecută! Oare existau bărbați care se mai și săturau? În clipa următoare, Ruth și-a spus că mamei ei trebuie să-i fi plăcut atenția amo-

roasă pe care i-o arătase Eddie O'Hare. Conceptul de *șaizeci de ori* căpăta o nouă semnificație.

Pe Gordijnensteeg, o prostituată sud-americană i-a zis lui Wim:

– Juma' de preț pentru tine și maică-ta.

Măcar asta vorbea engleza ca lumea. Și, pentru că o vorbea mai bine decât olandeza, Ruth a dus toată conversația.

– *Nu* sunt mama lui și nu vrem decât să vorbim cu tine – atât, să vorbim, a zis Ruth.

– La fel costă, indiferent ce faceți, a spus prostituata.

Purta un sarong și un sutien cu jumătate de cupă, asortat – ambele cu un model floral ce voia să sugereze vegetația tropicală. Femeia era înaltă și zveltă, cu pielea de culoarea cafelei cu lapte, și, cu toate că fruntea înaltă și pomeții mari îi dădeau un aspect exotic, oasele feței păreau prea proeminente.

I-a dus pe Ruth și Wim sus, într-o cameră pe colț; perdelele erau simple, iar lumina de afară conferea camerei mobilate sumar un aspect rustic. Chiar și patul, cu tăblie din lemn de pin și o cuvertură din petice cusute unul de altul, arăta ca o piesă de mobilier ce poate fi găsită în camera pentru oaspeți dintr-o casă la țară. Cu toate acestea, în mijlocul patului dublu se găsea binecunoscutul prosop. Nu tu bideu, nu tu chiuvetă, nici vreun loc ce-ar fi putut servi drept ascunzătoare.

De-o parte a patului erau două scaune de lemn, cu spătar drept – singurul loc unde-ți puteai pune hainele. Prostituata exotică și-a scos sutienul, punându-l pe-un scaun, și și-a dezbrăcat sarongul; a rămas doar în chiloți negri și așa s-a așezat pe prosop. A bătut cu palmele patul de-o parte și de alta, invitându-i pe Wim și Ruth să i se alăture.

– Nu era nevoie să te dezbraci, i-a spus Ruth. Stăm doar de *vorbă*.

– Cum vreți, a răspuns exotica.

Ruth s-a așezat pe pat, pe marginea de lângă ea. Wim, mai puțin prudent, s-a trântit pe pat ceva mai aproape de prostituată decât i-ar fi plăcut lui Ruth. „Probabil că i s-a sculat din

nou!" și-a zis Ruth. În aceeași clipă, s-a dumirit pe deplin ce trebuie să se întâmple în povestea ei.

Ce-ar fi ca femeia mai în vârstă să simtă că bărbatul mai tânăr nu e suficient de atras de ea? Ce-ar fi ca, aparent, lui să nu-i pese dacă face sau nu amor cu ea? Bineînțeles că lui îi *pasă*. Iar ei îi e limpede că el ar fi în stare s-o facă zi și noapte; dar, de fiecare dată, îi lasă senzația că nu e niciodată pe deplin excitat. Ce-ar fi ca el s-o facă să se simtă atât de nesigură pe atractivitatea ei sexuală, încât ea nu îndrăznește niciodată să se arate pe de-a-ntregul cât e de excitată (ca să nu se facă de râs)? În această privință, tipul ar fi un tinerel cu totul altfel decât Wim – un tinerel cu totul superior. Și mai puțin sclav al sexului decât i-ar fi plăcut scriitoarei mai în vârstă...

Dar când o privesc împreună pe prostituată, tânărul – foarte încet și cu totul deliberat – o lasă pe femeia mai în vârstă să știe că acum el e *într-adevăr* excitat. Și o excită și pe *ea* atât de tare, încât ea abia poate sta locului în dulap; abia așteaptă să plece clientul prostituatei și, când acesta pleacă, femeia mai în vârstă trebuie să-l aibă pe tânăr chiar acolo, pe patul prostituatei, iar prostituata îi privește cu un fel de dispreț plictisit. S-ar putea ca prostituata s-o atingă pe scriitoare pe față, pe picioare, poate chiar pe sâni. Iar scriitoarea este atât de posedată de pasiunea momentului, încât nu poate face nimic altceva decât să lase lucrurile să se întâmple.

– M-am prins, a zis Ruth cu voce tare.

Nici Wim, nici prostituata nu știau la ce se referă.

– De ce anume te-ai prins? De ce-o să fie? a întrebat prostituata. Fără rușine, femeia își ținea mâna în poala lui Wim. Atinge-mi sânii! Hai, atinge-mi-i, i-a spus prostituata băiatului.

Wim i-a aruncat o privire nesigură lui Ruth, ca un copil care cere permisiune mamei sale. Apoi și-a pus o mână șovăielnică pe unul din sânii mici și tari ai prostituatei. Și-a retras-o în aceeași clipă în care l-a atins, ca și când pielea îi era nefiresc de rece sau nefiresc de fierbinte. Prostituata a izbucnit în râs. Un hohot bărbătesc, aspru și adânc.

– Ce-ai pățit? l-a întrebat Ruth pe Wim.

– Atinge-o *tu!* a zis băiatul.

Prostituata s-a răsucit provocator spre Ruth.

– Nu, mulțumesc, a zis Ruth. Pentru mine, sânii nu sunt ceva miraculos.

– Ăștia sunt, i-a spus prostituata. Hai, atinge-i!

S-o fi prins romanciera cum va fi povestea ei, dar curiozitatea – dacă nu și altceva – îi fusese stârnită. Cu grijă, și-a pus o mână pe sânul dinspre ea. Era la fel de tare ca un biceps încordat sau ca un pumn. Ca și când femeia avea o minge de baseball sub piele. (Sânii ei nu erau mai mari ca niște mingi de baseball.)

Prostituata și-a bătut ușurel V-ul chiloților.

– Vrei să vezi ce-am aici?

Tinerelul, derutat, s-a uitat la Ruth cu o privire imploratoare, dar de data asta nu pentru a-i cere permisiunea s-o atingă pe prostituată.

– Putem pleca? a întrebat-o Wim pe Ruth.

Coborând pe bâjbâite treptele întunecate, Ruth a întrebat-o pe prostituată de unde era de felul ei sau al lui.

– Din Ecuador, i-a informat prostituata.

Au luat-o pe Bloedstraat, unde alți ecuadorieni ocupau vitrinele și pragurile ușilor deschise, dar prostituatele acestea erau masive și cu un aspect mult mai evident masculin decât frumusețea de adineaori.

– Tot sculată ți-e? l-a întrebat Ruth pe Wim.

– Da, i-a răspuns tânărul.

Ruth a simțit că nu mai are nevoie de el. Acum, că știa ce voia să se întâmple, compania lui o plictisea. Pentru povestea pe care-o avea ea în minte, el nu era tinerelul potrivit. Stăruia însă întrebarea *unde* anume vor fi scriitoarea mai în vârstă și tinerelul ei mai în largul lor să abordeze o prostituată. Poate că *nu* în Cartierul roșu...

Ruth însăși se simțise oarecum în largul ei în zona mai prosperă a orașului. Nu era o nenorocire să se ducă împreună cu

Wim pe Korsjeuspoortsteeg și pe Bergstraat. (Ideea de a-i permite lui Rooie să-l vadă pe frumosul băiat i s-a părut lui Ruth o provocare perversă.)

Au trebuit să treacă de două ori prin dreptul vitrinei lui Rooie, de pe Bergstraat. Prima oară, perdeaua lui Rooie era închisă; probabil Rooie avea un client. A doua oară când au trecut pe Bergstraat, Rooie era în vitrină. Prostituata n-a dat semn că ar cunoaște-o pe Ruth – s-a uitat doar la Wim –, iar Ruth nu i-a făcut semn din cap, nici cu mâna; nici măcar nu i-a zâmbit. Tot ce-a făcut Ruth a fost să-l întrebe pe Wim – într-o doară, în trecere:

– Ce părere ai de *ea?*

– Prea bătrână, a răspuns tânărul.

Ruth era *sigură* că isprăvise cu el. Dar, deși ea avea planuri pentru seara aceea, Wim i-a spus că o va aștepta după cină, la stația de taxiuri de pe Kattengat, vizavi de hotelul ei.

– N-ar trebui să te duci la școală? l-a întrebat ea. Ce-i cu orele tale din Utrecht?

– Dar vreau să te mai văd, s-a rugat el.

Ea l-a avertizat că va fi prea obosită ca să-și petreacă noaptea cu el. Ea, una, avea nevoie de somn – să doarmă cu *adevărat.*

– Atunci să ne întâlnim doar în stația de taxi, i-a spus Wim.

Arăta ca un câine plouat. Ruth nu avea de unde să știe ce bucuroasă va fi să-l vadă mai târziu așteptând-o. N-avea idee că încă *nu* isprăvise cu el.

Ruth s-a întâlnit cu Maarten la o sală de sport de pe Rokin, despre care îi povestise el; ea voia să vadă dacă acela era un loc bun de întâlnire între scriitoare și tânăr. Și era perfect, adică nu prea fistichiu. În sală erau câțiva halterofili serioși. Tânărul la care se gândea Ruth – un tânăr mai detașat, mai degajat decât Wim – va fi un culturist convins.

Ruth le-a spus lui Maarten și Sylviei că „practic petrecuse noaptea" cu acel tânăr admirator devotat al ei. Se dovedise fo-

lositor; Ruth îl convinsese să o însoţească şi să „intervieveze" câteva prostituate din *de Wallen*.

– Dar cum te-ai descotorosit de el? a întrebat-o Sylvia.

Ruth i-a mărturisit că încă nu scăpase *definitiv* de Wim. Când a spus că o va aştepta după cinci, Maarten şi Sylvia au râs. Aşa că, dacă o vor conduce la hotel după cină, Ruth nu va mai fi nevoită să le explice care e treaba cu Wim. Ruth şi-a zis că tot ceea ce-şi dorise se împlinise întocmai. Nu mai rămăsese decât s-o mai viziteze o dată pe Rooie. Nu Rooie fusese aceea care-i zisese că *orice* se poate întâmpla?

În loc să ia masa de prânz, Ruth s-a dus cu Maarten şi Sylvia la o sesiune de autografe într-o librărie de pe Spui. A mâncat o banană şi a băut o sticlă mică de apă minerală. La urma urmei, aproape toată după-amiaza va fi a ei – ca s-o vadă pe Rooie. Singura grijă a lui Ruth era că nu ştia când va părăsi Rooie vitrina, ca să-şi ia fiica de la şcoală.

La sesiunea de autografe s-a petrecut ceva pe care Ruth ar fi trebuit să-l ia drept un semn prevestitor şi să nu se mai ducă s-o vadă pe Rooie încă o dată.

O femeie cam de vârsta lui Ruth a venit cu o sacoşă – evident o cititoare care-şi adusese toată biblioteca pentru a primi autografe. Însă, pe lângă ediţiile în olandeză *şi* engleză ale celor trei romane ale lui Ruth, sacoşa conţinea şi traducerile în olandeză ale faimoaselor cărţi pentru copii ale lui Ted Cole.

– Îmi pare rău, nu semnez cărţile tatălui meu, i-a spus Ruth femeii. Sunt cărţile *lui*. Nu eu le-am scris. Nu am de ce să dau autografe pe ele.

Femeia s-a uitat la ea atât de uluită, încât Maarten i-a repetat în olandeză ce spusese Ruth.

– Dar nu sunt pentru copii! i-a zis femeia lui Ruth.

„Uf, de ce să nu-i fac pe plac?" şi-a zis Ruth E mai simplu să faci ce vrea lumea. În plus, în timp ce dădea autografe pe cărţile tatălui ei, a simţit că *una* dintre ele era de fapt a ei. Iat-o: cartea a cărei sursă de inspiraţie ea fusese. *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet.*

– Zi-mi cum se spune asta în olandeză, l-a rugat Ruth pe Maarten.

– În olandeză sună groaznic, i-a spus el.

– S-o aud, l-a îndemnat ea.

– *Het geluid van iemand die geen geluid probeert te maken.*

Chiar și în olandeză, titlul îi dădea fiori lui Ruth. Ar fi trebuit s-o ia ca pe-un semn prevestitor, dar ea s-a uitat la ceas. Pentru ce-și făcea griji? Mai erau doar câțiva oameni la coadă. Va avea timp berechet s-o vadă pe Rooie.

Omul-cârtiță

La acel timp al anului, pe la mijlocul după-amiezii, doar pete mici de soare mai întârziau pe Bergstraat; cămăruța lui Rooie era în umbră. Rooie fuma.

– Mai fumez când mă plictisesc, i-a spus prostituata lui Ruth, fluturându-și țigara când a văzut-o venind.

– Ți-am adus o carte – încă ceva de făcut când te plictisești.

Îi adusese ediția englezească a romanului *Interzis copiilor*. Rooie vorbea atât de bine engleza, încât o traducere în olandeză ar fi fost o insultă. Ruth voia să-i dea un autograf, dar încă nu scrisese nimic în carte – nici măcar nu se semnase –, pentru că nu știa cum se ortografia numele lui Rooie.

Rooie a luat cartea. A întors-o și a privit cu atenție fotografia lui Ruth de pe copertă. Apoi a pus-o pe masa de lângă ușă, unde-și ținea și cheile.

– Mulțumesc, a zis prostituata. Dar tot va trebui să mă plătești.

Ruth a desfăcut fermoarul genții, s-a uitat în portofel, dar mai întâi a așteptat să i se obișnuiască ochii cu lumina, ca să poată distinge ce scria pe bancnote.

Rooie se și așezase pe prosopul din mijlocul patului. Uitase să tragă perdelele, poate pentru că *bănuise* că n-o să facă sex cu Ruth. Atitudinea din acea zi a lui Rooie trăda o indiferență ce sugera că renunțase la ideea de a încerca s-o seducă pe Ruth. Prostituata se resemnase cu faptul că Ruth nu voia decât să stea de *vorbă*.

– Tare scump băieţaşul ăla cu care te-am văzut, i-a spus Rooie lui Ruth. E iubitul tău sau fiul tău?

– Nici una, nici alta, a răspuns Ruth. Nu-i destul de mic să-mi fie fiu. Decât dacă l-aş fi făcut la paisprezece sau cincisprezece ani.

– N-ar fi prima oară că cineva ar face-un copil la vârsta aia, a spus Rooie. Amintindu-şi de perdelele netrase, s-a ridicat de pe pat. Era destul de tânăr să-mi fie *mie* fiu, a adăugat prostituata.

Tocmai trăgea perdelele când ceva sau cineva de pe Bergstraat i-a atras atenţia. Rooie a închis perdelele doar pe trei sferturi. Înainte să se îndrepte spre uşă, prostituata s-a întors spre Ruth şi i-a şoptit:

– O clipă, te rog...

Şi a deschis uşa cât de-un deget.

Ruth încă nu se aşezase pe fotoliul pentru muie; stătea în camera întunecoasă, cu o mână pe braţul fotoliului, când a auzit o voce bărbătească vorbind în engleză, pe stradă.

– Să mă întorc mai târziu? Să aştept? o întreba bărbatul pe Rooie.

Vorbea engleza cu un accent pe care Ruth nu-l putea defini.

– Aşteaptă nitel, i-a răspuns Rooie.

A închis uşa şi a tras şi perdelele de tot.

– Vrei să plec? Pot să mă întorc mai târziu... a şoptit Ruth, dar dintr-un pas Rooie a fost lângă ea şi i-a acoperit gura cu mâna.

– Ce zici de potriveală? (Prostituata şoptea şi ea.) Ajută-mă să întorc pantofii.

Rooie a îngenuncheat lângă dulap şi s-a apucat să întoarcă pantofii cu vârfurile spre cameră. Ruth stătea ca paralizată, lângă fotoliul cu pricina. Ochii încă nu i se obişnuiseră cu lumina slabă; încă nu vedea suficient de bine ca să numere banii pentru Rooie.

– Poţi să mă plăteşti mai târziu, a zis Rooie. Hai, fuga, ajută-mă. E cam agitat – poate-i prima oară. N-o să aştepte toată ziua.

Ruth a îngenuncheat lângă prostituată; mâinile îi tremurau, a scăpat pe jos primul pantof pe care-l luase.

– Lasă-mă pe mine, s-a enervat Rooie. Bagă-te în dulap. Și *nu te mișca!* Poți să-ți miști ochii, a adăugat prostituata. Nimic altceva, doar ochii.

Rooie a aranjat pantofii de-o parte și de alta a picioarelor lui Ruth. Ruth ar fi putut-o opri; ar fi putut vorbi cu voce tare, dar nici măcar o șoaptă n-a scos. Ulterior, Ruth avea să se gândească – timp de vreo patru sau cinci ani – că nu vorbise pentru că se temuse să n-o dezamăgească pe Rooie. Ca și când ar fi răspuns provocării unui copil. Într-o bună zi, Ruth avea să-și dea seama că a te teme să nu dai impresia de lașitate e cel mai prost motiv să faci ceva.

În clipa următoare, lui Ruth i-a părut rău că nu-și desfăcuse fermoarul de la jachetă; era înăbușitor în dulap, dar Rooie deja își primise clientul în cămăruța ei roșie. Ruth nu îndrăznea să se miște; iar fermoarul ar fi zornăit.

Bărbatul părea deconcertat de toate oglinzile. Ruth i-a zărit fața doar o fracțiune de secundă, apoi și-a ferit ochii în mod deliberat. Nu *voia* să-i vadă fața; avea ceva insipid care părea cu totul nepotrivit. Așa că și-a fixat privirea la Rooie.

Prostituata și-a scos sutienul; în ziua aceea, purta unul negru. A dat să-și scoată și chiloții negri, dar bărbatul a oprit-o.

– Nu e necesar, i-a spus el.

Rooie a făcut o mutră dezamăgită. („Probabil de hatârul *meu*", și-a zis Ruth.)

– Costă la fel, fie că privești, fie că atingi, i-a spus Rooie tipului cu fața insipidă. Șaptezeci și cinci de guldeni.

Dar clientul părea să știe prețul – avea banii în mână. Dusese bancnotele în buzunarul balonzaidului; o fi scos banii din portofel înainte să intre în cameră.

– Nu ating, doar privesc, a zis tipul.

Pentru prima oară, Ruth a avut impresia că vorbea engleza cu un accent german. Când Rooie și-a întins mâna spre prohabul lui, el s-a ferit în lături; nu a lăsat-o să-l atingă.

Era chel, cu fața spână, un cap ca un ou și un trup oarecare, doar că nu era foarte mare. Hainele, la fel de oarecare. Pantalonii gri antracit de la costum îi stăteau largi, chiar bufanți, dar bine călcați. Balonzaidul negru părea și el larg, ca și când îi era mai mare cu un număr. Nasturele de la gulerul cămășii albe era desfăcut; bărbatul și-a lărgit cravata.

– Cu ce te ocupi? l-a întrebat Rooie.

– Sisteme de securitate, a murmurat tipul.

„SAS" – parcă asta a adăugat, așa i s-a părut lui Ruth. Adică liniile aeriene?

– E o afacere bună, l-a auzit Ruth spunând. Culcă-te pe-o parte, te rog, i-a spus lui Rooie.

Rooie s-a ghemuit pe pat ca o fetiță, cu fața spre el. Și-a tras genunchii la sâni, îmbrățișându-i, ai fi zis că-i e frig, și uitându-se fix la bărbat, cu un zâmbet cochet.

Tipul stătea în picioare și se uita la ea. Își lăsase servieta aparent grea în fotoliul pentru muie, unde Ruth n-o mai putea vedea. Era o servietă de piele, deformată, genul pe care ar avea-o un profesor sau un învățător.

Ca și când ar fi divinizat trupul ghemuit al lui Rooie, bărbatul a îngenuncheat pe carpeta de lângă pat. Poala balonzaidului zăcea pe podea. I-a scăpat un oftat lung. Atunci l-a auzit Ruth șuierând; răsuflarea lui se distingea printr-un fluierat venind din bronhii.

– Întinde-ți picioarele, te rog, a zis tipul. Și mâinile peste cap, ca și când te-ai întinde. Să spunem că abia te trezești dimineața, a adăugat el aproape fără să răsufle.

Rooie s-a întins – foarte seducător, și-a zis Ruth, dar astmaticul nu era satisfăcut.

– Încearcă să caști, a sugerat el.

Rooie a imitat un căscat.

– Nu, un căscat *adevărat,* cu ochii închiși.

– Îmi pare rău, nu închid ochii, i-a spus Rooie.

Ruth și-a dat seama că lui Rooie îi era frică. A realizat asta într-o clipă, ca atunci când simți că o ușă sau o fereastră s-a deschis brusc din pricina curentului.

– Ce-ar fi să stai în genunchi? i-a cerut tipul, încă șuierând.

Rooie a părut ușurată să îngenuncheze. A îngenuncheat pe prosopul de pe pat, sprijinindu-și coatele și capul pe pernă. Îl privea pe tip dintr-o parte; părul îi căzuse puțin în față, ascunzându-i parțial chipul, dar ea încă îl putea vedea pe tip. Nu-și luase o clipă ochii de la el.

– Da! a gâfâit tipul entuziasmat. A bătut din palme, doar de două ori. Și s-a legănat pe genunchi, dintr-o parte în alta. Acum scutură capul! i-a spus lui Rooie. Scutură-ți părul!

În oglinda din față, aflată de partea cealaltă a patului prostituatei, Ruth a prins fără voia ei o a doua imagine a chipului îmbujorat al bărbatului. Ochii lui mici, mijiți erau pe jumătate închiși; parcă-i creșteau pleoapele peste ochi – ochi orbi, de cârtiță.

Ochii lui Ruth s-au repezit spre oglinda opusă dulapului; îi era teamă să nu vadă vreo mișcare în spatele perdelelor ușor despărțite sau vreun tremur al pantofilor ei. Hainele din dulap păreau să se strângă în jurul ei.

Rooie și-a scuturat capul, așa cum i se spusese – părul i-a căzut de tot peste față. Doar o secundă – *poate* două sau trei – părul i-a acoperit de tot ochii, dar omului-cârtiță nu i-au trebuit mai multe. S-a repezit înainte, pieptul i s-a prăvălit peste ceafa și gâtul lui Rooie, bărbia – pe coloana ei vertebrală. Cu brațul drept i-a strâns ca un laț gâtul; și-a prins cu mâna stângă încheietura mâinii drepte și a strâns. S-a ridicat încet din genunchi și în picioare, presând la piept ceafa și gâtul lui Rooie și sugrumând-o cu brațul drept.

Au trecut câteva secunde până când Ruth și-a dat seama că Rooie nu putea respira. Șuieratul bronșic al bărbatului era singurul sunet pe care-l auzea Ruth. Brațele subțiri ale lui Rooie au fluturat tăcute în aer. Unul din picioarele ei era îndoit sub ea pe pat, celălalt a zvâcnit și s-a întins în spatele ei, încât pantoful

stâng, cu toc înalt, i-a sărit din picior și a lovit ușa întredeschisă. a toaletei Sunetul a atras atenția sugrumătorului; și-a răsucit capul, parcă se aștepta să vadă pe cineva șezând pe vasul de toaletă. Văzând însă pantoful azvârlit al lui Rooie, a zâmbit ușurat; și s-a concentrat asupra strangulării prostituatei.

Lui Ruth i se scurgea un firicel de transpirație între sâni. S-a gândit să se repeadă la ușă, dar știa că ușa era încuiată și n-avea habar cum se descuie. Îl și vedea pe tip trăgând-o înapoi în cameră și încolăcindu-și brațul în jurul grumazului ei, până când mădularele îi vor rămâne la fel de inerte ca ale lui Rooie.

Mâna dreaptă a lui Ruth s-a deschis și s-a închis într-un gest involuntar. (De-ar fi avut la ea o rachetă de squash..., își va zice ea mai târziu.) Dar teama o imobilizase într-atât încât n-a făcut nimic s-o ajute pe Rooie – o amintire despre sine pe care n-o va uita și nu și-o va ierta niciodată. Ca și când o imobilizau hainele din dulapul prostituatei.

Rooie nu mai zvâcnea. Glezna piciorului gol i se târa pe carpetă, în timp ce șuierătorul părea să danseze cu ea. Îi eliberase gâtul, capul ei atârna pe spate, în curbura brațului lui; gura și nasul bărbatului îi adulmecau gâtul, în timp ce el o căra în brațe ba într-o parte, ba în cealaltă. Brațele lui Rooie îi atârnau, degetele îi atingeau coapsele goale. Cu o blândețe extremă, ca și când se străduia din răsputeri să nu trezească un copil adormit, omul-cârtiță a așezat-o pe Rooie pe pat și a îngenuncheat din nou lângă ea.

Ruth avea sentimentul irepresibil că ochii larg deschiși ai prostituatei se uitau intens acuzatori la crăpătura îngustă dintre perdelele dulapului. Nici ucigașului nu părea să-i placă ochii lui Rooie. I-a închis delicat cu degetul mare și cel arătător. Apoi a scos un șervețel din cutia de pe noptiera lui Rooie și, cu șervețelul drept barieră între el și cine știe ce boală imaginară, i-a vârât prostituatei limba înapoi în gură.

Problema era că gura prostituatei moarte nu voia să stea închisă; buzele îi rămăseseră deschise, bărbia îi căzuse în piept. Enervat, bărbatul șuierător i-a răsucit lui Rooie fața într-o

parte, sprijinindu-i bărbia cu perna. Nefirescul poziției îl deranja vizibil. A scos un oftat scurt, iritat, urmat de un șuierat ascuțit, hârâit, apoi a încercat să se ocupe de membrele răsfirate ale lui Rooie. Dar nu a reușit să le îndoaie în poziția pe care o dorea el. Fie un braț îi aluneca într-o parte, fie un picior zvâcnea în partea cealaltă. La un moment dat, omul-cârtiță s-a enervat atât de tare, încât și-a înfipt dinții în umărul gol al lui Rooie. Mușcătura a pătruns în piele, dar Rooie a sângerat foarte puțin – inima i se oprise.

Ruth și-a ținut respirația; aproape un minut mai târziu, și-a dat seama că n-ar fi trebuit s-o facă. Când a simțit nevoia să respire din nou, a trebuit să respire *adânc;* și chiar și după câteva răsuflări, simțea că n-are aer destul. După cum adulmeca ucigașul, Ruth a fost sigură că o auzise sau că auzise *ceva.* Brusc, ucigașul a încetat să se mai preocupe de poziția pe care dorea s-o imprime cadavrului lui Rooie; și șuieratul îi încetase. Și-a ținut respirația și a așteptat. Deși Ruth nu mai tușea de câteva zile, simțea acum că i se întoarce tusea: o gâdilătură prevestitoare în fundul gâtlejului.

Omul-cârtiță s-a ridicat încet în picioare, trecând în revistă toate oglinzile din camera roșie. Ruth știa foarte bine ce credea ucigașul că auzise: auzise sunetul cuiva care încearcă să nu scoată nici un sunet – *asta* auzise el. Așa că ucigașul și-a ținut respirația, a încetat să șuiere și s-a uitat peste tot în jur. După cum îi zvâcnea nasul, lui Ruth i-a făcut impresia că *adulmecă* după ea.

Ca să-și recapete stăpânirea de sine, Ruth nu s-a mai uitat la el; ci și-a fixat privirile la oglinda opusă dulapului. A încercat să se vadă prin crăpătura dintre perdele; și-a recunoscut pantofii printre cei de sub perdea, îndreptați cu vârfurile spre cameră. O clipă mai târziu, a recunoscut manșeta blugilor ei negri. Dacă se uita cu și mai multă atenție, își distingea picioarele într-o pereche dintre pantofii de-acolo. Și gleznele, și gambele...

Deodată, ucigașul a început să tușească; a scos un zgomot îngrozitor, parcă sugea ceva, un zgomot ce i-a convulsionat tot

corpul. Până să-i treacă tusea omului-cârtiță, Ruth își recăpătase controlul asupra propriei respirații.

Secretul nemișcării absolute este concentrarea absolută. „Tot restul vieții tale", îi spusese Eddie O'Hare când era ea mică „dacă vei avea nevoie să prinzi curaj, va fi de-ajuns să te uiți la cicatricea ta." Dar Ruth nu-și putea vedea degetul arătător de la mâna dreaptă fără să-și miște fie capul, fie mâna. Așa că s-a concentrat asupra sunetului, *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet.* Dintre poveștile tatălui ei – pe toate le știa pe de rost –, pe aceasta o știa cel mai bine. Era un om-cârtiță și în ea.

> Imaginați-vă o cârtiță de două ori mai mare decât un copil, dar numai pe jumătate cât un adult. Cârtița asta umbla în două picioare, ca un om, astfel că i se spunea omul-cârtiță. Purta pantaloni bufanți care-i ascundeau coada și niște tenișI vechi, care-l ajutau să meargă repede și neauzit.

Prima ilustrație îi înfățișează pe Ruth și pe tatăl ei intrând pe ușa din față a casei din Sagaponack; se țin de mână când trec pragul și intră în holul din față, inundat de lumina soarelui. Ruth și tatăl ei nici nu se uită la cuierul din colț. Pe jumătate ascunsă în spatele cuierului, acolo stă cârtița aia mare.

> Treaba omului-cârtiță era să vâneze fetițe. Îi plăcea să le prindă și să le ducă sub pământ, unde le ținea o săptămână sau două. Fetițelor nu le plăcea sub pământ. Când omul-cârtiță le dădea în sfârșit drumul, ele aveau pământ în urechi și în ochi, și trebuiau să-și spele părul în fiecare zi timp de zece zile, ca să nu mai miroasă a râme.

A doua ilustrație este aproape un prim-plan cu omul-cârtiță care se ascunde sub o lampă cu picior în sufragerie, în timp ce Ruth și tatăl ei iau cina. Omul-cârtiță are un cap curbat care se termină ascuțit, ca o spadă, și nu are pavilioane la urechi. Ochii mici, niște reziduuri, sunt niște adâncituri ușoare în chipul lui

blănos. Din cauza celor cinci degete cu gheare late ale labelor din față, acestea seamănă cu niște vâsle. Nasul, asemenea nasului unei cârtițe cu nas în formă de stea, este format din douăzeci și două de organe tactile, ca niște tentacule roz. (Rozul nasului în formă de stea al omului-cârtiță este singura culoare, în afară de maro sau negru, în toate desenele lui Ted Cole.)

Omul-cârtiță era orb și urechile sale erau atât de mici încât îi încăpeau în cap. El nu le putea vedea pe fetițe și abia dacă le auzea. Dar le putea adulmeca cu nasul lui ca o stea – le adulmeca mai cu seamă când ele erau singure. Și blana lui era ca o catifea – puteai să o mângâi în oricare direcție, fără să întâmpini nici o rezistență. Dacă o fetiță stătea prea aproape de el, nu se putea stăpâni să nu-i atingă blana. Și atunci, desigur, omul-cârtiță știa că ea e acolo.

Când Ruthie și tăticul ei au terminat de mâncat, tăticul lui Ruthie a spus: „Nu mai avem înghețată. Mă duc la magazin să cumpăr înghețată, dacă tu strângi masa."

„OK, tati", i-a spus Ruthie.

Dar asta însemna că va rămâne singură cu omul-cârtiță. Ruthie nu și-a dat seama că omul-cârtiță era în sufragerie, decât, după ce-a plecat tăticul ei.

A treia ilustrație o înfățișează pe Ruth ducând niște vase și tacâmuri de argint în bucătărie. Nu-l scapă din ochi pe omul-cârtiță care a ieșit de sub lampa cu picior, botul ca un nas în formă de stea împins în față – adulmecând-o pe fetiță.

Ruthie avea grijă să nu scape vreun cuțit sau o furculiță, pentru că până și o cârtiță aude un sunet atât de răsunător. Și, cu toate că ea îl putea vedea pe el, fetița știa că omul-cârtiță n-o putea vedea pe ea. La început, Ruthie s-a dus direct la gunoi; a încercat să-și pună coji vechi de ouă și zaț de cafea în păr, ca să nu miroasă a fetiță, dar omul-cârtiță a auzit scrâșnetul cojilor de ouă sparte. În plus, lui îi *plăcea* mirosul zațului de cafea. „Ceva miroase a râme!" și-a spus omul-cârtiță, adulmecând tot mai aproape de Ruthie.

O a patra ilustrație o arată pe Ruth alergând în sus pe treptele acoperite de covor, iar zațul de cafea și cojile de ouă îi cad din păr în urma ei. La piciorul scării, uitându-se orb în urma ei – cu botul ca un nas în formă de stea îndreptat în susul scării – se găsește omul-cârtiță. Unul din vechii lui tenișI s-a cățărat deja pe treapta de jos a scării.

Ruthie a fugit în sus pe scări. Trebuia să scape de zațul de cafea și de cojile de ouă. Trebuia să încerce să miroasă ca tăticul ei! Așa că s-a îmbrăcat în lenjeria lui nespălată, și-a pus cremă de ras pe păr. S-a frecat chiar și pe față cu tălpile pantofilor lui, ceea ce a fost o idee rea, după cum și-a dat și ea seama. Cârtițelor le place murdăria. S-a șters de murdărie și s-a dat cu și mai multă cremă de ras, dar trebuia să se grăbească – ar fi o idee *foarte* proastă să fie prinsă la etaj, ca într-o capcană, cu omul-cârtiță. Așa că a încercat să se furișeze pe lângă el pe scară.

A cincea ilustrație: pe palierul central al scărilor, omul-cârtiță este la jumătatea drumului spre etaj; Ruth – în hainele vechi ale tatălui ei, acoperită cu cremă de ras – e la jumătatea drumului spre parter. Sunt destul de aproape să se atingă.

Omul-cârtiță a adulmecat un fel de miros de om mare, de care s-a ferit. Dar lui Ruthie îi intrase puțină cremă de ras în nas. Îi venea să strănute. Chiar și o cârtiță poate auzi un strănut. De trei ori a încercat Ruthie să-și oprească strănutul, ceea ce nu-i deloc amuzant – îți dă o senzație groaznică în urechi. Și de fiecare dată Ruthie scotea un sunet mic pe care omul-cârtiță îl auzea și nu-l auzea. Și-a înclinat capul în direcția ei.

„Oare ce-a fost sunetul ăla?" se întreba el. Ah, cum ar fi vrut să aibă pavilioane la urechi! Fusese un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet. Și a ascultat mai departe. A adulmecat mai departe, în timp ce Ruthie nu îndrăznea să se miște. Stătea acolo pur și simplu, încercând să nu strănute. Și trebuia să se ferească din răsputeri să nu-l atingă pe omul-cârtiță. Blana lui părea atât de catifelată!

„Ce *e* mirosul ăsta?" se tot întreba omul-cârtiță. Văleu, da' tipul ăsta ar trebui să-și schimbe hainele! Același tip trebuie că se bărbierește de trei ori pe zi. Și cineva a atins talpa unui pantof. Și a mai spart și un ou – și a vărsat niște cafea. „Cineva e *murdar* rău de tot!" și-a zis omul-cârtiță. Dar undeva, în toată povestea asta, era o fetiță al cărei miros îi spunea lui că ea era *aproape* singură. Omul-cârtiță știa acest lucru, pentru că simțea miros de pudră de talc. „După ce face baie, își zicea omul-cârtiță, își dă cu pudră de talc la subsuori și între degetele de la picioare." Acesta era unul dintre acele lucruri minunate care-l impresionau pe omul-cârtiță la fetițe.

„Blana lui pare atât de moale că-mi vine să leșin sau să strănut", și-a spus Ruthie.

În a șasea ilustrație, un prim-plan cu Ruth și omul-cârtiță pe palierul din mijlocul scării, laba lui ca o vâslă se întinde spre ea; o gheară lungă aproape îi atinge fața. Și mâna ei mică se întinde spre el – mâna ei aproape atinge blana catifelată de pe pieptul omului-cârtiță.

„Eu sunt, am sosit! a strigat tăticul lui Ruthie. Am cumpărat înghețată de două feluri!"

Ruthie a strănutat. Niște spumă de ras a sărit pe omul-cârtiță. Omul-cârtiță ura crema de ras. Și nu e ușor să fugi când ești orb. Omul-cârtiță s-a lovit de stâlpul de la piciorul scării. A încercat să se ascundă din nou în spatele cuierului din holul de la intrare, dar tăticul lui Ruthie l-a văzut și l-a prins de turul pantalonilor lui lălâi, acolo unde îi era coada, și l-a azvârlit pe ușă afară.

Apoi Ruthie a primit o recompensă specială. A avut voie să mănânce de două ori din ambele feluri de înghețată și în același timp să facă baie, pentru că nimeni nu trebuie să se ducă la culcare mirosind a lenjerie murdară, cremă de ras, coji de ouă și zaț de cafea – și doar puțină pudră de talc. Fetițele trebuie să se ducă la culcare mirosind a *multă* pudră de talc și a nimic altceva.

În a șaptea ilustrație – „una pentru fiecare zi a săptămânii", spusese Ted Cole –, Ruth este vârâtă în pat. Tatăl ei a lăsat deschisă ușa spre dormitorul principal, astfel că se vede lumina lămpii de noapte. Printr-o despărțitură în perdeaua de la fereastră, vedem negrul nopții și o lună depărtată. Iar pe pervazul exterior, omul-cărțiță stă făcut covrig – dormind la fel de comod ca și când s-ar afla sub pământ. Labele lui ca niște vâsle, cu ghearele lor late, îi acoperă fața, doar steaua cărnoasă roz a nasului i se mai vede; cel puțin unsprezece dintre cele douăzeci și două de organe tactile roz, ca niște tentacule, sunt lipite de geamul ferestrei de la dormitorul lui Ruth.

Timp de luni de zile – printre *celelalte* modele care pozau pentru tatăl ei –, o serie întreagă de cărtițe cu nas în formă de stea, toate moarte, au făcut camera de lucru a lui Ted la fel de inaccesibilă precum cerneala sepia. Și odată Ruth găsise o cărțiță din aia pusă într-o pungă de plastic și vârâtă în congelator, unde ea căuta o înghețată pe băț.

Numai lui Eduardo Gomez nu părea să-i pese de cărtițele moarte – grădinarul nutrea o ură implacabilă față de toate cărtițele, indiferent de specie. Sarcina de a-i pune la dispoziție lui Ted o cantitate suficientă de cărtițe cu nas în formă de stea atenuase vizibil scârba lui Eduardo.

Aceea a fost toamna cea lungă de după plecarea mamei lui Ruth și plecarea lui Eddie O'Hare.

Povestea fusese scrisă și rescrisă pe parcursul verii lui '58, dar ilustrațiile fuseseră adăugate mai târziu. Toți editorii lui Ted Cole și traducătorii lui de asemenea îl imploraseră pe Ted să schimbe titlul. Ei voiau s-o intituleze *Omul-cărțiță*, bineînțeles, dar Ted insistase ca titlul să fie *Un sunet ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet*, deoarece fiica lui îi dăduse ideea.

Și-acum – în cămăruța roșie, cu ucigașul lui Rooie –, Ruth Cole a încercat să-și păstreze calmul, gândindu-se la fetița curajoasă pe nume Ruthie care odată a stat pe același palier central cu o cărțiță de două ori mai mare decât ea. Într-un târziu, Ruth

a îndrăznit să-şi mişte ochii, numai ochii. Voia să vadă ce face ucigaşul; şuieratul lui o înnebunea, dar îl auzea şi mişcându-se prin cameră, iar odaia întunecoasă se întunecase şi mai tare.

Ucigaşul deşurubase becul de la lampa cu picior de lângă fotoliul pentru muie. Era un bec atât de slab, încât stingerea acestei lumini era mai puţin sesizabilă decât faptul că toată camera era vădit mai puţin roşie. (Ucigaşul îndepărtase şi abajurul din sticlă stacojie.)

Apoi, din servieta mare de pe fotoliu, omul-cărţiţă a scos un fel de reflector de putere mare, pe care l-a înşurubat în dulia lămpii cu picior. Acum, camera lui Rooie era orbitor de luminată. Nici camera, nici Rooie nu arătau mai bine în această lumină nouă, care lumina şi dulapul de haine. Ruth îşi vedea cu claritate gleznele deasupra pantofilor. În despărţitura îngustă a perdelei, îşi vedea şi faţa.

Din fericire, ucigaşul nu mai inspecta camera. Nu-l interesa decât felul în care cădea lumina pe trupul prostituatei. A îndreptat lumina ultraputernică mai direct asupra patului lui Rooie, având grijă să lumineze cât mai mult cu putinţă subiectul preocupării sale. Nervos, a plesnit braţul drept inert al lui Rooie, căci refuza să stea acolo unde îl pusese el; părea dezamăgit că sânii i se pleoştiseră în halul ăla, dar ce putea face? Îi plăcea mai mult s-o aibă aşezată pe-o parte, cu un singur sân la vedere, nu cu amândoi.

În lumina orbitoare, ţeasta cheală a ucigaşului lucea din pricina transpiraţiei. Pielea lui avea o nuanţă cenuşie pe care Ruth n-o observase înainte, dar şuieratul îi slăbise întru câtva.

Ucigaşul părea mai relaxat. A început să scruteze trupul lui Rooie, aşa cum îl aranjase el pe pat, prin obiectivul aparatului de fotografiat. Ruth a recunoscut aparatul: un polaroid de modă veche, de format mare – acelaşi tip de aparat pe care-l folosea tatăl ei ca să facă fotografii modelelor sale. Fotografia în alb şi negru care rezulta trebuia tratată pentru fixare cu emulsia aceea rău-mirositoare.

Ucigașul n-a pierdut prea multă vreme cu prima și singura fotografie. După care nici nu i-a mai păsat de felul în care stătea trupul lui Rooie; a rostogolit-o de pe pat cu un gest brutal, ca să poată lua prosopul de sub ea și să deșurubeze becul de reflector, punându-l apoi în servieta lui mare. (Deși stătuse aprins puțin timp, becul era în mod evident foarte fierbinte.) Ucigașul a folosit prosopul și ca să-și șteargă amprentele de pe becul mic pe care-l deșurubase mai devreme din lampa cu picior; și-a șters amprentele și de pe abajurul de sticlă.)

Cu o mână flutura filmul care se developa. Filmul era cam de mărimea unui plic obișnuit. Ucigașul n-a așteptat mai mult de douăzeci sau douăzeci și cinci de secunde înainte să desfacă filmul; apoi s-a dus la taburetul din vitrină și a crăpat puțin perdelele, ca să poată aprecia calitatea fotografiei în lumină naturală. Părea foarte satisfăcut de rezultat. Când s-a întors la fotoliu, a băgat aparatul de fotografiat înapoi în servietă. Cât despre fotografie, a șters-o atent cu emulsia fixatoare, urât mirositoare; și iar a fluturat fotografia în aer, ca să se usuce.

Pe lângă faptul că șuiera, acum ușor, ucigașul fredona o melodie greu de urmărit – ca și când pregătea un sandvici pe care abia aștepta să-l mănânce. Încă fluturând fotografia deja uscată, ucigașul s-a dus până la ușa dinspre stradă, a cercetat să vadă cum se descuie și – deschizând-o de-un fir de păr – s-a uitat scurt afară. Atinsese și yala, și mânerul cu mâna vârâtă în mâneca balonzaidului, ca să nu lase amprente.

Când a închis ușa, ucigașul a văzut romanul lui Ruth Cole, *Interzis copiilor,* pe masă, acolo unde prostituata își lăsase cheile. A luat cartea, a întors-o, a studiat fotografia autoarei. Apoi, fără să citească nici măcar un cuvânt din roman, a deschis cartea la mijloc și a pus fotografia între pagini. A vârât romanul lui Ruth în servietă, dar, când a luat-o de pe fotoliu servieta s-a deschis singură. Lampa cu picior fiind stinsă, Ruth n-a putut vedea ce anume căzuse din servietă pe carpetă, însă ucigașul s-a lăsat iute în patru labe; efortul de-a strânge obiectele și de a le pune înapoi în servietă i-a afectat șuieratul, care a ajuns din nou ca

un fluierat ascuțit când ucigașul s-a ridicat în sfârșit și a închis bine servieta.

A aruncat o ultimă privire în cameră. Spre surprinderea lui Ruth, nu i-a mai aruncat nici o privire lui Rooie. Ca și când prostituata exista acum doar în fotografie. Apoi, aproape la fel de iute pe cât o ucisese, cârtița cu față cenușie și-a luat tălpășița. A deschis ușa la stradă fără să se oprească pentru a vedea dacă trecea cineva pe Bergstraat sau dacă vreo prostituată din vecini stătea în pragul ușii deschise. Înainte să închidă ușa, s-a înclinat spre pragul lui Rooie, de-ai fi zis că Rooie însăși stătea la câțiva pași înăuntrul camerei. Și-a vârât din nou mâna în mâneca balonzaidului când a atins ușa.

Lui Ruth îi amorțise piciorul drept, dar ea a așteptat mai bine de-un minut în dulapul din perete, ca nu cumva ucigașul să se întoarcă. Apoi, ieșind șchiopătând din dulap, Ruth s-a împiedicat de pantofi; și-a scăpat și geanta care, ca de obicei, avea fermoarul deschis, obligând-o să bâjbâie în jur, pe carpeta închisă la culoare și slab luminată, căutând pe pipăite orice ar fi putut să cadă. Tot pe pipăite, a căutat în geantă tot ceea ce era important pentru ea (sau avea numele ei înscris pe obiectul respectiv). Pe carpetă, mâna ei a dat peste un tub prea gros să fie luciul ei de buze, dar l-a vârât totuși în geantă.

Ceea ce mai târziu va considera a fi lașitatea ei rușinoasă – imobilitatea ei neputincioasă într-un dulap în perete, unde stătuse împietrită de frică – era însoțită acum de un alt tip de lașitate. Ruth își acoperea deja urmele, dorindu-și să nu fi fost acolo și în același timp *pretinzând* că nu fusese acolo.

N-a fost în stare să îi mai arunce o ultimă privire lui Rooie. S-a oprit totuși la ușa dinspre stradă și a așteptat o eternitate înăuntrul camerei, cu ușa întredeschisă – până când n-a mai văzut nici o prostituată în nici o altă ușă și nici un trecător pe Bergstaat. Apoi Ruth a ieșit brusc în lumina după-amiezii târzii, care-i plăcea atât de mult în Sagaponack, dar care aici avea doar răceala unei zile târzii de toamnă. „Oare cine va observa că Rooie nu se duce să-și ia fetița de la școală?" s-a întrebat Ruth.

Timp de zece sau douăsprezece minute, Ruth a încercat să se autoconvingă că *nu* fugea de-acolo; atât i-a luat să ajungă în dreptul secției de poliție de pe Warmoesstraat, din *de Wallen*. Acolo, în Cartierul felinarelor roșii, pasul lui Ruth s-a domolit considerabil. Nu s-a repezit la primii doi polițiști pe care i-a văzut; erau călare pe cai mult mai înalți decât ea. Iar în dreptul secției de poliție, pe Warmoesstraat 48, Ruth s-a ferit să intre. În loc de asta, pașii au dus-o înapoi la hotel. Începea să-și dea seama nu numai că era lașă, ci că era și o martoră jalnică.

Ei bine, da, ea era romanciera de renume mondial, atât de preocupată de detalii, care, după ce observase o prostituată împreună cu clientul ei, nu era în stare să ofere cel mai important detaliu dintre toate. Nu-l putea identifica pe ucigaș; abia dacă-l putea descrie. Își impusese să nu se uite la el! Aspectul ochilor lui ca niște vestigii organice, care îi amintiseră cu atâta intensitate de omul-cârtiță, cu greu putea fi considerat o caracteristică de identificare. Ceea ce reținuse cu deosebire Ruth privitor la ucigaș era un element cu totul banal: chelia.

Câți oameni de afaceri cheloși, cu serviete mari, existau? Nu toți șuierau sau aveau aparate polaroid de format mare – în ziua de azi, de bună seamă că aparatul reprezenta cel puțin un detaliu definitoriu. Ruth bănuia că numai profesioniștii erau interesați de această metodă de fotografiere. Dar în ce măsură reducea ea numărul suspecților?

Ruth Cole era romancieră; romancierii nu sunt în elementul lor când vorbesc fără să fie pe deplin pregătiți. Ruth considera că trebuie să *pregătească* ceea ce trebuia să spună la poliție – preferabil în *scris*. Dar, până să se întoarcă la hotel, și-a dat seama de precaritatea poziției ei: o romancieră renumită, o femeie de mare succes (dar necăsătorită) este martorul temător al uciderii unei prostituate, în timp ce stă ascunsă în dulapul acesteia. Și ea vrea să ceară poliției (și publicului) să creadă că a urmărit-o pe prostituată cu un client în scop „documentaristic" – și asta o face o romancieră care a declarat public că experiența din viața

reală e de ordin secund în comparație cu ceea ce poate produce imaginația!

Lui Ruth îi era ușor să-și imagineze ce răspuns i s-ar da. În sfârșit, găsise umilirea pe care o căuta, dar bineînțeles că era o umilire despre care nu avea de gând să scrie.

Până să facă baie și să se pregătească pentru cina cu Maarten, Sylvia și oamenii de la clubul cărții, apucase să-și facă unele însemnări despre ce avea să spună la poliție. Dar, după cât de distrasă era la dineul de la clubul cărții, Ruth și-a dat seama că nu reușise să se autoconvingă de faptul că a se limita la a pune pe hârtie relatarea ei despre crimă era la fel de corect ca a se duce personal la poliție. Cu mult înainte să se încheie masa, a fost copleșită de responsabilitate față de fiica lui Rooie. În timp ce Maarten și Sylvia o duceau cu mașina înapoi la hotel, Ruth se simțea tot mai vinovată; dar totodată știa că nu avea nici o intenție să se ducă *vreodată* la poliție.

Detaliile camerei lui Rooie, din perspectiva intimă a dulapului de haine, vor rămâne în memoria lui Ruth mult mai mult timp decât i-ar trebui romancierei să surprindă atmosfera particulară a încăperii unde își face meseria o prostituată. Detaliile camerei lui Rooie vor rămâne la fel de prezente pentru Ruth ca și omul-cârtiță din copilăria ei, făcut covrig pe pervazul ferestrei, cu nasul lui în formă de stea, turtit de geam. Groaza și teama de poveștile pentru copii ale tatălui ei se treziseră la viață într-o formă adultă.

– Ia te uită, admiratorul tău etern, a spus Maarten când l-a văzut pe Wim Jongbloed așteptând în stația de taxi de pe Kattengat.

– Ah, ce plicticos, a oftat Ruth exasperată, dar în aceeași clipă și-a zis că în viața ei nu fusese mai bucuroasă ca acum să vadă pe cineva. Știa ce avea să spună la poliție, dar habar n-avea cum s-o zică în olandeză. Wim va ști. Era doar o chestiune de a-l determina pe băiețașul ăsta prostuț să creadă că făcea altceva. Când Ruth i-a sărutat pe Maarten și Sylvia de noapte bună, a sesizat căutătura interogativă pe care i-a aruncat-o Sylvia.

– Nu, a șoptit Ruth, *nu* am de gând să mă culc cu el.

*

Dar băiatul îndrăgostit lulea venise la ea cu propriile lui așteptări. Adusese și nițică marijuana. Chiar își închipuia Wim că o va seduce după ce mai întâi o torpilează? Bineînțeles că ea a fost cea care l-a torpilat pe el. Apoi a fost floare la ureche să-l facă să râdă.

– Ce limbă nostimă aveți, i-a zis ea pentru început. Zi-mi ceva în olandeză.

De câte ori spunea el ceva, ea încerca să repete – nimic mai simplu. Iar el găsea că pronunția ei era de-un haz nebun.

– Cum zici „Câinele a mâncat asta"? a întrebat ea. A spus câteva propoziții de genul ăsta, înainte s-o spună pe cea pe care o dorea: „E un bărbat chel, ras, cu un cap ca un ou și un trup oarecare – nu foarte mare". Pun pariu că pe-asta n-o poți zice repede, l-a provocat ea pe Wim.

Apoi l-a rugat s-o scrie, ca să încerce și ea s-o spună.

– Cum zici „El nu face sex"? l-a întrebat Ruth pe băiat și a adăugat: Adică așa ca tine, înțelegi.

Wim era atât de trotilat, că a izbucnit chiar în râs la vorbele astea. Dar i-a spus. Și a scris tot ceea ce l-a rugat ea să scrie. Ruth îi atrăgea de fiecare dată atenția să scrie cât mai citeț.

Wim încă își închipuia că va face sex cu ea mai târziu. Deocamdată, Ruth obținea ceea ce voia. Când s-a dus la baie să facă pipi, și-a căutat în geantă rujul și a dat peste tubul de emulsie pentru fotografiile polaroid, pe care se vede treaba că-l luase din greșeală de pe jos, din camera lui Rooie. În lumina slabă din camera prostituatei, Ruth crezuse că recipientul căzuse din geanta ei, dar era ceva ce căzuse din servieta ucigașului. Avea pe el amprentele lui și ale ei. Însă ce contau ale ei? Fiind singura dovadă reală din camera lui Rooie, tubul trebuia predat la poliție. Ruth a ieșit din baie și l-a convins pe Wim să mai fumeze un joint, ea prefăcându-se doar că inhalează. Apoi i-a spus:

– „Ucigașul a scăpat asta". Zi-o. Și pune-o pe hârtie.

Ceea ce a salvat-o de la a fi nevoită să facă sex cu el sau să-l lase să se masturbeze din nou lângă ea a fost faptul că i-a telefonat Allan. Wim a înțeles că Allan era cineva important.

– Mi-e dor de tine mai mult decât oricând, i-a spus ea lui Allan, și era sinceră. Ar fi trebuit să fac dragoste cu tine înainte să plec. Vreau să fac dragoste cu tine de cum mă întorc – știi că mă întorc poimâine. Mă aștepți la aeroport, da?

Chiar și amețit cum era, Wim a priceput mesajul. Băiatul s-a uitat în jur prin camera de hotel, ca și când își rătăcise acolo jumătate din viață. Ruth încă vorbea cu Allan când Wim a plecat. Ar fi putut face o scenă, dar nu era băiat rău, doar unul obișnuit. Singurul gest țâfnos pe care l-a făcut când a plecat a fost să-și scoată prezervativul din buzunar; l-a aruncat lângă Ruth, care încă ședea pe pat vorbind cu Allan. Era un prezervativ din acelea speciale, aromate – ăsta, cică, avea aromă de banană. Ruth avea să i-l ducă lui Allan. Un mic cadou din Cartierul felinarelor roșii, avea să-i spună ea. (Știa chiar de pe-acum că n-avea să-i spună despre Wim și *nici* despre Rooie.)

Romanciera a stat și a transcris cu caligrafia ei – mai corect cu literele ei de tipar – ce scrisese Wim, legând totul într-un mesaj cu cap și coadă. A trasat fiecare literă a limbii aceleia străine cu deosebită grijă; nu voia să greșească. Cei de la poliție vor trage neîndoielnic concluzia că existase un martor la uciderea lui Rooie, dar Ruth nu voia ca ei să-și dea seama că martorul nu era olandez. În felul acesta, poliția putea presupune că martorul era o altă prostituată – posibil o vecină de-a lui Rooie, de pe Bergstraat.

Ruth avea un plic manila, format A4, în care se aflase itinerarul ei și pe care i-l dăduse Maarten. A pus înăuntru biletul pentru poliție și tubul de emulsie. L-a ținut de capete, între degetul mare și arătător; știa că-l atinsese și lateral, atunci când îl ridicase de pe carpeta lui Rooie, dar spera că nu stricase amprentele ucigașului.

Nu știa nici un polițist, dar presupunea că putea fără probleme să scrie pe plic adresa secției de poliție de pe Warmoesstraat

nr. 48. A doua zi dimineața, înainte să scrie ceva pe plic, a coborât în holul hotelului și a cumpărat timbre de la portar. Apoi a ieșit să caute ziarele de dimineață.

Era povestea de pe prima pagină a cel puțin două ziare din Amsterdam. Ruth a cumpărat ziarul care avea o fotografie sub titlu. O fotografie înfățișând strada Bergstraat noaptea, nu foarte clară. O barieră de poliție bloca trotuarul chiar în fața ușii lui Rooie. Dincolo de barieră, cineva care arăta a polițist în civil stătea de vorbă cu două femei care arătau a prostituate.

Ruth l-a recunoscut pe polițist. Era bărbatul îndesat care dădea impresia de forță fizică, încălțat cu tenișI murdari și îmbrăcat cu o jachetă de trening din cele pe care le poartă jucătorii de baseball. În fotografie, părea proaspăt bărbierit, dar Ruth nu se îndoia că era același bărbat care o urmărise o vreme în *de Wallen;* în mod limpede, Bergstraat și Cartierul roșu erau în jurisdicția lui.

Titlul anunța: MOORD IN DE BERGSTRAAT.

Ruth nu avea nevoie să știe olandeză ca să descifreze sensul. Nu se pomenea nimic de „Rooie" – porecla prostituatei –, dar în articol se spunea că victima crimei era o anume Dolores de Ruiter, în vârstă de patruzeci și opt de ani. Singurul nume ce mai apărea în articol – ca și în explicația foto – era a polițistului, Harry Hoekstra, la care se adăugau două referințe diferite. Într-un loc se spunea că e *wijkagent,* în altul *hoofdagent.* Ruth a hotărât să nu pună plicul la poștă înainte de a-i întreba pe Maarten și Sylvia despre povestea din ziar.

La cină, a adus cu ea articolul – îl avea în geantă; era ultima cină cu ei înainte să plece din Amsterdam, iar Ruth repetase felul în care va aduce ca din întâmplare vorba despre povestea prostituatei ucise: „Este despre ceea ce cred eu că e? Am mers pe strada asta".

Dar n-a trebuit să aducă ea vorba. Maarten văzuse articolul și-l decupase din ziar.

– Ai văzut asta? Știi ce e?

Când Ruth s-a prefăcut că habar n-are, Maarten și Sylvia i-au spus toate detaliile.

Ruth bănuise că trupul neînsuflețit va fi descoperit de prostituata mai tânără care folosea camera lui Rooie noaptea – fata pe care o văzuse în fereastră, cu corsetul de piele. Singurul lucru surprinzător în articol era că nu se pomenea nicăieri despre fiica lui Rooie.

– Ce-i aia *wijkagent?* l-a întrebat Ruth pe Maarten.

– Polițistul de patrulare, polițistul de proximitate, i-a răspuns el.

– Și-un *hoofdagent?*

– Asta-i gradul lui, a explicat Maarten. E agent șef, dar nu chiar agent șef principal, cum se zice la voi.

Ruth Cole a plecat din Amsterdam cu destinația New York a doua zi dimineața târziu, după ce taxiul o dusese la cea mai apropiată poștă în drum spre aeroport. La poștă, a scris pe plic ca destinatar numele lui Harry Hoekstra, care avea aproape grad de agent șef principal în forțele de poliție ale orașului Amsterdam – Districtul 2. Ruth ar fi fost surprinsă dacă ar fi știut mottoul Districtului 2, înscris în latină pe inelul pentru chei al agenților de poliție:

ERRARE
HUMANUM
EST

A greși *e* omenește, Ruth Cole știa asta. Mesajul ei dimpreună cu tubul de emulsie aveau să-i spună lui Harry Hoekstra mult mai mult decât intenționase Ruth. Scris îngrijit cu litere de tipar, în olandeză, mesajul era următorul:

1. *De moordenaar liet dit vallen.*
[Ucigașul a scăpat asta.]
2. *Hij is kaal, met een glad gezicht, een eivormig hoofd en een onopvallend lichaam – niet erg groot.*

[E un bărbat chel, ras, cu un cap ca un ou și trup oarecare – nu foarte mare.]

3. *Hij spreekt Engels met, denk ik, een Druits accent.*

[Vorbește engleza cu accent german, așa cred.]

4. *Hij heeft geen seks. Hij neemt één foto van het lichaam nadat hij het lichaam heeft neergelegd.*

[Nu face sex. Face o fotografie a cadavrului după ce l-a aranjat în poziție.]

5. *Hij loenst, zijn ogen bijna helemaal dichtgeknepen. Hij ziet eruit als een mol. Hij piept als hij ademhaalt. Astma misschien...*

[Are ochi mijiți, aproape complet închiși. Arată ca o cârtiță. Are respirație șuierată. Poate astm...]

6. *Hij werkt voor SAS. De Scandinavische luchtvaartmaatschappij? Hij heeft iets te maken met beveiliging.*

[Lucrează pentru SAS. Liniile Aeriene Scandinave? Are legătură cu securitatea.]

Acest mesaj, împreună cu tubul de emulsie polaroid, era toată depoziția de martor a lui Ruth. Poate că, o săptămână sau două mai târziu, ar fi fost îngrijorată dacă ar fi auzit ce avea să-i spună Harry Hoekstra unui coleg de-al său de la secția de poliție de pe Warmoestraat.

Harry nu era detectiv; mai mult de șase detectivi îl căutau deja pe ucigașul lui Rooie. Harry Hoekstra era doar un polițist de proximitate, dar Cartierul felinarelor roșii și zona străzii Bergstraat se aflau sub supravegherea sa de peste treizeci ce ani. Nimeni din *de Wallen* nu le știa pe prostituate și lumea lor mai bine ca el. Pe lângă asta, relatarea martorului îi era adresată lui. La început, a fost ușor de presupus că martorul era cineva care îl *cunoștea* pe Harry – cel mai probabil o prostituată.

Dar Harry Hoekstra nu *presupunea* niciodată. Harry avea un fel propriu de operare. Detectivii își asumaseră sarcina de a-l găsi pe ucigaș; lui Harry îi lăsaseră chestiunea mai puțin importantă, anume martorul. Întrebat dacă înainta în investigațiile privitoare la uciderea prostituatei – făcea vreun

progres în găsirea ucigașului? –, Hoekstra, care nu mai avea mult și devenea agent șef principal, răspundea: „Ucigașul nu e treaba mea. Eu îl caut pe *martor*".

Urmărită până acasă de la Flying Food Circus

Când ești scriitor, problema e că de câte ori încerci să nu te mai gândești la romanul aflat în lucru, imaginația ta continuă să funcționeze; n-o poți opri.

Prin urmare, Ruth Cole ședea în avionul cu ruta Amsterdam – New York și fără voia ei compunea fraze de început. „Presupun că datorez cel puțin un cuvânt de mulțumire ultimului meu iubit." Sau: „Lăsând la o parte faptul că e un individ îngrozitor, îi sunt recunoscătoare ultimului meu iubit". Și așa mai departe, în vreme ce pilotul zicea ceva de coasta irlandeză.

I-ar fi plăcut să mai zăbovească puțin deasupra uscatului. Neavând nimic altceva decât Atlanticul care se întindea dedesubt, Ruth a descoperit că, dacă înceta să se mai gândească la noua ei carte, chiar și numai un minut, imaginația o arunca într-un teritoriu încă și mai inospitalier – anume, ce se va întâmpla cu fiica lui Rooie: fata rămasă orfană de mamă o fi având, cât?, vreo șapte-opt ani sau poate e de vârsta lui Wim ori mai mare, dar nu, pentru că Rooie încă se ducea după ea la școală!

Cine-o să mai aibă grijă de ea acum? Fiica prostituatei... ideea asta persista în imaginația romancierei ca titlul unui roman pe care dorea să-l fi scris.

Ca să pună punct obsesiei, Ruth s-a uitat în bagajul de mână, după ceva de citit. Uitase de cărțile care călătoriseră cu ea din New York la Sagaponack și apoi în Europa. Citise destul (deocamdată) din *Viața lui Graham Greene* și, în circumstanțele date, n-ar fi suportat să recitească romanul lui Eddie O'Hare, *De șaizeci de ori.* (Chiar și numai scenele de masturbare ar fi scos-o din minți.) Așa că s-a apucat din nou să citească romanul polițist canadian pe care i-l dăduse Eddie. La urma urmei, nu-i spusese Eddie că era o carte „bună de citit în avion"?

Ironia a făcut ca Ruth să constate că citea un roman despre o crimă; dar în momentul acela, Ruth ar fi citit *orice,* numai ca să scape de propria ei imaginație.

Încă o dată, Ruth s-a simțit iritată de neclaritatea voită a fotografiei autoarei; o enerva și faptul că numele autoarei necunoscute era un *nom de plume*[1]. Pseudonimul ei literar era Alice Somerset – un nume ce nu-i spunea nimic lui Ruth. Dar, dacă Ted Cole l-ar fi văzut pe o supracopertă, s-ar fi uitat foarte atent la carte și mai ales la fotografia autoarei, oricât de neclară.

Numele de fată al lui Marion era Somerset, iar Alice era prenumele mamei ei. Doamna Somerset se împotrivise căsătoriei fiicei ei cu Ted Cole. Marion regretase întotdeauna înstrăinarea de mama ei, dar nu avusese cum să-i pună capăt. Apoi, mama ei a murit înainte de decesul lui Thomas și Timothy; tatăl lui Marion a murit la scurt timp după aceea, tot înainte să moară preaiubiții fii ai lui Marion.

Pe clapa copertei a patra, tot ce se spunea despre autoare era că emigrase în Canada din Statele Unite, la sfârșitul anilor '50; și că în timpul Războiului din Vietnam îi consiliase pe tinerii americani care veneau în Canada ca să scape de recrutare. „Deși nu consideră *Manualul pentru recrutabilii imigranți în Canada* ca fiind prima ei carte", scria pe clapă despre autoare, „domnișoara Somerset și-a adus contribuția – din cât se zice – la această carte neprețuită."

[1] Pseudonim (în franceză, în original) (n.tr.)

Toată treaba asta i-a tăiat lui Ruth cheful: textul discret de pe clapetă, fotografia misterioasă a autoarei, pseudonimul preţios, ca să nu mai vorbim de titlu. *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* îi suna lui Ruth ca un titlu de cântec country western. Pe care nu dorea să-l audă.

N-avea de unde şti că Flying Food Circus fusese un restaurant vestit în Toronto – la sfârşitul anilor '70 –, nici că mama ei muncise ca ospătăriţă acolo; de fapt, fusese un fel de triumf pentru Marion, care, la data aceea, era o femeie de aproape şaizeci de ani, să fie singura chelneriţă ne-*tânără* în acel restaurant. (Atât de bine se ţinea Marion.)

Ruth nu avea nici de unde şti că primul roman al lui Marion, care nu fusese publicat în Statele Unite, avusese un succes modest în Canada. *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* fusese publicat şi în Anglia – ca şi alte două romane ulterioare ale lui Alice Somerset –, fusese tradus în câteva limbi şi se bucurase de un succes *extraordinar*. (Mai cu seamă versiunile germană şi franceză – Marion vânduse mult mai multe exemplare din romanele ei traduse în germană şi franceză decât din cele originale, în engleză.)

Dar Ruth va trebui să citească întregul Capitol Unu din *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus*, înainte să-şi dea seama că Alice Somerset era pseudonimul literar al lui Marion Cole, mama ei încununată de un succes modest.

Capitolul unu

O vânzătoare, care era de asemenea şi chelneriţă, a fost găsită moartă în apartamentul ei de pe strada Jarvis, la sud de Gerrard. Era un apartament pe care şi-l putea permite doar pentru că-l împărţea cu alte două vânzătoare. Toate trei vindeau sutiene la Eaton's. Pentru tânăra decedată, slujba de la magazinul universal fusese un pas înainte. Înainte de asta, vânduse lenjerie într-o prăvălie numită Bra Bar.

Obișnuia să spună că Bra Bar era atât de departe pe Avenue Road, încât se găsea la jumătatea drumului spre Grădina Zoologică, ceea ce era o exagerare. Odată, le spusese în glumă colegelor ei de apartament că mai toți clienții de la Bra Bar erau de la grădina zoologică, și nu din Toronto – tot o exagerare, desigur.

Colegele ei de apartament spuneau că fata decedată avusese foarte mult umor. Își luase a doua slujbă de noapte la restaurant, spuneau colegele ei, pentru că, după cum zicea ea, nu prea întâlneai tipi când vindeai sutiene. Timp de cinci ani, muncise noaptea la Flying Food Circus, unde fusese angajată – la fel ca și celelalte femei care munceau acolo – pentru că arăta bine în tricou.

Tricourile chelneriților de la Flying Food Circus erau strâmte și decoltate, cu un hamburger în partea cea mai de jos a decolteului. Hamburgerul avea aripi care se întindeau peste sânii chelneriților[1]. Când colegele ei de cameră i-au găsit cadavrul, era singurul lucru pe care-l purta tânăra: tricoul strâmt, decoltat, cu hamburgerul zburător acoperindu-i sânii. Mai mult, fusese îmbrăcată cu tricoul după ce fusese ucisă. Pieptul fetei avea paisprezece răni de cuțit, dar tricoul cu hamburgerul zburător nu avea nici o gaură.

Nici una din colegele de apartament ale victimei nu credea că vânzătoarea ucisă „se vedea cu cineva" la momentul respectiv. Totuși, în apartament nu se pătrunsese prin efracție – tânăra deschisese cuiva ușa și oferise cui-o-fi-fost un pahar de vin. Pe masa din bucătărie se aflau două pahare pline cu vin – nici urmă de buze pe nici unul din ele, iar singurele amprente pe ambele pahare erau ale ei. În nici una dintre răni nu s-a găsit vreun fir de țesătură – cu alte cuvinte, fata era dezbrăcată când fusese înjunghiată. Fie primise pe cineva în apartament când era goală-pușcă – în care caz era vorba de-o persoană pe care-o cunoștea foarte bine –, fie i se ceruse să se dezbrace, iar ea se supusese fără împotrivire, poate sub amenințarea cuțitului. Dacă fusese violată, lucrul acesta se întâmplase fără ca ea să opună vreo rezistență

[1] *Flying Food Circus* – „Circul Mâncării Zburătoare", de unde și hamburgerul cu aripi (n.tr.)

detectabilă – poate că tot sub amenințarea cuțitului –, sau făcuse sex de bunăvoie, ceea ce nu prea părea să fi fost cazul. În oricare din cele două cazuri, făcuse sex cu puțin înainte de a fi ucisă.

Oricine-ar-fi-fost nu folosise prezervativ. Colegele de apartament ale fetei ucise i-au spus polițistei, prima care stătuse de vorbă cu ele, că prietena lor moartă folosea întotdeauna diafragmă. De data asta, n-o folosise, un indiciu în plus că fusese violată. Iar tricoul cu hamburgerul zburător sugera că era cineva care-o cunoștea de la Flying Food Circus și nu de la Eaton's ori Bra Bar. La urma urmei, ucigașul nu o înjunghiase pe vânzătoare ca mai apoi să-i pună un sutien[1].

Detectivii de la Omucideri, care formau o echipă pentru investigația aceasta, nu erau parteneri de multă vreme. Bărbatul, agentul Michael Cahill, venise la Omucideri de la Comisia specială. Cu toate că lui Cahill îi plăcea la Omucideri, ca fire era mai potrivit pentru Comisia specială, genul introvertit, cu înclinație firească spre investigarea lucrurilor și a oamenilor. Mai curând, căuta fire de păr pe covor sau pete seminale pe o față de pernă decât să stea de vorbă cu oamenii.

Femeia, partenera lui Cahill, făcea pereche bună cu el. Începuse ca agent în uniformă, ținându-și vârât sub bonetă părul castaniu lung până la umeri, care între timp încărunțise. Inspectorul principal Margaret McDermid se pricepea să stea de vorbă cu oamenii și să scoată de la ei tot ce știau; era ca un aspirator când se punea problema să afle informații.

Agentul Cahill a fost acela care a găsit stropul de sânge închegat într-un pliu al perdelei de la baie. A dedus că ucigașul, calm, își permisese să facă un duș după ce o ucisese pe vânzătoare și o îmbrăcase cu tricoul cu hamburgerul zburător. Detectivul Cahill a găsit o pată de sânge și pe savonieră – o amprentă mânjită, făcută cu pernița de la rădăcina degetului mare al mâinii drepte a ucigașului.

Margaret McDermid a fost aceea care a stat de vorbă cu cele două colege de apartament. S-a concentrat asupra

[1] *Bra Bar* – „Barul Sutienului", de unde și aluzia la „sutien" (n.tr.)

restaurantului Flying Food Circus, ceea ce ar fi făcut oricine. McDermid era aproape sigură că suspectul principal se va dovedi a fi un bărbat ce nutrea niște sentimente speciale pentru chelnerițele cu tricourile acelea înaripate – cel puțin se va dovedi a fi cineva care avea un „sentiment special" pentru una dintre ele. Poate fusese coleg de serviciu cu fata decedată sau un client obișnuit. Poate un prieten nou. Dar în mod limpede vânzătoarea ucisă nu-l cunoscuse pe ucigaș atât de bine pe cât crezuse.

De la restaurant era prea mult de mers pe jos până la apartamentul chelneriței. Dacă ucigașul o urmărise de la locul de muncă, pentru a afla unde locuia, ar fi trebuit să se ia cu mașina după taxiul ei sau cu un alt taxi. (Chelnerița ucisă întotdeauna lua un taxi de la Flying Food Circus până acasă, au spus colegele ei de apartament.)

– Treaba dracului s-o îmbrace cu tricoul ăla, i-a spus Cahill partenerei sale.

– D'aia dușul, a spus Margaret.

Lui Margaret îi plăcea tot mai puțin la Omucideri, dar nu din pricina observațiilor inutile ale lui Cahill. De Cahill îi plăcea. Ce-și dorea ea era să fi avut ocazia să fi stat de vorbă cu vânzătoarea ucisă.

Inspectorul McDermid se pomenea de fiecare dată mai interesată de victimă decât de ucigaș, ceea ce nu însemna că descoperirea ucigașului nu-i dădea satisfacție. Doar că dorea să fi avut ocazia să-i spună vânzătoarei să nu lase în casă persoana aflată în prag. Sentimente nepotrivite sau cel puțin nepractice pentru un detectiv criminalist, Margaret știa asta. Poate că ar fi mai fericită la Persoane Dispărute, unde exista o fărâmă de speranță să găsească persoana înainte să devină victimă.

Mai bine ar căuta *potențiale* victime decât ucigași, și-a spus Margaret. Când i-a împărtășit lui Cahill gândurile sale, acesta i-a răspuns flegmatic:

– Poate ar trebui să încerci la Persoane Dispărute, Margaret.

Mai târziu în mașină, Cahill i-a zis că vederea hamburgerului zburător muiat în sânge era destul pentru a face din el un vegetarian, dar Margaret nu s-a lăsat distrasă de observația

lui. Se și închipuia la Persoane Dispărute, căutând să salveze pe cineva, nu să prindă pe cineva. Își zicea că multe persoane dispărute erau femei tinere și nu puține dintre ele se vor dovedi a fi cazuri de omucidere.

În Toronto, femeile care erau răpite arareori erau găsite în oraș. Cadavrele ieșeau la iveală undeva lângă 401 sau – după ce se spărgea gheața pe Georgian Bay și se topea zăpada în păduri – resturile umane erau descoperite în apropiere de Route 69, între Parry Sound și Pointe au Baril, ori mai aproape de Sudbury. Se întâmpla ca un fermier să găsească ceva pe-un câmp, în apropiere de 11th Line, în Brock. În State, cineva răpit în oraș era adesea găsit în același oraș: într-un container de gunoi sau într-o mașină parcată. Canada, în schimb, avea întinderi uriașe de pământ.

Se descoperea că unele tinere date dispărute fugiseră de-acasă. Din ruralul Ontario sfârșeau cel mai probabil în Toronto, unde multe dintre ele erau găsite cu ușurință. (Nu de puține ori ajungeau prostituate.) Dar persoanele date dispărute care ar fi interesat-o cel mai mult pe Margaret erau copiii. Cât anume din munca la secția de Persoane Dispărute însemna studiul fotografiilor de copii era un aspect pentru care inspectorul McDermid nu era pregătită. Era și mai puțin pregătită pentru cât de mult aveau s-o afecteze fotografiile acestor copii dispăruți.

Caz după caz, fotografiile erau îndosariate și, pe măsură ce copiii dați dispăruți și negăsiți creșteau mai mari decât în ultimele lor fotografii existente, Margaret își revizuia în minte înfățișarea lor. Astfel a aflat ea că aveai nevoie de o imaginație bună ca să ai succes la Persoanele Dispărute. Fotografiile copiilor dispăruți erau importante, dar nu erau decât primele schițe-portret ale unor copii-în-formare. Capacitatea pe care ofițerul o împărtășea cu părinții acestor copii dispăruți era cu adevărat un har special, însă chinuitor: anume, aceea de a vedea cu ochiul minții cum va arăta copilul de șase ani la vârsta de zece sau douăzeci de ani, sau cum va arăta adolescentul ca adult tânăr – „chinuitor" pentru că a-ți imagina copilul dispărut crescând sau devenit adult este

unul dintre cele mai dureroase lucruri pe care le fac părinții copiilor dispăruți. Părinții nu se pot abține, trebuie s-o facă. Dar inspectorul McDermid a descoperit că și ea trebuia să facă același lucru.

Dacă acest har o ajuta să-și facă treaba bine, o și împiedica să-și trăiască viața. Copiii pe care nu-i putea găsi deveneau copiii *ei*. Când nu mai reprezentau un caz pe rol la Persoane Dispărute, le lua fotografiile acasă.

Doi băieți o obsedau în mod deosebit. Erau americani și dispăruseră în timpul Războiului din Vietnam. Părinții băieților bănuiau că fugiseră în Canada în 1968 – probabil momentul culminant al trecerii graniței de către așa-numiții „rezistenți" la Războiul din Vietnam. La vremea respectivă, băieții ar fi avut șaptesprezece și cincisprezece ani. Cel de șaptesprezece ani mai avea un an până să poată fi recrutat, dar o amânare pe motiv că era student l-ar fi putut scăpa de recrutare încă patru ani. Fratele mai mic fugise cu el – băieții fuseseră întotdeauna inseparabili.

Fuga băiatului de șaptesprezece ani era probabil o mască pentru a-și ascunde dezamăgirea profundă cauzată de divorțul părinților. În opinia inspectorului McDermid, amândoi băieții erau mai curând victimele urii ce se iscase între părinții lor decât victimele Războiului din Vietnam.

Cum-necum, cazul băieților nu mai era sub investigație activă la Persoane Dispărute. Dacă cei doi frați, de șaptesprezece și de cincisprezece ani, mai erau încă în viață, acum trebuie să fi trecut cu puțin de treizeci de ani! Dar cazul lor nu era „pensionat" nici pentru părinții lor, nici pentru Margaret.

Tatăl, care declarase că era o persoană „oarecum realistă", depusese la Persoane Dispărute fișele stomatologice ale băieților; mama trimisese fotografiile pe care inspectorul McDermid le luase acasă.

Margaret nu era măritată și trecuse de vârsta la care ar fi putut avea copii, ceea ce contribuia fără doar și poate la faptul că era obsedată de băieții aceia chipeși pe care îi vedea în fotografii și, la fel de persistent, obsedată de ce s-o fi ales de ei. Dacă erau vii, unde se găseau acum? Cum arătau? Ce femei i-or fi iubind? Ce copii or fi conceput? Cum erau viețile lor? Dacă încă trăiau...

De-a lungul timpului, panoul pe care Margaret fixase în piuneze fotografiile băieților fusese mutat din camera ce unea livingul și bucătăria apartamentului – unde uneori atrăgea comentarii din partea oaspeților invitați la cină – în dormitorul ei, pe care, în afară de ea, nu-l vedea nimeni niciodată.

Inspectorul McDermid avea aproape șaizeci de ani, deși încă putea minți cu succes în privința vârstei. Peste câțiva ani, va fi la fel de pensionată ca și cazul celor doi tineri americani dați dispăruți. Între timp, trecuse de vârsta la care să mai invite pe cineva să-i vadă dormitorul, unde panoul cu fotografiile băieților negăsiți constituia principala privelițe din patul ei.

Uneori, când nu putea dormi noaptea, regreta că mutase atât de aproape de ea nenumăratele fotografii ale băieților ălora. Iar mama, între neliniște și durere, continua să trimită altele și altele însoțite de următorul comentariu: „Știu că nu mai arată așa, dar ceva din personalitatea lui William răzbate în fotografia asta". (William era băiatul cel mare.)

Altă dată, mama a scris: „Știu că nu le poți vedea chipurile cu claritate în fotografia asta – adică nu le poți vedea deloc fețele, știu –, dar e ceva din strengăreala lui Henry care ar putea fi de folos în căutările tale". Fotografia care însoțea biletul respectiv o înfățișa chiar pe mamă, o femeie tânără și atrăgătoare.

Stă în pat, într-o cameră de hotel cine știe unde. Probabil undeva în Europa, și-a spus Margaret, văzând cum arăta camera. Tânăra mamă zâmbește, poate chiar râde, și amândoi băieții ei sunt în pat cu ea – doar că sunt sub cuvertură. Tot ce se poate vedea din băieți sunt labele goale. „Își închipuie că-i pot identifica după *labe!*" s-a gândit disperată Margaret. Cu toate acestea, nu-și putea lua ochii de la fotografie.

Și nici de la cea în care William, încă mic, se joacă de-a doctorul cu genunchiul lui Henry, și nici de la aceea în care băieții, unul de vreo cinci ani, celălalt de șapte, desfac homari: William cu oarecare zel și dexteritate tehnică, în vreme ce Henry socotește că treaba asta e înfiorătoare și mai presus de abilitățile sale. (În opinia mamei lor, o dovadă în plus a diferenței dintre personalitățile lor.)

Dar cea mai bună fotografie a băieților, făcută nu cu mult timp înainte de dispariția lor, îi înfățișa după un meci de hochei – probabil la școala unde învățau. William este mai înalt decât mama lui – ține un puc de hochei între dinți –, iar Henry este încă mai scund decât mama. Amândoi băieții poartă echipamentul de hochei, dar în loc de patine poartă bascheți ce le trec de glezne.

Fusese o fotografie admirată de colegii lui Margaret de la Persoane Dispărute – când cazul era încă pe rol –, nu numai pentru că mama era frumușică, ci și pentru că amândoi băieții, îmbrăcați în echipamentele de hochei, arătau atât de canadieni. Pentru Margaret însă, băieții ăștia dispăruți iradiau ceva tipic american, o combinație arogantă de tupeu și optimism nestăvilit, ca și când fiecare era convins că avea întotdeauna dreptate, că n-o va apuca niciodată pe drumul greșit.

Dar numai când nu putea dormi sau după ce privise de prea multe ori și prea mult fotografiile astea, regreta inspectorul McDermid faptul că se mutase de la Omucideri la Persoane Dispărute. Când îl căutase pe ucigașul tinerei chelnerițe îmbrăcate în tricoul cu hamburgerul zburător, Margaret dormise tun. Dar nici ucigașul și nici băieții americani dați dispăruți n-au fost găsiți vreodată.

De câte ori se întâlnea cu Michael Cahill, care lucra tot la Omucideri, lui Margaret i se părea firesc să-l întrebe, colegial, la ce lucra, și el, la rândul său, o întreba același lucru. Când aveau cazuri care nu duceau nicăieri – cazuri pe care scria din prima clipă „nerezolvat" –, își mărturiseau frustrarea în același fel: „Lucrez la un caz de genul urmărit-până-acasă-de-la-Flying-Food-Circus".

Persoane dispărute

Ruth s-ar fi putut opri din citit chiar acolo, la sfârșitul primului capitol. Nu mai avea nici o îndoială că Alice Somerset era Marion Cole. Fotografiile descrise de scriitoarea canadiană nu puteau fi o simplă coincidență, lăsând la o parte *efectul* fotografiilor asupra inspectoarei bântuite de la Persoane Dispărute.

Pe Ruth n-o surprindea că mama ei încă era preocupată de fotografiile băieților ei dispăruți, și nici faptul că Marion cu siguranță era obsedată de cum ar fi arătat Thomas și Timothy ca adulți și cum ar fi fost viața lor, dacă ar fi trăit. Ceea ce a surprins-o pe Ruth, după șocul inițial al descoperirii că mama ei trăia, era că ea fusese în stare să scrie indirect despre ceea ce-o bântuia cel mai tare. Dar cel mai mare șoc a fost faptul că mama ei era *scriitoare* – chiar dacă nu una bună.

Ruth a trebuit să continue lectura. Erau descrise și alte fotografii, bineînțeles. Ruth și-o amintea pe fiecare în parte. Romanul corespundea genului polițist, doar că, de la un anumit moment, urmărea un singur caz de Persoane Dispărute, până la rezolvarea lui: două fetițe, surori, sunt recuperate cu bine de la răpitorul lor, care se dovedește a fi, nu un obsedat sexual sau un molestator (cum se bănuiește cu teamă la început), ci un tată înstrăinat, nu cu puțin mai primejdios, și un soț divorțat.

Cât despre chelnerița găsită îmbrăcată în tricoul ei cu hamburgerul zburător, ea rămâne o metaforă pentru crima nerezolvată și imposibil de rezolvat – la fel și băieții americani dispăruți, ale căror chipuri (reale și imaginare) încă o urmăresc

pe inspectorul McDermid la sfârșitul romanului. În acest sens, *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* reușește să depășească genul romanului polițist și să definească Persoanele Dispărute drept o condiție psihologică. Persoanele Dispărute devin starea de spirit permanentă a melancolicului personaj principal.

Nici n-a apucat să termine de citit primul roman al mamei ei, că Ruth a simțit o nevoie disperată de-a sta de vorbă cu Eddie O'Hare – căci presupunea (corect) că Eddie știa câte ceva despre cariera de scriitoare a lui Marion. Cu siguranță Alice Somerset nu scrisese doar această carte; *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* fusese publicat în 1984; nu era un roman lung. Până în 1990 – bănuia Ruth –, mama ei putea să fi scris și publicat cel puțin încă două cărți.

Curând, Ruth avea să afle de la Eddie că într-adevăr mai *erau* două, fiecare prezentând alte investigații din cadrul Departamentului Persoane Dispărute. Titlurile nu erau punctul forte al mamei ei. *Persoane Dispărute McDermid* avea un oarece farmec aliterativ, dar aliterația dispărea aproape cu totul în *McDermid și piatra de încercare.*

Firul narativ principal în *Persoane Dispărute McDermid* detaliază eforturile lui Margaret McDermid pentru a găsi o nevastă și mamă fugită de-acasă. În acest caz, o femeie din State își abandonează soțul și copilul; soțul, care o caută, e convins că a fugit în Canada. Pe parcursul căutării femeii dispărute, Margaret descoperă câteva incidente deșănțate implicând nenumărate infidelități ale soțului. Și mai rău de atât, detectivul își dă seama că iubirea mamei tulburate pentru un alt copil (mort într-un accident de avion) a făcut-o să fugă de cumplita responsabilitate de a iubi un copil *nou,* adică cel pe care l-a abandonat. Când McDermid o găsește pe femeie, care fusese chelneriță la Flying Food Circus, polițista e atât de înțelegătoare față de situația ei, încât o lasă să fugă. Soțul cel rău n-o va găsi niciodată.

„Avem motive să credem că e în Vancouver", îi spune Margaret soțului, știind foarte bine că fugara e în Toronto. (În acest

roman, fotografiile băieților americani dispăruți își păstrează locul de frunte în dormitorul monastic al polițistei-detectiv.)

În *McDermid și piatra de încercare,* Margaret – care, pe parcursul a două romane, are „aproape șaizeci de ani, deși încă putea minți cu succes în privința vârstei" – devine *în sfârșit* sexagenară. Ruth avea să înțeleagă instantaneu de ce Eddie O'Hare era atât de impresionat de al treilea roman al lui Alice Somerset: este povestea întoarcerii unui fost iubit la sexagenara polițistă.

Pe la patruzeci și ceva de ani, Margaret McDermid se dedicase trup și suflet consilierii voluntare a tinerilor americani care veneau în Canada ca să scape de Războiul din Vietnam. Unul dintre tineri, un flăcău de nici douăzeci de ani, se îndrăgostește de o femeie de peste patruzeci de ani! Relația, descrisă în termeni erotici fără perdea, se încheie repede.

Apoi, după ce Margaret trece de șaizeci, „tânărul" ei amant se întoarce la ea, cerându-i din nou ajutorul. De data asta, deoarece soția și copilul său au dispărut – se presupune că au fost răpiți. El e un bărbat trecut de treizeci de ani și McDermid se pomenește întrebându-se dacă el o mai găsește atrăgătoare. („Dar cum ar *putea* s-o facă?" se întreba Margaret – „o băbătie ca mine.")

– *Eu* aș mai socoti-o atrăgătoare! îi va spune Eddie lui Ruth.

– Asta să i-o spui *ei,* nu *mie,* Eddie, îi va răspunde Ruth.

În cele din urmă, bărbatul se întâlnește fericit cu soția și copilul, iar Margaret se consolează imaginându-și încă o dată viețile băieților ălora americani dați dispăruți, ale căror fotografii o privesc stăruitor în dormitorul ei solitar.

Ruth va savura reclama de pe coperta romanului *McDermid și piatra de încercare:* „Cea mai bună scriitoare de romane polițiste în viață". (Îi aparținea președintelui Asociației Scriitorilor Britanici de Romane Polițiste, cu toate că părerea nu era prea răspândită.) Iar *Persoane Dispărute McDermid* primise așa-numitul Premiu Arthur pentru cel mai bun roman. (Scriitorii de Romane Polițiste din Canada denumiseră premiul după Arthur Ellis, care era numele adoptat de Arthur

English, călăul canadian din 1913 până în 1935; unchiul său, John Ellis, a fost călău în Anglia în aceeași perioadă. Ulterior, toți călăii canadieni și-au luat numele de „Arthur Ellis", ca *nom de travail*[1].)

Cu toate acestea, nu era neobișnuit ca succesul canadian – și un succes încă și mai mare datorat traducerilor romanelor ei în germană și franceză – să *nu* însemne că Alice Somerset era la fel de bine-cunoscută sau publicată în Statele Unite; ba chiar s-ar putea zice că în State aproape nu fusese publicată. Un distribuitor nord-american al editurii la care publicase în Canada încercase fără succes să promoveze *McDermid și piatra de încercare.* (Singurul ei roman care le-a trezit americanilor suficient interes ca să-l publice a fost cel de-al treilea.)

Eddie O'Hare o invidia pe Alice Somerset pentru drepturi de traducere din alte țări, dar nu era mai puțin mândru de Marion pentru efortul de a-și converti tragedia și nefericirea în proză. „Bravo mamei tale, îi va spune Eddie lui Ruth. A transformat tot ce-i provoca suferință în serie polițistă!"

Dar Eddie nu era sigur dacă el era modelul pentru tânărul amant care reintră în viața lui Margaret McDermid, după ce femeia a împlinit șaizeci de ani, sau dacă Marion și-a luat un *alt* tânăr american ca amant în timpul Războiului din Vietnam.

– Nu fi prost, Eddie, îi va spune Ruth. Ea scrie despre tine, numai despre tine.

În privința lui Marion, Eddie și Ruth vor cădea de acord asupra celui mai important lucru. O vor lăsa pe mama lui Ruth să rămână o persoană dispărută atât cât va dori ea.

– Știe unde să ne găsească, Eddie, îi va spune Ruth prietenului ei regăsit, dar, în opinia lui, era puțin probabil ca Marion să dorească să-l revadă, ceea ce pentru el era o sursă permanentă de suferință.

*

[1] În franceză, în original (n.tr.)

Ajungând la aeroportul JFK, Ruth conta pe Allan să fie acolo și s-o întâmpine, după ce va fi ieșit din vamă; nu mică i-a fost mirarea când s-a pomenit cu Allan așteptând-o împreună cu Hannah. Din câte știa Ruth, cei doi nu se cunoscuseră; văzându-i acum împreună, Ruth a fost cuprinsă de-o neliniște cum nu se poate mai crudă. *Știa* că ar fi trebuit să se culce cu Allan înainte să plece în Europa – și poftim!, el se culcase în schimb cu Hannah! Dar cum era cu putință? Nici măcar nu se cunoșteau; cu toate acestea, erau acolo, aproape ca un cuplu.

În opinia lui Ruth, arătau „ca un cuplu" pentru că păreau să împărtășească un secret teribil – arătau copleșiți de regrete când au zărit-o. Numai un romancier ar fi putut să-și închipuie o asemenea prostie. (În parte, tocmai din cauza capacității ei perverse de a-și imagina *orice,* în acea clipă Ruth a fost incapabilă să-și imagineze ceea ce era evident.)

– Ah, copilaș, copilaș... îi spunea Hannah. E numai vina mea!

Hannah ținea în mână un exemplar zdrențuit din *The New York Times;* ziarul era răsucit și strâns ghem, ca și când Hannah îl mototolise ca să-l omoare.

Ruth s-a oprit, așteptând ca Allan s-o sărute, dar el i-a spus lui Hannah:

– Nu știe.

– *Ce* să știu? s-a alarmat Ruth.

– Tatăl tău a murit, Ruth, i-a spus Allan.

– Iubito, s-a sinucis, a zis Hannah.

Ruth a rămas șocată. Nu se gândise niciodată că tatăl ei ar fi în stare să se sinucidă, pentru că nu-l crezuse niciodată în stare să se simtă vinovat de ceva.

Hannah îi întindea *Times* sau, mai corect, ce mai rămăsese din el.

– Un ferpar de căcat, a spus Hannah. Numai despre recenziile nefavorabile. Nu știam că a avut atâtea recenzii nefavorabile.

Înmărmurită, Ruth a citit ferparul. Îi venea mai ușor decât să-i dea o replică lui Hannah.

– M-am întâlnit întâmplător cu Hannah la aeroport, i-a explicat Allan. Ea mi-a spus cine e.

– Am citit jegul ăsta de necrolog în ziar, a spus Hannah. Știam că te întorci azi, așa că am sunat la casa din Sagaponack și am vorbit cu Eduardo – el l-a găsit. Așa am aflat numărul zborului tău, de la Eduardo, a spus Hannah.

– Săracul Eduardo, a replicat Ruth.

– Da, e distrus, nenorocitul, a zis Hannah. Și când am ajuns la aeroport, bineînțeles că l-am căutat pe Allan. Mi-am închipuit că va fi aici. L-am recunoscut după foto...

– Știu ce face mama mea, le-a spus Ruth. E scriitoare. Scrie romane polițiste, dar nu-s numai atât.

– Refuză realitatea, i-a explicat Hannah lui Allan. Biet copilaș, i-a spus ea lui Ruth. E vina mea – dă vina pe *mine*, dă vina pe *mine!*

– *Nu* e vina ta, Hannah. Tata nici nu se mai gândea la tine, a spus Ruth. E vina *mea*. *Eu* l-am omorât. Întâi l-am snopit la squash, apoi l-am omorât. Tu n-ai nici un amestec în povestea asta.

– E mânioasă... e *bine* că-i mânioasă, i-a zis Hannah lui Allan. Furia extrovertită îți face bine – rău e să te prăbușești înlăuntrul tău.

– Du-te-n mă-ta! i-a spus Ruth prietenei ei cele mai bune.

– Am venit cu mașina, i-a spus Allan lui Ruth. Te pot duce în oraș sau putem merge la Sagaponack.

– Vreau să merg la Sagaponack, i-a zis Ruth. Vreau să-l văd pe Eddie O'Hare. Întâi vreau să-l văd pe Eduardo, apoi pe Eddie.

– Ascultă... îți dau un telefon diseară, i-a zis Hannah. Poate o să vrei să te descarci mai târziu. Te sun.

– Dă-mi voie să te sun eu mai întâi, a spus Ruth.

– Sigur, putem încerca și asta, a fost de acord Hannah. Mă suni tu, te sun eu.

Hannah avea nevoie de taxi să se întoarcă în oraș; taxiurile erau parcate într-un loc, mașina lui Allan în altă parte. În vân-

tul de afară și în timpul despărțirii stânjenitoare, *The New York Times* s-a zdrențuit și mai mult. Ruth nu voia să păstreze ziarul, dar Hannah a insistat să-l ia.

– Citește ferparul mai târziu, i-a zis Hannah.

– L-am citit, a replicat Ruth.

– Ar trebui să-l citești când ești mai calmă, a sfătuit-o Hannah. Chiar o să te înfurie rău de tot.

– Sunt deja calmă. Sunt deja furioasă, i-a spus Ruth prietenei ei.

– O să se calmeze. Abia atunci o să se înfurie *cu* adevărat, i-a șoptit Hannah lui Allan. Ai grijă de ea.

– O să am, a asigurat-o Allan.

Ruth și Allan au urmărit-o cu privirea pe Hannah, care s-a băgat în față la coada din stația de taxi. Când s-au așezat în mașina lui Allan, el a sărutat-o în sfârșit.

– Ești bine? a întrebat-o el.

– În mod straniu, da, a răspuns Ruth.

Ciudat, orice sentiment pentru tatăl ei era absent; ceea ce simțea era *lipsa* unui sentiment pentru el. Mintea ei fusese preocupată de persoanele dispărute, nu se așteptase să-l numere și pe el printre acestea.

– Despre mama ta... a început Allan răbdător.

O lăsase pe Ruth să-și facă ordine în gânduri timp de aproape o oră și în vremea asta merseseră tăcuți. „Chiar *e* bărbatul potrivit pentru mine", și-a zis Ruth în gând.

Abia spre prânz aflase Allan că tatăl lui Ruth murise. Ar fi putut să-i telefoneze lui Ruth la Amsterdam, unde ar fi fost după-amiaza târziu; astfel, ea ar fi avut timp toată noaptea și toată călătoria cu avionul, pentru a se gândi la asta. Dar Allan contase pe faptul că Ruth nu avea să vadă ziarul *Times* înainte să aterizeze la New York a doua zi. Cât despre probabilitatea ca ea să afle vestea la Amsterdam, Allan sperase că Ted Cole nu era *chiar atât* de faimos.

– Eddie O'Hare mi-a dat o carte scrisă de mama, un roman, i-a explicat Ruth lui Allan. Bineînțeles că Edie știa cine a

scris romanul, dar n-a îndrăznit să-mi spună. Tot ce mi-a zis a fost că e „o lectură bună pe avion". Așa e!

– Remarcabil, a spus Allan.

– Nimic nu mi se mai pare remarcabil, i-a replicat Ruth. După o clipă de tăcere, a spus: Vreau să mă căsătoresc cu tine, Allan. După încă o clipă de tăcere, a adăugat: Nimic nu e mai important decât să fac sex cu tine.

– Sunt teribil de încântat să aud astea, a recunoscut Allan.

Zâmbea pentru prima oară de când o văzuse pe aeroport. Ruth n-a trebuit să facă vreun efort ca să-i zâmbească la rândul ei. Dar încă persista acea absență a sentimentului pentru tatăl ei, pe care o simțise cu o oră în urmă – ce ciudată și neașteptată era! Compasiunea pentru Eduardo era mai puternică – el îi găsise cadavrul.

Nimic nu se interpunea între Ruth și noua ei viață cu Allan. Va trebui să se facă un serviciu funerar pentru Ted. Nimic pretențios – nici nu vor fi prea mulți cei dispuși să fie prezenți, și-a zis Ruth. Între ea și noua ei viață cu Allan exista doar necesitatea de a afla de la Eduardo Gomez exact ce se întâmplase cu tatăl ei. Perspectiva aceasta a făcut-o pe Ruth să-și dea seama cât o iubise tatăl ei. Oare era singura femeie care-l făcuse pe Ted Cole să aibă mustrări de conștiință?

Impas

Eduardo Gomez era un bun catolic. Nu că n-ar fi avut superstiții, dar grădinarul își păstrase întotdeauna înclinația de a crede în soartă în limitele stricte ale credinței. Din fericire pentru el, nu fusese niciodată expus calvinismului – nu se știe dacă nu s-ar fi dovedit dispus și dornic de convertire. Până acum, catolicismul grădinarului ținuse în frâu închipuirile lui mai fanteziste – în ceea ce privea propria lui predestinare.

Fusese acea tortură aparent fără sfârșit, când grădinarul stătuse spânzurat cu capul în jos de gardul-viu al doamnei Vaughn, așteptând să moară otrăvit cu monoxid de carbon. Atunci îi trecuse lui Eduardo prin minte că în felul ăsta merita să moară *Ted Cole* și nicidecum un grădinar nevinovat. În momentul acela de neajutorare, Eduardo se considerase o victimă a poftei trupești a unui alt bărbat și o victimă a proverbialei „femei batjocorite" a unui alt bărbat.

Nimeni și în nici un caz preotul din confesional nu l-ar fi învinovățit pe Eduardo că se simțise astfel. Ghinionistul grădinar, spânzurat și condamnat la moarte în gardul doamnei Vaughn, avea toate motivele să se simtă lichidat pe nedrept. Dar, cu trecerea anilor, Eduardo constatase că Ted era un patron drept și generos, și grădinarul nu și-a iertat niciodată gândul că Ted era cel care *merita* să moară otrăvit cu monoxid de carbon.

Prin urmare, faptul că tocmai nenorocosul grădinar a fost acela care l-a găsit pe Ted Cole otrăvit cu monoxid de carbon a făcut ca natura superstițioasă a lui Eduardo s-o ia razna, ca să

nu mai vorbim că fatalismul lui dedat exagerărilor a devenit și mai pregnant.

Cea care a simțit prima că ceva nu e în regulă a fost soția lui Eduardo, Conchita. În drum spre casa lui Ted, luase corespondența de la oficiul poștal din Sagaponack. Deoarece era ziua din săptămână în care schimba așternuturile, spăla rufele și făcea curățenie generală, Conchita a ajuns acasă la Ted înaintea lui Eduardo. A pus corespondența pe masa din bucătărie unde a văzut, vrând-nevrând, o sticlă plină de whisky; sticla fusese deschisă, dar nici măcar un strop nu fusese turnat din ea. Lângă sticlă se afla un pahar de cristal Tiffany, curat, gol.

Conchita a observat în corespondență și ilustrata de la Ruth. Imaginea cu prostituatele stând în vitrinele lor, pe Herberstrasse, zona felinarelor roșii din cartierul St. Pauli din Hamburg, a tulburat-o. Era o carte poștală nepotrivită pentru a fi trimisă de o fiică tatălui ei. Și totuși, ce păcat că din Europa corespondența ajungea atât de greu, căci mesajul de pe ilustrată l-ar fi înveselit pe Ted, dacă l-ar fi citit. (MĂ GÂNDESC LA TINE, TATI. REGRET CE-AM SPUS. A FOST O JOSNICIE. TE IUBESC! RUTHIE.)

Îngrijorată, Conchita s-a apucat totuși de curățenie în atelierul lui Ted; se gândea că Ted probabil încă dormea, la etaj, cu toate că de obicei se trezea devreme. Sertarul cel mai de jos al așa-numitului birou al lui Ted era deschis; era gol. Lângă el, un sac de gunoi mare, verde-închis, în care Ted îndesase sutele de polaroide în alb-negru ale modelelor sale nude; cu toate că sacul era bine legat la gură, mirosul de emulsie a răzbătut din sac atunci când Conchita l-a mutat din calea aspiratorului. Un bilet lipit de sac zicea: CONCHITA, TE ROG ARUNCĂ GUNOIUL ĂSTA ÎNAINTE CA RUTH SĂ VINĂ ACASĂ.

În acest moment, Conchita s-a alarmat atât de tare, încât a oprit aspiratorul. De la piciorul scării, a strigat către etaj:

– Domnule Cole?

Nici un răspuns. Conchita a urcat. Ușa de la dormitorul principal era deschisă. În pat nu dormise nimeni. Așternutul era aranjat cu grijă, întocmai cum îl lăsase ea în dimineața precedentă. Conchita a străbătut coridorul de la etaj până la camera folosită acum de Ruth. Ted (sau altcineva) dormise în patul lui Ruth în acea noapte sau cel puțin stătuse întins pe el o vreme. Dulapul și scrinul lui Ruth erau deschise. (Tatăl ei simțise nevoia să-i mai vadă hainele o ultimă oară.)

Cumplit de îngrijorată, Conchita i-a telefonat lui Eduardo – înainte chiar de a coborî – și, în timp ce aștepta să sosească soțul, a luat din atelierul lui Ted sacul mare, verde-închis, plin cu gunoi și l-a dus afară, la hambar. Pe perete era un panou care deschidea ușa garajului de la parterul hambarului, și Conchita a format codul de acces. Când s-a deschis ușa garajului, Conchita a văzut că Ted îngrămădise niște pături de-a lungul ușii de la hambar, acoperind astfel spațiul de sub ușă; și-a dat seama, de asemenea, că motorul mașinii lui Ted mergea, cu toate că el nu era în mașină. Volvoul pufăia în hambarul care duhnea a gaze de eșapament. Conchita a lăsat sacul de gunoi în ușa deschisă a garajului. L-a așteptat pe Eduardo pe alee.

Eduardo a oprit mai întâi motorul, abia apoi a început să-l caute pe Ted. Rezervorul era mai puțin de-un sfert plin – probabil că motorul mersese toată noaptea; Ted apăsase ușor pedala de accelerație cu o rachetă de squash veche. Era una dintre rachetele vechi ale lui Ruth, iar Ted apăsase pedala cu capul rachetei, vârând mânerul sub scaunul din față. Asta făcuse ca turația motorului să fie destul de mare ca să nu se înece.

Trapa spre terenul de squash de la etaj era deschisă. Eduardo a urcat scara; abia putea respira, din pricina gazelor de eșapament, care se ridicaseră în partea de sus a hambarului. Ted zăcea mort pe podeaua terenului de squash. Era îmbrăcat ca pentru joc. Poate că o vreme lovise mingea, alergase dintr-o parte în alta a terenului. Obosind, se întinsese pe podea, poziționându-se exact pe T, locul din teren despre care

întotdeauna îi spusese lui Ruth că trebuie să pună stăpânire, să-l ocupe, ca și când viața ei depindea de el, pentru că era acea poziție de pe teren din care puteai controla cel mai bine jocul adversarului.

Ulterior, Eduardo avea să regrete că deschisese sacul mare, verde-închis și-i cercetase conținutul înainte să-l arunce la gunoi. Nenumăratele desene înfățișând părțile intime ale doamnei Vaughn îi rămăseseră înfipte în memorie, chiar dacă le văzuse rupte-n fâșii-fâșiuțe. Fotografiile alb-negru erau pentru grădinar o sumbră aducere aminte a fascinației lui Ted Cole pentru femeile înjosite și demoralizate. Îngrețoșat, Eduardo a depozitat fotografiile la gunoi.

Ted nu lăsase nici un bilet de adio, doar dacă putea fi socotit ca atare biletul de pe sacul de gunoi: CONCHITA, TE ROG ARUNCĂ GUNOIUL ĂSTA ÎNAINTE CA RUTH SĂ VINĂ ACASĂ. Ted anticipase și faptul că Eduardo avea să folosească telefonul din bucătărie – acolo era un alt mesaj: EDUARDO, SUNĂ-L PE EDITORUL LUI RUTH, ALLAN ALBRIGHT. Ted notase numărul lui Allan de la Random House. Eduardo a telefonat fără să stea o clipă pe gânduri.

Dar, oricât îi va fi Ruth de recunoscătoare lui Allan că a preluat controlul, tot nu s-a putut abține să nu caute prin toată casa din Sagaponack biletul pe care spera că i-l lăsase tatăl ei. Faptul că nu *exista* nici un bilet a buimăcit-o; tatăl ei fusese întotdeauna în stare să spună ceva drept autojustificare – era neobosit în a se apăra.

Chiar și Hannah s-a simțit jignită de faptul că nu-i lăsase, nici ei, nici un cuvânt, cu toate că Hannah se va autoiluziona că un apel pierdut pe robotul telefonului ei trebuie să fi fost un apel de la Ted.

– De-aș fi fost acolo când a sunat! îi va spune Hannah lui Ruth.

– De-ai fi fost... a replicat Ruth.

*

Serviciul funerar pentru Ted Cole s-a desfășurat în manieră improvizată la o școală publică pentru clasele primare din Sagaponack. Conducerea școlii, precum și profesorii foști și actuali îi telefonaseră lui Ruth și-i puseseră la dispoziție spațiul respectiv. Ruth habar nu avusese cât de multe făcuse tatăl ei pentru acea școală. Cumpărase în două rânduri instalații pentru terenul de joacă; în fiecare an dona toate ustensilele necesare copiilor pentru orele de desen; era principalul furnizor de cărți pentru copii al bibliotecii din Bridgehampton, care era biblioteca frecventată de elevii din Sagaponack. Mai mult – lucru cu totul neștiut de Ruth –, Ted le citise adesea copiilor în timpul Orei de Povești și, de cel puțin șase ori pe parcursul fiecărui an școlar, se ducea la școală și le ținea elevilor lecții de desen.

Astfel, într-un decor cu scaune și mese miniaturale și înconjurați de pereți plini de desene ale copiilor, inspirate de cele mai cunoscute teme și personaje din cărțile lui Ted Cole, a fost ținută o slujbă de pomenire pentru faimosul scriitor și ilustrator. O învățătoare pensionară, foarte îndrăgită, a vorbit cu afecțiune despre cât era Ted de preocupat să-i distreze pe copii, cu toate că învățătoarea a cam încurcat cărțile între ele; credea că omul-cârtiță era o creatură ce pândea de sub înfiorătoarea ușă din podea, iar sunetul indescriptibil ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet era acela al unui șoarece neînțeles care se târa printre pereți. În desenele de pe pereți ale copiilor, Ruth a văzut atâția șoareci și oameni-cârtiță cât să-i ajungă pentru o viață întreagă.

În afară de Allan și Hannah, singura persoană importantă din afara orașului era proprietarul galeriei din New York, care făcuse o mică avere din vânzarea desenelor originale ale lui Ted Cole. Editorul lui Ted n-a putut veni, încă se recupera după o tuse cu care se alesese la Târgul de Carte de la Frankfurt. (Ruth avea impresia că știa tusea aia.) Chiar și Hannah a fost copleșită, cu toții au fost surprinși văzând câți copii veniseră.

Eddie O'Hare era și el prezent; având o locuință în Bridgehampton, nu era străin de oraș, dar Ruth nu se așteptase să-l vadă. Ulterior, a înțeles de ce venise. Asemenea ei, și el își închipuise că Marion și-ar putea face apariția. La urma urmei, era una dintre acele împrejurări ce-o făceau pe Ruth să viseze că mama ei *ar putea* să apară. Marion era și ea scriitoare. Oare nu erau toți scriitorii atrași de sfârșituri? Iată un sfârșit. Dar ea nu și-a făcut apariția.

Ziua era rece, furtunoasă, cu un vânt umed dinspre ocean; în loc să zăbovească în fața școlii, oamenii s-au grăbit spre mașinile lor, după ce serviciul funerar a luat sfârșit. În afara unei singure femei, care, după aprecierea lui Ruth, era cam de vârsta mamei ei; îmbrăcată în negru, purta chiar și un văl negru și șovăia lângă Lincolnul ei negru și lucios, ca și când nu se îndura să plece. Când vântul i-a ridicat vălul, pielea i-a apărut a fi întinsă prea tare pe țeastă. Femeia al cărei schelet amenința să-i străpungă pielea se uita la Ruth cu atâta intensitate, încât Ruth a tras iute concluzia că ea trebuie să fie văduva furioasă care-i scrisese scrisoarea aceea plină de ură – așa-n mita văduvă pentru tot restul vieții ei. Luându-l pe Allan de mână, Ruth l-a alertat în legătură cu prezența femeii.

– Încă n-am pierdut nici un soț, deci a venit să jubileze că am pierdut un tată! i-a spus Ruth lui Allan, dar Eddie O'Hare stătea suficient de aproape s-o audă.

– Mă ocup eu de asta, i-a zis el lui Ruth.

Eddie știa cine e femeia.

Nu era văduva furioasă, ci doamna Vaughn. Eduardo o zărise primul, bineînțeles, și interpreta prezența doamnei Vaughn drept încă o aducere-aminte a sorții căreia îi era destinat el. (Grădinarul stătea ascuns în clădirea școlii, sperând ca fosta lui patroană să dispară în mod miraculos.)

Scheletul nu amenința nicidecum să străpungă pielea femeii – alta era povestea, anume că pensia alimentară includea un fond considerabil pentru operații estetice, de care doamna Vaughn profitase în exces. Când Eddie a luat-o de braț și a

condus-o spre Lincolnul ei negru și lucios, doamna Vaughn n-a opus rezistență.

– Te cunosc? l-a întrebat ea pe Eddie.

– Da, i-a răspuns el. Odată am fost și eu tinerel. V-am cunoscut când eram tinerel.

Degetele ei, ca niște gheare de pasăre, s-au încleștat pe încheietura mâinii lui; din spatele vălului, ochii ei i-au scrutat avizi chipul.

– Tu ai văzut desenele! a șoptit doamna Vaughn. Tu m-ai dus în casă!

– Da, a recunoscut Eddie.

– Seamănă cu mama ei, nu-i așa? l-a întrebat ea pe Eddie.

Se referea la Ruth, desigur; Eddie nu era de aceeași părere, dar știa cum să le vorbească doamnelor în vârstă.

– În unele chestii, da – îi seamănă, a răspuns Eddie. Arată întru câtva ca mama ei.

A ajutat-o pe doamna Vaughn să se așeze pe locul șoferului. (Eduardo Gomez cu nici un chip nu părăsea școala decât după ce va fi văzut Lincolnul negru și lucios îndepărtându-se.)

– Ah, eu cred că seamănă *tare mult* cu mama ei! i-a spus doamna Vaughn lui Eddie.

– Cred că seamănă *și cu* mama ei, *și cu* tatăl ei, a răspuns cu tact Eddie.

– A, nu! a țipat doamna Vaughn. *Nimeni* nu arată ca tatăl ei! El era unic și irepetabil!

– Da, se poate spune așa, i-a zis Eddie doamnei Vaughn. A închis portiera și și-a ținut respirația până a auzit motorul pornind; apoi s-a dus din nou lângă Allan și Ruth.

– Cine era? l-a întrebat Ruth.

– Una dintre fostele iubite ale tatălui tău, i-a zis Eddie.

Hannah, care l-a auzit, s-a uitat, cu o curiozitate fugară de jurnalist, după Lincolnul care se depărta.

– Am avut un vis în care se făcea că toate vor fi aici, *toate* fostele lui iubite, a zis Ruth.

De fapt, mai *era* una, dar Ruth nu știa cine e. O femeie supraponderală, care i se prezentase lui Ruth înainte de serviciul funerar din clădirea școlii. Grasă, trecută de cincizeci de ani, cu o expresie pocăită.

– Nu mă cunoști, îi spusese ea lui Ruth, dar eu l-am cunoscut pe tatăl tău. De fapt, mama mea și cu mine l-am cunoscut. Mama mea s-a sinucis și ea, așa că îmi pare foarte rău – știu cum te simți.

– Vă numiți... a zis Ruth, strângând mâna femeii.

– A, numele meu de fată era Mountsier, a spus femeia pe un ton de autoderiziune. Dar n-ai de unde să mă știi...

Cu aceste vorbe s-a făcut nevăzută.

– Gloria, parcă așa a zis că se numește, i-a zis Ruth lui Eddie, dar Eddie nu știa cine e. (Bineînțeles că numele era *Glorie* – fiica distrusă a regretatei doamne Mountsier. Dar se făcuse nevăzută.)

Allan a insistat ca Eddie și Hannah să vină cu el și Ruth la casa din Sagaponack, să bea ceva după serviciul funerar. Apoi a început să plouă, iar Conchita l-a eliberat în sfârșit pe Eduardo din clădirea școlii și l-a dus acasă, în Sag Harbor. Pentru încă o dată (sau din nou), în casa din Sagaponack se găsea ceva mai tare decât vinul sau berea; un whisky excelent.

– Poate că tata a cumpărat sticla pentru că se gândea la o asemenea ocazie, a spus Ruth.

Ședeau la masa din sufragerie, acolo unde, într-o poveste, o fetiță pe nume Ruth ședea cu tatăl ei în timp ce omul-cărțiță aștepta ascuns sub o lampă cu picior.

Eddie O'Hare nu mai fusese în această casă din vara lui '58. Hannah nu mai fusese de când se regulase cu tatăl lui Ruth. La asta se gândea Ruth, dar s-a abținut de la orice comentariu; deși simțea o durere în gâtlej, n-a izbucnit în plâns.

Allan voia să-i prezinte lui Eddie ideea lui pentru terenul de squash din hambar. Deoarece Ruth renunțase să mai practice acest sport, Allan plănuia să transforme terenul fie într-un

birou pentru el, fie într-unul pentru Ruth. În felul acesta, unul din ei putea lucra în casă – în fostul atelier al lui Ted –, iar celălalt putea lucra în hambar.

Ruth era dezamăgită că nu reușea, *ea*, să rămână singură cu Eddie, pentru că ar fi putut vorbi cu el toată ziua despre mama ei. (Eddie adusese celelalte două romane ale lui Alice Somerset.) Dar cum Eddie și Allan se aflau în hambar, Ruth a rămas singură cu Hannah.

– Știi ce-am de gând să te-ntreb, copilaș, i-a zis Hannah prietenei ei.

Bineînțeles că Ruth știa.

– Întreabă-mă, Hannah.

– Ai făcut sex? Cu Allan, adică, a zis Hannah.

– Da, am făcut, a răspuns Ruth.

Simțea cum whisky-ul acela bun îi încălzește gura, gâtlejul, stomacul. Se întreba când oare nu-i va mai fi dor de tatăl ei sau *dacă* va înceta vreodată să-i fie dor de el.

– *Și?* a întrebat Hannah.

– Allan are cea mai mare sculă pe care-am văzut-o în viața mea, a răspuns Ruth.

– Nu știam că-ți *plac* șlongii babani, sau altcineva a zis chestia asta? a întrebat Hannah.

– Nu e *prea* mare, a replicat Ruth. Are doar dimensiunea potrivită pentru mine.

– Deci ești bine? Și te măriți? O să-ncerci să faci un copil? Toată chestia, corect? a întrebat-o Hannah.

– Sunt bine, da. Toată chestia, da.

– Dar ce s-a *întâmplat?* a insistat Hannah.

– La ce te referi, Hannah?

– Adică, ești atât de calmă – trebuie să se fi *întâmplat* ceva, a zis Hannah.

– Ei bine. Cea mai bună prietenă a mea l-a futut pe tatăl meu, apoi tatăl meu s-a sinucis, iar eu am descoperit că mama mea e o scriitoare, un fel de scriitoare la modă – la asta te referi?

– În regulă, în regulă... o merit, a zis Hannah. Dar ce s-a întâmplat cu *tine?* Eşti *schimbată.* Ţi s-a *întâmplat* ceva.

– Am avut ultimul iubit rău, dacă la asta te referi, a replicat Ruth.

– Okay, okay. Nu-mi zice. Ceva s-a întâmplat. Dar nu-mi pasă. Ţine-o tot aşa şi nu-mi zice.

Ruth i-a mai turnat prietenei puţin whisky.

– E bun, nu-i aşa? a întrebat-o Ruth.

– Eşti zărghită, i-a zis Hannah.

Asta a atins o coardă sensibilă. Exact acelaşi lucru îi spusese şi Rooie prima oară, când Ruth refuzase să stea în dulapul de haine, printre pantofi.

– Nu s-a *întâmplat* nimic, Hannah, a mințit Ruth. Nu ajung oamenii într-un moment în care îşi doresc ca viaţa lor să se schimbe, îşi doresc o viaţă nouă?

– Mda... eu una n-am de unde să ştiu, a răspuns Hannah. Poate că da. Dar numai pentru că li se *întâmplă* ceva.

Prima căsătorie a lui Ruth

Allan Albright şi Ruth Cole s-au căsătorit în weekendul lung de Ziua Recunoştinţei, pe care l-au petrecut în casa lui Ruth din Vermont. Hannah, însoţită de-un iubit rău, a fost oaspete pe tot parcusul weekendului, la fel şi Eddie O'Hare, care a condus mireasa la altar. (Hannah a fost domnişoara de onoare a lui Ruth.) Cu ajutorul lui Minty, Eddie a identificat citatul din George Eliot despre căsătorie – Ruth a dorit ca Hannah să-l citească la nuntă. Bineînţeles că Minty nu s-a putut abţine să nu ţină o mică prelegere despre reuşita lui în a identifica fragmentul.

– Vezi tu, Edward, l-a informat Minty pe fiul său, un fragment de acest tip, care este un sumum – în conţinut şi în ton –, este cu siguranţă un pasaj de deschidere a unui capitol sau, mai degrabă, un pasaj de încheiere. Şi sugerează o finalitate mai profundă, este mai degrabă un pasaj care poate fi găsit aproape de sfârşitul unei cărţi decât de începutul ei.

– Înţeleg, a zis Eddie. Din ce carte e?

– Tenta de ironie îl trădează, a intonat Minty. Ironia şi calitatea dulce-amară. E ca o pastorală, dar mai mult decât o pastorală.

– Din ce roman, tată? l-a implorat Eddie pe tatăl lui.

– Păi, din *Adam Bede,* Edward, i-a spus bătrânul profesor de engleză fiului său. Şi e cum nu se poate mai potrivit pentru nunta prietenei tale, care e o nuntă de noiembrie, aceeaşi lună în care Adam Bede însuşi s-a căsătorit cu Dinah – „într-o dimineaţă brumată la sfârşit de noiembrie", a citat Minty din

memorie. E din prima propoziție a ultimului capitol, nepunând la socoteală Epilogul, a adăugat bătrânul profesor de engleză.

Eddie se simțea epuizat, dar identificase pasajul, așa cum îl rugase Ruth.

La nunta lui Ruth, Hannah a citit din George Eliot fără convingere, dar, pentru Ruth, cuvintele în sine erau vii.

> Ce poate fi mai minunat pentru două suflete omenești decât să simtă că sunt unite pe viață, pentru a se îmbărbăta unul pe altul în toate încercările, pentru a se sprijini unul pe altul la supărare, pentru a se ajuta unul pe altul la durere, pentru a fi unul cu altul în aduceri aminte mute, de nerostit în cuvinte, în clipa ultimei despărțiri?

„Într-adevăr, ce poate fi mai minunat?" s-a întrebat Ruth. Își zicea că abia începuse să-l iubească pe Allan; credea că încă de pe-acum îl iubea mai mult decât pe oricine altcineva, în afară de tatăl ei.

Ceremonia civilă, oficiată de un judecător de pace local, a avut loc în librăria preferată a lui Ruth, din Manchester, Vermont. Librarii, un bărbat și soția lui, vechi prieteni de-ai lui Ruth, au avut amabilitatea să închidă librăria timp de două ore, într-unul dintre cele mai aglomerate weekenduri ale anului. După căsătorie, librăria și-a redeschis porțile pentru programul obișnuit, dar păreau să fie mai multe persoane decât obișnuiții cumpărători de carte, care așteptau să fie serviți. Printre ei, câțiva curioși. Când noua doamnă Albright (cum Ruth Cole nu va fi *numită* niciodată) a părăsit librăria la brațul lui Allan, a evitat să se uite la cei care căscau gura acolo.

– Dacă sunt jurnaliști, mă ocup eu de ei, i-a șoptit Hannah lui Ruth.

Eddie se uita în jur, bineînțeles, după Marion.

– E aici? O vezi? l-a întrebat Ruth, dar Eddie a clătinat din cap.

Ruth căuta și ea din priviri pe cineva. Se aștepta oarecum ca fosta soție a lui Allan să-și facă apariția, chiar dacă Allan îi luase în râs temerile. Subiectul copii iscase multă înverșunare între Allan și fosta lui soție, dar divorțul fusese rezultatul unei decizii comune. Fosta soție, spusese Allan, nu era genul care să hărțuiască.

În acel weekend aglomerat de Ziua Recunoștinței, fuseseră nevoiți să parcheze la oarecare distanță de librărie. Trecând prin dreptul unei pizzerii și al unui magazin de lumânări, Ruth și-a dat seama că erau urmăriți. Neținând cont de faptul că iubitul rău al lui Hannah arăta ca un bodyguard, cineva mergea în urma micului grup de nuntași. Allan a luat-o pe Ruth de braț și au grăbit pasul pe trotuar; mai aveau puțin până în parcare. Hannah se tot întorcea să se uite la femeia mai în vârstă care-i urmărea, dar femeia nu se lăsa intimidată de privirea ei.

– Nu-i jurnalistă, a zis Hannah.

– Dă-o-n mă-sa... e-o babă, atâta tot, a zis iubitul rău al lui Hannah.

– Mă ocup eu, a spus Eddie O'Hare.

Dar femeia asta mai în vârstă era imună la farmecele lui Eddie.

– Nu cu tine am treabă... cu *ea* am treabă, i-a zis femeia în vârstă lui Eddie, arătând cu degetul spre Ruth.

– Uitați ce e, doamnă... e ziua ei de cununie. Spălați dracului putina! a spus Hannah.

Allan și Ruth s-au oprit și s-au întors spre doamna în vârstă, care gâfâia din pricină că alergase după ei.

– *Nu*-i fosta mea soție, a șoptit Allan, dar Ruth știa asta cu aceeași certitudine cu care știa că bătrâna nu e mama ei.

– Am vrut să-ți văd chipul, i-a zis doamna în vârstă lui Ruth.

În felul ei, era la fel de lipsită de orice trăsătură pregnantă ca și ucigașul lui Rooie. Era doar o altă femeie bătrână care-și dăduse frâu liber sentimentelor. Și cu acest gând, chiar înainte ca femeia să deschidă din nou gura, Ruth a înțeles deodată cine

e. Cine altcineva decât o văduvă pentru tot restul vieții ar fi în stare să-și dea astfel frâu liber?

– Bun, acum mi-ai văzut chipul, i-a spus Ruth. Ce urmează?

– Vreau să-ți mai văd o dată chipul când vei fi văduvă, a zis văduva furioasă. Abia aștept.

– Hei, s-a băgat Hannah în vorbă, când o să fie ea văduvă, tu o să fii moartă. Arăți de parcă te caută moartea pe-acasă.

A apucat-o pe Ruth de brațul de care-o ținuse Allan până în acea clipă și a tras-o spre mașina lor:

– Vino, copilaș, e ziua nunții tale!

Allan s-a uitat preț de câteva clipe lungi la bătrână; apoi a pornit după Ruth și Hannah. Iubitul rău al lui Hannah, cu toate că *arăta* ca unul de la forțele speciale, era de fapt un pămpălău ineficient. Își târșâia picioarele și se uita la Eddie.

Iar Eddie O'Hare, care încă nu întâlnise o femeie mai în vârstă care să nu fie (sau să nu se lase) fermecată de el, s-a gândit să mai facă o încercare cu bătrâna doamnă care o urmărea pe Ruth cu privirea, ca pentru a-și fixa în memorie momentul.

– N-ați zice că nunțile sunt sacre sau că așa ar trebui să fie? a început Eddie. Nu se numără printre acele zile pe care ar trebui să le ținem minte întreaga viață?

– O, *ba da*... așa e! a zis văduva bătrână pe un ton aprig. Cu siguranță o să-și amintească ziua aceasta. După ce soțul ei o să moară, o să și-o amintească mai mult decât o să vrea. Nu trece o oră fără să-mi amintesc de ziua nunții *mele!*

– Înțeleg, a zis Eddie. Pot să vă conduc la mașină?

– Nu, mulțumesc, tinere, i-a spus văduva.

Înfrânt de francheța ei, Eddie s-a răsucit pe călcâie și a pornit în grabă după grupul de nuntași. Toți se grăbeau, poate din pricina vremii aceleia reci de noiembrie.

Târziu după-amiaza, a urmat un dineu în cerc restrâns. Au venit librarii locali și Kevin Merton (cel care avea grijă de casa lui Ruth) împreună cu soția lui. Allan și Ruth nu plănuiseră să meargă în luna de miere. Cât despre planurile noului cuplu,

Ruth îi spusese lui Hannah că probabil vor sta în casa din Sagaponack mai mult decât în cea din Vermont. La un moment dat, vor trebui să aleagă între Long Island și New England. Opțiunea se va impune de la sine când vor avea un copil, spusese Ruth. (Când copilul va avea vârsta pentru a merge la școală, Ruth va dori ca el să meargă la școală în Vermont.)

– Și când vei ști dacă veți avea un copil? o întrebase Hannah pe Ruth.

– Când voi rămâne sau nu însărcinată, îi replicase Ruth.

– Dar *încercați?* întrebase Hannah.

– O să începem să încercăm după Anul Nou.

– Atât de curând! exclamase Hannah. Nu prea pierdeți vremea.

– Am treizeci și șase de ani, Hannah. Am pierdut destul vremea.

Faxul din casa din Vermont a sunat fără încetare în ziua nunții ei, iar Ruth se tot ridica de la masă și se ducea să vadă mesajele. (Cele mai multe, felicitări de la editorii străini.) Un mesaj simpatic de la Maarten și Sylvia din Amsterdam. („Lui Wim i se va frânge inima!" scrisese Sylvia.)

Ruth îl rugase pe Maarten s-o țină la curent în legătură cu evoluția cazului prostituatei ucise. Maarten îi spusese lui Ruth că nu existau noutăți privitoare la ucigașul prostituatei. Poliția nu vorbea despre asta.

„Avea copii?" întrebase Ruth într-un fax trimis mai devreme lui Maarten. „Mă-ntreb dacă biata prostituată avea copii."

Dar ziarele nu ziceau nimic nici despre fiica prostituatei.

Ruth se urcase în avion, traversase oceanul, iar ceea ce se petrecuse la Amsterdam aproape dispăruse cu totul. Doar în întuneric, când zăcea trează, simțea atingerea unei rochii de pe un umeraș sau mirosul pielii din care era făcut corsetul fără spate, care atârna în dulapul din perete.

– O să-mi spui când o să rămâi însărcinată, bine? a întrebat-o Hannah pe Ruth în timp ce spălau vasele. N-ai de gând să ții și *asta* secret, nu-i așa?

– N-am secrete, Hannah, a răspuns Ruth.

– Tu ești cel mai mare secret pe care-l știu, i-a zis Hannah. Singurul mod în care aflu ce se petrece cu tine este singurul mod în care află oricine altcineva. Trebuie să aștept să-ți citesc următoarea carte.

– Dar eu nu scriu despre mine, Hannah, i-a amintit Ruth.

– Așa zici tu, a spus Hannah.

– Bineînțeles că o să-ți spun când o să rămân însărcinată, a schimbat Ruth vorba. Tu o să fii prima care va afla, după Allan.

În acea seară, când s-a dus la culcare cu Allan, Ruth era doar pe jumătate împăcată cu sine; era și foarte obosită.

– Ți-e bine? a întrebat-o Allan.

– Mi-e bine, i-a răspuns Ruth.

– Pari obosită, a spus Allan.

– *Sunt* obosită, a recunoscut Ruth.

– Îmi pari oarecum schimbată, i-a zis Allan.

– Ei bine. Sunt măritată cu tine, a replicat Ruth. *Asta* s-a schimbat, nu crezi?

La sfârșitul primei săptămâni din ianuarie 1991, Ruth va fi însărcinată, adică încă o schimbare.

– Maamă, da' iuți ați fost! va zice Hannah. Spune-i lui Allan că nu orice tip de vârsta lui mai trage cu muniție activă.

Graham Cole Albright – trei kilograme și jumătate în greutate – s-a născut în Rutland, Vermont, pe 3 octombrie 1991. Ziua de naștere a băiatului coincidea cu prima aniversare a reunificării Germaniei. Deși detesta să conducă, Hannah a dus-o pe Ruth la spital. Stătuse cu Ruth în ultima ei săptămână de sarcină, pentru că Allan lucra la New York și venea cu mașina la Vermont doar la sfârșit de săptămână.

Era ora două dimineața când Hannah a părăsit casa lui Ruth, îndreptându-se spre spitalul din Rutland, aflat la patruzeci și cinci de minute de mers cu mașina. Hannah îi telefonase lui Allan când plecau spre spital. Pruncul avea să se nască abia la zece dimineața. Dar Allan a ajuns cu mult înainte, astfel încât a fost prezent la nașterea lui.

Referitor la omonimul pruncului, Graham Greene, Allan a mărturisit că spera ca micuțul *lui* Graham să nu aibă aceeași faimoasă deprindere a romancierului de a frecventa bordelurile. Ruth, care de mai bine de-un an se oprise cu puțin înainte de sfârșitul volumului întâi al *Vieții lui Graham Greene,* era mai îngrijorată de un alt obicei al lui Greene: înclinația lui de a călători în locurile tulburi ale planetei, în căutare de noi experiențe. Ruth nu-și dorea cu nici un chip așa ceva pentru micuțul *ei* Graham, nici măcar ea însăși nu va mai căuta asemenea experiențe. La urma urmei, văzuse o prostituată ucisă de propriul client și, din cât se părea, ucigașul nu era de găsit.

Romanul în lucru al lui Ruth va suferi o pauză de-un an. Ruth s-a mutat cu pruncul înapoi la Sagaponack, ceea ce însemna că soția lui Eduardo, Conchita Gomez, putea fi dădaca lui Graham. Și asta ușura într-o oarecare măsură weekendurile lui Allan. Putea lua microbuzul sau trenul din New York până la Bridgehampton și făcea doar jumătate din timpul pe care l-ar fi petrecut conducând din oraș până la Vermont; în plus, în tren putea lucra.

În Sagaponack, Allan folosea drept birou fostul atelier al lui Ted. Ruth pretindea că încăperea încă mirosea a cerneală sepia sau a nas de cârtiță în formă de stea, aflat în descompunere, sau a emulsie polaroid. Fotografiile dispăruseră, dar Ruth zicea că încă le mai simțea mirosul.

Însă ce adulmeca ea (ce miros detecta) în biroul *ei* de la etajul hambarului, fostul teren de squash din Sagaponack, reamenajat, pe care l-a ales drept camera *ei* de lucru? Scara mobilă și trapa fuseseră înlocuite cu o scară fixă și o ușă normală. Noul biroul al lui Ruth se încălzea prin podea; acolo unde fusese punctul mort pe peretele din față al terenului de squash se găsea acum o fereastră. Când romanciera ședea și bătea la vechea mașină de scris sau – așa cum făcea adesea – scria de mână pe lungile foi galbene ale blocknotesului liniat, nu auzea niciodată reverberația produsă pe vremuri de mingea de squash când lovea vestitul *tin.* Iar T-ul de pe fosta podea a terenului, pe care ea

învățase să-l ia în stăpânire (ca și când viața ei depindea de asta), era acoperit cu covor. Ruth nu-l mai vedea.

Din când în când, adulmeca gazele de eșapament de la mașinile parcate la parterul vechiului hambar. Nu o tulbura un asemenea miros.

– Zărghită mai ești! îi spunea Hannah. Pe mine m-ar lua cu frig să lucrez aici.

Dar cel puțin până când Graham va fi suficient de mare să meargă la grădiniță, casa din Sagaponack era cum nu se poate mai bună pentru Ruth; la fel și pentru Allan, și pentru Graham. În Vermont mergeau vara, când în Hampton era aglomerație și când pe Allan nu-l deranja foarte tare să bată atâta drum cu mașina din oraș și înapoi. (Era un drum de patru ore din New York până la casa lui Ruth în Vermont.) Ruth își făcea griji când Allan conducea o distanță atât de lungă pe timp de noapte – erau căprioare pe drum și șoferi beți –, dar avea un mariaj fericit; și, pentru prima oară, își iubea viața.

Ca orice proaspătă mămică – mai ales ca orice proaspătă mămică mai în vârstă –, Ruth își făcea griji pentru prunc. Nu se așteptase să-l iubească atât de mult, nu fusese pregătită pentru asta. Dar Graham era un copil sănătos. Neliniștile lui Ruth legate de el erau în totalitate produsul propriei imaginații.

Bunăoară noaptea, când avea impresia că respirația lui Graham era ciudată sau altfel, sau, mai rău, când nu-l auzea respirând, se repezea din dormitorul matrimonial în camera copilului, care fusese dormitorul ei în copilărie. Acolo, Ruth se făcea adesea covrig pe covorașul de lângă leagăn. În dulapul lui Graham ținea o pernă și o cuvertură pentru asemenea ocazii. Dimineața Allan o găsea pe podeaua camerei copilului, dormind tun lângă pruncul care dormea la fel de profund.

Iar după ce Graham n-a mai dormit în leagăn și s-a făcut destul de mare să se cațăre și să se dea jos din pat singur, Ruth stătea întinsă în dormitorul mare, auzind lipăitul picioarelor băiatului care traversa dormitorul ca să vină la ea. Întocmai așa cum traversase Ruth, în copilăria ei, podeaua băii, lipăind

spre patul mamei ei... nu, spre patul *tatălui* ei, mai adesea, cu excepția acelei nopți memorabile când își surprinsese mama cu Eddie.

„*Asta* e încheierea, dacă există vreo încheiere", și-a zis romanciera. Cercul s-a închis. Aici erau un sfârșit și un început. (Eddie O'Hare era nașul lui Graham. Hannah Grant era nașa băiatului – o nașă mult mai responsabilă decât și-ar fi închipuit cineva.)

Și în nopțile în care stătea covrig pe podeaua camerei copilului, ascultându-i respirația, Ruth Cole era recunoscătoare pentru norocul ei. Ucigașul lui Rooie, care în mod limpede auzise sunetul ca și cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet, n-o găsise. Ruth se gândea adesea la el. Nu numai că se întreba cine era ucigașul acela și dacă-i stătea în obicei să omoare prostituate; se întreba și dacă-i citise romanul – pentru că-l văzuse luând exemplarul lui Rooie din *Interzis copiilor.* Poate că avusese nevoie de carte doar ca să pună bine polaroidul cu Rooie.

În acele nopți, făcută covrig pe covorașul de lângă leagănul lui Graham (iar mai târziu de lângă patul lui), Ruth își plimba privirile prin camera abia luminată de lucirea firavă a lămpii de noapte. Vedea locul acela familiar din perdeaua de la fereastră; prin crăpătura îngustă, se zărea o fâșie neagră de cer nocturn – uneori înstelată, alteori nu.

De obicei, o neregularitate în respirația lui Graham o făcea pe Ruth să se ridice de pe podea și să se uite cu atenție la fiul ei adormit. Apoi trăgea cu ochiul prin locul acela din perdea, să vadă dacă omul-cârtiță e acolo unde se aștepta pe jumătate să-l vadă: dormind făcut covrig pe pervaz, câteva tentacule roz ale nasului stelat lipite de geam.

Omul-cârtiță nu era niciodată acolo, de bună seamă; dar Ruth tresărea uneori din somn, pentru că era sigură că-i auzise respirația șuierată. (Fusese doar Graham, care scosese un suspin ciudat în somn.)

Apoi Ruth adormea la loc – adesea întrebându-se de ce mama ei nu-și făcuse apariția, acum că tatăl ei era mort. Nu voia să-l vadă pe prunc? se întreba ea. „Ca să nu mai vorbesc de *mine!*"

O supăra atât de tare, încât încerca să nu se mai întrebe.

Și pentru că Ruth era adesea singură cu Graham în casa din Sagaponack – cel puțin în nopțile în care Allan rămânea în oraș –, casa scotea uneori sunete stranii. Era sunetul ca de șoarece-care-se-târăște-printre-pereți, și sunetul ca-și-când-cineva-încearcă-să-nu-scoată-nici-un-sunet, și toată gama de sunete între cele două – sunetul de ușă-care-se-deschide-în-podea, și lipsa de sunet atunci când omul-cărtiță își ține răsuflarea.

El era acolo afară, undeva, Ruth știa asta; o aștepta încă și acum. În ochii omului-cărtiță, ea încă era o copilită. Încercând să adoarmă, Ruth vedea ochii mici, degenerați – adânciturile păroase pe chipul lui păros.

Cât despre noul ei roman, și acesta o aștepta pe Ruth. Într-o bună zi, ea nu va mai fi proaspătă mămică și va scrie din nou. Deocamdată, scrisese doar vreo sută de pagini din *Ultimul meu iubit rău*. Încă nu ajunsese la scena în care iubitul o convinge pe scriitoare să plătească o prostituată ca s-o privească în timp ce e cu un client, Ruth încă lucra la ea. Și scena asta o aștepta.

III

TOAMNA
1995

Funcționarul public

Agentul șef principal Harry Hoekstra, fost *hofdagent* sau aproape-agentul-șef-principal Hoekstra, evita să-și golească masa de lucru. Biroul lui, situat la etajul doi al secției de poliție a Districtului 2, dădea spre Warmoesstraat. Ignorându-și masa de lucru (care nu fusese debarasată niciodată înainte), Harry prefera să-și concentreze atenția asupra schimbărilor din stradă, căci Warmoesstraat, asemenea întregului cartier cu felinare roșii, suferise câteva schimbări. Ca polițist de patrulă la poliție, care aștepta cu nerăbdare o pensionare anticipată, Hoekstra știa că îi scăpaseră puține lucruri.

Vizavi de secție fusese odată o florărie, Jemi, dar prăvălia se mutase la colțul străzii Enge Kerksteeg. Tot în raza vederii lui era un local numit La Paella, și un restaurant argentinian numit Tango, dar florăria Jemi fusese înlocuită de barul Sanny's. Dacă Harry ar fi avut cu adevărat premoniția de care îl bănuiau colegii lui, ar fi văzut suficient de departe în viitor ca să știe că, în mai puțin de-un an de la pensionarea lui, barul Sanny's va fi la rândul său înlocuit de o cafenea cu un nume nefericit – Café Pimpelmée. Dar nici chiar puterile unui bun polițist nu intuiesc în viitor detalii atât de precise. Asemenea multor bărbați care se pensionează anticipat, Harry Hoekstra credea că majoritatea schimbărilor petrecute în sectorul său de muncă nu erau schimbări în bine.

În anul 1966, hașișul a pătruns în Amsterdam în cantități mult mai mari. În anii '70, a apărut heroina; întâi adusă de

chinezi, dar la sfârşitul Războiului din Vietnam, chinezii pierduseră deja piaţa de heroină, în favoarea Triunghiului de Aur din Asia de Sud-Est. Multe prostituate toxicomane făceau trafic cu heroină.

În ziua de azi, mai mult de şaizeci la sută dintre toxicomani erau cunoscuţi de către autoritatea de sănătate, iar ofiţeri de poliţie olandezi erau detaşaţi la Bangkok. Dar mai mult de *şaptezeci* la sută dintre prostituatele din Cartierul felinarelor roşii erau imigrante ilegale; practic, nu se putea ţine evidenţa „ilegalelor".

Cât despre cocaină, aceasta fusese transportată din Columbia via Surinam, în avioane mici. Surinamezii au adus-o în Olanda la sfârşitul anilor '60 şi începutul anilor '70. Prostituatele surinameze nu prea dăduseră bătăi de cap, iar proxeneţii lor creaseră doar incidente mărunte; problema era cocaina. Acum o aduceau columbienii înşişi, dar prostituatele columbiene nu reprezentau, nici ele, o problemă, cât despre proxeneţii lor, aceştia provocaseră şi mai puţine necazuri decât surinamezii.

În cei peste treizeci şi nouă de ani de serviciu în cadrul forţelor de poliţie din Amsterdam, dintre care treizeci şi cinci petrecuţi în *de Wallen,* lui Harry Hoekstra i s-a întâmplat o singură dată ca o armă să fie îndreptată asupra lui. Cel care îndreptase arma asupra lui Harry era Max Perk, un proxenet surinamez, iar gestul lui l-a provocat pe Harry să-şi arate *propria* armă. Dacă ar fi avut loc un schimb rapid de focuri, Harry ar fi pierdut – Max scosese primul arma. Dar arătarea armelor fusese mai degrabă o demonstraţie de forţă, pe care a câştigat-o Harry. Arma lui Harry era un Walther de nouă milimetri.

– E fabricat în Austria, i-a explicat Harry proxenetului din Surinam. Austriecii chiar se pricep la arme. Ăsta face în tine o gaură mai mare decât ar face al tău, o să te ciuruie una-două.

Max Perk n-a mai aşteptat să probeze adevărul spuselor lui Harry şi a lăsat pistolul jos.

Însă, în ciuda experienţelor *personale* ale agentului Hoekstra cu surinamezii, el socotea că mai mult ca sigur urmau vremuri şi mai rele.

Organizații criminale aduceau în Occident tinere din fostul bloc sovietic; *mii* de femei din Europa de Est lucrau acum fără voia lor în cartierele de bordeluri din Amsterdam, Bruxelles, Frankfurt, Zürich, Paris și din alte orașe vest-europene. Proprietarii cluburilor de noapte, ai localurilor de striptease și peep-show-uri; și ai bordelurilor se ocupau de regulă cu traficul de carne vie contra unei sume de bani.

Cât despre dominicane, columbiene, brazilience și thailandeze, tinerele respective știau *pentru ce* veneau la Amsterdam; își dădeau seama ce urmau să *facă*. În schimb, tinerele din Europa Răsăriteană aveau adeseori impresia că vor fi chelnerițe în restaurante respectabile. Înainte de a accepta aceste amăgitoare oferte de locuri de muncă în Occident, fuseseră studente, vânzătoare și gospodine.

Printre nou-venitele la Amsterdam, așa-numitele prostituate de vitrine o duceau cel mai bine. Însă fetelor din vitrine începuse să le scadă cota din pricina fetelor de pe stradă; fiecare își căuta cu și mai multă disperare ceva de muncă. Prostituatele pe care Harry le cunoștea de cel mai mult timp fie se retrăgeau, fie amenințau că se retrag – nu că prostituatele n-ar amenința adesea că se retrag. În afacerea asta, „gândirea pe termen scurt", cum o numea Harry, era la ordinea zilei. Târfele îi spuneau tot timpul că o să se oprească „luna viitoare" sau „anul viitor" – sau mai era câte una care zicea: „Oricum îmi iau liber *iarna* viitoare".

Acum, mai mult decât oricând, multe prostituate îi mărturiseau lui Harry că avuseseră un moment de îndoială, cum se exprimau ele; ceea ce însemna că lăsaseră înăuntru bărbatul nepotrivit.

Pur și simplu, erau mai mulți bărbați nepotriviți decât în trecut.

Agentul Hoekstra își amintea de-o rusoaică, o tânără care acceptase o slujbă de chelneriță la Cabaret Antoine. Cabaretul Antoine nu era un local. Era un bordel, iar patronul bordelului îi luase fetei pașaportul și îi spusese că, dacă un client nu voia să

folosească prezervativ, ea nu putea să refuze să facă sex cu el – asta dacă nu dorea să se trezească în stradă. Pașaportul ei oricum era fals, dar curând fata a găsit un client aparent milostiv, un bărbat mai în vârstă, care i-a făcut rost de-un alt pașaport fals. Între timp, numele ei fusese schimbat – la bordel, îi scurtaseră numele, îi spuneau Vratna, pentru că numele ei adevărat era prea dificil de pronunțat –, iar „salariul" din primele două luni îi fusese reținut, deoarece așa-zisele ei datorii față de bordel trebuiau scăzute din ceea ce câștigase. I se spusese că „datoriile" astea însemnau taxele agenției, impozitele, mâncarea și chiria.

Cu puțin timp înainte ca poliția să facă o razie la bordelul cu pricina, Vratna acceptase un împrumut de la clientul ei milos. Bărbatul mai în vârstă îi plătise partea ei de chirie pentru camera cu vitrină pe care o împărțea cu două alte fete din Europa de Est, și astfel a devenit Vratna prostituată de vitrină. Cât despre „împrumut", Vratna n-avea cum să-l plătească vreodată, și astfel aparentul ei protector a devenit cel mai privilegiat client al ei; o vizita foarte des. Bineînțeles că ea nu îi lua bani; de fapt, fără știrea ei, el devenise peștele ei. În curând, ea îi plătea lui jumătate din ceea ce câștiga de la ceilalți clienți. După cum l-a catalogat agentul Hoekstra ulterior, el era clientul ei *nu*-foarte-milostiv.

Omul era un director pensionar, pe nume Paul de Vries, care se apucase de codoșlâcuri pentru tinerele acestea venite ilegal din Europa de Est, ca un fel de sport și de amuzament. Pentru el, nu era altceva decât un joc distractiv: să reguleze femei tinere, întâi contra plată, mai târziu gratis. Ca până la urmă să-l plătească ele pe *el* – în timp ce el *continua* să le reguleze!

Într-o dimineață de Crăciun, unul dintre puținele Crăciunuri din ultima vreme în care *nu* își luase liber, Harry străbătuse *de Wallen* pe bicicletă, prin zăpada proaspăt căzută; voia să vadă dacă vreo prostituată venise la muncă. Se gândea el – cam așa cum se gândea și Ruth Cole – că sub zăpada proaspătă a unei

dimineți de Crăciun, chiar și Cartierul felinarelor roșii ar putea să arate imaculat, virgin. Dar în acea dimineață, Harry era mai sentimental decât îi stătea în fire: pentru cele câteva fete care poate veniseră la muncă în camerele lor cu vitrină, Harry adusese câteva mici cadouri. Nimic luxos ori scump, doar niște ciocolată, un tort cu fructe și două-trei ornamente pentru pomul de Crăciun.

Harry știa că Vratna era credincioasă, sau cel puțin așa îi spusese tânăra, iar pentru ea – în cazul în care era la muncă – aducea un cadou oarecum mai valoros, pentru care însă nu plătise mai mult de zece guldeni într-un magazin de bijuterii second-hand: o cruce de Lorena; vânzătoarea îi spusese că era foarte la modă printre tinerii cu gusturi neconvenționale. (Era o cruce cu două bare orizontale, cea de sus mai scurtă decât cea de jos.)

Ninsese vârtos, în *de Wallen* nu se zărea aproape nici o urmă de pas omenesc. Câteva urme înconjurau toaleta publică de lângă biserica veche, dar pe Oudekennissteeg, străduța Vratnei, zăpada era intactă. Harry a răsuflat ușurat văzând că Vratna *nu* muncea; vitrina era întunecată, perdeaua trasă, lumina roșie stinsă. Era gata să treacă mai departe cu rucsacul lui plin de cadouri de Crăciun prin nimic originale, când a observat că ușa de la camera Vratnei nu era închisă de tot. A încercat s-o închidă, însă zăpada pătrunsese prin crăpătură și o bloca.

Nu avusese de gând să se uite în cameră, dar, ca să poată închide ușa ca lumea, a fost mai întâi nevoit s-o deschidă mai mult. În timp ce răzuia cu piciorul zăpada din prag – vremea nu prea era potrivită pentru tenișii lui –, a dat cu ochii de tânără, spânzurată de fasungul lămpii din tavan. Prin ușa larg deschisă, vântul se năpustea înăuntru, făcând să se legene trupul spânzurat. Harry a pășit înăuntru și a închis ușa în urma lui.

Fata se spânzurase în acea dimineață, probabil puțin după ivirea zorilor. Avea douăzeci și trei de ani. Era îmbrăcată în vechile ei haine – cele pe care le purtase când venise în Occident ca să devină chelneriță. Pentru că nu era îmbrăcată

(adică *dez*brăcată) ca o prostituată, Harry n-a recunoscut-o în prima clipă. Vratna își pusese și toate bijuteriile – puținele pe care le avea. Ar fi fost inutil ca Harry să-i mai fi dat o cruce. La gât, fata avea șase cruci: și aproape tot atâtea crucifixe.

Harry n-a atins cadavrul și nici altceva din cameră. A observat doar, după urmele de frecare de pe gâtul fetei – lăsând la o parte stricăciunile pricinuite tencuielii de pe tavan –, că Vratna nu se sufocase instantaneu. Se zvârcolise o vreme. Apartamentul de deasupra camerei cu vitrină a Vratnei era închiriat de-un muzician. În mod normal, omul ar fi trebuit s-o audă pe fată – cel puțin căderea tencuielii și scrâșnetul fasungului –, dar muzicianul era plecat de Crăciun. De obicei, și Harry pleca de Crăciun.

În drum spre secția de poliție ca să raporteze sinuciderea – știa deja că nu era vorba de crimă – a mai privit o dată Oudekennissteeg. În zăpada proaspătă, urmele cauciucurilor de la bicicleta lui erau singurul semn de viață pe străduță. În acea dimineață de Crăciun, vizavi de vechea biserică, o singură femeie se afla la muncă într-o vitrină; era una dintre negresele grase din Ghana, iar Harry s-a oprit să-i dăruiască toate cadourile. Prostituata a primit bucuroasă ciocolata și tortul de fructe, dar a refuzat ornamentele de pom, spunând că n-avea ce face cu ele.

Cât despre crucea de Lorena, Harry a păstrat-o o vreme. Cumpărase chiar și un lănțișor pentru ea, deși costase mai mult decât crucea. Apoi a dăruit crucea și lanțul iubitei sale din acel moment, însă a făcut greșeala să-i spună femeii întreaga poveste. Era unul dintre lucrurile pe care întotdeauna le socotea greșit în privința femeilor. Crezuse că ea va lua crucea *și* povestea drept un compliment. La urma urmei, chiar ținuse la tânăra rusoaică; iar crucea asta de Lorena avea o valoare sentimentală pentru el. Dar nici unei femei nu-i place să audă cât de *ieftină* e o bijuterie *sau* că a fost cumpărată pentru altă femeie – unde mai pui că era și o emigrantă ilegală, o curvă rusoaică, și se mai și spânzurase acolo unde cică muncea.

Iubita de *atunci* a lui Harry i-a returnat cadoul; pentru *ea*, crucea n-avea nici o valoare sentimentală. Acum, Harry n-avea nici o prietenă și nici nu-și închipuia că va mai fi vreodată dispus să dea crucea de Lorena unei alte femei – în cazul în care va mai exista vreuna.

Harry Hoekstra nu dusese niciodată lipsă de iubite. Problema – dacă într-adevăr se putea vorbi de o problemă – era că relația lui cu o femeie sau alta era de scurtă durată. Nu era libertin. Nu-și înșela niciodată iubitele, nu umbla niciodată cu două femei în același timp. Dar fie îl părăseau ele, fie le părăsea el, fapt e că relația nu dura.

Codindu-se încă să se apuce să-și strângă lucrurile din sertare, agentul Hoekstra – în vârstă de cincizeci și șapte de ani și pe deplin hotărât să se pensioneze ceva mai târziu în toamnă, după ce va fi împlinit cincizeci și opt – se întreba dacă nu cumva o să rămână pentru totdeauna „neatașat". De bună seamă că atitudinea lui față de femei și a lor față de el avea, cel puțin în parte, legătură cu munca lui. Și cel puțin o parte a motivului pentru care Harry se hotărâse să se pensioneze mai devreme era acela că voia să vadă dacă i se adeverea presupunerea.

Avea optsprezece ani când își începuse munca de polițist de proximitate; la cincizeci și opt de ani, avea să împlinească și patruzeci de ani de serviciu. Firesc, agentul Hoekstra va primi o pensie mai mică decât ar primi dacă ar aștepta să împlinească șaizeci și unu de ani, vârsta legală de pensionare; fiind însă neînsurat și fără copii, nu avea nevoie de o pensie mai mare. Iar în familia lui Harry, toți bărbații muriseră relativ tineri.

În ciuda sănătății lui de fier, predispoziția asta genetică îl făcea să fie precaut. Dorea să călătorească; de asemenea, dorea să trăiască la țară. Citise multe ghiduri turistice, dar el, unul, călătorise foarte puțin. Îi plăceau ghidurile turistice, însă romanele îi plăceau și mai mult.

Privindu-și masa de lucru și neavând nici o tragere de inimă să deschidă sertarele, agentul Hoekstra și-a zis: „E timpul pentru un nou roman de Ruth Cole, nu-i așa?" Trecuseră vreo

cinci ani de când citise *Interzis copiilor*. Cât i-o fi trebuind lui Ruth Cole să scrie un roman?

Citise toate romanele ei în engleză, deoarece știa limba destul de bine. Iar pe străzile Cartierului felinarelor roșii, înăuntrul „micilor ziduri", engleza devenea tot mai mult limba prostituatelor și a clienților lor – engleza *stricată* era noua limbă în *de Wallen*. (După părerea lui, engleza stricată avea să devină limba lumii viitoare.) Și, ca un bărbat a cărui viață viitoare avea să înceapă la cincizeci și opt de ani, ofițerul Hoekstra, un funcționar public în prag de pensionare, voia ca engleza *lui* să fie bună.

Cititorul

Femeile din viața agentului Hoekstra se plângeau de obicei că nu se prea bărbierea; în mod vădit, nu era un bărbat vanitos și poate că tocmai acest lucru le atrăgea în primul rând, dar cu timpul ajungeau să-i considere nepăsarea față de propriul chip drept un semn al indiferenței lui față de *ele*. Se bărbierea abia când țepii de pe obraji începeau să aducă a barbă; lui Harry nu-i plăceau bărbile. Uneori, se bărbierea tot la două zile, alteori, doar o dată pe săptămână; se întâmpla și să se trezească noaptea ca să se bărbierească, încât femeia de lângă el se pomenea dimineața lângă un bărbat care arăta cu totul altfel.

Harry manifesta aceeași indiferență și în privința hainelor lui. Munca sa însemna să meargă pe jos. Purta tenișI confortabili, rezistenți; pentru el, singurii pantaloni ca lumea erau jeanșii. Avea picioare scurte, crăcănate, pântece plat și un fund mic, de băietan. De la brâu în jos, constituția lui semăna cu a lui Ted Cole – compact, numai mușchi și nerv –, în schimb partea de sus a trupului era mai dezvoltată. Se ducea în fiecare zi la o sală de gimnastică – avea pieptul bombat al unui halterofil –, dar, pentru că de regulă purta cămăși largi, cu mâneci lungi, observatorul întâmplător nu-și dădea seama cât de musculos era.

Cămășile acestea erau singurele pete de culoare în garderoba lui; majoritatea femeilor din viața lui comentau că erau *prea* colorate sau cel puțin prea încărcate. Lui îi plăceau cămășile „pe care se întâmplă tot felul", cum zicea el. Erau genul de

cămăși pe care niciodată nu le puteai purta cu cravată, dar Harry oricum nu purta cravată, decât rareori.

Nici uniforma de polițist n-o îmbrăca decât din când în când. Era la fel de cunoscut în *de Wallen* ca și cele mai stridente și mai bătrâne prostituate din vitrine; în zilele sau nopțile în care era de serviciu, patrula prin cartier timp de două sau trei ore.

Peste cămașă, purta vindiacuri sau ceva impermeabil – întotdeauna în culori închise, uni. Avea o jachetă veche de piele, căptușită cu flanel de lână pentru vreme rece, dar toate jachetele și cămășile îi erau largi. Nu voia ca Walther-ul calibru nouă milimetri, pe care-l purta într-un toc de umăr, să i se vadă ca o umflătură sub haine. Când ploua tare, și numai atunci, purta o șapcă de baseball; nu-i plăceau pălăriile și nu purta niciodată mănuși. Una dintre fostele lui iubite îi descrisese felul de-a se îmbrăca drept „tipic gangsteresc".

Părul, șaten-închis, îi încărunțea, dar lui Harry îi păsa la fel de puțin de el ca și de bărbierit. Fie îl tundea prea scurt, fie îl lăsa să crească prea lung.

Cât despre uniforma lui de polițist, o purtase prea mult în primii patru ani, când își făcuse serviciul în zona de vest a Amsterdamului. Încă mai locuia într-un apartament din acea zonă, nu pentru că era prea leneș să se mute, ci pentru că-i plăcea luxul de-a avea *două* șemineuri funcționale – din care unul în dormitor. Își permitea două răsfățuri – focul de lemne și cărțile; lui Harry îi plăcea să citească lângă un foc și avea multe cărți, atât de multe încât ar fi fost o adevărată povară să se mute *indiferent unde*. Îi plăcea și să meargă pe bicicletă la serviciu, convingerea lui fiind că trebuia să pună o distanță între sine și *de Wallen*. Oricât era de familiarizat cu rău-famatul cartier și chiar dacă toată lumea îl cunoștea pe străzile aglomerate – *de Wallen* fiind adevăratul lui birou, iar „zidurile mici", binecunoscutele sertare ale mesei lui *reale* de lucru –, Harry Hoekstra era un singuratic.

Femeile din viața lui Harry se plângeau și de faptul că Harry se ținea *deoparte* în bună măsură. Prefera să citească o carte decât să asculte. Cât despre a sta de vorbă: Harry prefera să facă

focul, să se vâre în pat şi să privească dansul luminii pe pereţi şi pe tavan. Îi plăcea şi să citească stând în pat.

Oare numai femeile *lui* erau geloase pe cărţi? se întreba Harry. Cea mai mare absurditate în ceea ce le privea, îşi spunea el. Cum puteau fi geloase pe *cărţi?* Cu atât mai mare absurditatea când era vorba de femeile pe care le cunoscuse în librării. Harry cunoscuse multe femei în librării; pe altele, tot mai puţine în ultima vreme, le cunoscuse la sala de sport, unde se ducea el.

Sala lui de sport era cea de pe Rokin, unde o dusese pe Ruth Cole editorul ei, Maarten Schouten. La cincizeci şi şapte de ani, agentul Hoekstra era puţin prea bătrân pentru majoritatea femeilor care mergeau acolo. (Femei tinere, de douăzeci şi ceva de ani, îi spuneau că se ţinea extraordinar „pentru un tip de vârsta lui" – ei bine, nu-i făcea nici o plăcere să audă una ca asta.) Dar în ultima vreme îşi dăduse întâlnire cu o femeie care lucra la sală, instructoare de aerobic. Harry detesta gimnastica aerobică; el era un halterofil convins. Într-o singură zi, agentul Hoekstra mergea pe jos mai mult decât mergea majoritatea oamenilor într-o săptămână sau într-o lună. Iar cu bicicleta se ducea peste tot. Ce-i trebuia lui gimnastică aerobică?

Instructoarea era o femeie atrăgătoare, se apropia de patruzeci de ani, dar avea în ea un fel de zel misionar; eşecul de a-l converti pe Harry la sportul ei preferat îi rănise sentimentele. Nici o persoană din memoria recentă a lui Harry n-avea o aversiune mai mare pentru citit decât ea. Instructoarea de aerobic nu era o cititoare şi – asemenea tuturor celorlalte femei din viaţa lui Harry – refuzase să creadă că Harry nu făcuse niciodată sex cu o prostituată. Nu se poate să nu fi fost măcar tentat.

Era „tentat" tot timpul, deşi, cu fiecare an care trecea, tentaţia scădea. În cei aproape patruzeci de ani de când era poliţist, fusese „tentat" şi să omoare pe câţiva. Dar agentul Hoekstra *nu* omorâse pe nimeni şi nu făcuse nici sex cu vreo prostituată.

Nu încape îndoială că toate iubitele lui Harry se simţeau stânjenite de relaţiile lui cu femeile alea din vitrine şi, din ce în

ce mai multe, pe străzi. El, Harry, era un bărbat al străzilor, ceea ce probabil contribuise într-o măsură uriașă la dragostea lui pentru cărți și șemineuri; iar faptul că de patruzeci de ani era un bărbat al străzilor contribuise *fără doar și poate* la dorința lui de a încerca să trăiască la țară. Harry Hoekstra se săturase până-n gât de orașe, de *orice* oraș.

Doar unei singure iubite de-a lui Harry îi plăcuse să citească la fel de mult ca și lui, numai că nu citea ce trebuia; printre femeile cu care Harry se culcase, ea era cea mai aproape de ceea ce însemna a fi o prostituată. Era avocată, făcea muncă de voluntariat pentru o organizație a prostituatelor, o feministă liberală care-i spusese lui Harry că ea se identifica total cu prostituatele.

Organizația pentru drepturile prostituatelor se numea De Rode Draad (Firul Roșu); la vremea la care Harry o cunoscuse pe avocată, Firul Roșu se bucura de o relație inconfortabilă cu poliția. La urma urmei, și poliția, și Firul Roșu se preocupau de siguranța prostituatelor. Harry întotdeauna se gândea că această relație ar fi putut să aibă mai mult succes.

Însă de la bun început membrele comitetului de conducere al Firului Roșu îl călcaseră pe Harry pe nervi; pe lângă prostituatele și fostele prostituate militante, erau femeile (precum prietena lui, avocata) care i se păruseră a fi niște feministe *nepractice*, preocupate mai ales să transforme organizația într-o mișcare de emancipare pentru prostituate. Harry considerase, încă de la început, că Firul Roșu trebuia să se preocupe mai puțin de manifeste și mai mult de protejarea prostituatelor de pericolele profesiunii lor. Cu toate acestea, el le prefera pe prostituate și pe feministe, și nu pe *celelalte* membre ale comitetului, genul sindicalist și genul pe care Harry îl numea „cum-să-fii-subvenționat".

Numele avocatei era Natasja Frederiks. Două treimi dintre femeile care lucrau pentru Firul Roșu erau prostituate sau foste prostituate; la întrunirile lor, ne-prostituatele (precum Natasja) nu aveau voie să vorbească; toate celelalte persoane implicate în organizație erau voluntare. Și Harry fusese voluntar.

La sfârşitul anilor '80, poliţia şi Firul Roşu interacţionaseră mai mult decât o făceau acum. Între timp, organizaţia nu reuşise să atragă prostituatele străine – cu atât mai puţin pe cele „ilegale" –, iar numărul prostituatelor *olandeze* din vitrine sau de pe străzi se micşora tot mai mult.

Natasja Frederiks nu mai făcea muncă voluntară pentru Firul Roşu; îşi pierduse şi ea orice iluzii. (Natasja zicea despre sine că e o „ex-idealistă".) Pe Harry îl cunoscuse la una dintre întâlnirile de joia după-amiaza pentru prostituatele debutante. După părerea lui Harry, întrunirile acestea erau bine-venite.

El şedea în fundul sălii şi nu deschidea gura decât când i se adresa o întrebare directă; prostituatelor debutante le era prezentat drept „unul dintre membrii mai înţelegători ai forţelor de poliţie", iar fetele noi erau încurajate să stea de vorbă cu el după ce se încheia programul obişnuit. „Programul obişnuit" însemna adesea că o prostituată mai în vârstă le spunea debutantelor la ce trebuiau să fie atente. Una dintre prostituatele hârşite era Dolores de Ruiter sau Dolores Cea Roşie, cum o ştiau Harry şi toată lumea din Cartierul felinarelor roşii. Rooie Dolores fusese târfă în *de Wallen* şi apoi în Bergstraat cu mult înainte ca Natasja Frederiks să înceapă să practice avocatura.

Ceea ce le spunea Rooie de fiecare dată debutantelor era să se asigure că clientul lor avea erecţie. Şi nu glumea.

– Când tipul e în cameră cu voi – adică în *clipa* în care pune piciorul în prag –, trebuie să aibă erecţie.

Dacă n-avea, le avertiza Rooie pe fetele noi, poate că nu venise pentru sex.

– Şi niciodată să nu închideţi ochii, le atrăgea Rooie atenţia debutantelor. Unii tipi vă cer să închideţi ochii. Să *n-o faceţi!*

Nu se întâmplase nimic neplăcut sau dezamăgitor în relaţia lui sexuală cu Natasja Frederiks, dar ceea ce-şi amintea Harry cu intensitate era cum se ciondăneau din pricina cărţilor. Natasja era o persoană conflictuală din născare, în schimb lui Harry nu-i plăcea să se certe; dar îl bucura să aibă o prietenă

care citea la fel de mult ca el, chiar dacă ea nu citea ce trebuia. Natasja citea cărți de non-ficțiune, de genul celor care vor să schimbe lumea, adică citea *broșuri*. Majoritatea, cărți de stânga, ce vindeau iluzii – Harry nu credea că lumea (sau natura umană) putea fi schimbată. Slujba lui Harry era aceea de a înțelege și a accepta lumea existentă; îi plăcea să creadă că, poate cu ajutorul său, lumea era ceva mai sigură.

Harry citea romane pentru că în ele găsea cele mai bune descrieri ale naturii umane. Romancierii pe care-i prefera el nu sugerau niciodată că putea fi schimbat comportamentul uman, cu atât mai puțin comportamentul abject. Din punct de vedere moral, aveau și ei preferințe pentru un personaj sau altul, dar romancierii nu schimbau lumea; erau doar povestitori care aveau de spus povești mai-bune-decât-cele-obișnuite, iar povestitorii buni ziceau povești cu personaje credibile. Romanele preferate de Harry erau povești despre oameni reali, împletite într-o țesătură complexă.

Nu gusta romanele polițiste sau așa-numitele thrillere. (Fie le dezlega intriga prea iute, fie personajele nu erau plauzibile.) N-ar fi intrat niciodată într-o librărie să ceară să i se arate sectorul de literatură clasică ori cele mai noi apariții în proză, dar până la urmă tot „clasici" și romane „literare" citea mai mult decât orice alt gen de proză, deși toate erau romane cu o structură narativă destul de convențională.

Harry n-avea nimic împotrivă ca o carte să fie amuzantă, dar un autor care era *doar* comic (sau doar satiric) îl dezamăgea. Îi plăcea realismul social, însă nu și dacă autorului îi lipsea *cu totul* imaginația, nu și dacă povestea nu avea darul să-l facă să se întrebe în fiecare clipă ce urma să se mai întâmple. (Un roman despre o femeie divorțată – care-și petrece un weekend la un hotel într-o stațiune turistică, unde întâlnește un bărbat cu care își *imaginează* că are o aventură, dar nu o are, ci se întoarce pur și simplu acasă – nu se potrivea câtuși de puțin cu ceea ce înțelegea agentul Hoekstra prin roman.)

Nastasja Frederiks zicea că Harry era un „escapist" în ceea ce privea gustul său în materie de romane, dar Harry era neclintit în convingerea că Natasja era cea care evada din realitate cu broşurile alea idioate ale ei, pline de iluzii deşarte despre cum poate fi *schimbată* lumea!

Dintre autorii contemporani, agentul Hoekstra o prefera pe Ruth Cole. Natasja şi Harry se certaseră din pricina lui Ruth Cole mai mult decât din pricina oricărui alt autor. Avocata – care-şi oferise voluntar serviciile organizaţiei Firul Roşu, deoarece, zicea ea, se „identifica" total cu prostituatele – declara că poveştile lui Ruth Cole erau „prea bizare"; avocata – care susţinea sus şi tare drepturile prostituatelor, dar căreia nu i se îngăduia să vorbească la nici o întrunire a organizaţiei – pretindea că intrigile romanelor lui Ruth Cole erau „prea neverosimile". Unde mai pui că Natasjei nu-i plăcea intriga în general. Lumea *reală* (pe care cu atâta fervoare încerca s-o schimbe) nu avea nici o intrigă descifrabilă – era de părere Narasja.

Avocata – care (asemenea lui Harry) avea să renunţe să mai facă voluntariat pentru Firul Roşu, pe motiv că organizaţia prostituatelor nu reprezenta nici măcar a *douăzecea* parte dintre prostituatele active în oraşul Amsterdam – o acuza pe Ruth Cole că era „prea nerealistă" pentru gusturile ei. (La vremea la care şi Harry, şi Natasja vor fi părăsit munca de voluntariat în folosul organizaţiei Firul Roşu, întrunirile de joia după-amiaza destinate prostituatelor debutante atrăgeau mai puţin de cinci procente dintre debutantele care munceau în *de Wallen*.)

– Ruth Cole e mai realistă decât *tine*, îi spunea Harry Natasjei.

S-au despărţit din pricină că Natasja era de părere că Harry nu avea pic de ambiţie. Nici măcar nu *voia* să fie detectiv, se mulţumea să fie „doar" poliţist de patrulare. Adevărat, Harry simţea nevoia să bată străzile. Dacă nu era acolo afară, în *adevăratul* lui birou, străbătându-l la pas, avea sentimentul că nu e poliţist.

La acelaşi etaj la care se afla biroul *oficial* al lui Harry, îşi aveau şi detectivii biroul lor, plin de computere la care ei

își petreceau prea mult timp. Dintre detectivi, cel mai bun prieten al lui Harry era Nico Jansen. Lui Nico îi plăcea să-l tachineze pe Harry cu faptul că ultima crimă comisă asupra unei prostituate din Amsterdam, anume uciderea lui Dolores de Ruiter în camera ei cu vitrină, pe Bergstraat, fusese soluționată de computerul lui din biroul cu computere al detectivilor, dar Harry știa el ce știa.

Adică știa că, *în realitate*, uciderea prostituatei fusese rezolvată de martorul misterios; analiza pe care Harry o făcuse relatării martorului, care, la urma urmei, lui îi fusese adresată, îi indicase în fond lui Nico Jansen ce să caute în mult-lăudatul lui computer.

Dar ciondănelile lor erau amicale. Cazul fusese elucidat – asta conta, zicea Nico. Pe Harry îl preocupa însă martorul și nu-i convenea câtuși de puțin că acesta îi scăpase printre degete. Era absolut convins – ceea ce-l înnebunea și mai mult – că îl văzuse – *o* văzuse, pentru că era vorba de o femeie – și *cu toate acestea* îi scăpase!

Sertarul din mijloc de la masa de lucru a agentului Hoekstra l-a îmbărbătat; n-avea ce arunca din el. Vreo zece pixuri vechi, câteva chei – Harry habar n-avea de la ce erau, dar poate că acela care îl va înlocui se va amuza încercând să le ghicească *rostul*. Apoi un deschizător de sticle combinat cu tirbușon – chiar și într-o secție de poliție, nu se știe când ai nevoie de o *asemenea* ustensilă –, o linguriță (nu prea curată, dar putea fi spălată oricând). „Nu se știe niciodată când ți se face rău la serviciu și ai nevoie de-o linguriță să-ți iei doctoria", și-a zis Harry.

A dat să închidă sertarul, lăsându-i conținutul neatins, când a zărit un obiect de o utilitate încă și mai remarcabilă. Era mânerul rupt de la sertarul de jos al mesei de lucru, și numai Harry știa cât de folositoare era această unealtă. Se potrivea perfect între șanțurile de pe tălpile tenișilor lui Harry; o folosea ca să scoată de-acolo rahatul de câine, atunci când se întâmpla să

nimerească în vreunul. Dar cel care-l va înlocui n-ar avea cum să-şi dea seama de valoarea mânerului.

Folosind unul dintre pixuri, Harry a scris un bilet pe care l-a pus în sertarul din mijloc înainte să-l închidă. „NU REPARA SERTARUL DE JOS, DAR PĂSTREAZĂ MÂNERUL. EXCELENT PENTRU RĂZUIREA RAHATULUI DE CÂINE DE PE TĂLPI. HARRY HOEKSTRA."

Astfel îmbărbătat, Harry a luat la rând cele trei sertare laterale ale mesei, începând cu cel mai de sus. În primul se găsea un text scris de el, pe care însă nu-l citise niciodată în faţa membrelor organizaţiei Firul Roşu. Se referea la problema prostituatelor minore. Fără tragere de inimă, Harry acceptase punctul de vedere al organizaţiei ca vârsta legală pentru prostituate să fie coborâtă de la optsprezece la şaisprezece ani.

„Nimănui nu-i *place* ca minorele să se prostitueze" – astfel începea alocuţiunea lui Harry –, „dar mie îmi place şi mai puţin ideea ca minorele să muncească în locuri periculoase. Minorele se vor prostitua oricum. Multor proprietari de bordeluri nu le va păsa dacă prostituatele lor au numai şaisprezece ani. Important este ca fetele de şaisprezece ani să poată beneficia de aceleaşi servicii sociale şi facilităţi medicale ca şi prostituatele mai în vârstă, *fără* să se teamă că vor fi date pe mâna poliţiei."

Nu laşitatea îl împiedicase pe Harry să-şi citească textul; avusese şi înainte o poziţie contrară celei „oficiale" a poliţiei. Problema era că detesta însăşi ideea de a li se permite fetelor de şaisprezece ani să se prostitueze, doar pentru că nu puteau fi împiedicate s-o facă. Atunci când era vorba de a accepta lumea reală şi de a face o supoziţie de bun-simţ privitoare la modul în care lumea poate deveni cât de cât mai puţin periculoasă, chiar şi Harry Hoekstra, care avea o viziune realistă asupra societăţii, ar fi recunoscut că anumite subiecte îl deprimau.

Nu citise textul, pentru că, pe termen lung, n-ar fi fost de nici un ajutor practic pentru prostituatele minore, aşa cum nici întrunirile de joia după-amiaza pentru prostituatele debutante nu erau de vreun ajutor pentru cele mai multe dintre *ele*. Ele nu

veneau la întruniri; cel mai probabil nici nu știau că se țineau asemenea întruniri sau, dacă *știau,* puțin le păsa de ele.

Dar poate că textul lui va avea o utilitate practică pentru viitorul polițist care va ședea la masa lui, și-a zis Harry, prin urmare a lăsat hârtia unde era.

Cât despre sertarul mijlociu dintre cele laterale, Harry s-a speriat mai întâi văzând că e gol. Se uita la sertar cu disperarea unui om care fusese jefuit într-o secție de poliție; apoi și-a amintit că sertarul a fost întotdeauna gol. Masa aceea dovedea cât de puțin o folosise agentul Hoekstra! În fapt, așa-zisa „sarcină" de a face curățenie se concentra în totalitate asupra chestiunii neisprăvite pe care, de cinci ani, Harry o ținea conștiincios în sertarul de jos. În opinia lui, era singura chestiune polițienească ce stătea între el și pensionarea sa.

Cum mânerul se rupsese și devenise unealta predilectă a lui Harry pentru îndepărtarea rahatului de câine de pe tălpile pantofilor, el a fost nevoit să folosească briceagul ca să deschidă sertarul cu pricina. Dosarul privind martora uciderii lui Rooie Dolores era dezamăgitor de subțire, ceea ce însă nu însemna că agentul Hoekstra nu-l citise și răscitise cu cea mai mare atenție.

Harry aprecia o intrigă complicată, dar el avea o preferință neclintită pentru poveștile desfășurate cronologic. A găsi ucigașul înainte de a găsi martorul era ca și când ai începe o poveste de la coadă la cap. Într-o poveste ca lumea, întâi afli martorul.

Ruth Cole nu era căutată de un simplu polițist. Pe urmele sale se afla un *cititor* de modă veche.

Fiica prostituatei

Rooie își începuse activitatea de prostituată de vitrină în *de Wallen* pe când Harry era în primul lui an ca polițist de proximitate în Cartierul felinarelor roșii. Era cu cinci ani mai tânără decât el, deși el o bănuia că mințea în privința vârstei. În prima ei vitrină, pe Oudekennissteeg – aceeași străduță unde Vratna avea să se spânzure mai târziu –, Dolores de Ruiter părea mai tânără decât cei optsprezece ani pe care spunea că-i are. Dar ea chiar avea optsprezece ani. Nu mințise. Harry Hoekstra avea douăzeci și trei.

În opinia lui Harry, Dolores Cea Roșie în general *nu* prea spusese adevărul ori spusese numai jumătăți de adevăr.

În cele mai aglomerate zile, Rooie muncea în camera ei cu vitrină zece-douăsprezece ore în șir, timp în care satisfăcea chiar și cincisprezece clienți. Câștiga destui bani încât să-și poată cumpăra o cameră la parter, pe Bergstraat, pe care-o închiria temporar unei alte prostituate. La vremea respectivă, își limitase munca la numai trei zile pe săptămână, cinci ore pe zi, și-și permitea și două vacanțe pe an. De obicei, își petrecea Crăciunul într-o stațiune de schi din Alpi și în aprilie sau mai se ducea undeva unde era cald. Odată, de Paști, fusese la Roma. Fusese și la Florența, și în Spania, în Portugalia, în sudul Franței.

Rooie avea obiceiul de a-l întreba pe Harry Hoekstra unde să se ducă. La urma urmei, el citise o mulțime de ghiduri turistice. Deși Harry nu fusese niciodată în locurile acelea în care Rooie dorea să se ducă, el se interesa de hoteluri; Harry știa că

Rooie prefera destinațiile „moderat de scumpe". Știa de asemenea că, deși vacanțele în anotimpul cald erau importante pentru ea, lui Rooie îi plăceau mai mult stațiunile de schi la vremea Crăciunului; și, cu toate că lua lecții de schi în fiecare iarnă, nu trecuse niciodată de nivelul începătorilor. Când termina seria de lecții, schia singură câte o jumătate de zi și numai până întâlnea pe cineva, Rooie întotdeauna întâlnea pe cineva.

Îi spusese lui Harry că era haios să întâlnească bărbați care nu știau că e prostituată. Uneori, întâlnea bărbați tineri, de condiție bună, care schiau pe rupte și petreceau strașnic; cel mai adesea, întâlnea bărbați liniștiți, chiar sobri, care schiau la un nivel mediu. Dolores avea o fleblețe deosebită pentru tați divorțați care aveau dreptul să-și petreacă sărbătorile de Crăciun împreună cu copiii lor doar o dată la doi ani. (În general, tații cu fii erau mai ușor de sedus decât tații cu fiice.)

Rooie simțea o strângere de inimă când vedea într-un restaurant un bărbat însoțit de un copil. Deseori, cei doi nu vorbeau sau conversația lor era stângace – de obicei, despre schi sau mâncare. Pe chipurile taților, Rooie detecta un fel de singurătate care era altfel decât cea de pe chipurile colegelor ei de pe Bergstraat, dar tot singurătate era.

O poveste de dragoste cu un tată care călătorea însoțit de copilul său avea întotdeauna ceva delicat și tainic. Pentru cineva care nu avea parte de multe povești de dragoste *reale* în viață, Rooie credea că delicatețea și secretoșenia sporeau atracția sexuală; iar grija pe care trebuia s-o ai când la mijloc erau sentimentele unui copil condimenta relația.

– Nu te temi că tipii ăștia or să vrea să vină să te vadă în Amsterdam? a întrebat-o Harry la un moment dat. (În anul acela, Rooie fusese la Zermatt.)

Dar numai o dată se întâmplase ca un bărbat să insiste să vină la Amsterdam. De obicei, Rooie reușea să descurajeze o asemenea tentativă.

– Ce le spui că *faci?* a întrebat-o Harry în alt moment. (Rooie tocmai se întorsese din Pontresina, unde întâlnise un bărbat care stătea cu fiul său la Badrutt's Palace, în St. Moritz.)

Dolores „Cea Roșie" întotdeauna le spunea taților o jumătate de adevăr confortabil. „Îmi câștig o existență destul de bună din prostituție", începea Rooie, urmărind cum se instalează șocul, apoi adăuga: „A, nu vreau să spun că *sunt* prostituată! Sunt doar o proprietăreasă lipsită de simț practic, drept care *închiriez* prostituatelor..."

Dacă interlocutorul insista, ea umfla minciuna. Tatăl ei, medic neurolog, murise; iar ea transformase cabinetul lui într-o cameră cu vitrină pentru prostituate. Era mai puțin probabil să închiriezi prostituatelor decât medicilor, dar era „mai plin de culoare".

Îi plăcea să-i spună lui Harry Hoekstra poveștile pe care le inventa. Iar Harry se bucura indirect de micile aventuri amoroase ale lui Rooie, la fel cum și călătorea cu ajutorul poveștilor altora. Știa de unde apăruse urologul în povestea lui Rooie.

Existase *în realitate* un urolog care fusese admiratorul constant al lui Rooie *și* cel mai frecvent client al ei, un bărbat trecut bine de optzeci de ani – până când căzuse mort într-o duminică după-amiaza, în camera prostituatei de pe Bergstraat. Fusese un curtezan atât de desăvârșit, încât adeseori uita să facă sex, pentru care de altfel plătise. Rooie ținuse mult la dragul și bătrânul doctor Bosman care îi jura că-și iubește nevasta, copiii și nenumărații nepoți și nepoate și îi arăta lui Rooie fotografiile de familie cu o mândrie neabătută.

În ziua în care avea să moară, ședea în fotoliul pentru muie, cu toate hainele pe el, și se plângea că mâncase prea mult la prânz, chiar și pentru o zi de duminică. O rugase pe Rooie să-i dea un pahar cu apă și bicarbonat de sodiu, mărturisindu-i că (în acea clipă) avea nevoie de bicarbonat mai mult decât de „afecțiunile ei fizice inestimabile" – exact așa îi spusese.

Rooie îi mulțumise proniei că stătea cu spatele la el când doctorul Bosman își dăduse sufletul în fotoliu. După ce-i pregătise doctoria, se întorsese spre el, dar bătrânul era mort.

Predilecția lui Rooie pentru jumătăți de adevăr o trădase cu acea ocazie. Îi telefonase lui Harry Hoekstra și-i zisese că un bătrân murise în camera ei cu vitrină, dar măcar îl salvase de la o moarte în stradă. Văzuse că bărbatul nu arăta deloc bine, mergea împleticindu-se pe Bergstraat, și-l adusese în camera ei, îl așezase într-un fotoliu confortabil. Iar el o rugase să-i dea ceva de stomac.

–„Spune-i soției mele că o iubesc!" – astea au fost ultimele cuvinte ale bătrânului, îl informase Rooie pe Harry.

Nu-i spusese însă că urologul decedat fusese cel mai vechi și mai constant client al ei; voia în mod sincer să scutească familia doctorului Bosman de informația că preaiubitul lor patriarh murise împreună cu aceea care-i fusese târfă atâția ani. Dar Harry își dăduse seama de adevăr: din seninătatea de pe chipul doctorului Bosman, așa cum ședea în fotoliul pentru muie al lui Dolores „Cea Roșie", și din tulburarea vizibilă a lui Rooie. În felul ei, femeia îl *iubise* pe bătrânul urolog.

– De când vă întâlneați? întrebase Harry fără ezitare.

Rooie izbucnise în plâns.

– A fost întotdeauna atât de *drăguț* cu mine! hohotise Rooie. Nimeni n-a fost vreodată atât de drăguț cu mine. Nici măcar *tu*, Harry.

Harry o ajutase apoi pe Rooie să țeasă povestea. Pornind de la minciuna pe care i-o spusese ea la început, adăugaseră amândoi detaliile semnificative. *Unde* anume pe Bergstraat îl văzuse Rooie pe bătrânul doctor „împleticindu-se", cum se exprimase ea? *Cum* anume îl convinsese să intre în camera ei? Și oare nu trebuise să-l ajute să se așeze în fotoliu? Iar când urologul muribund o rugase pe prostituată să-i spună soției lui că o iubea, vocea îi fusese încordată? Avusese dificultăți în respirație? Se vedea că avea *dureri?* Cu siguranță că soția doctorului Bosman va dori să știe aceste lucruri.

Văduva Bosman îi fusese atât de recunoscătoare lui Rooie Dolores, încât prostituata milostivă avea să fie invitată la slujba de înmormântare. Toți membrii familiei bătrânului urolog își exprimau profunda recunoștință față de Rooie. Cu timpul, prostituata avea să fie cooptată în familia Bosman care își făcuse obiceiul s-o invite pe Rooie la mesele de Crăciun și Paște, la întrunirile de familie – căsătorii, aniversări.

Harry Hoekstra se gândise adesea că jumătatea de adevăr spus de Rooie în legătură cu doctorul Bosman era probabil cea mai bună minciună la care fusese vreodată părtaș. „Cum ți-a fost călătoria?" o întreba Harry pe prostituată când se întorcea din vacanță. În restul timpului, o întreba: „Ce mai fac Bosmanii?"

După ce Dolores de Ruiter a fost ucisă în camera ei cu vitrină, Harry a anunțat imediat familia Bosman; nici n-avea cui altcuiva să îi anunțe moartea. Harry era de asemenea sigur că familia Bosman o să se ocupe de înmormântare; și, într-adevăr, doamna Bosman a organizat și a plătit întregul serviciu funerar. Au luat parte la înmormântare destul de mulți membri ai familiei Bosman, precum și câțiva polițiști (printre care și Harry), și cam tot atâtea femei din organizația Firul Roșu. A venit și Natasja Frederiks, fosta prietenă a lui Harry. Dar cea mai impresionantă prezență a constituit-o *cealaltă* familie a lui Rooie, adică prostituatele, care veniseră cu duiumul. Rooie fusese îndrăgită de colegele ei.

Dolores de Ruiter trăise o viață de jumătăți de adevăr, iar minciuna care *nu* fusese câtuși de puțin cea mai bună din viața ei și pe care Harry o socotea drept una dintre cele mai dureroase minciuni la care fusese vreodată părtaș s-a vădit la înmormântare. Una după alta, prostituatele care-o cunoscuseră pe Rooie l-au luat deoparte pe Harry și i-au pus, toate, aceeași întrebare:

– Unde-i fiica? Și uitându-se la nenumăratii nepoți și nepoate ale bătrânului doctor Bosman, întrebau: Care-i dintre ei? Fiica ei nu-i aici?

– Fiica lui Rooie e moartă, a fost Harry nevoit să le spună. E moartă de mulți ani.

Adevărul – pe care numai Harry îl știa – era că fiica prostituatei murise înainte de-a se naște. Dar acesta fusese secretul bine păzit al lui Rooie.

Harry auzise despre englezul lui Rooie după ce prostituata se întorsese dintr-o vacanță de schi petrecută la Klosters. Rooie ascultase de sfatul lui Harry și se cazase la Chesa Grischuna, unde cunoscuse un englez pe nume Richard Smalley. Smalley era divorțat și își petrecea Crăciunul cu fiul său de șase ani, un băiețel pricăjit și neurastenic, într-o stare de permanentă nervozitate și oboseală, pentru care tatăl o învinovățea pe mama băiatului că era exagerat de protectoare. Cei doi o înduioșaseră pe Rooie. Băiatul nu se dezlipea de tatăl său și avea un somn atât de capricios, încât lui Richard Smalley și Rooie le fusese imposibil să facă sex. Reușiseră să-și „fure câteva sărutări" – cum îi povestise Rooie lui Harry mai târziu – „și să se giugiulească nițel, dar vârtos".

Rooie făcuse tot ce-i stătuse în putință să-l împiedice pe Smalley să vină s-o vadă la Amsterdam anul următor. De Crăciun, era rândul fostei soții să stea cu fiul neurastenic. Richard Smalley revenea singur la Klosters. Pe parcursul întregului an, în scrisori și în convorbiri telefonice, englezul o convinsese pe Rooie să-l însoțească de Crăciun la Chesa – un precedent periculos, ținuse Harry s-o avertizeze pe Rooie. (Era pentru prima oară că-și petrecea un al doilea Crăciun în aceeași stațiune de schi.)

Și s-au îndrăgostit, ea și Smalley – așa i-a spus Rooie lui Harry după ce s-a întors în Amsterdam. Richard Smalley voia să se însoare cu ea; și voia să-i facă și un copil.

– Dar englezul știe că ești prostituată? a întrebat-o Harry.

Ei bine, Rooie îi spusese lui Richard Smalley că era o *fostă* prostituată; spusese o jumătate de adevăr și spera ca atât să fie de ajuns.

În acea iarnă, Rooie și-a închiriat camera cu vitrină de pe Bergstraat altor două fete; chiria pe care-o primea, aproape

egala câștigul pe care-l obținea prostituându-se. Cel puțin îi ajungea pentru a trăi până se căsătorea cu Smalley și avea să fie „un venit suplimentar" consistent după măritiș.

Dar după căsătoria cu Smalley și după ce se mutase cu el la Londra, Rooie devenise o proprietăreasă absentă pentru cele trei prostituate din Amsterdam. Rooie avusese grijă să nu închirieze unor fete care se drogau, dar nu putea să prevadă felul în care aveau să se poarte chiriașele în vechiul ei hogeac de pe Bergstraat. Harry încercase să țină sub observație camera, însă chiriașele lui Rooie își permiteau tot felul de libertăți; una dintre fete se grăbise să subînchirieze unei a patra prostituate, a cincea avea să urmeze curând, iar una dintre ele era toxicomană. Apoi una dintre chiriașele lui Rooie spălase putina: până să-și dea Rooie seama că dispăruse, rămăsese datoare cu plata chiriei pe două luni.

Rooie era însărcinată când se întorsese la Amsterdam să vadă care era situația camerei ei de pe Bergstraat. Ceva instinctiv o făcea să se agațe de acel loc pe care abia de-și scotea banii, iar după câteva reparații necesare și câteva facturi pentru o curățenie serioasă, probabil că avea să rămână și cu datorii. Englezul îi cerea să vândă. Dar Rooie găsise două foste prostituate, olandeze amândouă, care voiau să se întoarcă la meserie; închiriindu-le numai lor camera, Rooie socotise că putea face față cheltuielilor de întreținere.

– Dă-l dracului de profit, îi spunea ea lui Harry. Vreau doar să păstrez camera, în cazul în care treaba nu merge ca lumea în Anglia.

O fi știut ea atunci, când era însărcinată în luna a șaptea, că n-o să meargă „bine" cu Richard Smalley. După un timp de la întoarcerea la Londra, o apucaseră chinurile facerii, dar nașterea nu mersese bine de la bun început. În ciuda unei cezariene de urgență, copilul se născuse mort. Rooie nu-și văzuse niciodată fetița moartă. Atunci începuse Smalley cu reproșurile previzibile. Ceva era în neregulă cu Rooie, ceva ce-i omorâse pruncul

în pântece; iar *ceea ce* era în neregulă cu ea trebuie să fi avut legătură cu fosta ei viață de prostituată: s-o fi futut prea mult.

Într-o bună zi, fără veste, Rooie apăruse din nou în vitrina ei de pe Bergstraat; atunci aflase Harry despre destrămarea mariajului ei și despre fetița născută moartă. (La data aceea, bineînțeles că Rooie vorbea engleza destul de bine.)

De Crăciun, Rooie se dusese din nou la Klosters și se cazase încă o dată la Chesa Grischuna, dar aceea avea să fie ultima ei vacanță într-o stațiune de rând. Cu toate că nici Richard Smalley și nici fiul lui neurastenic nu erau în stațiune, o fi ajuns și acolo vestea despre cine era Rooie. În situații imprevizibile, pe care ea nu le putea întrezări, își dădea seama că era tratată ca o fostă prostituată, nu ca o fostă soție.

Povestindu-i lui Harry, Rooie se jura că auzise pe cineva, într-o telegondolă, șoptind „Curva lui Smalley". Iar în Chesa – unde mânca în fiecare seară singură –, un bărbat mărunt, chel, îmbrăcat cu un sacou de catifea și cu lavalieră corai, îi făcuse avansuri. Un chelner îi adusese lui Rooie un pahar de șampanie din partea chelosului, împreună cu un bilet scris de mână în engleză, cu litere mari:

„CÂT?" se întreba în bilet.

Ea refuzase șampania.

La scurtă vreme după această ultimă vizită la Klosters, Rooie pusese capăt afișării în vitrină la sfârșit de săptămână. După încă o vreme, nu mai muncea nopțile, iar curând avea să se retragă din vitrină în mijlocul zilei – tocmai la timp să-și ia fiica de la școală. Așa le spunea ea tuturor.

Celelalte prostituate de pe Bergstraat îi cereau uneori să le arate fotografii. Normal că înțelegeau de ce n-o văzuseră niciodată pe presupuna fiică nici măcar în apropiere de Bergstraat; majoritatea prostituatelor își ascundeau față de copiii lor munca.

Prostituata cu care Rooie împărțea camera cu vitrină fusese cea mai curioasă, iar Rooie avea o fotografie pe care-o arăta cu plăcere. Fetița din fotografie avea cinci sau șase ani; ședea fericită pe genunchii lui Rooie, la un fel de petrecere în familie. Era

una dintre nepoatele doctorului Bosman, bineînțeles; doar Harry Hoekstra știa că fotografia fusese făcută la una dintre cinele de Paște ale familiei Bosman.

Prin urmare, *asta* era fiica prostituatei, a cărei absență nu fusese niciodată mai vizibilă ca la funeraliile lui Rooie. La acea adunare pestriță, unele dintre prostituate îl rugaseră pe Harry să le reamintească numele fiicei care lipsea; nu era un nume obișnuit. Harry și-l amintea?

Bineînțeles. O chema Chesa.

Iar după funeralii, la praznic – căci bătrâna doamnă Bosman, care plătea totul, credea în praznice –, numele fiicei moarte a fost destul de mult pomenit printre prostituate, făcând-o pe însăși bătrâna văduvă să-l abordeze pe Harry. (El nu știa cum să scape de-un ou fiert tare pe care nu voia să-l mănânce; oul avea pe el ceva ce părea să fie caviar.)

– Cine-i Chesa? l-a întrebat bătrâna doamnă Bosman.

Atunci Harry i-a spus toată povestea. Doamna Bosman s-a înduioșat până la lacrimi, dar proastă nu era bătrâna doamnă.

– Bineînțeles că știam că dragul meu soț vizita prostituate, i-a mărturisit ea lui Harry. Dar eu văd altfel lucrurile – ea mi-a făcut mie un serviciu și l-a *ferit* pe el să moară în stradă!

Cu puțini ani înainte să fie ucisă, Rooie Dolores își redusese vacanțele anuale la o singură vacanță în aprilie sau mai, când vremea se încălzea. Ultimele sărbători de Crăciun și le petrecuse cu familia Bosman; erau atât de mulți nepoți, încât Rooie avea multe cadouri de cumpărat.

– Tot e mai ieftin decât să mă duc la schi, îi spusese ea lui Harry.

Și într-o iarnă întunecată – era iarna dinainte de a fi ucisă – Rooie l-a rugat pe Harry s-o însoțească în vacanța ei din anotimpul cald, plătind nemțește.

– Tu ești ăla cu ghidurile turistice, l-a tachinat ea. Alege *tu* locul și eu te însoțesc.

Indiferent ce farmec ar fi avut tații ăia divorțați care-și petreceau vacanțele perpetue însoțiți de copiii lor supuși, ei bine, pe ea n-o mai vrăjeau.

De multă vreme își *imaginase* Harry cum ar fi să facă o excursie cu Rooie, dar invitația ei l-a surprins și l-a tulburat. Prima destinație unde se gândise să meargă împreună era Parisul. (Închipuiește-ți să fii la Paris cu o prostituată!)

Harry s-a apucat să facă însemnări pe marginile ghidurilor turistice, să sublinieze propoziții-cheie despre cele mai bune hoteluri. Unul dintre primele hoteluri în care se gândise Harry să stea era Hôtel du Quai Voltaire, același hotel unde Ted făcuse poza cu Marion și cu *labele* picioarelor lui Thomas și Timothy. Dar Hôtel du Quai Voltaire nu avea aceleași recomandări elogioase precum Hôtel de l'Abbaye sau Duc de Saint-Simon. Harry hotărâse că voia să stea undeva în Saint-Germain-des-Prés, dar considera că trebuia să lase în seama lui Rooie alegerea hotelului.

Harry și-a adus ghidurile Parisului, pline de sublinierile și adnotările sale, în camera lui Rooie de pe Bergstraat. Trebuise să aștepte o vreme pe stradă, până termina ea cu un client.

– Ah, Harry! a strigat ea. Vrei să duci o curvă bătrână la *Paris?* Aprilie la Paris!

Nici unul din ei nu fusese vreodată la Paris. N-ar fi mers treaba. Harry își putea închipui că lui Rooie o să-i placă Notre-Dame și Tuileries, magazinele de antichități despre care doar auzise; o putea vedea fericită la brațul lui în Grădina Luxembourg. Dar nu și-o prea putea imagina la Luvru. La urma urmei, ea locuia în Amsterdam și nu fusese nici măcar o dată la Rijksmuseum! Cum s-o ducă Harry la Paris?

– De fapt, nu cred că pot pleca, i-a spus el. Aprilie e o lună agitată în *de Wallen.*

– Atunci mergem în martie, i-a zis Rooie. Mergem în *mai!* Care-i treaba?

– Nu cred că pot s-o fac, Rooie, a recunoscut el.

Prostituatele sunt obișnuite cu refuzurile, le fac față destul de bine.

După ce fusese anunțat la telefon despre uciderea lui Rooie, Harry a căutat în camera ei din Bergstraat ghidurile pe care prostituata nu i le returnase. Erau puse toate pe măsuța îngustă din toaletă.

A observat, de asemenea, că ucigașul o mușcase pe Rooie și că felul în care fusese rostogolită de pe pat dădea de înțeles că asasinatul nu fusese făcut după un ritual. Mai mult ca sigur fusese strangulată, dar în jurul gâtului nu se vedeau vânătăi lăsate de degete; prin urmare, fusese sufocată cu antebrațul, și-a zis *hoofdagent*-ul.

În acea clipă, a zărit dulapul în perete, cu pantofii așezați cu vârfurile în afară. O pereche nu fusese aliniată în rând cu celelalte, iar în mijlocul șirului era un spațiu, semn că acolo își avusese locul o altă pereche.

„Rahat! Există un *martor!*" și-a dat seama Harry imediat. Știa că Rooie era una dintre puținele prostituate care făceau tot posibilul să le ajute pe debutante. Știa și cum: le lăsa să se uite când era cu un client, doar ca să vadă cum se făcea treaba. Pitise multe fete în dulapul din perete. Harry auzise despre metoda lui Rooie la una dintre întrunirile pentru prostituatele debutante, de la Firul Roșu. Dar Rooie nu mai fusese de ceva vreme la vreo întrunire din acelea; Harry nici măcar nu era sigur dacă Firul Roșu mai *ținea* întruniri pentru prostituatele debutante.

Fata care găsise cadavrul lui Rooie ședea smiorcăindu-se și hohotind pe pragul camerei lui Rooie. Se numea Anneke Smeets. Fusese dependentă de heroină și scăpase de dependență – cel puțin pe Rooie o convinsese că se lăsase. Anneke Smeets nu era îmbrăcată pentru munca în vitrină; de obicei, purta un corset de piele, cel pe care Harry îl văzuse atârnat în dulap.

Așa cum ședea pe prag, Anneke arăta ca o femeie oarecare, neîngrijită. Purta un pulover negru lălâu, căruia îi atârnau coatele, și jeanși rupți în ambii genunchi. Nu era fardată, nici

măcar rujată, părul îi era murdar și lățos. Singurul semn de desfrâu în toată înfățișarea aceea lipsită de orice nuri era tatuajul: un fulger (foarte mic) pe partea interioară a încheieturii de la mâna dreaptă.

– Se pare că cineva ascuns în dulap a asistat la tot, a început Harry.

Încă suspinând, fata a dat din cap:

– Așa se pare.

– O ajuta pe-o debutantă? a întrebat-o Harry.

– N-am habar de vreuna! a suspinat fata.

Prin urmare, existase un martor – Harry Hoekstra era aproape sigur de asta încă înainte să fi primit mărturia lui Ruth Cole la secția de pe Warmoesstraat.

– Ah, Dumnezeule! a strigat deodată Anneke. Nimeni nu s-a dus s-o ia pe fata ei de la școală! Cine o să-i spună fetei?

– S-a dus cineva s-o ia, a mințit Harry. I-a spus deja cineva.

Adevărul avea să-l mărturisească Harry câteva zile mai târziu, când cel mai bun prieten al său dintre detectivi, Nico Jansen, dorise să stea de vorbă cu el între patru ochi. Harry știa ce însemna acea „vorbă".

Pe masa lui Jansen se găseau ghidurile Parisului. Harry Hoekstra își scria numele pe toate cărțile care-i aparțineau. Nico Jansen deschisese unul dintre ghiduri acolo unde era vorba de Hôtel Duc de Saint-Simon. Pe margine, Harry notase: „Inima Faubourg Saint-Germain, un loc extraordinar."

– Ăsta nu-i scrisul tău, Harry? l-a întrebat Jansen.

– Numele meu e pe prima pagină, Nico. Ți-a scăpat numele *meu?* l-a întrebat Harry pe prietenul său.

– Te gândeai să pleci cu ea într-o excursie? a vrut să știe detectivul Jansen.

Harry era polițist de mai bine de trei decenii; în sfârșit, simțea pe propria piele ce înseamnă să fii suspect.

Harry i-a explicat că Rooie făcea multe excursii – el, în schimb, nu făcea altceva decât să citească ghiduri turistice. Obișnuia să-i împrumute și ei ghidurile, și asta nu de ieri,

de-alaltăieri. Iar ea se obișnuise să-l întrebe unde să stea și ce să viziteze.

– Dar n-ai avut o *relație* cu Rooie, nu-i așa, Harry? N-ai plecat niciodată în excursie cu ea, nu-i așa?

– Nu, niciodată, a răspuns Harry.

De obicei, era o idee bună să le spui polițiștilor adevărul. Harry *nu* avusese o relație cu Rooie; și nici nu plecase vreodată în excursie cu ea. Cel puțin asta era adevărat. Dar polițiștii nu trebuie să știe chiar *totul*. Nu era nevoie ca Nico Jansen să știe că Harry fusese tentat. Ah, cât de tentat fusese!

Agentul Hoekstra își găsește martora

Hoekstra purta uniforma de polițist numai în acele ocazii când Cartierul felinarelor roșii era plin de turiști sau de oameni veniți din provincie. (O purtase și la funeraliile lui Rooie.) Iar când era vorba de tururi organizate, el era polițistul de serviciu al Districtului 2, nu numai pentru că vorbea engleza (și germana) mai bine decât orice alt polițist de la secția de pe Warmoesstraat, ci și pentru că era recunoscut ca expert în Cartierul felinarelor roșii și îi plăcea să-i conducă pe oameni pe străzile sale.

Odată, arătase *de Wallen-ul* unui grup de călugărițe. Nu de puține ori prezentase „zidurile mici" chiar și elevilor. Prostituatele din vitrine își fereau privirile când îi vedeau pe copii venind, dar odată, o femeie dintr-o vitrină trăsese brusc perdelele. Mai târziu, i-a spus lui Harry că-și recunoscuse propriul copil în grup.

Agentul Hoekstra era polițistul de serviciu al Districtului 2 și când trebuiau făcute declarații presei. Deoarece mărturiile false erau o practică obișnuită, Harry învățase iute să nu dezvăluie niciodată presei detaliile exacte ale unei crime; dimpotrivă, jurnaliștilor le oferea adesea detalii *false* – ceea ce ducea rapid la demascarea dementilor. În cazul uciderii lui Dolores „Cea Roșie", reușise să obțină niște mărturii false, spunându-le jurnaliștilor că Rooie fusese sugrumată după „o luptă violentă".

Cele două mărturii false proveneau de la niște bărbați care declaraseră că o strangulaseră pe Rooie cu mâinile lor. Unul din ei își convinsese nevasta să-l zgârie pe față și pe mâini;

celălalt își convinsese iubita să-l lovească de câteva ori în fluierele picioarelor. Ambii bărbați *arătau* ca și când luaseră parte la o „luptă violentă".

Cât despre metoda reală folosită în uciderea lui Rooie, detectivii nu pierduseră vremea în fața computerelor; transmiseseră informațiile necesare Interpolului din Wiesbaden, Germania, și astfel descoperiseră că în urmă cu cinci ani, la Zürich, o prostituată fusese ucisă în același mod.

Singurul lucru pe care Rooie reușise să-l facă fusese să-și arunce un pantof. Prostituata din Langstrasse, Zürich, izbutise să opună mai multă rezistență; își rupsese o unghie, după toate aparențele în timpul unei lupte scurte. Câteva fire de țesătură – se presupunea că din pantalonii costumului purtat de ucigaș – se prinseseră sub unghia ruptă a prostituatei; o țesătură de calitate foarte bună – și ce-i cu asta?

Cea mai convingătoare legătură între crima din Zürich și asasinarea lui Rooie în Amsterdam era că și în Zürich existase o lampă cu picior, de la care fuseseră scoase abajurul și becul, fără a fi fost deteriorate. Poliția din Zürich nu deținea nici un indiciu despre fotografierea victimei. Crima din Zürich nu avusese nici un martor, și nimeni nu trimisese poliției de-acolo un tub de emulsie polaroid, pe care să fi rămas amprenta degetului mare drept al ucigașului.

Totuși, nici o amprentă găsită în camera prostituatei din Langstrasse, Zürich, nu se potrivea cu amprenta din Amsterdam și nici în dosarele Interpolului din Wiesbaden nu exista o amprentă identică. A doua amprentă de pe tub, distinctă și *mică,* aparținea unui deget arătător drept. Semn că prezumtivul martor ridicase tubul ținându-l de capete cu degetul mare și cel arătător. (Cu *siguranță* martorul era o femeie, toată lumea fusese de acord cu acest aspect, deoarece amprenta era mult mai mică decât amprenta prezumtivului ucigaș.)

O altă amprentă mică și distinctă a degetului arătător drept fusese prelevată de pe unul dintre pantofii din dulapul lui Rooie, așezați cu vârfurile spre cameră. Același deget arătător drept

atinsese mânerul interior al uşii de la camera lui Rooie – fără îndoială atunci când martora ieşise în stradă, după plecarea ucigaşului. Oricine ar fi fost martora asta, era dreptace şi avea o cicatrice subţire cât firul de păr exact pe mijlocul buricului de la degetul arătător drept.

Dar Interpolul nu găsise în arhiva sa nici această amprentă a degetului arătător drept al prezumtivei martore – Harry nu se aşteptase ca Interpolul să identifice *acea* amprentă. El era sigur că martora lui nu era o infractoare. Iar după ce, timp de o săptămână, stătuse de vorbă cu prostituatele din zonă, Harry se convinsese şi de faptul că martora sa nu era o prostituată. O fi fost o individă din aia care făcea turism sexual.

Într-o perioadă scurtă de timp, în mai puţin de-o săptămână, fiecare prostituată de pe Bergstraat o văzuse pe posibila martoră de vreo şase ori! Iar Anneke Smeets *vorbise* cu ea. Femeia misterioasă întrebase de Rooie într-o seară, iar Anneke – cu corsetul ei de piele şi fluturând un vibrator – îi spusese turistei pretinsul motiv pentru care Rooie nu muncea seara. Rooie era cu fiica ei, aşa spusese Anneke.

Prostituatele de pe Korsjespoortsteeg o văzuseră şi ele pe femeia misterioară. Una dintre târfele mai tinere i-a spus lui Harry că martora lui era lesbiană, dar celelalte prostituate nu erau de aceeaşi părere; fuseseră precaute faţă de femeie pentru că nu înţeleseseră ce voia.

Bărbaţii care se plimbau prin faţa prostituatelor din vitrine – mereu privind, mereu în călduri, dar nehotărâţi – erau numiţi *hengsten* („armăsari"), iar prostituatele care-o văzuseră pe Ruth Cole trecând prin dreptul vitrinelor lor spuneau despre ea că e o femeie *hengst*. Dar bineînţeles că nu există o femeie-armăsar şi tocmai de aceea persoana misterioasă le crease prostituatelor un sentiment de disconfort.

– Arăta ca o reporteriţă, i-a zis una dintre ele lui Harry.

(Reporterii le creau prostituatelor cel mai puternic sentiment de disconfort.)

O jurnalistă străină? Agentul Hoekstra respingea această posibilitate. Majoritatea jurnaliștilor străini care veneau la Amsterdam în interes de serviciu erau sfătuiți să ia legătura cu *el.*

De la prostituatele din *de Wallen,* Harry a aflat că femeia misterioasă nu fusese tot timpul singură. La un moment dat, o însoțise un tânăr, probabil un student. În vreme ce martora pe care o căuta Harry avea treizeci și ceva de ani și vorbea numai engleza, băiatul era olandez sadea.

Astfel își găsea răspunsul una dintre întrebările agentului Hoekstra: Dacă martora lui dispărută era o străină vorbitoare de engleză, cine scrisese în olandeză mărturia? O informație suplimentară lumina întru câtva documentul scris îngrijit, cu litere de tipar pe care martora îl expediase lui Harry prin poștă. Un artist în tatuaje, pe care Harry îl socotea expert grafolog, se uitase la literele scrise meticulos și trăsese concluzia că textul fusese *copiat.*

Artistul se numea Henk, el realiza majoritatea tatuajelor cu litere la muzeul tatuajului din Cartierul felinarelor roșii, așa-numita Casă a Durerii. (Specialitatea lui era să tatueze un poem – orice poem – în forma unui trup de femeie.) Părerea lui era că pixul martorei zăbovise prea mult asupra fiecărei litere; numai cineva care copiază într-o limbă străină ar scrie fiecare literă atât de încet.

– Cine e nevoit să depună atâta efort ca să nu facă nici o greșeală ortografică? îl întrebase Henk pe Harry. Cineva care nu cunoaște limba – absolut sigur.

Prostituatele din *de Wallen* nu credeau că martora lui Harry și tinerelul olandez formau un cuplu.

– Nu-i doar diferența de vârstă, spunea prostituata thailandeză de pe Barndesteeg, pe care o vizitaseră Ruth și Wim. Era limpede ca lumina zilei că n-au făcut niciodată sex.

– Poate se pregăteau să facă, și-a dat Harry cu părerea. Poate urmau să facă.

– Nu mi s-a părut, a zis prostituata. N-au fost în stare să-mi spună nici măcar ce voiau. Cică voiau doar să *privească,* dar nu știau nici măcar *ce* voiau să privească!

Cealaltă prostituată thailandeză care-și amintea de cuplul neobișnuit era bătrâna sadică, renumită că-și teroriza clienții.

– Băiatu' ăla olandez avea una babaaană, a declarat ea. Era mort s-o facă. Da' *mami* a lui nu-l lăsa.

– Băiatul ăla ar fi futut orice, numa' pe mine nu, a spus travestitul din Ecuador. Femeia era doar curioasă. Nu-i ardea de sex. Voia doar să *afle* câte ceva despre sex.

Dacă băiatul olandez ar fi fost cu femeia misterioasă în dulapul lui Rooie, amândoi ar fi încercat să împiedice omorul – Harry era sigur de asta. Aproape de la bun început, Harry se îndoise că martora era o prostituată debutantă; chiar și o debutantă s-ar fi dus glonț la poliție, exceptând cazul în care era o „ilegală", iar dacă ar fi fost „ilegală", pe cine ar fi putut găsi să-i scrie declarația într-o olandeză atât de perfectă?

O prostituată jamaicană de pe Slapersteeg și-o amintea și ea pe Ruth Cole.

– Era scundă. Zicea că s-a rătăcit, i-a spus ea lui Harry. Am apucat-o de braț și-am scos-o de pe alee. M-am mirat că avea un braț atât de vânjos.

Atunci și-a dat agentul Hoekstra seama că o văzuse pe femeia misterioasă! Și-a amintit-o deodată pe femeia pe care o urmărise prin *de Wallen* într-o dimineață devreme; avea mersul atletic. Mică de statură, dar puternică. Nicidecum nu dădea impresia că „s-a rătăcit". Părea să aibă un scop, iar Harry o urmărise nu numai pentru că nu se potrivea cu locul acela, ci și pentru că era surprinzător de atrăgătoare. (Pe lângă faptul că-i părea vag familiară! E de mirare că Harry n-o recunoscuse după fotografiile de pe supracoperte.) Sesizând că femeia observase c-o urmărește, Harry se întorsese la secția de pe Warmoesstraat.

Ultimele persoane cu care a stat de vorbă Harry au fost cele două prostituate grase din Ghana. Turista necunoscută se oprise pe Stoofsteeg cât să le întrebe pe prostituate de unde

erau; la rândul lor, o întrebaseră pe Ruth Cole de unde era *ea*, iar aceasta le răspunsese că din Statele Unite. (Ceea ce a aflat Harry de la prostituatele din Ghana – anume că martora lui era americancă – avea să se dovedească o informație mult mai importantă decât i se păruse la început.)

Nico Jansen ajunsese într-un punct mort în munca pe care o desfășura pe computer. Emulsia polaroid cu șapcă albastră azur ar fi putut fi cumpărată fie din Amsterdam, fie din Zürich. Faptul că ucigașul semăna cu o cârtiță (cum zisese martora misterioasă), că șuiera când respira, că avea ochi mijiți („aproape complet închiși")... la ce-i foloseau astea fără o amprentă din Zürich care să se potrivească amprentei de pe tubul de emulsie din Amsterdam?

Iar faptul că martora crezuse că ucigașul lucra pentru SAS, liniile aeriene scandinave, s-a dovedit o pistă falsă. În ciuda examinării amprentelor fiecărui angajat care lucra în sistemul de securitate al SAS, nu s-a găsit nici una care să se potrivească.

Prinderea ucigașului s-a datorat numai faptului că Harry Hoekstra știa engleza la perfecție (și nițică germană). Până la urmă, cea mai importantă informație din mărturia martorei a fost observația că ucigașul vorbea engleza aparent cu un accent *german*.

Era tocmai ziua în care Nico Jansen îi spusese lui Harry că detectivii ajunseseră într-un punct mort privind ucigașul lui Rooie. Harry a citit din nou mărturia. Deodată, i-a sărit în ochi elementul care-i lipsea. Dacă limba maternă a ucigașului era germana, înseamnă că SAS *nu* era SAS – în alfabetul german, ca și în cel olandez, *a* se pronunța ca *ah*. În alfabetul german, *e* se pronunța ca *ay*. Iar pentru martora *lui* americancă, S*E*S trebuie să-i fi sunat ca S*A*S. Ucigașul n-avea nici o legătură cu liniile scandinave. Ucigașul avea legătură cu securitatea unei companii numite S*E*S!

Harry n-avea nevoie de computerul lui Nico Jansen să afle ce era S*E*S. Camera Internațională de Comerț a acceptat cu

plăcere să-l ajute pe Harry să găsească o companie cu inițialele respective într-un oraș în care se vorbea germana și, în mai puțin de zece minute, Harry l-a identificat pe patronul ucigașului. Venerabila Schweizer Elektronik- und Sicherheitssysteme (SES) își avea sediul în Zürich; compania concepea și instala sisteme de securitate pentru bănci și muzee peste tot în Europa.

Harry a avut un ușor sentiment de satisfacție să-l găsească pe Nico Jansen în biroul detectivilor, unde computerele le scăldau mereu chipurile într-o lumină nefirească și-i bombardau cu sunete nefirești.

– Nico, am ceva ce poți să introduci în computerul tău, i-a zis Harry. Dacă vrei să vorbesc cu colegul tău din Zürich, germana mea e mai bună decât a ta.

Detectivul din Zürich se numea Ernst Hecht; mai avea puțin și se pensiona. Crezuse că niciodată nu va descoperi cine ucisese o prostituată braziliancă în zona Langstrasse, cu aproape șase ani în urmă. Dar Schweizer Elektronik- und Sicherheitssysteme era o companie de sisteme de securitate mică, însă importantă pe piață; din motive legate de asigurări, fiecare angajat al companiei, care concepuse ori instalase un sistem de securitate pentru vreo bancă sau vreun muzeu, fusese amprentat.

Degetul mare care se potrivea cu amprenta degetului mare de pe tubul de emulsie polaroid aparținea unui fost angajat, inginer în domeniul sistemelor de alarmă, pe nume Urs Messerli. Messerli se deplasase la Amsterdam în toamna lui 1990, ca să facă o estimare a costurilor unui sistem de detectare a mișcării și focului într-un muzeu de artă. Avea întotdeauna asupra sa un aparat foto Polaroid vechi, ce folosea filme 4X5 Land, tip 55, și ale cărui fotografii în alb-negru erau preferate de toți inginerii de la SES. Erau fotografii de format mare, cu negative. Messerli făcuse peste o sută de fotografii cu interiorul muzeului de artă din Amsterdam, ca să calculeze câte sisteme de detectare ar fi necesare și unde anume să fie instalate.

Urs Messerli nu mai lucra pentru SES, pentru că era foarte bolnav. Se afla internat în spital și părea să nu mai aibă mult de

trăit, asta din cauza unei infecții pulmonare provocate de emfizemul de care suferea de peste cincisprezece ani. Harry Hoekstra și-a spus că e foarte posibil ca respirația unei persoane care suferă de emfizem să *sune* ca o respirație asmatică.)

Universitätsspital din Zürich era vestit pentru grija cu care trata pacienții suferinzi de emfizem. Ernst Hecht și Harry nu trebuiau să se teamă că Urs Messerli ar putea s-o șteargă înainte să apuce ei să stea de vorbă cu el, numai să nu dea ortu' popii între timp; pacientul avea mască de oxigen aproape tot timpul.

De curând, soarta îl bătuse pe Messerli o dată în plus. Soția lui, care-i fusese alături timp de treizeci de ani și mai bine, intentase divorț. În timp ce el se afla pe patul de moarte, trăgându-și la propriu sufletul, soția lui insista să *nu* fie scoasă din testamentul soțului ei. Descoperise câteva fotografii cu femei goale în biroul lui de acasă. La scurt timp după ce el ajunsese în spital, o rugase să caute niște documentele importante – anume un codicil la testamentul lui. Frau Messerli dăduse peste fotografii fără să vrea.

Când Harry a luat avionul spre Zürich, Frau Messerli încă n-avea habar care era cel mai important aspect al fotografiilor cu femei goale, pe care ea le dăduse avocatului care urma să se ocupe de divorț. Nici ea, nici avocatul nu realizaseră că erau fotografii cu prostituate moarte; pe ei nu-i interesa decât că erau *despuiate*.

Lui Harry nu i-a fost greu să identifice fotografia lui Rooie în biroul lui Ernst Hecht; iar Hecht o recunoscuse fără probleme pe prostituata braziliancă ucisă pe Langstrasse. Ce-i surprinsese pe ambii polițiști era că existau și alte șase fotografii.

Compania Schweizer Elektronik- und Sicherheitssysteme îl trimisese pe Urs Messerli peste tot în Europa. Messerli ucisese prostituate în Frankfurt și Bruxelles, în Hamburg și Haga, în Viena și Antwerp. Nu le ucisese întotdeauna în același mod eficient, nici nu le scăldase întotdeauna în lumina becului din servieta lui mare de piele, dar de fiecare dată le *poziționase* pe

decedate în același fel: pe o parte, cu ochii închiși, cu genunchii trași la piept, o poziție umilă, copilăroasă, și tocmai de aceea soția lui Messerli (și avocatul acesteia) nu bănuiseră că femeile despuiate erau *moarte.*

– Trebuie să-ți feliciți martora, i-a spus Ernst Hecht lui Harry.

Se îndreptau spre Universitätsspital, să-l vadă pe Urs Messerli înainte să-și dea duhul – Messerli mărturisise deja.

– O, *bineînțeles* că o voi felicita, i-a răspuns Harry. Când o s-o găsesc.

Engleza lui Urs Messerli era exact așa cum o descrisese martora misterioasă: vorbea bine, dar cu accent german. Harry a preferat să-i vorbească în engleză – mai ales că și Ernst Hecht vorbea destul de bine engleza.

– În Amsterdam, pe Bergstraat... a început Harry. Avea păr castaniu-deschis și o siluetă bună pentru o femeie de vârsta ei, dar sâni cam mici...

– Da, da... știu! l-a întrerupt Urs Msserli.

O asistentă trebuia să-i scoată masca de oxigen ca să poată vorbi; și apoi Messerli horcăia – scotea un sunet ca și când sorbea ceva –, înainte ca asistenta să apuce să-i pună iar masca peste gură și nas.

Era mult mai cenușiu decât atunci când îl văzuse Ruth Cole și-l comparase cu o cârtiță; acum, pielea lui era precum cenușa. Spațiile de aer lărgite în plămânii lui scoteau un sunet propriu, distinct de răsuflarea lui zdrențuită; parcă auzeai cum se sfâșie țesutul deteriorat ce căptușea pereții spațiilor de aer.

– A fost un martor la Amsterdam, i-a spus Harry ucigașului. O femeie. Nu cred că ai apucat s-o vezi.

Deodată, ochii aceia ca niște vestigii s-au deschis larg – ca o cârtiță care descoperă că vede. Asistenta a îndepărtat încă o dată masca de oxigen.

– Da, da... am *auzit*-o! Era *cineva* acolo! a horcăit Urs Messerli. A scos un sunet slab. *Aproape* că am auzit-o.

L-a apucat o criză paroxistică de tuse. Asistenta s-a grăbit să-i acopere gura și nasul cu masca.

– Stătea în dulapul din perete, i-a spus Harry lui Messerli. Toți pantofii fuseseră întorși cu vârfurile în afară, iar ea stătea între pantofi. Probabil că i-ai fi putut vedea gleznele dacă te-ai fi uitat.

La această informație, Urs Messerli s-a întristat peste măsură, ca și când l-ar fi bucurat ca măcar s-o *întâlnească* pe martora aceea – dacă nu s-o și omoare de-a dreptul.

Lucrurile acestea se întâmplau în aprilie '91, la șase luni după uciderea lui Rooie și la un an după ce Harry Hoekstra fusese aproape să o ducă pe Dolores De Ruiter la Paris. În acea noapte la Zürich, Harry își dorea s-o fi *dus* pe Dolores de Ruiter la Paris. Nu era nevoit să-și petreacă noaptea la Zürich; ar fi putut să ia avionul înapoi la Amsterdam în aceeași seară, dar voia ca măcar o dată să facă ceva despre care citise numai în ghidurile turistice.

L-a refuzat pe Ernst Hecht care-l invitase la cină. Harry voia să fie singur. Gândul la Rooie îl făcea să nu fie singur *de tot*. Alesese chiar și un hotel despre care credea că i-ar fi plăcut și lui Rooie. Chiar dacă nu era cel mai scump hotel din Zürich, era prea scump pentru un polițist. Dar Harry călătorise atât de puțin, încât economisise destui bani. Nu se aștepta ca Districtul S să-i deconteze cazarea la Hotel zum Storchen, nici măcar pentru o singură noapte, dar el acolo voia să stea. Era un hotel fermecător de romantic, pe malul râului Limmat. Harry a ales o cameră cu ferestre spre râu și spre primăria scăldată în lumină.

Cina a luat-o la Kronenhalle, pe malul celălalt al râului. Acolo mâncase Thomas Mann... și James Joyce. Erau două saloane cu tablouri originale semnate de Klee, Chagall, Matisse, Miró, Picasso. Lui Rooie puțin i-ar fi păsat, dar i-ar fi plăcut *Bündnerfleisch* și ficatul de vită cu *Rösti*.

De obicei, Harry nu bea nimic mai tare decât berea, însă în acea seară, la Kronenhalle, a băut singur patru beri și o sticlă întreagă de vin roșu. Era beat când s-a întors în camera lui de

hotel. A adormit încălțat și numai apelul telefonic al lui Nico Jansen l-a forțat să se trezească și să se dezbrace, pentru ca apoi să se culce ca lumea.

– Zi-mi, i-a cerut Jansen. S-a isprăvit, da?

– Sunt beat, Nico, a răspuns Harry. Dormeam.

– Nu contează, a zis Nico Jansen. Nemernicul a ucis opt prostituate – pe fiecare în alt oraș, corect?

– Corect. O să moară în vreo două săptămâni, așa mi-a spus doctorul lui, a zis Harry. Are o infecție la plămâni. De cincisprezece ani suferă de emfizem. Sună a astm, așa am avut impresia.

– Pari vesel.

– Sunt beat, a repetat Harry.

– Ar trebui să fii beat și *fericit,* Harry, i-a zis Nico. S-a isprăvit, da?

– Totul, în afară de martoră, a spus Harry Hoekstra.

– Tu și martora aia a ta! Uit-o. Nu mai avem nevoie de ea.

– Dar am *văzut-o!*

Abia acum, spunând aceasta, și-a dat Harry seama că tocmai pentru că o *văzuse* nu și-o putea scoate din cap. Cu ce se *ocupa?* Habar n-avea ea ce martor bun fusese, și-a zis Harry. Dar lui Nico i-a spus doar atât:

– Vreau s-o felicit.

– Iisuse, chiar că *ești* beat! a exclamat Jansen.

Harry a încercat să citească în pat, dar era prea beat să înțeleagă ce citea. Romanul, care în timpul zborului cu avionul fusese o lectură oarecare, îl punea la grea încercare în starea de beție în care se afla. Era vorba de noul roman al lui Alice Somerset, al patrulea. Și ultimul din seria romanelor polițiste a căror eroină principală era Margaret McDermid – se intitula *McDermid pensionară.*

În ciuda disprețului său pentru ficțiunea polițistă, Harry Hoekstra era un mare fan al venerabilei autoare canadiene. (Eddie O'Hare n-ar fi considerat niciodată vârsta de șaptezeci și doi de ani ca fiind „venerabilă", asta era vârsta lui Alice Somerset alias Marion Cole, în aprilie '91).

Lui Harry îi plăceau așa-numitele mistere ale lui Margaret McDermid, pentru că se gândea că detectiva de la Persoane Dispărute avea o cantitate de melancolie convingător de potrivită pentru un polițist. Și mai era ceva: romanele lui Alice Somerset nu erau chiar „polițiste", erau investigații psihologice în mintea unei polițiste singuratice. Pentru Harry, romanele demonstrau într-un mod plauzibil *efectul* acelor persoane dispărute asupra inspectorului McDermid, adică, bineînțeles, persoanele pe care detectivul nu le-a putut găsi niciodată.

Deși la vremea respectivă Harry mai avea cel puțin patru ani și jumătate până la pensie, nu-i prea cădea bine să citească despre o polițistă care *se pensionase* – mai cu seamă pentru că romanul scotea în evidență că, deși se pensionase, inspectorul McDermid continua să gândească asemenea unui polițist.

Ea ajunge prizoniera acelor fotografii ale băieților americani dispăruți pentru totdeauna. Nu se îndură să distrugă fotografiile, chiar dacă știe că băieții nu vor fi găsiți niciodată. „Într-o bună zi, își va face curaj să le distrugă – așa spera ea". (Și așa se sfârșea romanul.)

Spera?, s-a întrebat Harry. Asta-i *treaba? Spera* și-atât? Rahat! Ce sfârșit de roman era ăsta? Profund deprimat și încă treaz, Harry a privit fotografia autoarei. Era iritat că niciodată nu-ți puteai face o impresie clară despre cum arăta Alice Somerset. Chestia asta cu fața întoarsă de la cititor; și pălăria, mereu purta pălărie. Pălăria *chiar* că-l enerva pe Harry. Una e să ai un pseudonim literar, dar ce era autoarea asta – o infractoare?

Și pentru că Harry nu putea vedea ca lumea chipul lui Alice Somerset, ei bine, tocmai chipul ăsta ascuns i-a amintit de martora lui dispărută. Nici la chipul acela nu se uitase ca lumea. Firește, îi observase sânii, sesizase și vioiciunea pe care o vădea întregul ei trup; dar ceea ce-l mai impresionase era felul în care părea să *studieze* totul. Ăsta era unul dintre motivele ce-l îmboldeau s-*o* studieze. Harry și-a dat seama că nu dorea s-o revadă numai pentru că ea era *martora;* indiferent cine era, era o femeie pe care el dorea s-o întâlnească.

*

În acel aprilie '91, când ziarele din Amsterdam prezentau povestea prinderii celui care ucisese prostituatele, faptul că ucigașul era bolnav, pe moarte, crea o oarecare stare de descumpănire. Urs Messerli n-avea să mai părăsească Universitätsspital din Zürich – avea să moară în aceeași lună. Un ucigaș în serie care omorâse nu mai puțin de opt prostituate ar fi trebuit să stârnească mai multă senzație, dar povestea a ținut capul de afiș mai puțin de-o săptămână; la sfârșitul lui mai, dispăruse cu totul ca știre de presă.

Maarten Schouten, editorul olandez al lui Ruth Cole, se afla la Târgul de Carte pentru copii de la Bologna, Italia, când povestea fusese dată publicității. (În Italia, nu constituia o știre, pentru că nici una dintre prostituate nu fusese italiancă.) De la Bologna, Maarten a plecat la New York, așa cum făcea în fiecare an; acum că fiii lor erau mari, Sylvia îl însoțea în ambele locuri. Și pentru că Maarten și Sylvia nu aflaseră vestea prinderii celui care-o ucisese pe Rooie, nici Ruth n-a aflat știrea. Ea continua să creadă că omul-cărțiță scăpase basma curată, că încă bântuia *liber*.

În toamna lui 1995, adică patru ani și jumătate mai târziu, Harry Hoekstra, care se apropia de cincizeci și opt de ani și *aproape* se pensionase, a văzut noul roman al lui Ruth Cole în vitrina librăriei Athenaeum de pe strada Spui. L-a cumpărat fără să stea pe gânduri.

– Era și timpul să scrie un roman nou, i-a spus agentul Hoekstra vânzătoarei.

Toate vânzătoarele de la Athenaeum îl cunoșteau pe Harry. Preferința lui pentru romanele lui Ruth Cole le era aproape la fel de familiară ca și bârfa că agentul Hoekstra își cunoscuse majoritatea iubitelor în librăria aceea, în timp ce căuta cărți. Vânzătoarelor de la Athenaeum le plăcea să-l tachineze. Nu se îndoiau de faptul că Harry era un cititor pasionat de ghiduri

turistice și romane, dar nu pregetau să-i spună că-l bănuiau că vine la librăria lor și pentru alt motiv decât acela de a *citi*.

Ultimul meu iubit rău, pe care Harry l-a cumpărat în ediția originală, adică în engleză, avea în olandeză un titlu ce suna îngrozitor – *Mijn laatste slechte vriend*. Vânzătoarea care l-a servit pe Harry, o tânără cultivată care se pricepea la cărți, i-a explicat motivul probabil pentru care lui Ruth Cole îi trebuiseră cinci ani ca să scrie un roman care nu părea a fi foarte lung.

– E primul ei roman la persoana întâi, a zis vânzătoarea. Și, din câte știu, a născut un copil acum câțiva ani.

– Nu știam că e căsătorită, a zis Harry, uitându-se mai atent la fotografia lui Ruth de pe copertă.

„Nu *arată* ca o femeie căsătorită", și-a zis Harry.

– Apoi soțul ei a murit, acum un an sau așa ceva, a continuat vânzătoarea.

Prin urmare, Ruth Cole era văduvă, a tras concluzia ofițerul Hoekstra. S-a uitat mai atent la fotografie. Da, arăta mai degrabă a femeie rămasă văduvă decât a femeie căsătorită. Era ceva trist în unul din ochii ei sau poate un defect. Ruth privea prudentă spre aparatul de fotografiat, ca și când neliniștea din sufletul ei era mai prezentă decât durerea.

„Și când te gândești că romanul anterior al lui Ruth Cole era *despre* o văduvă – și poftim, acum *e* văduvă!" și-a zis agentul Hoekstra.

Problema cu fotografiile autorilor, și-a zis Harry, era că autorii prea stăteau ca la fotograf. Și niciodată nu știau cum să-și țină mâinile, cel puțin așa părea. Ba și le împreunau, ba își încrucișau brațele, ba își țineau mâinile în buzunare; mâini pe bărbii; mâini în păr. Ar trebui să-și țină brațele și mâinile pe lângă trup sau să-și țină mâinile în poală, asta era părerea lui Harry.

Cealaltă problemă cu fotografiile autorilor era aceea că adeseori nu erau decât până la umeri. Harry voia să vadă cum arătau trupurile autorilor. În cazul lui Ruth, nu se vedeau nici măcar sânii.

Când avea zi liberă, Harry pleca de la Athenaeum și se ducea să citească într-una dintre cafenelele de pe Spui, dar pe Ruth Cole prefera s-o citească acasă.

Își putea dori ceva mai mult? Un nou roman de Ruth Cole și două zile libere?

Când a ajuns la partea din poveste despre o femeie mai în vârstă cu un bărbat mai tânăr, a fost dezamăgit. Harry avea aproape cincizeci și opt de ani; nu voia să citească despre o femeie de treizeci și cinci care e cu un bărbat *mai tânăr*. Cu toate acestea, era intrigat de plasarea poveștii în Amsterdam. Iar când a ajuns la partea în care un bărbat mai tânăr o convinge pe femeia mai în vârstă să plătească o prostituată ca s-o privească făcând-o cu un client... aha, e ușor să-ți imaginezi surpriza agentului Hoekstra. „Era o cameră roșie de sus până jos, pe care abajurul din sticlă colorată o făcea să arate și mai roșie", scrisese Ruth Cole. Harry cunoștea camera descrisă în carte.

„Eram atât de agitată, încât nu prea eram bună de nimic", scria Ruth Cole, „Nici măcar n-o puteam ajuta pe prostituată să răsucească pantofii cu vârful spre cameră. Am ridicat un singur pantof și imediat l-am scăpat din mână. Prostituata m-a boscorodit că mai mult o-ncurc. Mi-a zis să mă ascund în spatele perdelei; apoi a aliniat ceilalți pantofi de-o parte și de alta a alor mei. Presupun că pantofii mei se mișcau puțin, din pricină că tremuram."

Harry chiar și-o imagina tremurând. A însemnat în carte locul unde rămăsese; va termina cartea mâine. Era deja seara târziu, dar ce conta? Avea la dispoziție toată ziua următoare.

Agentul Hoekstra a ajuns cu bicicleta din vestul orașului până în *de Wallen* în timp record; mai zăbovise doar cât să ia o foarfecă și să taie fotografia lui Ruth Cole de pe supracopertă; nu avea rost să afle și altcineva cine era martora lui.

Întâi le-a găsit pe cele două grăsane din Ghana. Când le-a arătat fotografia, Harry a fost nevoit să le amintească de femeia misterioasă din Statele Unite care se oprise pe Stoofsteeg și le întrebase de unde veneau.

– Asta a fost demult, Harry, a zis una din femei.

– Acum cinci ani, a spus el. Ea e?

Prostituatele din Ghana s-au uitat lung la fotografie.

– Nu i se văd sânii, a spus una din ele.

– Da, avea sâni frumoși, a zis cealaltă.

– Ea e? a repetat Harry întrebarea.

– Au trecut cinci ani, Harry! a spus prima.

– Da, cam mult, a întărit cealaltă.

Următoarea prostituată pe care a găsit-o Harry era thailandeza tânără, solidă, de pe Barndesteeg. Cea mai bătrână, sadica, dormea, dar Harry oricum avea mai multă încredere în judecata prostituatei mai tinere.

– Ea e? a întrebat el din nou.

– S-ar *putea,* a zis încet thailandeza. Pe băiat mi-l amintesc mai bine.

Doi polițiști mai tineri, în uniformă, se aflau pe Gordijnensteeg, aplanau un scandal ce izbucnise la intrarea în camera unuia dintre travestiții ecuadorieni. Aveau loc multe încăierări unde stăteau ecuadorienii. Într-un an de zile, toți vor fi deportați. (Fuseseră deportați din Franța cu numai câțiva ani înainte.)

Polițiștii tineri s-au arătat surprinși să-l vadă pe agentul Hoekstra; știau că-și luase liber în noaptea aceea. Harry le-a spus că avea de rezolvat o treabă măruntă cu bărbatul cu sâni tari ca piatra, mari când mingile de baseball. Travestitul ecuadorian a oftat din rărunchi la vederea fotografiei lui Ruth Cole.

– Ce păcat că nu-i poți vedea sânii – avea niște sâni! i-a spus el lui Harry.

– Prin urmare, ea e – ești sigur?

– Arată mai bătrână, a zis travestitul dezamăgit.

„E *mai* bătrână", Harry știa asta. Și dăduse naștere unui copil, iar soțul ei murise; multe erau motivele care-o făceau pe Ruth Cole să pară mai bătrână.

Harry n-a putut-o găsi pe prostituata jamaicană care-o scosese pe Ruth de pe Slapersteeg, ținând-o de braț; ea era cea

care spusese că martora lui Harry avea un braț drept foarte vânjos pentru o femeie atât de mică. „O fi *atletă?*" se întreba Harry.

Prostituata jamaicană lipsea uneori câte-o săptămână sau chiar mai mult. Probabil că avea o viață care îi dădea bătăi de cap, poate în Jamaica. Dar nu conta – Harry nu mai avea nevoie s-o vadă.

Ultima tură cu bicicleta a făcut-o pe Bergstraat. A trebuit să aștepte până ce Anneke Smeets isprăvea treaba cu clientul ei. Rooie îi lăsase prin testament lui Anneke camera ei cu vitrină. O fi ajutat-o pe tânăra supraponderală să nu se mai atingă de heroină, dar luxul de a fi *proprietara* camerei lui Rooie avusese un efect dezastruos asupra dietei lui Anneke. Se îngrășase atât de mult, încât nu mai încăpea în corsetul de piele.

– Vreau să intru, i-a spus Harry lui Anneke, deși de regulă prefera să-i vorbească rămânând în stradă, sub cerul liber; nu-i plăcuse niciodată mirosul lui Anneke. Iar acum, la ora aceea târzie din noapte, când Anneke trăgea obloanele și pleca acasă, putea de-a dreptul.

– E-o vizită de afaceri, Harry? l-a întrebat tânăra supraponderală. Afacerile tale sau ale mele?

Agentul Hoekstra i-a arătat fotografia de autor.

– Ea e. Cine-i tipa? a întrebat Anneke.

– Ești sigură?

– Bine-nțeles – ea e. Da' ce treabă ai cu ea? L-ai prins pe ucigaș.

– Noapte bună, Anneke! a zis Harry.

Când a ieșit pe Bergstraat, a constatat că i se furase bicicleta. O dezamăgire mică, așa, ca și când prostituata jamaicană i-ar fi tras clapa a doua oară. Chiar nu conta. Harry avea o zi întreagă la dispoziție; timp suficient să termine de citit noul roman al lui Ruth Cole *și* să-și cumpere o bicicletă nouă.

În Amsterdam, anual se petreceau douăzeci sau treizeci de crime, majoritatea fiind comise de cetățeni străini, dar când poliția draga un canal (în căutarea unui cadavru), găsea *sute* de biciclete. Puțin îi păsa lui Harry de bicicleta furată.

În apropierea hotelului Brian, pe strada Singel, un loc unde înainte nu existaseră prostituate în vitrine, era plin de fete care ocupau camere cu vitrine. Tot mai multe „ilegale", însă Harry nu era de serviciu în acea noapte; s-a făcut că nu le vede, a intrat în hotel şi l-a rugat pe recepţioner să-i cheme un taxi.

În mai puţin de-un an, poliţia avea să se ocupe de toate „ilegalele"; curând, în Cartierul felinarelor roşii aveau să fie puzderie de camere cu vitrină rămase goale. Şi-atunci poate că în vitrine vor munci din nou *olandezele*. Dar când se va întâmpla asta, Harry va fi pensionar – drept care nici nu-i păsa.

Întors acasă, Harry a făcut focul în şemineul din dormitor. Era nerăbdător să se întoarcă la romanul lui Ruth Cole. A lipit cu bandă adezivă fotografia lui Ruth pe perete, lângă pat. Focul a licărit tot timpul cât a citit, până târziu în noapte; se dădea jos din pat doar ca să mai pună un lemn în vatră. În lumina focului ce pâlpâia, faţa prudentă a lui Ruth i se părea mai vie decât pe copertă. Harry îi vedea mersul atletic, hotărât, atitudinea atentă în Cartierul felinarelor roşii, unde o urmărise el la început într-o doară, apoi cu un interes stârnit brusc. Îşi amintea că Ruth avea sâni frumoşi.

În sfârşit, după cinci ani de la uciderea prietenei lui, agentul Hoekstra îşi găsise martora.

În care Eddie O'Hare se îndrăgostește din nou

Cât despre al patrulea roman polițist al lui Alice Somerset – și, din câte se părea, ultimul mister marca Margaret McDermid, intitulat *McDermid pensionară* –, Harry Hoekstra fusese dezamăgit de final, în schimb Eddie O'Hare fusese devastat. Deprimant nu era numai ceea ce scrisese Marion despre fotografiile fiilor ei dispăruți: „Într-o bună zi, își va face curaj să le distrugă – așa spera ea". Mai cumplit era fatalismul general al detectivei pensionate. Inspectorul McDermid se resemnase cu ideea că băieții erau pierduți pentru totdeauna. O părăsise până și efortul lui Marion de a insufla o viață *ficțională* morții celor doi fii ai săi. Alice Somerset părea să fi isprăvit cu scrisul; *McDermid pensionară* suna, pentru Eddie O'Hare, ca un anunț că *scriitoarea* Marion ieșise la pensie.

La vremea respectivă, tot ce i-a spus Ruth lui Eddie a fost:

– Mulți oameni se pensionează *înainte* să împlinească șaizeci și doi de ani.

Dar acum, patru ani și jumătate mai târziu, în toamna lui '95, Marion nu dăduse nici un semn de viață, Alice Somerset nu mai scrisese nici o carte ori cel puțin nu mai publicase vreuna și nici Eddie, nici Ruth nu se mai gândeau la ea la fel de mult ca înainte. Uneori, Eddie avea impresia că Ruth o șterse cu totul din existența ei. Și cine ar fi putut-o condamna?

Neîndoielnic, Ruth era furioasă (pe bună dreptate) că nici venirea pe lume a lui Graham, nici aniversările zilelor de naştere care urmaseră n-o înduplecaseră pe Marion să-şi facă apariţia. Iar moartea lui Allan, cu un an în urmă, care ar fi *putut*-o îmboldi pe Marion să iasă la lumină şi să transmită condoleanţe, avusese ca rezultat aceeaşi „lipsă la apel".

Allan nu fusese niciodată o persoană religioasă, cu toate acestea, lăsase instrucţiuni foarte precise privitoare la ceea ce voia să se întâmple atunci când avea să moară. Voia să fie incinerat, iar cenuşa să-i fie împrăştiată pe ogorul lui Kevin Merton. Kevin, vecinul lor din Vermont şi cel care avea grijă de casa lui Ruth în absenţa ei, avea un ogor minunat, pe deal – aceasta era priveliştea principală din dormitorul mare al lui Ruth.

Allan nu se gândise la eventualitatea că vecinii lor ar avea ceva împotrivă; terenul cu pricina nu se afla în proprietatea lui Ruth. Dar soţii Merton n-au ridicat nici o obiecţie. Înţelept, Kevin zicea că cenuşa lui Allan va prinde bine ogorului. Iar lui Ruth îi spusese că, dacă va fi să-l vândă, pe ea sau pe Graham i-ar întreba mai întâi. (Tipic pentru Allan să fi pariat pe bunătatea lui Kevin.)

Cât despre casa din Sagaponack, în anul de după moartea lui Allan, Ruth avea să se gândească adesea s-o vândă.

Comemorarea lui Allan a avut loc la New York Society for Ethical Culture, pe West Sixty-fourth Street. Colegii lui de la Random House au făcut toate pregătirile. Primul care a vorbit a fost un coleg editor – o tandră aducere-aminte a prezenţei adesea intimidante a lui Allan la venerabila editură. Apoi au vorbit patru dintre autorii lui Allan; Ruth, ca văduvă, nu s-a aflat printre vorbitori.

Purta o pălărie neobişnuită şi un văl şi mai neobişnuit. Vălul îl speriase pe Graham; fusese nevoită să-l roage pe puştiul de trei ani să-i dea voie să-l poarte. Vălul i se părea esenţial – nu din respect, nici pentru că i-ar fi impus tradiţia, ci pentru a-şi ascunde lacrimile.

În opinia majorității celor îndoliați și a prietenilor care veniseră să-i aducă un ultim omagiu lui Allan, copilul s-a agățat de mama lui cât a durat ceremonia; adevărul e că mai curând mama s-a agățat de fiul ei. Ruth îl ținea în poală pe băiețelul în vârstă de trei ani. Probabil că lacrimile ei îl tulburau mai mult decât moartea tatălui – la vârsta de trei ani, nu prea înțelegea ce e aia moarte. După câteva pauze în timpul ceremoniei, Graham i-a șoptit mamei sale:

– Unde-i tati *acum?*

(Ca și când, în mintea copilului, tatăl lui plecase într-o călătorie.)

Așezată lângă Ruth, Hannah tot șoptea:

– O să fie bine, copilaș.

O litanie profană care, în mod surprinzător, îi provoca lui Ruth o iritare bine-venită. Îi abătea atenția de la durere. Refrenul ăsta mecanic a făcut-o pe Ruth să se întrebe dacă Hannah credea că îl mângâie pe copil pentru pierderea tatălui sau pe femeie pentru pierderea soțului.

Ultimul care a luat cuvântul a fost Eddie O'Hare. Nu colegii lui Allan îl aleseseră și nici Ruth.

Cunoscută fiind părerea proastă a lui Allan despre Eddie ca scriitor *și* ca vorbitor, Ruth era uimită că Allan îi dăduse un rol lui Eddie la comemorare. Așa cum Allan alesese muzica și locația – pe aceasta din urmă dată fiind atmosfera laică – și așa cum ceruse cu insistență să *nu fie flori* (detesta mirosul florilor), așa lăsase instrucțiuni și ca Eddie să ia ultimul cuvântul. Îl instruise până și ce să spună.

Ca întotdeauna, Eddie s-a pierdut și acum cu firea. A încercat să înjghebe un soi de introducere și toți și-au dat seama că Allan nu-i spusese chiar *tot* ce urma să zică – Allan nu anticipase că va muri atât de tânăr.

Eddie a explicat că, la cincizeci și doi de ani, avea doar cu șase ani mai puțin decât avusese Allan. Factorul vârstă e important, se chinuia Eddie să spună, pentru că Allan îi lăsase instrucțiuni lui Eddie să citească un anumit poem de Yeats – „Când vei fi bătrână". Stânjenitor era faptul că Allan își închi-

puise că Ruth va fi deja o femeie în vârstă atunci când va muri el. Nu greșise presupunând că, dată fiind diferența de optsprezece ani între ei, el va muri înaintea ei. Dar nu și-ar fi putut imagina – tipic pentru el – că va muri și își va lăsa soția văduvă la o vârstă *tânără.*

– Iisuse, mă exasperează, i-a șoptit Hannah lui Ruth. Eddie ar trebui să citească poemul ăla nenorocit și basta!

Ruth, care știa poemul, ar fi fost mai fericită să nu-l audă *defel.* O făcea mereu să plângă, chiar și fără împrejurarea aceasta, în care Allan era mort, iar ea văduvă. Era sigură că va izbucni în lacrimi.

– O să fie bine, copilaș, i-a șoptit din nou Hannah, când Eddie în sfârșit a citit poemul lui Yeats.

> Când vei fi bătrână, cu părul sur și plin de somn,
> Când vei da din cap, moțăind lângă vatră, ia această carte a mea
> Și citește-o încet, și visează la galeșa privire
> Pe care o avură ochii tăi odată și la umbrele lor adânci;
>
> La câți au iubit clipele tale de veselă drăgălășie
> Și ți-au iubit frumusețea cu dor fals sau adevărat;
> Dar un singur om a iubit călătorul suflet din tine,
> Și a iubit durerile din obrazul tău schimbat,
>
> Și aplecat puțin printre gratiile înflăcărate,
> Șoptește, cam trist, cum iubirea fuge mereu,
> Și trecând peste munții ce stau deasupra atingerii noastre,
> Își ascunde fața în roiul de stele pribegi.[1]

De bună seamă că toată lumea acolo de față și-a închipuit că Ruth plângea atât de amarnic din pricină că-și iubise soțul foarte mult. Îl *iubise* pe Allan, cel puțin învățase să-l iubească. Dar mai mult decât pe Allan, iubise *viața* trăită cu el. O durea

[1] William Butler Yeats, *Când vei fi bătrână,* traducere de Ion Pillat, în Ion Pillat, *Opere, 1919–1944,* vol. 4, Editura Eminescu, 1988 (n.tr.)

că Graham își pierduse tatăl, dar era mai bine pentru copil că era atât de mic și nu va rămâne marcat pe viață. Cu timpul, Graham abia dacă și-l va mai aminti pe tatăl său.

Ruth, în schimb, era cumplit de furioasă pe Allan că murise, iar când Eddie a citit poemul lui Yeats, furia i-a sporit și mai mult, auzind cum Allan *presupusese* că ea va fi o femeie bătrână când va muri el! Bineînțeles că ea, una, asta sperase *întotdeauna*, anume că va fi o femeie bătrână când va muri Allan. Și poftim, abia împlinise patruzeci de ani – și avea și un fiu în vârstă de trei ani.

Dar mai era un motiv pentru lacrimile ei, mai meschin, mai egoist. Lectura poemelor lui Yeats o descurajase să *încerce* vreodată să devină poetă; lacrimile ei erau ale *scriitorului* care plânge de câte ori aude ceva mai bun decât ar putea scrie el (sau ea) vreodată.

– De ce plânge mami? a întrebat-o Graham pe Hannah a suta oară, căci, de când murise Allan, Ruth ba izbucnea în crize de plâns necontrolat, ba se potolea.

– Mami plânge pentru că-i e dor de tati, i-a șoptit Hannah lui Graham.

– Dar unde-i tati *acum?* a întrebat-o Graham pe Hannah; de la mama lui încă nu primise un răspuns satisfăcător.

După ceremonie, o mulțime de oameni au înconjurat-o pe Ruth; nici nu mai știa de câte ori fusese strânsă de braț. Își ținea palmele încrucișate în dreptul taliei; cei mai mulți nu încercau să-i atingă mâinile – doar încheieturile, antebrațele și brațele.

Hannah îl luase în grijă pe Graham, Eddie stătea ca pierdut lângă ei. Arăta cumplit de rușinat, parcă regreta că citise poemul sau poate că în sinea lui se mustra că introducerea nu fusese mai lungă și mai limpede.

– Scoate pălul, mami, a zis Graham.

– E *văl,* copilaș, nu păl, i-a spus Hannah băiatului. Iar mami vrea să-l țină.

– Ba nu, acum îl scot, a zis Ruth.

În sfârșit, se oprise din plâns. Chipul îi era împietrit. Ruth simțea că îi este imposibil să mai plângă sau să-și arate în vreun fel tristețea. Apoi și-a amintit de bătrâna aia îngrozitoare care spunea despre sine că e văduvă pentru tot restul vieții. Unde era ea acum? Comemorarea lui Allan ar fi fost momentul cel mai potrivit ca ea să-și facă din nou apariția.

– Îți amintești de văduva aia bătrână și îngrozitoare? i-a întrebat Ruth pe Hannah și Eddie.

– După ea mă uit, copilaș, a răspuns Hannah. Dar bănuiesc c-a dat ortu' popii.

Eddie încă era copleșit de lectura poemului lui Yeats, dar tot timpul fusese cu ochii în patru. Ruth se uita și după Marion; apoi i s-a părut că-și vede mama.

Femeia nu era într-atât de bătrână încât să fie Marion, dar Ruth nu și-a dat seama de asta în prima clipă. Ceea ce-o surprinsese pe Ruth era eleganța femeii și ceea ce păruseră a fi compasiune și preocupare sincere. Se uita la Ruth, nu amenințător sau invaziv, ci cu milă și o curiozitate neliniștită. Era o femeie mai în vârstă, atrăgătoare, cam de vârsta lui Allan – n-avea încă șaizeci de ani. Și mai era ceva – pe Ruth n-o privea la fel de scrutător pe cât părea s-o privească pe *Hannah*. În clipa aceea, Ruth și-a dat seama că femeia nu se uita de fapt nici la Hannah; cel care-i atrăgea femeii atenția era *Graham*.

Ruth a atins-o pe femeie pe braț și a întrebat-o:

– Iertați-mă.... vă cunosc cumva?

Stânjenită, femeia și-a ferit privirea. Dar ceea ce-o făcuse să se rușineze a trecut, iar ea și-a luat inima-n dinți și a strâns-o pe Ruth de braț.

– Îmi pare rău. Știu că mă uitam la fiul tău. Nu seamănă deloc cu Allan, a zis femeia cu voce pierdută.

– Cine *sunteți*, doamnă? a întrebat-o Hannah.

– Ah, iartă-mă! s-a scuzat femeia față de Ruth. Sunt *cealaltă* doamnă Albright. Adică *prima* doamnă Albright.

Ruth nu voia ca Hannah să se poarte necuviincios față de fosta soție a lui Allan; Hannah avea aerul că-i stă pe limbă să întrebe: „Ai fost invitată?"

Cel care a salvat situația a fost Eddie O'Hare.

– Mă bucur să vă cunosc, a zis el, strângând brațul fostei soții. Allan întotdeauna vorbea la superlativ despre dumneavoastră.

Fosta doamnă Albright a rămas mută; vorbele lui o copleșiseră la fel de mult pe cât îl copleșise pe Eddie poemul lui Yeats. Ruth nu-l auzise niciodată pe Allan vorbind „la superlativ" de fosta lui nevastă; uneori, vorbea cu *milă* despre ea și-asta pentru că era sigur că femeia își regreta hotărârea de a nu face copii. Iar acum se afla aici, uitându-se lung la Graham! Ruth ar fi putut jura că fosta doamnă Albright venise la serviciul comemorativ nu pentru a-i aduce un ultim omagiu lui Allan, ci ca să-i vadă copilul!

Dar Ruth s-a mulțumit să spună doar atât:

– Mulțumesc că ați venit.

Și ar fi continuat să debiteze tot felul de vorbe convenționale, dacă Hannah n-ar fi oprit-o.

– Copilaș, arăți mai bine cu vălul pe față, i-a șoptit ea lui Ruth. Graham, doamna e o veche prietenă a tăticului tău. Spune „Bună ziua".

– Bună ziua, i-a spus Graham fostei soții a lui Allan. Dar unde *e* tati? Unde e el *acum?*

Ruth și-a coborât vălul; își simțea fața atât de amorțită, încât nu și-a dat seama că plânge din nou.

„Pentru copii ne dorim raiul", și-a zis Ruth. Doar pentru a putea spune: *„Tati e în rai, Graham"* ceea ce a și spus.

– Și raiul e frumos, nu-i așa? a întrebat băiețelul.

De când murise Allan, vorbiseră de nenumărate ori despre rai, despre cum arăta. Poate că raiul însemna mai mult pentru băiețel, datorită faptului că era o noutate pentru el; nici Ruth și nici Allan nu erau credincioși, încât raiul nu făcuse parte din primii trei ani de viață ai lui Graham.

– Îți spun eu cum e raiul, i-a zis băiatului fosta doamnă Albright. E ca visele tale cele mai bune.

Graham însă era la o vârstă la care mai curând avea coșmaruri. Visele nu erau neapărat daruri cerești. Dar, dacă era ca băiatul să creadă în poemul lui Yeats, trebuia obligatoriu să și-l închipuie pe tati trecând „peste munții ce stau deasupra atingerii noastre și ascunzându-și fața în roiul de stele pribegi"! (Ăsta e raiul sau mai curând e un coșmar?, avea Ruth să se întrebe.)

– Nu a venit, așa-i? l-a întrebat brusc Ruth pe Eddie, prin văl.

– N-o văd, a recunoscut Eddie.

– Știu că nu-i aici, a spus Ruth.

– Cine nu-i aici? a vrut să știe Hannah.

– Mama ei, a răspuns Eddie.

– O să fie bine, copilaș, i-a șoptit Hannah celei mai bune prietene a ei. Fute-o pe maică-ta.

În opinia lui Hannah Grant, „Fute-o pe maică-ta" ar fi fost un titlu mult mai bun pentru al cincilea roman al lui Eddie O'Hare, intitulat *O femeie dificilă,* publicat în toamna lui '94, anul în care murise Allan. Hannah nu mai avea de mult nici o speranță în ceea ce-o privea pe mama lui Ruth; nefiind încă o femeie trecută, cel puțin nu în mintea ei, Hannah era sătulă până-n gât de tema bărbatul-mai-tânăr-cu-femeia-mai-în-vârstă a lui Eddie. Hannah avea treizeci și nouă de ani – ținuse să precizeze Eddie, adică exact vârsta lui Marion când se îndrăgostise el de ea.

– Da, numai că tu, Eddie, aveai șaisprezece, i-a amintit Hannah. E o categorie pe care eu am eliminat-o din lexiconul meu sexual, adică să fut adolescenți.

Hannah acceptase că Eddie era prietenul redescoperit al lui Ruth, dar ceea ce-o tulbura în privința lui era mai mult decât gelozia firească pe care o simt în genere prietenii față de prietenii prietenilor. Hannah avea iubiți de vârsta lui Eddie, chiar mai în vârstă – în toamna lui '94, Eddie avea cincizeci și doi de ani –, iar Eddie nu era deloc feblețea lui Hannah, asta neînsem-

nând că tipul ăsta trecut nu era atrăgător din punct de vedere fizic, fără a fi homosexual; el însă nu-i făcuse niciodată avansuri, și asta o intriga nespus.

– Uite ce-i... îmi place de Eddie, îi zicea ea lui Ruth, dar trebuie să recunoști că e ceva în neregulă cu tipul ăsta.

Ceea ce considera Hannah că nu-i în regulă cu el era că Eddie eliminase femeile mai tinere din lexiconul *lui* sexual.

Ruth considera că „lexiconul sexual" al lui Hannah era mai îngrijorător decât al lui Eddie. Dacă atracția constantă a lui Eddie pentru femeile mai în vârstă era bizară, măcar era bizară într-un fel selectiv.

– Vrei să zici că eu sunt un fel de bulimică sexual, asta vrei să zici?

– Gusturile nu se discută, a răspuns Ruth cu tact.

– Ascultă, copilaș, l-am văzut pe Eddie pe Park Avenue colț cu Eighty-ninth, împingea o bătrână într-un scaun cu rotile, i-a zis Hannah. Și-ntr-o noapte l-am văzut la Ceainăria Rusească împreună cu o doamnă bătrână care purta guler cervical.

– Poate că s-au accidentat. Nu înseamnă neapărat că s-au hodorogit din pricina vârstei, a replicat Ruth. Și femeile *tinere* își rup picioarele – poate că aia în cărucior fusese la schi. Mai sunt și accidente de mașină. Poți să faci entorsă la gât...

– Copilaș, s-a rugat Hannah, bătrâna aia era *condamnată* la scaunul cu rotile. Iar aia cu gulerul era un *schelet* ambulant – gâtul îi era prea *subțire* ca să-i mai țină capul!

– Eu cred că Eddie e un dulce, s-a mulțumit Ruth să spună. O să îmbătrânești și tu, Hannah. N-o să-ți placă *atunci* să ai pe cineva ca Eddie în viața ta?

Dar chiar și Ruth – trebuia să recunoască acest fapt – găsea că *O femeie dificilă* îi punea prea mult la încercare dispoziția de a accepta neverosimilul. Un bărbat abia trecut de cincizeci de ani, care seamănă izbitor cu Eddie, este iubitul unei femei de șaptezeci de ani, de care e îndrăgostit nebunește. Fac dragoste în ciuda unui potop înspăimântător de precauții și incertitudini medicale. Nu e surprinzător că se cunosc într-un cabinet

medical, unde bărbatul așteaptă neliniștit să-și facă prima sigmoidoscopie.

„Pentru ce-ai venit? îl întreabă femeia în vârstă pe bărbatul mai tânăr. Îmi pari sănătos." Bărbatul mai tânăr recunoaște că e speriat de procedura pe care urmează s-o suporte. „Ah, nu fi caraghios, îi zice femeia mai în vârstă. Bărbații heterosexuali sunt atât de lași când e vorba să fie penetrați. E un fleac, crede-mă. Mie mi s-au făcut vreo șase sigmoidoscopii. Dar atenție, fii pregătit – o să ai gaze după aceea."

Câteva zile mai târziu, cei doi se întâlnesc la un cocteil. Femeia în vârstă e atât de frumos îmbrăcată, încât bărbatul mai tânăr n-o recunoaște. Mai mult, ea îl abordează cu o cochetărie alarmantă. „Ultima oară când te-am văzut urma să fii penetrat, îi șoptește ea. Cum a mers?"

Bâlbâindu-se, el răspunde: „Ah, foarte bine, mulțumesc. Și ați avut dreptate. N-avea de ce să-mi fie frică!"

„O să-ți arăt eu ceva cu adevărat înfricoșător", îi șoptește femeia și astfel începe povestea lor de dragoste, tulburător de pasională, care se încheie numai când moare femeia în vârstă.

– Doamne Dumnezeule, jos pălăria în fața lui O'Hare – nimic nu-l face să roșească, îi spusese Allan lui Ruth despre ultimul roman al lui Eddie.

În ciuda obiceiului său nesmintit să se refere la Eddie cu numele lui de familie, Allan ajunsese să-l îndrăgească sincer, dar nu neapărat și ceea ce *scria* el; Eddie, cu toate că Allan Albright era genul exact opus lui, nutrea pentru el o afecțiune tot mai puternică, de care nu se crezuse în stare. Erau prieteni la cataramă când a murit Allan, iar Eddie își luase foarte în serios responsabilitățile la comemorarea lui Allan.

Cu totul altceva era relația lui Eddie cu Ruth și mai ales capacitatea lui limitată de a-i înțelege sentimentele față de mama ei.

El observase schimbările majore care se petrecuseră cu Ruth în timpul sarcinii, dar nu-și dăduse seama că faptul de a fi

mamă o convinsese să aibă o opinie încă și mai necruțătoare față de Marion.

Pe scurt, Ruth era o mamă bună. Când a murit Allan, Graham era doar cu un an mai mic decât fusese Ruth când o părăsise Marion. Ruth nu putea concepe faptul că Marion nu simțise *nici un strop* de iubire pentru fiica ei. Ea mai bine *murea* decât să-l părăsească pe Graham; nu-și putea *imagina* că ar fi în stare să-și părăsească fiul.

Iar dacă Eddie era obsedat de starea de spirit a lui Marion – atât cât reușise să descifreze din *McDermid pensionară* –, Ruth citise al patrulea roman al mamei ei cu impacientă și dispreț. (De la un punct, mâhnirea devine autoindulgentă, și-a zis ea.)

Ca editor, Allan își făcuse tema în privința lui Marion; aflase tot ce se putea despre scriitoarea canadiană de romane polițiste, care își spunea Alice Somerset. Conform editorului ei canadian, succesul lui Alice Somerset în Canada nu era chiar atât de mare, încât să-și câștige existența din exemplarele vândute în propria ei țară; dar traducerile în franceză și germană se bucurau de mult mai mult succes. Putea trăi confortabil din ceea ce câștiga de pe urma traducerilor în străinătate. Mama lui Ruth avea un apartament modest în Toronto, dar lunile rele ale iernii și le petrecea în Europa. Editorii ei din Germania și Franța erau bucuroși s-o ajute să-și închirieze apartamentele potrivite.

„O femeie agreabilă, dar oarecum aeriană", îi spusese lui Allan editorul german al lui Marion.

„Fermecătoare într-o manieră distantă", spusese editorul francez.

„Nu știu de ce ține morțiș la un pseudonim literar, mie mi se pare că e o persoană extrem de retrasă", i-a spus lui Allan editorul canadian al lui Marion, care i-a dat și adresa ei din Toronto.

– Pentru numele lui Dumnezeu, îi spusese nu numai o dată Allan lui Ruth; de fapt, avuseseră o discuție cu câteva zile înainte de-a muri. Ai adresa mamei tale. Ești scriitoare, scrie-i o scrisoare! Te-ai putea chiar duce s-o vezi, numai să vrei. Aș fi

fericit să te însoțesc sau te-ai putea duce singură. L-ai putea lua și pe Graham cu tine, cu siguranță ar vrea să-l vadă pe *Graham!*

– *Eu* nu vreau s-*o* văd, îi răspunsese Ruth.

Ruth și Allan veniseră la New York pentru petrecerea dată cu ocazia publicării romanului lui Eddie, care avea loc într-o seară de octombrie, nu mult după ce Graham împlinise trei ani. Fusese una dintre acele zile însorite, calde care aminteau de vară – ca, odată cu venirea serii, aerul să capete o răceală plăcută, semn al toamnei cu tot ceea ce are ea mai bun. „O zi glorioasă!", își amintea Ruth că îi spusese Allan.

Luaseră un apartament la Stanhope; făcuseră dragoste în dormitorul lor, în timp ce Conchita Gomez îl dusese pe Graham la restaurantul hotelului, unde băiatul fusese servit ca un mic prinț. Veniseră toți cu mașina din Sagaponack, în ciuda protestelor Conchitei care zicea că ea și Eduardo erau prea bătrâni să petreacă și o singură noapte departe unul de altul; unul dintre ei ar fi putut muri și ar fi fost cumplit ca o persoană cu un mariaj fericit să moară singură.

Vremea extraordinară, dar mai ales amorul îl binedispuseseră atât de mult pe Allan, încât insistase să străbată pe jos cele cincisprezece cvartale până la locul unde se ținea petrecerea lui Eddie. Ulterior, Ruth avea să-și aducă aminte că Allan arătase puțin congestionat la față când ajunseseră; dar crezuse, atunci, că era un semn de sănătate sau efectul aerului mai rece al toamnei.

Ca de obicei, Eddie se împinsese singur în derizoriu: ținuse un discurs ridicol, în care le mulțumise vechilor săi prieteni că renunțaseră la planurile mult mai bune din acea seară; făcuse un sinopsis exagerat de amănunțit al intrigii noului său roman; apoi își asigurase asistența că nu mai trebuiau să-și piardă vremea citind romanul, acum că știau despre ce era vorba.

– Iar personajele sunt ușor de recunoscut... din romanele mele anterioare, murmurase Eddie. Doar că au mai îmbătrânit nițel.

Hannah venise cu un tip absolut îngrozitor, un fost portar de hochei profesionist care tocmai scrisese o carte de memorii

despre aventurile sale sexuale și a cărui mândrie stupidă era faptul prin nimic impresionant că nu fusese niciodată căsătorit. Înfiorătoarea lui carte se intitula *Nu în plasa mea*, iar umorul său se vădea în principal în obiceiul lipsit de farmec de a le numi *pucuri* pe femeile cu care se culcase, de unde și gluma proastă pe care-o făcea: „Gagica era un puc grozav"[1].

Hannah îl întâlnise cu ocazia unui interviu pe care i-l luase pentru un articol pe care-l scria despre viața sportivilor după retragere. Ruth era de părere că încercau să devină actori sau scriitori; lui Hannah îi spusese că ei îi plăceau mai mult cei care încercau să devină actori.

Dar Hannah era tot mai defensivă în privința prietenilor ei răi.

– Ce știe o doamnă în vârstă și măritată? o întreba Hannah pe prietena ei.

Nimic – Ruth era prima care să recunoască asta. Ruth știa doar că era fericită. (Știa și că avea noroc să fie fericită.)

Chiar și Hannah ar fi recunoscut că mariajul celor doi era reușit. Ruth n-ar fi mărturisit niciodată că viața lor sexuală fusese doar tolerabilă la început, mai târziu însă ar fi recunoscut că învățase să se bucure până și de acest aspect al vieții ei cu Allan. Își găsise un partener cu care putea sta de vorbă și pe care îi plăcea să-l asculte vorbind; Allan era și un tată bun pentru singurul copil pe care-l va avea ea vreodată. Iar copilul... ah, toată viața ei se schimbase datorită lui Graham – un motiv în plus să-l iubească pe Allan pentru totdeauna.

Ca mamă mai coaptă la vârstă – avea treizeci și șapte de ani când îl născuse pe Graham –, Ruth își făcea griji pentru fiul ei mai mult decât mamele tinere. Îl și răsfăța pe Graham, dar fusese decizia ei să aibă un singur copil. Care-i rostul copiilor singuri la părinți, altul decât acela de a fi răsfățați? Preocuparea

[1] Joc de cuvinte intraductibil bazat pe paronimie între *puck* („puc") și *fuck* („regulat", „futai") (n.tr.)

principală a lui Ruth era să-l iubească nebunește pe Graham. La scris a revenit abia după ce băieţelul împlinise doi ani.

Acum Graham avea trei ani. Mama lui terminase în sfârșit al patrulea roman, cu toate că își descria în continuare romanul drept *ne*terminat din motivul mărturisit că încă nu socotea cartea suficient de finisată ca să i-o arate lui Allan. Era nesinceră chiar și cu sine însăși, dar nu putea altfel. De fapt, se temea de reacția lui Allan la citirea romanului, din motive care nu aveau nici o legătură cu finisarea sau *ne*finisarea lui. Între ei exista de mult o înțelegere, anume ca Ruth să nu-i arate nici un manuscris până nu-l considera *ea* finisat, atât cât îi stătuse ei în puteri. Așa își îndemna Allan toți autorii cu care lucra. „Pot să fiu editor numai atunci când *tu* crezi că ai făcut tot ce ți-a stat în puteri", le spunea el scriitorilor săi.

(Cum ar fi putut să-i ceară unui autor să mai facă un pas, când el asta făcea? întreba Allan.)

Dacă pe Allan îl amăgise că nu-i putea arăta romanul deoarece ea *spunea* că nu era chiar gata, pe sine nu se putea amăgi cu așa ceva. Nici ea nu mai știa de câte ori îl rescrisese; uneori, se îndoia că ar putea re*citi* cartea, cu atât mai puțin ar fi putut pretinde că încă o re*scria*. Nu se îndoia de faptul că era un roman bun; dimpotrivă, credea că era cel mai bun roman al ei.

Adevărul era altul: singura reținere pe care-o avea Ruth în privința celui mai nou roman ai el, *Ultimul meu iubit rău,* era propria ei teamă că îl va insulta pe soțul ei. Personajul principal avea o trăsătură pe care o avusese și Ruth înainte de a se fi căsătorit: avea tendința să intre în relații cu bărbați de calitate prostă. Mai mult, iubitul rău din roman era o combinație cu totul detestabilă între Scott Saunders și Wim Jongbloed. Poate că pe Allan l-ar fi deranjat mai puțin faptul că personajul Ruth – fără îndoială că așa l-ar numi Hannah – acceptă până la urmă propunerea acestei lichele sexuale să privească o prostituată care și-o pune cu un client, cât faptul că așa-numitul personaj Ruth este copleșit fără voie de dorință sexuală. Iar rușinea pe care o resimte ulterior personajul Ruth – pentru că își pierde

controlul din punct de vedere sexual – constituie motivul pentru care acceptă cererea în căsătorie din partea unui bărbat pe care-l consideră neatrăgător din punct de vedere sexual.

Cum ar fi putut Allan să nu se simtă jignit de ceea ce sugera romanul în privința motivului *autoarei* de a se fi căsătorit cu *el?* Cei patru ani de mariaj cu Allan fuseseră cei mai fericiți din viața ei, iar Allan știa asta cu siguranță, ceea ce însă nu îndulcea prin nimic cel mai cinic mesaj al romanului – cum îl considera Ruth.

Ruth intuise aproape cu exactitate concluzia pe care avea s-o tragă Hannah după ce va fi citit *Ultimul meu iubit rău:* anume că prietena ei mai puțin aventuroasă își făcuse de cap cu un puștan olandez care-o futuse de-i sunase apa-n cap, în timp ce o prostituată îi *privea!* Era o scenă brutal de umilitoare pentru *orice* femeie, chiar și pentru Hannah. Dar Ruth nu-și făcea probleme din pricina reacției lui Hannah; învățase să ignore sau să respingă interpretările pe care le dădea Hannah romanelor ei.

Numai că, de data asta, Ruth scrisese un roman care cu siguranță avea să-i jignească pe mulți cititori și critici – mai ales pe *femei* – bun, și ce-i cu asta? Singura persoană pe care nu voia s-o jignească, Allan, putea fi tocmai persoana pe care *Ultimul meu iubit rău* ar jignit-o cu adevărat!

Seara în care avea loc petrecerea dată de Eddie cu ocazia publicării noului său roman i s-a părut lui Ruth cea mai bună ocazie să-i mărturisească lui Allan temerile sale. Mersese până acolo încât își imaginase că va avea curajul să-i spună ce i se întâmplase în Amsterdam. Într-atât de solid i se părea lui Ruth mariajul ei.

– Nu vreau să cinăm cu Hannah, i-a șoptit ea soțului ei la petrecerea lui Eddie.

– Nu luăm cina cu O'Hare? a întrebat-o Allan.

– Nu, nici măcar cu Eddie – nici dacă ne invită, a răspuns Ruth. Vreau să iau cina cu tine, Allan, doar cu tine.

De la petrecere, au luat un taxi până la restaurantul unde Allan, galant, o lăsase singură cu Eddie O'Hare – în seara

aceea care părea atât de departe în timp, după lectura ei la Y, pe Ninety-second, și după prezentarea fără sfârșit făcută de Eddie.

Allan nu avea nici un motiv să nu bea mult vin; făcuseră dragoste mai devreme, nu trebuia să conducă. Dar Ruth își dorea ca soțul ei să nu se îmbete. Nu voia ca el să fie beat când avea să-i povestească despre Amsterdam.

– Abia aștept să-mi citești cartea, a început ea.

– Și eu abia aștept s-o citesc – după ce-o termini, i-a spus Allan.

Era atât de relaxat! Chiar că era momentul cel mai bun să-i spună totul.

– Vă iubesc pe tine și pe Graham, a zis Ruth. Dar nu e numai atât. E și faptul că-ți voi fi veșnic recunoscătoare că m-ai salvat de viața pe care o *duceam*...

– Știu, mi-ai spus.

Părea mai puțin răbdător cu ea, ca și când nu voia s-o audă spunând, din nou, cum se vârâse în tot felul de belele ca femeie singură; cum, până la apariția lui Allan, nu se putea conta pe discernământul ei (în privința bărbaților).

– În Amsterdam..., a început ea, apoi însă s-a gândit că, dacă voia să fie sinceră, ar trebui să înceapă cu Scott Saunders și cu meciul de squash, și mai ales cu meciul post-squash. Dar cuvintele i se opriseră în gât. Pur și simplu îmi vine mai greu să-ți arăt acest roman, a început ea din nou, pentru că părerea ta înseamnă mai mult decât oricând altcândva, iar părerea ta a însemnat întotdeauna foarte mult.

Uite cum s-a depărtat de ceea ce voia să spună! Lașitatea o paraliza la fel de mult ca și atunci când se aflase în dulapul din camera lui Rooie.

– Ruth, relaxează-te, i-a spus Allan, ținând-o de mână. Dacă tu crezi că ar fi mai bine să lucrezi cu un *alt* editor, adică mai bine pentru relația noastră...

– Nu! a strigat Ruth. *Nu* asta am vrut să spun.

Nu voise să-și tragă mâna, dar a făcut-o. A încercat să-l apuce din nou de mână, dar el și-o pusese în poală.

– Vreau să spun că din pricina ta *am avut* un ultim iubit rău – nu e doar un *titlu*, înțelegi?

– Știu, mi-ai mai spus, a repetat el.

Până la urmă, au ajuns să vorbească despre cine ar trebui să fie tutorele lui Graham, dacă lor li se va întâmpla ceva – un subiect înspăimântător și care revenea adesea în conversațiile lor. Era aproape imposibil să li se întâmple ceva amândurora, iar Graham să rămână orfan; Graham îi însoțea peste tot. Dacă avionul lor se prăbușea, murea și băiatul.

Dar era o chestiune care o preocupa pe Ruth fără voia ei. Eddie era nașul, Hannah – nașa. Nici Ruth, nici Allan nu și-o puteau închipui pe Hannah în postura de mamă. În ciuda devotamentului ei pentru Graham, Hannah ducea o viață ce nu i-ar fi permis să aibă grijă de-un copil. Deși îi impresiona pe Allan și Ruth cu grija pe care i-o purta băiatului – cu acea solicitudine febrilă pe care femeile care au hotărât să nu aibă copii o manifestă față de copiii altora –, Hannah nu era o opțiune bună pentru a o numi tutore.

Eddie, pe de altă parte, care se ferea de femeile tinere, părea să n-aibă (nici cea mai mică) idee cum să se comporte față de copii. Se purta stângaci, chiar prostește, când era Graham de față. Eddie era atât de agitat în preajma lui Graham, încât copilul devenea și el agitat – nefiind agitat de felul său.

Când s-au întors la Stanhope, Allan și Ruth erau beți. Și-au sărutat copilul de noapte bună. (Graham dormea pe un pat pliant în dormitorul lor.) I-au urat și Conchitei noapte bună. Până să termine Ruth să se spele pe dinți și să se pregătească de culcare, Allan adormise buștean.

Ruth băgase de seamă că Allan lăsase fereastra deschisă. Chiar dacă aerul din seara aceea era cu totul special, în New York nu era niciodată o idee bună să lași fereastra deschisă – zgomotul traficului matinal îi trezea și pe morți. (Pe Allan n-avea să-l trezească.)

În fiecare mariaj, sarcinile sunt repartizate; bunăoară, unul are sarcina să ducă gunoiul, altul are grijă să nu rămână fără

cafea sau lapte, sau pastă de dinți, sau hârtie igienică. Allan răspundea de *temperatură:* deschidea și închidea ferestrele, potrivea termostatul, făcea focul sau îl lăsa să se stingă. Prin urmare, Ruth a lăsat fereastra deschisă în dormitorul lor de la Stanhope. Și când traficul matinal a trezit-o la ora cinci, iar Graham s-a cățărat în pat, între părinții lui, pentru că îi era frig, Ruth a spus:

– Allan, dacă închizi fereastra, cred că o să dormim cu *toții* mai departe.

– Mi-e frig, tati, a zis Graham. Lui tati *chiar* îi e frig, a adăugat copilul.

– *Tuturor* ne e frig, Graham, a zis Ruth.

– Lui tati îi e mai frig, nu s-a lăsat Graham.

– Allan? l-a chemat Ruth.

În clipa aceea a știut. Și-a întins precaută mâna în jurul lui Graham, care se ghemuise lângă ea, și a atins fața rece a lui Allan, fără să-l privească. Și-a strecurat mâna sub cuvertură, unde trupul ei și al lui Graham erau calde, dar chiar și sub cuvertură Allan era rece, rece ca pardoseala băii din Vermont, într-o dimineață de iarnă.

– Scumpule, i-a spus Ruth lui Graham, hai să mergem în camera cealaltă. Să-l lăsăm pe tati să mai doarmă.

– Și eu vreau să mai dorm, a zis Graham.

– Hai să mergem în camera cealaltă, a repetat ea. Poate că poți să dormi cu Conchita.

Au traversat livingul – Graham, trăgând după el pătura și ursulețul de pluș, Ruth îmbrăcată în chiloți și tricou; nici măcar căsătoria n-o făcuse să se îmbrace altfel când se culca. A bătut la ușa dormitorului Conchitei, trezind-o pe bătrână.

– Îmi pare rău, Conchita, dar Graham vrea să doarmă cu tine, i-a spus Ruth.

– Sigur, scumpete, hai, intră, i-a spus Conchita lui Graham care a trecut pe lângă ea, glonț spre pat.

– Aici nu-i atât de frig, a observat copilul. E atât de frig în camera noastră, tati a înghețat.

– Allan a murit, i-a șoptit Ruth Conchitei.

Apoi, singură în livingul apartamentului, și-a făcut curaj să se întoarcă în dormitor. A închis fereastra înainte să se ducă la baie unde s-a spălat repede pe mâini și pe față, s-a spălat și pe dinți, dar nu s-a pieptănat. Apoi s-a îmbrăcat iute, fără să se mai uite la Allan ori să-l mai atingă. Ruth nu voia să-i vadă chipul. Pentru tot restul vieții, va prefera să și-l amintească așa cum era când era viu; și-așa era rău că va duce cu ea în mormânt amintirea răcelii lui nefirești.

Încă nu era șase dimineața când i-a telefonat lui Hannah.

– Ai face bine să fii un prieten, a zis Hannah când a răspuns la telefon.

– Cine pizda mă-sii e? l-a auzit Ruth pe fostul portar întrebând.

– Eu sunt, a zis Ruth. Allan a murit. Nu știu ce să fac.

– Ah, copilaș, copilaș... vin chiar acum la tine! a spus Hannah.

– Cine pizda mă-sii *e?* a întrebat din nou fosta vedetă de hochei.

– Ah, du-te și caută-ți un alt *puc!* a auzit-o Ruth pe Hannah spunându-i ex-portarului. Nu te fute pe tine grija cine *e*...

Până să ajungă Hannah la Stanhope, Ruth îi telefonase lui Eddie la New York Athletic Club. Apoi Eddie și Hannah s-au ocupat de tot. Ruth n-a trebuit să vorbească cu Graham care, din fericire, adormise la loc în patul Conchitei și nu s-a trezit decât după ora opt, dar cadavrul lui Allan fusese deja scos din hotel. Hannah, care l-a dus pe Graham să mănânce micul dejun, s-a dovedit uimitor de inventivă în răspunsurile pe care i le-a dat copilului care-o întreba unde-i tatăl lui. Ruth hotărâse că încă era prea devreme ca Allan să fi ajuns în rai – ceea ce însemna că era încă prea devreme să vorbească despre rai –, dar mai târziu, conversațiile pe acest subiect aveau să fie nenumărate. Așa că Hannah a ales niște neadevăruri mai practice: „Tăticul s-a dus la birou, Graham" și „Tăticul tău s-ar putea să fie nevoit să facă o călătorie."

– Unde se duce? a vrut să știe Graham.

Conchita Gomez era distrusă. Ruth, doar amorțită. Eddie s-a oferit să-i ducă înapoi la Sagaponack, dar Ted Cole n-o în-

vățase degeaba pe fiica lui să conducă. Ruth știa că putea conduce până în Manhattan și înapoi oricând era nevoie. Era suficient că Eddie și Hannah se ocupaseră de mort, încât ea nu fusese nevoită să atingă *cadavrul* lui Allan.

– Pot să conduc, le-a spus Ruth. Indiferent ce se întâmplă, pot să conduc.

Dar n-a suportat să caute cheia de la mașină în hainele lui Allan. Le-a găsit Eddie. Hannah a împachetat hainele lui Allan.

În mașină, Hannah s-a așezat în spate, cu Graham și Conchita. Hannah avea sarcina să converseze cu Graham – ăsta era rolul ei. Eddie ședea pe scaunul din dreapta. Nimeni, nici măcar el, nu prea știa care era rolul *lui,* dar și-a găsit o ocupație în a se uita fix la profilul lui Ruth; Ruth nu-și lua ochii de la drum decât ca să se uite în oglinda retrovizoare sau în cea laterală.

„Săracul Allan – atac de cord trebuie să fi fost", și-a zis Eddie. Așa a fost; cu asta a nimerit-o. În schimb, *nu* a nimerit-o într-o chestiune mult mai interesantă. N-a nimerit-o închipuindu-și că se îndrăgostise de Ruth doar privindu-i profilul îndurerat; nu realiza, în acel moment, cât de mult îi amintea de mama ei nefericită.

Săracul Eddie O'Hare! Nu merita ce i se întâmplase: să nutrească iluzia uluitoare că se îndrăgostise de fiica singurei femei pe care-o iubise vreodată! Dar cine poate face deosebirea între a te îndrăgosti și a-ți *imagina* că te-ai îndrăgostit? Chiar și când te îndrăgostești de-*adevăratelea,* tot un rod al imaginației este.

– Unde e tati *acum?* a întrebat Graham. E încă la birou?

– Cred că are programare la doctor, i-a răspuns Hannah. Cred că s-a dus la doctor pentru că nu se simțea foarte bine.

– Îi este încă frig? a întrebat băiatul.

– Poate. Doctorul o să afle ce are...

Părul lui Ruth rămăsese nepieptănat – arăta ca după somn –, iar chipul ei palid era nefardat. Buzele îi erau uscate, ridurile de la colțul ochilor erau mai accentuate decât le văzuse Eddie vreodată. Și Marion avusese riduri, dar, pentru moment, Eddie o

dăduse uitării pe Marion; era fascinat de chipul lui Ruth, care emana tristețe.

La patruzeci de ani, Ruth simțea prima amorțeală a durerii pricinuite de pierderea cuiva drag. Marion, la treizeci și nouă de ani, când o văzuse Eddie ultima dată, jelea de cinci ani; chipul *ei,* căruia îi semăna atât de mult acum chipul fiicei ei, reflecta o durere aproape eternă.

La șaisprezece ani, Eddie se îndrăgostise de tristețea lui Marion, care părea o parte a ființei ei ce dăinuia mai mult decât frumusețea. Dar de frumusețe ne amintim și după ce nu mai este; ceea ce vedea Eddie reflectat în chipul lui Ruth era o frumusețe *apusă,* ceea ce, de fapt, măsura o dată în plus iubirea pe care Eddie i-o purta cu adevărat lui Marion.

Eddie nu știa că încă era îndrăgostit de Marion; era sincer convins că se îndrăgostise de Ruth.

„Ce dracu' se-ntâmplă cu Eddie? se-ntreba Ruth. Dacă nu-ncetează cu holbatul ăsta la mine, ies în decor!"

Și Hannah observase cum se uita Eddie la Ruth.

„Ce dracu' se-ntâmplă cu Eddie? se-ntreba Hannah. De când îl interesează pe idiotul ăsta femeile *mai tinere?*"

Doamna Cole

„Era văduvă de-un an", scrisese Ruth Cole. (Cu numai patru ani înainte de-a rămâne ea însăşi văduvă!) Iar la un an după moartea lui Allan – întocmai aşa cum scrisese despre văduva ei fictivă –, Ruth încă se lupta „să păstreze sub control memoria trecutului, aşa cum trebuie să facă o văduvă".

Cum de ştiuse tot ce-nseamnă văduvia? se-ntreba acum romanciera, căci, deşi susţinuse întotdeauna că un scriitor bun îşi poate imagina *orice* (îşi poate imagina cu adevărat), şi cu toate că adeseori susţinuse că experienţa din viaţa reală este supraevaluată, chiar şi Ruth era surprinsă de *acurateţea* cu care îşi imaginase ce înseamnă să fii văduvă.

Un an întreg după moartea lui Allan, *întocmai* aşa cum scrisese despre văduva ei fictivă, Ruth s-a lăsat „la fel de uşor dusă de-un aşa-numit potop de amintiri ca şi în dimineaţa în care se trezise şi constatase că soţul ei decedase lângă ea".

Şi unde era bătrâna văduvă furioasă, care-o atacase pe Ruth pentru că scrisese *ne*adevăruri despre ce înseamnă să fii văduvă? Unde era harpia care spusese despre sine că era văduvă pentru tot restul vieţii? Privind retrospectiv, Ruth era dezamăgită că vrăjitoarea aia bătrână nu-şi făcuse apariţia la înmormântarea lui Allan. Acum că era văduvă, Ruth *voia* s-o vadă pe nenorocita de baborniţă, măcar ca să-i urle în faţă că tot ceea ce scrisese despre ce înseamnă să fii văduvă era *adevărat!*

Maştera aia bătrână, care încercase să-i strice nunta cu ameninţările ei pline de ură, hârca aia scârboasă care-şi revărsase

ura cu atâta nerușinare... unde era ea acum? Probabil crăpase, așa cum zisese Hannah. Dacă era adevărat, Ruth se simțea trasă pe sfoară; acum că, în opinia generală, avea dreptul de a se pronunța asupra acestui subiect, Ruth ar fi vrut să-i dea o replică nemernicei ăleia.

Căci nu se împăunase cotoroanța față de Ruth cu superioritatea iubirii *ei* pentru bărbatul *ei*? Însăși ideea că cineva poate să spună altcuiva „Habar n-ai ce-i durerea" sau „Habar n-ai ce-i iubirea" i se părea lui Ruth absolut revoltătoare.

Această furie neașteptată față de bătrâna văduvă anonimă i-a oferit lui Ruth o forță inepuizabilă în timpul primului an de văduvie. În același an, și la fel de neașteptat, Ruth a simțit cum i se îmblânzesc sentimentele față de mama ei. Ea îl pierduse pe Allan, dar îl mai avea pe Graham. Devenind tot mai conștientă de dragostea pe care i-o purta singurului ei copil, Ruth s-a pomenit că înțelege eforturile lui Marion de a *nu* iubi un alt copil – Marion pierduse deja *doi*.

Pe Ruth o uimea cum de reușise mama ei să nu se sinucidă și cum de fusese Marion *în stare* să mai facă un copil. Deodată, începea să capete sens faptul că mama ei o părăsise. Marion nu voise s-o iubească pe Ruth, pentru că nu suportase ideea de a mai pierde un copil. (Ruth auzise toate astea de la Eddie, în urmă cu cinci ani, dar până nu dăduse și ea naștere unui copil și nu-și pierduse soțul, nu avusese experiența sau puterea de imaginație să și creadă.)

Adresa din Toronto a lui Marion stătuse un an întreg la loc de cinste pe biroul lui Ruth. Mândria și lașitatea – *iată* un titlu ce merita un roman lung! – au împiedicat-o pe Ruth să-i scrie. Continua să creadă că era de datoria lui Marion să ia legătura cu fiica ei, pentru că Marion era cea care plecase. Ca mamă relativ proaspătă și ca văduvă încă și mai proaspătă, Ruth abia acum cunoștea ce înseamnă durerea și teama unei pierderi și mai mari.

Hannah a fost cea care i-a sugerat să-i dea lui Eddie adresa mamei ei.

– Să fie problema lui Eddie, i-a zis Hannah. Lasă-l pe *el* să se chinuie dacă să-i scrie sau nu.

Bineînțeles că Eddie se va *chinui* dacă să-i scrie sau nu lui Marion. Mai rău chiar, de câteva ori *încercase* să-i scrie, dar nici un rezultat al eforturilor sale n-a poposit în cutia de scrisori.

„Dragă Alice Somerset – începuse el scrisoarea –, am motive să cred că tu ești Marion Cole, cea mai importantă femeie din viața mea." Tonul i se păruse însă prea trufaș, mai ales după aproape patruzeci de ani, astfel că a făcut o a doua încercare, adoptând o atitudine mai directă. „Dragă Marion: căci numai tu poți fi Alice Somerset, am citit romanele tale despre Margaret McDermid cu..." – hm, *cu ce?*, s-a întrebat Eddie și asta l-a oprit. Cu fascinație? Cu frustrare? Cu admirație? Cu disperare? Cu toate astea la un loc? Nu știa.

În plus, după ce o iubise în secret pe Marion timp de treizeci și șase de ani, Eddie era convins acum că se îndrăgostise de Ruth. Iar după un an în care își imaginase că era îndrăgostit de fiica lui Marion, Eddie încă nu-și dădea seama că nu încetase nici o clipă s-o iubească pe Marion; *încă* era convins că o iubea pe Ruth. Prin urmare, eforturile lui Eddie de a-i scrie lui Marion au devenit o adevărată tortură. „Dragă Marion, te-am iubit timp de treizeci și șase de ani, înainte să mă îndrăgostesc de fiica ta." Însă Eddie n-avea curaj să recunoască acest lucru nici măcar față de *Ruth!*

Cât despre Ruth, în anul ei de doliu s-a întrebat adesea ce i se întâmplase lui Eddie O'Hare. Dar durerea ei și permanenta grijă pentru micul Graham o împiedicaseră să vadă agoniile evidente însă deconcertante prin care trecea Eddie. Întotdeauna îl considerase a fi un om drăguț și ciudat. Oare omul ăsta drăguț devenise și mai ciudat? Era în stare să stea lângă ea tot timpul la o petrecere și să nu rostească altceva decât cuvinte monosilabice; iar când se uita la el, îl surprindea privind-o țintă. Ca în clipa următoare să-și ferească privirea, invariabil.

– *Ce-i,* Eddie? îl întrebase ea odată.

– A, nimic. Mă-ntrebam cum o mai duci.

– O duc foarte bine, mulțumesc.

Hannah avea propriile ei teorii pe care Ruth le considera absurde.

– Arată de parcă s-a îndrăgostit de tine, dar nu știe cum să agațe femei *mai tinere*, îi spusese Hannah.

Timp de-un an, gândul că cineva – *oricine* – ar putea s-o agațe i se păruse grotesc lui Ruth.

Dar în toamna anului 1995, Hannah avea să-i spună:

– A trecut un an, copilaș, e timpul să reintri în circulație.

Ideea de a „reintra în circulație" o îngrozea pe Ruth. Nu numai că încă era îndrăgostită de Allan și de amintirea vieții duse cu el, dar o înfiora perspectiva de a se confrunta *din nou* cu prostul ei discernământ.

Așa cum scrisese în primul capitol din *Interzis copiilor*, cine putea spune când anume era timpul ca o văduvă să-și facă din nou intrarea în lume? Pentru o văduvă, nu exista o reintrare „sigură" în lume.

Publicarea celui de-al patrulea roman al lui Ruth Cole, *Ultimul meu iubit rău*, a fost amânată până în toamna lui '95, căci mai devreme de această dată Ruth nu concepuse să-și facă apariția în public după moartea soțului ei și nici acum Ruth nu era disponibilă în măsura în care și-ar fi dorit editorii. Acceptase să aibă o lectură publică la Y, pe Ninety-second Street – unde nu mai citise din 1990, când Eddie O'Hare îi făcuse acea prezentare-maraton –, dar refuzase să dea vreun interviu în Statele Unite, pe motiv că petrecea doar o seară în New York, în drum spre Europa, iar la locuința din Vermont nu dădea *niciodată* interviuri. (Casa din Sagaponack fusese pusă în vânzare pe întâi septembrie.)

Hannah susținea că Ruth era nebună să se izoleze în Vermont; credea că ar fi trebuit să vândă casa din Vermont. Doar așa conveniseră Allan și Ruth: Graham trebuia să crească în Vermont.

În plus, Conchita Gomez era prea bătrână să se ocupe de Graham. Iar Eduardo, prea bătrân să mai fie îngrijitor. În

Vermont, Ruth putea găsi bone aproape de casă. Kevin Merton avea trei fete destul de mari să poată avea grijă de copii; una dintre ele, Amanda, era elevă la liceu şi i se dădea voie să lipsească perioade limitate de timp în scopul de a călători. (Conducerea liceului hotărâse că un turneu de lansare a cărţii lui Ruth Cole intra în categoria excursiilor educaţionale; prin urmare, Ruth îi lua pe Graham şi pe Amanda Merton cu ea la New York şi în Europa.)

Nu toţi editorii ei europeni erau mulţumiţi de planurile lui Ruth pentru promovarea romanului *Ultimul meu iubit rău.* Dar ea fusese corectă şi îi avertizase pe toţi: era încă în doliu şi nu mergea nicăieri fără fiul ei în vârstă de patru ani; pe lângă asta, nici copilul ei, nici bona nu puteau lipsi de la şcoală mai mult de două săptămâni.

Călătoria pe care o planificase Ruth avea să fie cât mai puţin obositoare pentru ea şi Graham. Zburau la Londra cu Concorde, iar întoarcerea la New York avea să fie din Paris, tot cu Concorde. Între Londra şi Paris, îi va duce pe Graham şi pe bona lui la Amsterdam; nu putea să *nu* meargă la Amsterdam, hotărâse ea. Faptul că romanul era în parte plasat acolo – scena aceea umilitoare din Cartierul felinarelor roşii – trezea un interes deosebit printre olandezi; iar Maarten era editorul ei preferat în Europa.

Nu era vina oraşului Amsterdam că Ruth se temea să meargă acolo. Bineînţeles că putea să-l ajute pe Maarten la promovarea noului ei roman fără să viziteze cartierul cu pricina. Fiecare jurnalist lipsit de originalitate, care-o va intervieva, nepunându-i la socoteală pe fotografii care îi vor face fotografii, vor insista ca Ruth să facă o vizită în *de Wallen* – locul unde avea loc scena cea mai cunoscută –, dar Ruth mai ţinuse şi înainte piept lipsei de originalitate a jurnaliştilor şi fotografilor.

Poate faptul că va trebui să se întoarcă la Amsterdam era o formă de penitenţă, îşi zicea romanciera – nu era frica ei o formă de penitenţă? Şi cum să nu-i fie teamă în fiecare clipă în care se va afla în Amsterdam, cum putea să *nu*-i amintească

orașul de timpul nesfârșit pe care-l petrecuse ascunsă în dulapul lui Rooie? Oare respirația șuierată a omului-cârtiță n-avea să fie muzica de fundal în somnul ei? *Dacă* va fi în stare să doarmă...

În afară de Amsterdam, Ruth se mai temea și de etapa din New York a turneului ei de promovare a cărții, pentru că și de data asta, la Y pe Ninety-second Street, Eddie O'Hare era cel care o prezenta înainte de lectură.

Făcuse greșeala să aleagă același hotel, Stanhope; ea și Graham nu mai fuseseră acolo de când murise Allan, iar Graham își amintea locul unde-și văzuse ultima oară tatăl mai bine decât ar fi crezut Ruth. Nu stăteau în același apartament cu două dormitoare, dar configurația camerelor și decorul erau șocant de asemănătoare.

– Tati dormea pe partea *asta* a patului, mami pe partea *aia,* i-a explicat băiatul bonei, Amanda Merton. Fereastra era deschisă, a continuat băiatul. Tati o lăsase deschisă și mie îmi era frig. M-am dat jos din pat...

Aici băiatul a tăcut. Unde *era* patul lui? Allan nemaifiind cu ei, Ruth nu ceruse un pat pliant pentru Graham; era loc destul în patul dublu ca să doarmă acolo cu micul ei fiu.

– Unde-i patul *meu?* a întrebat băiatul.

– Scumpule, poți dormi cu mine, i-a spus Ruth.

– Sau poți dormi în dormitorul *meu,* cu *mine,* i-a sărit Amanda în ajutor lui Ruth – orice propunere era binevenită dacă îi abătea lui Graham atenția de la moartea tatălui său.

– OK. Bine, a zis Graham cu vocea cu care arăta că ceva nu era în regulă. Dar unde e tati *acum?*

Ochii i s-au umplut de lacrimi. De mai bine de jumătate de an nu mai pusese această întrebare.

„Ah, ce *tâmpită* am fost să-l aduc *aici!*" și-a zis Ruth îmbrățișându-l pe copilul care plângea.

Ruth încă făcea baie când a venit Hannah încărcată de cadouri pentru Graham, de genul celor pe care Ruth *nu* le putea lua în avion: un întreg sat din piese de construcție asamblate și

nu un singur animal de pluș, ci o întreagă familie de maimuțe. Vor trebui să-i roage pe cei de la Stanhope să pună bine satul și maimuțele, până vor veni înapoi – ceea ce crea un inconvenient major dacă ar fi ales să stea în alt hotel.

Dar lui Graham părea să-i fi trecut tristețea cumplită ce-l copleșise la amintirea morții tatălui său, pe care i-o trezise hotelul. Așa sunt copiii – acum sunt disperați, acum le trece –, iar Ruth era resemnată cu amintirile pe care Stanhope le trezea în *ea*. L-a sărutat pe Graham de noapte bună; când Ruth și Hannah au plecat spre sala de lectură, copilul discuta deja cu Amanda despre meniul pe care aveau să-l comande prin room-service.

– Sper că o să citești partea bună, a zis Hannah.

„Partea bună", în opinia lui Hannah, era scena de sex cu olandezul, în camera prostituatei – o scenă profund tulburătoare. Ruth n-avea *nicidecum* de gând să citească partea aia.

– Crezi că o să-l mai întâlnești? a întrebat-o Hannah, în drum spre Y. Adică, o să citească și el cartea...

– *Pe cine* să întâlnesc? a întrebat Ruth, deși știa foarte bine la care „el" se gândea Hannah.

– Pe puștiul ăla olandez, oricare-ar fi, a răspuns Hannah. Să nu-mi spui că n-a fost un puști olandez!

– Hannah, n-am făcut niciodată amor cu un puști olandez.

– Pun pariu că o să citească romanul, nu s-a lăsat Hannah.

Când au ajuns la colțul lui Ninety-second cu Lexington Avenue, Ruth era nerăbdătoare să audă prezentarea lui Eddie O'Hare – măcar așa nu va mai fi nevoită s-o asculte pe Hannah.

Bineînțeles că Ruth se gândise că Wim Jongbloed o să citească *Ultimul meu iubit rău;* era pregătită să fie rece cu el, exact atât cât trebuia. *Dacă* venea să stea de vorbă cu ea... Spre surprinderea și ușurarea ei – chiar dacă vestea a și dezamăgit-o –, Maarten o anunțase că ucigașul lui Rooie fusese prins în Zürich. Și la scurtă vreme *murise!*

Maarten și Sylvia îi vorbiseră despre asta ca despre un fapt divers.

– Nu cred că l-au găsit pe ucigașul prostituatei, nu-i așa? îi întrebase Ruth prefăcându-se indiferentă.

Îi întrebase în timpul unei convorbiri telefonice recente (când îi întrebase, ca de obicei, și despre itinerarul călătoriei ei iminente). Maarten și Sylvia îi explicaseră de ce le scăpase vestea: fuseseră plecați din Amsterdam – încât auziseră noutatea indirect – și, până să afle și detaliile, uitaseră că pe Ruth o interesa povestea.

– În Zürich? întrebase Ruth.

Prin urmare, *astfel* se explica accentul german al omului-cârtiță – era *elvețian!*

– Cred că a fost în Zürich, răspunsese Maarten. Tipul a ucis și alte prostituate, peste tot în Europa.

– Dar numai una în Amsterdam, zisese Sylvia.

Numai una! Ruth se luptase cu sine ca interesul ei în cazul cu pricina să pară ceva trecător.

– Mă-ntreb cum l-au prins, zisese ea cu voce tare.

Dar nici Maarten, nici Sylvia nu-și aminteau detaliile; ucigașul fusese prins, apoi murise, acum câțiva ani.

– Câțiva *ani!* repetase Ruth.

– Cred că a existat un martor, zisese Sylvia.

– Parcă au fost și amprente, iar tipul era foarte bolnav, adăugase Maarten.

– A avut astm? întrebase Ruth, brusc fără să-i mai pese că se trăda.

– Cred că avea emfizem, răspunsese Sylvia.

„Da, asta trebuie să fi fost!" se dumirise Ruth, dar tot ceea ce conta era că omul-cârtiță fusese prins. Omul-cârtiță *murise!* Iar moartea lui făcea ca o nouă vizită la Amsterdam – locul crimei – să fie mai suportabilă pentru Ruth. *Crima* ei – ea așa o considera.

Eddie O'Hare a ajuns la timp pentru lectura lui Ruth; nu numai la timp, ci chiar cu mult înainte, încât a stat aproape o oră în foaierul artiștilor, singur-singurel. Era preocupat de

evenimentele din ultimele săptămâni, căci îi muriseră amândoi părinții – mama lui, de cancer (soarta s-a îndurat să se sfârșească repede), iar tatăl lui (nu la fel de neașteptat), după al patrulea atac cerebral în patru ani.

Al treilea atac al bietului Minty îl lăsase aproape orb, viziunea lui se redusese la ceea ce el descria drept „lumea văzută prin capătul greșit al telescopului". Dot O'Hare îi citise cu voce tare înainte să fie răpusă de cancer; apoi îi citise Eddie, iar tatăl lui se plângea că dicția fiului său era inferioară celei a regretatei sale soții.

Nu se punea problema *ce anume* să-i citească lui Minty. Cărțile lui erau conștiincios însemnate, pasajele relevante – subliniate cu roșu, iar cărțile în sine îi erau atât de familiare bătrânului profesor, încât nu era nevoie de nici un rezumat al acțiunii. Eddie nu făcea decât să frunzărească paginile și să citească pasajele subliniate. (Fiul tot nu scăpase, până la urmă, de metoda soporifică folosită de tatăl său în clasă.)

Eddie crezuse întotdeauna că lungul paragraf de deschidere din *Portretul unei doamne,* în care Henry James descrie „ceremonia cunoscută drept ceaiul de după-amiază", era mult prea protocolar ca să fie bun; Minty, în schimb, declara că fragmentul cu pricina merita să fie citit și răscitit, ceea ce Eddie a reușit cu aceeași porțiune din creierul său, care avea rol de blocare și la care apelase odată ca să-l ajute să îndure prima sigmoidoscopie.

Minty îl adora pe Trollope, Eddie considera că era de-un plictis ucigător. Cel mai mult îi plăcea lui Minty următorul fragment din autobiografia lui Trollope: „Cred că nici o fată, după ce mi-a citit paginile, nu a ajuns mai puțin modestă decât fusese înainte și poate că unele fete au învățat din ele că modestia este un farmec ce merită a fi păstrat".

Eddie credea că nici o fată nu mai ajungea nicăieri după ce citea Trollope; era sigur că orice fată care cădea în plasa lui Trollope nu se mai ridica. O *armată* de fete pierise citindu-l, toate murind în *somn!*

Eddie își va aminti până la capătul zilelor cum îl ducea la baie pe tatăl său nevăzător și-l aducea înapoi. După al treilea atac cerebral, papucii ușori îi erau legați cu elastice de picioarele inerte; scârțâiau pe podea din pricina platfusului. Papucii, de culoare roz, îi aparțineră mamei lui Eddie; labele picioarelor lui Minty se micșoraseră atât de mult, încât papucii nu-i mai stăteau în picioare, nici măcar prinși cu elastice.

Apoi urma ultima frază a Capitolului 44 din *Middlemarch*, pe care bătrânul profesor o subliniase cu roșu și pe care fiul său o citea cu o voce sumbră. Eddie avea impresia că fraza lui George Eliot s-ar putea aplica sentimentelor sale pentru Marion sau Ruth și sentimentelor lor pentru *el*, dacă aveau așa ceva. „Nu avea încredere în afecțiunea ei; și ce singurătate este mai însingurată decât neîncrederea?"

Prin urmare, ce dacă tatăl lui fusese un profesor plicticos? Măcar marcase toate pasajele semnificative. Elevilor li se puteau întâmpla lucruri mult mai rele decât să asiste la cursul lui Minty O'Hare.

La funeraliile tatălui lui Eddie, care au avut loc în biserica din campus – o biserică ce nu ținea de nici o confesiune anume –, au venit mai mulți oameni decât și-ar fi închipuit Eddie. Au venit colegii lui Minty – printre ei și cei demult pensionați, fragili, tremurând, domni bătrâni sufletiști care-i supraviețuiseră tatălui lui Eddie –, dar și două promoții de elevi de la Exeter. Poate că Minty îi plictisise pe *toți* la un moment dat sau altul, dar prezența lor cuviincioasă i-au sugerat lui Eddie că tatăl său fusese un pasaj semnificativ în viețile tuturor.

Eddie era bucuros că descoperise, printre nenumăratele sublinieri ale tatălui său, un fragment ce a părut să le facă plăcere foștilor elevi ai lui Minty. Era vorba de ultimul paragraf din *Bâlciul deșertăciunilor*, căci Minty fusese întotdeauna un mare admirator al lui Thackeray. „Ah! *Vanitas Vanitatum!* Care din noi se poate socoti fericit pe lumea aceasta? Care din noi și-a împlinit vreodată visul? Iar dacă și l-a împlinit, nu mai dorește nimic

altceva? Haideți, copii, să închidem cutia cu păpuși, căci reprezentația s-a terminat."[1]

Apoi Eddie a trebuit să se ocupe de căscioara părinților săi; o cumpăraseră când ieșise Minty la pensie, când el și Dot fuseseră obligați (pentru prima oară) să părăsească apartamentul din campus. Căsuța, o construcție banală, se găsea într-o parte a orașului pe care Eddie nu o cunoștea – o stradă îngustă, claustrofobă, ca orice altă stradă dintr-un orășel de provincie. Mai mult ca sigur că părinții săi se simțiseră singuri acolo, departe de arhitectura impresionantă a clădirii principale a vechii școli și de terenurile sale întinse, cea mai apropiată casă vecină cu a lor avea o peluză netunsă, pe care zăceau împrăștiate jucării; un tirbușon uriaș, ruginit, de care, odată, un câine fusese legat cu lanțul, era înșurubat în pământ. Eddie n-a văzut câinele niciodată.

I se părea o cruzime că părinții lui fuseseră nevoiți să-și petreacă ultimii ani de viață într-un asemenea cartier – cei mai apropiați vecini nu păreau să fie exonieni. (Într-adevăr, dezordinea domestică de pe acea peluză jignitor de neîngrijită îi sugerase adesea lui Minty O'Hare că vecinii lui erau însăși întruchiparea a ceea ce bătrânul profesor de engleză detesta cel mai mult: educația gimnazială submediocră.)

În timp ce împacheta cărțile tatălui său – căci pusese deja casa în vânzare –, Eddie și-a descoperit propriile romane, fără autograf; neglijase să le dea un autograf propriilor săi părinți! Toate cinci stăteau pe același raft; Eddie a constatat că tatăl său nu subliniase nici măcar un rând, ceea ce a avut darul să-l îndurereze. Și pe același raft, pe care se afla întreaga sa creație literară, Eddie a zărit exemplarul familiei O'Hare din *Șoarecele care se tărăște printre pereți*, al lui Ted Cole, pe care șoferul camionului de stridii plastografiase aproape la perfecție autograful autorului.

Nu e de mirare că Eddie era terminat când a ajuns în New York pentru lectura lui Ruth. Îl mai împovărase și Ruth dându-i

[1] N.M. Thackeray – *Bâlciul deșertăciunilor – Un roman fără erou*, trad. de Constanța Tănăsescu, Ioan Frunzetti, RAO Clasic, 1997. (n.tr.)

adresa lui Marion. Inevitabil, până la urmă îi scrisese lui Marion. Îi trimisese cele cinci romane pe care le dăduse părinților săi fără autograf; scrisese în schimb o dedicație pentru *ea*: „Lui Marion – cu drag, Eddie". Iar în pachet, împreună cu micul formular verde pe care-l completase pentru vama canadiană, adăugase și o scrisorică.

„Dragă Marion, scrisese Eddie, ca și când toată viața corespondase cu ea, nu știu dacă mi-ai citit romanele, dar – după cum vezi – n-ai fost niciodată departe de gândurile mele."

În circumstanțele date – adică el fiind încredințat că se îndrăgostise de Ruth – lui Eddie îi trebuise mult curaj să scrie și atât, dar oricum era mai mult decât spusese în treizeci și șapte de ani.

Când a ajuns în foaierul de la Y, pe Ninety-second, pierderea părinților și patetica încercare de a o contacta pe Marion îl lăsaseră pe Eddie pur și simplu mut. Regreta acum că-i trimisese lui Marion cărțile; își zicea că ar fi fost mai mult decât suficient să-i trimită doar titlurile. (Acum, că se gândea la ele, i se păreau ridicol de pompoase.)

Slujba de vară
Cafea și gogoși
Părăsind Long Island
De șaizeci de ori
O femeie dificilă

Când Eddie O'Hare s-a apropiat în sfârșit de microfonul de pe scenă și s-a adresat sălii arhipline de la Kaufman Concert Hall, a priceput pe loc tăcerea reverențioasă ce a cuprins audiența. O venerau pe Ruth Cole, iar cartea *aceasta* era socotită în unanimitate drept cea mai bună. Audiența mai știa și că era prima apariție publică a lui Ruth de când îi murise soțul. Și, în al treilea rând – și-a zis Eddie –, liniștea ce se lăsase era *neliniștită*, pentru că erau destule suflete în mulțimea aceea enormă care știau cum începea Eddie să vorbească și uita să mai termine.

Așa că Eddie a zis:

– Ruth Cole nu are nevoie de nici o prezentare.

Din câte se vedea, nu glumise, pentru că s-a depărtat de microfon, a coborât de pe scenă și s-a așezat pe locul ce-i fusese rezervat în sală, lângă Hannah. Și cât a durat lectura, el a privit stoic drept în față, spre un punct aflat la vreo douăsprezece sau cincisprezece picioare în stânga podiumului, ca și când singurul fel în care suporta să se uite la Ruth era s-o țină în zona periferică a câmpului său vizual.

Și nu s-a oprit din plâns, avea să spună Hannah mai târziu; genunchiul drept al lui Hannah se udase din pricină că ea îl ținuse pe Eddie de mână. Eddie plânsese pe mutește – ca și când fiecare cuvânt rostit de Ruth era o lovitură în inimă pe care el o accepta ca fiindu-i sortită.

După lectură, Eddie n-a mai fost de găsit în foaier; Ruth și Hannah s-au dus singure să ia cina.

– Eddie arăta de-a dreptul ca un om în pragul sinuciderii, a zis Ruth.

– E nebun după tine... îl doboară, pur și simplu, i-a zis Hannah.

– Nu fi ridicolă, el e îndrăgostit de mama.

– Hristoase! Câți ani *are* maică-ta?

– Șaptezeci și șase.

– Ar fi obscen să fie îndrăgostit de o bătrână de șaptezeci și șase de ani! a exclamat Hannah. *Tu* ești aia, copilaș. După tine e nebun Eddie, *zău!*

– *Asta* chiar ar fi obscen, a zis Ruth.

Un bărbat care lua cina cu o femeie – poate soția lui – privea țintă spre masa lor. Ruth era de părere că individul se holba la Hannah, în schimb Hannah zicea că se holba la Ruth. Oricare ar fi fost adevărul, amândouă au căzut de acord că nu era un mod de comportament adecvat pentru cineva care ia cina cu nevasta.

Când plăteau, bărbatul s-a apropiat stânjenit de masa lor. Era un tip trecut de treizeci de ani, mai tânăr decât Hannah și

Ruth, și chipeș, în ciuda aerului de câine bătut, care părea să-i afecteze până și poziția corpului. Cu cât se apropia de ele, cu atât se gheboșa și mai mult. Soția lui rămăsese la masă, cu capul în mâini.

– Iisuse! Se dă la tine în fața nenorocitei de nevastă-sa? i-a șoptit Hannah lui Ruth.

– Scuzați-mă, a început creatura jalnică.

– Da, ce-i? l-a luat Hannah în primire.

Pe sub masă, i-a tras un șut lui Ruth ca pentru a-i spune „Ți-am-zis-io".

– Sunteți cumva Ruth Cole? a întrebat omul.

– Pe dracu', a zis Hannah.

– Da, a răspuns Ruth.

– Mă simt prost că vă deranjez, a bălmăjit nenorocitul, dar e aniversarea noastră, a soției și a mea, și dumneavoastră sunteți scriitoarea preferată a soției. Știu că nu dați autografe pe cărți, dar i-am dăruit soției noul dumneavoastră roman drept cadou de aniversare și din întâmplare îl avem aici cu noi. Mi-e foarte greu să vă întreb, dar n-ați vrea să-l semnați? (Soția, abandonată la cealaltă masă, se dădea de ceasul morții.)

– Ah, pentru Dumnezeu! a început Hannah.

Însă Ruth a sărit în picioare. Voia să-i strângă omului mâna – și pe-a nevesti-sii. Chiar a zâmbit când a semnat. Parcă nu mai era ea. Însă în taxi, în drum spre hotel, Hannah i-a zis ceva – poți conta pe Hannah când e vorba s-o facă pe Ruth să se codească să intre din nou în lume.

– O fi fost aniversarea lui, dar tipu' se holba la sânii tăi, a zis Hannah.

– Ba nu! a protestat Ruth.

– Toată lumea se uită, copilaș. Ai face bine să te obișnuiești cu asta.

Mai târziu, în apartamentul ei de la Stanhope, Ruth a rezistat tentației să-l sune pe Eddie. Și cine știe, poate cei de la New York Athletic Club refuzau să răspundă la telefon după o

anumită oră. Sau, dacă răspundeau, erau în stare să te întrebe dacă purtai costum și cravată.

În schimb, Ruth i-a scris o scrisoare mamei ei, a cărei adresă din Toronto îi rămăsese fixată în memorie. „Dragă mami, a scris Ruth, Eddie O'Hare încă te iubește. Fiica ta, Ruth."

Hârtia cu antetul hotelului Stanhope conferea scrisorii un ton oficial ori cel puțin o distanță pe care Ruth nu și-o dorise. O asemenea scrisoare, și-a spus Ruth, ar trebui să înceapă cu „Dragă mamă", dar ea așa îi spusese „mami"; așa îi spunea ei Graham, ceea ce însemna mai mult decât orice altceva pe lume. Iar în clipa în care i-a dat scrisoarea portarului de la Stanhope – chiar înainte de-a pleca spre Europa –, a înțeles că intrase din nou în lume.

– E pentru *Canada*, i-a atras Ruth atenția. Vă rog să puneți timbrul potrivit.

– Bineînțeles, a spus portarul.

Se găseau în holul hotelului, dominat de un orologiu bogat ornamentat; Graham îl recunoscuse din prima clipă, când intraseră de pe Fifth Avenue. Acum hamalul împingea căruciorul cu bagajele lor, prin fața impresionantului orologiu. Numele hamalului era Mel. Întotdeauna îi arătase multă atenție lui Graham; tot el fusese de serviciu când cadavrul lui Allan fusese scos din hotel. Probabil că Mel dăduse o mână de ajutor la transportarea cadavrului, dar Ruth nu voia să-și aducă aminte chiar *totul*.

Ținând-o pe Amanda de mână, Graham mergea în urma bagajelor și astfel a ieșit din Stanhope, pe Fifth Avenue, unde îi aștepta limuzina.

– La revedere, orologiule! a zis Graham.

Când mașina a luat-o din loc, Ruth i-a spus la revedere lui Mel.

– La revedere, doamnă Cole! a răspuns Mel.

„Prin urmare, *asta*-s eu!" a hotărât Ruth Cole. Nu-și schimbase numele niciodată, desigur – prea era cunoscută ca să-și schimbe numele. Nu-și luase niciodată numele de Albright. Dar ea era o văduvă care încă se simțea măritată; ea era *doamna* Cole. Voi fi doamna Cole pentru totdeauna, și-a zis Ruth.

– La revedere, hotelule lui Mel! a strigat Graham.

S-au depărtat de fântânile din fața Muzeului Metropolitan și de steagurile fluturânde, și de tenta verde-închis de la Stanhope, sub care un chelner se grăbea să servească singurul cuplu care nu considerase ziua aceea prea rece ca să stea la o masă de pe trotuar. Din locul unde stătea Graham, afundat pe locul din spate al limuzinei negre, Stanhope se înălța până la cer – poate până în rai.

– La revedere, tati! a strigat băiețelul.

Mai bine decât să fii la Paris cu o prostituată

O călătorie în străinătate cu un copil de numai patru ani necesită o atenție concentrată la fleacuri care acasă sunt de la sine înțelese. Gustul (sau culoarea) oranjadei trebuie explicat. Un croasant nu este întotdeauna un croasant *bun*. Iar sistemul de tragere a apei la toaletă, ca să numai vorbim de felul în care curge apa la toaletă sau de zgomotul pe care-l face, devine o chestiune de preocupare serioasă. Norocul lui Ruth că fiul ei știa să folosească toaleta, dar o exaspera faptul că existau toalete pe care fiul ei nu îndrăznea să se așeze. Graham nu înțelegea nici ce înseamnă oboseala cauzată de diferența de fus orar, suferea însă din pricina ei; era constipat, dar nu înțelegea că ăsta era rezultatul direct al faptului că refuza să mănânce sau să bea anumite alimente.

La Londra, deoarece mașinile circulau pe partea stângă a străzii, Ruth nu-i lăsa pe Amanda și Graham să *traverseze* strada, în afară de cazul în care mergeau în parculețul din apropiere; era singura expediție neaventuroasă pe care aveau voie s-o facă; în rest, băiatul și bona erau obligați să stea în hotel. Iar Graham a descoperit că cearșafurile de la Connaught erau scrobite. Scrobeala era *vie?* voia el să știe.

– Așa o *simt*, a zis copilul.

Plecând de la Londra spre Amsterdam, Ruth își dorea ca la Londra să fi fost măcar pe jumătate la fel de curajoasă ca

Amanda Merton. Cu felul ei direct de-a fi, fata obținuse un succes remarcabil: Graham scăpase de oboseală, *nu* mai era constipat și nu se mai temea de toaletele străine – câtă vreme Ruth avea motive să se îndoiască de faptul că reintrase în lume cu vreo urmă din siguranța de sine pe care o afișase înainte.

Dacă înainte Ruth îi lua la refec pe intervievatorii care îi puneau întrebări fără să se fi ostenit să-i citească romanele, de data asta suferise umilința fără ripostă. Să-ți petreci trei sau patru ani scriind un roman și apoi să pierzi o oră sau chiar mai mult cu un jurnalist care n-a avut timp să-l *citească*... ei bine, dacă asta nu dovedea o lipsă considerabilă de respect, atunci ce era? (Iar *Ultimul meu iubit rău* nici măcar nu era un roman lung.)

Cu o modestie cu totul necaracteristică, Ruth tolerase și o întrebare adesea repetată și foarte previzibilă, care nu avea nici o legătură cu noul ei roman: anume, cum „făcea față" văduviei și oare descoperise ceva în experiența ei prezentă ca văduvă, care să contrazică ceea ce scrisese, în opera ei de ficțiune anterioară, despre ce înseamnă să fii văduvă?

– Nu, a răspuns doamna Cole în timp ce se gândea la sine. Totul e exact atât de rău pe cât mi-am imaginat.

La Amsterdam, deloc surprinzător, jurnaliștii olandezi aveau o *altă* „întrebare adesea repetată și foarte previzibilă". Voiau să știe cum se documentase Ruth în Cartierul felinarelor roșii. Chiar s-a ascuns în dulapul unei prostituate și a privit-o cum o face cu un client? (Nu, *nicidecum,* răspundea Ruth.) „Ultimul *ei* iubit rău" fusese olandez? (*Categoric nu,* declara autoarea. Dar, chiar în timp ce răspundea, îl căuta din priviri pe Wim – era sigură că-și va face apariția.) Și mai ales de ce o romancieră „cu valențe literare", cum este ea considerată, era interesată de prostituate? (Ea *personal* nu era interesată de prostituate, răspundea Ruth.)

Păcat că alesese *de Wallen* pentru o documentare atât de amănunțită, i-au spus majoritatea intervievatorilor. Orașul nu-i atrăsese atenția prin nimic altceva?

– Nu fiți provinciali, a ripostat Ruth anchetatorilor ei. *Ultimul meu iubit rău* nu este *despre* Amsterdam. Eroina nu este o *olandeză*. Un singur *episod* are loc aici. Ceea ce i se întâmplă eroinei în Amsterdam o obligă să-și schimbe viața. Pe mine mă interesează povestea vieții ei, mai ales dorința de a-și *schimba* viața. Mulți oameni trec prin momente care-i conving să se schimbe.

Era de prevăzut că următoarea întrebare a jurnaliștilor va fi: care au fost momentele cu pricina în viața *ta?* Și: Ce schimbări ai făcut în viața *ta?*

– Eu sunt romancieră, le spunea doamna Cole. N-am scris o carte de memorii, am scris un roman. Vă rog, puneți-mi întrebări referitoare la roman.

Citind interviurile ei din ziare, Harry Hoekstra se întreba de ce Ruth Cole accepta atâta vorbărie și atâtea banalități. De ce accepta să dea interviuri? Cărțile ei nu aveau *nevoie* de publicitate. De ce nu stătea pur și simplu acasă, să se apuce de-un alt roman? „I-o fi plăcând să călătorească", și-a zis Harry.

O auzise citind din noul ei roman; o văzuse și la o emisiune de televiziune, o urmărise la o sesiune de autografe la Atheneum. Poziționându-se strategic în spatele unui raft și dând la o parte vreo șase cărți de pe raft, Harry o observa cu atenție cum se purta cu fanii. Cei mai avizi cititori se puseseră la coadă pentru autograf; și în timp ce Ruth ședea la o masă și semna de zor, Harry avea un unghi foarte bun pentru a-i cerceta profilul. Prin ferestruica făcută între cărțile de pe raft, a văzut că ochiul drept al lui Ruth *avea* un defect, așa cum ghicise și din fotografia de pe copertă. Și chiar că *avea* sâni grozavi.

Deși Ruth a dat autografe timp de mai bine de o oră, fără să se plângă, la un moment dat s-a întâmplat ceva oarecum șocant, care i-a dat de înțeles lui Harry că Ruth era cu mult mai puțin prietenoasă decât păruse la început; ba chiar i s-a părut lui Harry că era unul dintre cei mai furioși oameni pe care-i văzuse vreodată.

Harry a fost întotdeauna atras de oameni care țineau în frâu multă mânie. Ca ofițer de poliție, descoperise că mânia

*ne*reținută reprezenta o amenințare pentru el. Câtă vreme mânia *ținută* în frâu îl atrăgea în mare măsură; după părerea lui, oamenii care nu erau mânioși erau fundamental lipsiți de spirit de observație.

Femeia din pricina căreia a avut loc scena respectivă stătea la coadă pentru autograf; era în vârstă și la început n-a părut capabilă să facă vreo boacănă, adică Harry n-o *văzuse* făcând ceva rău. Când i-a venit rândul, s-a apropiat și a pus pe masă o ediție englezească a romanului *Ultimul meu iubit rău.* Un bărbat cu aer timid (și la fel de bătrân) stătea lângă ea. El îi zâmbea lui Ruth – și bătrâna îi zâmbea. Problema părea să fie faptul că Ruth n-o recunoștea.

– Pentru dumneavoastră sau pentru cineva din familie? a întrebat-o Ruth pe doamna în vârstă căreia aproape că i s-a șters zâmbetul de pe față.

– Pentru mine, te rog, a răspuns bătrâna.

Avea un accent american inofensiv. Dar acel „te rog" prietenos sunase fals. Ruth a așteptat politicoasă... nu, poate *ușor* impacientată... ca femeia să-i spună cum se numește. Continau să se uite una la alta, *fără* ca lui Ruth Cole să-i cadă fisa.

– Numele meu e Muriel Reardon, a zis în sfârșit doamna în vârstă. Nu-ți amintești de mine, nu-i așa?

– Nu, îmi pare rău, a spus Ruth. Nu-mi amintesc.

– Ultima oară am vorbit cu *tine* în ziua nunții tale, a spus Muriel Reardon. Regret ce-am spus atunci. Mă tem că nu eram în apele mele.

Ruth continua să se uite la doamna Reardon, culoarea din ochiul ei drept se schimba din căprui în chihlimbariu. N-o recunoscuse pe îngrozitoarea văduvă bătrână – care, în urmă cu cinci ani, fusese atât de sigură pe sine când o atacase – și-asta din două motive ușor de înțeles: Ruth nu se așteptase câtuși de puțin să dea peste harpie în *Amsterdam,* iar cotoroanța își îmbunătățise considerabil înfățișarea. Departe de-a fi moartă, așa cum declarase Hannah, văduva mânioasă se restaurase de-a binelea.

– E una dintre acele coincidențe care nu pot fi simple coincidențe, zicea doamna Reardon într-un fel ce sugera că o apucase pe calea religiei. Și într-adevăr așa era. În cei cinci ani de când o atacase pe Ruth, Muriel îl cunoscuse și se măritase cu *domnul* Reardon care radia lângă ea, și amândoi, ea *și* noul ei soț, deveniseră creștini bigoți.

Doamna Reardon o dădea înainte:

– În mod ciudat, când eu și soțul meu am venit în Europa, mă obseda gândul să-ți cer iertare – și, poftim, unde te întâlnesc, taman aici! E un miracol!

Domnul Reardon și-a învins timiditatea:

– Eram văduv când am întâlnit-o pe Muriel. Acum vizităm toate marile catedrale și biserici ale Europei.

Ruth continua s-o privească pe doamna Reardon într-un fel care lui Harry Hoekstra i se părea tot mai *ne*prietenos. În opinia lui Harry, creștinii întotdeauna voiau ceva. Ceea ce voia doamna Reardon era să impună termenii iertării ei!

Ochii lui Ruth se micșoraseră într-atât încât nimeni n-ar mai fi putut zări cusurul hexagonal din ochiul ei drept.

– Te-ai recăsătorit, a zis ea pe un ton neutru – tonul pe care-l adopta când citea – ciudat de inexpresiv.

– Te rog să mă ierți, a zis Muriel Reardon.

– Ce s-a întâmplat cu văduvia pentru tot restul vieții tale nenorocite? a întrebat Ruth.

– Te rog... a spus doamna Reardon.

Domnul Reardon a vârât mâna în buzunarul jachetei lui sport și cu greu a pescuit de-acolo un teanc de cartonașe scrise de mână. Apoi s-a uitat printre ele, ca și când căuta un cartonaș anume pe care nu-l putea găsi. Nu s-a descurajat, ci a început brusc să citească:

– „Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică“[1].

[1] Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel, cap. 6 – 23, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982. (n.tr.)

– Nu pe *ăla!* a țipat doamna Reardon. Citește-i-l pe ăla despre *iertare!*

– *Nu* te iert, a spus Ruth. Ceea ce mi-ai spus a fost plin de ură, plin de cruzime și neadevărat.

– „Căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace"[1], a citit domnul Reardon de pe un alt cartonaș.

Deși nici ăsta nu era chiar citatul pe care-l căuta, s-a simțit obligat să menționeze sursa:

– Astea-s din Epistola lui Pavel către Romani.

– Tu și *romanii* tăi, s-a stropșit doamna Reardon.

– Următorul! a strigat Ruth, căci următoarea persoană aflată la rând avea toate motivele să fie supărată de tergiversarea asta.

– Nu te iert că nu mă ierți! a izbucnit Muriel Reardon, cu un venin necreștin în voce.

– Te bag în mă-ta cu *amândoi* bărbații tăi cu tot! a strigat Ruth în urma ei, în timp ce proaspătul soț se chinuia s-o tragă de-acolo.

Domnul Reardon vârâse citatele biblice înapoi în buzunar – toate în afară de unul. O fi fost citatul pe care-l căutase, dar nimeni nu va ști vreodată.

Harry bănuia că bărbatul cu o expresie oarecum șocată, așezat lângă Ruth Cole, era editorul ei olandez. Când Ruth i-a zâmbit lui Maarten, nu era un zâmbet pe care Harry să-l fi văzut înainte pe chipul lui Ruth. Dar pe care l-a interpretat corect ca fiind semnul unei încrederi în sine regăsite. Într-adevăr, era dovada că Ruth reintrase în lume cu *o parte* a vechii ei încrederi în sine rămase intactă.

– Cine era idioata aia? a întrebat-o Maarten.

– Ah, o fitecine, a răspuns Ruth.

Apoi s-a oprit în mijlocul unei semnături și s-a uitat în jur, curioasă parcă să vadă cine i-ar fi putut auzi remarca lipsită de

[1] Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel, cap. 8 – 6, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982. (n.tr.)

iubire – adică *toate* remarcile lipsite de iubire. (Oare Brecht spusese că mai devreme sau mai târziu începem să ne asemănăm cu dușmanii noștri?, s-a întrebat Ruth în gând.)

Când Harry a sesizat că Ruth se uita în direcția lui, și-a retras fața din dreptul ferestruicii pe care și-o făcuse între cărți, dar nu înainte ca ea să apuce să-l zărească.

„Rahat! Încep să mă îndrăgostesc de ea!" și-a zis Harry. Nu fusese îndrăgostit niciodată; aproape că a crezut că are un atac de cord. Brusc, a părăsit librăria; mai bine să moară pe stradă.

Când la coada pentru autografele lui Ruth Cole n-au mai rămas decât doi-trei împătimiți, una dintre vânzătoare a întrebat:

– Unde-i Harry? Adineaori era aici. Nu vrea un autograf?

– Cine-i Harry? a întrebat Ruth.

– Cel mai mare fan al tău, i-a spus vânzătoarea. Și mai e și polițist. Dar cred că a plecat. E prima oară când l-am văzut la o sesiune de autografe; urăște lecturile publice.

Ruth ședea liniștită la masă, semna ultimele exemplare ale noului ei roman.

– Chiar și *polițiștii* te citesc! i-a zis Maarten.

– Ei bine... a replicat Ruth.

Mai multe n-a putut spune. Când s-a uitat la raft, unde văzuse chipul, ferestruica deschisă între cărți fusese închisă. Cineva pusese cărțile la loc. Chipul polițistului dispăruse, dar era un chip pe care n-avea să-l uite niciodată – polițistul în civil care-o urmărise prin Cartierul felinarelor roșii încă o urmărea!

Ceea ce-i plăcea lui Ruth cel mai mult la noul ei hotel în Amsterdam era că putea ajunge foarte repede la sala de sport de pe Rokin. Ceea ce nu-i plăcea defel era faptul că se afla foarte aproape de Cartierul felinarelor roșii – la mai puțin de-un cvartal de *de Wallen*.

Și a avut un sentiment de stânjeneală când Amanda Merton a întrebat-o dacă se putea duce cu Graham să viziteze Oude Kerk. (Cea mai veche biserică din Amsterdam, despre care se crede că a fost construită la 1300, e situată în mijlocul Cartierului

felinarelor roșii.) Amanda citise într-un ghid turistic că în vârful turnului vechii biserici puteau urca și copiii – turnul oferea o perspectivă splendidă asupra orașului.

Ruth a amânat un interviu ca să-i însoțească pe Amanda și Graham până acolo – era la o aruncătură de băț de hotel. Voia să vadă cât de periculos era să urci în turn. Dar mai ales voia să-i ducă ea pe Amanda și Graham prin *de Wallen,* în așa fel încât fiul ei de patru ani să aibă cât mai *puține* ocazii să vadă vreo prostituată în vitrină.

Credea că știe pe unde s-o ia. Dacă traversa canalul pe Stoofsteeg și apoi mergea pe trotuarul de pe malul apei, opus clădirilor, Graham n-apuca să zărească străduțele laterale înguste, unde femeile din vitrine erau atât de aproape că le puteai atinge. Dar Amanda voia să-și cumpere drept suvenir un tricou pe care-l zărise în vitrina cafenelei Bulldog; așa s-a făcut că Graham a putut vedea în carne și oase o prostituată care-și părăsise vitrina de pe Trompettersteeg ca să-și cumpere țigări de la Bulldog. (Amanda Merton foarte surprinsă și i-a aruncat și ea o privire contrariată.) Prostituata, o mignonă brunetă, purta un body galben-verzui cu capse în zona perineului; pantofii cu toc înalt aveau o nuanță de verde mai închis.

– Uite, mami, a zis Graham, o doamnă care încă nu s-a îmbrăcat.

Perspectiva oferită de turnul bisericii Oude Kerk asupra cartierului *de Wallen,* era într-adevăr splendidă. Din turnul înalt, prostituatele din vitrine erau prea departe pentru ca Graham să distingă faptul că purtau doar desuuri, dar chiar și de la acea înălțime Ruth îi vedea pe bărbații care se fâțâiau în sus și-n jos fără oprire.

Apoi, când părăseau vechea biserică, Amanda a apucat-o pe drumul greșit. Pe Oudekerksplein, o stradă în formă de potcoavă, mai multe prostituate sud-americane stăteau în praguri și vorbeau.

– Şi mai multe doamne care încă nu s-au îmbrăcat, a observat Graham în trecere; puţin îi păsa de goliciunea aproape totată a femeilor.

Ruth era surprinsă de lipsa lui de interes; puştiul de patru ani avea deja vârsta la care Ruth nu-l mai lăsa să facă baie cu ea.

– Graham nu-mi lasă sânii în pace, se plânsese Ruth lui Hannah.

– Ca toată lumea, răspunsese Hannah.

Trei dimineţi la rând, în sala de sport de pe Rokin, Harry fusese mai precaut. Îşi făcea de lucru cu greutăţile. Halterele mai grele şi ganterele se găseau la un capăt al sălii lungi, dar Harry o putea urmări pe Ruth în oglinzi; îi ştia programul de antrenament.

Ruth făcea o serie de abdomene pe o saltea şi multe exerciţii de întindere. Lui Harry nu-i plăcea acest gen de exerciţii. Apoi, cu un prosop în jurul gâtului, Ruth pedala pe o bicicletă fixă timp de o jumătate de oră, transpirând din abundenţă. După ce isprăvea cu bicicleta, făcea câteva ridicări uşoare, doar gantere de două sau trei kilograme. Într-o zi, îşi exersa umerii şi braţele, în alta, pieptul şi spatele.

Una peste alta, Ruth se antrena o oră şi jumătate – un program de intensitate moderată, rezonabil pentru o femeie de vârsta ei. Chiar şi fără a-i cunoaşte trecutul de jucătoare de squash, Harry vedea cu ochiul liber că braţul ei drept era mult mai vânjos decât cel stâng. Dar ceea ce-l impresiona pe Harry la antrenamentul ăsta era că nimic nu-i distrăgea atenţia lui Ruth, nici măcar muzica îngrozitoare. Când pedala pe bicicletă, îşi ţinea ochii închişi jumătate din timp. Când se antrena cu greutăţile şi pe saltea, părea să nu se gândească la nimic, nici măcar la următoarea ei carte. Buzele i se mişcau în timp ce ea număra în gând.

Pe parcursul exerciţiilor, Ruth bea un litru de apă minerală. După ce golea sticla, n-o arunca la gunoi înainte să pună dopul şi să-l strângă bine – un gest neînsemnat, dar caracteristic

pentru o persoană obsedată de ordine. Lui Harry nu i-a fost greu să obțină o amprentă clară a degetului ei arătător drept, de pe una dintre sticlele de apă pe care le aruncase. Iat-o: tăietura perfect verticală. Nici un cuțit nu ar fi putut-o face atât de perfectă; înseamnă că se tăiase cu sticlă. Iar cicatricea era atât de mică și de subțire, încât aproape dispăruse, trebuie să se fi ales cu ea în copilărie.

La patruzeci și unu de ani, Ruth era mai mare cu zece ani sau chiar mai mulți decât toate celelalte femei de la sala de gimnastică de pe Rokin și nu purta costum de gimnastică mulat, din cele preferate de femeile mai tinere, ci un tricou vârât într-un fel de șort de atletism, larg, bărbătesc. Ruth știa că are o burtică mai mare decât avusese înainte să-l nască pe Graham, iar sânii îi erau mai lăsați decât înainte, deși greutatea ei era exact aceeași ca pe vremea când juca squash.

Și majoritatea bărbaților din sala de pe Rokin erau cel puțin cu zece ani mai tineri decât Ruth. Un singur tip mai în vârstă printre ei, un halterofil, care de obicei stătea cu spatele la ea; Ruth nu zărise decât parțial chipul încordat, reflectat când și când în oglinzi. Arăta în formă foarte bună, dar n-ar fi stricat să se bărbierească. În a treia dimineață, Ruth l-a recunoscut când părăsea sala. Era polițistul ei. (De când îl zărise la Athenaeum, Ruth începuse să-l considere drept polițistul ei personal.)

Revenind de la sală, Ruth nu era deloc pregătită să-l întâlnească pe Wim Jongbloed în holul hotelului. După trei nopți în Amsterdam, aproape că încetase să se mai gândească la Wim; ba chiar ajunsese să creadă că o va lăsa în pace. Și poftim, era aici, cu o femeie ce părea să fie soția lui, și un prunc; era atât de *gras* încât nici nu l-a recunoscut până nu i-a auzit vocea. Când Wim a încercat s-o sărute, ea a insistat să-i strângă doar mâna.

Pruncul se numea Klaas. Încă sugar, era un boț acolo, fără formă, cu o fețișoară puhavă, parcă stătuse sub apă. Iar soția, care i-a fost prezentată lui Ruth drept „Harriët cu umlaut", era

la fel de umflată; sarcina recentă îi lăsase un exces de grăsime; petele de pe bluza proaspetei mămici erau un semn că încă alăpta și că sânii îi curseseră. Dar Ruth și-a dat iute seama că ceea ce o făcea pe soția lui Wim să arate *și mai* jalnic era întâlnirea asta. De ce?, s-a întrebat Ruth. Ce-i spusese Wim soției lui despre ea?

– Aveți un copil frumos, i-a zis Ruth soției cu aer nefericit, mințind-o fără să clipească.

Ruth și-a amintit cât de nenorocită se simțise un an întreg după ce-l născuse pe Graham. Ruth le privea cu multă simpatie pe femeile cu sugari, dar minciuna ei despre așa-zisa frumusețe a lui Klaas Jongbloed n-a avut nici un efect vizibil asupra nefericitei mame.

– Harriët nu știe engleza, i-a spus Wim lui Ruth. Dar ți-a citit cartea în olandeză.

Prin urmare, *asta* era!, și-a zis Ruth. Soția lui Wim credea că iubitul rău din noul roman al lui Ruth era *Wim,* iar Wim nu făcuse nimic să descurajeze această interpretare. Deoarece, în romanul lui Ruth, scriitoarea mai în vârstă este copleșită de dorința de a face amor cu iubitul olandez, de ce s-o fi descurajat Wim pe nevastă-sa să creadă *una ca asta?* Iar acum grăsana Harriët, cu umlaut și cu sâni care curgeau, stătea lângă o Ruth Cole în formă excelentă – o femeie mai în vârstă foarte *atrăgătoare,* care (după cum credea nevasta nenorocită a lui Wim) era fosta amantă a soțului ei!

– I-ai spus că am fost amanți, nu-i așa? l-a întrebat Ruth pe Wim.

– Păi, n-am fost... într-un fel? a replicat șiret Wim. Adică, am dormit în același pat. M-ai lăsat să fac anumite chestii...

– N-am făcut niciodată sex, Harriët, i-a zis Ruth soției care nu pricepea nimic.

– Ți-am *spus*... nu înțelege engleza, a spus Wim.

– *Spune-i,* naiba-n ea de treabă! i-a cerut Ruth.

Pretinzând că făcuse sex cu Ruth Cole, Wim câștigase în mod evident oarecare putere asupra lui Harriët cu umlaut. Aerul abătut îi dădea lui Harriët o aură suicidală.

– Ascultă-mă, Harriët, noi n-am fost niciodată amanți, a făcut Ruth încă o încercare. *Nu* am făcut sex cu soțul tău. Minte.

– Ai nevoie de traducătorul tău olandez, i-a zis Wim lui Ruth – râdea de ea pe față.

Acela a fost momentul în care Harry Hoekstra i s-a adresat lui Ruth. Ea nu observase că el o urmărise până în holul hotelului, așa cum Harry făcea în fiecare dimineață.

– Pot eu să traduc, i-a zis Harry lui Ruth. Spune-mi ce vrei să zici.

– Ah, *tu* ești, Harry! a exclamat Ruth, ca și când îl cunoștea de ani de zile și el era prietenul ei cel mai bun.

Știa numele polițistului nu numai pentru că fusese pomenit în librărie; ci și-a amintit de el și din articolul din ziar, în care se relata despre moartea lui Rooie. În plus, ea însăși îi *scrisese* numele (chinuindu-se să-l scrie corect) pe plicul ce conținea mărturia ei.

– Bună, Ruth! a salutat-o Harry.

– Spune-i că n-am făcut niciodată sex cu soțul ei mincinos, l-a rugat Ruth pe Harry care a început să-i vorbească lui Harriët în olandeză, spre uluiala lui Harriët. Spune-i că l-am lăsat pe soțul ei să se masturbeze lângă mine. Asta a fost tot. Și și-a mai luat-o o dată la mână când credea că dorm.

În timp ce Harry traducea, Harriët părea să se înveselească. Și, pornind spre ușă, i l-a pus lui Wim în brațe pe prunc; i-a zis ceva în olandeză soțului ei. Când Wim s-a luat după ea, Harriët a mai zis ceva.

– A zis „Ține tu copilul – a făcut pe el", i-a tradus Harry lui Ruth. Apoi l-a întrebat: „De ce-ai vrut s-o cunosc?"

Ieșind din hotel, Wim i-a zis ceva pe un ton plângăcios.

– Soțul a spus: „Eram în cartea ei!", a tradus Harry.

După plecarea cuplului cu copilul, Ruth și Harry au rămas singuri în holul hotelului, în afara celor câțiva oameni de afaceri japonezi de la recepție, pe care exercițiul de translație la care asistaseră îi hipnotizase. Nu era limpede ce înțeleseseră ei, dar se uitau vrăjiți la Ruth și Harry, ca și când tocmai fuseseră

martori la un exemplu de diferențe culturale greu de explicat acasă, în Japonia.

– Așa deci... *încă* mă urmărești, i-a zis Ruth încet polițistului ei. Te deranjează să-mi spui ce-am făcut?

– Cred că știi ce-ai făcut. Nu e chiar atât de rău, i-a spus Harry. Hai să ne plimbăm puțin.

Ruth s-a uitat la ceasul de la mână și a spus:

– Trebuie să dau un interviu aici peste patruzeci și cinci de minute.

– Ne întoarcem la timp, a asigurat-o Harry. E puțin de mers.

– De mers *unde?* l-a întrebat Ruth, dar ar fi zis că știa unde.

Și-au lăsat la recepție gențile cu echipamentul de gimnastică. Instinctiv, Ruth l-a luat de braț când au cotit-o pe Stoofsteeg. Era atât de devreme dimineața, încât cele două grăsane din Ghana încă erau la muncă.

– Ea e, Harry... ai prins-o, a zis una din ele.

– Chiar ea e, a confirmat cealaltă.

– Ți *le* amintești? a întrebat-o Harry pe Ruth.

Continua să-l țină de braț când au traversat canalul pe Oudezijds Achterburgwal.

– Da, a răspuns ea încet.

La sală făcuse duș și se spălase pe cap. Părul încă nu i se uscase; iar tricoul de bumbac nu era suficient de gros pentru vremea aceea; Ruth se îmbrăcase doar pentru întoarcerea de pe Rokin până la hotel.

Au luat-o pe Barndsteeg, unde tânăra prostituată thailandeză, cu fața ca de lună plină, stătea tremurând în prag, purtând doar niște chiloței portocalii; se îngrășase în ultimii cinci ani.

– Ți-o amintești? a întrebat-o Harry pe Ruth.

– Da, a răspuns Ruth din nou.

– Asta-i tipa, i-a spus thailandeza lui Harry. Nu vrea altceva decât să privească.

Travestitul din Ecuador părăsise Gordijnensteeg pentru o vitrină de pe Bloedstraat. Ruth și-a amintit imediat senzația pe care i-o dăduseră sânii lui ca niște mingi de baseball. Dar acum

era ceva atât de vădit masculin în aspectul lui, încât lui Ruth nu i-a venit să creadă că odată îl luase drept femeie.

– Ți-am zis că are sâni frumoși, i-a spus travestitul lui Harry. Mult ți-a trebuit s-o găsești.

– Câțiva ani n-am mai căutat-o, a răspuns Harry.

– Sunt arestată? l-a întrebat în șoaptă Ruth pe polițist.

– Bineînțeles că nu! i-a zis Harry. Facem doar o plimbare scurtă.

Mergeau iute – lui Ruth nu-i mai era frig. Harry era primul bărbat pe care-l cunoștea, care mergea mai repede decât ea; aproape că trebuia să alerge ca să țină pasul cu el. Când au cotit pe Warmoesstraat, un tip care stătea în pragul secției de poliție a strigat după Harry – curând, cei doi polițiști strigau unul la altul în olandeză. Ruth nu știa dacă despre ea vorbeau sau nu. Probabil că nu, pentru că Harry nu încetinise deloc pasul în timpul acestei scurte conversații.

Tipul din pragul secției de poliție era cel mai bun prieten al lui Harry, Nico Jansen.

– Hei, Harry! strigase Jansen. Așa o să-ți petreci anii de pensie, plimbându-ți iubita prin vechiul tău loc de afaceri?

– Nu e iubita mea, Nico, strigase Harry drept răspuns. E *martora* mea!

– Pă dracu'... ai găsit-o! strigase Nico. Ce-ai de gând să *faci* cu ea?

– Poate s-o cer de nevastă, replicase Harry.

A ținut-o pe Ruth de mână când au traversat Damrak, iar ea l-a luat din nou de braț când au traversat canalul pe strada Singel. Nu erau departe de Bergstraat când ea și-a luat inima-n dinți i-a spus:

– Pe una ai ratat-o. A mai fost o femeie cu care am stat de vorbă – acolo, în cartier.

– Știu – pe Slapersteeg, a zis Harry. O jamaicană. Dar a intrat în nu știu ce bucluc. S-a întors în Jamaica.

– Aha.

Pe Bergstraat, perdeaua de la vitrina camerei lui Rooie era trasă; chiar și la acea oră matinală, dar Anneke Smeets avea un client. Harry și Ruth au așteptat în stradă.

– Cum te-ai tăiat la deget? a întrebat-o Harry. În sticlă?

Ruth a început să-i povestească, dar s-a oprit brusc.

– Cum de mi-ai văzut cicatricea? E atât de mică!

El i-a explicat că se vedea foarte clar pe o amprentă și că, în afară de tubul de emulsie, Ruth atinsese și un pantof de-al lui Rooie, și mânerul de la ușă, și o sticlă de apă la sala de sport.

– Aha, s-a dumirit Ruth.

Continuându-și povestea despre cum se tăiase – „în vara în care aveam patru ani" –, ea i-a arătat degetul de la mâna dreaptă, cu cicatricea minusculă. Ca s-o vadă, Harry a trebuit să-i țină palma cu ambele mâini – Ruth tremura.

Harry Hoekstra avea degete mici, boante; nu purta inel. N-avea nici un fir de păr pe dosul mâinilor netede, musculoase.

– *Nu* ai de gând să mă arestezi? l-a întrebat Ruth din nou.

– Bineînțeles că nu! Voiam doar să te felicit. Ai fost o martoră foarte bună.

– Aș fi putut s-o salvez dacă aș fi făcut ceva, a zis Ruth, dar mi-era prea teamă să mă mișc. Aș fi putut s-o rup la fugă sau aș fi putut încerca să-l lovesc cu lampa cu picior, să zicem. Dar n-am făcut nimic. Mi-era prea teamă să mă mișc, nu puteam să mă *mișc,* a repetat ea.

– Asta a fost norocul tău, că *nu* te-ai mișcat. Te-ar fi omorât și pe tine sau măcar ar fi încercat. Era ucigaș – a omorât opt prostituate. Nu le-a omorât pe toate la fel de ușor ca pe Rooie. Iar dacă te-ar fi ucis pe tine, n-am fi avut nici un martor.

– Nu știu, a zis Ruth neconvinsă.

– *Eu* știu, a asigurat-o Harry. Ai făcut exact ce trebuia. Ai rămas în viață. Ai fost martoră. În plus, *aproape* că te-a auzit – a zis că a fost un moment în care a auzit *ceva.* Probabil că te-ai mișcat nițel.

Ruth a simțit cum i se zburlește părul pe brațe, când și-a amintit cum crezuse omul-cărtiță că o auzise – chiar o *auzise!*

– Ai vorbit cu el? a întrebat Ruth încet.

– Cu puțin timp înainte să moară. Crede-mă, e foarte bine că ți-a fost frică.

Ușa camerei lui Rooie s-a deschis și un bărbat cu o expresie rușinată pe chip s-a uitat scurt la ei înainte să se depărteze pe stradă. Lui Anneke Smeets i-au mai trebuit câteva minute până să se poată arăta din nou. Harry și Ruth au așteptat-o să se așeze în vitrină. Dar, dând ochi cu ei, a deschis ușa imediat.

– Martora mea se simte vinovată, i-a explicat Harry lui Anneke în olandeză. Crede că ar fi putut s-o salveze pe Rooie dacă nu s-ar fi temut să iasă din dulap.

– Singurul fel în care martora ta ar fi putut-o salva pe Rooie era să-i fie *clientă,* a replicat Anneke tot în olandeză. Adică ea ar fi trebuit să-i fie clientă *în locul* clientului ales de Rooie.

– Știu ce vrei să spui, a zis Harry, nesocotind necesar să-i traducă lui Ruth ceea ce tocmai își spuseseră.

– Credeam că te-ai pensionat, Harry, a spus Anneke. Cum de mai lucrezi?

– Nu lucrez.

Ruth nu-și putea nicicum imagina despre ce vorbeau cei doi.

– S-a cam îngrășat fata aia, a observat ea în timp ce se întorceau la hotel.

– Mâncarea e mai bună decât heroina, a zis Harry.

– Ai cunoscut-o pe Rooie?

– Rooie mi-a fost prietenă. Odată era să facem o excursie la Paris împreună, dar n-a mai fost să fie.

– Te-ai culcat cu ea? a îndrăznit Ruth să-l întrebe.

– Nu. Dar am *vrut* s-o fac! a recunoscut Harry.

Au traversat din nou Warmoesstraat și au intrat încă o dată în Cartierul felinarelor roșii, pe lângă vechea biserică. Cu numai câteva zile înainte, prostituatele sud-americane se întorseseră acolo, dar acum o singură femeie stătea în pragul camerei ei. Din pricina vremii răcoroase, își pusese un șal lung pe umeri, se vedea însă de la o poștă că nu purta decât sutien și

chiloți. Era columbiană și vorbea engleza care devenise limba principală în *de Wallen.*

– Maică precistă, Harry! Arestezi pă femeia aia? a strigat columbiana.

– Ne plimbăm doar, a răspuns Harry.

– Ziceai că te *pensionezi!* a strigat după ei prostituata.

– M-*am* pensionat! i-a strigat Harry la rândul său.

Ruth și-a retras mâna cu care îl ținea de braț.

– Ești pensionar! a zis ea cu vocea pe care-o folosea când citea în public.

– Întocmai, a răspuns fostul polițist. După patruzeci de ani...

– Nu mi-ai spus că te-ai pensionat.

– Nu m-ai întrebat, a replicat fostul agent Hoekstra.

– Dacă nu mă interoghezi *în calitate de polițist,* atunci în ce calitate *mă iei* la întrebări? a vrut să știe Ruth. Ce autoritate ai?

– Nici o autoritate, a zis Harry fericit. Și nu te interoghez. N-am făcut altceva decât să ne plimbăm un pic.

– Ești pensionar, a repetat Ruth. Arăți prea tânăr ca să fii pensionar. Câți ani ai, de fapt?

– Cincizeci și opt.

Iarăși a simțit Ruth că i se zburlește părul pe brațe, pentru că era exact vârsta pe care-o avusese Allan când a murit; Harry însă i se părea mult mai tânăr. Nu arăta nici măcar de cincizeci de ani. Ruth știa deja că era într-o formă excelentă.

– M-ai dus de nas, a zis ea.

– În dulapul din perete, când te uitai printre perdele, interesul tău era al *scriitoarei* sau al femeii, sau al amândurora?

– Al amândurora, a răspuns Ruth. Și-acum mă interoghezi.

– Ce vreau să zic eu e: la început te-am urmărit *în calitate de polițist.* Ulterior, am fost interesat de tine și ca polițist, *și* ca bărbat.

– Ca *bărbat?* Adică încerci să te dai la mine? l-a întrebat Ruth.

– Și ca *cititor,* a continuat Harry, ignorându-i întrebarea. Am citit tot ce-ai scris.

– Dar cum de-ai știut că eu am fost martora?

– „Era o cameră roșie de sus până jos, pe care abajurul din sticlă colorată o făcea să arate și mai roșie", i-a citat Harry din noul ei roman. „Eram atât de agitată, încât nu prea eram bună de nimic, a continuat el." Nici măcar n-o puteam ajuta pe prostituată să răsucească pantofii cu vârful spre cameră. Am ridicat un singur pantof și imediat l-am scăpat din mână."

– OK, OK, l-a oprit Ruth.

– Amprentele tale s-au găsit doar pe un pantof de-al lui Rooie, a adăugat Harry.

Ajunseseră la hotel când Ruth l-a întrebat:

– Și-*acum* ce-ai de gând cu mine?

Harry a privit-o surprins.

– Sincer să fiu, n-am nici un plan.

În hol, Ruth l-a ochit imediat pe jurnalistul care avea să-i ia ultimul interviu în Amsterdam. Apoi după-amiaza avea să fie liberă; Ruth voia să-l ducă pe Graham la grădina zoologică. Își propusese și să ia cina mai devreme cu Maarten și Sylvia, iar a doua zi dimineața pleca spre Paris.

– Îți place grădina zoologică? l-a întrebat Ruth pe Harry. Ai fost vreodată la Paris?

În Paris, Harry a optat pentru Hôtel Duc de Saint-Simon; citise prea multe despre el ca să nu stea acolo. Odată, se gândise să stea acolo cu Rooie – intenție pe care i-a mărturisit-o lui Ruth. Harry a descoperit că lui Ruth îi putea spune orice – chiar și că luase crucea de Lorena (pe care i-a și dat-o) la un preț foarte mic și că o cumpărase inițial pentru o prostituată care se spânzurase. Ruth i-a spus că povestea *asta* o făcea să iubească și mai mult crucea. (Va purta crucea în fiecare zi și în fiecare noapte cât vor sta la Paris.)

În ultima lor noapte în Amsterdam, Harry îi arătase apartamentul lui din partea de vest a orașului. Ruth fusese uluită de câte cărți avea el și de faptul că-i plăcea să gătească și să se ducă la cumpărături pentru a găti, și să facă focul în dormitor

noaptea, chiar şi când era destul de cald ca să doarmă cu fereastra deschisă.

Zăcuseră amândoi în pat, cu focul dansând pe rafturile de cărţi. Aerul nopţii mişca perdeaua; briza era blândă, însă rece. Harry o întrebase despre braţul ei drept, mai dezvoltat şi mai vânjos, iar ea îi spusese totul despre istoria ei cu jocul de squash, care includea şi predispoziţia ei pentru iubiţii răi – povestea despre Scott Saunders; povestea despre tatăl ei şi ce fel de om fusese, şi despre cum murise.

Harry îi arătase exemplarul lui din ediţia olandeză *De muis achter het behang. Şoarecele care se târăşte printre pereţi* fusese cartea lui preferată în copilărie – înainte să ştie engleza suficient de bine ca să poată citi în această limbă aproape orice autor care *nu era* olandez. Tot în olandeză citise *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet.* Stând în pat, Harry îi citise cu voce tare traducerea în olandeză, iar ea i-o spusese în engleză – din memorie. (Ruth ştia pe de rost totul despre omul-cârtiţă.)

Când Ruth îi povestise lui Harry despre mama ei şi Eddie O'Hare, n-o surprinsese să afle că Harry citise toate romanele poliţiste a căror eroină era Margaret McDermid – părerea ei era că poliţiştii nu pot citi altceva *decât* romane poliţiste –, dar o uimise că Harry citise şi toate romanele lui Eddie O'Hare.

– Mi-ai citit toată familia! îi spusese Ruth.

– Toţi cunoscuţii tăi sunt scriitori? o întrebase Harry.

În noaptea aceea, în partea de vest a oraşului Amsterdam, ea adormise cu capul pe pieptul lui Harry, cu gândul la felul în care el se jucase atât de firesc cu Graham în grădina zoologică. Întâi imitaseră expresiile animalelor şi sunetele pe care le scoteau păsările; apoi descriseseră felul în care mirosea fiecare animal şi cum se deosebea un miros de altul. Dar chiar şi cu capul pe pieptul lui Harry, Ruth se trezise în toiul nopţii; voia să fie în patul ei înainte ca Graham să se trezească în camera Amandei.

În Paris, între hotelul lui Harry pe rue de Saint-Simon şi până unde stătea Ruth – la Lutetia, pe boulevard Raispail – nu

era mult de mers. Devreme dimineața, în curtea hotelului Duc de Saint-Simon, cineva dădea drumul stropitorii; susurul apei îi trezea pe Ruth și Harry. Se îmbrăcau fără să scoată un cuvânt și Harry o conducea la hotelul ei.

În timp ce Ruth era intervievată non-stop în holul hotelului Lutetia, Harry îl ducea pe Graham în parcul de distracții din grădina Luxemburg, lăsând-o pe Amanda liberă diminețile – ca să se ducă la cumpărături sau să viziteze orașul de una singură; să se ducă la Luvru – unde a fost de două ori – sau la Tuileries, sau la Notre-Dame, sau la Turnul Eiffel. La urma urmei, motivul pentru care Amanda lipsea două săptămâni de la școală era s-o însoțească pe Ruth Cole într-un turneu de promovare a romanului ei, dar avea și un scop educativ. (Iar ce anume credea Amanda despre escapadele nocturne ale lui Ruth, ei bine, și asta făcea parte din „educație" – așa își zicea Ruth.)

Intervievatorii francezi erau foarte agreabili, în parte pentru că *toți* citiseră *toate* cărțile lui Ruth și în parte pentru că lor *nu* li se părea ciudat (sau nefiresc, sau bizar) că personajul principal al lui Ruth Cole era o femeie care se lăsase convinsă s-o privească pe o prostituată când e cu un client. Dar nu numai asta o încânta pe Ruth, ci și faptul că Graham nu fusese niciodată în mâini mai sigure ca atunci când era cu Harry. (Dar dacă Harry era polițist, unde-i era arma? – ăsta era singurul lucru ce-l contraria pe Graham în privința lui Harry.)

Era o seară caldă, jilavă, când Ruth și Harry au trecut prin dreptul tendei roșii și al fațadei albe de piatră ale hotelului du Quai Voltaire. În micuța cafenea nu era nimeni; iar pe placa de afară, de sub felinarul din fier forjat, lista scurtă a oaspeților faimoși care stătuseră la acel hotel nu cuprindea numele lui Ted Cole.

– Ce vrei să *faci* acum că ești pensionar? l-a întrebat Ruth pe fostul polițist.

– Mi-ar plăcea să mă însor cu o femeie bogată, a răspuns Harry.

– Eu sunt destul de bogată pentru tine? l-a întrebat Ruth. Nu-i mai bine decât să fii la Paris cu o prostituată?

În care Eddie și Hannah nu reușesc să ajungă la o înțelegere

Când zborul companiei KLM a aterizat în Boston, fostul agent Hoekstra era nerăbdător să pună o mică distanță între el și ocean. Toată viața trăise într-o țară aflată sub nivelul mării; Harry se gândea că munții din Vermont ar putea fi o schimbare binevenită.

Doar o săptămână trecuse de când Harry și Ruth se despărțiseră în Paris. Ca autor aflat în topul vânzărilor, Ruth își putea permite să plătească cele peste zece convorbiri transatlantice pe care le avusese cu Harry; dar, dată fiind durata lor, relația devenea cam costisitoare – chiar și pentru Ruth. Cât despre Harry, deși el nu îi dăduse decât vreo șase telefoane lui Ruth, o relație la distanța aceasta, bazată pe un dialog de o asemenea durată, avea să-l aducă în curând la sapă de lemn; în cel mai bun caz, se temea că pensionarea lui va fi de scurtă durată. Astfel că, încă înainte să sosească la Boston, el o ceruse în căsătorie pe Ruth, în maniera lui lipsită de spectaculozitate.

– Cred că ar trebui să ne căsătorim înainte să rămân falit, îi spusese el.

– OK, dacă ești sigur că asta vrei, răspunsese Ruth. Dar să nu-ți vinzi apartamentul – cine știe, poate treaba nu merge.

Un sfat înțelept, așa îl socotise Harry. Își putea oricând închiria apartamentul unui coleg; ținând cont că avea să fie un

proprietar absent, fostul agent Hoekstra considera că polițiștii erau mai de încredere decât majoritatea altor chiriași.

În Boston, Harry a trebuit să treacă prin vama americană; la faptul că n-o văzuse pe Ruth de-o săptămână se adăuga acest ritual al intrării într-o țară străină – destul ca să simtă primele mușcături ale îndoielii. Nici măcar *tinerii* îndrăgostiți nu se căsătoreau doar pentru că-i amețise de cap sexul nebun timp de vreo patru sau cinci zile și apoi își duseseră dorul timp de numai o săptămână! Iar dacă *el* avea îndoieli, ce simțea *Ruth?*

După aplicarea ștampilei, pașaportul i-a fost returnat. Harry a văzut un semn ce anunța că ușile automate erau defecte, cu toate astea s-au deschis, lăsându-l să pășească în Lumea Nouă, unde-l aștepta Ruth. În clipa în care a văzut-o, îndoielile i s-au evaporat, iar în mașină ea i-a spus:

– Am stat în cumpănă până în clipa în care te-am văzut.

Ruth purta o bluză verde oliv; parcă era un tricou sport cu mânecă lungă, doar că avea o croială mai largă în jurul gâtului, unde Harry a văzut crucea de Lorena pe care i-o dăruise el – crucea cu două bare sclipea în strălucitorul soare tomnatic.

Au mers spre vest aproape trei ore, străbătând cea mai mare parte din Massachusetts, înainte s-o apuce spre nord, în direcția Vermont. În acel mijloc de octombrie, coloritul tomnatic al frunzelor era în toi în Massachusetts, dar, pe măsură ce Harry și Ruth înaintau spre nord, culorile se estompau – le trecuse vremea. Lui Harry i se părea că munții împăduriți, puțin înalți, reflectau melancolia anotimpului schimbător. Culorile pale anunțau că în curând peisajul va fi dominat de copacii golași, maronii; iar vegetația veșnic verde va fi singura pată de culoare pe cerul cenușiu. În mai puțin de șase săptămâni, toamna nestatornică se va schimba din nou, căci va veni zăpada. Vor fi zile în care tonurile de gri vor fi singurele culori în mijlocul unei albeți atotstăpânitoare ce va fi străluminată de petice de cer albastru sau ca ardezia purpurie.

– Abia aștept să văd iernile de-aici, i-a spus Harry lui Ruth.

– O s-o vezi curând, l-a asigurat ea. Și-o să ai sentimentul că nu mai pleacă niciodată.

– Eu n-o să te părăsesc niciodată, a zis el.

– Numai să nu-mi mori, Harry, l-a rugat Ruth.

Pentru că Hannah Grant detesta să conducă, avusese tot felul de relații compromițătoare. De asemenea, detesta să petreacă weekendurile singură, ceea ce însemna că adesea în weekend pleca din Manhattan ca s-o viziteze pe Ruth în Vermont, însoțită de un iubit rău, dar care conducea mașina.

Deocamdată, Hannah era „între iubiți", o condiție pe care n-o suporta pentru prea multă vreme decât arareori; prin urmare, l-a rugat pe Eddie O'Hare să-i fie șofer în acel weekend, chiar dacă el trebuia să vină până în Manhattan ca s-o ia. Hannah considera că avea tot dreptul să-i ceară lui Eddie s-o ducă în Vermont – Hannah întotdeauna considera că avea tot dreptul. Dar în weekendul acela, Ruth îi invitase pe ea *și* pe Eddie, iar Hannah era de mult convinsă că nici un ocol nu era atât de mare sau de neconvenabil încât să nu poți să-l propui.

Fusese surprinsă de cât de prompt acceptase Eddie. El însă avea propriul său motiv să creadă că un drum de patru ore cu mașina în compania lui Hannah era benefic, ba chiar providențial. Bineînțeles că cei doi prieteni (dacă Eddie și Hannah puteau fi socotiți „prieteni") abia așteptau să vorbească despre ce-o apucase pe prietena lor *comună*, căci Ruth îi șocase la propriu pe Eddie și Hannah, anunțându-i că era îndrăgostită de un olandez cu care intenționa să se mărite – unde mai pui că olandezul era un fost polițist pe care-l cunoștea de mai puțin de-o lună.

Când era „între iubiți", Hannah se „dezechipa", cum zicea ea, cu alte cuvinte se îmbrăca aproape la fel de simplu ca Ruth, care n-ar fi zis niciodată despre Hannah că se dezechipează. Dar Eddie a remarcat că părul ei arăta gras, nespălat, ceea ce nu-i era caracteristic, și că nu era fardată, ceea ce era un semn absolut sigur că Hannah era „între iubiți". Și știa că Hannah

niciodată nu i-ar fi telefonat să-l roage s-o ia cu mașina, dacă ar fi avut un iubit – *orice* iubit.

La patruzeci de ani, Hannah nu pierduse aproape nimic din agresivitatea ei sexuală, pe care ochii obosiți i-o sporeau de fapt. Părul ei blond-roșcat devenise blond-cenușiu, iar ușoarele scobituri de sub pomeții proeminenți îi exagerau aura de permanentă foame devoratoare. Era o foame *sexuală*, clar, și-a zis Eddie, uitându-se cu coada ochiului la Hannah care ședea lângă el în mașină. Iar faptul că nu-și mai epilase cam de mult buza superioară îi sporea sexualitatea. Puful blond de pe buza superioară, pe care Hannah avea obiceiul să-l exploreze cu vârful limbii, îi conferea o energie animalică ce-l excita pe Eddie într-un mod neașteptat și nedorit.

Eddie O'Hare nu fusese niciodată atras sexual de Hannah Grant și nici acum nu era; totuși, când Hannah își neglija înfățișarea, sexualitatea ei se impunea cu o forță și mai agresivă. Avea talie lungă, întotdeauna fusese subțire, cu sâni mici, bine formați, care nu-i atârnau, iar când umbla șleampătă, se vădea și mai bine acel aspect al ființei ei de care ea era (în sfârșit) cel mai puțin mândră: anume, Hannah părea *născută* să fie în pat cu cineva – și cu altcineva, și cu altcineva – iar și iar. (Una peste alta, pe Eddie îl înspăimânta sexualitatea ei și niciodată atât de tare ca atunci când Hannah era „între iubiți".)

– Un nenorocit de polițai olandez! Îți poți imagina una ca asta? l-a întrebat Hannah pe Eddie.

Tot ceea ce le spusese Ruth era că-l văzuse prima oară pe Harry la o sesiune de autografe, iar mai târziu îl cunoscuse în holul hotelului când el i se prezentase. Pe Hannah o înfuria faptul că Ruth menționase ca-ntr-o doară că Harry era un polițist pensionar. (În schimb, insistase asupra informației că Harry era un fan al cărților.) Fusese polițist în Cartierul felinarelor roșii timp de patruzeci de ani, dar Ruth se limitase să spună că Harry era acum polițistul *ei*.

– Ce fel de relații are un tip ca ăla cu parașutele alea? l-a întrebat Hannah pe Eddie care tăcea și conducea cât putea el

de bine (nu se putea abține să nu se uite la Hannah din când în când). Detest să mă mintă sau să-mi spună doar jumate de adevăr, pentru că *știe* să mintă, a continuat Hannah. Doar asta e nenorocita ei de meserie, să născocească minciuni, nu-i așa?

Eddie i-a mai aruncat o privire cu coada ochiului, dar n-o întrerupea niciodată când era furioasă. Teribil ce-i plăcea s-o vadă furioasă.

Hannah s-a lăsat mai adânc în scaun; centura de siguranță îi despărțea sânii și-n același timp i-l aplatiza aproape de tot pe cel drept. Uitându-se încă o dată cu coada ochiului la ea, Eddie a observat că Hannah nu purta sutien pe sub puloverul de mătase, mulat, moale, cu marginile mânecilor roase – gâtul înalt al puloverului își pierduse elasticitatea, iar faptul că atârna o făcea pe Hannah să pară și mai slabă. Conturul sfârcului stâng se vedea bine prin pulovărul lipit și mai mult de sân din pricina centurii.

– Niciodată Ruth nu mi s-a părut mai fericită, a zis Eddie nefericit; amintindu-și cât de extatică fusese la telefon, aproape că a închis ochii de durere, dar și-a luat seama iute – se afla la volan. Pentru el, ocrul ars al frunzelor moarte și muribunde era un memento morbid al faptului că anotimpul frunzișurilor se încheiase. Murea și iubirea lui pentru Ruth.

– Bun, e nebună după tip – asta-i clar, pisicii mă-sii de treabă, a zis Hannah. Dar ce știm despre individ? Ce știe Ruth despre el?

– O fi vânător de zestre, a zis Eddie.

– Draci! a strigat Hannah. S-ar *putea* să ai dreptate! Sticleții nu fac bani decât dacă sunt corupți.

– Și e de-aceeași vârstă cu Allan, a continuat Eddie.

Ruth fusese atât de fericită la telefon, încât Eddie aproape se convinsese că *nu* era îndrăgostit de ea sau că-i trecuse. Nici el nu știa exact ce simțea. Și nici n-avea să știe până nu avea s-o vadă împreună cu olandezul.

– Niciodată n-am ieșit cu un *Harry*, a spus Hannah. Chiar până acolo n-am ajuns.

– Ruth mi-a spus că Harry se poartă extraordinar cu Graham, a zis Eddie. Ce-o fi însemnând și asta...

Știa că o dezamăgise pe Ruth din pricină că nu se ocupase suficient de Graham. Era nașul lui doar cu numele. (De când își petrecuse o zi întreagă cu Ruth, când *ea* avea patru ani, și fără îndoială din pricină că aceea fusese și ziua în care plecase mama lui Ruth, Eddie se simțea absolut neputincios și profund tulburat în prezența copiilor.)

– Ruth e-n stare să se lase sedusă de *oricine* „se poartă extraordinar" cu Graham, a pufnit Hannah, dar Eddie se îndoia că el ar fi sedus-o pe Ruth cu tactica asta, dacă ar fi reușit vreodată să stăpânească această tactică.

– Înțeleg că Harry l-a învățat pe Graham să dea cu piciorul într-o minge de fotbal, a zis Eddie, încercând neconvingător să-l laude pe olandez.

– Puștii americani trebuie să învețe să *arunce* mingea, nu s-a lăsat Hannah. Numai rahații ăia de europeni *lovesc* mingea.

– Ruth mi-a zis că Harry e foarte citit, i-a amintit Eddie.

– Știu, a zis Hannah. De fapt, ce-*i* tipu' – unu' de se excită când aude de scriitori? La vârsta ei, n-ar trebui să fie vulnerabilă la chestia asta!

„La vârsta *ei*?" s-a mirat Eddie care avea cincizeci și trei de ani, dar arăta mai bătrân. Și asta, în parte, din pricina înălțimii lui – mai corect, din pricina ținutei – care-l făcea să pară ușor adus de spate. Apoi ridurile de la colțul ochilor, care se întindeau peste ușoarele scobituri ale tâmplelor; Eddie nu chelise câtuși de puțin, dar era cărunt de-a binelea.

În câțiva ani, va avea părul alb.

Hannah s-a uitat cu coada ochiului la el și la încrețiturile de la colțul ochiului: laba-gâștii îl făcea să pară că era mereu nevoit să-și mijească ochii. Își păstrase silueta, dar din pricina ei arăta mai bătrân. Dată fiind firea lui agitată, era slab, nesănătos de slab. Parcă era tot timpul atât de îngrijorat, încât nu putea să mănânce. Iar faptul că nu bea o făcea pe Hannah să-l considere întruchiparea plictiselii.

Cu toate acestea, i-ar fi plăcut dacă Eddie s-ar fi dat la ea *din când în când;* faptul că n-o făcea era un semn pentru Hannah al apatiei lui sexuale. „Trebuie că am fost nebună să-mi închipui că Eddie s-a îndrăgostit de Ruth!" și-a zis Hannah. Poate că nefericitul ăsta era îndrăgostit de bătrânețea însăși. De când o iubea în secret, ca un caraghios, pe mama lui Ruth?

– Câți ani trebuie să aibă Marion acum? l-a întrebat Hannah pe Eddie, ca din senin.

– Șaptezeci și șase, a răspuns Eddie, fără să stea pe gânduri.

– O fi murit, și-a dat cu presupusul Hannah, nu fără cruzime.

– Nicidecum! a exclamat Eddie, cu o patimă în glas pe care n-o trăda când vorbea despre aproape orice altceva.

– Un caraliu olandez, în pastele mă-sii! a exclamat Hannah din nou. De ce nu *trăiește* Ruth cu el o vreme? De ce trebuie să se *mărite* cu tipu'?

– Întreabă-mă să te-ntreb, a răspuns Eddie. Poate vrea să se mărite din cauza lui Graham.

Ruth așteptase aproape două săptămâni – Harry fiind deja la ea *acasă,* în Vermont – înainte să-l lase să doarmă în patul ei. Se temuse de reacția lui Graham, dacă l-ar fi găsit pe Harry acolo dimineața. Voise ca mai întâi băiatul să-l cunoască mai bine pe Harry. Dar când, la un moment dat, Graham îl găsise pe Harry în patul mamei lui, se cățărase pur și simplu între ei și cu asta basta.

– Bună, mami și Harry! așa le spusese Graham. (Ruth avusese o strângere de inimă, pentru că bineînțeles își amintise cum zisese băiatul „Bună, mami și tati!") Apoi Graham îl atinsese pe Harry și-o informase pe Ruth: Harry nu e rece, mami.

Hannah, de bună seamă, era geloasă pe aparentul succes al lui Harry cu Graham; în felul ei, și Hannah se pricepea să se joace cu Graham. Pe lângă neîncrederea ei în olandez, spiritul ei combativ fusese stârnit de ideea că un *polițist* era capabil să câștige încrederea și afecțiunea finului ei – las' că-și câștigase și afecțiunea și încrederea lui Ruth.

– Dumnezeule, parcă nu se mai termină odată rahatul ăsta de drum! a exclamat Hannah.

Pentru că pornise din Hamptons, Eddie era gata să spună că, pentru el, rahatul ăsta de drum parcă nu se mai termina cu două ore și jumătate *în plus,* dar s-a abținut și a zis doar atât:

– M-am gândit la ceva.

Cu adevărat se gândise!

Eddie se gândea să cumpere casa lui Ruth din Sagaponack. În toți anii în care Ted Cole locuise acolo, Eddie evitase cu obstinație Parsonage Lane; nu trecuse cu mașina nici măcar o dată prin dreptul casei care, pentru el, reprezenta un reper pentru cea mai tulburătoare vară din viața lui. Dar, după moartea lui Ted, Eddie trecea pe strada aceea în mod sistematic, indiferent dacă asta însemna să facă un ocol. Iar de când casa fusese pusă în vânzare și Ruth îl înscrisese pe Graham la grădinița în Vermont, Eddie profitase de orice ocazie ca s-o ia pe-acolo, încetinind de fiecare dată, aproape târându-se, până trecea de casă. Nu de puține ori, se ducea chiar și cu bicicleta să vadă casa lui Ruth din Sagaponack.

Casa încă nu fusese vândută, ceea ce-i mai dădea o speranță. Prețul proprietății era prohibitiv. Reședințele dinspre ocean, de-a lungul lui Montauk Highway, erau mult prea scumpe pentru buzunarul lui Eddie care-și putea permite să stea în Hamptons doar dacă locuia pe partea *greșită* a autostrăzii.

Încă și mai neplăcut era faptul că proprietatea lui, o casă cu etaj, acoperită cu șindrilă gri, situată pe Maple Lane, se afla la mai puțin de două sute de yarzi de ceea ce mai rămăsese din gara Bridgehampton. (Trenurile încă mai treceau pe-acolo, dar din clădirea gării nu se mai zărea decât fundația.)

Din casa lui, Eddie vedea verandele vecinilor și peluzele arse de soare, petrecerile care mai de care mai gălăgioase, în jurul grătarelor din curți, și bicicletele copiilor; nici vorbă să zărească oceanul. Vuietul valurilor nu ajungea atât de departe, până pe Maple Lane. Eddie nu auzea decât bufnetul ușilor cu plasă contra țânțarilor, hărmălaia copiilor și strigătele mânioase

ale părinților care-și admonestau odraslele; nu auzea decât câini care lătrau. (După părerea lui Eddie, în Bridgehampton erau mult prea mulți câini.) Dar ceea ce Eddie auzea cu deosebire erau trenurile.

Trenurile treceau atât de aproape de casa lui, la nord de Maple Lane, că Eddie renunțase să-și mai folosească mica lui curte din spatele casei; își instalase grătarul pe veranda din față – unde un incendiu cauzat de grăsimea care luase foc arsese o parte din șindrilă și înnegrise becul. Trenurile treceau atât de aproape, încât patul i se zgâlțâia, îl simțea chiar și când dormea adânc, ceea ce nu se prea întâmpla; și instalase o ușă la bufetul în care-și ținea paharele de vin, pentru ca acestea să nu cadă de pe rafturi din pricina vibrațiilor. (Cu toate că el nu bea altceva decât Diet Coke, prefera s-o bea dintr-un pahar de vin.) Trenurile treceau atât de aproape de Maple Lane, încât câinii vecinilor erau omorâți tot timpul; dar erau înlocuiți de alții, parcă și mai vocali, mai agresivi, care lătrau la trenuri cu mai multă vehemență protestatară decât predecesorii lor.

În comparație cu vila lui Ruth, Eddie deținea o bojdeucă lângă șinele de tren. Suferea cumplit nu numai din cauză că Ruth se muta de-acolo, ci și pentru că monumentul ce-i amintea de zenitul vieții sale sexuale era pus în vânzare, și el nu-l putea cumpăra. Cu nici un chip n-ar fi încercat să profite de pe urma prieteniei sale cu Ruth ori a compătimirii ei; n-ar fi conceput să-i ceară, ca o favoare personală, să scadă prețul.

În schimb, se *gândise* – un gând ce devenise o adevărată obsesie – să-i ceară lui Hannah să cumpere casa împreună cu el. O combinație de visare cu ochii deschiși și disperare, care, din păcate, se potrivea firii lui Eddie. Lui nu-i plăcea de Hannah, ei nu-i plăcea de el; cu toate acestea, Eddie își dorea acea casă atât de mult, că era gata să-i propună lui Hannah s-o cumpere împreună!

Bietul Eddie! Știa că Hannah e șleampătă. Eddie detesta cumplit murdăria, drept care plătea o femeie nu numai ca să-i curețe casa o dată pe săptămână, ci să-i și *înlocuiască* (nu

să-i spele) suporturile de tigăi atunci când se pătau. Femeia de serviciu știa de asemenea că trebuie să spele și să *calce* prosoapele de vase. În plus, Eddie îi detesta pe toți iubiții lui Hannah, și-asta cu mult înainte ca ea însăși să ajungă să-i deteste.

Eddie își imagina deja hainele lui Hannah (și mai ales *desuurile* ei) aruncate peste tot în casă. Hannah ar face baie goală-pușcă în piscină și ar face duș afară, lăsând ușa deschisă. Ar arunca sau ar mânca din frigider ceea ce ar rămâne de la Eddie, în vreme ce resturile *ei* ar prinde mucegai înainte ca el să le arunce la gunoi. Jumătatea din factura telefonică ce i-ar reveni lui Hannah ar fi astronomică și tot el ar trebui s-o plătească, pentru că ea ar fi în Dubai (sau în cine știe alt loc la capătul lumii) ori de câte ori ar sosi facturile *respective*. (Iar cecurile ei n-ar avea acoperire.)

Hannah s-ar bate cu Eddie și pentru dormitorul principal și ar câștiga – pe motiv că ea ar avea nevoie de patul dublu pentru iubiții ei, iar dressingul suplimentar, pentru toată îmbrăcămintea ei. Dar Eddie se și gândise că, de fapt, ar fi fericit să folosească cel mai mare dintre dormitoarele pentru oaspeți, aflat la capătul holului de la etaj. (La urma urmei, acolo dormise cu Marion.)

Dată fiind și vârsta înaintată a prietenelor lui, Eddie își zicea că probabil ar trebui să transforme fostul atelier al lui Ted Cole (ulterior, biroul lui Allan) într-un dormitor la *parter*, căci unele dintre bătrânele lui, mai fragile și infirme, n-ar putea urca scările.

Eddie bănuia că Hannah l-ar lăsa să folosească drept birou fostul teren de squash din hambar; îl atrăgea ideea că acela fusese biroul lui Ruth. Din pricină că Ted se sinucisese pe terenul de squash, Hannah nu se apropia de hambar. Nu pentru că ar fi mustrat-o conștiința, ci pentru că era superstițioasă. Și oricum ea ar folosi casa doar la sfârșit de săptămână sau vara, pe când Eddie ar sta acolo tot timpul. Iar faptul că spera ca Hannah să lipsească *mai tot timpul* era motivul principal pentru care el se legăna cu iluzia că ar putea împărți casa cu ea. Dar ce risc enorm își asuma!

– Ți-am zis că m-am gândit la ceva, a repetat Eddie.

Hannah nu-l asculta.

Ea privea la peisajul care zbura prin dreptul lor, iar chipul ei își schimbase expresia din indiferență disprețuitoare într-una de ostilitate fățișă. Când au trecut granița statală în Vermont, Hannah și-a adus aminte brusc și cu furie de anii petrecuți la Middlebury, ca și când facultatea și statul Vermont îi făcuseră un deserviciu de neiertat – cu toate că Ruth ar fi zis că motivul principal al suferinței și depresiei resimțite de Hannah timp de patru ani la Middlebury fusese promiscuitatea în care trăise.

– Dumnezeii mă-sii de Vermont! a răbufnit Hannah.

– M-am gândit la ceva, a spus din nou Eddie.

– Și eu, a replicat Hannah. Credeai că dorm?

Înainte ca Eddie să apuce să răspundă, au zărit amândoi monumentul ridicat în Bennington, în amintirea războiului[1], se înălța ca o țepușă, mult deasupra clădirilor din oraș și a dealurilor înconjurătoare. Monumentul Bătăliei din Bennington era un obelisc în patru laturi, cu suprafața pietrelor luate la daltă, care celebra înfrângerea britanicilor de către compania Green Mountain Boys. Hannah îl detestase întotdeauna.

– Cine-ar putea trăi în rahatul ăsta de oraș? l-a întrebat ea pe Eddie. Oriunde te-ntorci, falusul ăsta gigant se înalță deasupra ta! Fiecare tip care locuiește aici trebuie că suferă de complexul superpulii.

„Complexul superpulii?" și-a zis Eddie. Stupiditatea și vulgaritatea observației lui Hannah erau o adevărată jignire pentru el. Cum de-și închipuise că va putea să împartă cu ea aceeași casă?

Femeia mai în vârstă existentă în acel moment în viața lui Eddie – o relație platonică, dar oare pentru cât timp? – era doamna Arthur Bascom. În Manhattan, toată lumea o cunoștea încă drept doamna Arthur Bascom, cu toate că regretatul ei

[1] Monumentul comemorează Bătălia de la Bennington, care a avut loc în 1777 și a schimbat soarta Războiului de Independență (1775–1783). (n.tr.)

soț, filantropul Arthur Bascom, de mult nu mai era printre cei vii. Doamna Arthur Bascom – „Maggie" pentru Eddie și pentru cei mai apropiați prieteni ai ei – continua activitatea filantropică a soțului ei decedat; dar întotdeauna era văzută la galele simandicoase (ale eternilor strângători de fonduri) în compania unui bărbat mult mai tânăr, neînsurat.

În ultimele luni, Eddie jucase rolul de escortă a lui Maggie Bascom. Presupusese că doamna Bascom îl alesese pentru inactivitatea lui sexuală. Ulterior, n-a mai fost atât de sigur de presupunerea lui; poate că ceea ce-o atrăsese la el pe doamna Arthur Bascom era *disponibilitatea* lui sexuală, dat fiind că – mai ales în ultimul lui roman, *O femeie dificilă* –, Eddie O'Hare descrisese cu detalii duioase atențiile sexuale pe care i le arăta personajului femeia-mai-în-vârstă personajul bărbatul-mai-tânăr. (Maggie Bascom avea optzeci și unu de ani.)

Indiferent ce interes precis manifesta doamna Arthur Bascom față de el, cum și-ar fi putut Eddie închipui s-o invite acasă la el și Hannah, în Sagaponack, când Hannah era *acolo?* Nu numai că Hannah ar înota goală, ci probabil ar iniția discuții despre diferența de culoare între părul ei blond-cenușiu de pe cap și părul ei blond-închis din zona pubiană – de acesta din urmă Hannah încă nu se atinsese.

„Presupun că ar trebui să mă vopsesc și la afurisita de păsărică", și-o imagina Eddie pe Hannah spunându-i doamnei Arthur Bascom.

La ce-i *fusese* capul când îi venise o asemenea idee? Dacă Eddie căuta compania femeilor mai în vârstă, o făcea (în parte) pentru că erau cu siguranță mult mai rafinate decât femeile de vârsta lui – ca să nu mai vorbească de femeile de vârsta lui *Hannah.* (Conform standardelor lui Eddie, nici măcar Ruth nu era „rafinată".)

– Ia zi, la ce *te*-ai gândit? l-a întrebat Hannah.

Într-o jumătate de oră sau chiar mai puțin, aveau s-o vadă pe Ruth și să-l cunoască pe polițistul ei.

„Poate că ar trebui să mă gândesc mai atent la treaba asta", și-a zis Eddie. La urma urmei, la sfârșitul weekendului trebuia să conducă timp de patru ore înapoi până-n Manhattan, în compania lui Hannah; va avea atunci destul timp să discute despre posibilitatea de a împărți o casă împreună.

– Am uitat la ce mă gândeam, i-a răspuns Eddie. O să-mi aduc aminte la un moment dat.

– Presupun că n-a fost una din ideile alea formidabile ale tale, l-a tachinat Hannah, cu toate că Eddie ar fi zis că ideea în sine de a împărți o casă cu Hannah era una dintre *cele mai formidabile* pe care le avusese vreodată.

– Pe de altă parte, poate că *n-o* să-mi aduc aminte, a adăugat Eddie.

– Te-i fi gândit la un roman nou, a încercat Hannah să ghicească. Cu vârful limbii, a atins din nou puful blond-închis de pe buza superioară. Ceva despre un bărbat mai tânăr cu o femeie mai în vârstă...

– Foarte amuzant, a spus Eddie.

– Nu deveni defensiv, Eddie, i-a spus Hannah. Hai să uităm, preț de-o clipă, interesul tău față de femeile mai în vârstă...

– În regulă.

– E-o chestie carê mă interesează, a continuat Hannah. Mă-ntreb dacă femeile cu care te-ntâlnești – adică alea care au nenorocitii ăia de *șaptezeci* sau *optzeci* de ani – mai sunt active sexual. Adică tipele mai *vor?*

– *Unele* sunt active sexual. Altele vor să fie, a răspuns Eddie prudent.

– Mă temeam că așa o să-mi spui, asta mă lasă paf! a zis Hannah.

– Crezi că *tu* n-ai să fii activă sexual la șaptezeci sau optzeci de ani, Hannah?

– Nici nu vreau să mă gândesc la asta, a declarat Hannah. Hai să ne-ntoarcem la ce te interesează pe *tine.* Când ești cu una din fetele alea bătrâne... să zicem, doamna Arthur Bascom...

– N-am făcut sex cu doamna Bascom! a întrerupt-o Eddie.

– OK, OK, *încă* nu, a spus Hannah. Da' să zicem că o faci sau o *vei* face. Sau să zicem că o faci cu o altă doamnă bătrână, o damă de şaptezeci sau optzeci de ani. Adică, la ce te gândeşti? Te *uiţi* la ea, te simţi *atras* de ea? Sau te gândeşti la altcineva când eşti cu ea?

Pe Eddie îl dureau degetele; strângea volanul mai tare decât era nevoie. Se gândea la apartamentul doamnei Arthur Bascom, de la colţul dintre Fifth Avenue şi Ninety-third Street. Îşi amintea toate fotografiile – ea în copilărie, ea ca fată tânără, ca soţie tânără, ca mamă tânără, ca mireasă mai puţin tânără (s-a căsătorit de trei ori) şi ca *bunică* arătând ca o femeie tânără. Eddie nu se putea uita la Maggie Bascom fără să şi-o imagineze cum fusese în fiecare fază a vieţii ei lungi.

– Încerc să văd femeia întreagă, i-a spus Eddie lui Hannah. Bineînţeles că recunosc că e bătrână, dar există fotografii sau îmi pot imagina viaţa ei. Viaţa ei *întreagă*, vreau să zic. Mi-o pot închipui cum arăta când era mai tânără ca mine, pentru că sunt întotdeauna gesturi sau expresii caracteristice, fără vârstă. O femeie bătrână nu se vede ca fiind o femeie bătrână şi nici eu n-o văd astfel. Încerc să văd în ea întreaga ei viaţă. E atât de tulburător să vezi întreaga viaţă a unei alte persoane!

A tăcut, nu numai pentru că se simţea stânjenit, ci şi pentru că Hannah plângea.

– Pe *mine* nimeni n-o să mă vadă aşa, a zis Hannah.

Era unul dintre acele momente în care Eddie ar fi *trebuit* să mintă, dar nu putea vorbi. Nimeni *n-o va vedea* pe Hannah în felul acesta. Eddie a încercat să şi-o imagineze pe Hannah la şaizeci de ani sau la şaptezeci ori optzeci de ani, când sexualitatea ei agresivă va fi înlocuită de... ei bine, de *ce anume?* Sexualitatea lui Hannah va fi întotdeauna *agresivă!*

Eddie şi-a desprins o mână de pe volan şi a atins mâinile lui Hannah. Ea şi le frământa în poală, iar când a atins-o Eddie, a spus:

–Ţine-ţi mâinile alea nenorocite pe volan, Eddie. Pur şi simplu acum sunt între iubiţi...

Uneori, tocmai faptul că era milos îl băga în bucluc. Într-o parte a inimii lui, periculos de largă, Eddie credea că ceea ce-i trebuia lui Hannah cu adevărat nu era un alt iubit, cu un iubit *bun*.

– Mă gândeam ce-ar fi să-mpărțim o casă noi doi? i-a propus Eddie. (Bine că era el la volan, și nu Hannah – ea ar fi ieșit în decor.) Mă gândeam că împreună am putea cumpăra casa lui Ruth din Sagaponack. Bineînțeles că nu-mi închipui că... ăăă, ne-am *suprapune* acolo prea mult timp.

Normal că Hannah n-a prea priceput *ce* anume îi propunea Eddie. În starea ei de spirit vulnerabilă, prima reacție a lui Hannah a fost că Eddie încerca ceva mai mult decât să se dea la ea; i s-a părut că voia să se *însoare* cu ea. Și, cu cât Eddie își dezvolta ideea, cu atât Hannah arăta mai perplexă.

– Să ne *suprapunem?* l-a întrebat Hannah. Ce naiba înseamnă „să ne suprapunem"?

Înțelegându-i confuzia, Eddie a fost cuprins de panică.

– Ai putea ocupa dormitorul principal! i-a scăpat lui fără să se gândească. Eu aș fi fericit să ocup cel mai mare dintre dormitoarele pentru oaspeți, ăla de la capătul holului. Și fostul atelier al lui Ted, care după aceea a fost biroul lui Allan, ar putea deveni un dormitor la *parter*. Și ăla mi-ar conveni. A făcut o pauză, cât să tragă o dâtă aer în piept, apoi a continat să turuie: Știu ce sentimente îți stârnește hambarul, fostul teren de squash. Aș putea eu lucra acolo, adică să-mi fac biroul acolo. Dar o să împărțim restul casei, adică *toată* casa. Bineînțeles, în timpul verii va trebui să negociem în privința oaspeților de weekend. Adică ai tăi sau ai mei! Fapt e că, dacă-ți place ideea de a avea o casă în Hamptons, cred că ne-am putea-o permite – dacă punem mână de la mână. Iar *Ruth* ar fi fericită. Brusc, Eddie a spus precipitat: La urma urmei, ea și Graham ar putea veni să ne viziteze. Ar însemna – adică pentru *Ruth* – că n-ar fi nevoită să renunțe cu totul la casă. Adică Ruth, Graham *și* polițaiul, a adăugat el pentru că, după expresia șocată a lui Hannah, nu-și putea da seama dacă încă era derutată de sugestia lui sau i se făcuse deodată rău de mașină.

– Adică am fi ca niște nenorociți de *colegi de cameră?* a întrebat Hannah.

– Jumi-juma! a strigat Eddie.

– Dar tu ai locui acolo tot timpul, nu-i așa? l-a iscodit Hannah cu o viclenie ce l-a luat pe Eddie pe nepregătite. Cum socotești tu „jumi-juma" dacă eu vin vara și uneori în weekend, iar tu locuiești acolo tot timpul în pastele mă-sii?

„Ar fi trebuit să știu!" și-a zis Eddie. El încercase s-o considere pe Hannah drept prietenă, și ea, poftim, deja se apucă să *negocieze* cu el! N-o să meargă niciodată! Mai bine-și ținea gura! Totuși, a găsit de cuviință să-i răspundă:

– Eu nu mi-aș putea-o permite dacă n-ai plăti tu jumătate. Poate că nici măcar amândoi nu ne-am putea-o permite.

– Nu se poate să facă *atât* de mult rahatul ăla de casă! a exclamat Hannah. Cât costă?

– O grămadă de bani, a răspuns Eddie, însă nu știa exact suma. Tot ce știa era că oricum singur nu-și putea permite s-o cumpere.

– Vrei s-o cumperi și nu știi cât costă? l-a întrebat Hannah.

Măcar nu mai plângea. Probabil că Hannah câștiga mai bine decât el, și-a zis Eddie. Avea tot mai mult succes ca jurnalistă, chiar dacă nu era renumită; majoritatea subiectelor ei erau prea banale ca să-i aducă *renume*. De curând, scrisese un articol de prima pagină pentru o revistă importantă (ceea ce nu însemna că Eddie credea că există vreo revistă „importantă") despre eșecul reabilitării deținuților din închisorile statale și federale. Pe lângă controversa stârnită de articol, Hannah a avut și o aventură cu un fost deținut; de fapt, fostul deținut fusese ultimul *ei* iubit rău, ceea ce probabil explica starea jalnică în care se găsea acum.

– Nu m-ar mira să poți cumpăra casa de una singură, i-a zis Eddie posomorât.

– Ce să fac eu cu casa aia? Pentru *mine* nu-i câtuși de puțin un tezaur de amintiri, să știi!

„N-o să pun niciodată mâna pe casa aia, dar măcar n-o să fiu obligat să locuiesc cu *ea!*" şi-a zis Eddie.

– Iisuse, da' zărghit mai eşti, Eddie, a zis Hannah.

Era doar începutul lui noiembrie, însă de-a lungul drumului de ţară ce urca dealul, pe lângă ferma lui Kevin Merton, până la casa lui Ruth, copacii îşi pierduseră frunzele. Crengile golaşe ale arţarilor şi ale mestecenilor cenuşii păreau să tremure în aşteptarea zăpezii ce va să vină. Era frig. Când au coborât din maşină în faţa casei lui Ruth, Hannah a stat cu braţele strânse în jurul trupului, în timp ce Eddie a deschis portbagajul unde se aflau valizele *şi* pardesiele lor; în New York nu avuseseră nevoie de pardesie.

– Dumnezeii mă-sii de Vermont! a repetat Hannah printre dinţii ce-i clănţăneau.

Zgomotul făcut de cineva care tăia lemne le-a atras atenţia. O grămadă de doi sau trei stânjeni de lemne de esenţă tare încă netăiate zăcea în curte, la intrarea în bucătărie; lângă ea, o grămadă ceva mai mică, frumos aranjată, de lemne tăiate. În prima clipă, Eddie a crezut că bărbatul care tăia lemnele şi le stivuia era Kevin Merton, cel care avea grijă de gospodăria lui Ruth – asta a crezut şi Hannah, până când ceva i-a atras atenţia la tăietorul de lemne.

Concentrat pe ceea ce făcea, bărbatul nu sesizase sosirea maşinii lui Eddie. Îmbrăcat într-o pereche de jeanşi şi un tricou, muncea cu atâta sârg, încât nu simţea frigul; de fapt, era transpirat tot. Şi avea un sistem în tăierea şi stivuirea lemnului. Dacă un lemn nu era prea gros, îl punea vertical pe butuc şi-l spărgea în lungime, cu toporul. Dacă era prea mare – şi-şi dădea seama de asta dintr-o privire –, aşeza lemnul pe butuc şi folosea un ic şi-un ciocan de lemn ca să-l spargă. Deşi mânuirea uneltelor părea să fie o a doua natură a lui, Harry Hoekstra tăia lemne abia de-o săptămână sau două; n-o făcuse până atunci.

Lui Harry îi plăcea să taie lemne. Cu fiecare lovitură puternică a toporului sau a ciocanului de lemn, îşi imagina focurile

pe care avea să le facă. Văzându-l, Hannah şi Eddie au avut impresia că arăta suficient de vânjos şi de absorbit de îndeletnicirea lui ca să fie în stare să taie lemne toată ziua. Arăta ca şi când putea face *orice* toată ziua sau toată noaptea, şi-a zis Hannah, care brusc regreta că nu-şi epilase buza superioară, măcar să-şi fi spălat părul şi să se fi fardat nițel; regreta că nu purta sutien şi haine mai acătării.

– Trebuie să fie olandezul, poliţaiul lui Ruth! i-a şoptit Eddie lui Hannah.

– A dracu' să fiu! a şoptit Hannah drept răspuns. N-ai auzit sunetul ăla? l-a întrebat ea, uitând că Eddie nu ştia jocul ei tainic cu Ruth.

Eddie a privit-o nedumerit – ca de obicei.

– Chiloţeii mei care alunecă la podea, l-a lămurit Hannah. *Acel* sunet.

– Aha, s-a dumirit Eddie.

Ce vulgară femeie, Hannah asta! Slavă Domnului că nu va împărți o casă cu ea!

Harry Hoekstra le-a auzit vocile. A lăsat toporul jos şi s-a îndreptat spre ei; stăteau ca doi copii, temându-se să se depărteze de maşină, în timp ce fostul poliţist s-a apropiat şi i-a luat lui Hannah valiza din mâna tremurătoare.

– Salut, Harry! a reuşit Eddie să îngaime.

– Voi trebuie să fiți Eddie şi Hannah, le-a spus Harry.

– A dracu' să fiu, a spus Hannah, dar vocea ei era a unei fetiţe speriate, ceea ce nu-i era caracteristic.

– Ruth m-a avertizat că aşa vei zice! i-a spus Harry.

„Bun, *acum* pricep – cine *n-ar* pricepe? s-a gândit Hannah. Păcat că nu l-am cunoscut eu prima!" *Chiar asta* gândea Hannah. Dar o parte din ea, care întotdeauna îi submina încrederea în sine doar *aparentă*, îi şoptea că, şi dacă *l-ar fi* cunoscut ea prima pe Harry, el nu ar fi fost interesat de ea – poate cel mult pentru o noapte.

– Mă bucur să te cunosc, Harry! atât a reuşit Hannah să spună.

Eddie a văzut-o pe Ruth ieșind să-i salute; din pricina frigului, își ținea brațele strânse în jurul trupului. Își vărsase niște făină pe jeanși, era murdară de făină și pe frunte, acolo unde-și dăduse părul la o parte, cu dosul mâinii.

– Bună! i-a salutat Ruth.

Hannah n-o văzuse niciodată pe Ruth arătând astfel, adică mai mult decât fericită.

Asta e iubirea, a înțeles Eddie; nicicând nu s-a simțit mai deprimat. Privind-o pe Ruth, s-a întrebat ce anume îl făcuse să creadă că ea semăna cu Marion – cum de-și imaginase că ar putea fi îndrăgostit de ea?

Hannah se uita de la unul la altul: întâi la Harry, lacomă, apoi la Ruth, invidioasă. Ăștia doi erau îndrăgostiți lulea! și-a dat ea seama, urându-se cumplit.

– Ai făină pe frunte, copilaș, i-a zis Hannah lui Ruth, sărutând-o. Ai auzit sunetul ăla? i-a șoptit ea vechii ei prietene. Chiloțeii mei alunecând pe podea – nu, de fapt, *lovind* podeaua!

– Și-ai mei, i-a spus Ruth, roșind.

„I-a ieșit lui Ruth", și-a zis Hannah – a găsit viața pe care și-o dorise întotdeauna. Dar prietenei ei i-a spus:

– Trebuie să mă spăl pe cap, copilaș. Și poate să mă fardez nițel.

(Hannah nu se mai uita la Harry – pur și simplu nu se putea uita la el.)

Apoi Graham a deschis cu putere ușa bucătăriei și a fugit spre ei. A prins-o pe Hannah în jurul coapselor, aproape trântind-o la pământ; o binevenită distragere a atenției.

– Cine-i puștiul ăsta? a strigat Hannah. Nu poate fi chiar *finul* meu – e prea mare! Cine *e* puștiul ăsta?

– Eu sunt! *Graham!* a țipat Graham.

– *Tu* nu poți fi Graham – ești prea *mare!* i-a zis Hannah, ridicându-l în brațe și sărutându-l.

– Dă, eu sunt... Graham! a strigat Graham.

– Se spune „da", nu „dă", copilaș, i-a șoptit Hannah băiețelului.

– Da, eu sunt... Graham! a repetat el.

– Hai să-mi arăți camera mea, Graham, i-a spus Hannah. Și ajută-mă să dau drumul la duș sau la cadă – trebuie să-mi spăl părul.

– Ai plâns, Hannah? a întrebat-o băiatul.

Ruth s-a uitat la Hannah care și-a ferit privirile. Harry și Eddie stăteau lângă ușa bucătăriei, admirând stiva lui Harry, care urma să mai sporească.

– Te simți bine? a întrebat-o Ruth pe prietena ei.

– Mda. Eddie tocmai mi-a propus să locuiesc cu el, dar nu în sensul ăla, a adăugat Hannah. Voia doar să fiu colega lui de casă.

– Ciudat, a observat Ruth.

– Oho, și nu știi decât jumate din toată povestea! i-a zis Hannah, sărutându-l pe Graham încă o dată.

Graham era greu pentru brațele lui Hannah, ea nu era obișnuită să ducă în brațe un copil de patru ani. Hannah a pornit spre casă, voia să-și ia în primire camera, să facă un duș ori o baie, să se scufunde în cea mai proaspătă amintire despre cum arăta dragostea, în cazul în care i s-ar putea întâmpla și ei într-o bună zi.

Dar nu i se va întâmpla – Hannah știa asta.

Un cuplu fericit, cei doi prieteni nefericiți ai lor

Ruth Cole și Harry Hoekstra s-au căsătorit în dimineața Zilei Recunoștinței, în livingul aproape nefolosit al casei lui Ruth din Long Island. Ruth nu-și imagina un mod mai bun de a-și lua rămas-bun de la casă decât căsătorindu-se în ea. De-a lungul holurilor de la intrare și de la etaj erau stivuite cutii de carton etichetate pentru mutare. Fiecare piesă de mobilier purta o etichetă roșie sau verde; roșu însemna că firma de transport trebuia să lase mobila acolo, verde – că trebuia s-o ducă la Vermont.

În cazul în care casa din Sagaponack nu va fi vândută până în vară, Ruth avea de gând s-o închirieze. Etichetase aproape toate piesele cu roșu, adică rămâneau acolo; cele mai multe nici nu-i *plăceau*. Casa din Hamptons nu fusese un cămin fericit pentru Ruth, cu excepția perioadei petrecute acolo cu Allan. (Arareori asocia casa din Vermont cu Allan, ceea ce era foarte bine.)

Eddie a văzut că toate fotografiile fuseseră date jos de pe pereți; probabil erau împachetate în câteva dintre cutiile acelea. Spre deosebire de ultima oară când Eddie văzuse casa despuiată de fotografii, cârligele fuseseră și ele scoase; găurile din pereți fuseseră astupate, pereții, proaspăt tencuiți ori acoperiți cu tapet nou. Un potențial cumpărător nu va ști niciodată câte fotografii atârnaseră cândva acolo.

Ruth le-a spus lui Eddie și lui Hannah că-l „împrumutase" pe pastor pentru ceremonia religioasă a nunții lor de la una dintre bisericile din Bridgehampton. Era un om masiv, cu o expresie buimacă, strângea mâna cu vigoare și avea o voce baritonală tunătoare, ce răsuna în toate încăperile de la parterul casei și făcea să zăngăne vesela de pe masă. Conchita Gomez pusese deja masa pentru cina de Ziua Recunoștinței.

Eduardo a fost cel care a condus-o pe mireasă. Eddie era cavalerul de onoare al lui Harry. Hannah era, pentru a doua oară, domnișoara de onoare a lui Ruth. La prima nuntă, Eddie o condusese pe mireasă; a răsuflat ușurat că n-a trebuit s-o facă și acum. Prefera să fie cavaler de onoare; deși îl cunoștea pe Harry de mai puțin de-o lună, Eddie ajunsese să-l îndrăgească foarte mult pe olandez. Și Hannah îl îndrăgea foarte mult pe Harry, dar încă îi venea greu să se uite la el.

Harry alesese un poem pe care voia să-l citească. Neștiind că Allan îl instruise pe Eddie să citească un poem de Yeats la serviciul său comemorator, olandezul alesese un poem de Yeats pentru nunta lui cu Ruth. Cu toate că poemul i-a făcut pe Ruth, Hannah *și* Eddie să plângă. Ruth simțea că-l iubește și mai mult pe Harry pentru gestul său. Era poemul despre ce înseamnă „să fii sărac", adică așa cum era Harry (în comparație cu Ruth); iar Harry l-a citit cu vigoarea absolută cu care un polițist începător i-ar citi unui infractor drepturile.

Poemul se numea *Mi-aș vrea veșmântul rupt din cerul pur,* iar Eduardo și Conchita s-au ținut de mână cât timp l-a citit Harry, ca și când își reînnoiau jurământul de căsătorie.

Mi-aș vrea veșmântul rupt din cerul pur,
Țesut din aur și argint și umbre,
Tivit cu soare, noapte și azur,
Și cu paing de raze și penumbre.
Și la picioare-aș vrea să ți-l aștern,
Dar sunt sărac și nu am decât vise!

Să calci uşor când visele se cern,
Căci calci pe vise – şi pot fi ucise![1]

Graham avea sarcina să înmâneze inelele, dar el pricepuse că trebuie să le înhumeze. Încât, atunci când a venit momentul să dea mirilor inelele, a fost revoltat că un ritual important al căsătoriei fusese dat uitării. Când urma să *îngroape* inelele şi unde anume? După slujbă, deoarece Graham era disperat din pricină că simbolismul inelelor fusese înţeles aiurea – cum socotea el –, Ruth l-a lăsat să îngroape inelul ei şi pe-al lui Harry la rădăcina gardului-viu ce domina piscina. Harry s-a uitat cu atenţie unde le îngroapă băieţelul, pentru ca, după trecerea unei perioade de timp cuvenite, să-i arate lui Graham unde să sape ca să le dezgroape.

În rest, cea de-a doua nuntă a lui Ruth s-a desfăşurat fără cusur. Numai Hannah a observat că nici Ruth, nici Eddie nu păreau s-o caute din priviri pe mama lui Ruth; dacă se gândeau la ea, n-o arătau. Hannah se gândise arareori la Marion; dar, bineînţeles, n-o cunoscuse pe mama lui Ruth.

Curcanul de Ziua Recunoştinţei, pe care Ruth şi Harry îl aduseseră din Vermont, ar fi putut să mai hrănească o întreagă familie, pe lângă Ruth, Harry, Hannah, Eddie, Eduardo şi Conchita; când au plecat acasă, Eduardo şi Conchita au primit de la Ruth jumătate din ce rămăsese. Graham, care nu avea încredere în curcanul ăla, a cerut un sandvici cu brânză prăjită.

La un moment dat în timpul dineului prelungit, Hannah a întrebat-o ca într-o doară pe Ruth cât cerea pe casa din Sagaponack. Suma era atât de ameţitoare, încât Eddie şi-a vărsat în poală o parte generoasă din sosul de merişor, în schimb Hannah i-a spus calmă lui Ruth:

– Poate că d-asta încă n-ai vândut-o. Poate c-ar trebui să mai laşi din preţ, copilaş.

[1] William Butler Yeats, *Versuri*, în româneşte de Aurel Covaci, Bucureşti, 1965, Editura pentru Literatură Universală. (n.tr.)

Între timp, Eddie își pierduse speranța că acea casă va fi vreodată a lui; cu siguranță nu mai voia s-o împartă cu Hannah care era tot „între prieteni" dar reușise totuși să se facă frumoasă pentru Ziua Recunoștinței și pentru tot weekendul acela. (Ruth observase că Hannah avea mare grijă să se dichisească atunci când se afla în preajma lui Harry.)

Acum că Hannah se preocupa din nou de aspectul ei, Eddie o ignora – drăgălășenia ei nu-i spunea nimic. Iar fericirea vădită a lui Ruth îi potolise ardoarea pe care-o simțise pentru ea un an întreg; era iarăși îndrăgostit de Marion, starea lui caracteristică. Însă ce speranță avea s-o vadă pe Marion sau măcar să primească vreun semn de la ea? Trecuseră două luni de când îi trimisese cărțile și nici un cuvânt din partea ei. Asemenea lui Ruth, Eddie nu mai aștepta nimic de la Marion. (Marion nu răspunsese nici la scrisoarea lui Ruth.)

Dar după aproape patruzeci de ani, la ce se putea aștepta? Ca Marion să trimită o mărturie despre viața ei în Toronto? Să le trimită un eseu despre experiența ei ca expatriată? În mod sigur, nici măcar Ruth și Eddie nu se *așteptaseră* ca Marion să-și facă apariția la a doua nuntă a lui Ruth.

– La urma urmei, îi șoptise Hannah lui Eddie, care-i umplea din nou paharul cu vin, nu și-a făcut apariția nici la prima nuntă.

Harry știa când era cazul să schimbe vorba. Cu inegalabilul său talent de a improviza, a început pur și simplu să aducă o odă nesfârșită lemnelor de foc. Nimeni nu știa ce replică să-i dea. Tot ce puteau face era să asculte. Harry chiar împrumutase camioneta de la Kevin Merton și transportase o jumătate de stânjen de lemne de foc din Vermont până în Long Island.

Eddie avea impresia că Harry era cam obsedat de lemnele de foc. Nu-l prea fascinase ceea ce spusese Harry pe marginea acestui subiect – olandezul nu se oprise din vorbit până la încheierea mesei de Ziua Recunoștinței. (Încă mai improviza pe aceeași temă când Eduardo și Conchita au plecat acasă.) Lui Eddie îi plăcea infinit mai mult să-l asculte vorbind despre cărți.

Încă nu întâlnise un om care să fi citit atâtea cărți ca Harry, cu excepția lui Minty, răposatul său tată.

După cină, în timp ce Harry și Eddie spălau vasele, iar Hannah îl pregătea pe Graham pentru culcare, urmând să-i citească povestea de noapte bună, Ruth a stat afară, sub cerul înstelat, lângă piscină; bazinul fusese golit pe jumătate și acoperit pentru iarnă. În întuneric, marginea în formă de U a gardului-viu care înconjura piscina servea drept o ramă uriașă de fereastră, îngrădind privirea spre bolta presărată cu stele.

Ruth aproape că nu-și amintea vremea când piscina și gardul ce o împrejmuia nu fuseseră acolo sau când peluza fusese câmpul necosit din pricina căruia se certaseră tatăl și mama ei. Acum i-a trecut deodată prin minte că, în alte nopți reci – când altcineva spăla vasele, iar tatăl ei sau vreo bonă îi citea povestea de noapte bună –, mama ei o fi stat probabil în curtea asta, sub aceleași stele nemiloase. Cu siguranță că Marion nu se uitase la stele cu gândul că e fericită, așa cum era fiica ei acum.

Ruth știa că avusese noroc. „Următoarea mea carte ar trebui să fie despre noroc, s-a gândit ea; despre cât de inegal sunt distribuite norocul și nenorocul, dacă nu la naștere, atunci pe parcursul unor împrejurări ce depășesc puterea noastră de a le controla; și în felul în care au loc unele evenimente, aparent din întâmplare – oamenii pe care-i întâlnim, momentul în care-i întâlnim și dacă sau când aceste persoane importante se întâmplă să cunoască pe altcineva." Ruth a avut doar *un mic nenoroc*. De ce mama ei avusese parte de *atâta* nenoroc?

– Ah, mami, a zis Ruth către stelele reci, vino să te bucuri de nepotul tău cât mai poți.

Sus, în dormitorul principal – de fapt, pe același pat dublu unde făcuse dragoste cu regretatul Ted Cole –, Hannah Grant încă *încerca* să-i citească o poveste de noapte bună nepotului pe care Ted n-apucase să-l cunoască. Hannah nu prea progresase; ritualul spălării pe dinți și al alegerii pijamalei duraseră mai mult decât crezuse. Ruth îi spusese lui Hannah că lui Graham

îi plăceau la nebunie cărțile cu Madeline, dar Graham nu se arăta prea convins.

– Care-mi place la nebunie? a vrut să știe Graham.

– Toate-ți plac, a răspuns Hannah. Alege una și ți-o citesc.

– Nu-mi place *Madeline și țiganii,* a informat-o Graham.

– Perfect. Atunci n-o citim pe aia. Nici mie nu-mi place.

– De ce? a întrebat-o Graham.

– Din aceeași pricină din care nu-ți place nici ție. Alege una care-ți place. Alege o poveste, orice poveste.

– M-am săturat de *Salvarea lui Madeline,* i-a zis Graham.

– Bun. De fapt, și eu m-am săturat de ea, a spus Hannah. Alege una care-ți place.

– Îmi place *Madeline și pălăria rea,* s-a hotărât băiatul, dar nu-mi place Pepito – chiar nu-mi place.

– Nu-i Pepito în *Madeline și pălăria rea?* a întrebat Hannah.

– Păi, asta nu-mi place la poveste.

– Graham, trebuie să alegi o poveste care-ți place cu adevărat, i-a zis Hannah.

– Începi să-ți pierzi răbdarea? a iscodit-o Graham.

– Eu? Niciodată. Am toată ziua la dispoziție.

– E noapte, i-a atras băiatul atenția. Ziua s-a sfârșit.

– Ce zici de *Madeline la Londra?* i-a sugerat Hannah.

– Și-n aia e Pepito.

– Atunci ce zici de *Madeline* pur și simplu, *Madeline* cea originală?

– Ce-i aia „originală"? n-a priceput Graham.

– Prima.

– Pe-aia am auzit-o de prea multe ori, a spus Graham.

Hannah și-a lăsat capul în piept. Băuse mult vin la masă. Îl iubea sincer pe Graham – singurul ei fin –, dar uneori el îi confirma decizia de a nu face niciodată copii.

– Vreau *Crăciunul lui Madeline,* a anunțat Graham în sfârșit.

– Dar abia e Ziua Recunoștinței, a spus Hannah. De Ziua Recunoștinței vrei o poveste de Crăciun?

– Ai zis că pot alege ce poveste vreau.

Vocile li se auzeau până jos, în bucătărie, unde Harry răzuia prăjeala de pe tavă. Cu un aer absent, Eddie flutura o lingură ca s-o usuce. Îi vorbise lui Harry despre toleranță, dar părea să-și fi pierdut șirul gândurilor. Discuția lor începuse cu subiectul *in*toleranței (în mare măsură rasială și religioasă) din Statele Unite, dar Harry sesizase că Eddie alunecase spre o zonă mai personală a discuției; de fapt, Eddie era pe punctul să-și mărturisească intoleranța față de *Hannah*, când propria voce a lui Hannah care dialoga cu Graham îi distrăsese atenția.

Harry știa ce înseamnă toleranța. N-ar fi intrat în dispută cu Eddie sau cu oricare concetățean al lui Eddie, asupra faptului că olandezii sunt mult mai toleranți decât majoritatea americanilor, dar era convins că așa stătea treaba. Simțea intoleranța lui Hannah față de Eddie, *nu numai* din cauză că (în opinia ei) Eddie era jalnic și avea pasiunea asta a lui obsedantă pentru femeile mai în vârstă, ci și din cauză că Eddie nu era un scriitor faimos.

Nici o intoleranță din America nu se aseamănă cu intoleranța americană față de lipsa succesului, și-a spus Harry. El, unul, nu se dădea în vânt după ceea ce scria Eddie, însă îi plăcea mult omul, mai ales pentru afecțiunea lui statornică pentru Ruth. Drept e că nu prea pricepea *natura* adorației lui Eddie, probabil sursa era mama care lipsea, se gândea Harry – căci fostul polițist își dădea seama că ceea ce aveau Ruth și Eddie în principal în comun era absența lui Marion. Absența ei era o parte fundamentală a vieților lor, așa cum fusese absența fiicei în viața lui Rooie.

Cât despre Hannah, pentru ea era nevoie de mai multă toleranță decât era obișnuit olandezul să ofere. Iar afecțiunea lui Hannah pentru Ruth era mai puțin sigură decât a lui Eddie. În plus, în felul în care Hannah se uita la Harry, fostul agent Hoekstra deslușea ceva mult prea familiar. Hannah avea inimă de târfă, iar inima unei prostituate (Harry știa prea bine acest lucru) *nu* era proverbiala inimă de aur. Inima unei prostituate era în primul rând o inimă care făcea calcule. Într-o afecțiune calculată nu puteai să te încrezi.

Nu-i deloc ușor să-i cunoști pe prietenii unei persoane de care te-ai îndrăgostit, dar Harry știa cum să-și țină gura și când să fie un simplu observator.

În vreme ce Harry a pus o oală de supă la fiert, Eddie l-a întrebat pe fostul polițist ce planuri avea pentru a se bucura de pensie – căci Eddie (și Hannah) încă era nelămurit ce avea Harry de gând *să facă* la pensie cu sine însuși. Oare l-ar putea interesa ceva legat de aplicarea legii în Vermont? Harry era un cititor avid, dar selectiv – va încerca oare să scrie el însuși un roman? Și era limpede că-i plăcea munca manuală. L-ar atrage vreo activitate în aer liber?

Harry însă i-a spus că nu se pensionase ca să caute altă slujbă. Voia să citească și mai mult; voia să călătorească, dar numai când Ruth era liberă să călătorească împreună cu el. Și, cu toate că Ruth era o bucătăreasă aproape pasabilă – așa se exprimase ea –, Harry era un bucătar mai bun și oricum el era cel din familie care avea timp să meargă la cumpărături. În plus, abia aștepta să facă o mulțime de lucruri împreună cu Graham.

Exact asta îi spusese Hannah în secret lui Eddie: Ruth se măritase cu o menajeră! Ce scriitor nu și-ar dori să-și aibă propria menajeră? Ruth îl numise pe Harry „polițistul ei personal", dar Harry era în fapt *menajera* personală a lui Ruth.

Când Ruth s-a întors în casă, mâinile și fața îi erau reci, așa că și le-a încălzit la oala de supă, care dăduse în clocot.

– O să avem supă de curcan tot weekendul ăsta, i-a spus Harry.

După ce-au terminat cu vasele, Eddie, Ruth și Harry au șezut toți trei în living, unde cuplul abia se căsătorise în acea dimineață, dar, văzându-i acum pe cei doi acolo, Eddie a avut impresia că se cunoșteau dintotdeauna; și *aveau* să rămână împreună pentru totdeauna, Eddie era sigur de asta. Proaspeții însurăței ședeau pe sofa – Ruth sorbind din vin, Harry bându-și berea. O auzeau pe Hannah sus, la etaj, citindu-i lui Graham.

Era noaptea de Ajun
Și prin casă, cum vă spun,

Ca-ntr-o noapte oarecare
Nu vedeai nici o mișcare,
Nici pe jos un șoarece,
Și asta deoarece

Sus, în patul din odaie, cuibărit în așternuturi
Sta și el cu toți ai casei, prinși de tuse și strănuturi.
Doar Madeline mărunțica
Încă n-a pățit nimica
Și-a rămas prin casa veche,
Harnică fără pereche
Și la bune, și la rele
Împăcată-n toate cele.[1]

– Așa mă simt, a zis Harry. Împăcat.

– Și eu, a zis Ruth.

– În cinstea cuplului norocos! le-a urat Eddie toastând cu Diet Coke.

Cei trei prieteni au ridicat paharele. Îi învăluia ciudat de plăcut vocea lui Hannah care-i citea lui Graham. Și Ruth s-a gândit din nou cât de norocoasă era și cum avusese parte doar de *puțin nenoroc*.

În acel weekend lung de după Ziua Recunoștinței, cuplul fericit a mai cinat doar o dată cu Hannah și Eddie, cei doi prieteni nefericiți ai lor.

– Și-au tras-o tot weekendul – nu glumesc, i-a șoptit Hannah lui Eddie, când acesta a venit la cină sâmbătă seara. Jur că m-au invitat doar ca să am grijă de Graham când ei se furișează s-o *facă!* Nu-i de mirare că n-au plecat în luna de miere – n-au avut *nevoie* de-așa ceva! Faptul că m-au făcut pe mine domnișoara de onoare a fost doar un pretext!

– O fi doar rodul imaginației tale, a spus Eddie, dar Hannah chiar fusese pusă într-o situație neobișnuită, cel puțin din

[1] Traducere de Ion Horea. (n.tr.)

punctul ei de vedere: se găsea în casa lui Ruth, fără nici un iubit, şi-şi dădea foarte bine seama că, dacă Ruth şi Harry *nu făceau* sex în fiecare clipă, în mod limpede *voiau* s-o facă.

Pe lângă o salată de sfeclă, Harry pregătise o supă de curcan colosală şi copsese şi o turtă de mălai. Spre surpriza tuturor, Harry l-a convins pe Graham să guste din supă, iar băiatul a mâncat-o cu sandvici cu brânză prăjită. Erau încă la masă, când zeloasa agentă imobiliară a lui Ruth a bătut la uşă, aducând cu ea o femeie cu o mutră acră, care le-a fost prezentată drept o „potenţială cumpărătoare".

Agenta şi-a cerut scuze faţă de Ruth că nu dăduse mai întâi un telefon ca să stabilească o întâlnire; dar aşa-numita potenţială cumpărătoare tocmai auzise că reşedinţa era de vânzare şi insistase s-o vadă; în aceeaşi seară, se întorcea la Manhattan.

– Ca să scap de traficul aglomerat, a explicat aceasta.

Se numea Candida, iar acreala ei emana din gura strânsă pungă, atât de strânsă încât probabil că o durea să zâmbească – nici nu putea fi vorba să iasă vreun hohot de râs dintr-o asemenea gură. Candida o fi fost cândva la fel de drăguţă ca Hannah – era încă suplă şi îmbrăcată elegant –, dar acum avea cam vârsta lui Harry, arăta însă mai bătrână şi părea mai preocupată să-i cântărească din priviri pe comeseni decât să vadă casa.

– Divorţează careva? a întrebat Candida.

– De fapt, tocmai s-au căsătorit, a zis Hannah, arătând spre Ruth şi Harry. Iar noi nu ne-am căsătorit *şi* n-am divorţat niciodată, a adăugat ea, arătând spre sine şi spre Eddie.

Candida s-a uitat întrebătoare la Graham. Răspunsul lui Hannah nu conţinuse nici o lămurire privitoare la originea lui *Graham*. Şi nici că va fi oferită vreuna, a hotărât Hannah, măsurând-o pe femeia acră din cap până-n picioare.

Pe servanta de lângă masă, înspre care s-a îndreptat privirea dezaprobatoare a Candidei, atrasă de resturile de salată puse acolo, se găsea şi un exemplar din traducerea franceză a romanului *Ultimul meu iubit rău,* care avea o mare valoare sentimentală pentru Ruth şi Harry – considerau *Mon dernier voyou*

drept o prețioasă aducere-aminte a faptului că se îndrăgostiseră la Paris. Felul în care Candida se uita la roman sugera că dezaproba și limba franceză. Ruth a simțit că o detestă pe femeia asta. Probabil că agenta imobiliară o detesta și ea, pentru că arăta foarte stânjenită.

O femeie trupeșă, cu voce pițigăiată, agenta și-a cerut din nou scuze pentru că-i deranjase în timpul mesei. Era genul de femeie care se apucă de afaceri imobiliare după ce copiii și-au luat zborul din cuib. Dorința ei insistentă de a plăcea, izvorâtă din nesiguranța de sine, era mai potrivită unei persoane care ținea morțiș să-ți vâre pe gât sandiviciuri cu unt de arahide și jeleu decât unui agent care vinde și cumpără case; dar entuziasmul ei, deși fragil, nu era o prefăcătorie. Chiar voia ca tuturor să le placă totul, și cum acest lucru se întâmpla rar, agenta imobiliară izbucnea în lacrimi ca din senin.

Harry s-a oferit să aprindă luminile în hambar, pentru ca potențiala cumpărătoare să vadă spațiul de birou de la etaj, dar Candida i-a anunțat că nu căuta o casă în Hamptons ca să-și petreacă vremea într-un hambar. Voia să se uite la camerele de la etajul casei – cel mai mult o interesau dormitoarele, a zis Candida –, prin urmare agenta a însoțit-o pe scări în sus. Graham, care se plictisea, a pornit după ele.

– Pisici, lenjeria mi-e împrăștiată pe podeaua dormitorului meu, i-a șoptit Hannah lui Eddie, căruia i-a fost ușor să-și imagineze priveliștea – și-o *imaginase* deja.

Când Harry și Ruth s-au dus în bucătărie, să se ocupe de desert, Hannah i-a susurat lui Eddie:

– Știi ce fac ei în pat împreună?

– Îmi pot *închipui* ce fac Ruth și Harry în pat împreună, a șoptit Eddie la rândul său. Chiar n-am nevoie să mi se *spună*.

– El îi *citește*, a șoptit Hannah. *Ore* întregi. Uneori, ea îi citește lui, dar pe el îl aud mai bine.

– Parcă ziceai că și-o trag tot timpul.

– Adică toată ziua. Noaptea, el îi *citește* ei – sunt bolnavi, a adăugat Hannah.

Încă o dată, pe Eddie l-au copleșit invidia și aleanul.

– Menajera ta obișnuită nu face chestia asta, i-a strecurat el lui Hannah, la care ea a răspuns cu o privire tâmpă.

– Ce tot șușotiți voi acolo? a strigat Ruth din bucătărie.

– Poate că avem o aventură amoroasă, a răspuns Hannah.

Auzind-o, Eddie s-a crispat.

Mâncau plăcintă cu mere când agenta imobiliară a adus-o pe Candida înapoi în living – Graham venind în urma lor cu un aer ostil.

– E-o casă prea mare pentru mine, a anunțat Candida. Sunt divorțată.

Grăbindu-se după clienta care pleca, agenta i-a aruncat lui Ruth o privire aproape înlăcrimată.

– Era necesar să *spună* că e divorțată? a întrebat Hannah. Adică se vedea de la o poștă că e divorțată, nu-i așa?

– S-a uitat la una din cărțile pe care le citește Harry, a dat Graham raportul. Și s-a holbat la sutienul și la chiloții tăi, Hannah.

– Unii oameni fac asta, copilaș, a zis Hannah.

În acea noapte, Eddie O'Hare a adormit în casa lui modestă de pe partea nordică a lui Maple Lane, unde șinele Căilor Ferate Long Island se aflau la nici două sute de pași de căpătâiul patului său. Era frânt – oboseala îl copleșea adesea când era deprimat –, astfel că nu s-a trezit când a trecut trenul de 3.21 în direcția est. La acel ceas al dimineții, trenul ce se îndrepta spre est îl trezea, dar în acea dimineață de duminică, el a continuat să doarmă... până a trecut spre vest trenul de 7.17. (În timpul săptămânii, Eddie se trezea în fiecare dimineață mai devreme de ora asta – anume, când trecea spre vest trenul de 6.12.)

Hannah i-a telefonat când încă își făcea cafeaua.

– Tre' s-o șterg de-aici, a șoptit ea.

Încercase să-și rezerve bilet la microbuz, i-a zis ea, dar nu mai erau locuri la nici o cursă. Își propusese să plece seara, cu trenul de 18.01, care ducea la Penn Station.

– Da' tre' s-o șterg cât mai iute cu putință, l-a informat Hannah. Înnebunesc – turturelele astea mă scot din minți. Mi-am zis că tu știi mersul trenurilor.

O, da – Eddie știa mersul lor. După-amiaza, era unul la 16.01, care se-ndrepta spre vest, în zilele de sâmbătă, duminică și sărbători legale. Și în Bridgehampton se găseau aproape întotdeauna bilete. Însă Eddie a avertizat-o pe Hannah că, dacă trenul era mai plin ca de obicei, s-ar putea să nu găsească loc.

– Adică zici că nu s-o găsi un tip care să-mi ofere locul ori să mă lase să șed în poala lui? l-a întrebat Hannah.

Gândul la această posibilitate l-a deprimat și mai mult pe Eddie, cu toate acestea a fost de acord să o ducă până la gara din Bridgehampton cu mașina. Fundația – tot ce mai rămăsese din gara ruinată – se afla practic în vecinătatea casei lui. Hannah i-a mai spus lui Eddie că Harry apucase să-i promită lui Graham că-l va duce la plimbare pe plajă mai târziu după-amiaza, iar Ruth se hotărâse ca taman atunci să facă o baie lungă.

În duminica aceea de după Ziua Recunoștinței, cădea o ploaie rece. În cadă, Ruth și-a amintit că era aniversarea nopții în care tatăl ei îi ceruse să-l ducă până la Stanhope, unde Ted le dusese pe atâtea femei de-ale sale. În timp ce Ruth conducea, el îi povestise ce păției Thomas și Timothy, iar ea nu-și luase nici o clipă ochii de la drum. Ruth s-a întins în cadă, sperând că Harry și Graham se îmbrăcaseră bine pentru o plimbare pe plajă în plină ploaie.

Când Eddie s-a dus s-o ia pe Hannah, olandezul și băiatul urcau în camioneta lui Kevin Merton, îmbrăcați cu mantale de ploaie și purtând pălării de mușama cu boruri largi. Graham era încălțat cu cizme de cauciuc, înalte până la genunchi, în schimb Harry purta tenișii lui obișnuiți, de care nu-i păsa dacă se udau. (Ce fusese bun în *de Wallen* avea să fie bun și pe plajă.)

Din cauză că vremea era rea, doar puțini new-yorkezi se întorceau în oraș cu trenul de după-amiază; cei mai mulți plecaseră mai devreme. Când a ajuns în Bridgehampton, trenul de 16.01 în direcția vest nu era câtuși de puțin aglomerat.

– Cel puțin nu voi fi nevoită să-mi pierd virginitatea sau altceva ca să mi se ofere un nenorocit de loc.

– Ai grijă de tine, Hannah, i-a spus el, sincer îngrijorat și chiar cu oarece afecțiune.

– Tu ar trebui să ai grijă de tine, Eddie.

– Eu știu cum să am grijă de mine, a protestat Eddie.

– Hai să-ți spun ceva, prietenul meu caraghios, a zis Hannah. Timpul nu stă-n loc.

I-a luat mâinile și l-a sărutat pe obraji. Așa se despărțea Hannah, nu cu strângeri de mână. Pe câte unii îi regula, în loc să le strângă mâna.

– Ce vrei să spui? a întrebat Eddie.

– S-a întâmplat acum aproape patruzeci de ani, Eddie. E vremea să-ți treacă!

Apoi trenul a plecat și a luat-o pe Hannah cu el. Trenul de 16.01 l-a lăsat pe Eddie în ploaie, stând încremenit din cauza celor spuse de Hannah. Cuvintele ei zădărâseră în el o tristețe străveche, stăruindu-i în minte și în timp ce și-a gătit cina de duminică seara și apoi a mâncat-o, cu totul absent.

„Timpul nu stă-n loc" – remarca i-a răsunat în urechi mult după ce trântise o bucată de ton marinat pe grătarul de afară. (Grătarul cu gaz de pe veranda din fața casei neimpresionante a lui Eddie era măcar ferit de ploaie.) „S-a întâmplat acum aproape patruzeci de ani, Eddie". Și-a repetat propoziția asta în gând, în timp ce mânca tonul, un cartof fiert și o garnitură de mazăre fiartă.

– E vremea să-ți treacă! a zis el cu glas tare, spălând farfuria și paharul de vin.

Când a simțit nevoia să mai bea o Diet Coke, Eddie era atât de deprimat, încât a băut-o direct din doză.

Casa s-a zguduit când a trecut trenul de 18.01 spre vest – trenul de după-amiaza târziu, dar nu și ultimul care se-ndrepta spre vest.

– Urăsc trenurile! a strigat Eddie, știind că nici măcar cel mai apropiat vecin nu-l putea auzi din pricina vacarmului făcut de trenul huruitor.

Toată casa s-a scuturat încă o dată la trecerea trenului de 20.04, care era și ultimul dintre trenurile de duminică ce se-ndreptau spre vest.

– Dracu' să te ia! a urlat Eddie fără noimă.

Serios vorbind, chiar era vremea să-i treacă. Dar niciodată n-avea să-i treacă iubirea pentru Marion. Eddie știa că n-o să înceteze s-o iubească.

Marion la șaptezeci și șase de ani

După cum îi spune și numele, Maple[1] Lane e mărginită pe jumătate din lungimea ei de zeci de arțari bătrâni. Intrând pe stradă dinspre est, prima impresie este favorabilă. Maple Lane pare o stradă umbroasă dintr-un orășel de provincie.

Mașinile sunt parcate pe aleile pentru garaj – unii rezidenți le parchează pe stradă, sub copaci –, iar prezența copiilor este indicată prin ocazionalele biciclete, triciclete sau skateboard-uri. Totul vorbește despre o populație care duce un trai confortabil, dacă nu despre o clasă mijlocie înstărită. Din nefericire, câinii își exprimă foarte sonor propriile opinii. Ei păzesc inima cartierului unde locuiește Eddie O'Hare, cu o conștiinciozitate ce dă de înțeles trecătorului sau celui venit din altă parte că aceste case cu aspect modest trebuie să conțină valori mult mai mari decât sugerează exteriorul.

Înaintând spre vest pe Maple Lane, la un moment dat se face Chester Street spre sud, cu niște case mult mai plăcute, minunat umbrite. Dar apoi, cam pe la jumătatea lui Maple Lane – în locul unde Corwith Avenue o ia tot spre sud, către Main Street –, tot aspectul străzii se schimbă dintr-odată.

Partea nordică a străzii e comercială cu totul. De pe veranda din fața casei lui Eddie, se văd un magazin NAPA de piese auto și o firmă John Deere – amândouă într-o clădire lungă, urâtă, mai urâtă chiar și decât o magazie de scule. Mai e acolo

[1] Maple – „arțar" (n.tr.)

Gregory Electric, într-o construcție din prefabricate, aproape la fel de urâtă, și Iron Horse Graphics, care ocupă o structură modernă arătoasă. Clădirea mică, din cărămidă (adăpostind Battle Iron and Bronze), este chiar frumoasă, doar că are în față – ca toate construcțiile celelalte – o parcare întinsă, neîngrijită, neasfaltată, doar cu pietriș. Și în sfârșit, în spatele clădirilor comerciale, trăsătura definitorie pentru Maple Lane: șinele Căilor Ferate Long Island, întinzându-se paralel cu strada, la o aruncătură de băț spre nord.

Pe un teren neîngrădit, o stivă de segmente de șină, în echilibru precar, iar în spatele stivei, grămezi de nisip, pământ și pietriș – zona de depozitare pentru Hamptons Materials Inc., identificată ca atare cu o pancartă mare.

Pe partea sudică a străzii, doar câteva case particulare se înghesuie între alte unități comerciale – printre care și biroul Hampton Tank and Gas Service. După care nu mai e nimic de-a lungul străzii, decât niște tufișuri pricăjite, gunoaie, pietriș și, în lunile de vară sau în weekenduri, un șir de mașini parcate perpendicular față de stradă. Uneori – foarte rar –, șirul se întinde pe mai bine de o sută de yarzi, dar acum – într-o seară tristă de duminică, după lungul weekend de Ziua Recunoștinței –, nu sunt parcate acolo decât câteva mașini. Arată ca un garaj pentru mașini de mâna a doua, lăsat de izbeliște. Dar când nu este nici o mașină, zona aceea de parcare arată mai rău decât dacă ar fi abandonată, arată de-a dreptul dezolant. Cu atât mai mult cu cât se află în apropierea nefericitei structuri de pe partea nordică a străzii, la capătul ei mai sărăcăcios – anume, relicva *fostei* gări Bridgehampton, pomenită mai înainte.

Fundația e crăpată. Două refugii mici, din prefabricate, au luat locul, ca-n batjocură, fostei clădiri a gării. Există și două bănci. (În seara asta rece, umedă de duminică, la sfârșit de noiembrie, nimeni nu șade pe nici una din bănci.) Un gard-viu, neîntreținut, a fost plantat fără alt rost decât să mascheze decăderea unei rețele feroviare altădată prospere. Rămășițele stinghere ale gării, un telefon public fără cabină și o fâșie de catran,

numită peron, ce se întinde pe cincizeci de yarzi de-a lungul șinei, ei bine, toate astea trec drept gara din Bridgehampton, o localitate altfel înstărită.

Pe această porțiune jalnică a lui Maple Lane, strada este acoperită cu asfalt peticit, turnat peste cimentul inițial. Marginile n-au bordură, se pierd în pietriș; trotuare nu există. Iar în această seară anume de noiembrie, nu trece nici o mașină. Pe Maple Lane nu există trafic intens, de fapt nici nu se circulă prea mult, nu numai pentru că prin Bridgehampton trec surprinzător de puține trenuri de pasageri, ci și pentru că trenurile ca atare sunt adevărate relicve, mânjite de funingine. Pasagerii sunt nevoiți să coboare din tren ca pe vremuri, adică pe scările ruginite de la capetele vagoanelor.

Ruth Cole și majoritatea celor care câștigau la fel de mult ca ea și care călătoreau spre și dinspre New York nu luau niciodată trenul; Ruth prefera microbuzul. Eddie obișnuia și el să ia microbuzul când se ducea la New York sau se întorcea de-acolo, deși categoric *nu* câștiga la fel de mult ca Ruth.

În Bridgehampton, nici măcar șase taxiuri nu așteaptă sosirea acelor trenuri din care s-ar putea să coboare unul sau doi pasageri, bunăoară trenul de vineri seara, Cannonball Express, care sosește la 18.07 precis (după ce a plecat la16.01 din gara Penn). Dar, în general, capătul vestic al lui Maple Lane este un loc părăsit, deprimant, neîngrijit. Mașinile și taxiurile care străbat strada spre est sau spre sud, pe Corwith Avenue, după oprirea scurtă a unui tren la peronul gării, par grăbite să se depărteze de locul cu pricina.

E de mirare că și Eddie O'Hare dorea să plece de-acolo?

Dintre toate serile de duminică ale anului – în special în Hamptons – seara de duminică ce marchează sfârșitul lungului weekend de Ziua Recunoștinței este cea mai pustie. Chiar și Harry Hoekstra, care avea toate motivele să fie fericit, îi simțea pustiul. În acea seară de duminică, la ora unsprezece și-un sfert, Harry se deda unei distracții nou-descoperite. Ofițerul de

poliție pensionar urina pe pajiștea din spatele casei lui Ruth din Sagaponack. Fostul agent Hoekstra văzuse destule prostituate și destui drogați pișându-se pe străzile Cartierului felinarelor roșii; dar până nu văzuse pădurile și câmpurile din Vermont, și pajiștile din Long Island, Harry nu știuse ce satisfacție îți poate da urinatul în aer liber.

– Iar te pișii afară, Harry? a strigat Ruth.

– Mă uit la stele, a mințit acesta.

Dar pe cer nu era nici o stea pe care să o privească. Deși ploaia încetase în sfârșit, cerul era întunecat, iar aerul se răcise considerabil. Furtuna fusese împinsă deasupra mării; însă vântul dinspre nord-vest sufla tăios. Indiferent ce vreme aducea vântul, cerul era tot acoperit. O noapte de-a dreptul lugubră, ce mai! Luminozitatea stinsă de la orizontul nordic venea de la farurile mașinilor ce-i transportau pe puținii new-yorkezi care încă nu se întorseseră la New York; pe Montauk Highway, chiar și pe sensul de mers spre vest, circulau neașteptat de puține mașini, pentru orice seară de duminică. Vremea mizerabilă alungase pe *toată lumea* acasă cu mult mai devreme. „Ploaia este cel mai bun polițist", și-a amintit Harry.

Și-apoi s-a auzit șuieratul trenului, un sunet ca de înmormântare. Era șuieratul trenului de 23.17 spre est, ultimul tren al serii. Harry a fost scuturat de-un fior și a intrat în casă.

Tocmai *din cauza* trenului de 23.17 nu se dusese Eddie O'Hare la culcare; îl așteptase, pentru că nu suporta să zacă treaz în patul care se zguduia la sosirea și la plecarea trenului. Eddie se culca întotdeauna după ce trecea trenul de 23.17 înspre est.

După ce se oprise ploaia, Eddie se îmbrăcase gros și ieșise pe verandă. Sosirea trenului de 23.17 a atras atenția câinilor din cartier, dar nici o mașină nu a trecut pe stradă. Cine să ia trenul ce se-ndrepta spre est, trecând prin Hamptons, la sfârșitul weekendului de Ziua Recunoștinței? Nimeni, și-a zis Eddie, deși a auzit o mașină plecând din parcarea aflată la capătul vestic al lui Maple Lane: se-ndrepta spre Butter Lane, prin urmare n-a trecut prin fața casei lui Eddie.

Eddie continua să stea în frig, pe verandă, ascultând cum pleacă trenul. După ce câinii s-au oprit din lătrat și trenul nu s-a mai auzit, Eddie a încercat să se bucure de momentul acela de liniște, de calmul acela neobișnuit.

Vântul de la nord-vest aducea iarna, nu încăpea îndoială. Suflarea rece a tulburat apa ceva mai caldă din băltoacele presărate pe Maple Lane. Prin aburii ce se ridicau din asfaltul străzii, Eddie a auzit deodată sunet de roți, dar păreau roți de cărucior de jucărie, abia dacă se auzea, dar tot a atras atenția unui câine sau doi.

O femeie înainta prin ceață. Trăgea după ea o valiză din cele ce se văd pe aeroporturi – o valiză cu roți. Cum suprafața străzii nu era netedă – crăpături în asfalt, marginea cu pietricele, băltoace –, femeia trăgea cu greu valiza care era mai potrivită pentru un aeroport decât pentru capătul neglijat al lui Maple Lane.

În întuneric și ceață, era greu de apreciat vârsta femeii aceleia de înălțime medie, destul de slabă, nu și firavă; însă chiar și în haina de ploaie lălâie, pe care și-o strânsese în jurul trupului din pricina frigului, se vedea că are un corp frumos. Nu era trup de femeie în *etate*, deși Eddie și-a dat seama acum că era o femeie mai în vârstă, dar frumoasă.

Neștiind dacă femeia l-a zărit stând în întunericul verandei – și de aceea având grijă să n-o sperie –, Eddie a întrebat:

– Scuzați, pot să vă ajut?

– Bună, Eddie! a spus Marion. Da, mă *poți* ajuta. A trecut o eternitate de când mă tot gândesc cât de mult aș vrea să mă ajuți.

Despre ce-au vorbit, după treizeci și șapte de ani? (Dacă vi s-ar întâmpla vouă, despre ce-ați vorbi *mai întâi?*)

– Durerea poate fi contagioasă, i-a spus Marion când el i-a luat haina de ploaie și a atârnat-o în debaraua din antreu.

Era o casă cu două dormitoare. Camera pentru oaspeți era mică și neaerisită, situată în capul scărilor – lipită de camera la fel de mică pe care Eddie o folosea drept birou. Dormitorul

mare era la parter; se zărea din livingul în care Marion ședea acum pe canapea.

Eddie a dat să urce scările, ca să-i ducă valiza, dar Marion l-a oprit, spunându-i:

– O să dorm cu tine, Eddie, dacă n-ai nimic împotrivă. Nu mă prea descurc cu scările.

– Bineînțeles că n-am nimic împotrivă, i-a zis Eddie, ducându-i valiza în dormitor.

– Durerea *este* contagioasă, a început Marion din nou. N-am vrut să te îmbolnăvești de durerea mea, Eddie. Și *chiar* n-am vrut să se îmbolnăvească *Ruth.*

Mai fuseseră alți tineri în viața ei? Lui Eddie nu i se poate lua în nume de rău că i-a pus această întrebare. Bărbații mai tineri fuseseră întotdeauna atrași de Marion. Dar care dintre ei ar fi putut să rivalizeze cu amintirea celor doi tineri pe care-i pierduse? Nu existase nici un bărbat mai tânăr care să rivalizeze cu amintirea lui *Eddie!* Ceea ce Marion începuse cu Eddie se sfârșise cu el.

Nu i se poate lua în nume de rău lui Eddie că a întrebat-o mai apoi dacă a cunoscut bărbați mai *în vârstă.* (La urma urmei, el era familiarizat cu acest gen de atracție.) Dar când Marion acceptase compania unor bărbați mai în vârstă – mai ales văduvi, dar și divorțați ori burlaci curajoși –, descoperise că până și bărbații mai bătrâni socoteau că a fi simpli „companioni" era insuficient; bineînțeles că voiau și sex. Iar Marion *nu voia* sex; după Eddie, pur și simplu nu mai voise așa ceva.

– Nu spun că de șaizeci de ori a fost de-ajuns, i-a spus ea, dar tu ai *stabilit* un standard.

La început, Eddie a crezut că vestea fericită a celei de-a doua căsătorii a lui Ruth o scosese în sfârșit pe Marion din Canada, dar, cu toate că Marion era încântată să audă de norocul fiicei ei, i-a mărturisit lui Eddie că până în acea clipă nu auzise nimic despre Harry Hoekstra.

Bineînțeles că, după această mărturisire, lui Eddie i-a trecut prin minte s-o întrebe pe Marion de ce s-a întors în Hamptons

acum. Gândindu-se la atâtea momente în care el şi Ruth se aşteptaseră ca Marion să-şi facă apariţia... ei bine, de ce *acum?*

– Am auzit că se vinde casa, i-a spus Marion. Nu de *casă* am vrut să scap şi nici de tine, Eddie.

Îşi azvârlise pantofii uzi din picioare şi prin ciorapii-pantalon eleganţi, care aveau o uşoară nuanţă de bronz, i se vedeau unghiile date cu ojă roşu intens, nuanţa trandafirilor sălbatici care creşteau pe plaja din spatele vilei din Southampton a înfiorătoarei doamne Vaughn.

– Fosta ta casă e foarte *scumpă* în ziua de azi, a spus Eddie nu fără să ezite. Nu îndrăznea să menţioneze suma exactă pe care-o dorea Ruth.

Ca întotdeauna, îi plăcea la nebunie cum era îmbrăcată Marion. Purta o fustă lungă, gri antracit, şi un sveter de caşmir pe lângă gât, de culoare portocaliu salamandră, o nuanţă pastel aproape tropicală, asemănător cu jacheta de caşmir roz pe care o purtase când o cunoscuse Eddie – jacheta de care fusese atât de obsedat, până când mama lui o dăruise soţiei unui profesor.

– *Cât* costă? a vrut să ştie Marion.

Auzind suma, a oftat. Lipsise prea mult din Hamptons; habar n-avea cum evoluase piaţa imobiliară.

– Am strâns o sumă frumuşică, a zis ea. M-am descurcat mai bine decât aş fi meritat, ţinând cont de ce am scris. Dar n-am strâns *chiar atât* de mulţi bani.

– Eu n-am strâns nici măcar atât de pe urma cărţilor mele, a recunoscut Eddie, dar pot vinde casa asta oricând poftesc.

Din politeţe, Marion avusese grijă să nu se uite prea atent la locul cam sărăcăcios în care se afla. (Maple Lane era Maple Lane, iar anii în care Eddie dăduse casa cu chirie pe timpul verii lăsaseră urme şi în *interior*.)

Marion îşi încrucişase picioarele lungi, încă suple; şedea pe canapea cu un aer aproape afectat. Eşarfa drăguţă, de culoare gri perlă, îi separa perfect sânii – Eddie a băgat de seamă că îşi păstraseră forma. (Poate că sutienul îi făcea să arate astfel.)

Eddie a tras adânc aer în piept înainte să spună dintr-o suflare ce voia să spună:

– Ce-ar fi să împărțim casa lui Ruth, jumi-juma? a întrebat el și s-a grăbit să adauge: Dacă-ți poți permite să plătești două treimi, cred că ar fi mai realist să spun că pot contribui cu o treime, nu cu jumătate.

– *Pot* să-mi permit două treimi, i-a zis Marion. Și mai trebuie să spun că eu o să mor și-o să te părăsesc, Eddie. Așa că o să-ți las *ție* cele două treimi ale mele!

– N-o să mori *acum,* nu-i așa? a întrebat-o Eddie. Brusc, s-a îngrozit la gândul că Marion o fi pe moarte și d-aia s-a întors la el, ca să-și ia adio.

– Doamne, nu! Sunt bine. Cel puțin nu *cunosc* nici o pricină din care aș putea muri, în afară de bătrânețe...

Asta era o conversație inevitabilă; Eddie se așteptase la așa ceva. La urma urmei, pusese pe hârtie această conversație de atâtea ori, încât știa dialogul pe de rost. Iar Marion îi citise toate cărțile; știa ce spunea personajul bărbatul-mai-tânăr-și-devotat personajului femeia-mai-bătrână, în toate romanele lui Eddie O'Hare. Mereu aceleași cuvinte de îmbărbătare.

– Nu ești bătrână, pentru *mine* nu ești bătrână, a început Eddie.

În toți acești ani mulți – și în cinci cărți –, Eddie repetase acest moment. Totuși, era neliniștit.

– Va trebui să ai grijă de mine, poate chiar mai repede decât crezi, l-a avertizat Marion.

Dar timp de treizeci și șapte de ani, Eddie *sperase* ca Marion să-l lase să aibă grijă de ea. Dacă Eddie era uluit, asta se explica doar prin aceea că avea dreptate pentru prima oară în viața lui – avusese *dreptate* s-o iubească pe Marion. Acum trebuia să creadă că s-a întors la el cât a putut ea de repede. Chiar dacă i-au trebuit treizeci și șapte de ani. Poate că îi trebuise atâta vreme ca să se împace cu durerea pricinuită de dispariția lui Thomas și a lui Timothy – și, bineînțeles, să se împace cu cine știe ce stafie anume trezită la viață de Ted ca s-o bântuie pe ea.

În fața lui era acum o femeie întreagă, căci, nedezmințindu-și firea, Marion îi adusese lui Eddie toată viața ei, cu care să se lupte *și* pe care s-o iubească. Cine altcineva s-ar fi dovedit mai bun pentru această treabă? Autorul în vârstă de cincizeci și trei de ani o iubise și literal, *și* literar în toți acești ani!

Nu i se poate lua în nume de rău lui Marion că i-a înșiruit lui Eddie toate momentele zilei și ale săptămânii pe care le evita. De exemplu, când copiii ieșeau de la școală, ca să nu mai vorbim de toate muzeele, de toate grădinile zoologice. Și parcurile pe orice vreme bună, când în mod sigur copiii erau acolo cu bonele sau părinții, și orice joc de baseball din timpul zilei, și orice cumpărătură de Crăciun.

Ce uitase? Toate stațiunile turistice de vară și de iarnă, primele zile calde ale primăverii, ultimele zile calde ale toamnei și, da, fiecare Halloween. Iar pe lista de lucruri pe care nu le mai făcea: nu lua micul dejun în oraș, nu mai mânca înghețată... Marion era întotdeauna femeia bine îmbrăcată și singură într-un restaurant; își rezerva o masă la ultima oră la care se mai servea. Comanda vin la pahar și citea dintr-un roman în timp ce mânca.

– Urăsc să mănânc singur, i-a mărturisit Eddie.

– Când mănânci având un roman alături, nu ești singur, Eddie; mi-e puțin rușine pentru tine.

Nu s-a mai putut abține și a întrebat-o dacă se gândise vreodată să îl sune.

– De prea multe ori să le mai știu numărul, a răspuns Marion.

Și nu se așteptase niciodată să-și câștige o existență chiar și modestă de pe urma cărților ei.

– Erau doar ca terapie, a spus ea.

Înainte să se apuce de scris, obținuse de la Ted ceea ce solicitase avocatul ei: destul cât să aibă din ce trăi. Tot ceea ce-i ceruse Ted în schimb era să i-o lase lui pe Ruth.

După moartea lui Ted, fusese mult prea tentant să sune, astfel că deconectase telefonul.

– Și uite așa am renunțat la telefon, i-a spus ea lui Eddie. N-a fost mai greu decât să renunț la weekenduri.

Nu mai ieșise la sfârșituri de săptămână cu mult înainte să fi renunțat la telefon. (Prea mulți copii.) Și, ori de câte ori călătorea, încerca să ajungă după lăsarea întunericului – chiar și pe Maple Lane.

Marion voia să bea ceva înainte să se culce. Și nu o Diet Coke – Eddie ținea strâns în mână o doză de Diet Coke, cu toate că o golise de mult. În frigider erau o sticlă de vin alb deschisă și trei sticle de bere (pentru eventualii musafiri). Și mai era o sticlă de ceva mai bun – whisky – pe care Eddie o ținea sub chiuveta din bucătărie, pentru oaspeții mai de soi și ocazionalele companii feminine. Singura oară când băuse și el whisky fusese în casa lui Ruth din Sagaponack, după comemorarea lui Ted; cu acea ocazie, fusese surprins să descopere cât de mult îi plăcea gustul. (Ținea la îndemână și o sticluță de gin, cu toate că până și numai mirosul ginului îi stârnea un spasm de vomă.)

Așa stând lucrurile, Eddie i-a oferit lui Marion whisky – într-un pahar de vin, pentru că alte pahare n-avea. Și-a turnat chiar și lui însuși o gură. Apoi, în timp ce Marion s-a dus la baie, să se pregătească de culcare, Eddie a spălat meticulos paharele cu apă caldă și detergent de vase (înainte să le pună în mașina de spălat, ceea ce oricum nu mai avea rost.)

Îmbrăcată într-un furou alb ivoriu și cu părul desfăcut – lung până la umeri, părul îi era cărunt, dar mai spre alb decât al lui Eddie –, Marion l-a luat prin surprindere în bucătărie când și-a pus brațele în jurul taliei lui și l-a îmbrățișat, el fiind cu spatele la ea.

Aceasta a fost poziția castă în care au zăcut o vreme și în patul lui Eddie, până când Marion și-a lăsat mâna să alunece spre erecția lui.

– Încă băiat! a șoptit ea, ținându-l de ceea ce Penny Pierce numise odată „penisul lui intrepid" – după ce, mai înainte de

asta, tot ea îi numise erecția „cocoșul eroic". Marion n-ar fi fost niciodată atât de ridicolă sau de vulgară în exprimare.

Apoi el s-a întors cu fața spre ea, în întuneric, și, așa cum făcuse demult, și-a pus capul pe sânii ei; mâinile ei i-au ciufulit părul și i-au strâns capul la sân. Așa au adormit și au dormit până când i-a trezit trenul de 1.26.

– Maică Precistă! a strigat Marion, din pricină că trenul care trecea spre vest la acea oră din noapte era poate cel mai zgomotos dintre toate.

Nu numai că omul doarme adesea *tun* la ora unu și douăzeci și șase de minute dimineața, dar trenul cu pricina trecea prin dreptul casei lui Eddie, înainte să ajungă în stație. Încât, pe lângă faptul că patul se scutura și se auzea huruitul, mai scrâșneau și frânele.

– E doar un tren, a liniștit-o Eddie, ținând-o în brațe.

Și ce dacă sânii i se smochiniseră și atârnau? Dar numai puțin! Și măcar mai *avea* sâni, moi și calzi.

– Cum o să primești un ban pe casa asta, Eddie? Ești sigur că o poți vinde? l-a întrebat Marion.

– E în Hamptons totuși, i-a amintit Eddie. Aici poți vinde orice.

În noaptea neagră ca smoala, amândoi se treziseră de-a binelea; pe Marion a cuprins-o din nou teama de-a o vedea pe Ruth.

– Ruth mă urăște? l-a întrebat ea pe Eddie. Fără îndoială că i-am dat toate motivele...

– Nu cred că Ruth te urăște, i-a zis Eddie. Cred că e doar furioasă.

– Dacă-i furioasă e în regulă, a spus Marion. *Peste* furie se poate trece mai ușor decât peste alte lucruri. Dar dacă Ruth nu vrea să cumpărăm noi casa?

– E în Hamptons, a spus Eddie din nou. Indiferent cine e ea și cine ești tu, Ruth caută un cumpărător.

– M-ai auzit sforăind, Eddie? l-a întrebat Marion hodoronc-tronc.

– Nu încă, cel puțin n-am auzit.

– Să-mi spui dacă sforăi... nu, *înghiontește*-mă dacă sforăi. N-a fost nimeni lângă mine să-mi spună dacă sforăi sau nu, i-a amintit Marion.

Dar sforăia. Bineînțeles că Eddie nu-i va spune niciodată, și *nici* n-o va înghionti. A dormit ca un prunc pe sforăitul ei, până i-a trezit din nou trenul, de data asta cel de 3.22.

– Dumnezeule mare, dacă Ruth nu ne vinde casa, te iau cu mine la Toronto. Te iau oriunde, numai să nu rămânem aici, a zis Marion. Nici măcar iubirea nu mă poate ține aici, Eddie. Tu cum suporți?

– Mintea mi-a fost întotdeauna în altă parte, a mărturisit el. Până acum.

Era uimit că aroma ei, acolo, pe sâni, unde-și ținea el capul, era aceeași pe care și-o amintea; aroma care se evaporase de mult din jacheta de cașmir roz a lui Marion, aceea pe care n-o mai avea – aceeași aromă a lenjeriei ei, pe care o luase cu sine la colegiu.

Dormeau buștean când i-a trezit trenul de 6.12, în direcția vest.

– Ăsta mergea spre vest, nu-i așa? a întrebat Marion.

– Corect. Îți dai seama după frâne.

Trenul de 6.12 a trecut, apoi ei au făcut dragoste cu multă precauție. Adormiseră la loc atunci când trenul de 10.21, înspre est, le-a urat o dimineață însorită, rece, senină.

Era luni. Ruth și Harry își rezervaseră locuri pentru marți dimineața, pe un feribot ce pleca din Orient Point. Agenta imobiliară – femeia aceea trupeșă, mereu gata să izbucnească în plâns la cea mai mică nereușită – avea să-i lase pe hamali în casă să mute ce era de mutat și apoi urma să închidă casa din Sagaponack, după ce Ruth, Harry și Graham vor fi ajuns în Vermont.

– Acum ori niciodată, i-a spus Eddie lui Marion, în timpul micului dejun. Mâine pleacă.

Își dădea seama că Marion era speriată, după cât de încet se îmbrăca.

– El cu cine seamănă? l-a întrebat Marion.

În prima clipă, Eddie a înțeles că voia să știe cu cine seamănă *Harry*, dar ea se referise la Graham. Eddie pricepuse că lui Marion îi era teamă s-o vadă pe Ruth, dar ea se temea și să-l vadă pe Graham.

Din fericire (în opinia lui Eddie), Graham nu moștenise înfățișarea lupească a lui Allan; în mod limpede semăna cu Ruth.

– Graham seamănă cu mama lui, i-a spus Eddie, dar nici de data asta n-a nimerit-o: Marion voia să știe cu care dintre băieții *ei* semăna Graham sau poate nu semăna cu nici unul?

Nu pe Graham se temea ea să-l vadă, ci reîncarnarea lui Thomas sau a lui Timothy.

Durerea pricinuită de pierderea copiilor nu se stinge niciodată; e o durere care se tocește doar puțin și numai după foarte mult timp.

– Te rog fii exact, Eddie. Ai zice că Graham seamănă mai mult cu Thomas ori cu Timothy? Am nevoie să fiu pregătită când îl văd.

Eddie ar fi vrut să poată spune că Graham nu arăta *nici* ca Thomas, *nici* ca Timothy, dar el ținuse minte mai bine decât Ruth fotografiile fraților ei morți. În chipul rotund al lui Graham și în ochii lui negri, distanțați se descifra acel aer copilăros de mirare și așteptare pe care îl avusese fiul mai mic al lui Marion.

– Graham seamănă cu Timothy, a recunoscut Eddie.

– Doar *puțin*, presupun, a zis Marion, însă Eddie a priceput că era o întrebare.

– Nu, mult. Seamănă foarte mult cu Timothy, i-a spus Eddie.

În dimineața aceea, Marion s-a îmbrăcat cu aceeași fustă lungă, de culoare gri, dar cu un alt pulover de cașmir – un pulover grena –, iar în locul eșarfei și-a pus la gât un lănțișor subțire de platină, cu un safir albastru-deschis, care se potrivea cu ochii ei.

Întâi și-a prins părul într-un coc; după care și l-a lăsat liber și și-a pus o bentiță de sidef, ca să nu-i vină șuvițele în față. (Era

o zi vântoasă, rece, dar frumoasă.) În sfârșit, când a considerat că e gata pentru întâlnire, Marion a refuzat să-și ia haina.

– Sunt sigură că n-o să stăm afară mult timp, a zis ea.

Eddie a încercat să-i abată gândurile de la momentul întâlnirii, spunându-i cum plănuise el să reamenajeze casa lui Ruth.

– Ție nu-ți plac scările, așa că putem transforma fostul atelier al lui Ted de la parter într-un dormitor, a început el. Baia din partea cealaltă a holului poate fi mărită și dacă transformăm ușa de intrare în bucătărie în ușa principală de intrare în casă, atunci dormitorul de la parter se izolează destul de bine.

Voia să continue să vorbească, să-i spună orice, numai s-o împiedice să se întrebe cât de mult putea Graham să semene cu Timothy.

– Între urcatul scărilor și dormitul în așa-numitul *atelier* al lui Ted... ei bine, trebuie să mai reflectez, i-a spus Marion. *La urma urmei,* aș putea socoti drept un triumf personal să dorm chiar în camera în care fostul meu soț a sedus atâtea femei nefericite, ca să nu mai spun că le-a și fotografiat și desenat acolo. Ar putea fi cum nu se poate mai *plăcut,* dacă stau să mă gândesc.

Dintr-odată, Marion s-a înseninat la această idee.

– Să fiu *iubită* în camera aia, iar mai târziu *să mi se poarte de grijă* în camera aia. Da, dă ce nu? Chiar și să *mor* acolo mi se pare o idee bună. Dar ce să facem cu nenorocitul ăla de teren de squash? l-a întrebat ea.

Marion nu știa că Ruth transformase etajul hambarului, nu știa nici că Ted murise acolo. Știa doar că se sinucisese în hambar, otrăvindu-se cu bioxid de carbon, și că murise în *mașina* lui, nu la etaj, unde era terenul.

Despre aceste aspecte și despre alte mărunțișuri discutau ei când au ieșit de pe Ocean Road, în direcția Bridgehampton, apoi pe Sagaponack Road, spre Sagg Main Street. Era aproape miezul zilei, razele soarelui cădeau pe pielea deschisă și încă surprinzător de netedă a lui Marion; din pricina lor, Marion a trebuit să-și pună mâna streașină la ochi, înainte ca Eddie să apuce să coboare parasolarul din dreptul ei. Hexagonul galben

strălucitor, neînchipuit de luminos, a scăpărat ca un far în ochiul ei drept; în lumina soarelui, pata aceea de aur a schimbat culoarea ochiului din albastru în verde. În clipa aceea, Eddie a ştiut că nu se va mai despărţi niciodată de Marion.

– Până când moartea ne va despărţi, Marion, i-a spus el.

– Exact la asta mă gândeam şi eu, i-a zis Marion. Şi-a pus mâna stângă subţire pe coapsa lui dreaptă şi a ţinut-o acolo, în timp ce Eddie a cotit la dreapta, de pe Sagg Main pe Parsonage Lane.

– Dumnezeule mare! a exclamat Marion. Câte case noi!

Multe dintre ele nu erau chiar atât de „noi", dar Eddie nu ştia câte case aşa-zise noi fuseseră construite pe Parsonage Lane din 1958. Iar când Eddie a începutit ca să intre pe aleea casei lui Ruth, Marion a avut un şoc văzând gardul-viu ce crescuse în spatele casei mai înalt decât aceasta şi înconjura piscina pe care Marion n-o putea vedea de pe alee, însă presupunea că e acolo.

– Nemernicul a făcut o piscină, nu-i aşa? l-a întrebat ea pe Eddie.

– Să ştii că e o piscină frumoasă şi fără trambulină.

– Şi bineînţeles că e şi un duş în aer liber, a bănuit Marion.

Mâna ei a tremurat pe coapsa lui Eddie.

– Totul o să fie în regulă, a asigurat-o el. Te iubesc, Marion.

Marion a aşteptat în maşină ca Eddie să-i deschidă portiera; îi citise toate cărţile, prin urmare ştia că lui Eddie îi plăcea să facă asta.

Un bărbat chipeş, dar cam din topor după înfăţişase, tăia lemne în faţa uşii de la bucătărie.

– Văleu, ce puternic arată! a exclamat Marion, coborând din maşină şi luându-l pe Eddie de braţ. Ăsta-i poliţistul lui Ruth? Cum îl cheamă?

– Harry, i-a amintit Eddie.

– A, da... *Harry*. Nu prea sună a nume olandez, dar o să încerc să-l ţin minte. Şi băieţelul? Propriul meu nepot, şi nici măcar numele nu mi-l amintesc! a zis Marion.

– Graham, i-a spus Eddie.

– Da, *Graham* – bineînțeles.

Pe chipul încă minunat al lui Marion, cu trăsături desăvârșit proporționate, precum chipul monumental al unei statui greco-romane, se citea o expresie cumplit de îndurerată. Eddie știa ce fotografie trebuie să-i fi venit în minte lui Marion. Timothy la patru ani, la dineul copios de Ziua Recunoștinței, ținând în mână un copan de curcan, încă întreg, la care se uita cu o neîncredere asemănătoare suspiciunii pe care o manifestase *Graham* când Harry adusese curcanul prăjit la cuptor, cu numai patru zile înainte.

În expresia inocentă a lui Timothy nu era nici cel mai mic semn prevestitor al felului în care avea să moară unsprezece ani mai târziu și nici al faptului că, exact înainte să moară, urma să rămână fără un picior, pe care mama lui avea să-l descopere retezat abia când încerca să recupereze baschetul fiului ei mort.

– Vino, Marion, i-a șoptit Eddie. E frig afară. Hai să intrăm și să-i întâlnim pe toți.

Eddie i-a făcut semn cu mâna olandezului care a răspuns pe loc cu o fluturare a mâinii. Ca în clipa următoare să ezite. Bineînțeles că fostul polițist n-a recunoscut-o pe Marion, dar auzise de la Ruth despre reputația lui Eddie cu femeile în vârstă. Și citise și toate romanele scrise de el. Prin urmare, pentru orice eventualitate, și-a fluturat mâna și în direcția femeii în vârstă care se ținea de brațul lui Eddie.

– Am adus o cumpărătoare pentru casă! i-a strigat Eddie lui Harry. O cumpărătoare *adevărată!*

Asta i-a captat atenția fostului agent Harry. Și-a înfipt toporul în butuc, pentru ca Graham să nu se taie în lamă. A luat icul... și ăsta era ascuțit; Harry avea grijă ca băiatul să nu se taie nici în ăsta. A lăsat jos ciocanul de lemn. Era prea greu ca puștiul de patru ani să-l poată ridica.

Dar Eddie și Marion intrau deja în casă, nu l-au așteptat pe Harry.

– Salutare! Eu sunt! a strigat Eddie din holul de la intrare.

Marion se uita la atelierul lui Ted cu un entuziasm renăscut, mai exact, cu un entuziasm pe care nu și-l cunoscuse până în

acea clipă. Dar privirile i-au fost atrase și de pereții goi ai holului; Eddie știa că Marion își amintea de fiecare fotografie care atârnase *odată* acolo. Acum nu mai erau fotografii, nici cârlige, *nimic*. Marion a văzut și cutiile de carton stivuite una peste alta – cam așa trebuie să fi arătat casa și când o văzuse ultima oară, în prezența hamalilor *ei*.

– Salutare! au auzit-o ei pe Ruth strigând din bucătărie.

În clipa următoare, Graham a dat năvală în hol, să-i întâmpine. Lui Marion trebuie să-i fi fost greu să-l vadă pe Graham, dar lui Eddie i s-a părut că ea s-a descurcat bine.

– Tu trebuie să fii Graham, a zis Marion.

Copilul era timid în prezența străinilor; s-a refugiat lângă Eddie, ascunzându-se pe jumătate în spatele lui – măcar pe Eddie îl știa.

– Ea e bunica ta, Graham, i-a spus Eddie.

Marion i-a întins mâna. Graham i-a strâns-o cu o solemnitate exagerată. Eddie se uita la Marion, care părea stăpână pe ea.

Graham n-avusese norocul să-și cunoască vreun bunic. Despre bunici știa doar din cărți, unde bunicile erau întotdeauna foarte bătrâne.

– Ești foarte bătrână? a întrebat-o el pe bunica lui.

– O, da, bineînțeles! i-a răspuns Marion. Am șaptezeci și șase de ani.

– Știi ceva? a întrebat-o Graham. Eu am numai patru ani, dar deja am cincisprezece kilograme.

– Formidabil! a exclamat Marion. Odată, eu am avut de patru ori mai multe kilograme, dar asta a fost demult. Acum am mai pierdut din ele...

În spatele lor s-a deschis ușa de la intrare, Harry s-a oprit în prag, asudat, ținând în mână icul atât de drag lui. Eddie a dat să i-o prezinte pe Marion, dar în aceeași clipă, la capătul dinspre bucătărie al holului, a apărut Ruth. Abia se spălase pe păr.

– Bună! l-a salutat ea pe Eddie.

Deodată, și-a văzut mama.

Din prag, Harry a spus:

– O cumpărătoare pentru casă. O cumpărătoare *adevărată.*

Ruth nu l-a auzit.

– Bună, scumpete, i-a zis Marion lui Ruth.

– Mami... a îngăimat Ruth.

Graham a fugit la Ruth. Băiatul de patru ani era încă la vârsta la care se lipea de coapsele ei, ceea ce a și făcut, iar Ruth s-a aplecat instinctiv să-l ia în brațe. Dar trupul i s-a oprit; pur și simplu nu avea puterea să-l ridice pe Graham. Așa că Ruth și-a pus o mână pe umărul plăpând al băiatului; cu dosul celeilalte mâini, a dat să-și șteargă lacrimile. S-a oprit însă la jumătatea gestului, lăsându-și lacrimile să curgă.

În prag, olandezul îndemânatic stătea nemișcat. Știa că nu trebuie să se miște.

Hannah se înșela, și-a spus Eddie. Sunt momente când timpul se oprește în loc. Trebuie doar să fim atenți ca să sesizăm aceste momente.

– Nu plânge, scumpete, i-a spus Marion singurei ei fiice. Suntem doar Eddie și eu.

Mulțumiri

Pentru nenumăratele vizite pe care le-am făcut la Amsterdam, pe parcursul celor patru ani cât am scris acest roman, îi sunt profund recunoscător lui Joep de Groot, din cadrul secției de poliție a Districtului 2; îi sunt îndatorat pentru răbdarea și generozitatea acordate – fără sfaturile lui, nu aș fi putut scrie această carte. Pentru ajutorul ei neprecupețit, îi mulțumesc și lui Margot Alvarez, care a făcut parte din De Rode Draad – o organizație din Amsterdam pentru drepturile prostituatelor. Dar mai ales doresc să-i mulțumesc lui Robbert Ammerlaan, editorul meu olandez, pentru timpul și grija acordate manuscrisului. Acestor trei olandezi din Amsterdam le datorez toată recunoștința mea – contribuția lor a fost esențială în realizarea capitolelor care se petrec în Amsterdam. Ceea ce este corect lor li se datorează; dacă s-au strecurat erori, numai mie îmi aparțin.

Cât despre numeroasele capitole ale acestui roman, care nu se petrec în Amsterdam, am beneficiat de expertiza Annei von Planta (Geneva), a Annei Freyer (Paris), a lui Ruth Geiger (Zürich), a lui Harvey Loomis (Sagaponack) și a lui Alison Gordon (Toronto). Trebuie să evidențiez și atenția deosebită pe care au acordat-o detaliilor trei asistenți remarcabili: Lewis Robinson, Dana Wagner și Chloe Bland – le mulțumesc pentru munca lor ireproșabilă.

Și o curiozitate pe care nu pot să nu o menționez: capitolul intitulat „Salteaua pneumatică roș-albastră" a apărut inițial, într-o formă ușor diferită, în publicația germană *Süddeutsche Zeitung*, pe 27 iulie 1994, sub titlul „Die blaurote Luftmatratze".

J.I.